#490
HSC
qto in 8s: 8ff + 412 pp
no
45

DE IVRIBVS
ET
PRIVILEGIIS FISCI,
LIBRI SEPTEM.

Auctore
M. ANTONIO PEREGRINO
IVRISCON. ADVOCATO FISCALI
MAGNIFICAE CAMERAE PATAVINAE,

Ad Sereniſs. Reipub. Venetæ Principem,
PASCALEM CICONIAM.

Antonij Bono

AVGVSTÆ TAVRINORVM,
Apud Heredem Nicolai Beuilaquę.
M D LXXXIX.

Ioannis Andreæ Carrocij I. C. Colleg. Ianuen.

SERENISS. REIPVBL. VENETÆ PRINCIPI PASCALI CICONIAE.

CVm ſuperioribus annis ad officium aduocationis fiſcalis in cauſis ciuilibus Aerarij Patauini electus fuiſſem, vt hoc munere quantum per me fieri poſſet, optimè fungerer, continuò ad perlegenda atque conſideranda huiuſmodi iura, ac priuilegia me contuli, qua in re cum diu multumq; elaboraſſem, tandem in hanc ſententiam deueni. Huius rei doctrinam ac diſciplinam, ſi in meliorem formam redigeretur, non iniucundam, neq; inutilem futuram, cum propter negociorum varietatem, quæ in ea continerentur, tum etiã propter innumerabilia ferè emolumenta, quæ inde Principes pro Republica percipere conſueuerunt: quo circa cum animaduertiſſem maiores noſtros de hac tota re non tam exactè, vt eius magnitudo, & dignitas poſtulabat: præcepta literis tradidiſſe, omnia mea ſtudia omne tempus, quod mihi à publicis familiaribusq; negocijs reliquum dabatur; in hoc potiſsimum libentiſſime conuerti, ſperans me huic arduæ ac perdifficili quæſtioni aliquid adiuncturum, quod noſtris hominibus faciliorem viam ſterneret, neque ingratum futurum eſſet: & ijs, qui cauſas forenſes agerent, & ijs, qui in iure dicundo quotidie verſarentur. Itaq; vniuerſam hanc pertractationem, ad peroptatum tandem exitum, diuino numine adiuuante perduxi, ea methodo, ac ratione, qua niſi fallor, à nemine fortaſſe adhuc fuerit diſpoſita, atque explicata. Hoc totum Sereniſsime Princeps, qualecumq; erit, (erit autem meæ in te obſeruantiæ non obſcura, vt opi nor, ſignificatio) hoc totum inquàm tibi deberi iure optimo intelligo, cum tuis auſpicijs, & rem tantam ſuſceperim, quantam vix ferre poſſem, eamq; aliquando proſpere abſoluerim. Nam cum decem ab hinc annis Patauium iuſtitia, ac potius pietate paterna ſanctiſsimè gubernares, ac tua ſumma conſtantia, & diligentia, a peſtilentiæ, ac lethi faucibus Prætor eriperes, me ad hanc forenſium negociorum prouinciam potiſſimum delegiſti, cui publica munera cuſtodienda ac defendẽda committeres, ſuſcipe igitur Sereniſſime, ac Meritiſſime Princeps ea benignitate, qua ſemper ſoles, hoc tenue meæ venerationis monumentum, non omnino quale vellet, ſed quale poteſt hoc tempore mei ingenij mediocritas, tamquàm grati animi teſtimonium tibi offerre, meq; tui ſemper deditiſſimum in tua fide, clientelaq; conſeruare non dedigneris. Vale.

ΓITVLORVM TOTIVS
TRACTATVS RVBRICÆ.

A

ADVOCATIS fiſcalibus. fol. 396
Aſcribentibus ſibi in teſtamentis. 145

B

BAnnitis. 121
Banniti, & damnati, reſtituti, quæ recuperent. 304
Bonis vacantibus. 194
Bonis eorum, qui mortem ſibi conſciuerunt. 200

C

CAptiuis. 109
Concubinis, & concubinarijs. 97
Conductoribus, & emptoribus gabellarũ, & rerum fiſcalium. 351
Criminibus, quæ morte rei non extinguuntur. 202

D

DAmnatis ad vltimum ſuplicium. 107
Damnatis in metallum. 110
Debitoribus fiſcalibus. 372
Delatoribus. 61
Deportatis. 113

E

EO qui interfecit defunctum. 70
Eo quem teſtator dixit indignũ. 74
Excommunicatis. 139

F

FIlijs deportatorũ, & damnatorũ. 118
Filij rebellium. 134
Fiſcus quid ſit, & vnde dicatur. 1
Fiſco hærede inſtituto. 190
Fratribus minoribus, & mendicantib. 149

H

HAbentes iura fiſci, an quid agere poſſint in fiſci præiudicium. 33
Hæreticis, & Apoſtatis. 138

I

IIs, qui habent iura fiſcalia. 7
Iis qui aduerſus teſtamenta dixere. 92
Iis quæ ſpectant ad ordinẽ iudiciorũ. 399
Incapacibus. 105
Indignis. 65
Ingratis verſus defunctos. 95
Inimicis, & inimicitiis. 146
Iudicibus fiſcalibus. 394

L

LItigioſis. 216

M

MAtribus nubentibus non prouiſo de tutore filijs ſuis pupillis. 154
Mulieribus binubis. 151

N

NAtis ex patre in dignitate, & concubina viliſsima. 156
Naturalibus, & ſpurijs. 158
Non vlciſcente necem defuncti. 77

O

OFficialibus fiſci. 332

P

POenis ex contractus cauſa fiſco debitis. 223
Pœnis & mulctis ex maleficijs. 229
Pignoribus, & hypothecis fiſcalibus. 359
Præſcriptionibus fiſcalibus. 379
Priuilegijs fiſci in extraiudicialibus. 323
Priuilegia fiſci an ſint communia ad alias cauſas. 328
Prohibente aliquem teſtari. 80
Publicatione bonorum. 237

R

REbellibus. 132
Relictis clàm, & palàm. 184

S

SEntentijs aduerſus fiſcum latis. 408

T

THeſauris, & metallis. 191

V

VArijs cauſis ex quibus quis eſt indignus. 99
Vẽditionibus, et emptionibus fiſcalib. 335

A D

AD LECTOREM.

EXERCITATIO rerum forenſium, quibus per annos propemodum triginta pro viribus incubui, me ipſum docuit, quãtum vtilis, quantumq; frequens rerum fiſcalium tractatio ſit; quocirca cum rei ſtudio delectatus, tum etiam ob fiſcalis aduocationis officium excitus, operam meam huic negocio inceſſanter deuoui: Verum cum intrò ingreſſus, animaduertiſſem, Materias, quæ in tractatione hac occurrunt, variarum lectionum eſſe (Altaq; principia petere,) Nempe de Principibus, & de Principum Regalijs, non pertinentibns ad priuatæ fortunæ homines, De delictis vnde pœnæ, Mulctæ, & bonorum publicationes prodeunt, quæ ad ius fiſci pertinent, ac præterea de multis & diuerſis cauſarum ſpeciebus ex quibus fiſco acquiritur, Mox & de ipſius fiſci priuilegijs, tam iudicialibus, quam extraiudicialibus: Profectò (vt verum fatear) valde ſubſtiti: Tandem labori, ac cupiditati diſcendi conceſsi, & ſelectis, quæ in negocio arduo, ac campo longè lateq; ſpacioſo, mihi vtiliora, magiſq; neceſſaria ad rem fiſci in ciuilibus negotiis, quorum tutela ad officium noſtrum pertinet, apparuerunt: tractatum ipſum compoſui. Cum autem ordo modus ſit agendi, cuncta bene diſponens, quo omiſſo nihil recte agitur, ideo labor mihi ſecundus fuit, in ſubordinando huius tractatus materias, ſic vt vna alterius portio, & non ab ea extranea in medium prodeat. Totus autem tractatus noſter in quatuor principales ſcinditur partes. In prima quidem, quæ primum conſtituit librum, tractare propoſui de fiſci definitione, & de eius nominis ethymologia, de perſonis iura fiſci habentibus, & an hi in præiudicium fiſci, & ſucceſſorum ſuorum quicquam agere poſsint; Materia equidem dignitate & vtilitate Plurimum pollens. Secunda verò pars continet cauſas, ex quibus fiſco acquiritur. Hæc ſanè an vtilior vel delectabilior ſit, in controuerſia eſt. Huius autem ſecundæ partis tractatus principalis eſt in materia, in cuius tractatione argumentum ſumpſi à Caliſtrato iur.conſ.elegantiſsimo in l.1.ff. de iur. fiſ. Hanc autem in quatuor particulares libros ſubdiuidere pro congrua titulorum ſubordinatione mihi expedire viſum fuit: in primo enim qui ſecundus erit liber de delatoribus qui fiſco denunciant; Deinde de indignis, quorum multæ ſunt ſpecies, à quibus fiſcus aufert: ſcripſi. In tertio verò libro tractatum valde vtilem, de incapacibus quorum ſimiliter plures ſpecies ſunt edidi, in quo etiam diſſerui de clam relictis huiuſmodi incapacibus, à quibus fiſcus aufert. In quarto libro ſubiecti ſunt varij & complures caſus ex quibus fiſco acquiritur. In quinto libro perutilem tractatum de Publicatione bonorum inſerui, & quæ recuperent & rehabeant banniti, & damnati, reſtituti.

Tertia autem pars quæ ſextum implet librum, continet fiſci iura in contractibus, & in extraiudicialibus, nec non de præſcriptionibus fiſcalibus. Materia quidem valde vtilis ac in vſu frequenti.

Quarta verò & vltima pars quæ librum continet ſeptimum,tractat de fiſci iuribus & priuilegijs in iudicialibus eſtq; ea, operis perfectio: Porrò cum ad tractatum ipſum conſcribendum manum dediſſem, Placuit mihi per argumenta ad partes quæſtiones occurrentes diſcutere, ſed reſolutiuo procedendo ordine ſententiam eligere, quæ in ſpecie ſubiecta melior mihi conſtitit: eamq; iuribus & rationibus ad rem proprijs confirmare,pro vt etiam maiores noſtros, qui tractatus conſcripſere feciſſe aduerti: alioquin ſi in negocio tam vario pleniori ſtylo materias diſcutere voluiſſem, volumina, & ambages conſcribere oportuiſſet; quos quidem deſpectos, & inuiſos eſſe iudicibus, & aduocatis quos negociorum, & actionum multiplicitas occupat: expertus ſæpe ſum; Certusq; ſum in cauſarum definitionibus nihil magis, quam in caſu propoſito, in propriis terminis deciſionem ſcriptorum, cum aliquibus ad eam rem peculiaribus legibus & rationibus deſiderari, in quo mihi præcipuus labor fuit. Diſputationes autem relinquendæ ſunt Docentibus, ad acuenda Diſcentium ingenia, & Præterea quia tractatus iſte principaliter pertinet ad res, & cameras Principum & qui pro Principibus Pręſunt, pęnes quos ſtudium noſtrum verſari debet, in veritate cum breuitate enarranda, non in concertationibus opinionum quę rem potius obſcuram reddunt & difficilem. Vnum autem te ſcire volo me plurimum detuliſſe authoritati maiorum noſtrorum, nec facile conatus ſum deſtruere, quæ ab aliis conſtructa ſunt; Noui enim ſingulares opiniones quàm ſepiſsime a veritate aberrare, nec in iudiciis receptas eſſe. Immo etiam multoties quæ pro nouis proponuntur, a veteribus antiquioribus prius cognitas fuiſſe & a ſequentibus neglectas: quamobrem tutius fore exiſtimaui veritatem ſectando receptis adhærere ſententiis. Nec me latet ex conſuetudinibus & legibus locorum quandoq; aliud conſtitutum eſſe, quam ex legibus Roman. definitum ſit, quibus obtemperandum eſſe conſentio, quandoquidem lex loci particularis communi iuri præualida ſit. Vellem autem ſuauiſsime lector, ne me reprehendas, cur opus ipſum adeo lucubratum publicis edere ſcriptis, ac ſapientum intellectibus obiicere voluerim: Sed æquo animo illud legendum ſuſcipias,in quo ſi quid vel bonum,vel in communi vtile emerſerit, laudes Deo Optimo Maximo referendæ ſunt, & opus ipſum commendandum; ſin autem nec me ocio vacaſſe, nec publicæ vtilitati pro ingenio meo defuiſſe, teſtimonium perhibebit. Vale. Patauij.

INDEX

INDEX PROPOSITIONVM NOTABILIVM

Quæ in Tractatu continentur.

A

ACCESSIO acceſsionis non datur.lib.6.tit.7.nu.32 377

Acta publica ſunt exhibenda priuato contra fiſcum,cum criminaliter quaritur.lib 7.titu. 3.nu.30 405

Acta publica ciuilia an contra fiſcum edenda ſint per publicas perſonas.eo.loco.nu.31

Acta exiſtentia pœnes priuatum an contra fiſcum ſint exhibenda.nu.32

Accuſator ſponte ab accuſatione recedens punitur lib.4.tit.7 nu.20 228

Acqua publica de regalibus ſunt.lib.1.titu.1.numero 16 4

Acquirere potens in loco, ex illis cauſis agere valet in eo loco.lib.3.tit.7.nu.39 130

Adminiſtrator ærarii publici repertus debitor per viſionem librorum abſque alia citatione condẽnatur & exigitur.lib.6.tit.7 nu.6 374

Adoptiui an excludant naturales, ita quòd ſupra vnciam capere nequeant.lib. 3 titu.18.nu.17 165

Adoptiui in ſucceſsione defuncti fiſcum excludunt. lib.4.tit.3.nu.6 195

Aduentitium eſt,quod auus relinquit nepoti. lib.3. tit.18.nu.50 173

Aduocatus in accuſatione falſi vel inofficioſi teſtamenti indignus ex illo teſtamento capere redditur lib.2.tit 7.nu.15 95

Aduocatus concubinæ ſuæ cum effectu donare nequit.lib.2.tit.9.nu.7 99

Aduocatus paciſcens de quota parte litis punitur. lib.4 tit.7.nu.16 228

Aduocatos ſpeciales fiſcus habet. lib. 7.titu.2.nume.1 397

Aduocatus fiſci intereſſe debet in cauſis fiſcalibus, aliàs non valent acta,ibid.nu.2

Aduocatus fiſci eligitur per principem, ſeu per commiſſarios ſuos fiſcales:in eod.loco nu.5 397

Aduocatus fiſci non eligitur, qui non ſtuduerit in legibus per quinquennium.nu. 6 397

Aduocatus fiſci non debet calumnioſas inſtituere actiones.eod. loco.nu.7. ſollicitus tamen eſſe debet in negotiis fiſcalibus

Aduocatus fiſci non cogitur contra ſe & ſuos patrocinari,ibid nu.8 398

Aduocatus fiſci non debet cauſam fiſci ſub prætextu ſalarii nõ ſoluti deſerere.eo tit.nu.9.398

Aduocatus fiſci in vna cauſa poteſt in alia contra fiſcum poſtulare.ibid.

Idem quoque eſt in cauſis priuatorum.

Aduocatus in vna cauſa primæ inſtantiæ an poſsit contra poſtulare in cauſa appellationis: ibidem num.10

Aduocatus fiſci eligitur de præſtantiorib. & duo eliguntur:eod tit.nu.11 398

Aduocati fiſcalis officium per bienninm durat.eo. loco nu.12

Aduocatus fiſci intra annum decedens integrũ ſalarium ad hæredes ſuos tranſmittit eo. loco nu 14. 399

Aduocatus fiſci dignitatem habet,ac multa meretur ſpecialia nu.15 399

Aduocati ſunt exẽpti a muneribus perſonalibus: & quod acquirunt,caſtrẽſe peculiũ reputatur.ibid.

Affines non ſuccedunt inteſtato defuncto: ideo fiſcum non excludunt lib.4.tit.3.nu.5 195
Agere qui non poteſt ex ſui perſona, poteſt actiones ſuas alteri cedere ex cauſa tamen oneroſa. lib.3.tit.7.nu.40 130
Agere pro fiſco quilibet poteſt.lib.7.titu.2.nu.17 399
Alere ſi quis alium teneatur an ſatisfaciat, ſi eũ alendum in hoſpitali repoſuerit.lib.3. titu. 18. num.73 176
Alimentorum modus an ad naturalem educationem ſit reſtringendus, an verò vt etiam dignitatis perſonarum ratio habeatur. eo. loco nu 72
Alimenta ſpuriis debita per eorum mortẽ finiuntur, nec ad hæredes tranſeunt, etiam filios ſuos: d.loco nu.81 178
Alimenta filiis denegari poßunt, ex quibus cauſis exhæredari valent: ſecundum aliquos. quorum opinio declaratur.ibid.nu.82
Alimenta an debeantur patri a filio in bonis ſibi culpa ſua ademptis.lib.5.tit.1.nu.45 251
Alimentandi onus aliquem ſuper bonis tranſit aduerſus fiſcum & quemcunque ſucceßorem in bonis eod.loco nu.75 258
Alimentorum ius condemnato competens non infiſcatur.nu.123 275
Alienationes ante crimen commiſſum validæ ſunt, nec fiſcus reuocat.lib.5.tit.1.nu.152 286
Alienatio facta in fraudem futurorum creditorum reuocatur.ibid.nu.154 286
Alienationem ſi incontinenti ſequatur delictum, fraus præſumitur.ibid.nu.163 290
Alienatio facta in caſum ſi contingeret bona publicari, euidenter eſt fraudulenta. ibidem nume.164 290
Alienationes in fraudem factas fiſcus facilius retractat, cum agitur de damno.nu.165 290
Alienationes neceſſariæ reis de crimine inquiſitis conceduntur.eo.tit nu.176 293
Alienata in fraudem an poſsint reuocari per perſonas quibus Auth.bona damnatorum.C de bon. damn. bona præſeruat.in eod tit.nu.187 297
Alienata in fraudem an reuocent aſcendentes, & deſcendentes.ibi.nu.188
Alienata in ludo nec deſcendentes nec aſcendentes reuocant ibi.nu.189 297
Alienans inutiliter & contra legem, poteſt rem alienatam vendicare.lib.4.tit.6.nu.30. 221
Alienabilia per contractum ſunt alienabilia per delictum in fiſcum.lib.5.tit.1.nu.90 262
Apoſtatæ qui ſint & de pœnis eorum. lib. 3 titu. 10.nu.3 139
Apoſtatarum bona confiſcantur.lib.4.titu. 5.nume.32 212
Appellationes & recurſus ſunt de reſeruatis maiori domino lib.1.tit.2.nu.98 28
Appellari an poſsit a ſententiis dominorum habentium perpetuam iuriſdictionem ad ſupremum lib.1.tit.2 nu.62 20
Appellari non poteſt a ſententia Regis etiam ſuperiorem recognoſcentis ibid.nu.63 21
Appellari non poteſt a ſententia Papæ ad ſ. concilium.eo.tit nu 19 13
Appellari non poteſt a ſententia imperatoris ad Papam ibid.nu.62 20
Appellari poteſt a ſententia declaratoria criminis commiſsi lib.4 tit.5 nu.9 205
Appellare poteſt fiſcus a ſententiæ contra eum lata in ciuilibus & in criminalibus lib.7.titu.4. num. 1 408
Argumentum a fiſco ad eccleſiam & piã cauſam an procedat.lib 6.tit.2.nu.5 329
Argumentum a fiſco ad dotem an procedat .ibid. num.6 330
Argumentum a fiſco ad minorem, ãn valeat. ibidem nu.7
Armandiæ de regalibus ſunt, & quæ ſint Armandiæ.lib.1.ti.1.nu.14 4
Armorum negocium & militum delectio principis munus eſt. non priuatorum.ibid.
Aſcendentes paterni vel materni capiunt a naturalibus, pro vt ipſi ab aſcendentibus ipſis capere poßunt.lib.3 tit.18.nu.29 168
Aſcribentes ſibi in teſtamentis incapaces ſunt ea relicta habere.lib.3.tit.12.nu.1 141
Amplia & declara, vt ibi.
Augumenta gabellarũ an pertineant ad gabellarios lib.6.ti.5.nu.34 356
Authen.bona damnatorum C. de bono. damn. locum non habet, cum res ab indigno aufertur li. 2.titu.2. num.21. 69. & iterum lib. 5.titu. 1.num.19 246
Et an locum habeat in quæſitis per damnatum poſt ſententiam lib.3.tit.5.num. 5.fol.112.& iterum lib.5.tit.1.nu 4 242
Item an proſit filiis poſt conceptis & natis eo.lib. 3.tit.6.nu.3. 119
Et an locum habeat in eo qui ſe ipſum interfecit metu futuræ pœnæ ex cauſa alicuius delicti lib. 4.tit.4 num.11.201.& iterum lib.5. titu. 1. num.9 243
Authen.bona damnatorum inhibet confiſcationem bonorum delinquentis, & ea præſeruat quibuſdam perſonis in illa nominatis.lib.5.titu.12 num.4 242
Et defert bona perſonis ibi nominatis, non vti hæredi-

redi-

rediбus, ac ideo illa nondum agnita tranſmittunt ad ſuos hæredes ibid.nu.5
Et illa Auth. prodeſt etiam collateralibus vſque ad 3.gradum ibid nu.4
Auth.illa ceſſat in pluribus caſibus:primo in damnato per contumaciam.ibi.nu.10 244
Item in relegato cum bonorum publicatione. nume 11 244
Item in damnato pœna pecuniaria.ibid.
Item cum quota bonorum adimitur.ibid.
Item in contrahentib.nuptias inceſtas nu.12. 244
Item in crimine læſæ Maieſtatis nu.18 245
Item in crimine hæreſis.ibid.
Item cum perſonæ illæ priuilegiatæ in eo crimine rei ſunt.ibid.nu.18
Item cum aliter per decreta principum & conſuetudines locorum prouiſum extat.nu.20 246
Item cum princeps pro delicto mandat bona delinquentis publicari.nu.24 247
Auia paterna nepoti naturali extantibus legitimis non poteſt ſupra vnciam relinquere, pro.vt nec auus paternus.lib.3.tit.18 nu.28 167
Auus extante ſobole legitima, naturalibus nepotibus vel natis ex filiis naturalibus relinquere non poteſt:eo.loco nu.53 173

B.

Bannitus ex propria natura banni non amittit bona nec impune offendi poteſt.lib.3.ti.7.nu 1 122
Bannitus non poteſt inuadi in ſuis bonis. ibidem num.3 122
Bannitus qui poteſt impune offendi poteſt quoque impune interfici nu.4
Bannitus qui impune offendi nequit retinet in patria iura communia & municipalia nu. 5
Amplia etiam quod fuiſſet bannitus cum publicatione bonorum nu.6 122
Bannitus ſub pœna capitali non amittit bona, niſi in lege vel in ſententia id expreſſum ſit. nu.7. 127
Bannitus cum publicatione bonorum qui impune offendi poteſt, an comparetur deportato.nu. 8.
Bannitus, qui ex forma ſtatutorum impune offendi poteſt: non amittit in loco, a quo exulat iura communia, ſed iura municipalia.nu.9.
Limita & declara vt ibi.
Bannitus, in loco reputatur vti forenſis nu.11. 124
Bannito non proſunt loci ſtatuta fauorabilia, in ſucceſsionib. Lucris dotalibus retractibus, & huiuſmodi.nu.12
Bannitus non capit ex teſtamento iure ſpeciali illius loci condito.eo loco.nu.13 125
Bannitus non vtitur remedio l.fi.C.de Edic. diu. Adr.eo loci.nu.13
Bannitus vtitur ſtatutis loci bannientis in concernentibus publicam vtilitatem:eo loco nu.15
Bannito ſtatuta loci præiudicialia ſibi obſtant: eo loco nu 16
Bannito in loco a quo exulat ſucceditur ex ſtatutis loci bannientis.nu.17
Bãnitus, in loco retinet iura agnationis.nu.18
Bannitus acquirit in loco ex omnibus cauſis de iure gentium & de iure communi.nu.19
Bannitus iure communi tutor datus non deſinit p bannum eſſe tutor.nu 20
Bannitus notarius auctoritate cæſarea non deſinit eſſe notarius.nu.21
Banniti filii in conditione poſiti operantur defectum conditionis.nu.22
Bannitus an retineat patri.poteſt.nu.23 126
Bannitus ab Imperatore amittit iura ciuilia in locis vnde exulat non autem iura aliarum ciuitatum, & regnorum.nu.25 126
Bannitus a Papa amittit iura ciuilia in terris eccleſiæ nu.26 127
Bannitus ab vno Regno, vel ab vna prouincia nõ amittit iura alterius Regni.nu.27
Bannitus an poſsit impunè offendi extra territorium bannientis eo.lo.nu.28
Bannitus an poſsit offendi, vel puniri in terris cõfederatis.nu.29
Bannitus, qui impunè in perſona offendi poteſt, an poſsit bonis ſpoliari nu.32 128
Bannito põt ſtatutũ denegare facultatẽ acquirẽdi in loco expreſse, & p verba æquipollẽtia.nu.34
Bannitus reſtitutus actiones ſuas exercere poteſt. ibid.nu.38 130
Bannito filio debetur legitima in bonis patris.nume.42 130
Bannitus banno Imperiali in caſibus in iure expreſsis poteſt impunè derobari, & idem eſt in bannitis banno pontificio.nu.43 131
Bannitus pro rebelle poteſt impunè in bonis derrobari.ibi.nu.44
Bannitus p alio crimine licet impunè in pſona offendi poſsit nõ tamẽ bonis ſuis põt ſpoliari.n.45
Bannitorum bona poſt bannum quæſita, fiſcus non occupat ſicut deportatorum nu.46
Banniti noſtri temporis non per omnia æquiparantur deportatis, non transfugis, non relegatis, ſed ſunt quædam tertia ſpecies.nu 46 132
Banniti, & damnati reſtituti quæ recuperent. li. 5.tit.2.nu 1 306
Bannito gratia conceſſa aduerſus bannum, non

opera-

operatur vt bona rehabeat eo loco.nu.17 308
Bannitus reſtitutus per viam iuſtitiæ recuperat bona ſua,eo loco.nu.21 309
Bannitus liberè cancellatus,vel cui plenaria gratia fuit conceſſa, bona quoque ſua recuperat a fiſco,eo loco.nu.23
Bannitus qui gratiam obtinuit,non intelligitur reſtitutus ad famam,eo loco.nu.24
Bannitus reſtitutus recuperat iura ſanguinis, & iura ciuilia omnia,quæ per bannum perdiderat, eod.loco nu.26
Bannito reſtituto fiſcus tenetur reſtituere precium redactum ex bonis ſuis.nu.27 310
Bannitus reſtitutus an reddatur habilis ad relicta in teſtam.alienis.ibi.nu.28
Bannitus reſtitutus cum certis conditionibus non vltra conſequitur.d.loco nu.32
Bannitus reſtitutus non recuperat iura & actiones,in quibus ante bannum nullum ius ſibi quæſitum fuerat,eo loci.nu.33 311
Bannitus reſtitutus non reintegratur aduerſus pœnam tertio applicau. eo.loco.nu.39 312
Bannitus reſtitutus,an recuperet in dignitatibus, & collegiis locum quem prius tenebat in eodem loco.nu.40
Bannitus reſtitutus non recuperat bona per fiſcum alienata,& ex noua cauſa in eum reuerſa. numero 42 313
Bannitus reſtitutus per viam iuſtitiæ recuperat bona per fiſ.alienata.nu.44 313
Bannitus reſtituitur ad bona in tertium alienata,cum princeps gratioſe reſtituit etiam ad bona.nu.48 314
Bannito reſtituto,non reſtituuntur ſibi bona, applicata offenſo, vel eius hæredibus. ibidem numero 54 316
Bannitus reſtitutus,cum clauſula, quòd de confiſcatione opponi non poſſit: recuperat bona a poſſeſſoribus,in eodem loco nu.55
Bannito poteſt princeps remittere publicam offenſam.eo loci.nu.60 318
Bannitus reſtitutus per viam gratiæ, vel iuſtitiæ, qui recuperat bona,an recuperet fructus. eodem loco.nu.61
Bannitus reſtitutus non recuperat bona interim ſibi vſurpata,ſed remediis reſtitutionis agere debet.nu.66 319
Bannitus reſtitutus vendicat bona a poſſeſſoribus in eos per principem tranſlata ſine præcedente confiſcatione.nu.68 320
Bannitis reſtitutis omnes intelliguntur reſtituti, qui ex eorum perſona pendent.nu.73 321
Bannitus reſtitutus non rehabet bona a tertio poſſeſſore ſine principis aſſenſu.ibid.nu.74
Cætera de bannito reſtituto vide infra in verbo. Reſtitutus.
Bannum eſt ſtricti iuris.lib.3.tit 7.nu.2 122
Banni exceptio perſonalis eſt.ibi.nu.41 130
Bellum iuſtum gerere non poteſt niſi Princeps,aut populus liber limita duobus modis,lib.1.titu. 1. num.15 4
Beneficialium conceſsio immediate ius tribuit etiã ſine rei traditione lib.1 tit.3 nu.8 37
Bona intra territorium Principis per neminẽ poſſeſſa an præſumantur eſſe Principis,& an occupanti concedantur.lib.4.tit.3.nu.29.199. & lib.7.tit.3.nu.16 403
Bonis vacantibus fiſco delatis,an teneatur fiſcus ad præſtationem legatorum & fideicommiſ.eo loco num.26 198
Bona vacantia deferuntur fiſco ſi omnino vacent eo loci nu.28 199
Bona omnia quæ domino carent,an ad fiſcum pertineant d.loco.n.29
Bonorum vacantium in fiſcum cogendorum practica,in eo loco.nu.30 200
Bona pro derelicto habita etiam immobilia occupãti conceduntur.d loco ſub nu.29 199
Inculta autem & herema an ſint principis,an vero occupantium ponitur. ibid.
Inuenta verò an inuentori cedant ponitur dicto num. 29
Bona interficientis ſe ipſum quibus caſibus in fiſcum cogantur.lib.4.tit.4 per totum. 200
Bona ipſo iure confiſcata poteſt princeps ante declaratoriã alteri cedere.lib.4.tit.5.nu.15.206
Bona non intelliguntur confiſcata niſi expreſsè adempta fuerint.lib.5.tit.1 nu.23 247
Bonorum mobilium,& immobilium appellatio non includit iura, & actiones.libro 5.tit.1.nu.49. 252
Bonorum autem appellatio ſimpliciter includit iura & actiones.ibi.nu.50
Bona ſecuta confiſcatione ſtatim quæruntur fiſco quo ad ius dominii, non poſſeſsionis. ibidem numero 52
Bona fideicom. quæ in vita grauati alienari poſſunt,eadem per publicationem bonorum in fiſc. tranſeunt.eo.loco nu 69 256
Bona emphyteotica,& cenſualia alienabilia in extraneos,in fiſc.tranſeunt eo loco nu.70 257
Bona feudalia in extraneos tranſibilia, in fiſcum quoque tranſeunt,d.loco nu.71
Bona cum ſuis oneribus & ſeruitutibus tranſeunt in fiſcum prout in quemcunque alium d.loco nume.74 258

Bona

Bona donata alicui pro ſe & deſcendentibus, non confiſcantur in præiudicium illorum eo loco, nume. 122 275
Bona delata reo poſt bonorum publicationem, ſibi, non fiſco quæruntur, ibi nu. 133 278
Bona in compluribus caſibus commiſſo delicto publicantur, ibid. nu. 167 291
Bona delinquentis confiſcata vel confiſcanda deſcribuntur. ibid nu. 196 299

C

Cadauera etiam interficientium ſeipſos non puniuntur, lib. 4. tit 4 nu. 10 201
Cadauera reorum defunctorum ante ſententiam non puniuntur in corpus. Fallit quandoque, ex cauſis ex perſonis, & ex conſuetudine locorum, lib 4. tit. 5. nu. 2 204
Cadauera defunctorum humari non poſſunt in loco, a quo exulant, eo. lo nu. 5
Camera fiſci & camera Imperii idem eſt, quòd fiſcus, ſed quandoque pro loco accipitur, lib. 1. ti. 1. num 3 2
Camera Papæ in vrbe Roma iura fiſci habet, lib. 1. tit. 2. nu. 28 13
Camerarius ſeu Camerlingus, & de eius officio, lib. 6. tit. 3. nu. 1 332
Camerarum officiales ſuos ordines habent, eo loci, num. 4 333
Cap. ſi a ſede, de præb. in 6 optime declaratur, lib. 6. tit. 6 nu. 29 366
Captiuitatum iura cum infidelibus ſeruantur, lib. 3. tit. 3. nu. 1 110
Non tamen inter Chriſtianos, ſed Talea conceduntur, eo loco, nu. 2
Captiuum redimere negligens indignus eſt illi ſuccedere, lib. 2. tit. 10. nu 16 102
Captiuo apud hoſtes morienti ſuccedunt ſibi proximiores, nu. 5. li 3. ti. 3 110
Captiuus apud hoſtes moriens, incapax eſt omnium ſibi interim relictorum, nu. 6
Carcerati pro crimine capaces ſunt omnium acquiſitionum, lib 3. ti. 2. nu. 14 109
Cauſa in principe non præſumitur, cum feudatarios priuat, li. 1. ti. 3. nu. 53 46
Cauſa non præſumitur in principe, vt a conuentionibus ſuis recedere valeat, eo loco, nu. 68 52
Item nec cum actum facit contra iura gentium, eo loco, nu. 69
Cauſa autem quæ ſufficiat, declaratur, ibid.
Cauſæ fiſcales quæ ſint, lib. 7. tit. 1. nu. 2 394
Cauſæ fiſcales ſummarie tractantur, in eis tamen non eſt neceſſaria citatio, lib. 7. ti. 3. nu. 3 400
Nec in eis currit inſtantia, nec iuratur de calũnia, ibid. nu. 4 401
Cautio non annotata in officio cameræ fiſcalis de recepto, non liberat debitorem, quàmuis, a camerario cautionem habeat penes ſe, lib. 6 tit 3. nu. 3. 333. & tit. 4. nu 11 339
Citatio non requiritur in conceſſione priuilegii li. 1. tit. 3. nu. 22 39
Citatio non eſt neceſſaria, cum eo inuito actus fieri poteſt eo. tit nu. 53 46
Item cum conſtat defenſionem non competere, num. 57 47
Ciuilis interruptio poſſeſſionis in vna cauſa non prodeſt in alia, lib. 7. tit. 3 nu. 42 407
Ciuitates & prouinciæ non recognoſcentes ſuperiorem Principem ſibi eligunt, lib. 1. titu. 2. num. 68 22
Ciuitates non recognoſcentes ſuperiorem fiſcũ habent, lib 1. tit. 2. nu. 44 16
Ciuitates ſubditæ fiſcum non habent, Burſam tamen communem habere poſſunt, lib. 1. tit. 1. nu. 5. fol. 2. & ti. 2. nu. 70 22
Ciuitas non ſuccedit ciui ſuo defuncto ſine hærede, lib. 4 ti. 3 nu. 19 197
Clandeſtina alienatio fraudis ſuſpicionem arguit, lib. 5. ti. 1. nu. 162 290
Clam relictum vel promiſſum ex quibus probetur, lib. 3. ti 19. nu. 4 185
Clam relicta fiſcus ſolus aufert, & non alius, eo loco, nu. 24 189
Clauſula non obſtantibus quid operetur lib. 1. ti. 3. num. 40 43
Clauſula de plenitudine poteſtatis operatur ſupra & contra ius ibi. nu. 41
Clauſula ex certa ſcientia æquipollet clauſulis præmiſſis, ibid nu. 42
Clauſula reſeruatiua maioris dominii in conceſſionibus de aliqua Terra vel Caſtro ſubintelligitur, eo. loco nu. 76 55
Clerici delinquentis bona omnia an epiſcopus fiſco ſuo infiſcare poſſit, lib. 1. tit. 2. nu 109 32
Clerico ſine hærede defuncto an ſuccedat eccleſia, vel fiſcus ſecularis, lib. 4. ti. 3. nu. 10 195
Clerici bona intuitu eccleſiæ acquiſita fiſco eccleſiaſtico ſpectant, lib. 1. tit. 2. nu. 110 32
Clericus committens delictum ex quo beneficio priuatur, tenetur reſtituere fructus, lib. 2. titu. 5. num. 9 78
Codicilli non confirmati in teſtõ ſunt extra cauſam teſtamenti, lib. 2. ti. 7. nu 7 93
Codicilli exigunt aditionem hæreditatis vt in eis relicta debeantur, lib. 4. ti. 3. nu. 27 199
Collegium in ſucceſſione vnius de collegio defuncti

ſti præfertur fiſco,lib 4.tit.3.nu.11 196

Collegia illicita capere nequeunt,lib.3. titu. 12. num.5 146

Collegio diſsoluto bona in fiſcum vti vacantia deuoluuntur,ibid.nu.6

Compenſatio an poſsit obiici per debitorem fiſcalem & in quibus caſib.lib.6.ti 7.nu.15. 375

Compenſatio non poteſt obiici petenti decimam,& in pluribus aliis caſibus,ibid.nu.16

Communem rem cum priuato fiſcus in totum alienare poteſt vendendo, ſed non in emphyteoſim concedendo,lib.6.ti.4.nu.23 344

Communem rem duorum priuatorum, an fiſcus pro debito vnius ex eis ſui debitoris alienare poſsit,ibid.

Communem rem inter fiſcum & priuatum, fiſcus diuidit data optione priuato in eo loco,num.24 345

Conceſsio de Caſtro cum mero & mixto Imperio, an includat auctoritatem confiſcandi,lib.1. ti. 2.nu.72 22

Et an includat alia regalia.nu.74 23

Conceſsio de aliqua ciuitate vel Caſtro in titulũ maioris dignitatis operatur, vt regalia omnia videantur translata,lib 1.tit.2.nu.76

Conciliatio etiam tacita operatur vt legata ob inimicitias reuocata confirmentur,lib.2.titu. 13. num.9 148

Concubinæ regulariter donari & relinqui poteſt, lib.2.tit.9 per totum. 98

Fallit cum concubinatus eſt illicitus ibidem,numero 2

Fallit in concubina militis Armatæ militiæ,numero 3

Fallit in concubina religioſi,nu.4

Fallit in concubina aduocati,nu.7 99

Fallit etiam in militibus noſtri temporis,nu.8

Fallit in concubinis virorum illuſtrium, numero 10

His tamen prohibitis pro benemeritis æquiualenter donari poteſt.ibid.nu.11

Item & in cauſam dotis,nu.12

Sed an iuramento donatio inualida confirmetur, num.13

Concubinæ principes donare poſſunt eod. loco. numero 14

Concubina præmoriente fiſcus ei relicta non aufert.ibi.nu.15

Concubina an donare poſsit concubinario, ibidem num.16

Concubinæ extantibus filiis ex vxore, vel ex alia concubina, an donari poſsit in eo loco, numero 17

Concubina in dignitate poſiti non capit ab eo,licet a priuato ſic,lib.3 tit.17.nu.10 158

Concubina vt ſit,& vt videatur contractus concubinatus,quot ſint neceſſaria, lib. 3.titu. 18. num.5 162

Concubinatus an contrahatur cum vidua & virgine, maximè vilis conditionis, ibidem numero 6.

Concubinatus iure canon.eſt improbatus,ſed iura ciuilia de concubinatibus non ſunt ſublata.eod. loco.nu.7 163

Concubitus lege fori ſunt punibiles, lib.3. tit. 18. num.37 170

Condemnatus vt impunè offendi poſsit, amittit in loco iura propria eius loci, non iura communia: quod tamen declara, vt ibi. lib. 3.titu.7. num.10 124

Conductores fiſcales finita conductione liberi ſunt, nec in eis locum habet tacita reconductio,lib.6. tit.5.nu.4 352

Præferuntur tamen aliis ſi augmenta propoſita ſuſcipere velint,ibi.nu.5

Reconducere tamen compelluntur quandoque, ibi.nu.6

Sub ſereniſs.tamen Dominio aliter ſeruatur, vt ibidem.

Conductores fiſcales ſublocare poſſunt,nu.13. 353

Item non ſoluentes conſtitutis temporibus expelli poſſunt,nu.14

Item priuilegio fori potiuntur, vt coram iudicib. fiſcalibus conueniantur,nu.15

Item tenentur edere libros reddituum fiſcalium etiam contra ſe,ibi.nu.17

Conductores & emphyteotæ prædiorum fiſcalium conueniuntur pro rata fundorum tantum quos poſsident eo tit.nu.40 357

Conductores gabellarum & daciorum refici debent. propter ſterilitatem,peſtem, vel bellum. eo.tit.nu.41 358

Conductores reddituum fiſcalium an debeant habere condemnationes & mulctas in eo loco, num. 42 358

Confeſsio tacita ſeu præſumpta perſonam non egreditur, ideo hæredi non nocet lib. 1. titulo 3. num.7 35

Confeſsio ficta & præſumpta in vna cauſa non nocet in alia,eod.tit.nu.11 36

Confeſsio ficta, quæ reſultat ex aliquo facto, exigit,vt ſuper illo facto pronuncietur. eodem loco num.12 36

Confeſsio ficta reſultans ex aliquo facto,ante pronunciationem ſuper eo, non tranſit ad hæredes. d.loco,nu.13

Con-

Confeſſio tacita & præſumpta quibus in caſibus tranſeat ad hæredes.eo l.nu.14

Confeſſio ſacerdotis aſſerentis ſe debitorem concubinæ,vel emiſſe de denariis concubinæ,non probat,lib.2 tit 9.nu 6 98

Confeſſio patris ad commodum ſpurii præſumitur fictitia lib.3.tit.17 nu 6 157

Confeſſio præſumpta in criminibus non tollit probationem contrariam lib.4.tit.4.nu.3 201

Confeſſio ficta vel præſumpta non præiudicat hæredib.eo.lib.ti.5.nu.37 213

Confeſſio facta per reum confiſcatum ad præiudicium fiſci præſumitur ſimulata lib. 5.titu. 1. nu.183 296

Confeſſus non intelligitur condemnatus, ſed vlterius requiritur ſententia condemnatoria.lib. 4. tit.5.nu.14 206

Confitente reo poteſt procedi ad diffinitiuam reſpectu ademptionis bonorum,licet interim reus defunctus ſit:eodem loco.nu.36 213

Confeſſio facta parte abſente plene probat ad fauorem fiſci lib 7.tit.3.nu.38 406

Confeſſio tacita in vno iudicio non nocet in alio: expreſſa autem ſic: ibid nu.41 407

Confirmatio de actu, quẽ ille irritare poterat, vim dationis habet,lib.2.tit.7.nu.5 93

Confinati an ſint loco deportatorum, lib.3. titu.5. num. 11 115

Coniugati,qui antea per adulterium ſe polluerant, indigni ſunt,viciſſim capere, & fiſcus aufert. lib.2.tit.10.nu 11 101

Coniunx patris naturalis excludit naturales in totum a patris ſucceſſione lib 3.titu.8. nu. 2. 161

Amplia etiam quòd ipſa non ſuccedat, ibidem num.22 166

Conſanguinei contrahentium nuptias inceſtas, non recte vendicant bona quia fiſco ipſo iure acquiruntur.lib.4.tit.5.nu.17 207

Conſiliariorum ordo ſuccedit conſiliario defuncto excluſo fiſco,lib.4.tit.3.nu.12 196

Conſulens pro vna parte, an poſſit aduocare pro alia,lib.7.tit.2.nu.11 398

Conſtantini donatio de vrbe Roma tranſtulit in Papam omnem poteſtatem, lib. 1. titu. 2. num. 27 13

Conteſtatio litis,Vide in verbo,litis conteſtatio.

Contractus inter patrem & filium ſpurium de facili præſumitur ſimulatus, lib.3. tit. 17.nume. 4 157

Si tamen de veritate contractus doceatur,ſuſtinetur.ibid.nu.8

Contractus qui morte alterius finiuntur, publicatis bonis non tranſeunt in fiſcum,lib. 5.titu. 1. num.36 250

Contractu non obſeruato tenetur Fiſcus & Princeps ad totale intereſſe.ibi.nu.12 244

Contradotis vſura peti non poſſunt, lib.6. titu.7. num.33 378

Contumacia vnius non præiudicat alteri, cum iſte ex facto illius poteſt conueniri, quod tamen declara,vt lib.5.tit.1.nu.110 268

Cõtumax vt quis mulctari poſſit,requiritur, quòd perſonaliter citatus fuerit dicto lib. 5. titu. 1. num 32 248

Creditores debitoris confiſcati,an quod a fiſco exigere nequiuerunt, conſequi poſſint a debitore ſuo poſtea effecto ſoluendo, lib. 5. titulo 1. num.55 254

Creditores debitoris confiſcati debent per veras probationes docere de ſuo credito, nec cartula confeſſionata debitoris prodeſſet eodem loco ante num.55

Creditores filii an poſſint exequi eo inuito in legitima ſeu ſupplemento legitimæ ſibi debitæ in bonis patris defuncti,d.loco,nu.151 285

Creditor conditionalis,impropriè creditor eſt, eo loco,nu 201 300

Creditores non contradicentes cridis factis per fiſcum de bonis confiſcatis.an habeant recurſum aduerſus bona ex nouo delicto confiſcata, eo loci,nu.208 304

Creditor largo modo dicitur, qui ad rem realem habet actionem eo loco,nu.203 301

Creditor anterior an poſſit aduocare pecuniam ſolutam poſteriori,lib.6.tit.6.nu 8 361

Creditores duo priuati ſimul concurrunt in hypotheca cum de anterioritate non apparet eod. tit. num.22 364

Creditor fiſcalis debitoris ad quem res vel pecunia illius citra dolum & fraudem peruenit: nõ tenetur ad vſuras nec ad pœnas, lib. 6.tit. 7.num.34 378

Cridæ publicæ excludunt non comparentes intra terminum,lib.5.tit.1.nu.199 300

Cridæ non obſunt tacentibus quo ad bona per Fiſcum non apprehenſa, ibidem nume. 204. 302

Item non valentibus agere non præiudicant,ibid. num.205 303

Excludunt tamen creditores quoſcunque etiam hypothecarios conditionales non ſe opponentes, num.201 300

Item an noceant prætendentibus ius Dominii, num.203 301

Item & an ſubſtitutis, nu.205 303

Cridæ factæ a rectoribus terrarum ſub pœna publicationis bonorum, vel partis nō ſunt validæ, lib. 5.tit.1.nu.27 248

Curator datur bonis debitoris abſentis, vel defuncti ad inſtantiam creditoris, vt ſic exigi poſsit contra debitorem illius debitoris, lib.6. titu. 7. num. 29 377

D

Dacia & Daciarii vide infra in verbo Gabellam.

Damnati ad vltimum ſupplicium incapaces ſunt omnium acquiſitionum, lib.3.tit.2.nu.1. 107

Item redduntur inteſtabiles.ibid.nu.2

Amplia etiam quòd ex carceribus aufugerint. num.3. 108

Amplia & in iure nouo Authenticorum. ibid. num.4

Limita cum damnatur per genus mortis inſolitæ. ibid.nu.7

Limita cum ſententia fuiſset nulliter lata, d. loco num.5

Limita cum per ſententiam interlocutoriam. ibidem.

Limita item cum executio mortis ab homine non a magiſtratu facta fuiſſet quia bannitus bannitum occideret.d loco.nu.6

Damnatorum, & punitorum vltimo ſupplicio confiſcatis illorum bonis, poterunt hæredes appellare reſpectu bonorum, eo loco.nu 8

Damnatus vltimo ſupplicio per illius contumaciam non efficitur ſeruus pœnæ.ibid.nu.9 109

Idem eſt ſi per interlocutoriam damnatus fuerit. num.10

Si tamen in fortiam communis peruenerit vltimo ſupplicio affectus ſeruus pœnæ moritur.ibid. num. 11

Damnati vltimo ſupplicio ſacramentorum capaces ſunt nu.12

Item efficiuntur ſerui pœnæ non principis. ibid. num 13

Damnati in metallum efficiuntur ſerui pœnæ lib. 3.tit.4.nu.1 111

Sunt incapaces bonorum, & ad tempus damnati æquiparantur deportatis num. 2. Capere tamen poſſunt ex cauſa alimentorum.ibid nu.3

Damnationis in metallum, vel in opus metalli pœnæ, in vſu non ſunt.nu.4

Damnati ad perpetuos carceres comparantur damnatis in metallum, lib.3.tit.4.nu.5 111

Damnati ad perpetuum carnificium comparantur damnatis in metallum, ibid.nu.6

Damnati ad perpetuo remigandum in triremibus eiſdem comparantur, nu.7 112

Damnati ad beſtias vel ad ferrum fodiendū eiſdem æquiparantur nu.8

Damnati in metallum amittunt factionem teſtamenti, & ex contractibus non acquirunt. ibid. num 9

Damnati in metallum iure nouo non amittunt libertatem, & deportatis comparantur, nu.10

Damnatus in metallum reſtitutus, non efficitur habilis ad capiendum ſibi relicta in teſtamentis alienis etiam ante ſententiam damnatoriam, lib.5.tit.2.nu.30 310

Datio inſolutum facta creditori per debitorem poſt crimen commiſſum, an valeat, lib.5. tit.1. num 296

Datum non commenſuratiuum ad beneficium acceptum non excludit liberalitatem & gratiā, lib.1 tit 3.nu.29 41

Debitor in camera fiſci annotatus non liberatur, niſi de ſolutione appareat ex libris cameræ, lib. 6.tit.3.nu.3.333 & iterum tit.4.nu.11.339

Debitor fiſci reſciſa venditione facta, de re ſua ob aliquem defectum, illā non recuperat niſi prius ſoluto debito, lib.6.tit.4.nu.21 344

Debitor fiſci vendito eius fundo pro minori pretio infra eius debitum poteſt ſoluendo fiſco totum eius debitum fundum rehabere, ibid.nu.22

Debitores fiſcales ſi non ſoluunt, quod debent, ipſo iure in mora ſunt, lib.6.tit.7.nu.1 373

Debitores fiſcales ſi in mora ſunt tenentur ad vſuras ſemiſſes, ibid.nu.2

Debitores fiſcales executiue in ære, & in perſona aſtringi poſſunt, cum debitum eſt liquidū alias iudicialis ordo requiritur.ibid.nu 5

Debitor fiſcalis de conſuetudine in ære, & in perſona coercetur: eo tit.nu.7 374

Debitoris fiſcalis hæres ex tunc ſubiicitur fiſci priuilegiis, nu.10

Debitoris fiſcalis filius non tenetur pro debito patris niſi illius hæres ſit nu.11

Debitori fiſcali dilationes dantur ad comparādum pecunias, ibid.nu.12

Debitor per confiſcationem bonorum ſuorum an penitus liberetur a creditoribus ſuis etiam vt in poſt quæſitis non teneatur, lib.5.tit.1.num.55. 254

Debitorem eximens tenetur ſoluere de ſuo, nec liberatur, ſi illum in carceribus referat.lib.6.titu. 1.nu.33 328

Debitori fiſcali non poſſunt rectores terrarum facere inducias lib.6.tit.7.nu.13 374

Debitores fiſcales ſupplicant principi inducias, &

quis

quis ordo ſit ſeruandus.ibid.nu.14
Debitor fiſcalis an lucra delata repudiare poſſit, eo tit.nu.17 375
Debitor fiſcalis non poteſt executiue exequi in perſonas ſuorum debitorum ibi.nu.18
Debitor fiſcalis ſoluens non liberatur, ſi ſolutio non fuerit annotata in camera fiſci, eo.tit.nu.20
Debitor fiſcalis quandoque ante diem conuenitur, & exigitur, nu.21 376
Debitor fiſcalis non eſt tutus ob ſaluum conductũ generalem, ſed ſpecialis requiritur. 22
Debitor fiſci carceratus ad inſtantiam priuati poteſt per fiſcum ſequeſtrari nu.23
Debitores fiſcales manifeſtè conuicti non appellant, vel appellando non ſuſpendunt eodem tit. num.24
Debitoris debitor an excuti poſſit a creditore priuato.ibid.nu.25
Debitoris fiſcalis debitor in quibus caſibus a fiſco excuti poſſit.ibid.num.26
Debitor debitoris fiſcalis a fiſco coram iudicibus fiſcalibus conuenitur nu.28 377
Debitor fiſci non ex contractu vel quaſi, ſed ex officio per ſe vel per alium geſto, non tenetur ad vſuras ſed in ſortem tantum.d.tit.num.35. 378
Debitoris tributarii hæres repudians eius hæreditatem perdit collata in eum inter viuos.nu. 36
Debitor fiſcalis an poſſit cedere bonis & cedendo liberari.d.tit.nu.37
Debitor fiſcalis an lucra ſibi delata remittere poſſit in fiſci præiudicium, & quid in debitore priuati.eo.tit.& loco.nu.38
Debitoris hæres lucra defuncto delata, nec per illũ agnita. in præiudicium creditorum defuncti remittere nequit:eo.loco.nu.41 379
Decimæ per laicos an præſcribantur, & quanto tẽpore & quomodo.lib.6.tit 8.nu.22 386
Decimas ne quis ſoluere teneatur quanto tempore præſcribatur.eo.tit.nu.29 388
Decretum excelſi decem virum conſilii de bonis confiſcandis declaratur.lib.5.titu.1.num.200. 300
Defert quis ſe ipſum, aut alium. lib.2.titu.1.nume.1 61
Deferre qui poſſint vel non eo loco.nu.2
Delator non debet cauſam deſiſtere ſed proſequi alias punitur eo loco nu.3 62
Delator agere debet cauſam cum fiſci patrono in eo loco nu.4
Delator inconſulto fiſci patrono de cauſa tranſigere nequit ibid.nu.5
Delator tenetur probare cauſas, cæteraq; alia neceſſaria eo loci.nu.15 64
Delatori quanta portio debeatur eo loco nu 16
Delator lucrum ſibi debitum ad hæredes ſuos trãſmittit d.loco nu.17 65
Delatus reus tranſigens cum delatore fiſco inconſulto pro confeſſo habetur d.tit nu.6 62
Delegatus principis non poteſt confiſcare bona.lib. 5.tit.1.nu.26 248
Delinquens ſi ſit laicus crimen vero Eccleſiaſticum fiſcus ſecularis bona occupat.lib.1.titu.2. num.107 32
Deportatus quis ſit lib.3.tit.5.nu.1 113
Deportatus amittit iura ciuilia & incapax eſt ſucceſsionum.nu.2
Deportatus ex teſtamento ſibi relicta capere nequit.nu.3 114
Item teſtari non poteſt nu.4
Item nec hæredes habet ab inteſtato, niſi fiſcus repudiet.quid autem ſit iure nouo inſpecto, declaratur.nu.5
Item amittit patriam poteſtatem & iura tutelarum.nu.6
Amplia præmiſſa etiam iure nouo inſpecto nu.7
Deportatus capax eſt eorum, quæ ſunt iuriſgentium.nu.8
Item olim non poterat impune offendi.nu.9
Item poteſt contrahere & ex cauſis iuriſgentiũ ſibi acquirere.nu 10 115
Deportationis pœna temporibus noſtris non eſt in vſu.nu.11
Deportatus an habeatur pro mortuo plene diſcurritur.nu.17 116
Deportato hærede ſcripto, non cedit dies fideicommiſſi relicti poſt eius mortem.nu.20 117
Deportatorum filii an ſint capaces: vide in verbo, filius & lib 3.tit.6 118
Deportatus reſtitutus recuperat omnia iura ciuilia, & capit ſibi relicta in teſtamentis extraneorum ante ſententiam deportationis lib.5.tit. 2.nu.29 310
Deus per promiſsionem obligatur.lib.6.tit.1.nu.9. 324
Dictio, cum, coniungit acceſſoriè: dictio, &, copulat principaliter.lib 4.tit.5.nu. 41 315
Diffinitio deſignat quidditatem rei: & vt bona ſit quot requirantur.lib.1.tit.1.nu.1 3
Diſpenſatio contra ius eſt de reſeruatis principi. lib.5.tit.2.nu.4 307
Diſponens per contractum inter viuos de hæreditate viuentis indignus eſt ei ſuccedere: & fiſcus auferat lib.2.tit.10 100
Dolus alterius, qui ſit immediata cauſa acquiſitionis meæ, mihi nocet.lib.2.tit.6.nu.14. 85

Dolo

Delo prohibens, vel inducens aliquem ad teſtandũ an incidat in edictum, ſi quis aliquem teſtari prohib. eo. tit. nu. 9 83

Dominia rerum eccleſiarum inferiorum an conſiſtant penes eas, an vero apud Papam. lib. 1. tit. 3. nu. 85. fol. 48. & iterum lib. 6. tit. 8. nu 48. 393

Dominii ius in re aliqua prætendens per alium poſſeſſa an dicatur eſſe illius creditor lib. 5. tit. 1. nu. 202 301

Dominium ſubdito quæſitum ex gratioſa conceſſione non poteſt princeps auferre de poteſtate ordinaria lib. 1 tit. 3. nu. 26 40

Dominium directum vel vtile ex quocumque titulo etiam ſubdito quæſitum non poteſt princeps ſine cauſa tollere ibid. nu. 27

Dominium ex principis contractu non transfertur ſine rei traditione lib. 1. ti. 3 nu. 49 45

Dominium quæſitum ex cauſa iuris ciuilis an ſola principis voluntate tolli poſſit lib. 5. titu. 2. nume. 59 317

Dominus maior offenſus a ſubdito ſui vaſſalli poteſt bona delinquentis ſibi infiſcare. lib. 1. tit. 2. nu. 94 27

Dominus feudi præcipere iuſtè poteſt vaſſallo vt aliquid faciat de pertinentibus ad naturam feudi ſub pœna priuationis: & ſi non facit: poteſt illum priuare lib. 5. tit. 1. nu. 32 248

Domo negotiationis cauſa in ciuitate deſtructa, dominus punitur. lib 4 tit. 6. nu. 21 220

Donata officialibus principis acquiruntur principi lib. 6 tit. 3. nu. 13 335

Donatio facta piæ cauſæ, nemine pro ea ſtipulante valida eſt lib 6. tit. 1. nu. 21 326

Donatio cauſa mortis in teſtamento confirmata a teſtamento pendet lib. 2. ti. 7. nu. 4 93

Donationes quæ morte confirmantur extra cauſam teſtamenti ſunt. ibid nu. 6

Donata inter viuos ob cauſas ingratitudinis in defunctum commiſſas reuocantur. lib. 2. tit. 8. num 6 96

Donatio concubinæ facta quibus caſibus nõ valeat & quando valeat lib. 2. ti. 9. per totum. 98

Donatio inter viuos non eſt titulus, nec ex teſtamento, nec ab inteſtato lib. 3. tit. 9. nu. 11. 137

Donare an poſſit inter viuos qui prohibetur relinquere ex teſtamento. ibid. nu. 12 138

Donare non poteſt aliis: qui ex ſtatuto tenetur relinquere certis perſonis nu. 13

Donatio facta fiſco, aut piæ cauſæ abſenti nemine pro eis ſtipulante, nulla & inualida eſt. lib. 4. titu. 7. num. 4. 224. & iterum. lib 6. tit. 1. nu. 20. & 21 326

Donatio cauſa mortis per publicationem bonorum reuocatur lib. 5. tit. 1. nu. 147 383

Donatio inter coniuges an per publicationem bonorum reuocetur eo loco nu. 148 284

Donatio inter viuos an reuocetur per natiuitatem filiorum confiſcati eo loco nu. 149

Donatio, an adeo reuocetur per natiuitatem filiorum confiſcati, vt fiſcus bona vendicare valeat: eo loci. nu. 150 285

Donatione reuocata per ſuperuenientiam filiorũ, creditores exequi poſſunt contra bona eo loco. nume. 151

Donatio omnium bonorum arguit fraudis ſuſpicionem: dicto loco. nu. 156 287

Donatio facta perſonæ coniunctæ an præſumatur fraudulenta, eo loco nu 159 288

Donata per principem alicui pro ſe & deſcendentibus non confiſcantur in præiudicium deſcendẽtium, eo loco. nu. 122 275

Donatio facta per eum qui poſtea crimen maieſtatis commiſit ipſo facto reuocatur lib. 5. tit. 1. num. 185 297

Dotis cauſa quatenus pater dare poſſit filiæ ſuæ ſpuriæ. lib. 3 tit. 18. nu. 78 177

Dos quamuis exceſſiua filiæ conſtituta non poteſt matrimonio conſtante reuocari. eo loco. nu. 79.

Dos per patrem filiæ ſpuriæ data, ea in matrimonio decedente ad patrem reuertitur & hæredes eius, etiam quod filios reliquerit. d. loco, nu. 80

Dotis cauſa abſenti acquiritur etiam nemine pro muliere ſtipulante lib. 6. ti. 1. nu 22 326

Dotes confeſſionatæ & dotium augumenta poſt delictum commiſſum præſumuntur in fraudem. lib. 5. ti. 1. nu. 184 297

Dotes deducuntur per vxores confiſcatis bonis mariti. eo loco. nu. 82 296

Dotare tenetur fiſcus filias confiſcati & condemnati in eo loco nu. 76 258

Dotes confeſſatæ publicatis bonis mariti deducuntur per vxores: cum lapſa ſunt tempora exceptionum dotis non numeratæ eo loco. nu. 82 259

Dotes confeſſionatæ & dotium augumenta poſt delictum commiſſum præſumuntur in fraudem: eo loco. nu. 184 297

Dotis cauſa alter alteri ſtipulari poteſt lib. 6. tit. 1. nu. 18 326

Dotis cauſa in paritate pignoris præfertur priuato, etiam quod poſſideat. libro 6. titu. 6. nume. 24. 365

Dotis cauſa fiſco præualet data paritate. ibidem num. 33 367

Dubia cauſa quæ ſit declaratur. lib. 6. titu. 6. numero 23 365

Duobus

Duobus in licitatione fiſcalium concurrentibus & eodem tempore vocem in pretio æquali emittentibus: vter præferatur. lib.6 tit.5.nu.7 352

E

Eccleſiæ Rom. in cognitionibus maleficiorum præſcribitur annis 20 libro 6. titu. 8. nume. 43 392

Eccleſia Ro. habet rerum dominium per modos habendi de iure poſitiuo. lib. 1 tit. 3 nu. 89 59

Eccleſia in ſucceſsione clerici abſque legitimis hæredibus defuncti fiſco ſeculari præfertur. lib. 4. tit. 3. nu. 10 195

Eccleſia iure minoris vtitur. li. 6. ti. 2. nu. 12. 331

Edere tenetur reus ad fundandam fiſci intentionem. lib. 7. tit. 3. nu. 11 402

Edere nõ tenetur poſſeſſor fiſco titulũ ſuæ poſſeſsionis. eo. tit. nu. 13

Edere non tenetur reus fiſco contra ſe in cauſis criminalibus. ibi. nu. 23 304

Edere non tenetur fiſcus fiſco aduerſario. ibidem num. 24

Edere non tenetur reus fiſco probationes aliunde habenti. ibidem nu. 25

Edere tenetur priuatus priuato ſcripturas ad eum iure dominii pertinentes. nu 26 405

Edere non tenetur fiſcus actori ad fundandã actionem, ſed replicationem ibid. nu. 27

Edere non tenetur fiſcus priuato ſcripturas ſuas cõtra tertium. nu. 28

Edenda ſunt a priuato inſtrumenta contra fiſcum alicui pertinentia iure dominii d. lo. nu. 29

Edere non tenetur reus ad fundandam ſuam defenſionem quæ ex ſola ipſius poſſeſsione contra fiſcum reperitur fundata: in eo tit. nu. 15 402

Edere non tenetur reus priuilegiatus fiſco actori: in eod. loco nu. 24 404

Electio Imperatorum & principum deſtitutis eis per Papam pertinet ad eos ad quos alias per eorum deceſſum pertinuiſſet lib 1 ti 2 nu. 15 12

Electio Papæ ſede vacante ad collegium Ill. D D. Cardinalium pertinet etiam quod Papa deſtitutus fuiſſet per Concilium vniuerſale eodem loco nu. 16

Emphyteotæ fiſci poſſunt libere alienare fundos emphyteoticos ſaluo Canone domini, & pro rata fundorum quos poſſident conueniuntur, non pro toto debito lib. 6. ti. 5. nu. 40 357

Emphyteotæ vero priuati tenentur domino inſolidum etiam quòd pro parte fundum poſsideant. niſi ab initio plures res ſint conceſſæ ſub penſione ad quamlibet equali. vt ibi: & in ti. ſeq. nu. 52 371

Emphyteotæ plures inter ſe rem diuidentes, an quilibet inſolidum pro penſione teneatur ibid.

Emphyteotæ poſſunt inter ſe abſque domini conſenſu diuidere fundum ibid. nu. 53

Emphyteota vno ex pluribus ceſſante ſoluere res tota incidit in commiſſum ibid. nu 54

Emphyteota fiſci vel priuati habens tres apocas ſolutionum trium annorum. præſumitur pro annis retro præteritis ſoluiſſe lib. 6. ti. 1 nu. 32 327

Emptio per patrem filii ſpurii nomine præſumitur ſimulata. li 3. tit. 17. nu. 5 157

Emptor, à quo fiſcus rem vti in fraudem alienatam, reuocat, an pretium rehabeat. lib. 5. tit. 1. num. 158 288

Emptor cum agitur, de retractanda emptione fiſcali citari debet lib. 6. tit. 4. nu. 21 344

Emens a fiſco rem vti fiſci venditam tutus perpetuo eſt eod. tit nu 15 340

Emens ab Auguſto & Auguſta tutò & ſecurè emit: d tit. & loco nu. 16

Emptor a Camera fiſcali reſciſa alienatione, non eiicitur de ſuo poſſeſſu niſi prius ſibi reſtituto pretio, cum expenſis, fructibus, & melioramentis eo. tit. nu. 21 344

Emptor rei fiſcalis de pretio tutus eſt, cum in officio reperitur annotata pretii numeratio, in eod. tit. nu 10. & 11 339

Emptor fiſcalis pro re empta non tenetur fiſco ad aliud quam ad precii ſolutionem. eodem titu. num. 28 346

Emptor hæreditatis a priuato non tenetur creditoribus & legatariis hæreditariis, ſecus in eo qui hæreditatem a fiſco emit. in eodem loco numero 30

Emptor priuati non tenetur ſtare colono, emptor autem a fiſco tenetur d. loco nu. 33 347

Emptor a priuato rei reddentis fructus induſtriales conſequitur partem fructuum, ſeu vtilitatũ ex die venditionis. ibid. nu. 34

Emptor a priuato rei cum fructibus in ea pendentib. fruct. conſequitur d ti. nu. 35

Emptor a fiſco conſequitur penſionem debitam per colonum ad diem ſecuturam poſt venditionẽ, quamuis venditionis tempore fructus fuiſſent percepti, diuerſum eſt in emptore priuati nu. 36 348

Emptor a fiſco tenetur ſtare locationi factæ per fiſcum d. tit. nu. 40

Emptor fiſcalis iure ſpeciali trahit cauſam ad iudices fiſcales, ibi. nu. 41 349

Emere a fiſco res vendendas nemo compellitur. in eo. lib. & tit nu. 44

Emptores a Cameris Principum an teneantur pro

rebus illis, & fructibus exinde prouenientibus ad ſolutionem vectigalium & onerum realiũ, ibid.nu.45
Ementes ab immuni & exempto an teneantur ad ſolutionem gabellarum.li.6.ti.5.nu.25 355
Emptores a fiſco iudices fiſcales habent pro re empta.lib 7.tit.1 nu.5 295
Et coram alio iudice conuenti poſſunt petere remiſsionem ad iudices fiſcales eis autem non opponentibus valet proceſſus.vt ibid.
Emptor a fiſco priuilegiis fiſci vtitur.lib.7.titu.3.num.36 406
Emptor qui rem emit cum omnibus iuribus & actionibus pro re vendita venditori competentibus poteſt etiam perſonales actiones pro re exercere.ibid.
Emancipatio filii ex ordine præſumitur anterior donationi a patre in filium collatæ lib.6.tit.6.num.39 369
Epiſcopi an habeãt iura fiſci lib.1.ti.2.n.102. 30
Epiſcopus non habet bona ſecum contrahentis ſibi tacite obligata ibid.
Epiſcopus eſt de maioribus magiſtratibus & præſidi comparatur.ibid.nu.105 31
Epiſcopus poteſt pro delictis pœnas pecuniarias impoſitas cameræ ſuæ appropriare ibidem numero 106 32
Error communis prodeſt quo ad acta publica, non quo ad priuatas actiones,libro 3 tit.11.nu.24. 143
Error teſtatoris circa coniunctionem ſanguinis reddit relictum nullum lib.3.ti.12 nu.2 146
Ethimologia eſt reſolutio vocis in proprium effectũ rei quæ demonſtratur lib.1.tit.1.nu 32 6
Et ab ea proprius ſummitur rei ſignificatus, niſi diffinitio repugnet.ibid.nu.33
Euicta re fiſcus non tenetur ad aliud, niſi ad precii reſtitutionem,& generale eſt in aliis cauſis & perſonis de conſuetudine iudiciorum.lib.6.titu.4.nu.37 348
Euicta re vendita ad inſtantiam fiſci creditoris, an fiſcus teneatur de euictione.ibid.
Exactores tributorum & de eorum officio. lib.6.tit.3.nu.2 332
Exceptiones omnes tranſeuntes ad extraneum: hæ quoque fiſco cedunt.lib.5.ti 1.nu.78 259
Excluſus ab omni actu legitimo excluſus quoq; eſt a iure ſuccedendi lib.3.tit.7.nu.35 129
Excommunicatus æquiparatur deportato ſecundũ aliquos.lib.3.tit.11.nu.1 140
Excõmunicatus ex cauſa hæreſis poſt annum,bona & iura ſua amittit nu.2
Excommunicatio duplex eſt maior & minor.n.3
Excommunicatus minori excommunicatione omnium eſt capax præterquam ſacramentorum eo loco nu.4
Excommunicatio maior priuat a communione fidelium nu.5
Item & à participatione ſpiritualium omnium. nume.6
Excommunicatus clericus non percipit fructus ſui beneficii nu.7
Excommunicatus excommunicatione maiori incapax eſt iudiciorum, nec vti iudex, nec vti actor, nec vti reus, nec vti teſtis, nec vti notarius.nu 8
Excommunicatus agere non poteſt pro offenſa ſibi illata.nu 9 141
Limita tamen & declara vt ibi.
Excommunicatus agendo non poteſt dicere de nullitate ſed excipiendo ſic.nu 10
Excommunicatus agere non poteſt remediis reſtitutoriis.nu.11
Item nec prouocatus ad agendum in iudicio.numero 12
Item nec contra pariter excommunicatum agere poteſt.nu.13
Item in quacunque parte iudicii poteſt excipi et repelli nu.14
Item nec etiam in foro ſeculari auditur. numero 15
Item iudex ex officio poteſt illum repellere. numero 16
Valet tamen proceſsus ſi nec pars nec iudex illum repellat.nu.17 142
Idem eſt cum eſt actor neceſſarius.nu.18
Excommunicatus reus conuentus in iudicio ſiſtere valet nu.19
Excommunicato non ſunt ſublata ea quæ ad defenſionem pertinent.nu.20
Excommunicatio non prodeſt excommunicato in ſibi præiudicialibus.nu 21
Excommunicatus cum ſtare poteſt in iudicio an per ſe vel per procuratorem comparere debeat. num.22
Excommunicatus eſt incapax cuiuſcunque officii publici vel priuati.nu 23
Excommunicato publice tollerato, acta publica per eum facta valent: licet non priuata. nume.24 143
Excommunicatus eſt capax bonorum temporaliũ. nume 25
Item teſtari & per vlt.volunt diſponere poteſt. num 26
Excommunicatum vitare debemus, alias minor excommunicatio contrahitur.nu.27

Excommunicati contractus cum eo celebrati ſunt vicisſim obligatorii quamuis ſecum contrahens minorem incurrat excommunicationem. n.28
Excommunicatus rogatus a partibus in teſtem, eſt teſtis idoneus nu.29 144
Item poteſt eſſe procurator ad negotia.nu.30
Item poteſt eſſe arbitrator.nu.31
Item capax eſt eorum, quæ facti ſunt in ſpiritualibus: ſecundum aliquos.nu.32
Excommunicatus publicè maiori excōicatione eſt incapax ſepulturæ eccleſiaſticæ.nu 33 145
Excommunicatus capere poteſt per vlt. voluntatē. num.34
Non tamen ab eo qui turpem perſonam inſtituere nequit.nu.35
Excommunicatus eſt turpis perſona nu.35
Excommunicatus an præſcribere poſſit.nu.36
Excommunicationis ſententia parit effectū vbiq; locorum nu.37
Excommunicatus ſententia legis non hominis non remouetur ab exercitio actuum alias permiſſorum nu.38
Excommunicatus admittitur in negotio, quod pertinet ad eccleſiæ vtilitatem. nu.39
Exempti a poteſtate Imperatoris recognoſcunt Papam in ſuperiorem.lib.1.tit.2 nu.32 14
Exemptio non prodeſt a daciis niſi id in priuilegiis dictum ſit, lib 6.tit.5.nu.19 353
Exempti a muneribus realibus & perſonalibus non ſunt exempti a daciis ibid.nu.20
Exemptus a ſolutione gabellarum pro vſu ſuo, an ſit exemptus pro illis de ſua familia .ibidem num.21
Exemptiones & immunitates concedi nō poſſunt, niſi per principes: & qui ſummam reipub. gerunt.ibid.nu.22
Exemptio a ſolutione vectigalium præſcribitur ſpatio 40 ann.lib 6.ti 8 nu.28 388
Intellige data ſcientia & patientia domini. vt ibid.nu.29
Intellige cum omnes non ſoluunt: ſecus ſi aliqui nō ſoluant: alii verò ſic.ibid.nu.30 389
Expenſas litium non ſoluit nec exigit fiſcus.lib.7. tit.4.nu.14 411
Expoſitis ſuccedunt hoſpitalia li 4.ti.3 n.16.196.
Extrauagans, qui ſint rebelles locum habet in Papa, & in Imperatore: non in aliis regibus & principibus.lib.3.ti.8.nu.9 133

F

Factum & verborum prolatio in dubio in caſum a iure permiſſum referuntur. lib.2. titu.6.num.29 88
Facto quod ſeruatur, perinde eſt, ac ſi de iure valeret.lib.1.tit.2.nu.57 19
Facti vſus plurimum prodeſt ad interpretationem rei geſtæ: eod.ti nu.99 22
Falſificans acta in cauſis fiſcalibus cadit a cauſa: quid autem in cauſis priuatorū ponitur ibi lib. 7 tit.3.nu.39 406
Famam Imperator ſolus reſtituit, ſed & Papa item & alii principes in ſuis ſtatibus.lib.1.tit. 2 num.54 19
Feuda conceſſa a ſupremis dominis, non in titulū maioris dignitatis, vel a principibus recognoſcentibus ſuperiorem quamuis perpetua ſint: non tamen regalia ſunt. libro 1. titu.2.nu.83. 24
Feudalia quæ in extraneos tranſeunt, bonis publicatis fiſco cedunt.li 5.tit.1.nu.71 257
Quæ vero in extraneos non tranſeunt nec infiſcantur.nu.106 267
Et ſi feudum ſit nouum ad dominum reuertitur, niſi ſit ex pacto, & prouidentia expreſſè pro ſe & liberis.ibid.nu.107
Feuda ſiue antiqua ſiue noua ob delictum in dominum commiſſum vaſſallis auferuntur, & ad Dominum redeunt d.tit nu.108
Nedum ad præiudicium deſcendentium, ſed & agnatorum ibid.
Fallit cum ex verbis inueſtituræ delictum vnius alteri non noceret: vt ibid.
Fallit cum de culpa prioris vaſſalli per ſolam eius contumaciam non per alias probationes legitimas conſtaret, nu.110 268
Feuda non infiſcantur ad præiudicium aliorum, ob delictum vaſſalli non in dominum commiſſum: d.tit.& loco nu 111
Feuda quæ ob delictum non confiſcantur, pœnes quos remaneant.nu.112 269
Feudum antiquum per confiſcationem, vel per alienationem, ſine domini conſenſu factam, an ad filios, an vero ad agnatos deuoluatur. ibidem num.133
Feuda eccleſiaſtica an publicentur pro crimine Maieſtatis in principem ſecularem commiſſo d tit.nu 111 268
Feudi commoditas in vita feudatarii delinquentis an publicetur, eo lo nu.114 271
Feudi in materia tria ſunt conſiderabilia ibidem nu.115 272
Feudalium ſucceſſor tenetur creditoribus contractis ex eorum cauſa, in eo.lo.nu.144 282
Fidem tacitè commodans de reſtituendo incapaci indignus redditur, & fiſcus ab eo aufert, lib.2.

tit.10.nu.23.104.& latius lib.3.tit. 19 per totum. 184

Et iſte punitur: quia rem in qua tacitam fidem præſtitit: amittit & fiſcus auferet cum omnibus emolumentis, ſed non alias res: ibidem nume.20 188

Non tamen tacita fides data præſumitur: quia hæres incapaci dederit: aut reliquerit, ſed probare oportet de fide data: ibi.nu.9 186

Fides tacita non præſumitur: quia teſtator perſonā valde coniunctam & amicam filio ſpurio hæredem ſcripſerit: ibi.nu.12 187

Fides tacita de dando incapaci, an debeat eſſe obſtricta per promiſsionem, an vero ſufficiat ſimplex pollicitatio d.tit nu.14

Quid autem ſi promiſſerit dare rem ſuam, ibid. num.15

Fidem commodans de dando incapaci, qui ſit incapax non odio ſui, non incidit in edictum veluti de dando fratri minori in eod.tit nu.21 189

Fidem commodans de dando incapaci, ſi non dederit: an fiſcus auferat.d.loco nu.22

Fidem commodans de dando incapaci, ſi interim ille præmoriatur, non incidit in edictum vt fiſcus ab eo auferat, eo loco nu.23

Fideiuſſor pro debitore fiſci: an publicatis illius bonis liberetur.lib 5.tit.1 nu.56 254

Fideiuſſor pro reo in aliquo officio ſoluens pro eo, poteſt reum in illo officio conuenire: lib. 7.titu. 1 num.4 395

Fideiuſſor pro accuſatore de falſo vel inofficioſo indignus eſt ex eo teſtamento habere lib. 2.tit. 7.nu.18 95

Fideiuſſorum approbatores illis exiſtentibus non ſoluendo an teneantur.li.6.ti.5.nu.38 357

Fideiuſſorem cum iudex approbat requiritur partis citatio.ibid.nu.39

Fideiuſſor pro debitore fiſcali ſoluens poteſt illum realiter & perſonaliter excutere.lib. 6. titu.7. num.8 374

Fideicommiſſarius vniuerſalis an teneatur vlciſci necem defuncti lib.2.tit 5 nu.3 78

Fideicommiſſum vniuerſale in dubio fauore venientium ab inteſtato indictum eſſe cenſetur. num.20 80

Fideicommiſſaria bona ſecuta confiſcatione, an & quando tranſeant in fiſcum & pro quo iure li. 5.tit.1.nu.69 fol.256.& nu.98.fol.263. & nu.101.& 103 266

Fideicommiſſaria conditionalia non tranſeunt in fiſcum.eo loco nu.94 262

Fideicommiſſa ordinantur ob conſeruationem bonorum in familia eo loci.nu.102 265

Filii interfectoris bonis ipſi interfectori ablatis de hæreditate occiſi partem non conſequuntur. lib. 2.tit.3.nu.5 72

Filius licet a patre exhæredatus tenetur vindicare necem patris occiſi.lib.2.ti.5.nu.6 78

Filius excuſatur ſi patrem occiſorem non detulerit eo.loco nu.13 79

Filius a patre datus in poteſtatem curiæ ob aliqđ delictum capitaliter non punitur ibid.nu. 14

Filius prohibens patrem teſtari iuſtè ex ea cauſa poteſt exhæredari nu.8 78

Sed an incidat in edictum de prohibente teſtari declaratur.nu.17 79

Filius præbens officium aduocationis aduerſus teſtamentum paternum legitimam non amittit lib.2 tit.7.nu.16 95

Filii viuente, & non conſentiente patre diuidentes paternam hæreditatem redduntur indigni illam habere, & fiſcus ab eis aufert. lib.2.titu. 10.nu 4 100

Filii nati ex deportato, & damnato ante ſnīam a patre capere poſſunt li.3.tit.6.nu.2 119

Idem eſt in filiis ante conceptis licet poſtea natis.

Filii nati & concepti poſt ſententiam confiſcatoriam partem non aſſequuntur eo loco nu. 3

Sunt tamen capaces quæſitorum per patrem poſt deportationem nu.4

Filii concepti ante ſententiam deportationis faciūt deficere conditionem ſi ſine filiis ſi de aliquo eorum commodo agatur non ſi de commodo tertii tantum nu 5.6

Filii concepti poſt ſententiam deportationis habentur pro natis ex alio homine nu. 7 120

Et an ſuccedant in fideicommiſ.in iuncto patri poſt eius mortem.

Filii rebellium ad terminos.l. quiſquis. C. ad leg. Iul. Maie. ſunt incapaces ſucceſsionum lib. 3. tit.9.nu.1 135

Amplia vt nec etiam ſuccedant in feudis antiquis poſſeſsis per patrem.nu.2 135

Quid autem in feudis poſſeſsis per patrem nondū patri apertis.nu.3

Filiæ damnati pro crimine Maieſt dotari debent, ibid nu.4

Filii familias an vectigalia conducere poſsint, lib. 6.tit.5.nu.9 352

Filio valenti, ſe ex operis & induſtria ſua alere, non tenetur pater alimenta præſtare lib. 3.tit. 18 nu.74 176

Filia ſpuria nupta viro inopi capere poteſt a patre in cām alimentorum, eo loco nu.76 177

Filii familias, & ſerui excuſantur ſi tantam fidem patri vel domino præſtiterint de dando incapaci

capaci lib.3.tit.19.nu.8 186
Filiis confiſcatis bonis paternis, portio debetur. lib. 5.tit 1 nu.34 249
Et quanta ſit declaratur. nu.38 251
Filii emancipati venientes cum aliis filiis in portionem bonorum patris confiſcatorum conferūt, pro vt ab inteſtato ſuccedentes eodem loco numero 39 251
Filii nati poſt publicationem bonorum non vocantur in portionem eo loco nu.40
Si tamec concepti fuerint vocantur nu. 41
Filii an teneantur alere patrem de portione eis reſeruata in bonis paternis confiſcatis d. loco num.45
Filiæ bonis publicatis, non præiudicatur patri in dote profectitia, eo loco nu.119 274
Filii familias bonis publicatis, non publicatur peculium eius profectitium, nu.125 275
Amplia item, nec peculium aduentitium. num. 128 276
Amplia etiam quòd pater in eo aduentitio non haberet adminiſtrationem. ibid.
Caſtrenſe autem an publicetur, in quæſtione eſt. num.130 277
Filio familias condēnato in certa quantitate, exequi poterit in peculio profectitio nu.127 276
Filii creditores an poſſint exequi contra bona iure legitimæ debita in bonis paternis. nu.151.285
Filius non reuocat alienata per patrem in ludo. nume.189 297
Filius debitoris fiſcalis ſi eius hæres non ſit tenetur ad debita paterna. lib.6.ti.7.nu.11 374
Fallit in debito paterno pro officio primipilatus: quod declara vt ibi.
Fiſcus eſt camera Imperii complectens quicquid ad illius pecuniarium commodum pertinet lib. 1.tit.1 nu.2 2
Fiſcus propriè eſt Papæ, & Imperatoris item, & ciuitatum ac principum non recognoſcentium ſuperiorem eo. loco nu.4
Fiſci res ſunt, quæ de principatus ſunt patrimonio, & harum adminiſtratio ad Principem ſpectat pro tuitione imperii, & populorum bono regimine eod loc. nu.8 3
Fiſcus, & fiſci officiales nullam habent iuriſdictionem, eod loco nu.12
Fiſcalia iura in commodo pecuniario verſantur, & plura ſunt eo loco nu 28 6
Fiſci quæ ſunt, continuo cæſaris ſunt, ſed nonècontra, ibid. nu 29
Fiſcus, & reſpub. duo ſunt quandoque tamen vnū pro alio enunciatur. ibi. nu.30
Fiſcus eſt repoſitorium publici Theſauri: in eo loco nume.31
Fiſcus dicitur quaſi fixus, quia firmus in eo loco nume.34 7
Fiſcus eſt diues, & releuatur ab onere ſatiſdandi ibid. nu.35
Fiſcus non eſt idoneus fideiuſſor ibid nu. 36
Fiſcus nunquam moritur, & idem eſt quamuis mutetur Domini perſona ibi. nu.36. & lib. eod. tit 3 nu.5 35
Fiſcus dicitur quaſi ſaccus, & eſt veluti armarius publici Theſauri in eo loco nu. 38 7
Fiſcus quotuplex ſit, eo loco nu, 39
Fiſcalia iura ſunt de regaliis, & ratione ſuperioritatis competunt lib.1.ti.2.nu.1 6
Fiſcus Papæ in ſpiritualibus vbique eſt lib.1.tit.2. num.22 13
Fiſcus Ceſaris in temporalibus vbique eſſe dicitur eo.tit.nu.42 16
Fiſcus vt er capiat rei delinquentis perſona ſpectatur lib. eo nu.108 32
Fiſco reſcripta damnoſa impetrari non debent, & impetrata non valent. lib.1.tit.3 nu 33 42
Fiſcus ab indigno aufert, & ſibi acquirit, uide infra in verbo, indignus.
Fiſcus aufert ab interfectore hæreditatem, & bona interfectori delata, vide in 2.lib. titu. 3 per totum.
Fiſcus aufert hæreditatem ab hærede non vlciſcente defuncti necem lib.2.tit.5. 77. non tamen fiſcus tenetur proſequi defuncti vindictam, eod. loco nu.20 80
Fiſcus aufert hæreditatem ab eo qui teſtari prohibuit lib.2 tit.6.nu.1. per totum. 81
Amplia quamuis prohibens hæreditatem ipſam non adierit eo loco nu.39 90
Fiſcus agit ciuiliter, & criminaliter contra prohibentem teſtari ibid nu. 41. & an poſſit agere ciuiliter contra hæredem, vel contra tertium omiſſa quæſtione criminali nu.42
Fiſcus, ab eo, qui teſtari prohibuit, aufert hæreditatem cum omnibus vtilitatibus nu.44 92
Fiſcus clam relicta incapaci præſtita fide aufert, quod quemadmodum procedat ampliſſime declaratur lib.3.ti.19. per totum. 184
Non tamē aufert ſub prætextu tacitæ fidei, niſi probetur ſic conuentum eo loco nu 6 186
Et an auferre poſſit relictum palam ſpurio incapaci per hæredem præſtitum nu.10
Fiſcus ob tacitam fidem dè dando incapaci rem aufert cum omnibus emolumentis alias autem res non aufert, ibid. nu.20 188
Fiſcus hæres inſtitutus, vel aliter beneficiatus per vlt. volun. capit relicta pro vt quilibet priuatus

lib.4 tit 1.num.1 190
Fiſcus ſuccedens ex teſtamento an teneatur creditoribus ſupra vires bonorum: eo loco nu.3
Fiſco ſuccedente debitori an fideiuſſores liberentur d.loco nu 5 191
Fiſcus appellatione perſonæ, vel hominis, an contineatur eo loco nu.4
Fiſco vacantia bona deferuntur: pleniſſime lib. 4. tit.3 per tot. 194
Et pro eis agit petitione hæreditatis: dicto loco num.24 198
Non tamen creditoribus tenetur vltra vires bonorum.ibi.nu.25
Fiſcus, quibus caſibus interficientis ſe ipſum bona, occupet lib.4 tit.4 per totum. 200
Fiſcus in quibus caſibus reus poſt mortem damnatur, & bona hæredi auferuntur, agere debet infra quinquennium lib.4 tit.5 nu.33 212
Fiſcus rem vel actionem litigioſam non alienat. lib.4 ti.6.nu.19 219
Fiſcus an ſuſcipiat actiones, vel res litigioſas. lib. 4 tit.6 nu.42 223
Fiſcus priuato contra priuatum patrocinium non præſtat.ibi.nu.43
Etiam quòd priuatus offerat fiſco partem rei, ibidem nu.44
Fiſcus a debitore fiſcali oblatas actiones an ſuſcipere debeat d loco nu.45
Fiſcus in ſubſidium debitorem ſui debitoris conuenire poteſt eod.loco nu.46
Fiſcus pro ſuo intereſſe poteſt aſſiſtere liti quæ vertitur inter priuatum, & inter ſuum debitorem, eod.loco nu.47
Fiſco donari aut acquiri non poteſt nemine pro eo ſtipulante, lib 4.tit.7 .nu.3. 224. & iterũ lib. 6.tit.1 .nu 20 326
Fiſcus paciſci non debet de quota parte litis.lib.4. ti.7.nu.17 228
Fiſci fraudator in quæſitis, & quærendis qualiter puniatur.lib.4.ti.7 .nu.18 228
Fiſcus reputatur veluti extraneus hæres in bonis confiſcatis.lib 5.tit.1 .nu.53 253
Fiſcus agit, & conuenitur ex cauſa debitorum, & creditorum confiſcati d.loco nu. 54
Fiſco ſuccedente in bonis debitoris ſui, debitor liberatur pro quanto fiſcus capit eod.loco nu.57. 255
Fiſco inuito bona confiſcata per ſententiam legis, vel hominis non acquiruntur.ibi.nu.58
Fiſcus reo damnato in pœna pecuniaria non tenetur eius creditorib d.loco nu.59
Fiſcus non eſt per omnia, ſed in aliquibus loco hæredis eo loco nu.60
Fiſcus non tenetur creditoribus confiſcati vltra vires bonorum eo loco.nu.64
Fiſcus prius excuti debet a creditoribus condemnati quam tertius poſſeſſor.ibid.nu.66 256
Fiſcus habetur magis pro poſſeſſore quam pro hærede. ibidem.
Fiſcus pro bonis in eum delatis agit petitione hæreditatis.d loco nu.67
Fiſco per publicationem bonorum omnia acquiruntur quæ per actum alienationis inter viuos, aut per vlt.vol in alium transferri poſſunt, in eod. loco nu.58 255
Fiſcus per confiſcationem bonorum cenſetur vniuerſalis ſucceſſor condemnati.nu.53 253
Et habetur ad inſtar ſucceſſoris in prælatura. ibidem.
Et factum illius in cuius locum ſucceſſit præſtare tenetur, in eod.loco.
Fiſco inutiliter confiſcanti bona alicuius, debitores illius, fiſco ſoluentes non liberantur, in eod. loco. num 54
Fiſcus bona confiſcata, & ſibi delata repudiare poteſt eo loco nu.58 255
Fiſco quæruntur bona cum ſuis oneribus & conditionibus prout erant penes confiſcatum. d. loco num.74 258
Ideo tenetur alere filios & vxorem condemnati. num.75
Item dotare filias eiuſdem.nu.76
Fiſco per publicationem bonorum, omnia iura competentia condemnato ad quærendum, tranſibilia in extraneum, eidem quæruntur quod ex multis declaratur eo loco.nu.84 260
Fiſco non cedunt iura perſonalia condemnati quæ per illius mortem non tranſeunt in extraneos hæredes, eo loco nu.91 262
Item iura conditionalia quæ per illius mortem expirant eo loco nu.93
Fiſcus non capit bona vti confiſcata, niſi præceſſerit ſententia.nu.140 281
Fiſcus tenetur debitoribus contractis in ſuo territorio.nu.143 282
Fiſcus alienata in eius fraudem reuocat. ibidem num.153 286
Fiſcus vendicat bona per reos alienata ipſo iure confiſcata citra precii reſtitutionem. ibidem numero 173 292
Fiſci in fraudem, metu futuræ confiſcationis, non poteſt videri alienatio facta, ſi tunc cum occiſo non ſuberat inimicitia, ibid.nu.155 287
Fiſcus agere debet remediis reuocatoriis contra poſſeſſores, non illos de poſſeſſione eiicere eodem loco. nu.185 297

Fiſcus an poſſit ſequeſtrare, & deſcribere bona delinquentis.ibid.nu.186

Fiſco lex magis fauet, quam priuato creditori, in acquirendis per reum debitorem fiſci, eo loci. num.192 298

Fiſcus in impenſis factis contra reum, & pro eius bonis præfertur omnibus creditoribus rei, d. loco num.193

Fiſcus malefactores, & facinoroſos impenſis ſuis, ſi accuſator non adeſt, perſequitur, eo loci, nume. 194

Fiſcus vaſallorum idem iuris habet, quod fiſcus Domini, lib 5.tit.1.nu.139 281

Fiſcus in dubio vtitur iure priuati, ac iure communi, lib 6.tit.1.nu 1 324

Fiſcus in dubio non præſumitur priuilegiatus, ibid. num. 3

Fiſcus agens ex ſtatuto tenetur obſeruare formam a ſtatuto traditam, ibid nu.5

Fiſci iura in dubio ad priuatos protenduntur, & eis communia ſunt, eo lo nu.2 & 6

Fiſcus ex contractibus efficaciter obligatur, eod. tit.nu.7

Fiſci ex contractu non transfertur dominium nec poſſeſſio ſine rei traditione, dicto titu.num.14. 325

Fiſcus non agit ex pacto nudo.ibi.nu 16

Fiſco alter ſtipulari non poteſt, niſi notarius ſit, num.17

Fiſco abſenti nemine pro eo ſtipulante, non acquiritur, nu.20 326

Fiſco ex notarii ſtipulatione non acquiritur ante ratihabitionem, d.ti nu.23

Fiſco ex ſtipulatione ſui officialis actio acquiritur d loco, nu.24 327

Fiſcus emphyteota non ſoluens poteſt expelli prout priuatus, eo loci, nu.25

Fiſcus pro negocio vtiliter geſto tenetur, ibidem num.26

Fiſco ſi fructus ſint reſtituendi intelligitur deductis impenſis dicto tit.nu.27

Fiſcus in pœnis vtitur iure communi, ibidem numero 29

Fiſcus in vltimis voluntatibus vtitur iure communi.eo loco nu 30

Fiſco non denegatur beneficium iuris communis, ibid nu.31

Fiſci debitorem eximens tenetur ſoluere de ſuo, nec liberatur ſi illum in carceribus referat, d. tit nu.33 328

Fiſcus contra factum ſuum venire nequit, ibidem num.34

Fiſcus ſuccedens in ius priuati, an vtatur iure illius an iure ſuo priuilegiato in eodem titulo, numero 35

Fiſci contractus habent naturam bonæ fidei, ibid. num.36

Fiſci priuilegia per doctores extenduntur ad alias cauſas priuilegiatas, lib.6.ti 2.nu.3 329

Fiſcus in quibuſdam vtitur iure pupilli in eod. loco num.8 330

Fiſcus an vtatur iure maioris, ibi.nu 9

Fiſcus vtitur iure minoris, & ſicut minor reſtituitur, nu.10

Fiſcus in lucris læſus an reſtituatur, nu.11 331

Fiſcum aduerſus minores læſi reſtituuntur, in eod. loco, nu.14

Fiſci pecunias colligentes an de eis diſponere poſſint.lib 6.tit.3.nu.5 333

Fiſci officiales & plura de eis, vide in lib.6.tit.3. per totum. 332

Fiſcalium emptionum, & venditionum materia, lib 6.tit.4.per totum. 337

Fiſcales venditiones multas ſolennitates deſiderant, eo tit.nu.4.& infra. 337

Fiſcales venditiones an ſubiaceant moderationi, l. 2.C.de reſcin.vend.nu.8 338

Fiſci procurator vendere debet precio præſente eod. tit.& loco nu.9

Fiſcales emptores perpetuò tuti ſunt, in eo loco nu. 15.340 & pulchrè nu.19 343

Fiſcales venditiones non ſubiacent retractui agnatitio eodem titulo & loco nu.19.declara tamen vt ibi.

Fiſcales venditiones nocent creditoribus ſcientibus, & non contradicentibus, in iuribus ſuarum hypotecarum, ibi nu.20 344

Fiſcus rem ſibi cum alio communem totam alienare poteſt, declara, & limita vt in dicto titu. nu.23.& infra. 345

Fiſcus rem cum alio communem diuidit oblata electione ſocio, ibi.nu.24

Fiſcus communia cum alio inſtrumenta veluti dignior pœnes ſe retinet ibid.nu.25

Fiſcus rem ſibi, & priori creditori obligatam vendit, ſic tamen vt ex illius precio priori creditori perſoluat, ibi.nu 26

Fiſcus pro credito ſuo vnius ſtationis anteriori non poteſt rem a fiſco venditam pro debito poſteriori alterius ſtationis a poſſeſſore vendicare eo loci nu 29 346

Fiſci emptor fiſcalibus conductoribus ſtare tenetur d tit.nu.33 347

Fiſcalis emptor penſiones affictuum decurendas etiam pro fructibus antea perceptis conſequitur eod.tit.nu.36 348

Fiſcus pro euictione tenetur ad ſimplum tantum quàmuis de duplo facta ſibi fuiſſet promiſsio dicto loco nu.37

Fiſcus cum vendit rem ſui debitoris an de euictio ne teneatur, ibid.

Fiſcalibus in venditionibus ceßat edictum edilitium d.tit.nu 38

Fiſcus non tenetur denunciare auctori ſuo litem motam eo loci.nu.39

Fiſci emptor tenetur ſtare colono fiſci.nu.40

Fiſcus non tenetur ſtare colono ſui auctoris.ibid.

Fiſcus in ſuis venditionibus admittit licitatorem maioris precii in eo loco nu.42 349

Fiſcus an pro ſuo credito vendere poſsit res ſubiectas conditionibus fideicommiſſariis dicto loco. num.43

Fiſcus non cogit emere res ab eo vendendas eo tit. num.44

Fiſci vectigalia qui conducere poſsint, & de fiſci conductorib.lib.6.ti.5 per totum. 351

Fiſcus ipſe immunis eſt a ſolutionibus, gabellarum lib 6.tit.5.nu 24 354

Fiſcus ex die contractus habet omnia debitoris bona tunc poßeſſa, & futura ſibi obligata lib. 6.tit.6.nu.1.& 2 360

Amplia ad Mercimonialia, & pecunias ibid. nu.4.& 5 361

Fiſcus contra pupillum non vtitur iure priuilegiato eo.tit.nu.10 362

Fiſcus tamen retinet hypothecam in re ſua, quæ ad pupillum tranſit, ibid.nu.11

Fiſcus priuato ſuccedens non habet ius tacitæ hypothecæ.eo.tit nu.14 363

Fiſcus fundans ſe in tempore probare debet d.titu. num.19

Fiſci cauſa in concurſu præualet priuato eo.tit. & loco.nu 21 364

Fiſcus in pari cauſa antefertur priuato, ibid.

Fiſcus in pari cauſa pignoris præfertur priuato et poßeſſori d.tit nu 24 365

Fiſci cauſa potior eſt ſiue de damno ſiue de lucro contendat nu.32 367

Fiſci cauſa non adeo eſt priuilegiata pro vt dotis, eo.tit.nu.33

Fiſcus poſſeßor in pari cauſa præfertur, ibidem numero 34

Fiſcus conuentus a priore creditore per hypothecã excipere poteſt vt prius excutiantur bona debitoris poſteriori tempore alienata eodem titulo num.40 369

Fiſcus agens contra tertium poßeſſorem bonorũ ſui debitoris habet intentionem ſuam fundatam, niſi ille pbet de ſuo anteriori poßeſſu eo.ti.n. 41

Fiſcus pro officio primipilatus præfertur vxori in cauſam dotis eo.tit.nu.42 370

Fiſcus non excußo principali an agat contra tertium poßeßorem.nu.44

Fiſcus non exequitur cõtra fideiuſſorem, niſi prius excuſſo principali nu 45

Fiſcus an contra omnes poßeßores bonorum debitoris pro rata, an contra vnum, inſolidum agere poſsit nu.46

Fiſcus pro debito tributorum, & collectarum dimißo principali debitore, poteſt agere contra quemlibet poſſeſſorem, eo loco nu 49 371

Fiſcus pro debito tributorum, & collectarũ poteſt inſolidum exequi contra vnum ex plurib.corporibus in libro æſtimi deſcriptis.nu.50

Fiſcus non poteſt vendicare fundum, è manibus antiquioris creditoris ſibi ſolemniter venditum ibid.nu 55 372

Fiſcus in perſonalibus habet priuilegium prælatio nis nu.56

Fiſcus anterior creditor an pecuniam a debitore ſuo ſolutam poſteriori creditori vendicare poſsit eo.tit nu 6 361

Fiſcus de iure ciuili exigit a debitoribus ſuis moroſis vſuras ſemiſ ses lib.6.ti.7.nu.2 373

Fiſcus ſuccedens in ius priuati creditoris, ex tunc vtitur iuribus ſuis.ibi.nu.3

Fiſcus ſuccedens in ius priuati debitoris, an teneatur ad vſuras, quibus tenebatur ille eodem loco num.4

Fiſcus non procedit executiue aduerſus perſonam debitoris ſui debitoris.ibi.nu.19 375

Fiſco qualiter & intra quantum tempus paſsiue præſcribatur lib.6.tit.8.per totum. 381

Fiſcus poſt 20.annos non exigit pœnas condemnatorum eo.tit.nu.34 389

Fiſcus Ro.eccleſiæ gaudet præſcriptione 100.ann. eo.loco nu.42 391

Fallit in cognitionibus cauſarum criminalium quibus præſcribitur ſpatio 20.annorum. ibidem num 43 392

Fiſcus actiue præſcribit vti priuatus. eodem loco num 47

Fiſcus iudices ſpeciales habet in cauſis ſuis lib. 7. tit.1 nu.1 394

Fiſcalis iudex non cognoſcit inter priuatos, niſi de cauſis, quæ a fiſco pendent, eo.lo.nu. 2.

Fiſcus in ſuis cauſis non poteſt conſentire in alios iudices præterquam in ſuos iudices fiſcales.eo.loco nu.6 395

Fiſci ceſsionarius in priuilegium fiſci reſpectu fori ſuccedit.ibid.nu.8

Fiſcus comparens pro ſuo intereſſe cauſam trahit

ad

ad ſuos iudices.ibid.nu.9
Fiſcus trahit ad ſuos iudices etiam quos ex ſuo proprio priuilegio conuenire poteſt eo.ti nu. 10
*Fiſcus non tenetur ſtare inſtantiæ captæ per ſuum auctorem ibi.nu.*11
*Fiſcus appellans a ſententia lata contra priuatum ſuum auctorem non immutat iudicem,ſed proſequitur coram iudice appellationis ibid.nu.*12. 396
*Fiſci officiales habent fiſci priuilegium reſpectu fori ibi.nu.*13
Fiſcales iudices non recipiunt ſportulas.d.ti.n 14
*Fiſcus,& fiſci ceſsionarius an trahat ad ſuos iudices fiſcales perſonas eccleſiaſticas ibi.nu.*15
*Fiſcales cauſæ quæ ſint eo tit.*2 394
*Fiſcus aduocatos ſuos ſpeciales habet.lib 7.titu.2. nu.*1 397
*Item & notarios,eod.ti.nu.*16 399
Fiſci aduocatus non debet calumnioſas actiones inſtituere.in eo.tit.nu.6 395
Reliqua vide in verbo Aduocatus.
Fiſcus eſt formidoloſus.lib.7.ti.1.nu.1 394
Fiſco lucra delata inconſulto fiſci aduocato repudiari nequeunt.lib.7 ti.2 nu.2 397
Fiſcus an poſsit in iudicio conueniri ſine venia impetratione.lib 7.tit 3.nu 1 400
Fiſcalibus in cauſis neceſſaria eſt citatio, ſed an ordo iudiciarius ſit ſeruandus plenè declaratur. lib.7 tit 3.nu.3 400
Fiſcalibus in cauſis ad commodum fiſci proceditur per viam inquiſitionis.lib.7.ti.3 nu.8 401
Fiſcus compellit notarios, & tertios penes quos extant ſcripturæ, & inſtrumenta ad rem fiſci pertinentia, ad illorum exhibitionem. dicto loco nume.8
Fiſci officiales non poſſunt bona alicuius apprehendere ſine principis mandato alias poteſt eis de facto reſiſti lib.7.tit.3.nu.9 401
Fiſcus lite pendente an poſſit eiicere reum de poſſeſsione,vel res illius deſcribere,& inuētariZare.lib.7.tit 3.nu.10 401
Fiſci priuilegia in iudicialibus.lib. 7.titu. 3 per totum. 400
Fiſco an reus edere teneatur.eo.tit.nu 11 402
*Fiſco probante per teſtes communes reum habuiſſe inſtrumenta, ſi non edantur præſumuntur ſubtracta.nu.*12
*Fiſcales conductores circa materiam editionis vtūtur fiſci priuilegiis.eo ti.nu.*33 405
Fiſci conditio diſpar eſt cum agit de damno, & cum agit de lucro li.7.tit.3.nu.45 407
*Fiſcus actor tenetur fundare intentionem,alioquin reus abſoluitur.ibid.nu.*13 402
Fiſcus actor non poteſt excipere aut replicare de iure tertii.ibid.
Fiſcus aduerſus ſententias contra ſe latas quemadmodum iuuetur.lib.7.ti.4.per totum. 408
*Fiſcus non ſoluit,nec exigit expenſas iudiciales.d. tit.nu.*14 411
Flumina publica de regalibus ſunt.lib. 1.titu. 1. num 16 4
*Et illorum vſus publicus eſt ibi.nu.*19
Et an principes poſsint prohibere nauigationes,et piſcationes per flumina publica, & vectigalia imponere declaratur eodem loco numero 20.21. & 22
Fœmina etiam pro debito fiſcali carcerari nequit lib.6.ti.7.nu.9 374
Forenſis prohibitus in loco acquirere incapax reputatur lib 3.ti.1 nu.7 106
Forenſis prohibitus capere ex forma ſtatuti, non capit ſine nouo actu,quamuis per ciuilitatem de nouo aſſumptam ſit factus habilis lib.3.tit.18. num.86 179
Fratres Minores S.Franciſci de obſeruantia incapaces ſunt habere bona in proprio, & in communi lib.3.tit.14.per totum. 149
Amplia in omni bonorum genere,vt ibid.
Eorum vero quæ ad eſum,& potum pertinent haberēt vſum facti non ſeparatum a proprietate, nu.2.concl.2 150
Mobilium verò,quæ vſu non conſumuntur,quorū vſus eſt eis neceſſarius: dominium reſidet, & acquiritur Rom.Eccleſ.ibid.3
*Et quo ad bona habentur pro mortuis mundo.*4
Et ſtatim ſecuta profeſsione, illorum bona tranſeunt ad ſuos hæredes, ex teſtamento eorum aut ad inteſtati proximiores 5
Nec eorum exiſtentia facit conditionem ad excluſionem ſubſtituti in bonis 6
Et relicta ab illis poſt eorum mortem, ſtatim poſt ingreſſum debentur 7
Nec ſuccedunt proximioribus ab inteſtato defunctis 8
*Et incapaces ſunt capere ex teſtamentis defunctorum,& alii ſuccedunt.*9
Incapaces quoque ſunt hæreditatum per fideicō. vniuerſ.relictarum. 9
*Item immobilium relictorum,vt ea habeant, & colant.*10
Sunt tamen capaces relictorum particularium, ad hoc vt vendantur,& illorum pretium diſtribuatur in eorum vſus neceſſarios. 11
*Sunt incapaces iudiciorum etiam pro relictis eorum monaſteriis,ideoque iudex ex officio procedit.*12

Capa-

Capaces tamen ſunt dignitatum eccleſiaſticarum: non tamen vt bona temporalia poſsidere valeant. 13
Fratres Minores Conuentuales ſunt capaces bonorum in communi 14
Fratres mendicantes ſunt capaces bonorum in cõmuni, reſpectu æſtimationis, & precii 16
Fratres vterini nati ex coitu punibili an vicißim ſuccedant. lib. 3 tit. 18. nu. 43 171
Fraudator fiſci in quæſitis, & quærendis qualiter puniatur lib. 4 ti. 7 nu. 18 228
Fructus percepti poſt delictum commiſſum quibus caſibus ad fiſcum pertineant lib. 5. titu. 1. nu. 174 293
Fructus reuocata alienatione vti in fraudem facta medio tempore percepti non reſtituuntur. ibi. nu 185 297
Fructus etiam fiſco reſtituuntur deductis impenſis. lib. 6 ti 1. nu. 27 327
Furioſo defuncto ſuccedit eius gubernator fiſco excluſo lib. 4 tit. 1. nu. 7 196

G

Gabellæ fraudatæ pœna tranſit contra hæredes lib. 4. ti. 5. nu 42 215
Gabella multis de rebus, & in multis caſibus, & a certis perſonis, quandoque non exigitur, regulariter tamen omnes tenentur ſoluere lib. 6. tit. 5. nu. 23 355
Gabellarii exigere debent gabellas ab omnibus, niſi aliquo priuilegio exempti eodem titu. nume. 18 353
Gabellarii iura fiſci habent, ibi. nu 23 354
Gabellarii tenentur edere libros gabellæ etiam contra ſe, d. tit nu. 17. 353. & lib. 7. tit. 3. nu. 37. 406
Gabellariis vltra commiſſum ſpectant aliæ pœnæ ex lege indictæ d tit. nu. 32 356
Gabellariis an ſpectent incrementa gabellarum ſuper indicta, ibid nu 34
Genus verificatur in ſpecie in ſui rudi materia. lib. 5. tit. 2. nu. 19 308
Generalis diſpoſitio omnes caſus, & perſonas includit lib. 6. ti. 1. nu. 4 224
Gratia conceßa per principem aduerſus bannum ſtatim operatur ſuos effectus, libro 5. titulo 2. num. 11 307
Gratia ſolo viuæ vocis oraculo perficitur, ibidem num 12
Gratia an proſit ignoranti ante illius acceptationẽ d tit nu. 18 308
Gratia quæ confert bannito plenam gratiam operatur etiam quo ad bona, ibi. nu. 22 309
Gratioſæ principum conceßiones priuilegia ſunt. lib. 1 tit 3. nu. 16 37
Et an transferant dominium ſine rei traditione, ibid. nu. 17

H

Hæreditas non adita non tranſit in fiſcum per confiſcationem bonorum illius hæredis lib 5. tit. 1. nu. 95 262
Hæredum mentio in conceſsionibus principum gratioſis, an etiam ad extraneos protendatur, libro 1. tit. 2 nu. 102 30
Hæres ob inultam defuncti necem hæreditate priuatur, & fiſcus ab eo aufert lib 2. tit. 5. num. 177
Hæres a quo hæreditas vti ab indigno aufertur: illam reſtituit cum fructibus perceptis, & percipiendis ante litem conteſtatam, ibidem nume. 7 78
Hæredi minori non vlciſcenti defuncti necem parcitur. eo loco. nu. 15 79
Hæredi parcitur de inulta defuncti nece, ſi occiſores ignorentur eod. loco nu. 16
Idem eſt ſi defunctus cedis offenſam remiſißet num. 17
Idem ſi alius accuſando præueniſſet. nu. 18
Hæres tenetur proſequi occiſi vindictam vſque ad primam ſententiam, eo loco nu. 19
Et tenetur proſequi via iuris non via facti. numero 21 80
Hæres inſtitutus in teſtamento facto per vim, & metum poteſt ex eo teſtamento adire hæreditatem lib. 2. tit. 6 nu. 38 90
Hæres qui defuncti preces ac eius teſtamentũ deſtituit nihil ex eo teſtamento capere poterit, li. 2. tit 7. nu 20 95
Hæres poteſt dicere de ingratitudine in vita teſtatoris, quam teſtator ipſe ignorauerit lib. 2. tit 8. nu 10 97
Hæres domini poteſt excipere de fellonia commiſſa per vaſſallum domino ignorante ibid. nu 11
Hæres donatoris poteſt arguere donatarium de ingratitudine commiſſa in dominum ignorantem eo loco nu. 12
Hæres mariti an poſsit excipere de adulterio vxoris ad amiſsionem dotis. ibid. nu. 13
Hæres ſubtrahens rem hæreditariam falcidiam ex ea non detrahit lib. 2 tit. 10. nu. 13 101
Hæres non conficiens inuentarium perdit falcidiã, & inſolidum tenetur. ibid nu. 14
Hæres qui doloſe omiſit res aliquas in inuentario deſcri-

deſcribere an cadat a beneficio inuentarii in totum,& qua pœna puniatur, ibidem nume. 15. 102

Hæres iuſſus a teſtatore aliquid facere, præcepto non parens, an hæreditatem perdat, & cui deferatur eod. loco.

Hæres iuſſus aliquid facere ſub pœna priuationis hæreditatis, cui acquiratur hæreditas, caſu quo non paruerit ibid. nu. 19 103

Hæres qui priuatur hæreditate illam reſtituit per fideicommiſſum nu. 21

Hæres a quo aufertur hæreditas an detrahat trebellianicam ibid. nu. 22

Hæres furioſi qui illius curam non ſuſcipit, arcetur ab illius ſucceſsione eo loco nu. 17 102

Hærede grauato per fideicommiſſum poſt eius mortem ingrediente monaſterium incapax bonorũ in proprio aut in communi ſtatim cedit dies fideicommiſ. lib 3. tit. 5. nu. 21 118

Hæres qui in vita grauiter defunctum offendit, an ei ſuccedere poſsit, au vero fiſcus auferat li. 3. tit. 13. nu. 13 149

Hæredes patris tenentur alere eius filios naturales vel ſpurios lib. 3. tit. 18. nu. 65 175

An teneantur per prius, an vero poſt matrem, & fratres. eo loco nu. 68

Hæres patris ſpurii an poterit ſpurio a patre datũ condicere, eo. loco nu. 108 183

Hæres patris iuſſus ſub pœna priuationis hæreditatis dare filio ſpurio, an incidat in pœnam ſi non dederit ibid nu. 109

Hæres promittens præſtare legata inutiliter relicta filiis ſpuriis an ex promiſsione obligetur. d. loco nu. 110

Hæredes delinquentis capitaliter puniti appellant a ſententia in parte ademptionis bonorum lib. 4 tit. 5 nu. 39 214. & nu. 47 216

Hæredes rei delinquentis defuncti poſſunt docere de eius innocentia ad purgandum memoriam illius de aliquo crimine ſibi obiecto in eo loco. num. 35 213

Hæredi dare damnatus, dando fiſco, qui confiſcatis bonis illius in eius locum ſucceſsit non liberatur lib. 5. tit. 1 nu. 61 255

Hæres ſuccedit defuncto in bonis vbique exiſtentibus eo loco nu. 62

Hæres debitoris fiſcalis ex tunc ſubiicitur eius priuilegiis lib. 6. tit. 7. nu. 10 374

Et tenetur fiſco pro ſua portione hæreditaria, & non vltra, vt ibi.

Et ſi hæreditas non ſufficit, tenetur relaxare quæcunque titulo lucratiuo habuit a debitore fiſci ibi. ſub. nu. 36 378

Hæretici incapaces ſunt cuiuſcunque acquiſitionis, inteſtabiles reddũtur, & expertes omnium officiorum, & beneficiorum lib 3. titu. 10 numero 1 139

Hæreticorum filii, & nepotes incapaces ſunt pro vt eorum pater vel auus hæretici ibid. nu. 2

Reſpectu vero matris hæreticæ plectuntur filii, non nepotes.

Hæreticis non prodeſt quod communi opinione reputentur fideles nu 4

Hæreſis crimen reſpectu bonorum morte rei non finitur lib. 4. ti. 5. nu. 29 211

Hæreticorum bona an confiſcentur, iure ciuili varie diffinitum extat nu 30

Hæreticorum bona cui fiſco acquirantur eodem loco. nu. 31 212

Hæreticorum bona ſub Sereniſs. venetor. dominio non confiſcantur ſed reſeruantur ſuccedentibus ab inteſtato. ibid. & nu. 12

Hæreticorum bona de iure ipſo facto publicantur. lib. 5. tit. 1 nu. 170 291

Horæ anterioritas efficit vt vnum inſtrumentum alteri præferatur lib. 6 tit. 6. nu. 35 368

Hora neceſſariò non eſt adhibenda in inſtrumentis ibid. nu. 37

Hypothecam anteriorem creditor amittit, ſi ſciens patiatur rem ſui debitoris ad inſtantiam fiſci poſterioris creditoris vendi, nec ipſe contradixerit lib. 6. tit. 4. nu. 20 344

Hypothecam ex die contractus fiſcus habet in omnibus debitoris bonis præſentibus, & futuris lib. 6. tit. 6. nu. 1 360

Non tamen in alienatis ante contractum cum tranſlatione poſſeſsionis ibi. nu. 2

Hypotheca contrahitur etiam in bonis debitoris vẽditis non adhuc tranſlata poſſeſsione eorum ibidem nu. 3

Hypotheca bonorum an vinculet mercimonialia, & pecunias nu 4. & 5 361

Hypothecam non habet fiſcus in pœnis niſi ex die condemnationis latæ d. ti. nu. 12 362

Hypotheca conuentionalis ſuper ſorte non porrigitur ad pœnam ibid. nu. 13 363

Hypotheca priuati anterior ſiue generalis, ſiue tacita præfertur hypothecæ priuati etiam expreſſæ in poſt quæſitis, in eo loco nu. 15

Hypotheca fiſci poſterior præfertur hypothecæ priuati anteriori in poſt quæſitis, ibid.

Hypotheca tacita priuati præfertur hypothecæ fiſci poſteriori licet non hypothecæ dotali ibidem numero 16

Hypotheca dotis poſterior in poſt quæſitis, præfertur priuatæ anteriori, ibi nu. 17

Hypo-

Hypotheca anterior priuilegiata præfertur in omnibus fiſco poſteriori eod.loco nu.18

I

IGnorantia facti excuſat a fructuum reſtitutione lib.2 tit.5.nu.10 79
Ignorantia vero iuris, quæſtionis eſt, ibidem numero 11
Ignorantia iuris in vno ex contrahentibus nuptias inceſtas an excuſet lib.4.tit.5.nu.17 207
Imperator poſt Imperium aſſumptum non poteſt illud renunciare in manibus electorum ſed in manibus Papæ lib 1.tit.3.nu.12 36
Imperator non poteſt alienare quotam Imperii. ibid.nu.15 77
Imperator obligatur ex contractu, vt nec etiam de plenitudine poteſtatis poſsit contrauenire lib.1.tit.3.nu.44 44
Imperator non poteſt priuare vaſſallos de ſuis feudis ſine cauſa d.lo nu.51 45
Imperator non poteſt Maieſtatem Imperialem in alium transferre, lib.1.ti.3.nu.71 53
Imperator poteſt infeudare Caſtra imperii etiam non ſolita infeudari eo loco.nu.73
Imperator iurat fidelitatem, & obedientiam Papæ, lib.1.tit.2.nu.4 10
Imperator iura fiſci habet, lib.1.tit.2.nu.38 16
Imperator confert maiores dignitates, eo loco numero 39
Imperator quo ad iuriſdictionalia dominus totius mundi appellatur.ibi.nu.40
Imperator quo ad iuriſdictionalia habet vbique fundatam intentionem eo.loco, nu.41
Imperator vacante aliquo ſtatu an ipſe ſuccedat an Papa, ibid.nu.43
Imperator poteſt aliqua de Imperio transferre, modo non cedant ad maximam Imperii diminutionem, lib.1.tit.2.nu.58.fol.19.& eo.lib.titu.3.nu.73.& 74 54
Imperium quemadmodum a Græcis in Germanos fuerit translatum, lib.1.tit.2.nu.11 11
Imperio vacante Papa ſuccedit in adminiſtratione, & ad eum appellatur omiſſo medio, lib.1.ti.2.nu 35 15
Imperia omnia poſt Chriſti aduentum a Papa eius Vicario dependent eo.lo.nu.37
Imperium durat licet Imperator deceſſerit, lib.1.tit.3.nu 6 35
Incapaces differunt ab indignis, lib. 3. titu. 1. num.1 105
Incapax non capit ſed ſolũ facit locũ alteri, fiſcus autem ab eo non aufert, niſi in clam relictis, ibidem, num.2
Incapax minus iuris habet, quàm indignus, eo loco, nu.3 106
Incapacis portio, an tranſeat ad alium cum onere ſuo, nu.4
Incapaci, ſi clam, & tacite relinquatur fiſcus aufert, nu.5
Incapax eſt quem lex prohibet acquirere poſſe ab aliquo, ibi.nu.6
Item qui prohibetur alicui ſuccedere ex lege ſic diſponente, nu.8
Incapax eſt, in quem diſpoſitio collata eſt funditus nulla, ibid.nu.9 107
Et qui ex lege, vel ex præcepto teſtatoris ob aliquod eius factum priuatur ſucceſsione, vel aliquo relicto nu.10
Incapaces poſsidentes contra legis prohibitionem, an præſcribant, lib.3 tit.18.nu.112 184
Incapaci an fuerit relictum ob verba teſtatoris ambigua, euentus declarat, lib.3.titu.19 numero 3 185
Incapax quibus temporibus eſſe debeat, vt ex cauſa tacite fidei, fiſcus relictum auferat, lib.3.tit.19 nu 18 188
Inceſtuoſus natus ex coitu per accidens non accuſabili, an a genitoribus ſuis capere poſsit, lib. 3.tit.18.nu 38 170
Inceſtuoſi a parentibus ali debent eodem loco numero 57 174
Inceſtuoſi non poſſunt quoquomodo a parentibus vltra alimenta beneficiari. dicto loco num.90. 180
Inceſtas nuptias contrahentium bona ipſo iure publicantur, & illorum dominium in fiſcum tranſit, lib.4.tit.5.num.16.fol.206.& lib. 5. titu. 1.num.13 244
Et an iuris ignorantia excuſet, nu.17 245
Facti autem ignorantia excuſat, & ſuperueniens ſcientia poſt contractum matrimonium non nocet quo ad hoc, lib.5.tit.1.nu.13 244
Intellige de nuptiis inceſtis ratione ſanguinis non alio reſpectu, ibid.nu.14 245
Item intellige inceſtas de iure ciuili, non canonico, ibid.nu.15
Item intellige cum nuptiæ interceſſerint, ſecus cũ ſimplex inceſtus, nu.17
Item cum vltra nuptias interceſſerit copula, ibid.
Indignis quæ auferuntur, fiſcus ſibi acquirit, li.2.tit.2.nu.1 66
Indigni ſunt, quos lex indignos eſſe declarauit, eo.loco nu 2
Indignis culpa ſua non culpa aliena fiſcus aufert, d.loco nu.4

Indi-

Indignitatis cauſa reſpiciens vtilitatem tertii facit vt illi acquiratur, eo loco nu.5 67

Indignus eſt habere quicũque ex ſcelere ſibi quæſiuit eo loco, nu.6

Indignus eſt capax & acquirit ſibi dominium, et poſſeſsionem dicto loco, nu.7

Indignitatem nemo præter fiſcum obiicere poteſt eod loco, nu.8

Indignus adeo eſt deteſtabilis, vt etiam ſi ſe deferat nequeat portionem habere d.lo.nu. 9

Indignus non reſtituitur vt habeat, etiam quod teſtator odii cauſas remiſiſſet d.loco, nu.10

Indigni morte crimen non extinguitur, ſed fiſcus ab hærede aufert eo.lo.nu.11 68

Indignus vſque a principio malæfidei eſſe cenſetur d.loco nu.12

Indignus rem reſtituit etiam cum omnibus fructibus perceptis, nu.13

Indignus a quo res aufertur perdit omnia beneficia circa rem eo loco, nu.14

Indignus quo ad eius dammum rem ipſam habere videtur d.lo.nu.15

Indigno hæreditate ablata, confuſæ actiones & ſeruitutes non reſtituuntur eodem loco, numero 16

Indigno fiſcus auferens ſuccedit in illius locum, & ius d.loco nu.17

Indigno res ablata tranſit in fiſcum cum omnibus ſuis conditionibus, & oneribus eodem loco, numero 18

Indignus reſpectu vnius rei, perſonæ, vel ſcripturæ, non eſt indignus quo ad alias. dicto loco, numero 19

Indigni perſona ſpectatur, vter fiſcus capiat eo loco, num 20

Indignitas vnius non nocet alteri in quæſitis d. lo. num.22 69

Indigno non aufert fiſcus lucrum, quod ei iam delatum non fuerit, nu.23

Indigno nolente acquirere, fit locus fiſco d.loco, numero 24

Indigno repudiante ante cauſam indignitatis cõmiſſam fiſcus non aufert eo loco, nu.25

Indigno non capiente quia etiam incapax ſit, fiſcus non capit, nu.26

Indigno nolente capere rem ſibi delatam, fiſcus ex eius perſona capit, ſequentibus excluſis d.loco nu.27

Indigno excluſo per mortem vel per lapſum temporis fiſcus excluditur. nu 28 70

Indignus eſt quem teſtator poſt teſtamentum factum indignum eſſe dixerit, lib.2.titu.4.numero 1 74

Amplia & limita, vt ibid.

Indigno hærede per teſtatorem declarato legata firma manent, eo.lib.& tit.nu.14 76

Indigno hærede non adeunte, an fiſcus hæreditatẽ capiat, eo.loco, nu.15

Indigno hærede prædecedente teſtatori fiſcus non capit d lo.nu.16

Indignum quem a teſtatore fuiſſe declaratũ quot teſtibus probetur, d lo nu.17 77

Indignus eſt qui paciſcitur de diuidenda hæreditate viuentis, lib 2.tit 10.nu 3 100

Inferior a principe contra ius diſpenſare nequit, lib.5.tit.2.nu.5 307

Nec ius alteri quæſitum auferre poteſt dicto loco, nu.7

Inferior a principe reſeruata principi ſibi ex priuilegio conceſſa exercere non poteſt ſine cauſæ cognitione d.tit.& loco, nu 6

Ingratus erga defunctum indignus eſt capere ab eo per vlt.vol lib.2.tit.8.nu.1 96

Ingratus *facit ſe indignum beneficio accepto, ibi. num.2*

Ingratitudinis cauſas erga defunctum cõmittens indignus redditur ab eo capere, & fiſcus aufert ibid.nu 4

Ingratitudo commiſſa in vita beneficiantis operatur vt relicta per vlt.vol. ipſo iure reuocentur. ſecus ſi poſt mortem eo loco.nu.7

Ingratitudo commiſſa viuo teſtatore non impedit hæredem ſuccedere, nu 9

Inhabilitatis ceſsatio an ſufficiat ad cõualidãdũ actum factum tempore inhabili, abſque noua cõfirmatione.lib 3.ti.18.nu.87 179

Iniuriæ ſuæ cauſa quod quis aſſequitur proprium illius eſt, lib.1.ti.2.nu 95 27

Inimicitiis *ſuperuenientibus, particulariter relicta reuocantur, li.3.ti.13.nu.1* 147

Non ſic data & donata inter viuos, nu.2

Inimicitia leuis non conſideratur.nu.3

Inimicitia grauis reſultat pluribus de cauſis, ibid. num.4

Inimicitiæ *ſubortæ cũ fratre an fratrem afficiant, num.5*

I*nimicitia præſumpta reſultat ex offenſa ignorata ibi.nu.6* 148

Inimicitia *proueniens ex facto teſtatoris, verſus legatarium, adhuc operatur effectum reuocationis legatorum eo loco, nu.7*

Amplia etiam quod teſtator ſuperuixiſſet, ibid. num.8

Limita ſubſecuta reconciliatione, vel quia offenſus deceſſiſſet confeſſus, & contritus, ibi.nu. 9

Interficiens *aliquem, eidem ſuccedit ex teſtamẽto &*

& ab inteſtato,& ab eo relicta capit. ſed fiſcus ſibi aufert, lib. 2. tit. 3. nu. 1 70
Et eo caſu fiſcus excludit ſequentes in gradu, pares autem non in eorum portione.
Interficiens aliquem ſi ex lege factus ſit inhabilis ad ſuccedendum, non ſuccedit ipſe, nec fiſcus, ſed ſequens in gradu, d. loco, nu. 3
Interficiens aliquem non ſuccedit eius hæredi in bonis interfecti, eo loco, nu. 4
Interfectoris filii, bonis ipſi interfectori ablatis, de hæreditate occiſi partem non conſequuntur eodem loco, nu. 5 72
Interficiens aliquem an ſit indignus lucra ab eo habere, vt fiſcus ab eo auferat an vero ſit incapax vt ſequentes in gradu ſuccedant eo loco, nume. 6
Interficiens aliquem impune an amittat lucra ſibi per illius mortem obuenienda dicto loco, numero 9
Interficiens vxorem aut filios defuncti indignus redditur, & fiſcus ab eo aufert quòd a defuncto habuerat, eo loco, nu. 12 73
Interficiens fratrem defuncti, an reddatur indignus vt perdat quæ a defuncto habuerat, eo loco, nu. 13
Interficienti comparatur, qui culpa aut negligentia ſua permiſit aliquem perire dicto loco, numero 15
Interfectore ſuccedere non valente in fideicommiſſis feudis aut primogeniis an fiſcus ſuccedat an verò ſequens in gradu, d. lo. nu. 17 74
Interficiens aliquem ex coniunctis teſtatoris indignus redditur ex eo teſtamento capere, lib. 2. tit. 8. nu. 4 96
Interficiens ſe ipſum metu pœnæ alicuius delicti pro quo bona non eſſent publicanda, bona eo caſu non publicantur, lib. 4. tit. 4. nu. 3 201
Interficiens ſe ipſum non tenetur de homicidio, vt illius bona publicentur, ibi. nu. 8
Interficiens ſe ipſum, ob eam cauſam feudum non amittit, nu. 12 202
Interficientis ſe ipſum metu criminis, bona iure nouo reſeruantur perſonis de quibus in Authen. bona damnatorum. C. de bon. dam. lib. 5. titu. 1. num. 9 243
Inteſtatus quis ſit, lib 4. tit 3 nu. 2 195
Inquiſitionis via proceditur in cauſis fiſcalib. ad commodum fiſci, lib. 7. tit. 3. nu. 8 401
Inſolita pacta & clauſulæ arguunt fraudis ſuſpitionem, lib 6. tit. 4. nu 7 338
Inſtantia cepta cum defuncto tranſit actiue & paſſiue ad eius hæredes, ſed nō aduerſus fiſcum, lib. 5. tit. 1. nu. 65 256
Amplia vt non tranſeat aduerſus fiſcum, ſiue ſuccedat in bonis, ſiue etiam vti hæres defuncti, li. 7. tit. 1. nu. 11 395
Inſtantia non currit in cauſis fiſcalibus, lib. 7. tit. 3. nu. 4 401
Inſtitutio de aliquo vti filio, vel vti coniuncto, vel vti legitimato qui talis non ſit, eſt penitus nulla & inualida, lib. 3. titu. 12. num 2 & 3. 146
Inſtitutiones & relicta vniuerſalia non reuocantur ob inimicitias ſuperuenientes, lib. 3. tit. 13. num. 12 148
Inſtrumenta communia fiſco & priuato pœnes fiſcum manent, lib. 6. tit. 4. nu 25 345
Inſtrumentis duobus eadem die confectis, altero cum fiſco, vel alia cauſa priuilegiata, altero cū priuato, præſumitur pro cauſa priuilegiata li 6. tit. 6. nu. 21 364
Inſtrumentum etiam ratione horæ eſt anterius altero. d. tit nu. 35 368
Inſtrumentum priuati cum die præfertur fiſco ſi de die non probat, ibid. nu. 36
Inſtrumentum cum die & hora, an præferatur inſtrumento eadem die confecto ſine horæ poſitione, eod. loco nu. 37
Intereſſe de intereſſe non debetur, lib 6. titu. 7. nu. 31 377
Iudex qui teſtamentum falſum, vel inofficioſum pronunciauit, an ex eo capere poſſit, lib. 2. tit. 7. nu. 19 95
Iudex inferior a principe an poſſit criminoſo remittere pœnas, & multas, indictas, vel irrogandas, lib. 4 tit. 8. nu. 14. cum ſeq. 232
Iudices inferiores a principe poſſunt remittere mulctas, & quid in pœnis, nu. 19 233
Iudex non poteſt minuere pœnam reo, cum lex certam imponit pœnam eo loco nu 22 234
Iudex non poteſt abſque cauſa declinare a pœna per legem conſtituta, alias punitur, dicto loco, num. 23
Iudex ex cauſa poteſt a pœna legis declinare, & cauſæ plures adducuntur, ibid. nu. 24
Iudicium criminale eſt, cum pœna pro aliquo maleficio indicitur, & fiſco applicatur, ſecus verò cum parti adiudicatur, nu. 8 230
Iudices qui ex generali arbitrio habent auctoritatem damnandi reum capitaliter non poſſunt bona illius confiſcare, lib. 5. tit. 1. nu. 26 248
Iudices ſuos proprios fiſcus habet, lib 7. titu. 1. nume. 1 394
Iudices fiſcales non ſe impediunt de cauſis inter priuatos niſi a fiſco pendeant, ibid. num. 3. plenius vide in verbo fiſcus.

Iudex impartiri debet terminum petenti pro inueniendo aduocato, alias grauatus recte appellat, lib.7 tit.2.nu.4 397
Iudex delegatus a principe non habet auctoritatē eligendi aduocatum fiſcalem in cauſa delegata, eo.tit.nu.5
Iuramentum ſuppletorium an deferatur in cauſis fiſcalib.lib.7.tit.3.nu.46 408
Iura omnia quæ tranſeunt aduerſus hæredes extraneos non tranſeunt contra fiſcum.li.5.tit.1. num.89 262
Iura perſonalia non tranſibilia de perſona ad perſonam non tranſeunt in fiſcum eo loci, nu. 91
Ius reuocandi donationem non tranſit in fiſcum d. lo.nu 92
Iura conditionalia quæ in hæredem non tranſeunt nec etiam in fiſcum d.loco nu.93
Iura liberorum in fiſcum non tranſeunt, num.97. 263
Ius alicui quæſitum, ſpe licet non re, non tollitur per principis reſcriptum, lib.5.titu.2.num.38. 312
Ius ſuccedendi ex vi primogenituræ, & maſculinitatis in regnis, tranſmittitur in poſteros, lib. 1 tit.2.nu.51 18
Amplia quamuis ſucceſsio realiter acquiſita non fuerit, ibid.nu.52
Ius accreſcendi & ius ſubſtitutionis excludunt ſucceſſorium edictum, lib.3 ti.18.nu.99 181
Ius accreſcendi ceſſat inter duos fiſcos diuerſos, lib. 5.tit.1.nu.63 255
Ius patronatus tranſibile in extraneum tranſit in fiſcum, eo tit.nu.72 257
Alias non tranſit, nu.121 274
Ius deducendi legitimam, & trebellianicam trāſit in fiſcum, eo loci, nu.79 259
Iura ad quærendum competentia tranſitoria ad extraneos tranſeunt in fiſcum eodem titu. numero 84 260
Veluti ius adeundi hæreditatem ex potentia ſuitatis.
Ius deliberandi.
Ius agendi ad ſupplementum legitimæ.
Ius petendi reſtitutionem in integrum.
Ius dicendi de nullitate teſtamenti non tranſit in fiſcum ſcilicet ex capite præteritionis de filio. eo tit.nu.85 261
Ius excipiendi tranſit ad ſingularem ſucceſſorem. lib.7.tit.3.nu.35 406
Iuriſdictionalia de regalibus ſunt. libro 1.titu. 1. num.10 3
Iuriſdictionalia officiales exercent quatenus mandata principum ſibi permittunt & non vltra. ibidem num.11
Iuriſdictionis fructus ſunt mulctæ, pœnæ, & confiſcationes bonorum. libro 6. titu. 5. nume. 42. & 43 358

L

Laicus ex ſui perſona eſt incapax ſpiritualiū. lib.6 ti.8.nu.21 386
Laici ſtatuere poſſunt ne iudices ſui in certis cauſis reddant ius perſonis eccleſiaſticis.lib 5.tit. 2.nu.57 317
Laudimia an debeantur pro venditionibus fiſcalibus.lib.6.tit.4.nu.47 350
Laudimia ſoluit emptor non venditor. ibidem numero 48
Legata an debeantur ex teſtamento per metum facto lib.2.tit.6.nu.37 89
Legata ob benemerita relicta non reuocantur per ſuperuenientes inimicitias lib. 3. titu. 13.nume.10 149
Legatum inualidum ex perſona legatarii, vel ex perſona ſui & legantis, ſuperueniente habilitate conualidatur lib.3 ti 19.nu.19 188
Leges de imperatore loquentes an locum habeant in aliis principibus.lib.4 tit.5.nu.25 210
Lex quiſquis.C.ad leg.Iul.maie. locum habet in Papa & Cardinalibus: Imperatore & ſuis officialibus non aliis principibus lib.3.titu. 9. num.4 135
Item in filiis & nepotibus quo ad patrem, & auum, nu.5 136
Vtrum autem quo ad filios locum habeat matre delinquente nu.6
Quid autem in officiis & beneficiis eccleſiaſticis, num 7
Filiorum tamen appellatione in terminis illius legis fœminæ non continentur, nu.8 137
Filiæ autem de bonis paternis dotandæ, nu.9
Pœna tamen illius legis quo ad filios in deſſuetudinem abiit, nu.10
Item quo ad filios locum habet in primo tantum capite, lib.4.tit.5 nu.21 208
Lex ſi ff.ad leg.Iul Maieſt.& l.quiſquis.C. eod. an locum habeant in principibus non recognoſcentibus, vel recognoſcentibus Imperatorem in ſuperiorem lib.4 tit.5.nu.24 209
Lex.ſi ſocius.C.ſi liberal. Imperial So. lib. 10. multipliciter declaratur. libro 1.titu.2.nume. 103 30
Lex 1.C.de natur.lib. iure nouo prodeſt, quando concubina non fuit deſponſata, lib.3. titu. 17. num.2 156

Non

Non tamen vltra ſuos terminos protenditur. ibi. num 9 157

Lex 2.& 3 C.de Quadr. præſcrip non habent locum in conceſsione facta per principem duobus, lib.1.tit.3 nu.47 44

Lex, imperator.ff.de fideicom.liber.declaratur, li.5 tit.1.nu.100 264

Lex ſed ſi mors.§.1.ff.de don.inter virum, declaratur, lib.5 ti 1.nu.164 290

Lex, res vxoris.C.de don. inter virum declaratur, lib.5.tit 1.ante nu 179 295

Lex non puto.ff.de iure fiſ. declaratur ex mente Decii, lib.6.tit 1.nu.3 324

Lex non puto.ff.de iur.fiſ.optime declaratur, lib. 6.tit.6.nu.23 365

Lex matrem C. de probatio declaratur. ibidem num.30 366

Lex 2.C.de reſcin.vend.an locum habeat in venditionibus fiſcalibus, lib 6.ti.4.nu.8 338

Lex bene a Zenone, & l 2.C.de quadr.præſcript. pulchre declarantur, cum quinque ampliationibus, & decem nouem limitationibus ibid.nu. 16.& nu.18 340 & 341

Lex fin.C. de ſec ſau eccl locum quoque habet in fiſco, & principe, lib.6.ti 8.nu.3 381

Et illa lex non eſt correcta ibid.nu 5

Non tamen locum habet, cum agitur contra heredem venditoris, donatoris, aut illius a quo relictum fuit, ibid.nu.7 382

Legitima non debetur filio vel patri, quibus fiſcus vti indignis hæreditatem aufert, lib. 2.titu.7. num.9 94

Legitima non debetur excluſo a ſucceſsione ob aliquod eius demeritum ibid.

Legitima an debeatur filio bannito in ære, & in perſona li.3.ti.7.nu.31 128

Legitimam, & eius ſupplementum an filii renunciare poſsint in præiudicium ſuorum creditorū, lib.5 tit.1.nu.151 285

Legitima debita filio in bonis patris viuentis, publicatis bonis filii, non publicatur eo tit. nume. 133 278

Legitima ſoboles includit etiam legitimatos per reſcriptum, lib.3.tit.18.nu.16 165

Legitimam & ſupplementum legitimæ non poteſt filius remittere in præiudicium ſuorū creditorum, lib 6.tit.7.nu.39 379

Liberalitas eſt proprium principum munus, lib.1. tit.3.nu.50 45

Liberatione legata omnibus debitoribus de omnibus debitis, non tollitur rei vendicatio pro re iniuſte per tertium poſſeſſa, lib.5.titu.1.nu.203. 301

Libertas aduerſus Papæ ſuperioritatem in temporalibus habitu præſcribi non poteſt, lib.1.tit.2. num.32 14

Actu tamen ſic reſpectu certi loci, in eod numero 60 20

Libertas præſcribi non poteſt a ſuperioritate Papæ in ſpiritualibus eo loci, nu.59

Literæ continentes remiſsionem delicti vel pœnæ debent exprimere qualitatem delicti cum ſuis cauſis alias inualidæ ſunt, lib.1.titu.3.numero 36 42

Literæ ſunt neceſſariæ ad probationem gratiæ extra curiam lib.5 ti 2 nu.14 308

Lite pendente an fiſcus poſsit ſequeſtrare poſſeſſionem rei contentioſæ, libro 7.titu 3 num.10. 401

Et an poſsit deſcribere, & inuentariZare bona, ibidem.

Litigioſam rem vendens, & emens in pretio fiſco applicando punitur, lib.4.ti.6.nu.1 217

Litigioſi vitium non inducit ſimplex denunciatio iudicialis, ibi nu 2

Litigioſa res & actio efficitur per ſolam citationē cum agitur de iure dominii, vel quaſi, vel de iure vſufructus eo loco, num. 3.declara tamen vt ibidem.

Litigioſa res non redditur reſpectu dominii cū controuertitur de poſſeſsione, ibi nu 4 218

Litigioſa redditur poſſeſsio cum de poſſeſsione litigatur, nu 5

Litigioſa efficitur actio hypothecaria, & poſſeſſoria per litis conteſtationem, eo loco, nu.6

Litigioſa efficitur res, & actio per citationem cū agitur confeſſoria pro iuribus incorporalib.eo loco, num.7

Litigioſa quo modo efficitur res, & actio, cū agitur pro iure ſeruitutis, ibi nu.8

Litigioſa efficitur perſonalis actio per litis conteſtationem, eo loco nu.9

Litigioſa an res efficiatur cum pro ea agitur perſonali actione, ibi.nu.10

Litigioſa res non efficitur cum agitur, de aliquo opere in re faciendo, nu.11 219

Litigioſa res alienata lite pendente in perſonali, an reuocetur per viam attentati, ibidem, num 12

Litigioſa res efficitur, cum agitur officio iudicis, pro vt cum agitur perſonali, eo loco, nu.13

Litigioſa res, & actio efficitur in iudiciis mixtis vniuerſalibus per ſolam citationem pro ut in realibus eo loci, nu.15

Litigioſa res non redditur, cum agitur ad factum pro re non ad rem, ibi nu.14

Litigioſa res, & actio redditur in iudiciis mixtis particularibus pro vt cum agitur actione perſonali ad rem, d loco, nu.16

Litigioſam rem non facit ſupplicatio dicto loco num.17

Litigioſam rem non facit proceſſus coram arbitris d.loco nu.18

Litigioſi vitium plures operatur effectus, nam nec res nec actio alienari poteſt dicto loco numero 19

Fiſcus rem vel actionem litigioſam non alienat. ibidem.

Litigioſa res alienari nequit, quoquomodo, ibidem num 20

Item nec legari nec per fideicommiſſ. relinqui num.21 220

Item nec domui ſacra dedicari nu.22

In dotem tamen dari, & de ea cum alio cum quo litigatur tranſigi, aut diuidi cum eo, cum quo eſt communis nu.23

Litigioſa res vel actio in quibus caſibus in alium transferri poteſt non agit ceſsionarius, ſed cedens ibid.nu.24

Litigioſa res poteſt præſcribi, ibid.nu.25

Item alienari de partium litigantium conſenſu, & ex iudicis permiſsione.nu 26

Litigioſa re alienata, quia alienatio nulla eſt, ideo ſententia contra alienantem lata poteſt exequi contra emptorem vel aliter in re ſuccedentem, ibid nu 27

Litigioſam rem alienans, & acquirens pœnis legalibus afficiuntur, quod latius declara vt ibi. num.28

Litigioſam rem alienans poteſt illam redhibere. num.29

Litigioſa re alienata, nec dum tradita, venditor pœnitere poteſt, nu.32 221

Litigioſa rei emptor ſi contra tertium agat, exceptione repelli poteſt ibid.nu.33 222

Litigioſa re mobili alienata, quæ redhiberi non poſſit quemadmodum conſulatur actori eo loco num.34

Litigioſa re alienata quilibet deferre poteſt pro pœna fiſco applicanda eo loco, nu. 36

Litigioſa rei confirmatio obtenta a ſuperiore nulla facta mentione litis pendentis nihil operatur, num.38

Litigioſi vitium contractum pluribus modis finitur, & primo per lapſum inſtantiæ iudicialis, num.39

Item tranſactione, item per litis renunciationẽ, num.40

Item lata abſolutoria pro reo, nu.41

Litigioſas res & actiones an fiſcus ſuſcipere valeat, nu.42 223

Litis conteſtatio facta in vna cauſa non interrumpit præſcriptionem in aliis cauſis etiam ad commodum fiſci, lib.6 .ti.8.nu.41 391

Litis conteſtatio in vna cauſa non producit aliquos effectus in alia cauſa, li 7.titu.3. num 6. 401

Litis conteſtatio in vna cauſa reddit reum malæ fidei in alia cauſa.eo.ti.nu 40 407

Litis pendentia ſuper præſcriptione immemoriali contra ius, non impedit principem, & fiſcũ interim vti iure ſuo, lib 6.ti.8 .nu.41 391

Lucra iam quæſita amittere damnum eſt, lib.1.ti. 3.nu.35 42

Lucrum delatum licet non habitum delator tranſmittit ad ſuos hæredes lib.2.ti.1.nu.17 65

Lucrans titulo vniuerſali partem bonorum defuncti, tenetur illius necem vindicare, lib.2 tit. 5. num.4 78

Lucrum a quo quis contemplatione alterius remouetur, illi debetur, lib. 3. titu.18.nume. 98. 181

Lucrum de lucro non debetur, lib.6.titu.7.nu.33. 378

Lucrum dotale an maritus remittere poſsit in præiudicium ſuorum creditorum, & quid in fiſci debitore, li.6.ti 7.nu.40 379

Lucra fiſco delata inconſulto fiſci aduocato repudiari nequeunt, li.7.ti.2.nu.2 397

M

Magiſtratum exterus in prouincia gerens iure ciuili vxorem in ea ducere prohibetur, quid autem de iure canonico.ibid.declaratur, lib.2.ti 10.nu 9 101

Magiſtratus inferiores a principe an poſsint confiſcare bona, li.5 ti.1.nu.25 247

Maieſtatis crimen in primis duobus capitulis morte rei non finitur, & quæ ſint duo prima capitula declaratur ibid libro 4 titu.5.num.19.& infra. 207

Maieſtatis pœna vltra prima duo capitula capitalis eſt, cum ablatione bonorum, ſed crimen morte extinguitur.eo loco nu.22 208

Maieſtatis reus non ſtatim rebellis eſt, lib 3.titu. 8.nu.8 133

Maieſtatis reus publicatione bonorum plectitur, lib.5.ti.1.nu.18 245

Et tale crimen committitur verſus quemcunq; Dominum perpetuum etiam quòd ſuperiorem recognoſcat, ibid.

Maieſtatis crimen non contrahit non ſubditus, ſed crimen Hoſtilitatis, quod morte rei finitur. in eo.loco.

Quid autem iuris ſit in vaſallo, qui ratione feudi ſubditus ſit, ponitur ibi.

Maieſtatis læſæ pro crimine an bona ipſo facto publicentur. eo loci, nu.171 291

Et an in iſto crimine neceſſaria ſit citatio, ibid. nu.172 292

Malafides vera impedit præſcriptionem immemorialem, lib 6.tit.8.nu 12 383

Malafides poſſeſſoris non prodeſt fiſco in pœnis & confiſcationibus, eo.ti.nu.35 390

Maria, quo ad eorum protectionem, & iuriſdictionem, ſunt Principum: vſus verò eorum communis eſt: illorum autem proprietas in nullius bonis eſt, lib. 1.ti.1.nu.17 4

Maritus vxorem interficiens incapax eſt illi ſuccedere. lib.2.tit.3.nu.7 72

Maritus vxorem adulteram occidens lucratur dotem vel partem dotis ex lege, præmoriente vxore ſibi debitam, eo.loco, nu.12 73

Maritus tenetur prouidere vxori de alimentis & aliis neceſſariis, alioquin ea prædefuncta non lucratur dotem nec ſibi ſuccedit, eo.tit.nu.11

Marito debentur emolumenta quæquæ prouenientia ex iuriſdictione caſtri dotalis, lib 6.titu. 5. num.43 358

Mater luxurioſe viuens etiam poſt annum luctus, priuatur tutela filiorum, lib. 3.ti.15.nume. 6. 153.& iterum, nu.3 152

Mater quæ ſuſcepta filiorum tutela tranſiuit ad ſecundas nuptias, non prouiſo eis de tutore, quas pœnas patiatur cum ſuis ampliationibus, & declarationibus, lib.3.ti 16 nu.1 154

Mater ob non petitum tutorem non repellitur a ſucceſſione filii puberis facti eo loco, nume.2. 156

Mater tutrix filiorum non conficiens inuentariũ repellitur ab eorum ſucceſſione, ibi.nu.4

Mater in patris defectum tenetur alere filios, intra tamen triennium onus eſt maternum, li.3. ti.18.nu.59.& 62 174

Mater ſi alimenta filio præſtiterit, poteſt ea a patre repetere, ibi.nu.60

Mater dotans filiam, a patre repetit etiam quòd vna cum eo ſe obligauerit pro dote filiæ, ibidẽ, num.61

Matrimonium non diſſoluitur per ſententiam deportationis vel damnationis in metallum, nec contrahendum impeditur, libro 3.titu. 6.nu.1. 118

Matrimoniali in materia attenditur ius canonicum, lib 2.ti.10.nu.10 101

Matrimonium inter prohibitos contractum ſub conditione, ſi Papa diſpenſabit, an poſtea egeat nouo conſenſu ſecuta diſpenſatione, lib.3.tit. 18. num.85 179

Melioramenta feudalium, & emphyteoticorum an veniant in confiſcatione bonorum, lib.5.tit. 1.nu.131 278

Membrorum ſuorum nemo eſt dominus, lib.4.tit. 4 nu.5 201

Merum & mixtum Imperium includit poteſtatẽ confiſcandi, facta conceſſione de aliquo caſtro imperpetuum lib.1.ti.2.nu.89 26

Et an includantur alia regalia.nu 97. 41. & iterum lib.5.tit.1.num. 29. 371. & num.31. 248

Mercatorum libris ſi credatur, intelligitur ſtatutum de concernentibus mercaturam, lib 6.titu. 5.nu.16 353

Merces illicitæ cadunt in commiſſum cum iis quæ coadiuuant, eo.tit.nu.27 355

Merces illicitæ quæ ſint, eo loco, nu. 29

Merces licitæ comportatæ cum illicitis an publicentur, ibid.

Merces illicitæ ex cauſa neceſſitatis vel per tranſitum tranſuectæ non incidunt in commiſſum eo.tit.nu.30. 356

Merces ratione fraudatæ gabellæ quando incidant in commiſſum, nu.31

Mercium ductores in compluribus caſibus excuſantur ob gabellam non ſolutam. eodem titulo num.35

Metallorum in fundo priuato repertorum pars debetur fiſco, & pars inuentori, quam fiſco emere volenti vendere cogitur, libro 4. titulo 2. num.11 193

Quòd ſi in loco publico reperta ſint fiſco cedunt, ibid.nu.12 194

Metallarii pro inueniendis metallis ingredi poſſunt fundos alienos, & in eis fodere, obtenta prius a Principe inueſtitura, in eo loco, nume.14

Metus iuſtus reputatur qui cadit in virum conſtantem, lib.2.ti.6.nu.3 81

Metus præcedens factionem teſtamenti an operetur vt teſtamentum ſit meticuloſum lib.2.tit. 6.nu.36 89

Milites concubinis ſuis donare non poſſunt, lib. 2. tit.9 nu.3 98

Et quid in militibus noſtri temporis, nu.8

Et quid in militibus naualis militiæ, nu.9

Militi defuncto ſuccedit legio in qua militabat fiſco excluſo lib.4.tit.3.nu.13 196

Minor

Minor læſus in reſignatione beneficii eccleſiaſtici non reſtituitur ad illud, ſi alteri fuerit collatū. lib.5.ti.2.nu.46 314

Minor læſus in lucris re integra non reſtituitur, in damnis ſic, ibi.nu.47

Minores ex capite læſionis reſtituuntur aduerſus fiſcum, lib.6.ti.2.nu.14 331

Minor eſt magis priuilegiatus quàm fiſcus eodem loco, nu. 15

Minorum bona cum ex auctoritate Magiſtratus *ad inſtantiam creditorum ſubhaſtantur, valet illorum alienatio abſque aliis ſolemnitatibus, citatis tamen tutoribus, & curatoribus, lib. 6. tit.4.nu.5* 337

Minores 25.annis vectigalia non conducunt, lib. 6.tit.5.nu.8 352

Mobilia ſequuntur perſonam, & domicilium domini, lib.5.ti.1.nu.141 281

Mobilia & mouentia pro debito fiſcali venduntur remotis ſolemnitatibus, lib.6.tit.4.nu. 14. 340

Mobilia eccleſiarum inferiorum, & fiſci ſui præſcribuntur ſpacio triennii, lib.6.titu. 8. nu.44. 392

Mobilia eccleſ.Rom.& eius fiſci non vſucapiuntur ſpacio triennii, ibid.nu.45

Monetas cudere ius regale eſt, nulli competens priuato, & contrafaciens maieſtatis tenetur, lib.1. tit.1.nu.25 5

Et an Domini inferiores monetas cudere poſsint tangitur ibi, & latius, tit.2.nu.1

Morte rei crimina extinguuntur, ſiue publica ſiue priuata ſint, etiam quòd pro delicto delinquentis procedatur contra alium, lib.4. titu. 5. num.1 203

Quandoque tamen non extinguuntur, reſpectu bonorum fiſco applicandorum, eo loco, num. 6. 204

Mortuus puniri non poteſt, quia non ſentit, eo loco, num.12 206

Morte rei crimina non extinguuntur, niſi cum lex ipſo iure & facto pœnam pecuniariam, vel ademptionis bonorum indicit, eo loco, num.7. 204

Veluti in contrahente nuptias inceſtas eo loco, num.16 206

Item in crimine læſæ Maieſt. in primis duobus capitulis, nu.19 207

Item in crimine hæreſis, nu.29 211

Item in crimine apoſtaſiæ, repetundarum & peculatus nu.32 212

Item in deſertore militiæ.

Item in eo qui necat aliquem per cuius mortem bona illius ſibi deferuntur.

Item in turpiter quæſitis ob aliquod ſcelus per defunctum commiſſum ibid.

Item cum heredes defuncti ad purgandam illius infamiam de eo crimine volunt, quòd de eo crimine cognoſcatur, eo.loco nu.35 213

Item in crimine per reum confeſſato vel taliter liquidato quod ſententia propemodum eſſet ferenda d loco, nu.36

Item cum reus moritur poſt latam ſententiam intra tempus appellandi, vel poſt appellationem interpoſitam, declarando tamen, vt ibi, nu. 38. 214. *& nu.40*

Morte conſpiratoris in necem conſiliariorum Imperatoris *crimen extinguitur, dicto loco, nu.20.* 208

Morte Principis *an extinguatur crimen proditionis & rebellionis in principem commiſſum d.loco, nu.28* 211

Mortuus condemnari non poteſt, eo loco, num.34. 213

Morte rei poſt ſententiam intra tempus appellandi, an crimen extinguatur, nu.38 214

Morte rei pendente appellationis cauſa an crimen extinguatur reſpectu bonorum confiſcatorum, num.40

Morte rei qui habetur pro confeſſo crimen non extinguitur, nu.43 215

Item eſt cum condemnatus fuit abſens, ex forma ſtatuti, eo loco, nu.45

Morte rei non purgatur crimen commiſſum ob gabellam non ſolutam, d.loco, nu.42

Morte ingrati hæredis perſecutio bonorum non finitur, lib.2.ti.5 nu.5 78

Mortis mentio de naturali intelligitur lib.3. titu. 5.nu.18 116

Mors ciuilis æquiparatur naturali cum eoſdem effectus operatur, ibid.nu.19 117

Motus proprius omnem ſubreptionem excludit & obtinentis importunitatem, lib. 1. titulo 3. nume.38 43

Mulier nubens infra annum luctus quas pœnas patiatur, lib.3.ti 15.nu.1 151

Mulier infra annum luctus impune nubit de iure canonico, ibid.nu.2 152

Mulier nubens infra annum luctus, an vti indigna amittat ſibi relicta per virum ibi nu.3

Mulier nupta ſecundo ſi adulterium committat, non dicitur quo ad priorem virum nec ſtuprum nec adulterium commiſiſſe eodem loco, num.10 154

Mulieres vectigalia conducere non poſſunt, lib. 6. ti.5.nu.10 352

Mulieres an poſsint carcerari pro debito publico, vel priuato, lib 6. ti. 7. nu. 9 374
Mulctarum compendia ad fiſcum pertinent, li 4. tit. 8. nu 1 229
Mulctæ differunt a pœnis, ibi. nu. 2
Mulctas etiam indictas iudices inferiores remittere poſſunt, nu. 19 233
Mulcta ſunt de ſexto gradu meri Imperii eo. loco num. 28 235
Mulctare poßunt etiam minores magiſtratus pro tuitione ſuæ iuriſdictionis, nu. 29
Municipia non habent fiſcum, Burſam tamen communem habere poſſunt, libro 1. titu. 1. nume. 5 2
Mutatione rerum, vel perſonarum, aut cauſæ mutatur iuris diſpoſitio, lib. 6. ti. 4. nu. 46 350

N

Naturales propriè ſunt, qui naſcuntur ex concubina, & in quantum ſuccedant, lib. 3. tit. 18 nu. 1 161
Naturalis vt ſuccedat patri in duabus vnciis, quot ſint neceſſaria. d. lo. nu 3
Naturales ex concubinis adhuc ſuccedunt in duabus vnciis: nec ea ſucceſsio iure canonum abrogata eſt eo loci, nu. 8 163
Naturales impropriè ſunt qui naſcuntur ex ſoluto & ſoluta extra domum, ibi. nu. 9
Naturalis ex teſtamento patris vel aui, extantibus legitimis, non capit ſupra vnciam dicto loco, nu. 13 164
Naturalis inſtitutus in vncia extantibus legitimis, non capit per ius accreſcendi de portione repudiantis eo loci, nu. 14
Naturalis inſtitutus in vncia legitimis repudiantibus totum conſequitur, nu. 15
Naturalis legitimis conſentientibus capere poteſt a patre ſupra vnciam d. ti. nu. 18 165
Naturalis extantibus aſcendentibus ſeruata eis legitima reſiduum ex teſtamento patris capere poßunt, etiam quod coniux ſit in medio, ibidem num. 19
Naturales impropriè, ideſt nati ex ſoluto & ſoluta non in ſchemate concubinæ, non capiunt ex teſtamento patris etiam legitimis non extantibus eo loci, nu. 20
Naturalis ex concubina natus patri inteſtato ſuccedit in duabus vnciis, non extantibus legitimis, nec coniuge defuncti. eo. lo. nu. 21 166
Naturales vel ſpurii præteriti aut exhæredati, teſtamentum paternum expugnare nequeunt maternum ſic d. loco. nu. 24
Naturales vel ſpurii nati ex coitu non damnato ſuccedunt coniunctis per lineam maternam, et è contra eis ſucceditur, ibid. nu. 25 167
Naturales non ſuccedunt coniunctis per patrem, nec illis ſucceditur, nu. 26
Naturales & ſpurii non præferuntur fiſco in ſucceſsione patris & coniunctorum per patrem, li. 4. ti. 3. nu. 7 195
Naturales confiſcatis bonis paternis non vocantur in portionem, lib. 5. tit 1. nu. 42 251
Natus ex ſacerdote licet ſacrilegus ſit, non tamen eſt inceſtuoſus, li. 3. ti. 18. nu. 47 172
Natus ex ſoluto & ſoluta extra domum legitimatur per ſubſequens matrimonium, lib. 3. tit. 18. nu. 10 163
Natus ex ancilla vel Amaſia extra domum non ſuccedit patri in duabus unciis dicto titu. nume. 4 161
Natus illegitime an præſumatur naturalis vel ſpurius, ibid nu. 11 164
Nati ex ſoluto & ſoluta licet non concubina, vel etiam vulgo quæſiti ſuccedunt matri, & aſcendentibus per lineam maternam etiam legitimis extantibus, niſi mater ſit illuſtris, & extarent filii legitimi, eo loco, nu. 21 166
Natus ex coniugato & ſoluta vtrum a patre capere poſsit, eod. loco, nu. 35 169
Et an a matre capere valeat, nu. 36
Nepos ex filio naturali: item nepos naturalis ex filio legitimo in ſucceſsione aui non plus iuris habet, quam filius naturalis, ab inteſtato ſcilicet, lib. 3 tit 18. nu. 27 167
Nepos naturalis ex filio ſuccedit ab inteſtato auiæ paternæ in duabus vnciis, ibid. nu. 28
Nepos ſpurius ex filio ſpurio, aut legitimo, an capere poſsit ab auo cum non extat ſoboles legitima, ibid. nu. 44 171
Nepos legitimè natus ex filio ſpurio an ab auo capere poſsit, eo loco nu. 45 172
Nepos ex filio ſpurio capere poteſt ab auo cum conſtat relictum fuiße contemplatione ipſius nepotis, eo. lo nu. 46
Amplia etiam quòd nepos natus ſit ex ſacrilego, num. 47
Nepos legitimus ex filio ſpurio non capit ab Auo, cum conſtat relictum fuiſſe contemplatione patris, nu. 48 173
Nepos in dubio cenſetur beneficiatus ab auo contemplatione ſui non patris eodem loco, numero 49
Notario aſſerenti in aliqua parte addidiße vel mutaſſe inſtrumentum teſtamenti creditur, li. 2. ti. 4. nu. 11 76

Notarius debet pœnes ſe praſeruare teſtamentũ, etiam quòd teſtator illud reuocauerit, eod. loco num. 12

Notarii ex ſtipulatione an acquiratur fiſco, vel abſenti ante ratificationem, lib. 6. titu. 1. numero 23 326

Notarios ſpeciales fiſcus habet, lib. 7. titu. 2. nume. 16 399

Notorium rebellem vel aliter culpoſum poteſt princeps non citatum feudo priuare, lib. 1. tit. 3. num 57 47

Notorium delictum, quod aliquam pati poteſt excuſationem, non eſt tale, vt princeps procedere poſsit ad condemnationem reo non citato, ibid. num. 58 47

Notorio in delicto quo modo procedi debeat, & an citatio omitti poſsit eo in loco, nu 61 49

O

OBedientia ſubditorum verſus principem de regalibus eſt, lib. 1. ti. 1. nu. 13 4

Obligationes conditionales actiuæ tranſeunt in fiſcum. lib. 5. tit. 1 nu. 77 259

Paſsiuæ vero in eum non tranſeunt, eo loco nume. 87 261

Quæ vero non ſunt conditionales vtique contra fiſcum tranſeunt, eo loco nu. 8 243

Obſidum bona fiſco quæruntur, lib. 4. titu 3 nume. 15 196

Occidens aliquem, vide ſupra in verbo interficiens.

Occidi poteſt impune qui impune poteſt offendi, lib. 3. tit. 7. nu. 4 122

Occidi qui poteſt impune poteſt etiam vulnerari, eo loco nu. 33 128

Offenſus pro iniuria priuata poteſt remittere pœnas offenſori, lib. 4. tit. 8. nu. 27 235

Offenſa ignorata operatur effectum inimicitiæ præſumptæ vt relicta particularia intelligantur reuocata, lib. 3. tit. 13. nu. 6 148

Officiales principum hactenus exercent iuriſdictionalia quatenus mandata principum permittunt, & non vltra, lib. 1. ti. 1. nu. 2 2

Officiali non licet ex eo officio, quod ipſe gerit, ſi quid vendatur, emere, li. 4. tit. 7. nu. 5 224

Amplia ſiue officium ſit cum iuriſdictione ſiue non ibi. nu 6

Amplia vt nec etiam per interpoſitam perſonã emere poſsit, nu. 7

Amplia, vt nec etiam eius domeſtici, ibid.

Fallit cum venderetur bona paterna, vel auita ipſius officialis, nu. 8

Fallit ſi bona fide emeret.

Officialis, gerens officium in loco ſuæ originis, ſiue cum, ſiue ſine iuriſdictione contrahere in eo loco poteſt. nu 9 225

Officialis gerens officium perpetuum extra patriam ſuam poteſt in eo loco contrahere, eo loco, num. 10

Officialis gerens extra patriam officium temporale cum non ſubditis recte contrahit, nu. 11

Officialis gerens officium temporale extra patriã ſuam cum iuriſdictione, an poſsit a ſubditis contrahendo acquirere immobilia, mobilia, et quid in pertinentibus ad victum.

Amplia & limita variis modis, nu. 12

Officiali qualiſcunque ſit poteſt per vltimam voluntatem relinqui eo loco nu. 13 227

Officialis non habens officium cum iuriſdictione, poteſt extra ſuum officium libere contrahere, eo loco nu. 14

Officialis fiſci ei ſtipulari poteſt. lib. 6. titu. 1. nume. 24 327

Officialis fiſci vel principis diues factus an præſumatur ex re ſua, lib 6 tit. 3. nu 6 333

Officialis fiſci vel principis acquirens ex pecunia principis, ſibi acquirit, cum eſt conductus ad exigendum cum onere ſaldandi ad certum tempus. eo loco nu 7 334

Officialis fiſci acquirens ex pecunia quam in certam cauſam ſeruare tenebatur, non acquirit ſibi, nu. 8

Officialis fiſci acquirens ex pecunia quam in certam cauſam exponere tenebatur non acquirit ſibi eod. loco nu 9

Officialis qui lucrum facit ex pecunia principis in ſolutionibus ſtipendiatorum dando vnam ſpeciem monetæ pro alia ſibi acquirit eodem loco num. 10

Officialis fiſci, qui pecuniam in genere fiſco præſtare tenetur, ex ea pecunia ſibi acquirit numero 2 332

Officialis fiſci non poteſt pecunias fiſcales creditoribus fiſci ſoluere ſine mandato ſuperioris, eod. tit. nu. 5 333

Officialium principis ſcientia in iis, quæ ad illorum curam pertinent habetur pro ſcientia domini, lib 6. tit. 8. nu. 27 388

Officiales principis non poſſunt capere bona alicuius ſine principis mandato, alias reſiſti eis poteſt. li 7. ti 3 nu 9 401

Omnis in numero ſingulari, actum cuilibet inſolidum attribuit li. 6. ti 6. nu. 48 371

Ordo prothocollorum deſignat prioritatem inſtrumentorum. li. 6. ti. 6. nu. 38 369

P

Pacis bona multa ſunt, & pacis cauſa multa mala permittuntur, lib. 5. ti. 2. nu. 50 314
Pacto ex nudo fiſcus non agit, lib. 6. ti. 1. num. 16. 225
Pactum de quota parte litis prohibetur, & paciſcentes puniuntur, lib. 4. tit. 6. nu. 16 219
Pactum in diuiſione adiectum inter duos fratres, an in caſu publicationis bonorum præiudicet fiſco, lib 5. tit. 1. nu 104 266
Paduæ ciuitas non habet iura fiſci, lib. 1. titu. 2. num. 71 22
Palatia principum de regalibus ſunt, lib. 1. tit. 1. num. 26 6
Palam, aut clam, quando dicatur relictum aut datum, lib. 3. ti. 18. nu. 1 161
Palam relicta incapaci fiſcus non aufert, clam verò ſic, quod ampliſsime declaratur, ibid. nu. 2. & ſequen.
Papa iura fiſci habet, lib. 1. tit. 2. nu. 2 9
Papa totius mundi dominus appellatur, ibid.
Papa Chriſti vices in terris gerit, circa cœleſtia, tereſtria, & infernalia ibid.
Papa eſt ſupra Angelos, d. loco.
Papæ auctoritas eſt maior, quàm ſanctorum, eo loco.
Papa eſt ſupra omnes principes, ac ei ſubeſt omnis humana creatura, & eſt maior Imperatore, in eo. lib. tit. 2. nu. 3 10
Papa ex cauſis improbat Imperatoris electionẽ, d. loco nu. 5
Papa ex cauſis etiam poſt imperium adeptum Imperatores, & Reges deponit, nu. 6
Papa non facilè principes ob animi imbecillitatem eiicit, ſed de coadiutore idoneo prouidet, d loco, num. 7 11
Papa ſubuenire debet principibus aduerſus contumaciam & rebellionem ſubditorum eo loco, nume. 8.
Papa ad principum depoſitionem non niſi ex grauioribus cauſis deſcendere debet eodem loco, numero 9
Et quæ ſint cauſæ, diſcurritur ibi, & nu. 10
Papa ſolus abſque conſenſu Ill. DD. Cardinaliũ principes deponit, nu. 12
Papa in terris facere poteſt quæ Deus ipſe poſſet, claue non errante, ibi. nu. 13
Papa præmiſſa prius cauſæ cognitione ad principũ depoſitiones procedit, ibid. nu. 14 12
Papæ electio pertinet ad collegium Ill. DD. Cardinalium etiam quòd per vniuerſale concilium depoſitus fuiſſet, eo. lo. nu. 16
Papa deponi poteſt ex cauſa hæreſis propriè ſumptæ per concilium vniuerſale. nu. 17
Sed an ex cauſa præſumptæ hæreſis. nu. 18
Papa iuriſdictionis auctoritate maior eſt vniuerſali eccleſia. nu. 19 13
Papa a ſententia non appellatur ad S. Concilium. ibidem.
Papæ ſuperioritas verſatur in ſpiritualibus, & temporalibus quia vtrumque habet gladium, eo loco num. 20
Papa in ſpiritualibus eſt omnium iudex ordinarius, & totus mundus eſt ſibi territorium eod. loco nu. 21
Papa in ſpiritualibus fiſcum generalem vbique habet. nu. 22
Papa in beneficialibus, & dignitatibus eccleſiaſticis ſummam habet poteſtatem. nu 23
Papa in perſonis eccleſiaſticis maiorem poteſtatẽ habet, quàm princeps laicus in laicos ſibi ſubditos eo. lib. tit. 2. nu. 24 13
Papa in terris ſibi temporaliter ſubditis habet eãdem poteſtatem quam habet Imperator in terris ſubditis ſuo Imperio. ibi. nu. 25
Papa in terris eccleſiæ quo ad iuriſdictionalia habet intentionem ſuam fundatam eo loco numero 26
Papa ex Conſtantini donatione, ſeu reſignatione omnem aſſecutus eſt poteſtatem eo loco numero 27
Papa eſt Dominus reſpectu protectionis vniuerſalis bonorum omnium ſibi ſubditorum eo loco. num. 29 14
Papa vtitur iuribus & legibus priuilegiatis læſæ Maie. de Imperatore loquentibus. lib. 4. titu 5. num. 23 209
Papa non niſi ex cauſa poteſt auferre bona temporalia ſibi ſubditorum, & alteri conferre. lib. 1. tit. 2 nu. 29 14
Papa in non ſibi temporaliter ſubditis, non habet exercitium iuriſdictionis in actu ſed in habitu, & potentia eo loco nu. 30
Papa etiam de plenitudine poteſtatis ac etiam cum cauſa res non ſibi ſubditorum non poteſt auferre. ibid.
Papæ recurſus conceditur, in defectum ſuperioris temporalis, eo loco nu. 31
Papa eſt iudex competens inter non recognoſcentes ſuperiorem. ibid.
Papæ ſubſunt, qui exempti ſunt a poteſtate Imperatoris eo. loco. nu. 32
Papæ ſuperioritas non præſcribitur. ibid.
Papa eſt iudex competens inter Imperatorem, & principem non recognoſcentem Papam in ſuperiorem,

riorem,

riorem, eo lo. nu. 34 15

Papa cognoſcit de dubio orto inter ipſum & inter Imperatorem. ibid.

Papa vacante Imperio, an ſuccedat in adminiſtratione eo. loco. nu. 35

Papa confert dignitates maiores ſicuti Imperator eo loco nu. 36

Papa non poteſt quem exemptare, vt in ſpiritualibus ſibi non ſubſit lib. 1. tit. 2. nu. 60 20

Papa poſt Papatum adeptum poteſt renunciare, & quomodo lib. 1. tit. 3. nu. 10 36

Papa an poſsit reſignare papatum certæ perſonæ eo loco nu. 11

Papa poteſt pro ſuo libito deponere prælatos eccleſiaſticos in eo. loco nu. 24 40

Etiam non citatos. nu. 25

Papa ex contractu obligatur, vt nec etiam de plenitudine poteſtatis poſsit contraueuire lib. 1. ti. 3. num. 44 44

Papa non poteſt priuare feudatarios eccleſiæ ſine cauſa eo loco. nu. 51 45

Nec Papæ aſſertioni de cauſis creditur. nu. 52.

Papa in rebus eccleſiarum an habeat dominium, vel adminiſtrationem eo loco nu. 81 57

Papa non poteſt in malos vſus res eccleſiæ alienare nec eas conſanguineis ſuis dare eo loco nu. 82

Papa ſucceſſorem ſibi non eligit. lib. 1. titu. 3. numero 11 36

Papa ſi moriatur poſt conceſſam gratiam, literis inexpeditis gratia non expirat. lib 5. titu. 2. num. 13 307

Papa in rebus eccleſiaſticis, & de patrimonio eccleſiæ dominium habet lib. 1. ti. 3. nu. 83 57

Papæ principatus eſt Monarchicus, & regalis eo loco nu. 84 58

Papa eſt patrum pater & concurrit cum omni prælato in poteſtate & iuriſdictione eo loco. nume. 86

Papa alienare poteſt res quarumcunque eccleſiarum, & vni dare, & alteri auferre eo loco. nu. 87. & 90

Papa in infeudatione alicuius magni caſtri, vel ciuitatis de patrimonio eccleſiæ Romanæ an debeat adhibere conſenſum Ill. DD. Cardinal. ibi. num. 91 59

Papa concedere poteſt res eccleſiæ, quæ ab infidelibus occupantur. ibi nu. 92

Parentes pro alimentis præſtandis filiis odibiliter natis, conueniri poſſunt in foro eccleſiaſtico. lib. 3. ti. 18. nu 58 174

Paterna & auita emere ei licet cui extranea emere interdictum eſt, lib 4. ti 7. nu 8 225

Pater tenetur alere filium, & vxorem filii. lib. 3. tit. 18. nu. 63 175

Pater filium ſpurium & eius filios alere tenetur eo loco nu. 64

Pater non poteſt prohibere alimenta filiis ſuis qualeſcunque ſint nu 67

Pater an teneatur alere filium qui ex operis ſuis poteſt ſe alere pulchre declaratur. eo loci. nume. 74 176

Pater rogatus de reſtituendo vni ex pluribus non poteſt ſpurium filium ſuum eligere. lib. 3. ti. 18. num 105 182

Pater an poſsit filio ſpurio datum, ab eo condicere, eo loco nu. 107 183

Patre condemnato pecuniariter, vel in quota bonorum filii non vocantur in portionem. lib. 5 titu. 1. num. 44 251

Patri non quæritur vſusfructus in bonis, quæ ab eo ex cauſa delicti auferuntur, & in filium deferuntur lib. 5 ti. 1. nu. 105 267

Patriæ caritas maxima eſt. lib. 4. ti. 3. nu. 20 197

Patronus in ſucceſsione liberti præfertur fiſco, li. 4. ti. 3. nu. 9 195

Pecunias fiſci colligentes an poſsint de pecuniis ipſis diſponere. li. 6. ti. 3. nu. 5 333

Et an poſsint eas ſoluere creditoribus fiſcalibus abſque mandato ſuperioris.

Pecunia an includatur in generali hypotheca bonorum. lib 6. tit. 6. nu. 5 361

Pecuniam ſolutam poſteriori creditori, an fiſcus prior creditor aduocare poſsit. ibi. nu. 6

Quid autem iuris ſit in priuato creditore anteriore, declaratur. nu. 7

Pœnæ indictæ ob multam defuncti necem de conſuetudine non ſeruantur. lib. 2. titu. 5. numero 22 80

Pœna damnationis in metallum, vel in opus metalli non ſunt in vſu. lib. 3. ti. 4. nu. 4 111

Pœnæ deportationis in inſulam non ſunt in vſu. li. 3. tit. 5. nu. 11 115

Pœna l. quiſquis. C. ad leg. Iul. maieſta. reſpectu filiorum in deſuetudinem abiit. lib 3. titu. 9. num. 10 137

Pœnæ feſtinanter nubentium iure canonico ſunt ſublatæ, non pœnæ ſecundarum nuptiarum. li. 3. tit. 15. nu. 3 152

Pœna ipſo iure a l. indicta ob aliquod delictum afficit hæredes etiam mortuo reo ante cōdemnationem. lib. 4. ti. 5. nu. 7 204

Pœnas ex contractu fiſco deberi ſæpe defertur. li. 4. ti. 7. nu. 1 224

Pœna promiſſa in cauſa pacis ruptæ fiſco debetur, ſi ſtipulata pro eo fuerit. ibid. nu. 2

Pœnarum, & mulctarum compendia ad ius fiſci

pertinent.lib.4.ti.8.nu.1 229
Pœnæ & mulctæ inter ſe differunt.ibi nu.2
Pœnæ an indifferenter fiſco applicentur an vero et priuato.nu 3 230
Pœnam ſi lex applicet, vel fiſco, vel priuato, legi parendum eſt.nu.4
Pœnam *ſi pro aliquo facto lex imponat. & actionem inducat, tunc pœna priuato non fiſco debetur eod.loco nu.5*
Pœna *cum pro aliquo facto parti applicatur, iudicium ciuile eſt d lo nu.6*
Pœna *ſi pro aliquo malefacto a lege imponatur, et pro eo accuſationem inducat iudicium criminale eſt, & pœna fiſco debetur nu 7*
Pœna in dubio applicatur fiſco, non parti, limita vt ibi.nu.9
Pœna cum pro aliquo malefacto fiſco applicatur, quo caſu iudicium eſt criminale, an quilibet de populo admittatur ad accuſandum. nume. 10. 231
Pœnarum *in exactione fiſcus ſuccumbit omnibus creditoribus condemnati.ibi.nu.11*
Pœna pro dimidia applicata fiſco, & priuato, in eius exactione fiſcus non eſt potior ſed ambo concurrunt.ibi.nu.12
Pœnas *an iudex reo diminuere poſsit, eodem loco. num.14* 232
Pœnæ *apud principem ſunt arbitrariæ, eo loco n 15*
Pœnam *reo irrogandam an princeps viuente offenſo remittere poſsit minorare, & commutare. num.16*
Declara vt ibi.
Pœnas *irrogatas per ſententiam poteſt princeps remittere minuere, & commutare non alius d.loco.nu.17.& iterum.lib 5.tit.2.nu.3* 306
Pœnas *irrogatas reo, offenſo applicandas poteſt princeps remittere, in dubio autem remiſiſſe nõ cenſetur.d.loco nu.18* 308
Pœnas *irrogatas reo per ſententiam iudices remittere non poſſunt, nec moderare, eo loco numero 20*
Pœnas irrogandas reo an iudex in ſua ſententia poſsit remittere, vel moderare.nu.21 309
Pœna *an debeantur in foro conſcientiæ.n.30.3 0*
Pœnarum *an fiat cumulatio ſi quis in diuerſis ſummis fuerit condemnatus.nu. 31* 311
Pœnas *priuatis offenſis applicatas camerarius exigit & illis perſoluit.ibid.nu.32*
Pœnarum *debitor an cedendo bonis liberetur. nume.33*
Pœnales *leges mitiorem in partem accipiuntur.li. 5.tit.1 nu.16* 245
Pœnæ *ex cauſa maleficii non intelligitur debita niſi ſecuta condemnatoria lib.5.ti.1.num.182.* 296
Pœnæ indictæ conductoribus mercium pro contra banno pertinent ad firmarios, & gabellarios. lib 6.tit.5.nu 32 356
Pœnæ *cui debeantur an attendatur tempus delicti commiſsi, an tempus, quo exigi poßunt. lib. 6.tit.5.nu.44* 359
Pœnæ pœnarum non debentur.lib.6.ti.7.num.30. 377
Pœnæ *an in foro conſcientiæ ſint debitæ. lib. 6.tit. 8.num.35* 390
Penſio debita per colonum pro fructibus iam perceptis tempore venditionis pro nulla parte pertinet ad emptorem, ſed ſi fructus pro parte penderent pro parte illorum deberetur emptori lib.6. tit.4.nu.35 347
Penſio anticipate ſoluta a conductore locatori vendita per eum re fructibus pendentibus reſtitui debet emptori pro rata fructuum pendentium. eodem loco.
Peregrino *defuncto abſque hærede epiſcopus loci capit illius bona.lib 4 ti.3.nu.14* 196
Piæ *cauſæ tertius ſtipulari poteſt l.b. 6. titu. 1. num.19* 326
Plenitudo *poteſtatis an ſit cõmunis etiam ad principes recognoſcentes ſuperiorem. lib.1.tit.2.nu. 77.78.79 & 80* 24
Plenitudo *poteſtatis eſt plenitudo arbitrii.eod.tit. num 63* 21
Plenitudinem poteſtatis poteſt princeps communicare alicui non a ſe abdicare eo loci.n.72. 22
Plenitudo *poteſtatis prodeſt: cũ princeps ea vtitur in bonã partem eo.loco.nu.65.in fi.* 21
Plures *obligati, principaliter contrahendo tenentur pro virilib.lib 6.ti.5 nu.36* 357
Plures *autem pro alio acceſſoriè obligati tenentur inſolidum.ibid.nu.37*
Popularis eſt actio, cum agitur de pœna fiſco applicanda etiam ex cauſa delicti priuati. lib. 4. tit.6.nu 37 222
Poſſeſsio & ſtatus præſens in iuriſdictionalib. attenditur lib 1.ti.2.nu.55 19
Poſſeßoriis *in iudiciis merum factum non ius attenditur.ibid.nu.56*
Poßeſſor *non niſi citatus, & conuictus de poſſeſsione eiici debet, limita vt ibi.nu.60.& 61* 20
Poſſeſsio *non acquiritur fiſco, licet dominium rerum, ex diuerſis cauſis quandoque ipſo iure quæratur.lib.4 ti.3.nu 23* 198
Poßeſsionis *continuatio arguit alienationem ſimulatam.lib 5.ti.1.nu.160* 289
Intellige: quò ad tertium ſic allegantem: non

reſpectu

reſpectu alienantis.nu.161
Poſsidens rem apparenter, præſumitur poßidere exiſtenter d. loco nu.197 300
Poſsidens præſumitur poſsidere pro ſuo, & pro ſe non alio.ibid nu.198
Poßeßor quamuis iniuſtus non niſi citatus,& legitimè conuictus debet de ſua poſſeſsione eiici. lib 6.ti.4 nu.13 339
Poſſeſſor non debet per fiſci officiales eiici de poſſeſsione ſed reuocatoriis actionibus aduerſus eũ agendum eſt,lib 5.ti.1.nu 185 297
Poſſeſſor cui princeps bona aufert,& in rebannitiis transfert,an agat de euictione contra ſuum auctorem,lib.5.tit.2 nu 69 320
Poßeſſoris cauſa in re pari præualet,lib.6. titu.6. num.25 365
Poſſeßio non releuat priuatum,in re pari,cum cauſa priuilegiata,nu.28 366
Poßeßor quilibet per hypothecariam pro toto excuti,& conueniri poteſt eo loco nu.47 370
Poßeßor exactus a fiſco pro ſuo credito collectarũ, non agit pro toto ad reintegrationem contra ſingulum poßeſſorem ſed aduerſus omnes pro rata, ibid.nu.51 371
Poſſeßio lite pendente non debet reo auferri etiam quod cum fiſco agatur, libro 7.titu. 3.nu.10. 401
Poſſeßor non tenetur edere fiſco titulum ſuæ poſſeſsionis,lib.7.tit.3.nu.13 402
Limita cum aliàs ſine titulo poßidere non poſſet,ibid.nu.21 404
Poſsidens regalia tenetur oſtendere titulum ſuæ poſſeſsionis, alioquin priuabitur, eo. loco, numero 20
Poßeßor tamen per tempus immemoriale non cogitur titulum ſuum oſtendere eodem loco, numero 20
Poſsidens Fortilitia in limitib. imperii tenetur docere de titulo ſuæ poſſeſsionis,lib.7.titu. 3 numero 17 403
Poßeßio de præſenti arguit dominium, eod. titu. num.15 402
Poſſeßor præſumitur Dominus ad excluſionem principis,ibi.nu.14
Prælati eccleſiaſtici minus poßunt in præiudicium ſucceſſorum quàm laici lib.3.titu.3. nume.93 59
Prælatus in rebus de ſuo patrimonio non gaudet prout eccleſia præſcriptione 40.ann.lib 6.tit 3. num.4 381
Præmium legale non debetur ei qui propria auctoritate ſe vindicauit.lib.2.tit.3.nu.10 73
Præſcribi non poteſt aduerſus ſupremam Papæ poteſtatem in temporalibus habitu quamuis aduerſus poteſtatem Imperatoris, lib. 1. titu. 2. num.32 14
Præſcribi poteſt libertas aduerſus ſubiectionem Imperatoris,eo.tit.nu.59 20
Præſcribi non poteſt aduerſus ſuperioritatem Papæ in ſpiritualibus,eo.loco,nu 59
Præſcribi poteſt per præſcriptionem immemorialẽ aduerſus ſuperioritatem Imper.& Papæ in tẽporalibus reſpectu certi loci, eodem loco. numero 60
Præſcriptio immemorialis æquiparatur veritati, item pacto,item priuilegio,eo loco,nu.61
Præſcribi poßunt regalia, merum mixtum Imperium,& omnis iuriſdictio per tempus immemoriale d.loco,nu 64.65 21
Præſcriptio immemorialis habet vim tituli,& priuilegii,& inducit præſumptionem iuris, & de iure eo loco nu 65
Præſcriptio immemorialis operatur etiam ſupremo domino ignorante,nec opus eſt in ea docere de bona fide in eo loco nu.66
Præſcriptio immemorialis plus poſſe videtur quã pactum, & priuilegium. libro 1 titulo 3. numero 78 55
Præſcribitur contra fiſcum in actionibus perſonalibus,realibus, & hypothecariis pro vt contra priuatum.lib.6.tit.8.nu.1 381
Fallit in tribus caſibus de quibus in l.fi.C.de ſacroſanc.eccleſ videlicet in rebus donatis, venditis,aut per vlt.volun.relictis fiſco.nu.2.
Præſcriptio decennalis vel triennalis non currit contra fiſcum in rebus ſuis.d.tit.nu.8 382.
Præſcriptio non currit in iis quæ concernunt ſuperioritatem,& obedientiam.ibi.nu.9
Præſcribitur libertas per tempus immemoriale aduerſus ſuperioritatem Imperatoris,in eo loco. num.10 383
Præſcriptionum in materia, cum malafides incumbit, attenditur ius Canonicum. numero 11
Præſcriptioni etiam immemoriali obſtat mala fides de qua verè conſtat, eodem loco numero 12
Præſcribi an poſsit per inferiorem aduerſus ſuperioritatem domini inferioris. ibidem numero 13 384
Præſcribuntur regalia reſeruata principibus per tempus immemoriale in eo loco.nu.14
Præſcriptio immemorialis habet vim priuilegii, conſtituti,& legis.nu.15
Præſcriptio immemorialis currit aduerſus ignorãtem.nu.16

Præ-

Præſcriptio immemorialis an currat aduerſus agere non valentem nu.17
Præſcriptio immemorialis non prodeſt data incapacitate poſsidendi,nu.18 385
Præſcriptio immemorialis data incapacitate poſſidendi,minus poteſt quàm priuilegium.nu.19
Præſcriptio immemorialis iuuat ea ſola abſque tituli allegatione.nu.20
Præſcriptio immemorialis quemadmodum proſit laicis in decimis eccleſiaſticis nu.22 386
Præſcriptionem immemorialem alleganti onus probandi incumbit, & de modo probandi. ibidem num 23 387
Præſcriptionis immemorialis litis ſuper inde pendentia,& probatio,non impedit fiſcum & principem interim vti iure ſuo.nu.24
Præſcriptio immemorialis non prodeſt cum conſtat de titulo nullo,& vitioſo.ibid.nu 25
Præſcribitur iure communi,licet ſecus ſub ſer.ven. dom. exemptio a ſolutionibus vectigalium per ſpacium 4 an.eo.tit nu.28 388
Præſcribitur exemptio a ſolutione decimarum tempore 40.ann. item & a ſolutione collectarum, declarando,vt ibi.nu.29
Præſcriptio quadragenaria in iuribus incorporalibus non currit aduerſus dominum ignorantē. ibidem.
Præſcribuntur bona fiſco delata non tamen incorporata ſpacio triennii, & decennii. nume.31 389
Præſcribitur in quærendis generaliter contra fiſcū . ſpatio 20.ann.ibi.nu.32
Præſcribitur annis 20. vt de delicto amplius quæri non poſsit,nu.33
Præſcribatur an contra fiſcus in pœnalibus a poſſeſſore malæfidei,ibi.nu.35 390
Præſcribitur in commiſsis, et amiſsis per quinquēnium contra fiſcum,nu.38
Præſcribitur contra fiſcum ſpatio quinquennii in criminibus priuilegiatis poſt mortem delinquentis quo ad hoc ne bona confiſcentur, nume.39. 391
Præſcribitur aduerſus fiſcum quadriennio in quærendis poſt denunciam factam.ibi.nu 40
Præſcribitur aduerſus fiſcum Rom. Eccleſ. in rebus immobilibus,nō niſi ſpatio. 100.ann.cōtra verò alias eccleſias ſpatio 40.anno. eo loci,nume.42
Præſcriptio non currit in pœnis ſpiritualibus, nume.46 392
Præſcribit actiuè fiſcus prout priuatus, exceptis caſibus,l.2.C.de quadr.præſcrip. in quibus vtitur præſcriptione priuilegiata.nu.47
Præſcribitur Eccleſiæ Rom.in cognitionibus maleficiorum ſpatio 20.ann.eo.loco,nu.43
Præſumitur prius factum quod eſt neceſſarium ad alterius validitatem,lib.6 titu.6. num.39. 369
Præſumpta confeſsio in criminibus non tollit probationem contrariam,lib.4 tit.4 nu.3 201
Primipilatus officium quid ſit,lib 6.tit.6.nu.43. 370
Princeps patrimonium priuatum habere poteſt, lib. 1.tit 1.nu.6 2
Principis ſuperioritas de regalibus eſt eodem loco, num.13 4
Princeps an poſsit prohibere tranſitum per vias publicas,nauigationes per flumina publica, piſcationes in aquis publicis, & venationes in territorio ſibi ſubdito in eodem loco,nu.20.21.22. 4.& 5.
Principes rebus priuatorum etiam eis inuitis vti poſſunt,ſoluta mercede,lib 1 tit.1 nu.27 6
Principes ob eorum animi imbecillitatem non facile eiiciuntur de ſuo principatu,ſed Papa de coadiutore eis prouidet,lib.1.tit.2.nu.7 11
Principes ex cauſis poſſunt per Papam deponi quæ graues ſint,eo loco nu.9
Principes negligentes opem ferre Eccl. Romæ oppreſſæ vel opprimendæ eiici poſſunt de ſuo principatu,eo.loco,nu.10
Princeps eſt iudex competens in cauſa cum ſuis ſubditis non cum non ſubdito, lib.1. titu.2.numero 33 15
Principes non recognoſcentes ſuperiorem iura fiſci habent,eo loco nu.44 16
Et tantum poſſunt in ſuo ſtatu quantum Imperator in Imperio,nu 45 17
Principes qui regalia præſcripſerunt,noua vectigalia inſtituunt, bona delinquentium confiſcant, & omnia faciunt quæ ad regalia ſpectant,li 1. ti.2.nu.67 21
Principes erecti cum titulo maioris dignitatis regalia omnia habent,lib.1.tit.2.nu.76 23
Principes recognoſcentes ſuperiorem,perpetui, an vtantur plenitudine poteſtatis, nam ſi non recognoſcunt, vtuntur,lib.1.titu.2. nume. 77. 78. 79 & 80 24
Principes perpetui poſſunt in ſuis ſtatibus leges condere & omnia facere quæ ſunt de primo gradu meri Imperii ibid.nu.81
Princeps legitimè electus eſt quaſi Deus in terris, lib.1 ti.3.nu.2 34
Principes iura fiſcalia habentes, an aliquid agere poſsint in præiudicium fiſci & ſuorum ſucceſſorum,ita vt factum illud retractari nequeat, eo

eo loco nume. 1

Principes titulis ſublimioribus honorantur ibidem num. 3 35

Principis poteſtas in terris maxima eſt, & quanta, ibid nu. 4

Principis factum in iudicialibus nocet & prodeſt ſucceſſori, lib. 1 ti. 3 nu. 7 35

Principis factum in extraiudicialibus an ſucceſſori noceat, ibid nu. 8 36

Princeps electus ante principatum adeptum poteſt libere renunciare, ibid nu 9

Princeps poteſt viuens renunciare principatum proximiori ſibi ſucceſſuro, lib. 1. ti. 3. nu. 14. 36

Princeps non poteſt alienare quotam Imperii eo loci nu. 15 37

Princeps non poteſt ſine cauſa tollere ſubdito ſuo dominium qualecunque ſit eidem quaſitum, li. 1. tit. 3. nu 26. & 27 40

Princeps ex contractu obligatur, vt nec etiam de plenitudine poteſtatis poſsit contrauenire lib. 1. tit. 3 nu. 44 44

Amplia vt nec etiam eius ſucceſſor, nu. 45

Poteſt tamen reuocare iuxta naturam ipſius cõtractus, nu. 46

Princeps ob inobſeruantiam contractus tenetur parti ad totale illius intereſſe, ibidem num. 47. in fine.

Princeps contrahendo cum duobus vtrique obligatur, & ſi rem tradat ſecundo an is primo praferatur, dubium eſt, d loco, nu. 47

Princeps donationes factas ex cauſis, & non aliter reuocare poteſt, eo loc. nu. 50 45

Princeps non poteſt diſueſtire feudatarios per contractum, ſine cauſa, eo loco, nu. 51

Et de cauſis principis aſſertioni non creditur, ſed legitime conſtare debet, nu. 52 46

Principis in actu cum vaſallos ſuos de feudis priuat cauſa non praſumitur, ibi nu 53

Princeps citare debet vaſallum cum agit de priuatione vel diminutione feudi, ibi nu. 55

Limita in notorio rebelle, ibi nu 56 47

Princeps ipſo facto inuadere poteſt poſſeſsionem rerum rebellis notorii aut haretici notorii, lib. 1. ti. 3. num 60 48

Princeps contrahendo certis in caſibus indubitanter obligat ſucceſſorem eo loco nu. 62

Principis voluntas omnis ſeruanda eſt ſaltem de facto, eo loci, nu 64 50

Princeps de plenitudine poteſtatis an poſsit priuatis auferre dominium rerum ſuarum eo loco, num. 65

Princeps ex cauſa poteſt auferre priuato dominiũ ei quaſitum etiam ex contractu ipſius principis, ibidem num 66

Princeps ex cauſa poteſt recedere a ſuo contractu dum tamen de voluntate conſtet, ſed in hoc paſſu diſtinguendum eſt, vt eo loco, ſub nu. 67

Princeps in alienatione regalium an debeat adhibere conſilium procerum eo loco nu. 79 55

Princeps ardua quaque expedire poteſt abſque procerum conſilio eo loco nu. 80 56

Princeps mutuas pecunias recipiens an ſucceſſorem obliget ad illarum reſtitutionem eo loco nu. 81. 84. & 85 56 & 58

Princeps delinquendo an praiudicet ſucceſsori ſuo. lib. 1. tit. 3 nu. 94 60

Princeps non poteſt alienare regalia & demanialia regni ſi ea alienatio cedat in magnam imperii diminutionem. lib. 1. tit. 3 nu. 74 54

Amplia etiam cum iuramento, vt ibi.

Princeps concedendo ciuitatem, vel caſtrum intelligitur ſibi reſeruaſſe ſuperioritatem. lib. 1. tit. 3 nu 75 55

Principes filiis ſuis ſpuriis relinquere poſſunt. lib. 3. tit. 18. nu. 83 178

Principes ſupremi, vel inferiores, & reſpubl. libera in quibus vtantur legib leg. Iul. maie. lib. 4 tit. 5 nu. 27 210

Princeps poteſt bona ipſo iure publicata, ante declaratoriam alteri cedere. lib. 4. tit. 5. num. 15. 206

Princeps poteſt pœnas irrogatas, & irrogandas remittere, & diminuere reo etiam offenſo applicandas, vel applicatas, inferior autem a principe non poteſt. lib. 4 tit 8 nu. 15. 16. 17. f. 230. & iterum lib. 5. tit. 2 306

Princeps poteſt pœnas augere, & in his executiue procedi facere lib. 4. ti. 8 nu. 18 233

Princeps pro delicto poteſt confiſcare bona delinquentis. lib. 5. tit. 8. nu. 24 247

Principis inferior contra ius diſpenſare nequit. lib. 5. tit. 2. nu 5 307

Principis ſolius eſt iura vnius auferre & alteri concedere eo loco nu. 8

Princeps pro pace habenda, an poſsit auferre res priuatorum, & ſi aufert tenetur pretium dare d. loco nu. 49 314

Princeps moderare poteſt iuriſdictionem ſuorum magiſtratuum, in eo. tit nu. 56 317

Princeps ſi declaret confiſcationem fieri non potuiſſe, & eam haberi pro non facta, quid operetur huiuſmodi declaratoria, d tit nu. 58

Princeps poteſt tollere ius quaſitum alicui p actus iuris ciuilis dominium vero ex quacunque cauſa quaſitum tollere nequit ibi nu. 59

Princeps poteſt bannitum reſtituere aduerſus publicam

blicam

blicam offenſam ibid.nu.60 318
Princeps ex contractu validè obligatur.lib.6.titu. 1.num 8 324
Princeps non poteſt de plenitudine poteſtatis reuocare contractum nec aliquid addere, vel detrahere, eod loco nu.10 325
Princeps in cōtractibus vtitur iure communi.ibid. num.11
Princeps ob inobſeruantiam contractus tenetur parti ad totale intereſſe.ibi.nu.12
Princeps ex cauſa poteſt recedere a contractu, declara vt ibi.nu.13
Principis ex contractu an transferatur dominium, vel poſſeſſio ſine rei traditione.nu.15
Principis contractus vim legis obtinet.in eod titu. num.37 328
Principes non recognoſcentes ſuperiorem comparantur Imperatori in terminis.l.bene a Zenone C.de quadr.præſcrip.lib 6.titu.4.nume.17. 340
Principes an pro contractibus & rebus ſuis teneātur ad ſolutionem gabellarum. lib. 6. titu 5. num 24 354
Princeps vtitur priuilegio centennariæ præſcriptionis in rebus patrimonii ſui priuati.lib.6. tit.8. num.4 381
Princeps ſecularis non gaudet priuilegio præſcriptionis centennariæ, extra caſus l fin. C.de ſac. ſan eccl.ibid.nu.6 382
Princeps non conuenitur in iudicio a ſubdito abſq; veniæ impetratione.lib.7.ti.3.nu.1 400
Princeps quo ad iuriſdictionalia & dominium in genere habet intentionem ſuam fundatam. lib. 7.tit.3.nu 14 401
Prioritas in tempore etiam reſpectu horæ conſideratur.lib.6.ti.6.nu.35 368
Prius factum præſumitur quod ex ordine legis aut naturæ praecedere debet.ibi.nu.39 369
Priuati contrahentes cum principe fiſco, vel alio priuilegiato an teneātur ſoluere gabellam pro contractu, & pro reb lib.6.tit.5.nu.25 355
Priuati principes ſuos, & fiſcum principis ſine veniæ impetratione non conueniunt.lib.7.tit. 3. num. 2 400
Priuilegia ſunt gratioſæ principum conceſsiones. lib.1.tit.3 nu.16 37
Priuilegiata principis conceſsio an dominiū transferat ſine traditione rei.ibi.nu.17
Priuilegium conceſſum non facile princeps reuocare debet: poteſt tamen ſi vult etiam ſine cauſa, & quid in inferioribus laicis, & eccleſiaſticis.lib.1.ti 3.nu. 19
Priuilegium ſecundo conceſſum an deroget primo de eadem re alteri collato, & quando eo loco. nume.21 38
Priuilegium ſtatim cum eſt conceſſum ex ſola ſcientia priuilegiati ſtatim ſibi ius acquirit. ibid.ante nu.21
Priuilegiorum in conceſsione pars non eſt citanda eo loco nu.22 39
Priuilegium ſubdito conceſſum quod in contractū tranſiuit princeps reuocare nequit.lib.1.tit.3. num.28 81
Priuilegium conceſſum non ſubdito vim contractus obtinet ideoque reuocari non poteſt, dicto loco nu 30
Amplia etiam quòd iſte poſtea efficeretur ſubditus.
Priuilegium eo ipſo quòd princeps concedit, præſumitur derogaſſe obſtantibus in contrarium. lib. 1.ti.3.nu.32 42
Priuilegium eo ipſo eſt quod princeps vocat illud priuilegium, & bullat priuilegiorum bulla eo loco.
Priuilegium an ſtatim ius tribuat abſenti & ignoranti.lib.5.tit.2.nu.16 308
Priuilegia fiſci an extendantur ad eccleſias dotes & alias cauſas priuilegiatas.lib.6.ti.2.nu. 1.& per totum. 328
Priuilegia pro ſui natura reſtringuntur ad ſuas perſonas & cauſas.ibi nu.2 329
Priuilegia fiſci ſunt communia ad Auguſtum, & Auguſtam in eo loco nu.4
Priuilegia non extenduntur ex identitate rationis ibi nu 2
Priuilegiatus in concurſu præfertur minus priuilegiato lib 6.ti 6.nu 33 367
Priuilegium quandoque plus poteſt, quàm præſcriptio immemorialis lib.6.ti.8.nu.19 385
Priuilegia fiſci per ceſsionem poſſunt in alios trāſferri.lib.7 tit.3.nu.24 405
Priuilegiatus aduerſus pariter priuilegiatum non vtitur ſuo priuilegio d loco nu.24 404
Probatio certior de die præfertur probationi incertæ etiam in cauſa priuilegiata lib.6 tit. 6. num 36 368
Proclamata excludunt non comparentes in termino.lib 5.tit.1.nu.199 300
Procurator fiſci an citari debeat cum reus appellat a ſententia condemnatoria in re, vel pecunia. lib.4.ti.5.nu.41 215
Procurator Cæſaris, & procurator fiſci differunt. lib.1.ti 1.nu.7 2
Prohibens aliquem teſtari indignus eſt illius ſucceſſione.lib.2.ti.6.nu.1 81
Prohibét teſtari, qui compellit teſtatorem hæredem

dem facere ipſum compellentem, eo loco. nu. 2
Prohibens aliquem teſtari quibus pœnis afficiatur. nu. 6. fol. 82. & nu. 40 90
Prohibens teſtari, qui compellit teſtatorem, vt aliquem heredem inſtituat. eo. lo. nu. 13 85
Prohibet teſtari qui impedit teſtatorem facere teſtamentum eo loco. nu. 15
Prohibet teſtari, qui impedit teſtamentum factũ reuocari, vel immutari. ibid. nu. 18 86
Prohibitum fuiſſe aliquem teſtari ex quibus probetur. nu. 23 88
Prohibitus dicitur teſtari, qui quomodocunque per dolum aut per metum impeditur facere teſtamentum. ibi. nu. 24
Prohibitum fuiſſe teſtari, an ex verbis a defuncto prolatis probetur. ibid. nu. 25
Prohibitus non videtur teſtari, qui lamentationibus, & obſequiis reuocatur a factione teſtamenti, nu. 26
Prohibens aliquem nè perſuadeat infirmum ad teſtandum, non incidit in edictum. nu. 27
Prohibitio factionis teſtamenti reprobatur, quæ doloſa ſit, non alias ibid. nu. 28
Prohibens teſtari quemadmodum conueniatur a fiſco & a priuato, eo loco, nu. 41. 42. & 43. 91
Prohibitio de non alienando bona extra familiam, vt in familia remaneant operatur vt ſecuta confiſcatione bona non tranſeant in fiſcum. lib. 5. ti. 1. nu. 98 263
Quid autem ſit, prohibita diuiſione declaratur. ibid.
Sed an ſaltem confiſcetur in vita delinquentis quo ad fructus. nu. 101 265
Prohibitio de non alienando bona extra familiam cum conditione quod in caſu alicuius delicti, & publicationis bonorum bona in aliquem tranſeant: impedit confiſcationem bonorum eo loco, nu. 103 266
Promiſsio de faciendo aliquem hæredem eſt ipſo iure nulla. lib. 2 ti. 6. nu. 6 82
Prothocollorum ordo deſignat prioritatem inſtrumentorum. lib. 6. ti. 6. nu. 38 369
Publicandi bona auctoritas exigit ſpecialem commiſsionem. lib. 1 ti. 2. nu. 73 22
Publicandi bona, quibus ius competat. ibi, & infra.
Publicare delinquentis bona non poſſunt rectores terrarum, abſque ſpeciali principis commiſsione. lib. 1 ti. 2. nu. 82 24
Publicare delinquentium bona, an poſsint vaſalli, & feudatarii non de maioribus dignitatibus. lib. 1. ti. 2. nu. 83 24
Publicare bona ius regale eſt eo loco. nu. 85 25
Publicatio bonorum pertinet ad conceſsionarium de aliquo caſtro imperpetuum cum mero, & mixto Imperio, & cum omnibus redditibus, & emolumentis. ibid. nu. 87
Idem ſi dictum ſit cum iuriſdictione. nu. 88
Et idem ſi cum mero, & mixto Imperio eodem loco. nu. 89 26
Publicare bona eſt de primo gradu meri imperii d. loco. nu. 90
Publicationem bonorum an impediat clauſula reſeruatiua maioris dominii adiecta in conceſsione feudali lib. 1 ti. 2. nu. 93 26
Publicante domino ſupremo bona hominis in ſe delinquentis, non præiudicatur iuribus feudatarii. lib. 1. tit. 2 nu. 96 27
Publicatio bonorum ſpectat ad habentem territorium. lib. 1. tit. 2. nu. 105 31
Publicabãtur olim bona pro omni crimine ex quo quis ciuitatem, libertatem, aut vitam, amittebat. lib. 5. tit. 1. nu. 1 241
Publicatio bonorum contra formam Authen. bona damnatorum. C. de bono. damna. non valet eod. loco nu. 6 243
Publicatio bonorum iure nouo locum non habet, ſed certis perſonis bona reſeruantur. dicto loco. num. 4 242
Et ſententia aliter lata eſt ipſo iure nulla, quãuis ab ea appellatum non ſit, in eo. lo. nu. 7. 243
Publicari non poſſunt bona deliquentis ex vi ſtatuti permittentis pro delicto aliquem capitaliter puniri, niſi ſtatutum exprimat de publicatione. d. loco nu. 21 246
Publicari non poſſunt bona delinquentis ex vi ſtatuti permittentis procedi ad diffinitiuam contra abſentem, niſi ſtatutum publicationem conceſſerit eo loco nu. 22 247
Publicata non intelliguntur bona niſi in ſentẽtia id expreſſum ſit. nu. 23
Publicare poteſt bona princeps pro aliquo particulari delicto eo. loco nu. 24
Publicare bona an poſsint magiſtratus inferiores a principe. nu 25
Publicare non poteſt bona delegatus a principe ſine ſpeciali commiſsione. nu. 26 248
Publicationis bonorum pœna comminari non põt ſine principis mandato eo loco nu. 27
Publicatio bonorum facta a non habente auctoritatem nulla eſt ipſo iure. nu. 28
Publicare bona an pertineat ad vaſallos habentes merum, & mixtum imperium. nu. 29
Publicare bona eſt de regalibus. ibi. nu. 30
Publicationis bonorum pœna an indici poſsit propter contumaciam rei in aliquid non faciendo, vel

vel faciendo aduerſus principis mandatum. nume. 32
Publicatis bonis, an portio aliqua ſaltem legitima ſit reſeruanda filiis confiſcati. ibid. nu. 34 249
Publicatis bonis filii, an portio aliqua reſeruetur patri. nu. 35. in eod. loco. 250
Publicatis bonis paternis an portio aliqua ſtatim debeatur filiis. d. loco. nu. 36
Et quanta ſit portio reſeruata declaratur. nume. 38 251
Publicatis bonis maternis nulla portio filiis debetur. nu. 43
Publicatis paternis bonis pro parte, portio non debetur filiis. nu. 44
Publicatis bonis mariti, an portio aliqua debeatur vxori inopi. nu. 46 252
Publicationis bonorum ſententia ſtricte eſt interpretanda d. loco. nu. 48
Publicatis bonis mobilibus, & immobilibus non includuntur iura & actiones, ſecus ſi bona ſimpliciter fuerint publicata. nu. 49. & 50
Publicatis bonis fiſcus ſuccedit in iuribus actiuis, & paſsiuis condemnati eo loco. nu 53 253
Publicatis bonis per ſententiam hominis, vel legis ſtatim bonorum dominium quæritur fiſco, poſſeſsio autem non acquiritur. d. loco. nu 52
Publicatis bonis alicuius, debitores non poſſunt amplius conueniri a reo condemnato, ſed fiſcus illos exigit d loco. nu 54
Publicatis bonis alicuius, liberatur ille a creditoribus ſuis, adeo vt amplius conueniri nequeat: non tamen eius fideiuſſores liberantur. eod loco. num 55 254
Publicatis bonis alicuius grauati per fideicommiſſum conditionale, ſi ſubſtitutus interim prædeceſſerit viuente damnato bona iure libero in fiſcum reſident. lib. 5. tit. 1. nu. 69 256
Publicatis bonis alicuius omnia eius bona quæ per actum inter viuos vel per vlt. volun. transferri poſſunt in extraneum ea quoque ſimiliter in fiſcum tranſeunt, quod latiſsimè per exempla declaratur eo loco. nu. 69
Et tranſeunt cum ſuis oneribus, et conditionibus. eo loco. nu. 74 258
Publicatis bonis filii quia fiſcus loco extranei hæredis hētur ideo mater a marito relicta vſufructuaria, quæ per filii exiſtentiam reddita erat alimentaria reaſſumit plenum vſumfructum. eo loco. nu. 80 259
Publicatione bonorum ſoluitur compromiſſum. d. loco. nu. 88. fol. 261. & iterum. nu 96 262
Item ſoluitur ſocietas.
Publicatione bonorū iura omnia condemnati perſonalia non tranſibilia ad aliam perſonam non tranſeunt in fiſcum. eo loco. nu. 91 262
Veluti ius eligendi competens condemnato.
Ius reuocandi libertum in ſeruitutem.
Ius reuocandi donationem ad voluntatem ipſius donatoris. nu 92
Ius reuocandi donationem ob ingratitudinem donatarii.
Item iura conditionalia quæ per illius mortem expirant. nu. 93
Item ſpes ſubſtitutionum non tranſibiles ad hæredes non tranſeunt in fiſcum. eo loco. nu. 94
Item hereditas non adita non tranſit in fiſcum. num. 95
Item contractus qui morte finiuntur veluti compromiſſum, & ſocietas. nu. 96
Item iura liberorum, veluti in legitima, reuocandi abſtenſionem ab hæreditate paterna: fructus non imputandi in quartam trebellianicam: iura primogenituræ hæc & his ſimilia in fiſcum non tranſeunt. nu. 97 263
Item res prohibitæ per fideicom. alienari extra familiam vt in familia permaneant. nu 98
Item res alienari prohibitæ fauore tertii non fauore prohibiti nu 99 264
Sed an ſaltem confiſcentur in vita delinquentis quo ad fructus. nu. 101 265
Item res alienari prohibitæ extra familiam cum conditione quòd in caſu alicuius delicti, & publicationis bonorum res ipſæ in proximiorem, vel alium deuoluantur. nu. 103 266
Item nec feudalia, quod tu latius declara vt in nu. 106. & ſeq. 267
Publicatis bonis patris, vel filii, an publicetur peculium filii d. loco nu. 124 275
Publicatis bonis filiifamilias non publicatur peculium profecticium eo loco. nu. 125 276
Et an publicetur peculium aduentitium. nume. 128
Et quid in Caſtrenſi. nu. 130 277
Amplia quòd non publicatur profectitium: etiam quòd fuerit conceſſum, cum facultate donandi, & diſsipandi.
Publicatis bonis paternis publicatur vſusfructus in aduentitiis filiorum, quo ad commoditatem, niſi paſſus ſit diminutionem capitis maximā, aut mediam. nu. 129 276
Publicatio bonorum non trahitur ad futura. num. 132 278
Publicatio bonorum ex ſtatuto vnius ciuitatis nō trahitur ad bona alterius territorii, quamuis vnus ſit princeps. nu. 137 279
Publicatis bonis alicuius delinquentis, de iure communi,

muni, quilibet fiſcus capit bona ſui territorii. nu.138 280
Publicatis bonis clerici delinquentis, vter fiſcus capiat ſecularis, vel eccleſiaſticus.nu.145.283
Publicatio bonorum an trahatur ad ante per reum alienata.nu.146
Et idem reperitur.nu.152 286
Limita cum in fraudem fiſci ſequitur alienatio. eo loco.nu.153
Publicantur bona ipſo iure in compluribus caſib. ſtatim commiſſo delicto.nu.167 291
Declaratoria tamen ſuper crimine neceſſaria eſt ibid.nu.168
Publicare bona iuriſdictionis eſt: ideo publicatio bonorum ſub hoc ſer. Dominio non trahitur ad bona ſub aliena iuriſdictione. lib.5.titu.1.nume.138 280
Publicatio bonorum delinquentis an includat alie nata per eum titulo donationis reuocabilis. lib. 5.tit.1.nu.146.& pluribus ſeq 285
Publicatio bonorum eſt fructus iuriſdictionis. lib. 6.tit.5.nu 42.& 43 358
Publicationes bonorum ad quem pertineãt, an attendatur tempus, delicti commiſſi, an tempus condemnationis, an vero tempus exactionis.ibi. num.44 359
Publicari an poſsint bona poſt quinquennium a die criminis commiſsi.lib 6.ti.8.nu.37. 390
Et an poſt quinquennium a die mortis delinquẽtis.nu.39 391
Poſt annos verò viginti a die criminis non poteſt de crimine quæri etiam ad effectum bonorum publicandorum tantum. in eo. tit.nu 36. 390
Publicata bona non poteſt fiſcus poſt annos viginti vindicare, eo.loco.nu.34 389
Publicani tenentur edere libros ſuos etiam contra ſe lib.6.ti.5.nu. 17 353
Pupillam tutor, & curator ante rationes redditas iure ciuili vxorem ducere prohibentur: lib. 2. tit 10.nu.6 101
Pupillæ debitor ex alia cauſa quàm tutelæ eam vxorem ducere poteſt.ibi.nu.7
Pupillo ſuo tutor, & curator filiam ſuam vxorem dare non prohibetur, d.lo.nu.8
Pupilli bona fiſco ex contractu non obligantur.lib. 6.tit.6.nu.9 362
Pupillus eſt magis priuilegiatus quam fiſcus. li.6. titu.2.nu.10 330

Q

Querelans teſtamentum de inofficioſo, & ſuccumbens indignus eſt ex eo teſtamento capere, & fiſcus aufert.lib.2.tit.7.nu.2 93
Capit tamen cum effectu ſibi data, vel relicta extra cauſam teſtamenti.ibid.nu.3
Querelans teſtamentum non detrahit falcidiam, vel trebellianicam, in eo.tit.nu.8
Item nec detrahit legitimam.nu 9
Imo nec etiam capit ex ſecundis tabulis quia fiſcus aufert.ibi.nu.10 94
Excuſatur tamen in nonnullis caſibus.nu. 12
Querelans teſtamentum de falſo perdit in eo ſibi relicta, quia fiſcus aufert: Amplia & declara vt ibid.
Quotam Imperii, & Regni non poteſt princeps alienare lib.1.ti 3.nu.15 37

R

Rebellis ad terminos.l quiſquis.C ad leg.Iul. Maie.eſt incapax bonorum lib.3. titu. 8. num 1 132
Rebelles crimine commiſſo ex tunc amittunt ea, quæ ſunt iuris ciuilis.nu 2
Non tamen amittunt dominium bonorum, & ea quæ iuriſgentium ſunt.nu.3
Rebellium bona nondum infiſcata occupantibus conceduntur nu.4
Rebellis poteſt impune offendi, & vti ſeruus detineri.nu 5
Rebellis ſtatim amittit acquiſitiones de iure ciui li, ideo ex teſtamento capere nequit item amittit officia, & beneficia, item feuda, ita iuriſdictionalia omnia. nu.6 133
Item dominium ciuile in feudalibus, quæ ſtatim pro ſui natura deuoluuntur, vel in dominum, vel in proximiores agnatos.nu.7
Rebelles qui ſint, pulchrè declaratur.nu.8
Rebellis quis ſit ſtatim commiſſo delicto, an verò demum lata ſententia nu.10 134
Rebellium bona fiſcus non inuadit, niſi prius citato, & condemnato reo.nu.11 139
Fallit in rebelle notorio actus permanentis. nume.12
Rebellio in terminis, in extrauag. qui ſint rebelles, an committatur quo ad Papam, & Imperatorem tantum, an vero etiam quo ad alios principes eo loco nu 9
Rebellium filii quas pœnas patiantur. vide ſupra in verbo filii, & in lib. 3 titu. 9. per totum. 135
Rebelles reſtituti vigore pacis an recuperent bona ſua.lib.5.ti.2.nu.67 319
Rebellibus reſtitutis omnes ſententiæ contra eos interim latæ irritantur.eo loco nu.72 321

Rebellibus reſtitutis omnes intelliguntur reſtituti qui ab eis dependent. ibid. nu. 73. Cætera vide infra, in verbo reſtitutus: & ſupra in verbo, bannitus.
Rectores terrarum non habent auctoritatem confiſcandi bona delinquentium, niſi eis ſpecialiter demandata ſit: quamuis poſſit reum capitaliter punire lib. 1. tit. 2. nu. 82 24
Regalia principum propria ſunt, & horum incapaces ſunt priuati, hæc autem duplicis ſunt generis lib. 1. ti. 1. nu 9 3
Regalia præſcribuntur in loco per tempus immemoriale. lib. 1. ti. 2. nu. 64 21
Regalia an videantur conceſſa Caſtro conceſſo cũ mero, & mixto Imperio. lib. 1. ti. 2. nu. 72. 74. & infra. 22. 23
Regalia vti de reſeruatis principi per generalem verborum conceptionem an videantur tranſlata. eo loco nu. 75 23
Regalium conceſsio transfert in conceſsionarium ius confiſcandi, & alia regalia. lib. 1. tit. 2. nume. 84. fol. 25 & iterum. 29. num. 86. & num 100 29
Regalia ſibi conceſſa non poteſt acceptor in alium transferre ſine domini concedentis conſenſu. li. 1. ti. 2. nu 101 30
Regalium alienationem ſucceſſor an ratam habere teneatur. lib. 1. ti. 3 nu. 70 53
Regalium, & demanialium alienatio non valet, ſi exinde magna ſequatur coronæ læſio. lib. 1. ti. 1. nu. 74 54
Et an valeat ſi facta ſit abſque procerum conſilio lib. 1. tit. 3. nu 79 55
Reges non poſſunt alienare quotam regni. lib. 1. tit. 3. nu. 15 37
Reges non poſſunt Regiam Maieſtatem in aliũ transferre d. ti. nu. 71 53
Reges iura fiſci in ſuo ſtatu habent, & regalia omnia, lib. 1 ti. 2. nu. 44 44
Et tantum poſſunt in Regno quantum Imperator in Imperio, ibi. nu. 45
Immo plus iuris habent quam Imperator in ſuo Imperio ibi. nu. 47
Et iura omnia regalia habent quamuis ſuperiorẽ recognoſcant, ibi. nu. 53 46
Reges quo ad ſibi ſubditos ſunt tanquam corporales Dei d. tit. nu. 46 44
Regiis in dignitatibus ſucceſsio quemadmodum deferatur, d. lo. nu. 48 45
Regni in ſucceſsione vnus admittitur, maſculus, & non fœmina, ibid. nu. 49
Regni in ſucceſsione pater ſecundogenitum primo anteponere nequit, eo loci, nu. 50
Relegatus quis ſit lib. 3. ti. 5. nu. 12 115
Relegatus non amittit iura ciuilia, ibidem, numero 13
Relegatus retinet teſtamenti factionem, eo loco, num. 14
Relegatus retinet patriam poteſtatem, & iura tutelarum, ibi. nu. 15 116
Relegatus in quibus differat a deportato, nu. 16
Relinquere vni grauatus non poteſt alteri donare inter viuos, lib. 3. ti. 9 nu. 13 138
Relinquendi verbum trahitur etiam ad actum inter viuos, eo loci, nu. 15
Rem priuato deinde fiſco obligatam fiſcus vendit ſic tamen vt ex illius precio primo ſatisfaciat creditori priuato, li. 6. ti. 4 nu. 26 345
Renunciatio de aliquo officio vel beneficio poſt illud adeptum, vt valeat, fieri debet in manibus domini ſeu ſuperioris, lib. 1. tit. 3. nu. 13 35
Res alienari prohibita extra familiam vt in familia remaneat, bonis publicatis non tranſit in fiſcum. li. 5. ti. 1. nu. 98 263
Quid autem ſit prohibita diuiſione, declaratur ibidem.
Res alienari prohibita fauore tertii per delictum poſsidentis non acquiritur fiſco eo loco, nu. 99. 264
Res alienari prohibita cum conditione quod in caſu confiſcationis bonorum vadat in aliquem, publicatis bonis non acquiritur fiſco eodem tit. num. 103 266
Res alicui ex cauſa ablata ceſſante cauſa ſibi reſtitui debet, eo. lib. tit. 2. nu. 51 315
Re alicui ex cauſa ablata, pretium illius reſtitui debet, ibid. nu. 52
Res empta a fiſco vel principe, an ſit ſubiecta oneri gabellarum, li. 6. ti. 5. nu. 25 355
Et ſi reuenditur aut alio tranſportatur vtique ſubiecta eſt, ibi. nu. 26
Res quibus in caſibus ex cauſa gabellarum incidant in commiſſum, ibi. nu. 27
Et quibus in caſibus non incidant, nu. 35 356
Reſcripta fiſco damnoſa reſtringũtur ad minus præiudicium, lib. 5. ti. 2. nu. 20 308
Reſcripta a parte impetrata fiſco damnoſa obſeruari non debent, lib. 1. ti. 3. nu. 33 42
Reſcriptum impetratum pro reſtitutione pœna iã fiſco incorporata non valet, ibid. nu 34
Reſcriptum pro regalibus impetratum nullum eſt, & impetrantes puniuntur eo lo. nu. 37
Reſcriptum geminatum habet vim motus proprii, ibi. nu. 39 43
Reſcripta fiſco damnoſa in re magni præiudicii ſeruanda non ſunt, niſi ſubſequatur ſecunda iuſsio.

iuſsio.eo loci, nu. 43

Reſeruatio cognitionis de criminibus hæreſis. læſæ maieſt. & falſæ monetæ in conceſsione facta per dominum, quomodo intelligatur, lib. 1. *titulo* 2. *num.* 94 27

Reſeruatio maioris dominii quid operetur, & an tacite in conceſsione ſubintelligatur, lib. 1. *ti.* 2. *nu.* 93. 26. *& tit.* 3. *nu.* 76 55

Reus delatus tranſigens cum accuſatore inconſulto fiſci patrono pro confeſſo habetur, lib. 2. *titu.* 1. *num.* 6 62

Reus tenetur edere actori cedulam teſtamentariam, cum actor allegat defunctum fuiſſe prohibitum teſtari, lib. 2 *ti.* 6. *nu.* 31 89

Reus fauore vltimarum voluntatum tenetur edere actori, ibid. nu 32

Reo mortuo in compluribus caſibus crimen non finitur, quo ad effectum memoriæ defuncti damnandæ & ademptionis bonorum, lib. 4 *ti.* 5. *per totum.* 203

Reo abſoluto, & defuncto pendente cauſa appellationis crimen extinguitur, d loco, nu. 48 216

Reus commiſſo delicto ex quo bona immediate cõfiſcantur, alienare non poteſt, lib. 5. *titu.* 1 *nume.* 1. 66 291

Reus poſt delictum alienare non poteſt in caſibus, cum eſt interdicta adminiſtratio, ibidem nume. 175 293

Reus criminis in caſibus priuilegiatis an poſsit alienare pro dotibus filiarum, nu. 177 294

Reo criminis regulariter non interdicitur bonorũ adminiſtratio, ibid. nu. 178

Reus poſt accuſationem, ante litis conteſtationem, an poſsit alienare, ibi. nu. 179 295

Reus poſt litem conteſtatam, ante ſententiam ſuper crimine, an valeat alienare ibidem, nume. 180

Reus poſt ſententiam confiſcatoriam non alienat, ibid. nu. 181

Reus crimine commiſſo pro maleficio obligatur, ſed interim pœna non debetur dicto loco, nume. 182. 296

Reus criminis, an in præiudicium fiſci acquiſitiones ſibi delatas repudiare poſsit dicto loco, num. 190 298

Reus criminis ante confiſcatoriam poteſt repudiare hæreditates ſibi delatas. ibi. nu. 191

Reo criminis, an debitores ſui tutò ſoluere poſsint, lib. 5 *tit.* 1 *nu.* 176 293

Reus criminis poſt delictum commiſſum an poſsit alienare eo loco, nu. 178 294

Ripatica ſunt de regalibus., & quæ ſint ripatica declaratur, lib. 1. *tit.* 1. *nu.* 24 5

Romana vrbs non habet iura fiſci ſed cameræ Papæ, lib. 1 *ti.* 2. *nu.* 28 13

Romana eccleſia circa bona ſua immobilia, & mobilia quanto tempore præſcribatur, lib 6 *tit.* 8 *nu.* 42. 44. *&* 45 391. 392

Rom. eccleſia ſpacio 20. *annorum præſcribitur, vt non poſsit cognoſcere de maleficiis, etiam ad publicationem bonorum, ac etiam in criminibus priuilegiatis, ibid nu.* 43

Reſtitutoria remedia tranſeunt ad hæredes, lib. 5. *ti* 2. *nu.* 15 308

Reſtitutio facta per principem pinguior eſt, quàm facta per principis officiales licet de illius mandato, lib. 5. *tit.* 2. *nu.* 10 307

Reſtitutio ex titulo de minoribus, & ex quibus cauſ. maior. dicitur de mera iuſtitia, in eodem tit. nu. 45 313

Reſtitutio per viam iuſtitiæ pinguius ſuccurrit quàm per viam gratiæ: ideoque primo caſu veniunt fructus ſecundo verò non, d. lo nu. 62. 318

Reſtitutio conceſſa bannitis, & rebellibus an operetur quo ad mortuos, in eo li. & ti nu. 70. 320

Reſtitutus aduerſus bannum an recuperet officia. lib. 5. *tit.* 2. *nu.* 40 312

Reſtitutus ad bona tenetur pro rata bonorum ad onera creditorum, & quæcunque alia lib. 5. *tit.* 2 *num.* 63 318

Reſtitutus ad bona non ſoluit laudimia, nec tenetur petere inueſtituram, quia bona habere videtur ex veteri cauſa d tit & loco nu. 64 319

Reſtitutus ad bona non inuadit illorum poſſeſsionem, niſi poſſeſſore citato, eo loco nu. 65

Reſtitutus aduerſus bãnũ nõ recuperat bona ſibi interim durante banno vſurpata, ſed remediis aduocatoriis ſibi agendum eſt: in eodem loco num. 66

Reſtituti ad patriam vigore pacis recuperant bona ſua in eod. loco nu 67

Reſtitutus recuperat bona a poſſeſſoribus in eos per principem tranſlata non præcedente confiſcatione, in eo loco nu 68 320

Reſtitutus ad bona non recuperat bona interim eccleſiis acquiſita d. tit. nu. 75 321

Reſtitutus non recuperat iura, quæ per damnationem penitus fuerant extincta, in dicto titulo num. 77 322

Cætera vide ſupra in verbo: rebellis, & latius in verbo bannitus.

S

Saluus conductus generalis non prodeſt debitori fiſcali lib. 6. *ti.* 7. *nu.* 22 376

Scientia officialium principis in iis quæ ad illorum curam pertinent nocet Domino lib.6.tit.8.numero 27 388
Scriptura priuata debitoris fiſcalis quæ pro debitore non probat, non prodeſt fiſco lib 6.titu. 1.numero 28 327
Scriptura pro reo prævalet ſcripturæ pro actore li. 6.tit.6.nu 27 366
Scriptura debitoris fiſcalis quæ ſibi non prodeſt aduerſus tertium non etiam iuuat fiſco lib. 6. tit.7.nu.27 377
Sententia Papæ non appellatur ad S. Concilium. lib.1.tit.2.nu.19 13
Sententiæ principum non recognoſcentium ſuperiorem ſunt inappellabiles li. 1.ti.2.nu.62 20
Sententiæ regum etiam ſuperiorem recognoſcentiũ ſunt inappellabiles eo loco nu 63 21
Sententiæ latæ etiam per principes perpetuos ſuperiorem recognoſcentes ſunt inappellabiles, ibid.
Sententia legitimè lata contra principẽ, vel eius fiſcum, non poteſt per eum, vel per eius ſucceſſorem reuocari li.1.ti.3.nu.7 35
Sententia declaratoria ſuper facto neceſſaria eſt in caſibus, in quibus lex ipſo iure pœnam indicit lib.4.ti.5.nu 8 205
Et idem cum bona ipſo iure publicantur, li.5.ti. 1.ſub nu.172 292
Declara vt ibi.
Et ferri debet parte citata d.lib 4.tit. 5. nu. 10 205
Et eſt neceſſaria ad aduocandam poſſeſsionem, ibid.nu.13 206
Sententia in pari cauſa ferenda eſt pro fiſco lib.7. ti.3.nu.43 407
Sententiis duabus paribus contrariis, prævalet, quæ ſtat pro fiſco, ibidem nu. 44. & in tit ſeq. num.13 411
Sententia lata neutra partium inſtante eſt ipſo iure nulla, exceptis cauſis fiſcalibus, eodem tit. num.47 408
Sententia lata contra fiſcum abſente fiſci aduocato eſt ipſo iure nulla lib.7.ti.4.nu.2 409
Sententia lata contra fiſcum per inſtrumenta de nouo reperta ope reſtitutionis in integrum retractatur. eo.loco nu 3
Idem eſt in cauſis publicis, eccleſiæ, minorum, libertatis, furioſi, dementis piis, & dotis.ibid.
Sententiæ lata contra priuatum, an per inſtrumẽta de nouo reperta retractetur, pulchre declaratur.nu.4
Sententia lata per præuaricationem iudicis vel aduocati eſt ipſo iure nulla, tam ſi pro actore, quam ſi pro reo nu.5 410
Sententia lata per præuaricationem ambitioſam, vel gratioſam, ope reſtitutionis in integrum reſcinditur nu.6
Sententia ſi ſit nulla ex defectu prolationis poteſt iterato ex eiſdem actis pronunciari, ſecus ſi nulla ſit ex defectu proceſſus.nu.7
Sententia retractata ope reſtitutionis in integrũ, iterato cognoſcitur ex eiſdem actis, ibi n.8. 411
Sententia poteſt dici nulla, vel aduerſus eam reſtitutio peti, etiam antequam agatur contra procuratorem eo lo.nu 9
Sententia lata contra fiſcum prætextu falſorum teſtium, vel inſtrumentorum eſt ipſo iure nulla, ibid nu.10
Sententiæ latæ contra fiſcum per rectores ab extra Ser. Dom. Venet non exequuntur, niſi fuerint confirmatæ, eo loci nu.11
Sententia pro fiſco lata eſt appellabilis, ibi.nu.12
Sepultura an debeatur cadaueribus punitorum. lib.4 tit.5.nu.4 204
Sodomitæ bona an iure ipſo, & facto publicentur. lib.5.ti.1.nu.169 291
Solidus in iure pro aureo accipitur.lib 2.tit.1.nume 7 63
Specialia plura non poſſunt ſimul concurrere lib. 6.ti.6.nu 20 364
Spurii nati ex vilisſimis concubinis, & patribus in dignitate poſitis incapaces ſunt a patre habere lib.3 ti.17.nu.1.& per totum. 156
Spurii nati ex vilisſimis fœminis legitimantur p ſubſequens matrimonium.ibi.nu.2
Spurii acquiſitio ab eo cui pater vendidit ſimulata præſumitur, ibi.nu.7 157
Spurii contractus cum patre præſumitur ſimulatus, in eo.tit.nu 4
Niſi de veritate contractus doceatur quo caſu validus eſt ibi.nu 8
Spurii nati ex coitu non damnato ſuccedunt matri cum legitimis, excluſis aſcendentibus in totum lib.3.ti.18.nu.23 165
Et præteriti vel exhæredati expugnaut teſtamentum maternum, & aſcendentium per lineam maternam paternum verò, & eius aſcendentiũ minime, in eo loco nu.24
Spurio legitimato per reſcriptum cum poteſtate ſuccedendi patri, & coniunctis per lineam paternam, non ſucceditur ei per patrem, eo loci num.30 168
Spurii, & naturales tenentur alere genitores ſuos & è contra, ibi nu.31
Spurii qui ſint, d.loco nu.32
Spurii nati ex coitu iure ciuili improbato, a patribus, & matribus capere nequeunt, ex teſtõ, ab

ab inteſtato, vel inter viuos, etiam ex cauſa alimentorum, & hoc de iure ciuili, dicto loco num.33

Spuriis natis ex coitu improbato matres relinquere nequeunt, eo loci nu.34 169

Spurii incapaces capere a matre vel patre, instituti in teſtamento, non vtuntur beneficio miſſionis in poſſeſſionem ex l ſi.C.de ed diui Adr. ibi, nu.39 170

Spurii prohibiti capere ex teſtamento, non etiam poſſunt capere titulis lucratiuis inter viuos, ibi. num.40

Spurii & odibiliter nati non prohibentur capere ab extraneis, eo.tit.& loco nu.41 171

Non tamen ſuccedunt coniunctis etiam per matrem nec eis ſucceditur, nu.42

Spurii & quicunque illegitimè nati capaces ſunt alimentorum a parentibus ſuis, & eos alere tenentur de iure canonico, eo.ti.nu 55 173

Amplia etiam in foro Ceſaris, vt ibi.

Spuria filia a patre congruè dotari debet, ibidem, num 56 174

Spurii ſi aliunde habent non ſunt a patre alendi, eo.tit.nu 69 176

Spuria habens vnde ſe dotare poſſit, non eſt a patre dotanda, ibi.nu.70

Spurio relictum a patre in cauſam alimentorũ valet vſq; ad congruũ alimẽtorũ modũ, ibi.n.71

Spurio valenti ſe ex operis ſuis alere, an pater relinquere poſſit, in eo tit.nu.75 177

Spurio relictum, cum capere poterit, recte relinquitur, d.lo.nu.84 179

Spuria filia, an dos debeatur, & quatenus, & an ea mortua reuertatur ad patrem, & eius heredes d.ti nu.78.79.& 80 177

Spuria filia nupta uiro inopi capere poteſt a patre ſuo in cauſam alimentorum d ti nu.76

Spurio relictum in cauſam alimentorum non ei quæritur quò ad ius proprietatis limita, vt ibi. num.77

Spurii inſtitutio cum capax erit, valida eſt, & interim dabitur curator bonis d.ti.nu.88 179

Spurii inſtitutio conualidatur, ſi pater interim illum legitimauerit, nu.89 180

Spurii inſtitutio de reſtituendo capaci cum onere iſto valet ibi.nu.91

Spurii inſtitutio in fraudem legis quoquomodo facta inualida eſt.nu.92

Spurio, cum iuramento an pater efficaciter donare poſſit in eod.lo.nu.93 181

Spurio pro amore Dei pater relinquere nequit, ibidem nu.94

Spurius ex perſona alterius, veluti ſocii, per indirectum poteſt titulo lucratiuo aſſequi de bonis paternis, ibi.nu.95

Spurius ex diſpoſitione patris capere poteſt de alienis bonis, ibi.nu.96

Spurii quod capere nequeunt de bonis paternis ex pupillari, illud acquiritur venientibus ab inteſtato, non autem fiſco, eo loci.nu.97

Spurio ſubſtitutus excludit venientes ab inteſtato, eo loco nu 100 182

Spurio filio, pater diſtribuere de alienis bonis dare poteſt, ibid.nu.101

Spurius qui ex re patris capere valeat. in eodem loc.nu.102

Spurio a patre relictum ab herede cauſa conditionis implendæ, an debeatur. ibi nu. 03

Spurius ab herede patris ſui poteſt heres inſtitui, d.loco nu.104

Spurius an capere poſſit a donatario patris. ibid. num.106 183

Spurio legatario onus iniunctum ſi legatum here non præſtiterit, an onus ſit per heredem implendum, in eo ti.nu.112

Spurio palam relictum & deinde datum, an fiſcus auferat, lib.3 ti.19 nu.10 186

Spurio non capiente capit ſibi coniunctus eo loco, num.11

Item & ſubſtitutus, ſi tamen nec iſti fidem dederit.ibi.nu.13 187

Status alicui quæſtionem mouens indignus eſt ei ſuccedere lib.2.tit.10.nu.1.100.& lib.3. tit. 13.nu.11 148

Statutum puniens forenſem in amiſſione bonorum locum non habet, niſi ille realiter ſibi quæſierit. lib.2.tit.2.nu.29 70

Statutũ excludens matrem propter agnatos locum non habere ſi agnatus indignus ſit rem habere, eo lo nu.30

Statutum paduæ: mulier aliqua, pulchre declaratur, lib.3 ti.9.nu 14 138

Statuta habentium auctoritatem circa publicationem bonorum ſeruanda ſunt lib. 5. titu. 1. num.21 246

Statuto permittente aliquem ex cauſa alicuius delicti capitaliter puniri, bona illius non poſſunt publicari, niſi ſtatutum id permiſerit, in d.loco num.22

Statuta de publicatione bonorum ſunt ſtrictiſſimi iuris.d.loco nu 49 252

Statuta locorum ſeruanda ſunt in pœnalibus ſiue augeant, ſiue minorent pœnas eo loco, numero 20 246

Statutum eſt ius commune in patria eo loco, nume.135 279

Statutum ciuitatis dominantis reputatur ius commune ciuitatib. ſubditis, nu. 136

Subſtitutionum ſpes, quæ non tranſit in hæredes, non etiam tranſit in fiſcum, lib. 5. tit. 1. nu. 94. 262

Succeſſores vniuerſales in bonis alicuius, quicunque ſint, eorum filios alere tenentur de bonis paternis, lib. 3. ti. 18. nu. 66 175

Succedentes ab inteſtato de iure ciuili aut prætorio fiſcum excludunt, lib. 4. ti. 3. nu. 3 195

Succedentibus ab inteſtato ſuccurritur aduerſus eum qui compulit teſtari, & in eius defectum, contra fiſcum, qui bona abſtulit. lib. 2. titu. 6. num. 7 82

Qualiter autem eis ſuccurratur, cum teſtator dolo inductus fuerit, declaratur ibid. nu. 10 83

Succeſſio in Regnis, & in Regiis dignitatibus quemadmodum deferatur. lib. 1. titu. 2. nume. 48. & 49 17

Superioritas ſuprema intelligitur principi reſeruata etiam in alienatione onerosa. lib. 1. tit. 3. nu. 75. & 76 55

Superioritatis reſeruatio in quibus proſit. lib. 1. tit. 3. nu. 77 55

Supplicatio non attenditur, ſed gratia & reſcriptum. lib. 5. ti. 2. nu. 43 313

T

TAleæ de conſuetudine ſeruantur inter milites chriſtianos lib. 3. ti. 3. nu. 3 108

Tempora media non nocent, quia quis fuerit inhabilis, in relictis conditionalibus. lib. 5. titu. 2. num. 31 311

Limita, & declara vt ibi.

Tempus commiſſi delicti, an verò condemnationis, an potius exactionis: attendatur, quò ad hoc, cui pœna debeatur. lib 6. ti. 5. nu. 44. 359

Tempus allegans, & in tempore ſe fundans, illud probare tenetur. lib 6. ti 6. nu. 59 363

Terminus datus ad probandum, & probatum habendum, per illius lapſum excludit ab vlteriori teſtium examinatione. lib. 5. tit. 1. num. 206. 303

Termino conceſſo ad probandum, an poſt illius lapſum, liceat probare ad confirmationem adductorum eo loco nu. 207

Teſtamentum ſi reperitur penes teſtatorem inciſum, vel cancellatum præſumitur factum de illius voluntate. lib 2. ti 4. nu. 9 76

Secus ſi penes alium ſic reperiatur ibi. nu. 10

Teſtamentum per vim & metum factum, an valeat. lib. 2. ti. 6. nu. 4 81

Teſtamentum factum per puberem pupillari ætati proximum ad fauorem tutoris, & ad excluſionem conſanguineorum, de facili præſumitur doloſum eo loco. nu. 12 54

Teſtamentum dicens nullum, falſum, aut inofficioſum, an ex eo vtiliter capere poſſit. lib. 2. tit. 7. nu. 1. 2 92. 93

Amplia, limita, & declara, vt ibi.

Teſtamento primo reuocato, an cenſeatur reuocatum tacitum fideicommiſſum: ſi in ſecundo ille idem ſit beneficiatus, licet non tantum vt in primo. lib. 3. tit. 19. nu. 16 187

Teſtamento primo reuocato, conditiones adiectæ in relictis vni perſonæ in eo, non cenſentur repetitæ in ſecundo. ibi. nu. 17

Teſtamentum imperfectum nihil valet ad commodum fiſci. lib. 4. tit. 1. nu. 2 190

Teſtamentis & in vlt. volun. fiſcus vtitur iure cõmuni. lib 6. ti. 1 nu. 30 327

Teſtamentum filii interim defuncti non irritatur, ſi pater bannitus, qui patriam poteſtatem per bannum amiſerat, reſtituatur lib. 5. titu. 2. num. 36 312

Teſtamentum banniti & damnati an confirmetur per gratiam factam bannitis, poſt illius mortem, d. ti. nu. 71 321

Teſtamentum ad pias cauſas, in re pari, prævalet teſtamento pro priuato lib. 6. ti. 6. nu. 25 365

Teſtari prohibens in quas pœnas incidat. lib 2. ti. 6 per totum. 81

Teſtari quem voluiſſe ex quibus probetur, eodem tit. nu. 21 87

Teſtari, quòd quis fuerit prohibitus, ex quibus probetur, eo loci. nu. 22

Teſtatore cancellante nomen hæredis vel legatarii, an fiſcus vel alii habeant, lib. 2. titu. 4. num. 6 75

Teſtatore cancellante totum teſtamentum, id factum præſumitur fauore venientium ab inteſtato, vt ipſi habeant, eo loco, nu. 7

Teſtatore incidente totum teſtamentum res reducitur ad cauſam inteſtati, eo loco nu 8

Teſtator, ſi poſtea hæredem indignum eſſe dixerit, ad quem ſucceſſio deuoluatur lib 2. titu. 4. per totum. 75

Teſtatore incidente inſtrumentum teſtamenti penes ſe exiſtens, de quo fuerat rogatus notarius, quia prothocollum ſupereſt ex eo defertur hæreditas eo. loco. nu. 13 76

Teſtes in teſtamentis debent eſſe rogati & ſi per vim compulſi fuerint adeſſe teſtamento, nullum erit teſtamentum, lib 2. tit. 6. nu. 5 81

Teſtes quot ſint neceſſarii ad probandum teſtatorẽ

voluiſſe teſtari,ibid.nu.33 89
Teſtes,cum quæritur teſtatorem fuiſſe prohibitum teſtari,an debeant eſſe conformes, ibidem nume 34
Teſtes quot ſint neceſſarii in reuocatione diſpoſitorum per teſtatorem in vltimis voluntatibus, lib.2 tit 4.nu.16 76
Teſtes duo ſufficiunt ad probandum errorem teſtatoris vel notarii eo loco,nu.17 77
Teſtis in cauſa falſi vel inofficioſi teſtamenti indignus eſt ex eo capere,li 2.ti.7.nu.17 95
Theſaurus quid ſit,li.4.ti 2.nu.1 192
Theſaurus Magica arte inuentus,Cæſaris eſt:ibidem nu.2
Theſaurus inuentus in fundo meo, ſiue caſu ſiue induſtria meus eſt,nu.3
Theſaurus fortuito caſu inuentus in alieno ſolo,diuiditur inter inuentorem,& loci dominum, ibidem nu 4
Theſaurus de induſtria in alieno inuentus cedit domino,ibi nu. 5
Theſaurus fortuito inuentus in locis ſacris & religioſis,pro dimidia fiſco cedit,ibid.nu.6
Theſaurus ex induſtria inuentus in locis ſacris & religioſis fiſci eſt,nu.7
Theſaurus inuentus in locis publicis, an inuentori pro aliqua parte cedat,nu.8 193
Theſaurum inueniens, & ſupprimens partem fiſco debitam,punitur,ibi.nu 9
Theſaurum adinuentum eſſe,alleganti, onus probandi incumbit,eo loco nu.10
Theſaurarius principis ex pecunia eius acquirens, domino acquirit,li 6.ti 3.nu.12 334
Tollerantia ſuperioris diuturna confirmat titulum alias inualidum li.6.ti.8.nu.27 388
Et confirmat conſtitutiones inferioris, alias nullas & inualidas.ibid.
Traditio rei operatur,vt is præferatur primo, etiã in contractibus principum,libro 1.titu. 3. nume.48 45
Tutor an ſuccedat pupillo defuncto,abſque hærede, ad excluſionem fiſci.li.4 ti 3 nu 18 197
Tutores & curatores minorum,citari debent:cum ex authoritate magiſtratus bona eorum venduntur.alias non valet venditio.lib 6.ti 4.nume.5 337
Tutores & curatores vectigalia cõducere nequeũt lib.6.ti.5.nu.12 352

V

Vacante aliquo ſtatu an ſuccedat Papa vel Imperator.li,1.ti.2.nu.43 16
Vaſalli & feudatarii non de maioribus dignitatibus an poſſint infiſcare bona delinquentium. lib 1.ti.2.nu.83 24
Vaſallus infeudatus habet vtile dominium cum effectu.li 1 ti.2.nu.91 26
Vaſallus eſt citandus cum princeps agit illum priuare de feudo,aut iuriſdictionem in aliquo diminuere.li.1.ti 3.nu 55 46
In pleriſque tamen caſibus etiam non citatus priuatur.ibid.nu.56 47
Vaſallus alienans feudum domino inconſulto, conſtito de alienatione notoria poteſt feudo priuari, & alius inueſtiri, poſſeſſio tamen non niſi iudicialiter ſibi aufertur. eodem titulo numero 59.& 60 48
Et an ob alienationem factam domino irrequiſito,feudum deuoluatur ad Dominum, an verò ad agnatos,& deſcendentes.lib.5. titu. 1. nume. 113 270
Vaſallus committens felloniam ob quam feudo priuatur tenetur ad fructuum reſtitutionem lib.2. tit.5.nu.9 78
Vaſallorum fiſcus capit bona ſub ſuo territorio ex vi confiſcationis maioris domini.lib. 5.titulo 1. nu.139 281
Vaſallus dominum ſuum ſine veniæ impetratione an in iudicio conuenire poſſit.lib.7.ti.3. nu. 2. 400
Vaſallus tenetur oſtendere domino titulum ſuæ inueſtituræ eo.ti.nu.18 403
Alioquin omnia eius bona præſumentur eſſe feudalia.ibi.nu.19
Vectigal quid ſit.lib.6.ti.5.nu.1 351
Vectigales fundi qui ſint ibi.nu.2 352
Vectigalia iure communi per triennium locantur. d.ti.nu.3
Vectigalia non ſoluuntur pluribus in caſibus.d.tit. nu.23 354
Vendens rem alienam ſcienter emptori ſcienti indignus eſt preciũ retinere li.2.ti.10.n.12. 101
Venditor promittens de euictione ſub pœna dupli, tenetur,quamuis venditio ſit nulla, quia de re litigioſa.li.4.ti.6.nu.35 222
Vendita re prohibita alienari fauore publico,venditor & emptor puniuntur ad fiſci commodum. lib.4.ti.7 nu.15 228
Venditio omnium bonorum an arguat fraudis ſuſpicionem.li.5.ti.1.nu.157 287
Venditiones fiſcales plurimam ſolemnitatem deſiderant.li.6.ti 4.nu.1 337
Venditiones rerum fiſcaliũ fieri nequeunt ſine ſpeciali principis commiſſione:ſecus in venditionib. rerum debitorum fiſcalium.ibi.nu 2

Vendi-

Venditiones de bonis debitorum fiſcalium per officium cameræ expediuntur. ſecus cum ad inſtantiam gabellariorum res debitorum ſuorum venduntur in eo loco.nu.3

Venditionum fiſcalium de rebus fiſci, aut debitorum fiſcalium, ſolemnia, numerantur. d. titu. num. 4

Venditio mala fide facta retractatur nu.6 338

Vendi non debet res magni valoris pro paruo debito.ibidem.

Venditionibus fiſcalibus pacta inſolita inſeri non debent. nu.7

Venditiones fiſcales an ſubiaceant moderationi l. 2.C.de reſcin.vend.nu.7

Venditiones fiſcales fieri debent precio præſente nõ habita fide de eo,ibi.nu 9 339

Venditiones fiſcales tribuunt emptori ius perpetuo poſsidendi.nu.19 343

Venditiones fiſcales non retractantur per agnatos,& coherentes ex vi retractus agnatitii aut lateranei,ibidem,declara tamen, vt ibi illum rehabere ſoluendo totum debitum,nu 22. 344

Vendita per cameram pro debito vnius ſtationis non poteſt fiſcus vendicare pro debito alterius ſtationis etiam anteriori,nu.29 346

Venditiones fiſcales admittunt licitatorem maioris precii,nu.42 349

Venditiones factæ per cameras fiſci de bonis fideicommiſſariis & conditionatis,an validæ ſint. num.43

Veneti iure imponunt vectigalia nauigantib. per Mare Adriaticum,li.1.ti.1.nu.18 4

Venetorum Reſpubl.non recognoſcit Imperatorem in ſuperiorem eo.lib.ti.2.nu.69 22

Venetorum Reſpub.non exigit pœnas ab hæredib. defunctorum.li.4.ti.5.nu.46 215

Venetorum lex defert bona confiſcati, filiis occiſi cum pro homicidio penſato confiſcantur. li.5 ti. 1.nu.33 249

Verba in quacunque materia latè ſunt accipienda quatenus patitur illorum proprietas. lib. 5. ti.1.nu.51 252

Viæ publicæ de regalibus ſunt, libro 1. titulo 1. num.16 4

Et illarum vſus publicus eſt.ibid.nu.19

Et an princeps poſsit earum vſum inhibere & tranſeuntibus vectigalia indicere, declaratur. ibid.nu.20.& 22

Vidua committens ſtuprum indignam ſe reddit capere ex teſtamento mariti. lib. 2. titu. 7. num.5 93

Et incidit in omnes pœnas,quas incurrit ſecundo nubens, nec quo ad eam iure canonico ſublatæ ſunt.lib.3.ti.15.nu.5 153

Et ſi ſtuprum committat intra annum luctus cadit in pœnas.l.1.& l.2.C.de ſec. nup. poſt annum verò in alias pœnas.ibi.nu 7 154

Et ſtuprans poſt annum luctus adhuc vti indigna amittit ſibi relicta per priorem virum eo loci. num.8

Et tales pœnas non euitat,licet poſtea cum Amaſio,aut cum alio matrimonium contrahat, eo.loco nu.9

Quæ autem intra annum luctus ſtuprum commiſit non poteſt donare Amaſio ſuo vltra tertiã ſuorum bonorum.ibid.nu.11

Vidua nubens infra annum luctus quas pœnas patiatur,lib.3.tit.15 nu. 1 151

Vide ſupra in verbo:mulier nubens, & in verbo mater.

Vſurarum vſuræ non debentur libro 6.tit. 7. nume.31 377

Vſuræ dotales non debentur pro augumento dotis voluntario ibi.nu.33 378

Vſuræ non debentur pro contra dote voluntaria. ibidem.

Vſus facti plurimum prodeſt ad interpretationem rei geſtæ.li.1.ti.2.nu 99 29

Vſusfructus,cum patri quæri non poteſt: remanet apud filium proprietarium.lib.3.titu. 18. nume.51 173

Vſusfructus per attractionem cõſolidatur proprietati,cum vſufructuarius aliquo reſpectu eſt incapax ibid.nu.52

Vſusfructus commoditas in alium & in fiſcum ad vitam fructuarii tranſit.lib.5.tit. 1.num.73. 258

Niſi vſufructuarius pateretur maximam aut mediam capitis diminutionem, nam ſic finiretur.eo.loco nu.116 273

Vſufructuario reſtituto an reintegretur vſusfructus finitus per illius damnationem lib. 5.titu. 2.nu.78 322

*Vtilitates ex confiſcationib prouenientes an pertineant,ad iudicẽ inquirentem,vel condemnantẽ an verò ad exequentem.li.5.ti.1 nu 195.*299

Vtilitates debitæ camerariis ex vẽditionib. fiſcalibus eis debentur per relationem ad quantitatẽ defluentis in camera.li.6.ti.4.nu.27 345

Vulnerans aliquem an reddatur indignus ab eo habere.li.2 ti.3.nu.14 73

Vulnerans coniunctum teſtatoris poſt eius mortem,an ſimiliter reddatur indignus.lib.2 .titu. 8.num.4 96

Vulnerans ſeipſum incidit in pœnas ſtatuti de vulnerante aliquem.li.4.ti.4.nu.7 201

INDEX.

Vxore per virum occiſa, lucra dotalia non ad virum, ſed ad vxoris hæredes pertinent. lib.2 tit. 3.nu.8 72
Vxorem ducens, quam ex legibus ducere prohibitus erat, non poteſt ab ea capere per vltimam voluntatem lib.2.ti.10.nu.5 101
Vxor in ſucceſsione præfertur fiſco. lib. 4. titu. 3. num.4 195
Vxor confiſcatis bonis mariti deducit dotem, & contra dotem.lib.5.ti.1.nu.82 259
Vxoris bonis publicatis, maritus aduerſus fiſcum deducit lucrum dotale prout aduerſus eius vxoris hæredes eo loco nu.83 260
Vxori inopi publicatis bonis mariti, an quarta debeatur.nu.81 259
Vxores publicatis bonis maritorum, pro dotibus ſuis retinere poßunt, bona eorum & deducunt dotes confeſsionatas quando lapſa ſunt tempora excipiendi de dote non numerata, dicto loco. num.82
Vxor non eſt domina dotis nec rerum dotalium. eod.loco nu.117 273
Vxoris bonis confiſcatis non publicatur eius dos matrimonio conſtante.nu.118
Vxoris pro debito contracto matrimonio conſtante, bona dotalia non capiuntur ibid.

FINIS.

M. ANTONII PEREGRINI, DE IVRIBVS, ET PRIVILEGIIS FISCI.

Liber Primus.

FISCVS QVID SIT, ET VNDE DICATVR, Titulus Primus.

SVMMARIVM.

1 *Diffinitio deſignat eſſentiam, & quidditatem rei diffinitæ, & plura ĩ materia diffinitionis.*
2 *Fiſcus eſt Camera* Imperii, *complectens quæ ad commodum pecuniarium pertinent.*
3 *Camera fiſci dupliciter accipitur.*
4 *Fiſcus proprie eſt Papæ, &* Imperatoris.
5 *Ciuitates & Caſtra poſſunt habere burſam communem quamuis fiſcum non habeant.*
6 *Princeps habet patrimonium priuatum.*
7 *Procurator fiſci, & procurator Cæſaris differunt.*
8 *Fiſci res ſunt, Quæ in principatus patrimonio ſunt.*
9 *Regalia non ſunt priuatorum ſed principum, ac duplicis generis ſunt.*
10 Iuriſdictionalia de regalibus ſunt.
11 *Iuriſdictio hactenus pertinet ad officiales principum, quatenus eorum mandata demonſtrant.*
12 *Fiſco nulla ineſt iuriſdictio.*
13 *Superioritas principis & ſubditorum obedientia de regalibus ſunt.*
14 *Armandia ſunt de regalibus, & quæ ſint Armandiæ.*
15 Bellum *iuſtum gerere non poteſt alius niſi princeps ſupremus, & populus liber.*
16 *Publicæ viæ flumina publica, & portus publici de regalibus ſunt.*
17 *Maria non ſunt ſub dominio principum, ſed eorum protectione, & iuriſdictione.*
18 *Venetorum Reſpublica licitè exigit gabellas à nauigantibus per mare Adriaticum.*
19 *Fluminum, & viarum publicarum proprietas, an principum ſit.*
20 *principes poſſunt impedire nauigationes per flumina publica, & itinerationes per vias publ.*
21 *Item piſcationes in fluminibus publicis, & venationes.*
Item conſtituunt vectigalia pro nauigationibus, paſſagiis, piſcationibus, & venationibus.
22 *Principes de iure non poſſunt impedire nauigationes, per flumina publica, paſſagia per vias publicas piſcationes, & venationes niſi ex cauſa.*
23 *Aluei fluminum publicorum, ſunt iuris publici.*

24 *Ripa-*

24 *Ripaticæ ſunt deregalibus, & quæ ſint.*
25 *Monetas cudere ius regale eſt.*
26 *Pallatia principum ſunt publici iuris.*
27 *Principes iniuſtis priuatis rebus eorum vtũtur, ſoluta tamen mercede.*
28 *Fiſcalia iura in pecuniaria vtilitate conſiſtunt.*
29 *Fiſci quæ ſunt, cæſaris ſunt, ſed non è contra.*
30 *Fiſcus & Reſpubl. quandoque pro eodem aliquando vti diuerſa accipiuntur.*
31 *Ethimologia eſt reſolutio vocis in proprium effectum, rei quæ demonſtratur.*
32 *Ethimologia proprium prebet rei ſignificatum.*
33 *Fiſcus dicitur, quaſi fixus, & eſt ſemper ſoluendo.*
34 *Fiſcus releuatur ab onere ſatiſdandi.*
35 *Fiſcus non eſt idoneus fideiuſſor.*
36 *Fiſcus eſt perpetuus, & nunquam moritur.*
37 *Fiſcus duplex eſt. generalis & particularis.*

TRACTATVRVS iura & priuilegia fiſci, cuius ſane materia difuſa, & admodum vtilis ex tractatu ipſo apparebit, opportunum fore exiſtimaui primũ querere quid ſit Fiſcus, ac de ipſius Nominis ſignificatione & Ethimologia.

1 Cum autem Diffinitio pro ſui natura deſignet quidditatem, & eſſentiam rei diffinitæ ſicuti Dialectici dicunt, & ex noſtris Bal. in l. 1. ff. de vſufr. proinde conſtare debet ex genere, & differentiis, vt Bar. inquit in l. 1. ff. de teſtam. & cum ſuo diffinito, vt bona ſit, conuerti debet, l. 1. §. dolum. ff. de dolo, nec tradenda eſt per rei diffinitæ effectus, ſicuti idem Bar. ſcripſit in l. 1. ff. de appellatio. nil mirum ideo Vlpianus ſapiẽter enunciauit: vt omnis diffinitio in iure ſit periculoſa, ſic vt facile ſubuerti poſſit: in l. omnis diffinitio. ff. reg. iuris, quare ſi nõ diffinire poterimus, ſaltem deſcribere, quid ſit fiſcus apte curabimus.

2 Fiſcus eſt camera Imperii, complectẽs quicquid ad illius pecuniarium commodum pertinet: ſic colligitur ex dictis per Bar. in Rubr. C. de iure Fiſ. li. 10. ad hoc tex. in l. ſed Celſus. ff. de contrah. emp. & idem clare ſenſit Cardin. in clem. Nolentes. § inquiſitoribus. n. 3. de Hæretic. inde Bar. infert idem eſſe procurator Fiſci & procurator Cameræ.

3 Quandoque tamen Camera accipitur pro loco, vbi eſt domus, quæ vocatur camera Fiſci, in qua reponuntur ſcripturæ fiſcales & patrimoniales Imperij ſic Bar. ibi & Guido Papa. q. 453. nec mirum, nam & ius quandoque accipitur pro loco in quo ius redditur, l. pen. ff. de iuſt. & iur.

4 Dicitur autem camera Imperij: ideſt principis Reip. vel ciuitatis habentis ſummum Imperium, nam licet fiſcus propriè ſit Papę & Imperatoris, vt inquit Bal. in c. 1. §. ad hæc. in titulo de pace iur. firm. attamen principes alij, Reſp. & ciuitates non recognoſcentes aliquem in ſuperiorem, fiſcum habent & iura fiſcalia, vt infra dicetur: ideoque fiſcus recte dicitur camera ſui Imperij.

5 Municipia vero Caſtra, & ciuitates ſubditę, quia ſummum Imperium non habent: fiſco carent, Burſam tamen communem habent ſeu habere poſſunt l. 1. §. quibus. ff. quod cuiusque vniuerſ. nom. Bal. & Sal. in l. 1. C. de priuil. fiſ.

6 Item cum miſterio fiſcus dicitur camera Imperij: ad differentiam bonorum, quæ Princeps habet vti priuatus non iure Imperij & Dominatus, quæ ſanè bona appellantur res priuatæ. C. fund. rei priu. libro. xi. ſubſtantia priuata, l. 3. C. de quadr. præſc. fundi patrimoniales. C. de fund. patrim. dicto libro, per plures leges illius tituli: & tradit Lucas de Penna in l. quęcunque, la ſecũda, col. 2. C. de om. ag. deſ. in eodem libro.

7 Item appellantur prædia Cæſaris, l. apud Iulianum, §. conſtat. ff. de leg. 1. proinde in iure reperitur procurator Cæſaris, qui curam habet de proprio Cæſaris patrimonio, quod habebat ante, vel etiam habuit poſt adeptum Imperium ex cauſa tamen priuata. Et procurator fiſci, qui curam habet de publico principis patrimonio, quod vti princeps habet: ad hoc tex. in d. §. conſtat: & in l. 1. ff. de off. procur. Cęſ. Cin. & Iaſ. in l. procurator, C. de edẽ.

Alexan.

Alex.conſi.6.col.2.in 4.Crauet.de Antiq. tempor.in 4.par.in §.Abſolutis,q.9.

8 Fiſci autem res ſunt, quæ in principatus ſunt patrimonio: quorum adminiſtratio quaſi ſtipẽdia laboris in vsũ, & vſumfructum principi conceſſa eſt pro tuitione Imperij, & populorum bono regimine,l.pacta conuenta.§ fi. ff. de contrahen. emp.l.fin.§.fi.ff.qui pot.in pig.hab.melior tex.in l.2.§.hoc interdictum,ff.ne quid in loco publ.ibi.Res enim fiſcales quaſi propriæ, & priuatæ principis ſunt: & in l. 2. C. de quadr. præſcript. quod & tradidit Lucas de Penna in l.1.C.de bon. vacant. libro.10.in d.l.quęcunque la 2. C.de om. agr.deſ.libro 11.col.2. & Franciſc. Ottoman.in 3.quæſt.idcirco patrimonialia põteſt princeps pro ſui libito ex ſpeciali mãdato alienare d.§.conſtat:& l.2.C.de quadri.præſcrip.Fiſcalia autem & quæ principatus ſunt:non ſic licet, quia Princeps eſt ad inſtar mariti Reipub.ſicuti latius explicuit idem Lucas in d. l. quæcunque in 4.col.de quo tamẽ copioſe dicetur infra.

9 Ex re autem dictum fuit: quicquid ad commodum Imperij pecuniarium pertinet,quia Regalia, quæ propriè ſunt principum iura: & quorum, qui fortunam agunt priuatam,incapaces ſunt: niſi ex eorundem principum conceſsione: de quibus ſeu potius de eorum aliquibus meminit Bal.in l.vniuerſa,C. de precib.Imper. offer.idem Bald. & Lud. Roma. in l. Imperium,ff.de iuriſd.omn.iud. Aegid.Boſ. in ſuo tractatu:in tit. de principe: & omnium ampliſsime Matth. Afflict.in c.1.in princ.in titu. quæ ſint Regal. vbi collegit 126 priuilegia ſeu reſeruata principibus.Horum ſane Regalium, quædam dignitatem,prærogatiuam,ac Imperij præeminentiam ſpectant;quædam verò vtilitatem, & commodum pecuniarium immediate, vel mediate attinent,& hæc propriè fiſcalia ſunt, & ad ius fiſci pertinent, de quibus conſtitutionem particularem edidit Federic. Imper. in titu. quæ ſint Regal. in vſibus feudorum quam præ cęteris, doctiſsimis commentarijs nobilitarunt Andr.Iſern.& Matth.Afflict.

10 Sanè cum in illo tex. non connumerentur merum & mixtum Imperium, & Iuriſdictio, proinde Iuriſdictionalia non eſſe,de Regalibus argumentatus fuit Aegid.Boſ.in titu.de Regal.num.18. vbi infert: quod conceſſo Caſtro cum regalijs non includantur iuriſdictionalia, merum & mixtum Imperium, verum licet in eo textu hæc ſpecialiter non exprimantur: attamen Regalia hæc eſſe in mille locis, vt ipſe ait præſuppoſuerunt Doctores, & præſertim in ea quæſtione an liceat Principi in præiudicium ſucceſſoris aliqua ex regalib.alienare:de qua in ſeq.titulo abunde ſcripſi: Sed hæc de regalibus eſſe euidenter conſtat:quia leges condere, Creare Poteſtates & Magiſtratus ad exercendum iuſtitiam: proprium principis munus eſt:in quem lege Regia pop.Roman. hanc tranſtulit poteſtatem,l.2. ff. de orig. iur.l.1.ff. de conſtit. princ. apud priuatos autem conſtat nullam ineſſe iuriſdictionem,l.priuatorum.C. de iuriſd.omn. iud. conſequenter liquet iuriſdictionalia eſſe de regalibus & principi reſeruatis.

11 Ideo officiales hactenus poſſunt iuriſdictionalia exercere,quatenus principum mandata eis permittunt, & non vltra: Gl. in verbo criminalibus, in tit.de pace conſtantiæ,Bald. in Authen. Caſſa. C.de ſac. ſan.Eccle. Alex.conſ.24. col. 8. in 5. Dec. conſi.8.colum.1.Cagnol.in d.l.2.nu.190.

12 Fiſcus verò & fiſci officiales nullam habent iuriſdictionem ex lege, ac ideo iuriſdictionem non exercent, niſi de conſuetudine; vel ſpeciali prĩcipis decreto aliud ordinatum foret.Bald.in c.1.§.ad hæc in 3.col.in titu.de pace iuram. fir.Afflict. in d.c.1.in verbo;Mulctæ,ſub num.7.quinimò dum tex. in d. c. 1. inter Regalia adſcribit: poteſtatẽ conſtituendorum magiſtratuum ad iuſtitiam excercendam ſatis expreſsit, de iuriſdictionalibus adeo vt non vlterius elaborandum ſit, & concludendum eſt conceſſo Caſtro cum regalibus iuriſdictionalia omnia videri tranſlata ſalua concedenti ſuperioritate ratione

maioris dominij, & latius dicam in titu. ſequen.

13 His ſuccedit vt & ſuperioritas Principis & ſubditorum obedientia ad eum de regalibus quoque ſint: adeo, vt qui obedientiam denegat reus maieſtatis ſit, l. 3. & l. 4. ff. ad leg. Iul. Ma. Bart. in extrauag. qui ſint Rebell. in verbo tenore: declarando vt dixi in tit. de Rebellib. num. 6. & ex parte ſubditi impręſcriptibile eſt, vt à Domini obedientia ſe ſubtrahat. dixi infra in titu. de pręſcriptio. nume. 9. & ex parte Domini ſuprema ſuperioritas ab eo eſt inabdicabilis. dixi in titu. ſeq. nu. 71.

14 Armandiæ de regalijs ſunt: inquit tex. in d. c. 1. quæ autem ſint Armandiæ: varijs modis explicarunt ſcribentes ibi: Mihi autem conuenire videtur vt armandias pro Armamentis accipiamus: & pro ijs quæ ad armorum negotiū ſpectant: quippe conſtat armamenta Principis eſſe non priuati negocij: in Authen. de armis per totū & l. 1. C. vt Arm. vſus. libro XI. ideoque milites creare pedeſtres, vel equeſtres, Duces, & Capitaneos deligere, ad Principem ſpectat: non ad alios, niſi ex ſpeciali Principum conceſsione, C. de re mili. lib. 12. l. militem. & C. de off. Mag. offi. l. iubemus: alioquin maieſtatis tenetur, l. 3. §. eadem: cum glo. ff. ad leg. Iul. Maieſt.

15 Rurſus iuſtum bellum non poteſt alius gerere, niſi princeps ſupremus & populus liber, Bar. in l. hoſtes ff. de cap. Abb. in c. ſicut nu. 7. ext. de iureiur. Didac. in c. peccatum. §. 9. nu. 1. de reg. iur. in 6. Et qui iniuſſu principis & habentis ab eo auctoritatem bellum gerit, vel exercitum comparat, is Reus Maieſtatis eſt d. l. 3. §. eadem: ſic Socin. iun. conſi. 68. num. 61. in 3. poſt Andr. Afflict. & Mart. Laudenſ. per eum relatos, vbi tamen limitat duobus modis, primo ad defenſionem, ſecundo cum principis copia non haberetur & periculum inſtaret.

16 Viæ publicæ, Flumina publica etiam non nauigabilia, aquæ publicæ, plateæ publicæ, & loca publica: hæc quidem de Regalijs ſunt: ideoque priuatis in his aliquid facere, vel immittere prohibetur. ff. ne quid. in loco publ. ff. ne quid in flū. publ. & ff. de via publ. & de aquis publicis in l. vſum aquæ. C. de Aquæductu libro XI. pleniſſimè autem Scriptores in dictis locis: & in d. c. 1. in verbo, viæ publicę, & Flumina publica, & per Cepollam: in tract. de ſer. ruſt. præd. in titu. de ſeruit. vię. & in titu. de Fluminibus, & per Egid. Boſ. in ſuo tractatu in dictis titulis.

17 Et pro declaratione multorum in iſta materia: notandum eſt quod maria Principū ſunt reſpectu iuriſdictionis & protectionis, vſus vero eorum eſt publicus, proprietas autē eſt in nullius bonis. Iaſ. Iaco. de Are. & Bal. in l. 2. ff. de rerum diuiſ. & licet idē quoq; videretur in Fluminibus & vijs ac locis publicis quorū vſus publicus eſt, verū maiores noſtri aliud in mari aliud in fluminibus, & vijs publicis ſenſerunt: nil mirū: quia iura profitentur maria iure naturali omnibus communia eſſe. idcirco verum eſt dicere proprietatem maris in nullius bonis conſiſtere: ſed reſpectu iuriſdictionis & protectionis, ad principem pertinere.

18 Ideo Illuſtriſs. D. Veneti, quia Domini ſunt reſpectu, vt ſupra, maris Adriatici imponere pñt nauigantibus vectigalia, & aduerſus contrafacientes pœnā cōmiſſi, & infiſcationis adijcere, ſic Bal. in l. 1. col. 2. ff. de rerū diuiſ. Sal. in l. 3. C. de Nau. Fęn. Cepolla. in ti. de mari. col. 3. n. 10. Firmā. de gabell. in 1. par. q. 6. Boſ. in tit. de aq. & flumin. nu. 36. vbi generaliter in omnibus principibus.

19 Fluminum vero vſum, & viarum publicum eſſe dicunt: & hæc regalia eſſe d. cap. 1. Vnde colligunt proprietatem principum eſſe: pro vt pallatiorum publicorum: & huiuſmodi.

20 Ideoq; inferunt principes prohibere poſſe tranſeuntes per viam publicam, itē nauigantes per flumen publicum: de primo ſcripſit Cepolla, in ti. de ſeruitute viæ. q. 8. de ſecundo Bar. in rub. ff. vt in flumine publ. idem Cepol. in tit. de flumin. col. 1. & 2. Aegid. Boſ. in tit. de aquis nu. 4.

21 Item

21 Item princeps poteſt in fluminibus publicis inhibere piſcationes Angel. & Alex.in l.3.§.Nerua.ff.de acquiren.poſſe. & eiſdem rationibus prohibere quoque poterit venationes.Aegid.Boſ.in ti.de regal.prope finem.

22 Item & vectigalia nauigantibus, per flumina publica, ac trãſeuntibus per vias publicas:nec nõ pro piſcationibus,& venationibus imponere poterunt: ſic Albe. in l.quo minus.ff.de flumi.ſentit Bar.in d. rub.ff.vt in flum. publ. clarè. Ang.conſil. 299.col.2.& Cardi.Zabar.cõſ.38.col.itẽ ſecunda, & eſt tex.in d.c.1.in verbo vectigalia.& ĩ verbo Ripatica:& hoc iure quo ad vectigalia principes vbiq; vtunt.nil mirũ:quia cum ꝓtectio & defenſio viarũ,ac earum reparatio, nec nõ fluminũ publicorũ, & aggerũ: pariterq; & maris ꝓtectio, & ab ĩuaſionepiratarũ defẽſioad prĩcipes ꝑtineat rõ ſuadet, vt emolumẽta ĩde ꝓuenientia ad principes ipſos ſpectent.porro ꝙ principes ꝓhibere abſolute poſſint nauigationes ꝑ flumina publica,piſcationes in ipſis fluminib.ac itinerationes per vias publicasdura videtur hæc ꝓpoſitio iuri, & vſui gentium repugnans,ac legib.& cõſtitutionibus ipſorũ Cęſarũ, & principũ ꝯria:quib.expreſſe caueẽ vſũ viæ publicę, & fluminis publici publicũ eſſe iuregẽtiũ ac ideo interdici nõ poſſe liberumq; eſſe vnicuiq;,per publica flumina nauigare,& oĩbus ius piſcandi cõe eſſe in fluminib.publicis,& portubus:ſic tex.in l.nemo, & in l.Riparũ.ff.de rerum diuiſ. & in §.Flumina.& in §.Riparũ inſt.eo.& ff.de via publ. & vt in flumin.pub.& in alijs iuribus:quo circa principũ ꝓhibitiones aduerſum licẽtiã hanc cõem iure,& vſu gentiũ vniuerſali ꝓbatã & deinde per leges principum cõfirmatã,nõ videnẽ iuris auctoritate ſubnixę,ſed de facto,& ꝯ iura:idcirco tẽperãdæ ex cã:veluti vt ꝓhibere poſſint, nõ ſoluentibus vectigal indictum: vel ex aliqua alia honeſta cauſa:ad no.in c.quæ in eccleſiarum ext.de conſtitu.

23 Aluei fluminũ publicorum, & ipſi interim publici ſunt,& de regalijs;qa impoſſibile eſt,vt Alueus fluminis publici, non ſit publicus: inquit tex.in l.1.§.ille ẽt.ff.de flũ.nil mirũ qa aqua incũbit Alueo: Bar. vero in trac.de Alueo ĩ verbo,cuius: exinde colligebat, ꝙ ſicut ſolũ trahit ad ſe ſuperficiẽ:ita aqua ad ſe trahat Alueũ:ſequiẽ Cur.Antiquus cõſ. 73.n.30. Quæ ſane rõ v r̃ arguere in oppoſitũ, vt ſ.Alueus trahat ad ſe aquã. quamobrẽ ratio iuriſcõſulti ſ. relata cõcludit,& recte ab impoſſibili, ex qua infertur:ꝙ ſi ſuperficies ſit publica impoſſibile videri,vt ſolũ ſit priuatũ, cui ſuꝑficies ipſa incũbat:planè fluminib. publicis Alueũ ſolitum derelinquentib. Alueũ ipſum priuatis cedere ꝓpe Ripã ꝑdia poſſidentibus ꝑ modo agrorũ; ſæpius in iure diffinitũ extitit,d.l.1.§ ſimili modo, & l. naturali.§.ꝙ ſi toto.ff.de acq.rerũ domin. & §.ꝙ ſi naturali,inſtit.de rerũ diuiſ. verũ ſub hoc Ser. Dom. Alueos fluminũ publicorum ſæpe publicatos legi; ꝑtio ex eorũ venditione in cameram fiſci relato.

24 Ripatica d̃ regalijs ſunt inquit tex.ille in d.c.1.& quę Ripatica ſint varijs reſpõſis declararunt interpretes ibi: cõſtat aũt Riparũ vsũ fluminũ publicorũ publicum iure gentium fore, vtilitatẽ vero eorũ qui ꝓpe Ripas prędia poſſident.l. Riparũ.ff.eo. & §.Riparũ inſt eo.ti. de rerũ diuiſ. Ego aũt Ripatica accipio pro omni iure publico, ꝙ princeps habet in Ripis fluminum publicorum, vel reſpectu vectigaliũ: vel reſpectu aggerum, vel etiã reſpectu iuris transfretandi, de Ripa ad Ripã, nam ius iſtud publicum eſt priuato, non competens,niſi ex principis conceſſione.

25 Monetas cudere ius quoque regale eſt ex illo tex. ideo priuatus ẽt ꝙ monetã bonã,& iuſti ponderis conflauerit reus maieſtatis eſt,l.1.C.de fal.mon.notant oẽs.in d. c.1.ĩ verbo monetę:& adeo ius regale eſt, & de reſeruatis; vt dñi inferiores regalia habentes monetas cudere nequeant, niſi ꝑſcriptione,vel ſpeciali priuilegio auctoritatẽ ꝗſierint Affli. in d.c.1.in verbo monetę;& Aegid.Boſ.in ti.de monetis.ĩ principio, ꝙ tñ dictũ non facile admitto, ſed me refero ad ſcripta in tit. ſequẽti nu.97.

 26 Palatia

26 Palatia item principum, † vel pro eorũ habitatione, ſeu pro iure reddendo deſtinata hæc publica, & regalia sũt, & cũ Caſtro, & ciuitate tranſeunt in eũ, in quem dominium, & principatus tranſit: ſicuti per ſcribentes.in d.c.in verbo palatia.

Item ius regale eſt: quia principes pro negotio ſuo, & multo magis pro negotio
27 publico puſſunt vti † nauibus, plauſtris, equis, & alijs priuatorum rebus, ſoluta tñ mercede: id autem priuatis non licere, niſi dño volente ꝯpertũ eſt: ſic ſcripſerũt And. Iſer. & Math. Affli. in d.c.1. in verbo plauſtrorũ & nauiũ: ſunt & alia quãpluri ma iura regalia reſeruata ſolis principibus, & quę priuatis interdicta ſunt, niſi ex munificẽtia, & principũ liberalitate eiſdẽ cõicata & ĩpartita ſint: veluti legitimare naturales, reſtituere ſpurios, & alios illegitime natos antiqs natalibus: creare Doctores, notarios, comites & equites: reſtituere bãnitos, ĩfames reintegrare, & multa alia ꝯgeſta, vt dixi, per d. Afflic. in d.c.1. in pr. de quibus ſcribere nõ expedit: qa ꝓpoſitũ meũ eſt tractare iura & priuilegia fiſci.

28 Fiſcalia aũt iura, quæ ibidẽ regalia sũt in vtili pecuniario † principis verſantur: ſicuti ſenſit Lucas de Penna: in d. l. quemq; la 2. C. de om. agro. deſer. li. xi. & in l. in ꝓincipijs. C. de numer. li. 12. & eſt caſus in l. pacta conuenta. §. fi. ff. de ꝯhen. emp. vbi diſtinguitur inter ea quæ ſunt iuris publici, & inter ea, quæ sũt in patrimonio fiſci. & eſt melior tex. ĩ l. 2. §. hoc interdictũ. ff. neqd in loco publ. vbi iureconſ. expreſſe dicit: interdictũ illud, ne qd in loco publico: nõ pertinere ad res fiſci patrimoniales: qa res fiſcales quaſi ꝓprię & priuatæ principis ſunt: huius aũt ꝯditionis sũt; domus, ꝑdia, Molẽdina, Feuda, Emphyteoſes & poſſeſſiones fiſcales ex qbus annua, vel mẽſtrua ꝑcipitur vtilitas, in camerã fiſci defluẽtes. C. de locat. ꝑd. ciuil. per illũ titulũ. itẽ ſalinarũ vtilitates & redditus. d.c.1. vbi plene ſcriptores. Sali. in l. ſiqs per illũ tex. C. de vecti. & l. inter publica. ff. de ver. ſig. ideo priuatus iniuſſu principis ſalinas nõ ꝯſtat. Itẽ vectigalia omnia, guidagia, pedagia, gabellę, & portoria regalia ſunt, & fiſcalia: ſimiliter tributa, cenſus, collectæ, ſubſidia, homagia, recognitiones angarię, pangarię, & reales oẽs ꝯtributiones regalia ſunt & fiſcalia, itẽ ꝯfiſcationes, Mulctę, & pęnæ, delinquẽtib. indictæ, bona vacantia, & q̃ ab indignis ex varijs, & diuerſis cauſis auferuntur: Theſauri, auri, & Argenti fodinæ, ac metallorũ, & piſcationũ redditus, hæc ſane oĩa ad rẽ, & fiſci causã pertinere noſcuntur, declaranda tamẽ, vt latius infra in diſcurſu dicetur.

29 Ex quibus plane cõſtat, oĩa † quæ fiſci ſunt, ac iuris fiſcalis, cõtinuo eſſe Cęſaris, principis, vel reip. ſed nõ, è ꝯ, quia multa ſunt principis, quæ nõ ſunt fiſcalia, vel qa ſint principis priuata, vel quia nõ conſiſtẽt in re pecuniaria. Bal. & Ang. in d. l. bene à Zenone, Manen. de fiſco. q. 238.

30 Ideo iura quãdoque, fiſcũ † & remp. ꝓ eodẽ enumerant, qñque vti diuerſa, Bar. ĩ d. rub. C. de iure fiſ. vbi ad id plura adducit, & licet Bald. conſi. 271. in pri: Caſtra Molẽdina, & prędia, patrimoniũ reipubl. appellauerit: attamen cum in cõmodo pecuniario verſentur, iuris fiſcalis ſunt: quod ibidem, vt proxime dixi reipubl. eſt.

31 Vnde ex prę miſſis correllarię infertur: fiſcũ in effectu eſſe † camerã & repoſitoriũ publici Theſauri: & ſic tandẽ breuiorib. verbis circunſcribi, & diffiniri põt, cui ſane deſcriptioni ꝯgruit, quod ſtatim dicã.

32 Quæro ſecundo de Etimologia † vocabuli, vnde fiſcus dicitur: Ethimologia eñ eſt reſolutio vocis in propriũ effectũ rei, quæ demonſtratur ſecundũ Bal. in c.1. §. ſi quis de manſo: in vlt. col. in ti. de ꝯtrouerſis. itin. Et eſt explicatio vocabuli ꝑ alia magis nota: ſic apud nos iure cõſulti explicarunt mutuũ eſſe: ꝙ de meo fiat tuũ: per hæc eñ magis nota declarant proprium mutui effectũ, ideo vera eſt Ethimologia, ſic ẽt teſtamẽtum dixerũt quaſi teſtationẽ mentis. de qua re Alcia. diſſeruit lib. 1. Diſputatio. ca. 10. poſt Aulum Gell. Noctiũ Atticarum. li. 1. c. 22. & poſt eos Nicol. Euerard. in loco ab Ethimol. vocab.

33 Quare ab Ethimologia † proprius ſumitur

mitur rei ſignificatus niſi diffinitio repugnet,l. notionē. §. inſtrumentorum.l.quibus præcipue.l.vt Alphenus.l. Tugurij.& l.pupillus.§.territorium.ff.de verb.ſig.c.j. §.fina.in tit.per quos fiat inu. &c.förus,extra de verbor.ſignifi.per quę iura ſic tradiderunt interpretes,Bar. in rep.l.omnes populi.in 6. q. princ. in verſic. Quæro vnde ſummitur iſta proprie,ff.de iuſt.& iure,& in l.liberorum, in verſi.ſecundo princi.eſt videndū.ff.de verb.ſig.& in l.1.ff.de teſtā. Aluarot.d.c.1.§.fi.& Euerar.loco pręalle.

34 Fiſcus dicitur quaſi fixus,† ideſt firmus, & hoc duplici reſpectu,primo quia ſemp eſt diues & ſoluendo l.2.ff. de fund.do.ſic Gl.& Bar.in rub.C.de iure fiſ.Bal.in l.1.n. 7.C.de hæred.vend.& conſi.363.in prin.

35 Ideo ea ratione releuaē † ab onere ſatiſdandi quibus caſibus priuatus teneretur. l.1.§.ſi ad fiſcū,ff.vt leg.nom cau. & l.niſi. §.item.ff.ſi cui pluſquam per leg.Falc.,pin de vſufructu fiſco legato nō ſatiſdat fiſcus de vtendo & fruendo arbitrio boni viri, Gl.in l.4.C. de vſufr. Ruin. conſi. 44.nu. 8.in princ.

36 Non tamen fiſcus,quamuis diues † & ſoluendo,idoneus fideiuſſor reputatur ob difficultatem in eum conueniendo ſicuti Afflic.cenſuit.deciſ.88.

37 Secūdo quia fiſcus eſt fixus, & ſtabilis, quia perpetuus† & nunquam moritur,no. in l.vnica.§.fi.ff.ſi quis iuriſdc.non obtē.& per Bal.conſi.271. caſus conſilij. nu. 3. in princ. & quamuis mutetur domini perſona; ſemper tamen idem fiſcus eſt: ſic Bal. conſi.363.col.2.in princ.

Alibi vero Gl.in l.in prouincijs. C.de numerar.lib.x11.reſpondit ꝙ fiſcus, dicitē

38 quaſi ſaccus,† ī quo imperij pecunia reponitur:idē Bar.& ſcriptores.in d.rub.Bald. & Sal.ī rub.C.de priu fiſ.& idē Bal. in d. c.ad hæc in 3.col.vbi inquit:quod eſt ſaccus ſine ꝯſcientia,qui imburſat male q̄ſita, ad l.ſine hærede.ff.de calu.& in l.Papinianus.§.meminiſſe.ff. de inoffi.teſtam.& amplius ſubdit,ꝙ fiſcus idē eſt,ꝙ cuſtos,ſacriſtia, & armarius publici Theſauri, & ex Baldo tradidit Luppus in rub. ext. dę do. īter vir.ꝙ fiſcus ē iniq lucri iuſtus ablator.

39 Quæro quotuplex ſit fiſcus. Bal.in d.§. ad hæc. Reſpōdit:ꝙ eſt duplex† generalis & particularis:generalis eſt Papę, & Imperatoris,qđ tu declara, qa Papa vti Vicarius Chriſti,ꝑ quē eccleſia regitur fiſcū vbique hēt:qa eccleſia vbiq; eſt: vt latius dixi infra titulo primo,nu.10.Item Imperator fiſcū generalē hēt, quia quo ad iura fiſcalia vbiq; locorum fundatā hēt intentionē,veluti dixi in dicto titulo nu.21.particularem vero fiſcū habent Reges, Principes,Reſpub.& ciuitates liberæ, & vt fuſius in ſequenti titulo dicetur.

DE IIS QVI IVRA FISCALIA habent.

1 *Fiſcaliæ iura de regalibus ſunt.*

2 *Papa habet iura fiſci: Dominus totius mundi appellatur,Chriſti vices in terris gerit: ſuper oīa cæleſtia,terreſtia, & infernalia, & eius auctoritas maior eſt,quam ſanctorum.*

3 *Papa ſupra omnes Chriſti fideles principatum obtinet: & eſt maior Imperatore.*

4 *Imperator iurat fidelitatē,et obediētiā Papæ.*

5 *Papa electionem de Imperatore approbat,& improbat.*

6 *Papa ex cauſis Imperatores Reges,& Principes deponit.*

7 *Princeps non facile eiicitur, quia inſufficiens ad adminiſtrationem videatur.*

8 *Papa ſubuenire debet principibus aduerſus ſubditos contumaces,& rebelles.*

9 *Papa non niſi ex magnis cauſis ad principum depoſitiones procedere debet.*

10 *Papa deponere pōt principem denegantē auxiliū Romanæ Eccleſiæ oppreſſæ aut oprimēdæ.*

11 *Imperiū qūo ad Germanos poſſit videri trāslatū.*

12 *Papa ſolus abſq; conſenſu Illuſtr. DD.Cardin. poteſt Pincipes ex cauſis deponere.*

13 *Papa in terris facere poteſt: quæ Deus ipſe poſſet claue non errante.*

14 *Papa quo ordine procedat ad Principum depoſitiones ex cauſis.*

15 *Electio Imperatoris, vel Regis, eo deiecto ex Papæ depoſitiōe ꝑtineret ad electores ad quos aliàs ſede vacante electio pertinuiſſet.*

16 *Papæ Electio pertinet ad collegium Illuſt.DD. Cardinal. etiam quod Papa ex iudicio vniuerſalis conſilii depoſitus fuiſſet.*

17 Papa deponi poteſt ex cauſa hæreſis proprie ſumpta.
18 Sed an ex cauſa hæreſis præſumpta deponi valeat: concertant doctores.
19 Papa iuriſdictionis auctoritate eſt ſuperior vniuerſali eccleſia, & ideo ab eius ſententia, non appellatur ad S. Concilium.
20 Papa eſt iudex inter priuatũ nõ ſubditũ, & inter principem nõ recognoſcentem ſuperiorem.
21 Exempti a poteſtate imperatoris recognoſcunt Papam in ſuperiorem
22 Princeps eſt iudex in cauſa inter ſe, & ſubditum, & ab eius ſententia ſubditus non appellat: ſed non eſt iudex in cauſa cum nonſubdito.
23 Papa eſt iudex competens inter non recognoſcẽtes ſuperiorem.
Item iudicat de dubio orto inter ſe, & Imperatorem.
24 Papa confert dignitates ſuperiores, non minus quam Imperator.
25 Chriſti aduentu, omnia Imperia Chriſti fuerunt, & nunc eius Vicarii.
26 Papa vtrãque poteſtatem in terris habet.
27 Papa in ſpiritualibus & inde dependentibus actu habet omnem poteſtatem.
28 Papa in ſpiritualibus, & inde depẽdentibus habet fiſcum vniuerſalem vbique locorum.
29 Papa in beneficialibus, & eccleſiaſticis habet plenitudinem poteſtatis.
30 Papa in perſonis eccleſiaſticis habet maiorem poteſtatem, quam princeps in laicos ſubditos.
31 Papa in temporalibus ſubditis Rom. Eccleſ. habet tantam poteſtatem quantam Imperator in Imperio ſubditis.
32 Papa in terris ſubditis Ro. Ecc. in temporalibus quò ad iuriſdictionalia habet intentionẽ ſuam fundatam.
34 Conſtantini donatio omnem poteſtatem in temporalibus tranſtulit in Papam in vrbe Rom.
34 Roma non habet iura fiſci, ſed Papa.
35 Papa eſt Dominus rerum ſubditorum ſuorum reſpectu protectionis vniuerſalis: & ideo ſine cauſa non poteſt res eorum auferre.
36 Papa nõ habet exercitium iuriſdictionis in tẽporalibus, in iis quæ ſunt ſubiecta iuriſdictioni aliorum principum.
37 Vacante Imperio ſuccedit Papa in adminiſtratione.
38 Imperator iura fiſcalia habet.
39 Imperator confert dignitates maiores.
40 Imperator quò ad iuriſdictionalia dominus totius mundi appellatur.
41 Imperator, in iuriſdictionalibus vbiquè locorũ habet intentionem ſuam fundatam.
42 Fiſcus Cæſaris vbique eſt.
43 Vacante aliquo ſtatu, an ſuccedat Papa, vel Imperator.
44 Reges, & Principes non recognoſcentes ſuperiorem iura fiſci habent.
45 Principes non recognoſcentes ſuperiorem tantũ poſſunt in ſuis ſtatibus quantum Imperator in Imperio.
46 Rex quò ad ſubditos ſuos, eſt tanquam corporalis Deus.
47 Rex plus iuris hebet in Regno, quam Imperator in Imperio.
48 Succeſſio in Regnis, & maioribus dignitatibus quemadmodum deferatur.
49 Regni in ſucceſſione vnus tantum admittitur primogenitus, maſculus, non fœmina.
50 Regni in ſucceſſione ordinem pater in primogeniti periudicium præuertere nequit.
51 Ius ſpe competens ratione primogenituræ in ſucceſſione Regni iure conſideratur.
52 Ius ſuccedendi ex vi primogenituræ tranſmittitur a primogenito in deſcendentes ſuos.
53 Reges etiam recognoſcẽtes ſuperiorem iura omnia regalia habent.
54 Famam reſtituere qui poſſint.
55 Poſſeſſio quo ad obedientiam, & iuriſdictionalia inſpicitur non merum ius.
56 Poſſeſſionis in iudiciis factũ attenditur, nõ ius.
57 Facto quod ſeruatur perinde eſt ac ſi de iure valeret.
58 Superiorem non recognoſcentes qui ſint.
59 Præſcribi an poſſit libertas aduerſus ſupremam poteſtatem Imperatoris, & Papæ.
60 Papa per priuilegium, non poteſt exemptare aliquem a poteſtate ſua in ſpiritualibus.
61 Præſcriptio immemorialis æquiparatur, veritati, & pacto, & habet vim priuilegii.
62 Sententia principum non recognoſcentium ſuperiorem, non appellatur ad aliquem.
63 Regis ſententia non appellatur etiam quòd ſuperiorem recognoſcat.
64 Regalia præſcribuntur in loco per tempus immemoriale.
65 Præſcriptio immemorialis iuuat quo ad regalia
66 Et currit etiam domino ignorante.
67 Principes Regalia iura habentes, noua vectigalia inſtituunt.
68 Ciuitates & prouinciæ, non recognoſcentes ſuperiorem deligunt ſibi Reges, & Principe.
69 Venetorum Reſpub. Imperatorem non recognoſcit ſuperiorem.

Ciui-

70 *Ciuitates recognoſcentes ſuperiorem iura fiſci non habent.*
71 *Padua ciuitas hodie non habet iura fiſci.*
72 *Conceſſio de aliquo Caſtro, cum mero & mixto Imperio, an includat auctoritatem confiſcandi.*
73 *Confiſcandi auctoritas exigit ſpecialem commiſſionem.*
74 *Caſtro conceſſo cum mero & mixto imperio, an regalia omnia videantur conceſſa.*
75 *Regalia per generalem verborum conceſſionem, non videntur tranſlata.*
76 *Principes erecti cum titulo maioris dignitatis: Regni, Principatus, Ducatus, Marchionatus, & Comitatus Regalia omnia habent.*
77 *Plenitudo poteſtatis, an ſit communis ad Principes perpetuos recognoſcentes ſuperiorem.*
78 *Principes perpetui recognoſcentes ſuperiorem, an vtantur plenitudine poteſtatis.*
79 *Sunt in poſſeſſione vtendi plenitudine poteſtatis.*
80 *Principes non recognoſcentes ſuperiorem vtuntur plenitudine poteſtatis.*
81 *Principes perpetui facere poſſunt omnia, quæ ſunt de primo gradu meri Imperii.*
82 *Rectores ciuitatum temporales non habent auctoritatem confiſcandi, niſi ſpecialiter eis demandata ſit.*
83 *Vaſſalli & feudatarii, non de maioribus dignitatibus an habeant ius confiſcandi, & cætera regalia.*
84 *Regalium conceſſio transfert in inueſtitum iura confiſcandi.*
85 *Publicare bona ius regale eſt.*
86 *Regalium conceſſio omnia regalia includit.*
87 *Publicare bona pertinet ad inueſtitum cum mero & mixto Imperio, & cum omnibus redditibus & prouentibus.*
88 *Idem ſi dictum ſit cum mero & mixto Imperio, & cum iuriſdictione.*
89 *Idem quoque ſi dictum fuit cum mero & mixto Imperio.*
90 *Publicare bona eſt de primo gradu meri Imperii.*
91 *Vaſſallus infeudatus habet vtile dominium cum effectu.*
92 *Caſtro in perpetuum conceſſo intelligitur, cum mero, & mixto Imperio, & omni iuriſdict.*
93 *Reſeruatio maioris dominii in conceſſionib. feudalibus quid operetur, & an auferat ius confiſcandi.*
94 *Dominus maior offenſus à ſubdito ſui vaſſalli poteſt bona delinquentis ſibi confiſcare.*
95 *Iniuriæ ſine cauſa, quod quis aſſequitur proprium illius eſt.*
96 *Vaſſalli ius non præiudicatur, ſi dominus publicauerit bona alicuius ſubditi vaſſallo.*
97 *Merum, & mixtum Imperium includit fiſcalia, quæ pertinent ad bonum populi regimen.*
98 *Appellationes & recurſus maiori domino cẽſentur reſeruata.*
99 *Facti vſus plurimum poteſt ad interpretationem rei geſtæ.*
100 *Regalibus conceſſis quæ videantur tranſlata.*
101 *Regalia ſibi conceſſa non poteſt acceptor in alium transferre ſine domini conſenſu.*
102 *Conceſſiones factæ per principes de quibuslibet rebus an tranſeant ad hæredes extraneos conceſſionarii, & an per eum alienari poſſint.*
103 *Lex, ſi ſocius C. ſi liberal. Imperial. Socius multipliciter declaratur.*
104 *Epiſcopi an habeant iura fiſci.*
105 *Confiſcatio fit per habentem territorium & ius terrendi, merum & mixtum Imperium. Epiſcopus eſt de maioribus magiſtratibus habens merum & mixtum Imperium.*
106 *Epiſcopus poteſt pro delictis pœnas pecuniarias impoſitas Cameræ ſuæ appropiare.*
107 *Delinquens ſi ſit laicus Crimen verò Eccleſiaſticum cui fiſco bona applicabuntur.*
108 *Fiſcus vter capiat, perſona rei delinquentis ſpectatur.*
109 *Clerici delinquentis bona omnia an Epiſcopus fiſco ſuo inſiſcare poſſit.*
110 *Clerici bona intuitu Eccleſiæ quæſita fiſco Eccleſiaſtico ſpectant.*

1 FIſcalia autem iura, † cum de regalibus ſint, ſicuti ſupra dixi ex textu in d. cap. 1. in tit. Quæ ſint regal. & not. Bart. in l. ſi vacantia. C. de bon. vac. libr. 10. Alexand. conſil. 31. num. 10. in prin. id circo non niſi ratione ſuperioritatis competere palam eſt.

2 Papã vero fiſcalia † iura habere apud omnes conſtat ob eius ſupremam, & præexcellentem poteſtatem, adeo vt Dominus totius Mũdi appelletur ſicuti legitur

in

in proh.*6*.lib.& in cap. Conſtantinus. *96*. diſtin. & ex pluribus deduxit And. Sicul. conſil. 1. colum. 19 in prin. Nil mirum, quia Chriſti vices in terris gerit, ca. quanto. ex. de tranſlat. Epiſc. c. vt noſtrum, ex. vt Eccleſiaſt. ben. c. pro humani. de homi. in *6*.& in eo. libr. c. ad Apoſtolicæ, de re iudi.& in clem. Romani, de iureiuran. Nedum circa Cœleſtia, Terreſtria, & infernalia, ſed etiam ſuper Angelos, quorum maior eſt, veluti poſt Epiſcopum Florẽt. & Auguſt. de Ancona, pręclare ſcripſit Felin. in cap. canonum ſtatuta, num. *6*. ext. de conſtitut. Et eius auctoritas maior eſt quàm ſanctorum ad glo. in cap. de libellis, 20. diſtinct. & per eam ſic tradiderunt Bald. in l. reſcripta. num. 7. C. de precib. imper. offer. Aluar. in titu. Epiſco. vel Abbat. num. 5. Adeo vt poſsit facere leges contra ſtatuta Sanctorum ſicuti ex multorum auctoritatibus tradidit Felin. in c. Quę in Eccleſiarum, nu. *29*. ext. de conſti.

3 Ideoque communi omnium †conſenſu receptum eſt, Summum Pontif. ſupra omnes Chriſti fideles principatum obtinere, eique omnem ſubeſſe humanam creaturam, veluti ſancti Doctores euincunt apud Matthæum cap. *16*. Tibi dabo claues regni cœlorum, & ex illo, Ioannis, cap. vlt. Paſce oues meas: quibus ex locis, ſic in id argumentantur Innocent. 3. in c. ſolitæ, extr. de maior. & obed. & Boniſacius Octauus in extrauagan. Vnam ſanctam: & ex multis aliis probauit Cardin. de Turre Crem. in tract. de Eccleſ. lib. 2. cap. 15. & ex noſtris Bal. in Proh. Digeſt. nu. *9*. vbi explicitè dixit, Quòd Papa eſt maior Imperatore, & ſupra eius ceruicẽ, & idem Bald. in l. fin. C. de legib. & in l. reſcripta. C. de precib. Imper. offerend. & non obſcure explicuit Clemens V. in clem. paſtoralis, ad finem: de re iudic. id autem exemplo docuit Valentinianus Inclitus Imperator, talem in pontificali ſede conſtituere procuretis, cui & nos qui gubernamus Imperium ſincere capita noſtra ſubmittamus, ſicuti Gratianus retulit in cap. Valentinianus. *63*. diſtinct. & tranſumptiuè legitur in cap. nouit, extr. de Iudic. & in d. clem. Romani, de iureiuran. latius autem ſcripſerunt Canon. in d. cap. nouit, vbi etiam in Temporalibus, & ex communi traditione fatetur Reſtaur. Q. L. in ſuo tractatu de Imperatore.

4 Nil mirum, quia Imperator †iurat fidelitatem, & obedientiam Papæ d. clem. Romani, & cap. tibi Domino, *64*. diſtinctio. & approbat Papa electionem per electores factam de Rege Romanorum futuro Imperatore, vt in d. clement. & inde colligit Cardinalis in quarto notab.

5 Et ſi ex cauſis idoneus †non videretur electionem de illo improbat: Cuius ſanè rei exempla non deſunt: nempe Honorius Secundus fluctuantibus electoribus, & armis circa electionẽ Lotharii. 11. de Saxonia, & Corradi de Sueuia: Lotharium Imperatorem coronauit, veluti in vita Lotharii retulerunt Hiſtorici, ſic quoque Innocent. 3. feciſſe legimus in cap. venerabilem, extr. de electio. nam concordantibus aliquibus in Othonem Quartum itidem de domo Saxona, aliis vero in Filippum de Sueuia, Innocentius ex cauſis eo loco relatis improbata Filippi electione Othonis nominationem confirmauit.

6 Imo Imperatores †Reges & Principes etiam poſt Imperium, & Regnum adeptum Papa ex cauſis deponit, ſicuti Bald. tradidit loco dudum allegato, & in d. l. reſcripta. col. 2. C. de precib. Imper. offer. & in d. l. fin. & poſt Pet. Palud. Card. de Turre Crem. d. lib. 2. ca. *113*. in 4. arg. Reſtaur. poſt plures per eum relatos, cap. 81. veluti ratione grauis peccati manifeſti, & incorrigibilis, vel quia ſit Regno impar, & inutilis, ſic ex his cauſis Zaccariam ſummum Pontificem depoſuiſſe Childericũ Francorum Regem, & in eius locum ſubrogatum fuiſſe Pipinum Caroli Magni Patrem ſcriptum eſt in c. alius, *16*. q. 1. & poſterioribus temporibus Innoc. Quarum publice excommunicaſſe, & excommunicatum depoſuiſſe Federicum ſecundum teſtatur Canon in d. c. ad Apoſtolicæ, de re iudic. in *6*. & ante eum Otho-

nem

nem Quartum ſupra memoratum ab eodem Innoc. excommunicatum fuiſse profitentur Hiſtorici in vita Othonis.

Porro nõ facile princeps † eijci debet
7 regno, & imperio ſuo, quia ob animi imbecillitatem, ſeu prodigalitatem inſufficiens videatur ad regimen ſibi commiſſum, ſed de coadiutore idoneo ſibi prouidere paſtoralis ſollicitudinis eſt, ſic enim moderatè cum Rege Portugalliæ actum fuiſse ab eodem Innocen. Quarto legimus in c. grandi, de ſupplen. neglig. prælat. in 6. & inde adnotarunt ſcribẽtes, ibi.

8 Item ſi Rex impotẽs † ſit regere ſubditos ſuos, quia in armis ſibi reſiſtentes præualeant, non eſt iuſta cauſa, vt Papa poſsit illum de Regno deiicere, & ſubditos ab illius obedientia ſubtrahere, ſed pro munere ſuo principem illum rebellionibus ſubditorũ offenſum adiuuare debet: ſubiectorum contumaciam, de facto, ac de iure remedijs ſpiritualibus compeſcendo. ſicuti præclarè poſt Innoc. tradidit Abbas in c. licet ex ſuſcepto, in 4. col. extr. de foro comp. & idem Abbas in capit. 1. in vlt. colum. extr. de offic. ordin. Iaſ. conſil. 9. colum. 2. in 3.

9 Quo circa ad principum † depoſitiones non niſi ex maximis, & grauioribus cauſis, quæ Rempublicam Chriſti læderent Papa deſcendere debet, quia cum deponi nequeant niſi magnis cum periculis, ac cum publicæ pacis perturbatione detrahendum eſt rigori ad tex. in c. latores, ext. de cler. excom. miniſt. ſic Inno. & poſteriores ad eum in d. c. ad Apoſtolicæ, Bald. in d. l. fi. C. de legib. Abb. in d. c. venerabilẽ, nu. 7. & in d. c. nouit, in 5. col. & poſt alios pleniſsimè Reſtaur. dicto loco.

10 Et adde vltra alios, quia iuſta † videtur cauſa ſi princeps requiſitus citra legitimã excuſationem negaſſet opem, & auxilium Eccleſ. Roman. oppreſsæ, vel opprimendæ. Abbas in d. cap. venerabilem, num. 9. nam ob eam cauſam quia Conſtantinus, & Leo Græci Imperatores recuſarunt Roman. Eccleſiæ graui bello infectæ ab Aſtulfo Longobardorum Rege, opem ferre: Stefanus ſummus pontifex Imperium à Græcis in Germanos tranſtulit Anno Domini 776. ſicuti ex noſtris tradiderunt glo. & ſcriptores in d. cap. venerabilem: Vnde Abbas in 2. colum. collegit, quod ſupra relatum extitit: Hiſtorici autem non ad Stephanum, ſed ad Leonem Tertium factum illud referunt in vitis Pontific. & Imperator. & circa tempus translationis variarunt itidem ſcriptores, ſicuti apud Reſtaur. q. 7.

11 Quomodo autem ad Germanos † Imperium poſsit videri translatum cum Carolus Magnus Frãciæ Rex Imperiali Diademate à Stephano, ſeu à Leone III. in vrbe Roma inſignitus fuerit, varie ſe inuolluunt Auctores, veluti ex Reſtaur. d. loco, colum. 3. ſed id contigit quia eo tempore Regnum Franciæ non erat ſegregatum à Germanis, verum longo tempore poſt. Ioan. 22. conſtitutionem edidit, qua & Regnum Germaniæ à Franciæ Regno, & Italiam ab Imperio diuiſit, veluti auctore Alberico ſcripſit Lud. Gomes, in Prohem, Regul. Cancell. quęſt. 1. nu. 25.

12 Et eſt notandum, quia ſolus † Papa abſque conſilio & conſenſu Illuſtriſs. DD. Cardinalium ex cauſis poteſt Principes, & Reges deponere, ſic Abbas tradidit in cap. ex geſtis, ext. de cler. non reſiden.

13 Nil mirũ, quia Papa † in terris Dei vices gerit, & facere poteſt, quæ Deus ipſe poſset ſic in puncto tradidit idem Abb. in d. cap. venerabilem, nu. 18. vbi tamen cũ moderatione intelligit, ſcilicet, diſcretionis claue non errante ad gloſs. notabilem in cap. quanto, extr. de iureiurand. quam doctores notant ibi. Decius in cap. 1. nu. 6. extr. de conſtitutio. Iaſ. in d. l. reſcripta, col. 2. C. de pręc. Imp. off. & eſt indubitata apud me concluſio, quia ſi Papa potuit ex cã trans ferre Imperiũ à Græcis in Germanos, igit̃ & ex cã Imperatores, & Reges deponere poterit, adde ꝙ ſolus Papa expedire poteſt grauia quæq; ſine cõſenſu Illuſtr. DD. Cardinal. veluti cõis traditio eſt Canoniſt. in Rub. ext. de ꝯſtit. de honeſtate tñ ob negotij grauitatem id cum fratribus,

tribus, ſcilicet Illuſtriſſ. D.D. Cardinalibus & ſancto Conſilio deliberatum fuiſſe legimus, in d. capitu. ad Apoſtolicæ, ibi nos autem cum fratribus noſtris, & ſancto conſilio deliberatione præhabita. & in ſpecie factum illud honeſtati, non neceſſitati abſcribunt Geminian. & alij. Paul. de Caſtr. conſilio 414. colum. penult. in prin. Reſtaur. quæſtio 81.

14 Deponit autem Papa ſupremos iſtos Principes pręmiſſa prius in figura iudicij legitima cauſæ cognitione ſuper criminibus obiectis, eos deinde monendo & monitos negligenter ac contumaciter ſe habentes excommunicando, & eis in contumaciam vlteriorem perſiſtentibus ſubditos à fidelitatis, & ſubiectionis iuramento abſoluit: ad text. in ca. nos ſanctorum, & in cap. iuratos. 16. quæſtio. 1. & in d. c. ad Apoſtolicæ, & not. Cardinal. Zabbarel. in d. clement. Romani. §. porro, nu. 19.

15 Quo caſu ſic eis deſtitutis Imperatoris, vel Regis electio non ad Papam pertinet, ſed ad electores ad quos alias vacãte Imperio vel Regno electio pertinuiſſet, vt eſt caſus in d. cap. ad Apoſtolicæ. in fine, & ſic intelligenda eſt gloſſ. in d. cap. alius, & aliter intellecta male loqueretur, quia Papa non intendit ſibi vſurpare iura electorum, ſicuti in puncto tradiderunt Petr. de Palud. & Cardin. de Turre Crē. d. ca. 113. in 4. argum. Illis autem à Sum. Pontifice monitis nolentibus vel negligētibus, ſeu etiam non valentibus intra congruum tempus eis conſtitutum eligere, deuoluitur eligēdi poteſtas ad ſum. ipſum Pontificem, gloſſ. & ſcribentes in d. cap. ad Apoſtolicæ, & eſt caſus in d. ca. venerabilem, ibi moniti, & expectati, & inde pulchre explicat D. Abbas, & ante eum Card. in d. clem. nu. 12.

16 Et idē eſt cum Sedes Apoſtolica vacat vel per mortem, vel per renunciam, vel ēt per iudiciũ in caſibus in quibus Papa deponi poteſt, nam Papæ electio ſpectat ad collegium Illuſtr. D.D. Cardinaliũ non ēt ad cõcilium vniuerſale, quamuis ex illius iudicio Papa deſtitutus fuiſſet ſic glo. in clē. ne Romani. §. ſane, ext. de electio. textus notab. & inde colligunt Abb. & Felin. in c. Inquiſitionis. §. ad petitionem, ext. de accuſatio. & latiſſime diſſeruit Barb. in d. cle. in §. eo tñ, nu. 17. & ſi Cardinales non adeſſent ſpectaret electio ad Patriarchas Bal. in l. vbi abſunt. ff. de tutor. & curator. Alij dicũt, ꝙ ad concilium vniuerſale, alij vero ꝙ clerus Roma eligit ſicuti retulit Pet. de Anch. in cle. ne Romani, nu. 10. de iureiurand.

17 Poteſt autem Papa omnium conſenſu deponi ex cã hæreſis ꝓprie ſumptę ad tex. cũ gl. in c. ſi Papa, 40. diſt. gl. in c. Anaſtaſius. 19. diſt. Archidiaconus, in c. in fidei, de hæretic. in 6. Roman. conſi. 522. nu. 7. pleniſſime Cardi. de Turre Crē. d. li. 2. c. 92. 102. & 103. Quo caſu cõciliũ vniuerſale de eo tantũ iudicat nõ aliud tribunal ſicuti habeẽ in dictis locis, & tradit Abb. in c. quanto, extr. de tranſlat. Epiſcop.

18 Sed an ex cauſa præſumptæ hæreſis cõciliũ de Papa iudicare poſſit, veluti ꝓ criminib. notorijs, quorũ eſſet incorrigibilis, & ꝓ quibus vniuerſalis Eccleſia ſcandalizareẽ, aut quia Papa faceret, ſeu tractaret ꝯ vniuerſalē ipſius Eccleſię ſtatũ: Variarũt maiores noſtri: nã pro affirmatiua ſtat gl. in d. c. ſi Papa, quã pleniſſime tuetur Lud. Rom. d. conſi. 522. Abbas, d. c. cum veniſſent, col. 5. extr. de iudic. idē Abb. in diſp. ſua incip. Epiſcopus. in fine ſecũdi dubij, vbi inquit, quod totus mundus approbat illã gl. & idē Abb. & latiſſime Filip. Dec. in c. ſignificaſti, extr. de elec. idem Dec. in c. cum teneamur, nu. 7. ext. de præben. & in ſuo conſi. 151. Felin. in c. nulli, col. 1. extr. de ſent. excom. Negatiuam vero conſtanter aſſeruerunt pleriq; ſacri Doctores magni noīs Auguſtin. de Ancona, Petrus de Palude, Archieps Florentinus, & Pet. de Monte relati per Dec. in d. c. ſignificaſti, quorũ ſnĩam poſt longam diſputationem probauit Card. de Turre Crem. d. q. 103. concludentes citra errorē fidei concilium de Papa iudicare non poſſe, quia prima ſedes à nullo iudicatur.

19 Et

19 Et quia † Papa iuriſdõnis auctoritate ſuperior eſt vniuerſali Eccleſia c. cuncta per mundum, 9. quæſt. 3. ex illo Matthæi: Tibi dabo claues Regni cęlorum, quodcunq; ligaueris:& tradidit idem Card. de Turre Crem. lib. 3. q. 40. Nil mirum quia idẽ eſt conciſtorium Dei,& Papæ, Hoſti. per illum tex. in c. quanto, extr. de transla. Epiſcop. cũ alijs adductis per Pariſ. conſ. 68. nu. 160. in quarto. Quib. rationib. à ſententia Papæ non appellari ad ſacrum conſilium communiter maiores noſtri tradiderunt adducentes in id text. in cap. ipſi ſunt,& in d. c. cuncta per mundum. 9. q. 3. veluti probauit idem Cardin. de Turre Crem. lib. 3. q. 47. & 48. & latiſsimè And. Sicul. in clem. ne Romani, à nu. 31. vſque 91. de Electio. ſed de his ſatis.

20 Superioritas autem, † quam Papa in terris vti Chriſti Vicarius, ſupra omnes gentes & principes habet: verſatur ne dũ in ſpiritualibus, & inde dependentibus, ſed etiam in temporalibus: nil mirum, q̃a Papa vtrumque gladium tenet, ſicuti diffinitur in dict. extrauagant. vnam ſanctã, & tradunt communiter Canon. in dict. c. nouit, de iudic.

21 In ſpiritualibus autem habitu, † & actu vniuerſalis eſt eius poteſtas, nullis circumcluſa limitibus & in ijs Papa eſt omnium iudex ordinarius & totus mundus eſt ſibi territorium, ſicuti præclarè Abbas tradidit in cap. vergentis, extr. de hæreticis, ac in eis poteſtatis plenitudine fruitur, Bald. poſt Innocent. in l. 1. nu. 23. C. de ſeruitut. & aqua.

22 Idcirco in ſpiritualibus, † & inde dependentibus Papa, qui eſt caput Roma. Eccleſiæ fiſcum generalem vbiq; habet, vt pro delicto in his commiſſo, ex quo iure ſcripto bona delinquentis ſint confiſcanda, in fiſcum Roman. Eccleſiæ bona illius vbilibet ſint cogantur, quia ſicut Rom. Eccleſia vbiq; eſt, ſic fiſcum Eccleſiæ Roma. vbiq; exiſtere oportet. ſic Bald. in l. hæreditas. ff. de hæredib. inſtit. Martin. de Fiſco. quæſtio. 206. Abbas in d. c. vergentis,

23 & Auguſtinus † Bero. conſi. 114. nu. 50. in prin. Et in beneficialib. ac dignitatib. Eccleſiaſticis ſummam atq; plenam poteſtatem habere palam eſt, cap. 2. de præbend. in 6. clement. 1. vt lite penden. & clemen. dudum. §. verum, de ſepultur. adeo vt pro libitò ſuæ voluntatis poſsit beneficia & dignitates vni auferre & alteri dare, & prælatos Eccleſiaſticos ponere & deponere ad gloſſ. in cap. per principalem. 9. q. 3. & dixi infra tit. ſeq. nu. 24.

24 Et in perſonis † Eccleſiaſticis maiorẽ poteſtatem habet, quam principes ſeculares in laicos ſibi ſubditos: ſicuti colligitur ex tex. in cap. ſignificaſti, extr. de foro compet. & ex Bart. in l. 1. §. & poſt operis. ff. de oper. nou. nunc. tradit Dec. in cap. quæ in eccleſiarum, nu. 33. extr. de conſtitution. & in rebus eccleſiaſticis ac quarumcunq; eccleſiarum dominium habet, & de eis diſponit ſicuti plenius. dixi infra nu. 79.

25 In temporalib. autem † quæ iuriſdictioni Rom. Eccleſ. ſubiecta ſunt, habet ſummus Pontifex eandem poteſtatem, quam habet Imperator in terris ſui Imperij Felin. poſt plures per eum relatos in d. c. quæ in eccleſiarum, nu. 48. & eſt tex. in cap. per venerabilem, extr. qui fil. ſint legit. & inde colligit Cardin. Zabbarel. in 4. notab.

26. Et eſt communis † traditio idcirco tam in vrbe Romæ, quam in cęteris terris eccleſiæ, Papa quantum ad iuriſdictionalia habet intẽtionem ſuam fundatam. Abbas conſi. 82. nu. 7. in prin. Ruin. conſ. 22. num. item 7. in prin. Roland. conſil. 89. col. 1. in 3.

27 Nil mirum, quia ex donatione, ſeu vt alij aiunt ex reſignatione Cõſtantini Magni Imperatoris, de qua haud dubitandũ eſt, ad tex. in cap. Conſtantinus. 96. diſtin. vbi Cardin. de Turre Crem. pleniſsimè ſcripſit, & vbiq; tradiderunt maiores noſtri relati per Felin. in cap. ſolitæ, extr. de maior. & obediẽt. Cardinal. Alban. in Prohem. Digeſt. num. 35. & ſequent. Burſat. conſil. 124. p. vol. omnium temporalium poteſtas in eis tranſlata fuit in Papam.

28 Ac ideo Rom. vrbs iura fiſci non hẽt: Abbas in c. fi. nu. 45. ext. de foro cõpet. ſed

camera

camera Papę fiſci locum tenet: idem Abbas in d. cap. vergentis, extra. de Hæreticis.

29 Proinde quo ad ſubiectos temporali iuriſdictioni Romanæ Eccleſiæ & eorũ res Papa dicitur dominus reſpectu protectionis vniuerſalis ſicuti de Imperatore dicitur, quo ad Imperio ſubditos & eorum bona: ſic Cardin. in clem. in 2. principio ſec. col. de ſum. Trinit. & ſicut Imperator ſingulorum ſubditorum bona ex cã & non aliter auferre poteſt, ad not. in l. fin. C. ſi contra ius, & in d. cap. quæ in Eccleſiarum: ſic etiam Papa poteſt & non aliter, veluti in terminis tradiderunt Paul. Caſt. conſi. 287. primum dubium. col. 1. & col. 2. ibi aut quæritur, in primo vol. & in conſil. 46. col. vlt. in 2. Cardinal. conſi. 85. D. Nicolaus. Socin. ſenior. in conſil. 164. viſa bulla, colum. 3. verſicul. ſecundum fundamentum, intellige etiam in clericis, quo ad eorum patrimonialia ſibi in temporalibus ſubiectis, nam quo ad eorum bona temporalia par eſt illorum ratio cũ laicis, ſicuti cenſuit Paul. Caſt. in dictis conſilijs, Anto. Butr. & Abb. in cap. conſtitutus, extr. de Religioſ. dom. Felin. in d. cap. quæ in Eccleſiarum, nu. 46. & idem Socin. apud Brunum, conſilio 10. colum. vltima.

30 In his vero quæ ſunt ſubiecta iuriſdictioni temporali Imperatoris & aliorum Principum Papa reſpectu temporalium non habet exercitium iuriſdictionis in actu, ſed tantum in habitu & potentia, ſicuti pleniſſime ſcribitur in d. cap. nouit, & per Abba. conſi. 28. in prin. D. Reſtaur. de Imperat. q. 5. 50. & 52. ideoque non poteſt Papa iura & res non ſibi temporaliter ſubiectorum cum cauſa, vel etiam de plenitudine poteſtatis eis auferre, quia nullam iuriſdictionem in temporalibus ſupra eos habet, ſic Paul. Caſtr. d. conſilio 287. colum. 1. Innocent. in cap. inquiſitioni, extra de ſentent. excommu. Abb. poſt D. Anto d. c. conſtitutus, nu. 13. cum pluribus adductis per Felin. in d. cap. quæ in eccleſiarum, nume. 46. per Socin. d. conſi. 164. num. 9. nil mirum quia aduerſus non ſubditum princeps non vtitur plenitudine poteſtatis Socin. apud Brun. conſi. 7. nu. 22. Illa autem ſuperioritas quam Papa ſupra omnes gentes & Principes tenet, non ſolum quatenus ea ſit vtilis & neceſſaria ad Eccleſiæ catholicæ regimen & ſpiritualis poteſtatis vſum ſicuti cẽſuit D. Didacus poſt plures per eum relatos in cap. peccatum, in relection. part. 2. §. 9. num. 7. ſed & aliter operatur, veluti communiter maiores noſtri diffinierunt in d. cap. nouit, & in cap. cauſam quæ, el ſecundo, extr. qui fil. ſint legit. & in alijs locis per eum relatis ſicut ex pluribus facile deduci poteſt.

31 Primo enim in defectum ſuperioris tẽporalis ad Papam recurſus habetur vti omnibus ſuperiorem veluti Innocent. tradidit in cap. licet ex ſuſcepto, extr. de foro competent. quem ſequuntur poſteriores ad eum, vbi inquit, quod cum neceſſitas ſubeſt, ſiue ſit iuris quia nullus ſit iudex ſuperior, ſiue facti, vt quia iudices inferiores ſententias de facto exequi non poſſint, ſemper ad Papam vti omnibus ſuperiorem recurrendum eſt: ſequitur Paul. de Caſt. conſil. 287. colum. 1. in prin. præclare Abb. in d. c. nouit, nu. 15. vbi infert quod habens cauſam cum non recognoſcente ſuperiorem poſſit illum directe conuenire coram Papa vti eius ſuperiore, ratione illius ſupremę vniuerſalis ſuperioritatis, ſubſequitur Felin. ibi ſub num. 11. & in c. cum non liceat, item ſub nu. 11. de præſcriptio.

32 Nil mirum, quia exempti à poteſtate ſeculari Imperatoris ſubſunt Papæ aliàs eſſent acephali: quod natura nec ius patitur ca. nulla. 93. diſt. ſicuti Card. relatus per Abb. & Fel. tradidit in clem. paſtoralis. §. vt illud, de re iud. & idem Card. poſt Paul. de Eleazar. in clem. præſenti. quæſt. 7. de cenſi. vbi concludunt, quod aduerſus Papæ ſuperioritatem nullus præſcribat licet ſecus aduerſus ſuperioritatẽ Imperatoris & idẽ Abb. in c. ad audientiam, col. vlt. de præſcrip. Felin. in d. c. cum non

liceat,

liceat, ſub nume. 12. Balb. in tract. præſcri. in 2. parte 5. par. principal. ſub nume. 11. ſequitur Firman. de Gabell. par. 1. nume. 42. & eſt vera d. Abbatis concluſio; quãuis ab ea receſſerit Philip. Dec. d. c. nouit, nume. 11. motus, quia à ſententijs prinpum non recognoſcentium ſuperiorem non appellatur ad Papam vt dicetur infra, nu. 62.

33 Quę ſanè ratio nihil me mouet, quia arg. procedit cum lis agitur inter principem & ſubditos, quo caſu princeps eſt iudex competens l. & hoc Tiberius. ff. de hęredi. inſtit. l. proximè. ff. de his quæ in teſta. delē. c. Guliſarius. 23. q. 4. ſiue ſit actor, ſiue reus ſit: veluti pleniſsime ſcripſerunt Aret. & Dec. ſub nu. 8. in c. 1. ext. de prob. Abb. & Feli. in c. cum veniſſent, extr. de iudi. Alex. & Iaſ. in l. eſt receptum. ff. de iuriſd. om. iud. & eo caſu fas eſt, vt à ſententiis principum ſubditi non appellent, ſed vbi lis agitur inter principes non recognoſcentes ſuperiorem in temporalibus, vel inter priuatum & principem non ſibi ſuperiorem, quia in his caſibus princeps non eſt, nec poteſt eſſe iudex competens in cauſa non ſibi ſubditi, veluti pleniſsimè ſcripſerunt Abb. & Felin. in d. c. cum veniſſent, Alexan. Iaſ. & alij in d. l. eſt receptum, Socin. ſen. conſi. 187. num. 19. in 2. proinde neceſsitas iuris & facti poſtulat iudicem, ac idcirco ad Papam recurſus habetur, & ſic probat tex. in d. c. nouit, & in c. per venerabilem, ext. qui fil. ſint legit. & eſt caſus in d. clem. paſtoralis, de re iud. & per ea iura tradidit Bald. conſi. 218. & ſeq. in 2. & ſic quoque ſentit Paul. Caſt. conſi. 229. nu. 3. in primo.

34 Ideoque orta lite inter Imperatorem, & principem non recognoſcentem eum in ſuperiorem, Papa erit iudex competens, quamuis dubitauerit Reſtaur. q. 91. imo de cauſa vel dubio aliquo inter Papam, & Imperatorem cognoſcit Papa, d. clem. Romani. §. cęterum, de iureiuran. & inde not. Andr. Barb. Amplius ſenſerunt Abb. Aret. & Dec. in d. c. 1. ext. de probat. In cauſis arduis, & valde grauibus occurrentibus, inter Imperatorem & principes ſubditos, Papam immediate adiri poſſe.

35 Secundus notabilis effectus inſurgit, vt cum vacat poteſtas temporalis ſuccedat Papa in adminiſtratione, ſic enim vacante Imperio cōcludunt maiores noſtri Inno. Abb. & Feli. in d. c. licet ex ſuſcepto per illum textum, ext. de fo. compe. & eſt caſus in clem. paſtoralis, in fine de re iud. Bald. in l. bene à Zenone. C. de quadr. præſcr. Roma. ſingu. 412. vacante, Abb. d. c. nouit, num. 16. Bellam. conſ. 48. nu. 36. Afflict. in Rubr. quæ ſint regal. num. 56. Reſtaur. qu. 90. Card. Alban. in annotationib. ad Bar. in l. 1. ff. de legib. & ita eſt de iure, quia imperii iura habet Barto. in extrauagan. Ad reprimendum: in verbo totius orbis, ideo vacante Imperio appellatur ad Papam omiſſo medio Abb. & Felin. in d. c. licet ex ſuſcepto. Maranta de ord. iudi. in vlt. par. nu. 305. ſed per conſtitutiones aliter

36 fuit prouiſum. Tertius notab. reſultat effectus, vt ratione illius ſupremæ ſuperioritatis, regnorum & dignitatum maiorum collatio non minus ad Papam quam ad Imperatorem ſpectet: ſicuti cenſuerunt Martin. Laud. Card. Alex & Matth. Afflict. in c. 1. in tit. de feudo Marc. & antę eos pulchre Bald. conſ. 324. & conſ. 353. præſupponendum eſt in pr. quamuis idem Bal. in d. c. 1. cui Aluar. ſubſcripſit, ſimpliciter dixerit, quòd Papa ſibi vſurpat eam prerogatiuam & malè.

37 Quia poſt Chriſti Aduentum Imperia, & Regna omnia Chriſti fuerunt, & nunc ab eius Vicario procedunt & pendent: veluti Barto. pulchrè ſcripſit in verbo, totius orbis: proximè adductus. glo. quam poſt Abb. pleniori calamo, ſecuti ſunt Aret. And. Sicul. Felin. & Dec. d. c. nouit, nu. 11. Item quia ſi Papa ex cauſa deſtituit reges principes & Imperatores vt ſupra dixi, fortius ergo ordinare & inſtituere poterit: facilius enim conceditur, vt quid fieri poſsit, quam vt factum tollatur, nam conſtitutio & inſtitutio fauorabilis quidem eſt: deſtructio verò & deſtitutio odioſa. Plures præterea notabiles

effectus

effectus inſurgentes ex ſuprema omnium poteſtate Papæ in temporalibus adduci poſſent: Hæc autem exempla ſufficiant ad demonſtrandum reſtrictionem datam p D. Didacum & ſequaces ad poteſtatem Papæ in temporalibus, improbandam eſſe vti etiam contrariam communi ſcriptorum intentioni.

38 Imperator quoque† indubitanter iura fiſcalia habet: quia quò ad exercitium tẽporalium ſummam habet iuriſdictionem & poteſtatem, in eum per po. Ro translatam, l. 2. § deniq;. ff. de orig. iur. l. 2. §. cum vrbem. ff. de off. pref. & §. ſed quod principi. inſti. de iur. nat. & in his vice Dei in terris fungitur ſicuti Bal. tradidit conſil. 328. num. 7. in pr. proinde dignitates inſtituit & reuocat, ne dum vacantes ſed ẽt exiſtentes in ſubſtantia, imo etiam ſine cã, & hoc iure vtuntur Imperatores & Reges, quia ponunt & deponunt Duces, Comites, & Marchiones in ſuo Regno, & Imperio. ſicuti idem Bal. tradidit in conſi. 327. col. 2. & col. pen. & in conſ. ſeq. & conſi. 353. in primo. de quo tamen dubitauit idem Bal. in cònſ. 326. eiuſdem vol. nil mirum quia dignitates creatas, & in ſubſtantia exiſtentes non facilè Imperator reuocare poteſt, niſi cum cauſa & culpa conuicta, vt infra latius ſcripſi ſub nu. 51. Porrò dignitates regales maiores &
39 minores† Imperator ipſe cõfert ſicuti notatur in cap. 1. de feudo March. & in titu. quis dicatur Dux, & in ſpecie dixit Bald. in d. cap. 1. quòd collatio dignitatum regalium ſpectat ad ſolum Imperatorem, & quòd Papa quãtum poteſt ad ſe vſurpat, quod tamen dictum communiter improbatur, quia non minus ad Papam quam ad Imperatorem ꝑtinet maiorum dignitatum collatio ſicuti dixi ſupra, nu. 36.

40 Imperator ergo ex vi† trãslatæ poteſtatis ſummam auctoritatem habet; ideoque in temporalibus quo ad iuriſdictionalia Dominus totius mundi appellatur. l. deprecatio. ff. ad leg. Rhod. de iactu. §. conſideremus in Authen. vt Iud. ſine quoquo ſuffrag. Oldr. conſ. 176. in 2. dub. Bar. in l. hoſtes num. 7. ff. de captiui. & in l. 1. §. per hanc. ff. de rei vend. quibus in locis declarant, dominum eſſe reſpectu vniuerſitatis, non reſpectu rerum ſingularum, quæ dominos particulares habent. ſequuntur Alex. conſi. 112. nu. 6. in 4. Dec. conſi. 528. colum. pen. & vlt. Reſtaur. de Imperatore, q. 52. & eſt vera, ac communis propoſitio quamuis Didac. loco ſupra alleg. contra attentauerit: & malè ſicuti etiam poſt plures tradidit Rolan. conſ. 88. nu. 7. in 1.

41 Ideoque quo ad iuriſdictionalia,† habet Imperator vbique locorum intentionem ſuam fundatam veluti Bal. cenſuit, in cap. 1. in 1. col. in tit. de his qui feu. da. poſ. Alexan. conſi. 87. ad finem, in 6. Cur. ſen. conſi. 66. num. 4. Dec. conſi. 307. col. 2. Reſtaur. dicto loco. colu. 2. Natta conſil. 640. nu. 7.

42 Idcirco fiſcus Cæſaris vbiq; † ea ratione eſſe dicitur. Bal. in l. hereditas. ff. de hę red. inſtit. per tex. in l. 2. & 3. C. de quadr. præſcrip. idem Bal. in l. 1. num. 14. C. per quas perſon. nob. acq.

43 Ex quibus infertur † quòd iuriſdictionis exercitium in temporalibus actu penes Imperatorem reſideat: proinde vacante aliquo ſtatu ſuccedat Imperator & nõ Papa, de quo tamen puncto an ſuccedat Papa, vel Imperator, altercantur Canon. in d. c. licet, extra de foro compet. & pro Papa, vt ad eum ſpectet ſucceſsio determinauit Afflic. in d. c. 1. colu. 2. de feudo March. alii uerò permulti pro Imperatore decidunt: non ab re autem de hoc ambigitur, q̃a Papa & Imperator ſunt duo principes ſupremi, & ſupra omnes alios, veluti duo luminaria magna, ſicuti poſt Innoc. in c ad abolendam. extr. de hęret. tradidit Bald. in l. 1. nu. 7. ff. de conſtit. princip. verum ex ordinationibus particularibus ſtatuum & Regnorum in his prouiſum extitit adeo, vt omnis diſputatio ſuperuacua ſit & dicetur infra nu. 68.

44 Reges inſuꝑ † Principes & Ciuitates non recognoſcentes Imperatorem, vel alium in ſuperiorem de iure aut de facto, iura fiſci habent, quia ſuperioritate vtuntur.

dur.Bar.in l. 1 §.de qua re.ff. de poſtul. & in l. 1. §. ait ſenatus.ff.de petit. hæred. in l. quominus in 2.q ff.de flumin. in l. hoſtes. ff.de captiui.in l. 1. col.pen.C.de ſum. Trinit.in l. 1. C.ne quis in ſua cau.& in l. 1. C. de bon.vac.libro 11.ſequuntur ſcriptores ad eum Alber.& Bal.in l. 1. C. de indign. Alex.conſi.31.in 1.& 111.nu.4.& 5.in 4. Ruin.conſi. 111.nu 13.in 6 Roland.conſil. 29 col. 1.in 3.

45 Nil mirum † quia huiuſmodi tantum poſſunt in ſuo ſtatu, quantum Imperator in ſuo Imperio Bar.in d.§.de qua re,& in l.infamem.ff.de publi.iud.Andr.Iſer.in c. 1.col. 2.in tit.de vaſſal.decrep. ætat. quem ſubſequitur Afflict.ibi in 2 q. Sebaſt. Sapia in l.Imperiū nu.34.ff de iuriſ.om.iud.

46 Et Rex in ſuo † Regno quo ad ſubditos ſuos eſt tanquam quidam corporalis Deus,ſic Bald.in c.Imperialem. §.vlt.col. item vltima,in tit.de prohib. feudi alien. per Fed.Et in l.exemplo.C.de probation. dicebat: quòd Rex cenſetur tanquam Imperator:Et idem Bal.in c.cum veniſſent: col. 2.extr. de eo qui mittitur in poſſeſ.dixit ꝙ Rex in Regno eſt Monarcha,& totum continens.

47 Imo plus iuris habet in †Regno quam Imperator in Imperio,quia Rex loco domini habetur, & Regnum magis aſsimilatur Dominio quam ſimplici Regimini, idem Bal.conſi.271. nu.3. in pr. Imperator verò non eſt proprietarius,ſed maximus Imperij adminiſtrator,cuius ad hos per principes habentes auctoritatem eligitur induſtria,ſic pulchre idem Bal.conſi.327 nu.7.in eo.vol.Item Rex tranſmittit Regnum in filios & ſucceſſores ab illis: Imperium autem non per ſucceſsionem, ſed per electionem confertur, ſic in ſpecie arguunt Andr.Iſer. & Afflict.in d. c. 1.de Vaſſal.decrep.ætat.

48 Obiter tamen ſcias† quòd in Regnis, & maioribus dignitatibus ſucceſsio non defertur iure hæreditario prout in Allodialibus, & Burgenſaticis, vel pro vt in feudalibus minoribus,ſed iure Regni ſucceſsio defertur inquit tex.in c. Grandi.de ſupl.neglig.prælat.in 6.

49 Iure enim Regni,† quia Thronum natura ſui plures in ſolio non patitur, vnus tantum ſuccedit, & conſuetudo ciuilis apud omnes gentes obtinuit,vt primogenitus ſuccedat,excluſis interim, ſecundò, & tertiò genitis,c.licet ext.de voto.& inde adnotarunt Inno.Hoſt.Io.And.Anto. Butr. Abbas & quotquot ſcripſere feudiſtæ omnes in c.1. §. præterea Ducatus, in tit.de prohib. feudi alienati.Et ex noſtris Bal.in l.ex hoc iure,in 4.q.ff.de iuſt. & iure,notabiliter dixit,ꝙ ſemꝑ fuit, & ſemꝑ erit, vt primogenitus ſuccedat in Regno. Et maſculus præfertur fœminę ſi extat,ſin aūt,fœmina ſuccedit,niſi Regni lex particularis reſiſtat,veluti lex ſalica ī ſucceſsione Regū Francię,ad hoc tex.in c.ſignificauit;ext.de reſcr.Deciſ.Delfi.516.Tiraqu. de iure primigen.q 10.& q. 11. Quocirca linea maſculina,& à maſculo proueniens præualet lineę fœmininę,& quę à fœmina deſcendit, & linea primogeniti pręualet lineę ſecundo geniti,& huius linea anteponitur lineę tertiogeniti & deinceps, & iſtę eſt ſucceſsiuus & ſubalternatus ordo ſuccedendi in Regijs & maioribus dignitatibus, in quibus ſic viciſsim ſuccedi-tur donec extat aliquis de deſcendentib.à primo Regnatore,etiam ꝗ diſtaret ab vltimo defuncto per centeſimū gradum, quāuis ſecus in hęreditarijs ſucceſsionib. quę vltra x.gradum non deferuntur,ſicuti pulchrè tradiderunt Bal. Aluar & alii in c. 1. §. Capitanei, de feudo March. Dec.in l. certum,nu.8.C.vnde Cogn.& in ſuo conſi.85. Iacob in ſua inueſtit. in verbo, Dux turc.de feudis in 3 parte tertię partis principal.Cephal conſ.173.ad fi.

50 Qui ſanè ordo,nec peruerti poteſt, nā pater ſcd'o genitum primo, nec tertiū ſecundo in Regni ſucceſsione anteponere poteſt,nec fœminam maſculo; quia filius nō habet à patre ſucceſsionem in Regno, ſed à lege, vel conſuetudine, ſic tradiderunt Canon.ſupra relati,in d c. licet, Felin. in cap. prudentiam, colum. 2. extr.de offic. delega. Iaſon. in l. nemo poteſt.

B col.

col.1.ff.de leg.primo, Io. Ciri.de primogenit.in 3.quæſt.3.lib.& d. Tiraq.q.21.

51 Et ius ex † conſuetudine quæſitum ex vi primogenituræ, & maſculinitatis in ſucceſsione Regni quamuis ſpe competens à iure conſideratur,tex.in terminis in d.c.licet.& inde ſic adnotarunt ſup.relati, & adeo conſideratur, vt etiam Papa ius ex conſuetudine Regni in ſuccedendo alicui quæſitum auferre nequeat, puta legitimando naturalem, aut habilitando aliàs inhabilem:ſicuti tradiderunt Io. de Imo. & Dom. de S. Gemin.in c. grandi, quos ſequitur Alex.conſi.25.col.2.in pr. Natta conſi.258.in 4.

52 Ideoque ius illud † ſuccedendi cum ſua prærogatiua tranſmiſsibile eſt ad deſcendentes ab eis quamuis ſucceſsio illis realiter quæſita non ſit, veluti de iure conſulti reſponderunt Oldr. de Lande Armãdus de Narretio, & Io. de Lauduno inſignes iureconſulti apud Oldra. conſ. 224. iſta ſunt: in facto ſuper ſucceſsione comitatus,S.Seuerini,& ſecundum eorum cõſilium fuit iudicatum per Sereniſſ.Siciliæ & Hieruſalem Regem Robertum cum aſsiſtentia duorum Illuſtriſs. Cardinal. Et illam Oldradi deciſionem probarunt communiter Doctores Io.And.in Addition.ad Specul.in Rub. de ſucceſſ. ab int. Paul.Caſt.conſi.164.col.3.in 2. Abbas in d.cap.licet,nu.8. & in ſuo conſi. 85. in pr. & conſi.3.in 2.dubio vol.2.Felin.d.c.prudentiam,nu.7.Iaſ.in l.is poteſt nu.41.ff.de acq.hæred.Tiraquell.de primogen.q. 40. nu.39 & nu. 66. Et quamuis primogenitura non trãſmittatur: quia perſonalis eſt, attamen in propoſito ſatis eſt,ꝙ ius ſuccedendi cum prælatione pro iure primogenituræ, aut ſecundò genituræ tranſmittatur.ſicuti doctè explicuit Bar. Soc.conſi. 222.nu.11. & poſt eum Tiraq. d. loco nu. 88.vbi conſiderat, quod ſtatim cum primogenitus, vel ſecundogenitus natus eſt, acquiritur ſibi ius quodã & qualitas quædam excluſiua poſt natorum & fœminæ alterius ſexus: Et tale ius in eſſe formatur, adeo vt in illius perſona videatur implicitus quidam quaſi ſtatus regalis: & huic intentioni adhæſit Didac. in practicis ca. 38.ſub nu.11.ideo ſi daremus caſum,ꝙ linea primogeniti defficeret poſt curſum centum annorum,ſucceſsio pertineret ad deſcendentes ex linea ſecundogeniti: deinde his deficientibus ad lineam tertiogeniti:ſic etiam linea ex maſculo proueniẽs vti priuilegiata excluderet lineam ex forore maſculi quamuis primogenita prouenientem:Nec refert, quòd inter tranſuerſales ratio primonituræ non videatur conſiderabilis, quia tranſuerſalis tranſuerſalem non generat, nam conſiderabilis eſt, reſpectu genitoris ipſorum tranſuerſaliũ concurrentium, & ſi vnus eorum fuiſſet communis genitor, ſpectandum foret qs ex eis eſſet primo natus: ſic in puncto clarè ſentit Pau.Caſt. d. conſ. 164.ſub num. 5.in 2. Afflict.in c.1. de ſucceſſ. feu.num. 77.Aret.conſi. 164. in 2. dubio Socin.in præall.conſi.Pariſ.conſi.42.ſub num.113. in 4.Didac.d.cap.38.in verſ.vndecimo illud eſt.ex quibus infero malè ſenſiſſe eundem Afflict.in c.1.§.omnes filij:ſub num. 11.& infra:in tit.ſi de feu. fuer. contro. & in c.1.ante num.18.in tit.de grad. ſucced. Hæc autem intelligas in iure primogenituræ ex lege, ſeu ex conſuetudine, vel ex pacto, ſecus in iure primogenituræ per vlt.volum. conſtituto, in quibus terminis procedunt, quæ ſcripſit Alba.conſi.60.nu 12.Roland.conſi.49. nu.50.in 4.& ſentit Paul.Caſt.in d.conſi.164.ſub num. 7. debilius etenim eſt ius per vltimam voluntatem quo ad effectum tranſmiſsionis: Sed de his ſatis.

53 Amplia quæ de Regibus dicta ſunt ad Reges etiam recognoſcentes ſuperiorem in temporalibus Papam, aut Imperatorem, nam & hi ob excellentiam Regiæ dignitatis Regalia omnia habent Bald. in capitu.1. in fine:in titu.quæ ſint Regal. Bertachin.de Gabell.in 1. par. nume. 13. ideo & quo ad hos Maieſtatis crimen per ſubditos committitur veluti in Rege Siciliæ feudatario Eccleſię Roman. tradidit Bellam.conſi. 15. nume. 7. poſt Paul.

Elea-

Eleaz.in clem. paſtoralis: de re iudic. & ab eorum ſententijs non appellatur etiam ad ſupremum dominum ſicuti infra dicetur, num. 63.

54 Nec his negotiũ † facit quod tradidit idem Bar. in d.l. infamem, colum. vlt. ff. de Pub. iud. dùm inquit, quòd ſuper fama ſolus Imperator diſpenſare poteſt d.l. 1. §. de qua re. Item Papa in terris Eccleſiæ, & Collegium Illuſt. DD. Cardinalium Sede vacante, nam vel eius dictum non eſt verum; vt inquit Gaſpar Valla in l. Imperium. nume. 54. ff. de iuriſd. omn. iud. vel melius diſtinguendum eſt, quòd Papa, & Imperator poſſunt plenarie reſtituere apud omnes aduerſus infamiam iure communi irrogatam; Reges autem Principes, & ciuitates liberæ non, niſi intra ſuũ Regnum, & territorium: quia ius commune extra tollere, aut obumbrare nequeũt, ad l. fin. ff. de iuriſd. omn. iudic. quòd ſi ex lege ſua particulari irrogata foret, eam penitus tollere poſſent ſic Barto. in d. §. de qua re; & in l. fin. in fine, C. de ſenten. paſ. ſentit Bal in l. generalis. C. eod. Alexan. ad Bar. in d.l. infamem. Lucas de Pen. in l. cõtra. C. de re mil. lib. 12. Fely. poſt alios, in c. cum te. extra de re iud. Caſſan. de gloria Mundi. conſider. 24. nu. 26.

Dum autem ſupra dixi de principibus de iure, vel de facto non recognoſcentibus Imperatorem, vel alium ſuperiorem in temporalib. de facto enim multi ſunt Principes; Reſp. & ciuitates, illum non recognoſcentes, & quicquid ſit an de iure deberent obedientiam pręſtare, ſtatus pręſens conſideratur.

55 Quia quoad obedientiam, † & exercitium iuriſdictionalium, inſpicitur poſſeſſio & ſtatus, non merum ius l. 1. C. de ſum. Trin. Bal. in c. olim. extra de reſcript. Reſtaur. de Imperatore; q. 53. nu. 20. & idem Bal. in rubr. C. de fruct. & lit. expenſ. Boſ. in tit. de crim. leſæ Maieſtat. nu. 82.

56 Nil mirum: † quia in poſſeſſoriis factũ non ius attenditur. Bald. in l. ſolent: §. an verò inrx. quæſt. ff. de offic. Proconſ. & in conſi. 425. viſis volum. 3. Dec. conſi. 136. Rip. in l. 2. ff. quo. bon. Ratio horum eſt: quia poſſeſsio plurimum facti habet l. 1. in princip. ff. de acquiren. poſſeſ.

57 Item quod de facto † ſeruatur perinde cenſetur, ac ſi de iure eſſet validum pulchre Dec. in l. 1. num. 22. ff. quod quiſque iur. per illum tex. & per tex. in l. qui habebat. §. fin. ff. de manum. teſt. & per plura alia; & idem Dec. conſi. 456. col. 1. Curt. iun. conſi. 163. colum. item 1. Crauet. conſil. 173. ſub nu. 8. & 9. & ante eos Alberic. in d.l. 1. C. de ſumma Trinit.

58 De iure verò † illi non recognoſcunt, vel quia liberi nati ſunt, vel quia libertatem quæſierint ex conceſsione Imperatoris, vel gratuita ex priuilegio, aut ex contractu venditionis; poteſt enim Imperator aliqua de Imperio transferre modo id non cedat ad non modicam Imperij diminutionem, & præſertim ex cauſa, Bar. in l. prohibere. §. plane, ff. quod vi aut clam. Canon. in c. intellecto. extra de iureiuran. Iaſo. in prælud. feud. num. 77. Modern. in d.l. Imperium; Barbat. in tract. de pot. & excell. Reg. in 4 q. vbi in effectu ita diſtinguit Felyn. in c. cum non liceat; in fine extra de præſcript. Crau. conſi. 54. in 1. dubio Reſtaur. de Imperat. q. 104. de quo tamen puncto latius dicam infra vbi tangã an omnis ſuperioritas videatur trãſlata, multum tamen intereſt, an ex priuilegio, vel ex contractu, libertas fuerit quęſita, quia primo caſu poteſt Imperator reuocare priuilegium; Bar. in d.l. hoſtes. ff. de captiu. colum. 1. nam Princeps poteſt, licet decere non videatur, priuilegium à ſe conceſſum reuocare. cap. Decet. de reg. iur. in 6. maxime conceſſum ſubdito. Innoc. in c. in noſtra. extra de iniur. Alexan. conſi. 216. col. 3. in 2. late Dec. in c. nouit col. x. ext. de iudi. Cum verò ex contractu non poteſt, quia ex contractu etiam ſupremus Princeps obligatur. Bal. & Iaſ. in l. 1. ff. de pact. per illum tex. idem Bald. in l. pen. C. de donat. inter vir. & l. vlt. C. de quadr. pręſcript. per illa iura; & adeo obligatur, vt nec etiam de plenitudine poteſtatis poſsit contrauenire, vt inquit

idem Bald. in l. digna vox: C. de legib. & ſubſequitur Paul. Caſt. de his autem latius dicam infra tit. ſeq.

59 Rurſus qui libertatem præſcripſerunt exempti ſunt ab Imperio, nam licet maxima ſit dubitatio, an Reges Principes, & ciuitates poſsint præſcribere libertatem aduerſus ſupremam ſuperioritatem Papæ; & Imperatoris; communis tamen diſtinctio eſt; quòd aduerſus ſuperioritatem Papę, & Eccleſ. Roman. in Spiritualibus quidem præſcribi non poſſit, vt habetur in extrauagan. Bonifacij: Vnam Sanctam; & notat Innocen. in ca. bonæ. extra de poſtul. prælat. Felyn. poſt Butrig. & Abb. in cap. cum nobis in pr. Not. & in capit. cum non liceat colum. 6. extra de præſcript. Balb. in eod. tracta in 1. par. 5. partis princip. numero 24. vbi latè ſcribit.

60 Nil mirum, † quia nec etiam ex priuilegio poteſt Papa, quem ſic exemptare, vt in ſpiritualibus non ſit ſibi ſubiectus. Ioan. Andr. in capit. cum inſtantia extra de cenſibus. Marian. Socin. in cap. accepimus, col. 3. extra de priuileg. Felyn. d. cap. cum non liceat colum. vlt. nam vel ille eſſet Acefalus, aut in Eccleſia duo eſſent capita: In temporalibus verò ſuperioritatem, tam aduerſus Papam in actu reſpectu certi loci, quam contra Imperatorem præſcribi poſſe, ſenſerunt magis communiter Doct. Bart. in d. l. hoſtes. ff. de capt. in 1. coll. & in d. §. de qua re, & in aliis locis ſupra adductis: Bald. in terminis in l. 1. nume. 22. & 25. C. de ſeruit. & idem. Bald. in l. 1. C. ne rei Domin. cum concordantibus congeſtis per Felyn. in d. capit. cum non liceat, & in d. ca. cum nobis & per Balb. loco præalleg. in 2. par. ſub nu. 9. & 10.

Contra verò, quòd præſcribi non poſſit firmauit Abb. in d. cap. cum non liceat, & in c. per venerabilem. ad finem extra qui fil. ſint legitim. ſequuntur Gaſſpar Val. in d. l. Imperium. nume. 79. & plures alii relati per Felyn. in d. cap. cum non liceat, & pulchre Natta. conſi. 649. nu. 18. & infra, adeo, vt ob varietatem opinionũ, ſubſtiterit Reſtau. dicto loco. q. 54.

61 Prior opinio verior videtur in præſcriptione immemoriali: quia immemorialis præſcriptio æquiparatur veritati. l. 1. C. de ſeruitut. l. ſi pupillus ad finem. ff. de adminiſt. tut. Bald. conſil. 23. ſubtiliter in 4. Item æquiualet pacto. l. 2. & quod ibi notat glo. C. de dot. promiſſ. Bald. d. conſi. 23. Socin. ſen. conſi. 86. in cauſa num. 12. in princ. & conſi. 166. nu. 12. in 2. Imo fortius operatur præſcriptio, quàm pactum, ſicuti ex pluribus docuit Felyn. in c. cum acceſsiſſent. nu. 48. ext. de conſtit. & præterea habet vim priuilegij à ſuperiore conceſsi, vt latius dicam infra ita, vt omnia quæſibilia priuilegio, quæruntur etiam conſuetudine, & præſcriptione immemoriali, ſic eleganter Abb. & Dec. in c. cum contingat, extra de foro compet. Cardin. in clemen. 2. de Relig. dom. in fine, & hæc opinio ꝓ præſcriptione ex communi obſeruantia eſt recepta.

62 Quamobrem à ſententijs iſtorum Regum, Ducum, Principum, & ciuitatum, non recognoſcentium ſuperiorem in temporalibus, Papam, vel Imperatorem, non appellatur ad eos, Specul. in tit. de appel. §. nunc tractemus in prin. Cy. in l. fin. C. de petit. hæred. & in l. fi. C. de donat. vbi ꝙ à ſententia Sereniſſ. Ducis Venet. non appellatur, Bal. in prohemio digeſt. ſub nu. 11. vbi ꝙ horum ſententiæ ſunt diffinitiuę, & pro legib. habentur ad tex. in l. fi. C. de leg. & idem Bal. in l. 1. ff. de of. præf. pręt. per illum tex. & idem Bal. in d. l. fi. Oldr. conſ. 53. col. vlt. vbi ꝙ à ſententia Regis non appellatur, & ꝙ error ſuus emendari non poteſt: quia ſuperiorem non habet, ſequitur Fely. in d. c. cum non liceat ſub nu. 11. & 14. Affl. in Rub. quę ſint Regal. nu. 35. & latius Philip. Franc. in Rub. de appellat. col. 4. & Philip. Dec. in c. nouit nu. 12. ext. de iud. niſi in cauſis arduis ex cauſa notoriæ, & manifeſtę iniuſtitiæ ſicut plenius notatur in d. ca. nouit. Et pulchre Affl. in d. loco ſub nu. 49. & ſeq. vbi optime declarat; & ante eum Dom. Abb. in ca. expoſi-

ta,

ta, colum. 1. extra de arbitr. Abb. & Dec. in Rubr. extra de appellat. & idem Dec. in cap. ſi duobus, numero 5. extra eodem. Nil mirum autem appellatio non datur: quia illorum poteſtas in ſuis ſtatibus æquiparatur poteſtati Imperatoris, à cuius ſententia ſimiliter non appellatur ad Papam, ſicuti cenſuit Cardinal. quem retulit Dec. loco præalleg. poſt glo. in cap. quoniam: x. diſtinct. item quia in ſtatibus ſuis plenitudinem poteſtatis habent Felin. d. cap. quem in eccleſiarum ſub num. 53.

63 Amplia etiam, † quòd Regnum eſſet feudum Eccleſię, vel Imperij: ſic Fely. in d. cap. cum non liceat, num. 14. poſt Bal. in d. l. 1. ff. de off. pręf. pręt. & addent. ad eum in prohem. Digeſt. & in Rege Sicilię tradit Andr. Iſer. poſt glo. in Prohem. conſtitut. Regni à quo non diſſentit Lucas de Penna, in l. prędia col. pen. verſ. quinto, ex his. C. de location. pręd. ciuil. Felyn. dicto loco, & in principibus perpetuis Romandiolę feudatariis Eccleſię, quòd ad Papam non appellatur in ciuilibus, vel in criminalibus Cępol. cauſarum crimin. conſil. 17. num. 6. & in aliis principibus, veluti in Marchione Montisferrati Natta poſt multos conſi. 908. ſub num. 7. & licet nonnulli contra: eorum opinio poteſt procedere ratione notorię, & manifeſtę iniquitatis in magnis tamen cauſis ſicuti pulchre Afflict. ſcripſit in d. Rub. num. 55. & ſequen.

64 Quicquid autem † ſit circa punctum ſupremę ſuperioritatis concedunt ſcriptores alia Regalia, & quę competunt Papę, & Imperatori in ſignum ſingularis priuilegij, & prętogatiuę pręſcribi poſſe; merum, & mixtum Imperium in aliquo loco cum omnimoda iuriſdictione Barto. conſil. 189. primo quęritur, latiſsime Iaſ. poſt Oldra. Alberic. Bald. Paul. & Alexan. in d. l. Imperium. Alexan. in diſputat. ſua. Sigiſmundus in 2. dubio. Balb. loco præcitato nume. 13. Reſtaur. de Imperator. q. 59.

65 Intelligendo tamen de † præſcriptione immemoriali: quia per eam Regalia præſcribuntur. cap. ſuper quibuſdam. §. præterea, extra de verborum ſignificatione l. hoc iure. §. ductus aquę. ff. de aqua quotid. habet enim huiuſmodi præſcriptio vim priuilegij conſtituti, & conceſsi à ſupremo principe, & inducit præſumptionem iuris, & de iure pro titulo, & conceſsione priuilegij, quæ non admittit probationem, in contrarium; Barto. in l. 1. colum. vlt. C. de ſumma Trinit. Butrig. in cap. peruenit, extra de cenſibus. text. optimus. in cap. 1. de præſcript. in 6. cum gloſ. Oldrad. conſi. 172. Bald. conſil. 439. Amplius colum. 4. in 3. Alexand. conſil. 6. in pr. Socin. ſen. conſil. 297. viſo in 2. Decius conſil. 85. colum. 2. & conſil. 152. in cauſa, Crauet. conſi. 10. nume. 11. Boſius in titu. de Regal. num. 21. Rolan. à Valle conſi. nume. 17. in 4.

66 Et præſcriptio † huiuſmodi operatur etiam domino ſupremo ignorante, vt Doctores ſupra relati tradiderunt, & præter eos Dec. conſil. 468. colum. 1. & melius conſil. 496. nume. 5. & 271. nume. 14. & idem Dec. conſi. 586. colum. 1. cum aliis in id cumulatis per Felyn. d. cap. cum nobis nume. 3. per Rolan. conſil. 89. numero 9. in 3. & latius in conſil. vltim. numero 97. cum ſequen. & in 4. quibus in locis etiam concludunt in tali pręſcriptione non eſſe neceſſarium edocere de bonafide, quod etiam tradidit Alexan. d. conſi. 6. in pr. Dec. d. conſi. 586. colum. 1. & Cur. iun. conſi. 158.

67 Ideoque Reges †, & Principes, qui Regalia, & iura Imperii præſcripſerunt noua vectigalia inſtituunt; ſpurios legitimant, leges condunt, & omnia faciunt, quæ Imperator facit in ſuo Imperio. l. ſi publicanus. §. in vectigalibus. ff. de publican. Bald. in rubr. ff. de rerum diuiſ. numero 3. & conſuluit Gulielm. à Perna conſil. 17. Firman. in tract. de Gabel. in princip. prim. par. Felyn. d. cap. cum non liceat, numero 13. Et ita ſeruatur.

Afflict.in cap.1.in verbo vectigalia: in 1. col. quæ ſint Regal. Item confiſcant bona delinquentium. Angel. dict.l.1. C.ne ſine iuſ.& ita etiam vbique ſeruatur.

68 Hæ autẽ ciuitates, † & prouinciæ, quæ Imperatorem in ſuperiorem non recognoſcunt, poſſunt ſibi deligere, & deligũt principem Sede vacante. Bald. in l. ex hoc iure.ff. de iuſtit. & iure. num. 3. vbi iniquit quòd ſi in Regno caſtellæ, defecerat omnino linea Regia, Regnicolæ poſſent ſibi deligere Regẽ. ſequuntur Angelus, Paul. Iaſo. & Claud. Aq. nu. ſexto. Aluarot. in c.1.col.9.in tit. quis dicatur Dux. Iacob. a S. Georg. in ſua inueſt. in verbo Dux Sabaudiæ. nu. 2. & in ciuitate Mediolani, ꝙ potuerit ſibi eligere Ducem Franci. Sfortiam tradit Roland. Vall. conſi. vlt. nu. 91. in 4. vnde quæſtio illa an Papa, vel Imperator ſuccedat vacante Regno fortè procederet cum de iure dubitaretur, nec Regnicolæ de Rege ſibi deligendo agerent. Plura autem ſunt Regna, & principatus, quæ in temporalibus non recognoſcunt Imperatorem in dominum: Et vtrum id ſit de iure, vel de facto in Regibus Galliarum, & Hiſpaniarum contendunt ſcriptores Gallici, & Hiſpani Ioan. Ferald. in tractat. de priuileg. Regum Franciæ. Ioan. Igneus in ſua diſput. an Rex Franciæ: & Didac. Hiſpan. in cap. peccatum: in relectione. 2. par. §. 9. ad finem.

Conſtat autem Sereniſſ. Venetorum

69 † Rempubli. ab Imperio exemptam, tam de facto: quia Imperatorem in dominum non recognoſcit, quam de iure, vel quia alma Venetiarum ciuitas, in inſula maris fundata eſt, ac ideo veluti altera Roma libera nata: vt inquit Baldus in Rubric. ff. de rerum diuiſio. nu. 6. allegando textum in l. intantum. ff. eodem. vel quia priuilegium libertatis ab Imperatore habuerit, vt Barto. inquit in dicta lege Hoſtes. colum. 1. Bald. in cap. ſicut. col. 3. extra de iureiurand. Alberic. in l. 1. C. de ſumma Trinita. vbi refert vidiſſe priuilegium, illud bullatum bulla aurea, vel quia libertatem præſcripſerint per tempus immemoriale ad ea, quæ ſupra dixi, & ita pro libertate huius Sereniſſ. Dominij profitetur Baldus in l. decernimus, C. de ſacro ſanct. Eccleſiis. Iaſon. in l. 1. num. 11. C. de ſumma Trinitat. & in l. ex hoc iure. ff. de iuſt. & iure, & in conſi. 70. in tertio volu. Iacob. Aluarot. in cap primo, in tit. quis dicatur Dux, cum pluribus adductis per Reſtaur. dict. quæſtio. 54. num. 9. & per dom. Gigan. in ſuo tractatu de crimine leſæ Maieſtatis. in titul. de rebellibus. quæſtione ſeptima.

Ciuitates verò, & populi ſubditi, qui

70 † ſuperiorem, recognoſcunt iura fiſcalia non habent: ſic Baldus in l. 1. num. 8. C. de hæred. vend. Barto. in l. 1. C. de bon. vacan. libro 10. & in l. item veniunt. §. ait ſenatus. ff. de petit. hæredit. nec mirum: quia iſtæ ciuitates ſunt ad inſtar priuatorum. l. cum qui vectigal. ff. de verbor. ſignifica. l. ſimile. ff. ad municip. & ita etiam de conſuetudine ſeruatur.

Ideo ciuitas Paduæ hodiernis tempo-

71 ribus: quia ſubeſt † Excelſæ Reipubli. Venet. iura fiſci non habet, licet aliàs habuerit Bald. conſil. 400. quod Iacobus. nume. 3. in princip. proinde leges de iuribus fiſci loquentes, non habent locum in iſtis ciuitatibus. Bal. in l. aduerſus. colum. 2. C. de furt. Afflict. in cap. 1. in verbo. bona vacantia: in titu. quæ ſint Regal.

Facta prædicta ſtat pulchre dubitatio,

72 quid ſi Imperator † conceſſerit Caſtrũ, vel ciuitatem cum mero, & mixto Imperio, an videatᷓ conceſsiſſe iura fiſcalia, præſertim ad effectum confiſcandi bona omnia alicuius delinquentis, nam pro negatiua determinauit Afflic. in cap. 1. in verbo condemnatorum. nu. 39. in titu. quæ ſint Regal.

Vbi inquit, quòd ad effectum confiſcã

73 di requiritur † ſpecialis commiſsio ad tex. in d. l. 1. C. ne ſine ius. not. Bald. in l. fi. ff. de off. præf. vigil. vbi ita inquit. ſequitur Alex. in l. 1. nu. 75. ff. de off. eius, Riminal. ſenior in l. Imperium nu. 26. Afflict. poſt Bal. in c. 1. in x. notab. nu. 5. in tit. hic finitᷓ lex. Itẽ quia ius confiſcandi eis tantum vr̃

competere,

competere, qui in loco imperium habent, & qui præterea ius infiſcandi quæſierunt ex priuilegio, vel per pręſcriptionem. Bar. in l. 1. col. penul. C. de ſumma Trinita. adeo, vt non videatur ſufficere, quòd habeant merũ & mixtũ Imperiũ ex cõceſſione Imperat. & ita viſus eſt sẽtire Alex. conſi. 13. col. 3. verſi. 6. præſupponi, & col. 4. verſi. ex prædictis. vbi fundat ſe in præſcriptione confiſcandi.

Rurſus quod habentes Caſtrum, cum
74 mero, & mixto † Imperio non habeant alia iura Regalia, & fiſcalia, qualia sũt ius ſuccedẽdi in bonis vacantibus, ius exigẽdi vectigalia, vel noua ĩponẽdi, firmauit Iacobin. a S. Georg. in ſua inueſtit. in verbo. cum mero, & mixto Imperio. nu. & 17. 19. & 21. hoc etiam expreſſe voluit Lucas de Penna in l. 1. col. 7. C. de priui leg. ſccholar. lib, 12. vbi, quòd conceſſo Caſtro tranſeunt ea, quæ poſſunt per priuatum poſsideri, ſed non ea, quę ſunt merè Regalia, vt eſt poteſtas condendi leges creare magiſtratus, & tabelliones, monetam cudere, & huiuſmodi: & idem clare ſenſit Alberic. in l. 2. in fine, ff. de offic. eius, & in d. l. Imperium nu. 53. quem ſequitur Iacob. a S. Georg. nu. 14.

Nec mirum: quia Regalia vti de re-
75 ſeruatis † principi per generalem verborum conceptionẽ non intelliguntur tranſlata, ſed requiritur ſpecialis expreſsio c. quod ad tranſlationem. extr. de off. legati, & ibi plene notatur, & idẽ Albe. in l. quoties. C. de pręcib. Imp. offer. Calcan. conſi. 102. quia quibuſdam, Anchar. conſi. 331. viſis. colum. 3. Abbas conſil. 61. in cauſa, & quæſtione volum. per Ripa in l. obligatione ff. de pignorib. in 1. col. Boer. qui plures adducit. deciſ. 60. nume. 12. & 13. Boſ. in tit. de regal. nu. 25. Alciat. conſi. 1. lib. 7.

Pro ſolutione huius difficultatis, que-
76 madmodum † notanda eſt: colligendo ſcripta Doctorum varijs in locis diſtinguendũ eſt: Nã aut cõceſsio fuit facta a ſupremo puta Papa, Imperatore, Rege, aut alio principe neminem in temporalibus recognoſcẽte ſuperiorem: in titulum maioris dignitatis: quia creatus ſit Rex, Princeps, Dux, Marchio, aut Comes, & in his caſibus fiſcalia, & Regalia videntur tranſlata: Bald. in cap. primo, in vlti. not. in titulo, quæ ſint Regal. Afflictus in Rubric. numero 68. cum ſequent. Felyn. in capit. cum nobis. numero 5. extra de præſcriptionib. Iacobin. in ſua inueſtit. in principio. verſic. dubitatur. Egid. Boſ. in titul. de Regal. colum. 2. ideoque iſti principes poterunt in ſuis ſtatibus leges condere creare magiſtratus, pœnas, &. confiſcationes bonorum delinquentibus indicere, noua vectigalia inſtituere, collectas imponere, monetas cudere, tabelliones creare, illegitimè natos in ſuo ſtatu reſtituere, & ea omnia facere, quæ ipſe ſupremus concedens facere poterat: ſic Doctores in locis præcitatis: & conſulendo tradiderunt in Duce Mediolani, Ang. conſi. 217. Paul. Caſtr. in ſuo famoſo conſil. ſuper primo in 2. & in eodem Duce Anton. Craſſ. & Laurent. Calcan. conſil. 67. 68. & pro Illuſtriſſ. DD. Malateſtis. Cuman. conſil. 162. viſa copia, & pro Illuſtriſſ. Domino Pandulpho Roman. conſil. 59. colum. 2. Et pro illuſtr. Dom. Manfredis. Alexand. conſi. 23. numero 10. in 6. & pro alijs Dominis idem Alexand. conſi. 1. nu. 30. in 5. Soci. ſenior. conſi. 165. col. 2. in 2. & conſi. 3. colum. penul. in 3. Curt. ſenior. conſil. 48. colum. 10. Curt. iunior. conſil. 61. numero 9. vbi pro Illuſtr. Domino Caſtri Giufredi, & idem Cur. conſil. 100. vbi in Duce Mediolani, & in Duce Mantuæ Pariſ. conſil. 69. in pr. & pro illuſtr. Dom. Carpi, Rui. conſ. 83. col. 2 in 3. Et pro Illuſtr. Domino Luzariæ. Soci. iunior. conſi. 33. & pro illuſt. Dom. Saxoli idẽ Socin. cõſil. 76. in 3. & pro illuſt. Domi. de Scãdiano idẽ Soc. in cõſ. 126. in eod. vol. & pro illuſt. Dom. a S. vitale idẽ Soc. ꝯſ. 75. in 4. ꝑ illuſt. Dom. Sigiſmõdo Eſtẽſe in ꝯſ. ſeq. ſubſecuti autẽ sũt Aimo. Crauet. conſ. 132.

Roland.conſi.48.& 78. in 2. & conſ.21. in 4. Franc.Decius conſi.56.nu.61. & alibi ſæpe doctores.

77 Horum tamē dicta teperauit † Felyn. in cap.quæ in Eccleſiarum.num.52.extra de conſtitution. & Dec. ſub nu. 29. vbi reſtringunt quo ad ea, quæ ſunt de poteſtate ordinaria,& non de abſoluta, & de plenitudine poteſtatis, ſequitur Bonus de Curtili:in tractat.de nobilit.in 3.par. num.218.

Nil mirum quia principes recognoſcē
78 tes ſuperiorem † plenitudinem poteſtatis non habent, ac ideo ea vti nequeunt, & ꝓinde ius tertij auferre nō poſſunt:ſic pulchrè ſcripſit Alberic. in l. quoties. C. de ꝑcibus Imper. offer. quē ibi ſequit̄ Paul. Caſt.vbi refert,ſe ita cōſuluiſſe tēpore Illuſtr.Dom.Panduſfi de Malateſtis,q̄ fuit Dominus Bergomi,& idē dicit in Duce Mediolani, qui recognoſcit Imperatorē in ſuperiorē:ſecutus eſt Iaſ.in l.reſcripta. col.2.C.de precib.Imper.offer.,& in cōſi. 177.in 2.& in Duce Ferrarię;q̄a Papā ſuperiorē in tēporalibus hēt Dec. cōſ.373. nu.15 Reſtaur. de Imperat.q.110.col. 2. & in Duce Vrbini.Soci.iun.conſi.69.nu. 63.in pr.& fortè eſt ratio, q̄a in hos pop. Rom.poteſtatem nō tranſtulit: & harum ſententiæ accedit Ruinus quoq; conſ.23. nu.13.in 2.

Sed aduerte:quia quicquid de iure ſit:
79 iſti Sereniſſ. Duces † ꝑpetui,quāuis ſuperiorē recognoſcant de cōſuetudine vtunt̄ in ſtatibus ſuis plenitudine poteſtatis: ſic in Duce Mediolani, & in alijs perpetuis dominis tradiderunt.Bal.conſ.457. nu.5. in v.Angel. d.conſi.Iaſ.conſi.101. immunitas.in 3.& in Duce Ferrariæ Alex. cōſi. 1.nu.31.in.5.& in Duce Mediolani. Rolan.poſt plures conſi.vlt.nu.45.& 95.in 4. & in Sereniſſ Duce Mantuæ Soc.iun.cōſil.60.nu.7.in 4. Natta conſ.402. n. 19.& ita deciſū refert Mohedan.in ſuis deciſionibus,quas in ſcriptis habeo:ſub ti. de maior.& obed.deciſ.45.vbi inquit:huiuſmodi principes eſſe in tali poſſeſſione.

Alij autem principes non recognoſcē
80 tes ſuperiorem † plenitudine poteſtatis in ſtatibus ſuis vtuntur: quia ſupremi ſunt: Paul.Caſt.in d.l.quoties, & pro confirmatione prioris concluſionis.

Adde quod iſti domini perpetui poſ-
81 ſunt † condere leges,& ſtatuta etiam contra ius commune,& omnia poſſunt, quę pertinent ad merum, & mixtum Imperium.Bar.in rep.l.omnes populi.in 4.q.1. quęſt.princip. ff. de iuſtit. & iure Ang. L. Alex.Aret & Iaſ.in l. 5. in princip. ff de verb.oblig. Roland. conſi.4. in pr.dubio vol.3 .Crau. conſi.135 poſt Alex. conſil. 124.in 4.& nouiſsimè Franc. Decius cōſil 4.col.1.& 3.& pro Illuſt.Domino Matelicę Soci.iun.conſi.105.nume. 16.in 3. & licet paſſus ſit ſatis inuolutus: q̄a plerique ex relatis per Rolandum tenuerunt hos recognoſcentes ſuperiorem non poſſe ſtatuere contra ius commune,attamen eorum opinio non placet in Ducibus Marchionibus,& comitibus ęrectis a ſupremis Dominis, ſed forte procedet in ęrectis ab iſtis: quorum inferior eſt cōditio, vt proximè dicam.

Quandoque verò conceſsio reperitur
82 † facta Rectoribus terrarum, & Dominis temporalibus, & eo caſu meri, & mixti Imperij tranſlatio cum omnimoda iuriſdictione pertinet ad iuriſdictionalia in ciuilibus,& criminalibus, non tamen importat auctoritatem confiſcandi, nec alia Regalia exercendi.l.1.C. ne ſine iuſ. & ibi notat Angel.Felyn.d.cap. cum nobis nu.5.dixi infra in tit.de publ.bonorū. num.52. ſimilem diſtinctionem tradidit idem Felyn.cap.quod ſedem col. vlt. de offic.ordin.de qua infra nu.88.

83 Aliquando verò conceſsio reperitur facta a ſupremis, Dominis tamen inferioribus,vel facta reperitur a Ducibus,& principibus recognoſcentibus ſuperiorē. Et his caſibus feuda licet perpetua, non ſunt Regalia, ſed inferioris qualitatis, vt per ſcriben. in titu. quis dicatur Dux: & per Socin.ſen.conſi 165. nume. 3. & per Socin. iuni. conſil. 98. ſub num.20.in 3. & ſic facta cōceſsione in hos dominos in

feriores

feriores Regalia, non tranſire, quæ de primis gradibus meri imperij ſint, ſentit Iacob. Aluarot. in c. 1. §. ſi quis aliquem in titu. de pace tenen. vbi concludit, quod pœnæ, & mulctæ pertinent quidem ad Barones feudatarios: quia ſunt de 6. gradu meri Imperij: non autẽ bonorum confiſcationes: quia ſecundum eum pertinent ad maiorem dominum per illum tex. vbi tamen limitat in feudis, & alijs recognitis ab ipſo Barone, vt ad eum redeant, & idẽ voluit Afflict. ibi in x. nota. b. nec diſſenſit Prępoſ. quod etiam voluit And. Iſern. in §. hæreditatem: cum confiſcatio fieri contingit ex cauſa delicti commiſſi ita quod condemnatio principaliter reſpiciat perſonam, & ſequitur Mar. Laudenſ. ibi,

84 Ego autem pro reſolutione articuli: primo recurrendum eſſe cenſeo ad tenorem inueſtituræ, qui quidem ante omnia in materia feudali aduertendus, & attendendus eſt: ſicuti vbique feudiſtę admonent: Nam ſi inueſtitura facta eſſet de Caſtro cum Regalibus abſque dubio confiſcationes continerentur, & ad feudatariũ pertinerent ex pacto inueſtituræ Abb. conſi. 60. in 2.

85 Nil mirũ: quia publicare bona ius Regale eſt: c. 1. in tit. quæ ſint Reg. Affli. ibi in verbo condemnatorum ſub nu. 39. Aymo Crau. conſi. 128. col. 2. Parpal. in rep. l. 1. mihi col. 13. ff. ſolut. matr. Rolan. conſil. 78. nu. 20. in 2. & iterum conſil. 21. nu. 19. in 4. Natta conſi 594. nu. 21.

86 Et hoc caſu ſic Ragalium facta conceſſione omnia Regalia videbuntur tranſlata Bar. in l. 1. C. de bon. vac. Afflict. in Rubri. quæ ſint Regal. in 6. quæſt. nume. 68. Egid. Boſ. in tit. de Regal. num. 23. quia indeffinita æquipollet vniuerſali. l. ſi domus. ff. de ſeruit. vrb. præd. & l. ſi pluribus. ff. de leg. 2. ſi is haberet iura Principis Socin. iun. d. conſi. 75. num. 1. & conſi. nu. 20. in 4. nec mirum quia conceſsio interpretaretur facta de omni, & toto iure cõcedentis Bal. in c. 1. in ti. de c. qui Cur. vend. Dec. conſi. 292. nu. 4. Socin. idem conſi. 80. num. 43. in 3.

87 Idẽ ſi dominus conceſiſſet Caſtrũ cum mero, & mixto Imperio, & cũ omnibus ſuis iuribus, iuriſdictionibus redditibus, & prouentibus ſic Bald. in ſpecie in conſil. 306. diſtinguendum eſt; & conſil. ſeq. in 4. hoc etiam ſenſit Paul. Caſtr. conſil. 354 commodum. in princi. vbi quòd omnes vtilitates, & obuentiones ex cauſa, & occaſione rei feudalis prouenientes pertineant ad feudatarios, & non ad directarios. Et eſt apud me indubitata cõcluſio: quia bonorum confiſcationes ſunt de redditibus, & emolumentis Caſtri veluti latius ſcripſi in 3. par. in tit. de conductorib. nume. 41. & 42. immo ex vi illorum verborum Regalia omnia includuntur Cuman. conſi. 126. colum. 1. & 2. vbi de Salinis, & alijs regalibus, Paul. de Caſtr. conſi. 63. quod d. reditus. in 5. fundamento vol. 1. Socin. iuni. conſi. 80. nume. 39. & 40. in 3.

88 Similiter conceſſo Caſtro in perpetuũ cum iuriſdictione, adhuc confiſcationes ad conceſsionarium pertinerent: quia ex ui indeffinitæ omnem iuriſdictionem videretur donaſſe, & idcirco omnes redditus cauſarum ciuilium, & criminalium ad eũ pertinerent: Bald. in l. fin. col. 1 ff. de conſtit. prin. ſequuntur relati per Iaſ. in l. Imperium: colum. 5. verſic. ex hoc vltra alios. ff. de iuriſdict. om. iud. Crau. conſil. 128. colum. 2. & idem quod omnis iuriſdictio cum mero, & mixto Imperio videatur, & ſit tranſlata pulchrè probauit Paul. Caſtr. conſi. 187. notandum eſt colum. 3. in 2. ſecutus eſt Felyn. in cap. quod ſedem: col. pen. & vlt. ext. de off. ordin. vbi ſecus concludit cum iuriſdictio in loco conceditur alicui nõ per viam infeudationis, vel donationis perpetuæ, ſed per viam magiſtratus, & eſt communis concluſio: Roland. conſil. 48. numero 27. in 2. & latius in eo. vol. conſil. 42. num. 16. cum ſeq. vbi poſt plurimos per eũ relatos cõcludit: cõceſſo in feudũ Caſtro cũ iuriſdictione merũ, & mixtũ Imperiũ videri tranſlatũ, cũ oĩbus redditib[9]

cauſarum

cauſarum ciuilium,& criminalium, pœnis,mulctis,& confiſcationibus, & fortius ſi dictum fuiſſet cum omni, vel omnimoda iuriſdictione, vel cum omni iure ſuo, vt per Doctores dictis in locis, & in ſpecie per Oldr. conſi. 252. ad quæſtionem, quem retulit, & ſecutus fuit Ioan. Andr. ad Specul. in titul. de iuriſdictio. omn. iudi. in addit. incip. habeo conſilium.

89 Idem ſi dictum fuiſſet cum mero, & mixto Imperio: nam eo caſu confiſcationes ad feudatarium non ad directarium pertinerent: Guido Papa, quæſt. 76. vbi in crimine hæreſis: Lucas de Pen. in l. 1. colum. pen. C. de priuil. ſcholar. libr. 12. Cæpol. conſi. 17. col. 6. Iacobin. in verbo: cum mero, & mixto Imperio, nume. 6. & nume. 8. Brun. conſi. 31. in 2. dub. Egid. Boſ. in titul. de pœnis, nu. 25. & de Regal. num. 15. Roland. Val. in dictis conſilijs, & præciſe, conſi. 78. in 3. colum. Natta. conſi. 240. in tertia col. & ſic etiam ſenſit Alber. in 3. par. ſtat. q. 19.

90 Ratio eſt: quia confiſcationes bonorũ ſunt de primo gradu meri Imperij: Iaſ. poſt alios in l. Imperium, nu. 24. ff. de iuriſd. omn. iud. Riminal. ſen. nu. 26. Gaſpar Valla nu. 85. & Sapia nu. 64. vbi id comprobant rationibus, & auctoritatibus: quibus adde Alber. & Cepol. in locis prox. adductis Bald. in c. 1. de pace tenen. & in l. 3. ff. de offi. præfe. vigil. Natta conſi. 594. nume. 21.

91 Item quia vaſſallus infeudatus habet vtile dominium in re, conſequenter omnes vtilitates inde prouenientes, ſic arguit Bald. in l. 1. in quæſt. 43. ff. de rerum diuiſ. Paul. Caſt. d. conſi. 954. commodum. col. 1. in princ. vbi inquit: quod habere vtile dominium in feudo, nihil aliud eſt, quam habere rei vtilitatem & poteſtatem de ea diſponendi cum ſuperioris auctoritate, inde reſoluitur: ſi obijceretur, ius & auctoritatem confiſcandi pertinere ad hos feudatarios vti officiales maioris domini, vtilitatem vero ad dominum ipſum pertinere: quia non ſunt officiales in rem domini, ſed perpetui in rem ſuam; ſic Egid. ſentit, de Regal. d. loco, & fuit reſolutio Barto. in extrauag. qui ſint rebelles: in gl. rebellando, col. 2.

92 Hiſdem rationibus, idem quoque dicẽdum videretur: cum Caſtrum in perpetuum ſimpliciter conceſſum fuiſſet à principe, nam videretur conceſſio facta de caſtro ipſo cum territorio, ac cum omni iuriſdictione concedentis mero, & mixto Imperio: ad tex. in l. 1. §. cum vrbem, ff. de off. præf. vrb. per quem ſic Old. ſcripſit d. conſi. 252. Bar. in l. 2. C. de bon. vac. & in l. inter. ff. de acq. rerum dom. & in l. 1. ff. de iuriſ. omn. iud. vbi Riminal. ſub nu. 23. de communi, Bal. & poſt eum ſcribentes omnes, & latiſſime Math. Affli. in c. 1. de cap. qui Cur. vend. Paul. Caſt. d. cõſi. 187. col. 2. in 2. Calcan. conſi. 68. nu. 11. Boer. deciſ. 50. item ſub nu. 11. Iaſ. conſi. 45. col. pen. in princ. pulchre Cuman. conſi. 162. Bar. Cæpola in ti. de flumin. colu. pen. in verſ. ſed aduerte: vbi inquit in tali con-

93 ceſſione perpetuo, & abſolute † facta flumina quoque publica contineri: Dec. cõſ. 292. nu. 4. cum vero conceſſio facta ſit de Caſtro cum mero, & mixto Imperio, & omni iuriſdictione non ſimpliciter, ſed cũ clauſula reſeruatiua maioris dominij: hoc caſu (niſi aliud in datione dictum foret) confiſcationes quo ad vtilitatem ꝑtinerent ad maiorem dominum: exercitium autem meri, & mixti Imperij ad feudatarium ſpectaret: ſic in ſpecie decidunt Laudenſ. & Præpoſ. in c. 1. col. vlt. qualiter vaſ. iur. deb. ſequitur Boſius in titu. de pœnis: nu. 25. exercitium autem meri, & mixti Imperij in quibus verſetur, egregie ad rem iſtam declarauit Iacobin. in verbo: cum mero, & mixto Imperio: col. 2. & in his terminis videntur reſtringi ſcripta per Aluarot. & alios relatos ſupra nu. 72. qui tamen fatentur ad hos feudatarios pertinere mulctas, & pœnas; quia non ſunt de primo, ſed de ſexto gradu meri Imperij, ac ideo ſub reſeruatione iuris maioris dominij non includuntur, ego autem de huiuſmodi concluſione valde dubito; quia in priuilegijs, & in inueſtituris

ſolet

ſolet adijci clauſula iſta reſeruatiua iuris maioris dominij, vt eo loco ſcripſerunt Laudenſ.& Præpoſ. & vbi non eſſet facta reſeruatio expreſſe adhuc facta intelligeretur, ſicuti Ange. tradidit quem ſequitur Rimінal. ibi in l. 2. ff. de off. eius; Boſ. in ti. de crim. leſæ Maie. nu. 100. & late dixi infra nu. 158. quamobrem clauſula illa non videtur trahenda ad inhibendum vtilitates confiſcationum, ſed ad alia, quæ concernunt ius ſupremi dominij; veluti appellationes, ſupplicationes, recurſus, leges generales, recognitiones, obſequia animaduerſiones in feudatarium ex iuſtis cauſis, & huiuſmodi. nempe ſupremum Imperium, circa plura alia verſatur, quam circa cognitiones ciuiles criminales, pœnas, mulctas: & confiſcationes: ſicuti ampliſſime ſcribitur in d. l. Imperium, ff. de iuriſd. omn. iud. & ſic poſt hæc ſcripta reperi ſenſiſſe Socin. iun. conſilio 126. numero 37. in 3. & conſilio 76. columna penult. in 4.

94 Limita præmiſſa: cum reus deliquiſſet in dominum directum: nam in vltionem ſuæ iniuriæ permitteretur maiori domino de eo crimine cognoſcere, & ꝯfiſcare bona illus delinquentis etiam exiſtentia intra territorium feudatarij patroni vtilis dominij, & illa ſibi appropriare ſic Oldrad. conſi. 148. cuius deciſionem ſequuntur Bald. Præpoſ. & Affl. in d. c. 1. de Capit. qui Cur. vend. Guido Papa, q. 341. Iacobin. in verbo: de caſtro rubei mentis, col. 2. Gramat. conſi. 6. nu. 5. Egid. Boſ. in tit. de pœnis, num. 28. Brun. conſi. 31. col. vlt. Crauet. conſi. 128. col. vlt. Socin. iun. conſi. 76. nu. 3. in 3. latiſſime Rolan. d. conſi. 78. ſub nu. 22. & ſeq. quamquam in his terminis contra deciderit Afflict. deciſ. 282. col pen. & Crau. d. conſi. 128. ſed non eſt curandum: quia ipſemet Afflict. in c. 1. in verbo: & bona committentium: nu. 21. in tit. quæ ſint regal. tenuit priorem cõmunem ſententiam: vbi tamen inquit, quod ab ea generali conceſſione videtur excepta cognitio de tribus criminibus, leſæ Maie. Hæreſis, & falſæ monetæ poſt Lucam de Penna per eum relatum in l. 1. C. de priuil. ſcholar. libro 12. ſecutus eſt Soci. iun. conſi. 116, nu. 2. in 3. quæ tamen reſeruatio intelligitur de crimine leſæ Maieſt. in ſupremum cõmiſſo, ſed ſi in Dominum inferiorem ſubditus deliquerit poterit Dominus ipſe illum punire pro crimine leſæ in eum Maieſtat. ſic eleganter idẽ Socin. conſi. 105. n. 25. in eo vol. vbi illam clauſulam exceptiuam poſitam in priuilegio inueſtituræ ſic intelligit, & declarat. & idem in conceſſione priuilegij generalis cognitionis cauſarum ciuilium, & crimlnalium tradidit Gramat. conſi. 6. in omnibus autem caſibus cum dominus ipſe ſuperior confiſcat præterquam pro crimine in eum commiſſo, vaſſalli infeudati bona exiſtentia ſub eorum territorio capiunt, ſicuti latius dixi ſub titu. de public. bon. nu. 139. cum autem pro crimine in eum commiſſo, ratio expoſtulat, vt ipſe capiat: quaſi in vltionem ſuæ iniuriæ, videatur ĩ eo caſu ſibi ius reſeruaſſe, ad tex. cum materia in c. 1. §. denique, & §. fi. in ti. quæ fuit pr. cau.

95 Et quia quod alicui in vindictam ſuæ iniuriæ debetur, proprium illius eſt, nec alteri confertur. l. 2. §. emancipatus. ff. de coll. bon. l. at vbi. ff. de petit. hæred. l. bouẽ. §. ſi quis ſeruum. ff. de edil. ædict. c. 1. §. ſi quis aliquem: in titu. de pace tenen. cum plurib. ſimilib. & hæc limitatio ĩdubitãter procedit cũ in inueſtitura reperitur adiecta clauſula, ſaluo iure ſuperioritatis, & alti dominij ſicuti aduertit Rol. d. conſi. 78. nu. 28.

96 Intellige ſic tamen, vt per eam appropriationem ius domini inferioris non lædatur reſpectu ſuarum vtilitatum, & obuentionum, quæ ſibi debebantur in bonis illius rei confiſcantis: quia ex delicto illius dominus in iure ſuo grauari non debet. l. ſancimus. C. de pęnis: & alteri per alterũ non debet aſſerri iniqua conditio. l. id quod noſtrum. ff. de reg. iur. ſic Henrich. Boich. in c. vergentis, ext. de hæretic. Guido Papa. q. 341. nec ob. quod notatur in d. §. denique: quia ibi de iure quærendo

hic de iure realiter quæſito.

97 Sed adhuc reſtat dubium, an conceſſo Caſtro cum mero, & miſto Imperio, Regalia videantur in recipientem tranſlata ſupponẽdo, ꝙ ea conceſſio ſit facta in perpetuũ ab habente auctoritatem, concluſiue, reperij, quod Old. in conſi. 75. quis poſſit: poſt Hoſtien. per eum relatũ concluſit: ꝙ ea cõceſſio perpetua id importat, vt oĩa videantur conceſſa, quæ inde proueniunt, & quæ pertinent ad rectum, & bonum regimẽ illius Caſtri, & populi, ideoque clauditur poteſtas in eo loco condendi leges & ſtatuta, pro bona adminiſtratione, quia talis poteſtas eſt đ primo gradu meri Imperij, item auctoritas creandi magiſtratus pro iuſtitia adminiſtranda, item creandi notarios, qui magiſtratibus ipſis inſeruiãt, item & auctoritas condemnandi delinquentes in ære & in perſona eos mulctando, pœnas indicendo, ac etiam pro facti qualitate confiſcando illorum bona, quia eiuſmodi caſtigationes pertinent ad rectam populi adminiſtrationem, nam publicè intereſt delicta puniri: cætera vero Regalia quę ad ius ſupremi dominij ſpectant veluti monetas cudere, legitimare illegitimos: Bona vacantia occupare, noua vectigalia inſtituere, nouas collectas indicere, & alia quæ de reſeruatis ſunt non videntur translata, ſed Dño reſeruata, & ita in effectu diſtinguẽdo ꝯcludunt Imol. conſil. 121. Calcan. conſi. 68. colu. 3. & 4. Boer. deciſ. 50. ſub nu. 12. & ſeq. Aegid. Boſ. in ti. de Regal. n. 15. 24. & 25. Gigas in tracta. de crim. læſæ maieſt. in 2. par. q. 1. Ripa in l. obligatione generali, nu. 1. ff. de pignor. nec diſſenſit Rolan. conſi. 43. n. 33. & 34. in 2. in hanc quoque ſniam concurrunt dicta per Bal. in l. cum multa, in fi. C. de bon. quæ liber. & in l. hi quibus. C. de fideicõmiſ. liber. dum ꝯcludit feudatarios non poſſe hominibus ſuis imponere nouas collectas, angarias, & perangarias, qa hæc vti regalia pertinent ad maiorẽ dñm, & in vaſallis inferioribus inueſtitis à domino recognoſcente ſuperiorem veluti à Duce Ferrarię, ſcripſit pleniſſimè Socin. Iun. conſi. 98. in 3. Illud quoque dictum Bal. ſecutus eſt Iacobin. à S. Georg. in ſua inueſt. in verbo. cum mero, & mixto Imperio, num. 17. in hanc etiam diſtinctionem conſenſit Cuman. in conſi. 162. colum. vlt. quod eſt elegans conſilium in materia. Ad hoc etiam ſpectat deciſio Io. Fabr. in §. flumina, inſtitu. de rerum diuiſ. vbi inquit quod licet principes ſuperiores poſſint ꝓhibere piſcationes in fluminibus publicis, non tamen poſsint prohibere Domini terrarum & feudatarij, & inquit quod ita ſeruatur in Regno Franciæ: ſecutus eſt Iacobin. in verbo, & tamen piſcationibus, vbi tamen limitat, niſi per prohibitionem dominorum & ſubditorum patientiam prohibendi ius illis quæſitum fuiſſet, ex Bald. doctrina. in l. item lapilli, in 3. q. ff. de rerũ diuiſ. Amplius voluit Bertach. de Gabell. in 1. par. nu. 36. quod ius exigendi gabellas non videatur translatum, quod dictũ ſi intelligatur de gabellis ſolitis exigi non videtur verum, quia translatio, vt iam dictum fuit, cenſetur facta cum omnibus emolumẽtis redditibus, & vtilitatibus ipſius caſtri.

98 In hoc negotio primo aduertendum eſſe cenſeo, quod per eam confeſſionẽ iuriſdictionalia reſeruata ratiõe maioris dominij, veluti appellationes, ſupplicationes, & recurſus: non cẽſentur abdicatæ à maiori domino, quia ſunt de ſibi reſeruatis, cap. venientes, & inde not. omnes ſcribentes, extra de iureiu. Bal. in Auth. quas actiones, col. pen. C. de ſacro ſan. Eccleſ. Angel. in l. 1. §. 1. ff. de offic. eius, Canon. poſt Innocent. in cap. cæterum, extr. de iudic. Iacob. in d. verbo. cum mero & mixto Imperio, num. 19. Præpoſ. in cap. Imperialem. §. præterea, in titu. de prohib. feudi alienan. copioſe Cur. Iun. conſi. 2. Brun. conſi. 101. Natta conſi. 580. nu. 22. vbi per eam rationem ampliat etiam quod dictũ fuiſſet, cum mero & mixto Imperio & omnimoda iuriſdictione, volens quod lata ſententia per Vicarium Baronis feudatarij primæ appellationes non ad Barones inueſtitos, ſed ad maiorem dominum

num

num deuoluantur, contra Iaſ. conſil. 161. in 2. qui in tali ſpecie conſuluit ſecundas appellationes non primas ad dominum pertinere & malè, quia principi reſeruata ſub generali ſermone non clauduntur. dixi ſupra. nu. 75. & Iaſonem reprehendit Crau. conſi. 209. nu. 9.

99 Secundo aduertendum eſſe cenſeo ad facti obſeruantiam poſt conceſsionem, nam facti ſequela plurimum prodeſt ad interpretationem contractus, & actus præcedentis & præſertim per ſpatium tẽporis tollerata: ſic pulchrè Cuman. in præ alleg. ſuo eleganti conſi. 162. col. 2. & ex pluribus Aymon Crauet. conſi. 201. nu. 11. & 12. & conſi. 211. ad finem, vbi non oportere quòd talis interpretatiua conſuetudo ſit præſcripta.

100 Præterea aduertendum eſſe cenſeo an in conceſsione ſit facta mentio de Regalibus, vt quia facta ſit de Caſtro, cum mero & mixto Imperio & regalijs, vel cum regalijs ominibus, & in ijs caſibus regalia quippe tranſlata erunt Bart. & Ioan. de Plat. in l. 1. C. de bon. vacan. libr. 10. Boſius in tit. de Regal. nume. 23. Afflict. in Rubr. quæ ſint Regal. nume. 68. vbi dicit quòd conceſionarius facere poterit, quæ ipſe princeps concedens, & idem latiſsimè tradidit Socin. Iun. conſil. 75. nume. 1. & conſil. 76. nume. 20. in 4. vbi inquit quòd is locum principis tenet, ac idcirco, ex vi illius conceſſionis flumina publica aquæ publicæ & viæ publicæ videbuntur tranſlatæ prout erant apud principem; conſequenter poterit conceſsionarius pœnes quem ſunt Regalia prohibere nauigationem per flumina publica in eo territorio ſibi conceſſo, quia vt Regalia in conceſsione continentur, cap. 1. quæ ſint Regal. ſic Bar. in Rubr. ff. vt in flum. publ. Cardinal. conſil. 38. col. 2. Cæpol. in titu. de flumin. colum. 1. & 2. Aegid. Boſ. in titu. de aquis, num. 4. & ſequen. Item poterit imponere vectigalia tranſeuntibus per flumina ipſa publica: ſic Doctores præcitati & Boſ. in dicto loco, nu. 12. & ſequen. Alberi. in l. quo minus. ff. de flumin. Ang. conſi. 299. Item poterit per viam publicam impedire tranſeuntes, ad ea quæ plenè ſcripſit idem Cæpol. in ti. de ſeruitut. Viæ in 8. quæſt. Afflict. in cap. 1. in verbo: viæ publicæ, in titu. quę ſint regal. Aegid. Boſ. in tit. de via publi. vel etiam pedagia & noua vectigalia eis indicere ſicuti Abbas tradit, conſi. 20. vbi de Senenſibus. Adde quò ad impediendum nauigationem fluminis publici & vſum viæ publicæ, ea quæ ſcripſi in principio ſupra nume. 22. ſic etiam ſi princeps ſupremus conceſsiſſet Caſtrum nihilo ſibi in eo reſeruato, omnia viderentur tranſlata Iaſon. conſi. 45. colum. penult. in princip. ſecutus eſt Crauet. conſil. 294. colum. 4. Item ſi conceſsiſſet pro vt Titius poſſidebat, videretur conceſsio facta pro illis iuriſdictionibus & iuribus quæ apud. Titiũ erant ex vi illius relationis ad l. aſſe toto. ff. de hæred. inſtit. & l. ſi quis piore. ff. ad Trebellian. ſic Afflict. in cap. 1. nu. 34. in titu. de Capit. qui Cur. vend. Soc. Iun. conſil. 80. nume. 41. in 3. Item ſi princeps in concedendo quædã ex regalijs ſibi reſeruaſſet, cætera videretur conceſsiſſe ad regulam in l. cum prætor. ff. de iudic. ſic Alciat. conſi. 1. libr. 7. ſecundum Venetam impreſsionem. Item ſi in conceſsione Dominus vendendo, aut donando, ſeu per priuilegium aliter concedendo expreſsiſſet quædam ex regalibus, deinde adieciſſet clauſulam generalem cũ omnibus & quibuſcunque alijs ſuis iuribus, alia quoque regalia ſimilia tamen expreſsis includerentur, ſic Roman. conſil. 261. per rationes ab eo inductas, ſequitur Afflict. dicto loco, nume. 33. Boſ. in titu. de regal. nume. 24. & 25. Crauetta d. conſil. 209. colũ. 2. Difficultas eſt in caſu cũ ſimplex reperitur facta conceſsio caſtri cũ mero & mixto Imperio & omni iuriſdictiõe: nã adhuc regalia cõtineri vltra iuriſdictionalia voluit Iaſ. dict. cõſ. 45. col. pen. in pric. ex doctrina Innocẽt. in c. ex litteris. extr. de iure patronat. & idẽ clarè voluit Cuman. conſi. 162. col. 3.

Crauet-

Crauetta, d. conſi. 109. nu. 10. & ſenſerunt permulti relati ſupra nu. 92. conferunt optimè quæ ſcripſit Dec. conſi. 149. in primo dubio & Rochus Cur. de iure patro. in §. ipſe vel is, nu. 41. Et ego in reſpicientibus vtilitatem inde ex Caſtro & territorio peruenientem & quæ in conceſſionarium cadere poſſunt de quibus in d. c. 1. in titu. quæ ſint Regal. huic ſententiæ accedo, ſed alia quæ concernunt ſuperioritatem Domini, vel aliter ſunt de reſeruatis Principi, de quibus ampliſſime ſcripſit Afflict. in d. c. 1. in principio, hæc tranſlata non erunt, & ita diſtinguendo clarè ſenſit Lucas de Penna, in l. 1. C. de priuileg. ſcholar. lib. 12. vbi inquit, quod conceſſo Caſtro videtur conceſſum merum Imperium & omnia quæ erant pęnes Regem, quæ talia ſint vt per conceſſionarium poſſideri poſſint, alia vero quæ cohærent perſonæ principis non ſint tranſlata, & idem Lucas in l. 1. C. de veteran. dixit, quòd ſi Rex donat Caſtrum alicui, videtur donare omnia lucra, quæ in priuatum cadere poſſunt, ſed non ea quę in ſolum cadunt Regem, eumque decent, & in propoſito eleganter dixit Bal. in Rubr. ff. de rerum diuiſio. ſub nu. 11. quod conceſſo Caſtro venit omne ius quod in eo conceſſor habet de iure & de cõſuetudine, ideoque poterit conceſſionarius colligere pedagium, non tamen venit, vt ſit legibus ſolutus, ſicut ipſe princeps: ſecutus eſt Sigiſ. Lofre. conſi. 24 nu. 12 & ſequent. Huc etiam ſpectat deciſio Rolan. conſi. 4. in primo dubio, vol. 3. vbi concludit non videri tranſlatam auctoritatem reſtaurandi inſtantiam. Amplius ſenſerunt aliqui quod Regalijs conceſſis veniant tantum illa de q. bus in d. ca pri. non alia reſeruata. ſic Aegid. Boſ. in titu. de Regal. nu. 29. poſt nõnullos per eum relatos. non omitto quod etiam concedentis conſuetudo in his eſt exploranda, ſicuti aduertit Socin. Iun. cõſ. 98. nu. 18. & 19. in 3.

101 Notandum tamen eſt, quia regalium ſic facta translatio, non operatur vt acceptor poſsit ea in alium tranſferre ſine domini aſſenſu: Bar. & Imol. in l. in diem. ff. de aqua plu. arcend. idem Bar. in l. 1. C. de petiti. bon. ſublat. Socin. conſi. 7. in 3. vol. Bertachin. de Gabell. in 1. par. quæſtio. 14. Boſ. in titu. de regal. nu. 35.

102 Addo ego quod conceſſiones factę per principes nedum de regalibus, ſed etiam de poſſeſionibus prędijs & officijs quamuis factæ pro ſe & hęredibus non protenduntur ad hæredes extraneos, ſed ad liberos, ideſt, ad hæredes ſanguinis ad exemplum feudorum, ſed non per omnia, quia etiam fœminæ capiunt ſi eorum capaces ſint, & ita in ſpecie de emphyteoſi principis tradidit Bar. in l. ſi patroni, in princ. ff. ad Trebell. & idem quoque ſenſit Aegi. Boſ. in titu. de Principe, nume. 204. & ſic etiam ſeruatum vidi apud nos in quadam conceſſione facta per Excelſum Conſilium Decem Olim D. Bartholameo Spadaſino pro ſuis benemeritis de quodam loco nuncupato Saraleo pro ſe & hæredibus ſuis: nam ex iudicijs ſubinde ſecutis interpretata fuit ea conceſſio pro illius liberis, & deſcendentibus maſculis & fœminis excluſis extraneis ſucceſſoribus, & regulata in eis ſucceſſione iuxta ordinem naturæ & ſanguinis, non ad mentem legis municipalis: nil mirum hęc ſic conceſſa nec alienari, nec per creditores capi & diſtrahi poterunt, & in puncto quod conceſſiones principum gratioſę ſic accipiantur voluit glo. in l. 1. ff. vnde vir & vxor. & in l. 1. C. eo. quam ſequuntur Iacob. Butrigar. Bar. & Dec. in vlt. col. Verum tamen eſt quod glo. in l. vnica. C. ſi liberal. Imperial. Socin. lib. 10. quam ſequuntur Barto. & Ioan. de Platea, ibi Cyn. Salyc. Alexand. Iaſ. & communiter Doctores in d. l. 1. quorum opinio eſt communis vt retulit Soci. Iun. conſ. 73. nume. 9. in prin. tenuerunt quod verbum, hęredibus, in huiuſmodi conceſſionibus prolatum intelligatur large de quibuſcunque, quocirca curiarum & principum conſuetudines in hac re attendenda erunt.

103 Sed cum obiter inciderit ſermo de illo textu in d. l. vnica: adde nonnullas declaratio-

clarationes ad ſingularem illius legis deciſionem volentem facta donatione per Imperatorem de aliqua re duobus ſimul quo caſu conceſſio viriliter facta intelligitur ad regulam in l. reos. §. cum in tabulis.ff. de duob.reis,altero ſine hęrede poſtea defuncto, etiam poſt lucrum agnitum eius portionem ſocio cedere non fiſco: prima eſt vt lex illa locum habeat in conceſſis mera liberalitate donantis,non ſi aliter.ſic Lucas de Penna ibi, Socin. Iun.conſ.92. col. 2. verſ. ſed & ſecundo in 4. vbi infert ad deciſionem caſus. 2.declara in liberalitate proprio motu cōceſſa Socin. ibi poſt glo.Bald.& Curt. ſeniorem per eum relatos ſub nume. 11. 3. declara & intellige in principibus non recognoſcentibus ſuperiorem, ſecus autem in principibus recognoſcentibus ſuperiorem.ſic Socin.d.cōſ. in primo dubio vbi reſpondit in Duce Ferrarię non procedere eam legis diſpoſitionem, quia recognoſcit Papam in ſuperiorem. & idem Socin. dicto conſi.73. in primo item dubio. vbi conſuluit locū habere in conceſsione facta per Ser. Venet. Dom. quia nullum recognoſcit ſuperiorem, & in Duce Sabaudiæ ea ratione Iaſ.conſ.136. nu. 4. in 4. & in Duce Mediolani, quia iura Imperij tenet & plenitudine poteſtatis fruitur, Curt. ſen. conſ. 48.& 49. & ſic etiam voluit Curt. iun. de feudis in ſecunda parte, nu.71.4. declara vt ea lex locum quoque habeat in feudis liberaliter à ſupremo principe duobus de nouo conceſsis, ſic ex communi latiſſime probauit Socin.iun.d.conſ.73.in ſecundo dubio,& in d.conſi.92. vbi concordantes adducit,& licet d.Iaſ. ī l. ſi mihi & Titio. ff.de verbor. obligat. & in l. re coniuncti. ff.de leg. 3. tentauerit contrariam opinionem & poſt eum Curt. iunior loco præal leg.attamen Crot.in d.l.re coniuncti, nu. 83. reſpondet eius fundamentis & ipſemet Iaſ.d.conſi.136.ſequitur communem à qua dicit in conſulendo & iudicando non eſſe recedendum, quamuis legendo & ſubtilizando ad acuendum auditorum ingenia q̄nque contrarium attentauerit.

104 Epiſcopi autem vtrum habeant iura fiſci & ius confiſcandi ſibi vel camerę ſuę, quæſtio non eſt leuis: nam Bal. in Rubr. C.de priuileg fiſ.concludit Epiſcopos nō habere iura fiſci, & ſic non poſſe confiſcare bona delinquentium ſibi ſubditorum. Item nec bona contrahentium cum Epiſcopo ſibi eſſe tacite Hypothecata, quia nulla lex hoc dicit l.ſimile.ff.ad munic.ſecutus eſt Saly. ibi,& idem Bal. in Authē. bona damnatorum. C. de bon. damn. vbi dicit quod Epiſcopus condemnans ad pęnas pecuniarias debet illas applicare cameræ Eccleſiæ Rom non autem cameræ ſuę,quia eſſet iudex in cauſa propria,dicit tamen quod contrarium ſeruatur & malè. Ang.vero in §.vt autem in Auth. vt nulli iudic. dicebat quod aut Epiſcopus habet ius dominij temporalis vnitum cum authoritate ſpirituali & eo caſu fiſco ſuo applicare poſsit, aut non habet dominium temporale & eo caſu infiſcare nequeat neque pęnas pecuniarias ſibi imburſare, niſi in caſu neceſſitatis,ſed eas exponere ī pios vſus allega t canoniſtas in cap.dilectus,extra de offic.ordin.cuius opinionis ante eū fuit Oldrad.conſi.17.colum.3. vbi inquit quod Epiſcopus non habens territorium non poteſt confiſcare bona immobilia.

105 Quia confiſcatio fit per habentem ius terrendi, merum imperiū & iuriſdictionem: ſecutus eſt Alberic.in 3. part. ſtatu. quæſt 18.nume.5. Ioan.Andr.in addit.ad ſpec.in titu. de feud §.quoniam,quęſt.40. in magna addit. cum relat. per Boer. dec. 263.col. 2. Fallit ſecundum eos in crimine hæreſis de quo puncto ſcripſi in 2.par. in tit. de crimi. quæ mor. rei non exting. nume.31.Sed contra pro Epiſcopo determinauit glo.in cap.quia diuerſitatem,ext. de conceſſ.præbend. vbi inquit argumentum eſſe quod bona clerici damnati pertineant ad fiſcum Eccleſiæ. & licet nonnulli intelligant de fiſco Eccleſię Romanæ attamen com.canoniſtarum opi. eſt de fiſco Epiſcopi colligentes Epiſcopum iure ordinario habere fiſcum & iura fiſcalia ſic Anto.Butr.Imol.& Abb.ibi, Ioan.de

Anan.

Anan. Abb. & Marian. Socin. in cap.excommunicamus in princip. extr. de hære. Cardinal. in clement. 2. in 6. quæſt. extr. eo. & eſt com. opi. vt late per Felyn. in cap. irrefragabilis. §. cæterum, nume. 10. extr. de offic. ordi. vbi adducit plures concord & ad hoc conducit dictum Bald. in l. ſiue pars. C. de dilation. vbi inquit, quod Epiſcopus eſt de maioribus magiſtratibus habens merum & mixtum imperium, vnde eſt præſes ſuæ ciuitatis & diœceſis, ſequitur Gulielm. à Perno conſi. 5. in fine, Epiſcopus enim præſidi comparatur. Alexan. & Mod. in Rub. ff. de iuriſdictio. omn. iudic. & quod decidit Rota deciſio. 7. mortuo Titio ſub Rubr. de teſtamen. de clerico decedente ſine hærede de quo latè ſcripſi in 2. par. in tit. de bon. vacant.

106 Et iſta communis probatur & confirmatur ex alia communi, quæ eſt quod pro delicto Epiſcopus poſſit indicere pœnam pecuniariam eamque ſibi vel cameræ ſuæ applicare, Hoſtienſ. Ioan. Andr. Abb. & Felyn. late in d. §. cæterum, in prima concluſ. glo. & Abb. in cap. licet, extr. de pœn. Hoſtienſ. Butr. Cardinal. & Ioan. de Ana. in cap. ad aures, ext. de Simonia. cum pluribus congeſtis per Fely. dicto loco. vbi tamen ſub nume. 7. concludit honeſtius eſſe, quod Epiſcopus conuertat pœnas in pios vſus, ſicque temperauit Didac. lib. 2. var. reſo. c. 9. nu. 11. Clar. in pract. crim. lib. 5. §. fi. q. 80.

107 Quid autem ſi crimen eſſet eccleſiaſticum, perſona autem eſſet laica Petr. de Anchar. conſi. 16. ſpiritualis iudex ad finem concludit pœnam confiſcationis applicandam eſſe fiſco ſeculari: per tex. in cap. cum ſecundum de hæretic. in 6. & illud conſi. ſequitur Probus in dicto capit. cum ſecundum colum. 2. Roland. Vall. conſilio 8. nume. 9. in 3. quorum opinio confirmatur.

108 Ex regula quam tradiderunt Bal. Paul. Caſt. & alij in l. ſi quis presbiter. C. de epiſco. & cler. nam vter fiſcus capiat, perſona delinquentis attenditur. Nec obeſt, quod iudex Eccleſiaſticus de crimine cognoſcit, nam quo ad captionem bonorum præualet ratio iudicis ſecularis d. capit. cum ſecundum, & cap. excommunicamus. §. 1. extr. eodem. & de hæret. & in terminis ad hoc eſt deciſio Oldrad. d. conſi. 17. quam ſequuntur plures relati ſupra. nume. 51. intellige tamen cum agitur de confiſcando totam, vel quotam bonorum, ſed ſi ageretur de pœna pecuniaria inferenda, exactio videtur committenda Epiſcopo ad ea, quæ proxime dixi. nume. 100. & tradunt Ioan. de Ann. & alij in c. 2. extra de maledicti.

109 Retenta autem opi. canoniſtarum Epiſcopum habere iura fiſcalia; alia eſt quæſtio, an pro delicto Epiſcopus infiſcare poſſit omnia bona clerici delinquentis, & quidem conſtat bona Eccleſiæ infiſcari non poſſe per tex. in clem. 2. extr. de hære. & in capitu. excommunicamus. §. 1. extr. eod. quia alteri per alterum non debet iniqua conditio aſſerri, & quia pœna ſuos tenet authores.

110 Quod vero attinet ad bona ipſius clerici Oldrad. eleganter dicto conſi. 17. concludit diſtinguendo mobilia clerici, & quæcunque per eum intuitu Eccleſiæ acquiſita ad eccleſiam pertinere; quia iſta ſequuntur perſonam, & illius conditionē per tex in l. 1. C. de impon. lucrat. deſcrip. & per alia iura ab eo adducta, & iſta prima concluſio efficaciter comprobatur ex his, quæ ſcripſi in tit. de pub. bon. nu. 141. & comprobauit clariſſ. Menoch. in conſi. 223. colum. 2. immobilia vero ſecundum eum pertinent ad dominum temporalem, & licet loquatur in immobilibus recognitis per clericum in feudum, vt emphyteuſim a domino temporali: rationes tamen ſuæ concludunt etiam in non recognitis; quia vt inquit Oldrad. ipſe confiſcatio extraordinaria, ideſt in caſu non expreſſo a iure non competit, niſi poſitis in ſuprema poteſtate. d. l. 1. C. ne ſine iuſ. ordinaria vero in caſib. a iure, vel a conſuetudine permiſſis fit per quemcunque iudicem habentem merum imperium ratione territorij & non per alium, quia fit ratione iuriſdictionis.

ctionis.l.fi.C.vbi & apud quem. Vnde inſert, quia epiſcopus non habet territoriū & iuriſdictionem in territorio. §. ſi quis autē litigantium.in auth.de ſanctis.epiſc. Proinde ſibi non confiſcat:ac ideo illa bona immobilia dominus tēporalis capiet. & ſequuntur quāplurimi relati per Boer. d.deciſ. 26. ſub num. 9. vbi refert quod de cōſuetudine ſeruatur in regno Frācię.

Quid autem ſit in nominibus debitorum an ſequantur perſonam debitoris an vero creditoris, vide quę plenius ſcripſi. inf.de publ.bo.nu. 142.& 143.

HABENTES IVRA FISCI. an poſſint aliquid agere in præiudicium fiſci,& ſucceſſorum.

1 *Fiſcalia iura habentes an aliquid agere poſſint in præiudicium fiſci,& ſucceſſorum.*
2 *Prĩceps legitime electus eſt quaſi De' ĩ Terris.*
3 *Principe diuerſis ſublimioribus titulis in iure honorati.*
4 *Prĩcipis poteſtas ĩ Terris maxima eſt & quātа.*
5 *Fiſcus ſemp eſt vnus quāuis principes mutenĩ.*
6 *Imperium durat licet Imperator deceſſerit.*
7 *Principis factum in iudicialibus prodeſt & nocet ſucceſſori.*
8 *Principis factum in extraiudicialibus an ſucceſſori præiudicet.*
9 *Princeps electus ante principatum adeptum poteſt libere renunciare.*
10 *Papa poſt Pontificatum adeptum poteſt renūciare & quomodo.*
11 *Papa an poſſit reſignare papatū certæ perſonæ.*
12 *Imperator poſt aſſumptum Imperiū non poteſt illud renunciare in manibus electorum.*
13 *Renunciatio de aliquo officio non poteſt fieri niſi in manibus eius qui renunciantem inuitu iudicialiter deſtituere potuiſſet.*
14 *Princeps poteſt viuens renunciare principatū proximiori ſibi ſucceſſuro.*
15 *Imperator & Rex non poſſunt alienare vel cedere quotam regni vel Imperii.*
16 *Gratia principum priuilegia ſunt.*
17 *Priuilegiata ſeu gratioſa principis conceſſio dominium transfert etiam ſine traditione:*
18 *Beneficialium conceſſio immediate ius trāsfert etiam ſine traditione.*
19 *Priuilegium cōceſſum non facile princeps reuocare debet, poteſt tamen ſi vult.*
20 *Principes omnes reuocare poſſunt priuilegia per eos conceſſa,etiam parte non citata.*
21 *Conceſſio ſecunda facta per principem de eadem re in dubio non præualet primæ amplia pluribus modis*
22 *Citatio nō requirit in cōceſſionib priuilegiorū.*
23 *Conditionalis prouiſio facta primo præualet ſecundæ puræ factæ.*
24 *Papa poteſt pro libito ſuo ponere & deponere prælatos eccleſiaſticos.*
25 *Amplia etiam quod non fuerint citati.*
26 *Dominium ſubdito quæſitum ex gratioſa cōceſſione non poteſt princeps auferre de poteſtate ordinaria.*
27 *Dominium ſubdito quæſitum ex titulo iuris ciuilis princeps de poteſtate ordinaria tollere non poteſt:& quid de plenitudine poteſtatis.*
28 *Priuilegium ſubdito conceſſū quod in contractum tranſiuit princeps reuocare nequit.*
29 *Datum non commenſuratiuum ad beneficiū acceptū non excludit liberalitatē & gratiā.*
30 *Priuilegium non ſubdito conceſſum, tranſit in contractum.*
31 *Iuriſdictionalium facta conceſsione ſuperioris auctoritas intelligitur ſemper reſeruata.*
32 *Priuilegium cum princeps cōcedit intelligitur derrogaſſe iuribus contra obſtantibus.*
33 *Reſcripta fiſco damnoſa obſeruari non debent a parte impetrata.*
34 *Reſcriptum impetratum pro reſtitutione pœnæ fiſco incorporatæ non valet.*
35 *Lucra iam quæſita amittere damnum eſt.*
36 *Literæ continentes remiſſionem delicti vel pœnæ,debēt exprimere qualitatem delicti cum ſuis cauſis alias inualidæ ſunt.*
37 *Reſcriptum impetratū de regalibus & fiſcalibus nullum eſt & impetrantes puniuntur.*
38 *Motus proprius excludit omnem ſubreptionē & impetrantis importunitatem.*
39 *Reſcriptū geminatū habet vim motus proprii.*
40 *Clauſula,non obſtante,quid operetur.*
41 *Clauſula,de plenitudine poteſtatis,operatur ſupra ius & contra ius.*
42 *Clauſula,ex certa ſcientia, æquipollet clauſulis præmiſſis.*
43 *Reſcripta fiſco dānoſa,in re magni p̃iudicii,nō ſunt ſeruanda niſi ſequatur ſecunda iuſsio.*
44 *princeps ex cōtractu obligatur, adeo vt nec de plenitudine poteſtatis contrauenire poſſit.*
45 *Princeps non poteſt nec illius ſucceſſor reuocare contractum.*
46 *Princeps reuocare poteſt cōtractū ſecundum illius naturam.*
47 *cōceſſio facta per principē de aliqua re non irritatur per ſecundā ſed vtriq; princeps obligatĩ.*
48 *Traditio rei operatur vt ſecundus præferatur primo etiam in contractibus principum.*

C Domi-

49 *Dominium ex principis contractu non transfertur ſine rei traditione.*
50 *Donationes a ſe factas poteſt princeps ex cauſis reuocare vti priuatus poteſt, & non aliter.*
51 Princeps poteſt *feudatarios, & vaſſallos priuare ex cauſis in iure ſcriptis, & non aliter.*
52 Principis *aſſertioni de culpa vaßalli nõ credit.*
53 *Cauſa in principe non præſumitur cum feuda vaßallis auffert.*
54 *Vaſſallus citandus eſt cum princeps illum feudo priuare intendit.*
55 *Citatio non eſt neceſſaria, cum actus eo inuito fieri poteſt.*
56 *Notorium rebellem & criminoſum poteſt princeps ſine citatione damnare et feudis priuare.*
57 *Notorium delictum, quod aliquam pati poteſt excuſationem, non eſt tale, vt princeps ſine citatione procedere poßit ad condemnationem.*
58 *Vaſſallum alienantem feudum ſine domini cõſenſu de cuius alienatione notorie conſtat poteſt dominus etiam non citatum priuare.*
59 Poſſeßor *quamuis titulum & proprietatẽ amiſerit, non tamen de facto eiici poteſt, niſi prius citatus fuerit; fallit vt infra.*
60 Princeps *poteſt ipſo facto inuadere poſſeßionem rerum rebellis notorii aut hæretici notorii.*
61 *Notorio in delicto quomodo procedi debeat.*
62 Princeps *contrahendo certis caſibus indubitanter obligat ſucceſſorem.*
63 Plenitudo *poteſtatis eſt plenitudo arbitrii.*
64 Principis *voluntas omnis ſeruanda eſt ſaltem de facto.*
65 Princeps *de plenitudine poteſtatis an poßit auferre priuatis, dominia rerum ſuarum.*
66 Princeps *ex cauſa poteſt auferre dominium priuato quæſitũ ẽt ex cõtractu ipſius principis.*
67 *Princeps ex cauſa poteſt recedere a ſuo contractu, dum tamen de voluntate conſtet.*
68 *Cauſa non præſumitur in principe vt a conceſſionibus ſuis recedere poſsit.*
69 *Cauſa in principe non præſumitur cum actum facit contra ius gentium.*
70 *Regaliũ alienationẽ ſucceßor an reuocare poßit*
71 *Imperator & Rex non poſſunt maieſtatẽ Regiam & imperialem in aliã transponere.*
72 Plenitudinem *poteſtatis poteſt princeps alicui communicare non a ſe abdicare.*
73 *Imperator & Rex poſſunt infeudare Caſtra regni & Imperii etiam non ſolita.*
74 *Regalium & demanialium alienatio non valet ſi exinde magna ſequatur coronæ læſio.*
75 *Superioritas ſuprema intelligitur principi reſeruata etiam in alienatione oneroſa.*
76 *Clauſula reſeruatiua maioris ſuperioritatis intelligitur poſita in conceſsionibus principum.*
77 *Appellari an poßit a ſententiis dominorũ habẽtiũ perpetuam iuriſdictionem ad ſupremum.*
78 Præſcriptio *ĩmemorialis plus poſſe videtur quã pactum & priuilegium.*
79 Princeps *in alienatione regaliũ an debeat adhibere conſilium procerum.*
80 *Principes ardua quæque expedire poßunt abſque procerum conſilio*
81 *Princeps mutuas pecunias recipiens an ſucceſſorem obliget ad illarum reſtitutionem.*
82 *Papa in rebus eccleſiarum an habet dominium vel adminiſtrationem.*
83 Papa *non poteſt in malos vſus res eccleſiæ alienare nec eas conſanguineis ſuis cedere.*
84 *Papa in rebus eccleſiaſticis & de patrimonio eccleſiæ dominium habet.*
85 *Papæ principatus eſt Monarchicus et Regalis.*
86 *Dominiũ rerũ eccleſiarum particularium eſt apud* Papam *Chriſti Vicarium.*
87 *Papa eſt pater patrum & concurrit cum omni prælato in poteſtate & iuriſdictione.*
88 *Papa alienare poteſt res quarumcunque eccleſiarum & vni auferre & alteri dare.*
89 *Eccleſia Rom. habere poteſt rerum dominium per modos habendi de iure poſitiuo.*
90 Papa *ex cauſa alienare, & infeudare poteſt res quarumcunque eccleſiarum.*
91 Papa *ſi infeudat magnam aliquam ciuitatem vel Caſtrum de patrimonio Eccleſ. Rom. an interuenire dẽat cõſenſus Ill. D D. Cardinaliũ.*
92 Papa *concedere poteſt res Eccleſ. Rom. quæ ab infidelibus occupantur.*
93 *Prælati Eccleſiaſtici minus poßunt in præiudicium ſuorum ſucceſſorũ quàm prælati laici.*
94 *Princeps delinquẽdo an ꝑiudicet ſucceſſori ſuo.*

HActenus diſſeruimus de prĩcipib. habentib. iura fiſci, & regalia, expedit vt videamus an princeps quicquã agere poſsit in præiudicium ſui & ſucceſſoris, adeo vt factũ de iure retractari nequeat ob auctoritatem a iure principi impartitã, nec.n. diſputatio nr̃a ꝑtinet ad ea quæ qñq; de facto & per iniuriã nõ iure fiũt. Anteq̃ aũt ad tractatũ
2 accedã ꝑnotanda ſunt aliqua, & primo, ꝙ princeps legitime electus eſt quaſi Deus cæleſtis in terris gl. in l. iubemus nullã. C. de ſacr. ſan. eccl. & vice Dei in terris fungitur

gitur gl. quam Ange. exornat in rub. libri. Authenticorũ: nil mirũ, quia principes per Deum regnant.

3 Quocirca non immerito principes titulis ſublimioribus honorãtur: ac idcirco ſanctiſſimi appellantur. l. titia ſeio. §. fi. ff de leg. 2. prouidentiſſimi, & religioſiſſimi in l. vnum ex familia. § fi. ff eo. nobiliſſimi, & ſanctiſſimi in l. quæris. ff. de natalib. reſtit. optimi, & maximi in l. in honoribus. ff. de vacat. mu. pijſsimi & sereniſſimi in l. fi. C. de don. inter virũ, & in l. fi. C. de quadr. pſcrip. diui, & diuini in mille fere iuris locis, immo & principum domus diuina inſcribitur. l. ad inſtitutiones. & inde glo. & Fulgoſ C. de ſacroſan. eccleſ.

4 Ideoque principis poteſtas ĩ terris maxima eſt, adeo, vt ſ. legẽ ſit. l. princeps. ff. de legib. & põt ſupra ius, & ꝯ ius ſtatuere. c. 2. ext. de conceſ. præb. quia princeps eſt lex animata in terris. §. fi. in Auth. de cõſulibus: nec principi põt obiici cur ita faciat: Spec. in ti. de delegato. § nunc oñdẽdum verſ. 89. per textũ, in c. q̃uis. de pęni. diſt. 1. Bal. in pręlud. feudorũ, & in l. fi. C. ſent. reſc. nõ poſ immo crimen ſacrilegij eſt, de potentia principis diſputare. l. 2. C. de crim. ſacrileg. & eſt ratio: q̃a vt inquit Bal. in c. eccleſia. extr. vt lite pend. cũ princeps ſit cauſa cauſarũ, non eſt dę eius poteſtate requirendum: cũ primę cauſæ nulla ſit cauſa, & ad hęc plura congerit d. Iaſ. apud Brunum conſi. 8.

5 Secundo pręnotandũ eſt: ꝙ licet cõtingat principes mutari, vel per deceſsũ, vel per ceſsũ, aut aliter, fiſc. tñ nõ mutatur: ſed ſemper idẽ eſt fiſcus: quia idẽ eſt populus eadẽq; ciuitas, q̃uis perſonæ mutentur: ad l. ꝓponebat. ff. de iudi. & in c. ſi gratioſe: de reſcrip. in 6. & in puncto tradidit Bal. conſi. 363. in 1. nil mirũ: q̃a fiſcus nunquã morit, ſed perpetuus, & fixus ſtat: idẽ Bal. conſi. 271. caſus in 2. notatur in l. vnic. §. fi. ff. ſi quis ius dicen. non obtẽp. dixi in prin. ſupra nu. 37.

6 Ideoq; Imperiũ durat, licet Imperator illius Rector deceſſerit: ſic eleganter idẽ Bal. in tit. de pace cõſtãtię: in gl. deceſſerimus circa medium per tex. ĩ §. qui igitur in Auth. quomodo oppor. Epiſ. & in l. 2. C. de his qui vic. alter. ger.

7 Redeundo itaque ad tractatũ propoſitũ factũ principis conſiderari dupliciter põt, ſ. in extraiudicialibus, & in iudicialibus. Et quidẽ in iudicialibus, an factũ prĩcipis ſibi, vel ſucceſſori ſuo noceat, facilis ac breuis eſt tractatio: & eſt cõſiderandũ, an cãm agat cũ non ſubdito, quo caſu nõ eſt iudex cõpetens, vt dixi in titulo prȩcedẽn. nu. 33. an vero cãm agat cũ ſubdito, quo caſu princeps eſt iudex cõpetẽs, vt ibi dixi, & põt ipſe iudicare ſi vult: vt eſt caſus in l. & hoc Thiberius. ff de hęred. inſtit. & in l. proxime. ff. de his, quę in teſt. delen. ſolẽt aũt principes cãs ſui fiſci cõmittere iudicandas iudicibus ſuis fiſcalibus, ac alias ſuas cauſas cum ſubditis ſuis iudicibus ꝑ eos delegatis, & eo caſu ſuperior videtur ſe ſubmittere & ſe ſubmittit iudicio & iuriſdictioni inferioris, ſicuti doctores dicunt in l. eſt receptũ. ff. de iuriſd. om. iudi. vbi Alex & Iaſ. plene ſcribũt, & Andreas Iſern. in c. Imperialẽ, §. præterea: in tit. de ꝓhib feudi alien. per Fede. His itaque caſibus iudiciũ cum principe actum ꝓdeſt & nocet eius fiſco ac illius ſucceſſori ſicuti in ſpecie conſuluit Oldrad. conſi. 94. col. 6. vbi determinat quod ſnĩa lata ꝯ Regem noceat eius filio primogenito ſucceſſori in Regno: motus quia ſucceſſor in principatu & in quacumque alia adminiſtratiõe & regimine, eſt ad inſtar hr̃dis & hr̃di comparatur: cui factũ defuncti obeſſe & ꝓdeſſe palã eſt. Itẽ q̃a in iudicijs quaſi ꝯhitur. l. 3. §. idẽ ſcribit. ff. de pecul. ſed princeps ꝯhendo prȩiudicat ſucceſſori, vt infra dicetur; igit & iudicia pertractãdo, itẽ quia ſequerentur abſurda, & vt late in dicto eius conſilio, ſecutus eſt Tiraquel. de iure primigen. q. 35 nu. 18. & de nobilit. q. 37. nu. Didac. in practicis c. 13. verſi. tertio hoc in tractatu, & omniũ latius proſequitur Arius pinell. in rep. l. 1. in 3. part. nu. 48. C. de bon. matern. vbi id ex cõi cõcludit in omni legitimo adminiſtratore per rõnem tex. in l. ſingulis. ff. de excep. rei

iudici. vt ſit cum principibus ac alijs prelatis & adminiſtratoribus ab homine vel à lege conſtitutis aliquis litum finis, quod publice intereſt ad l. properandum in pr. C.de iud.& in l litibus. C.de agico. & cenſ.li.11.& in c.finem litibus, extr.de dolo & contu.& in c.iurgantium, extr.de re iud. nec princeps aut eius ſucceſſor poterit reuocare ſniam latam aduerſus eum vel eius fiſcum, citra legitimam reſtitutionis cām, quia in iudicijs quaſi ꝯtrahitur.l.3.§.idem ſcribit.ff. de pecul. princeps aũt proprios ſuos contractus reuocare nequit etiam cum ſubdito ſuo: vt infra dicam,& ita arguit Ruin.conſi.21.col.1.in 5.

8 In extraiudicialibus vero an factũ Principis ſibi vel ſucceſſori ſuo præiudicare poſſit vt factũ illud reuocare nequeat, ampliſſimus eſſet huius rei tractatus: Ego aũt perſtringendo materiã infraſcriptas ſubijcio concluſiones conſiderando factũ principis quatuor modis.renunciando, priuilegiando, ſeu reſcribendo, contrahendo,& delinquendo.

9 Capiendo itaq; primum modũ prima erit concluſio: Princeps electus ad aliquẽ principatum etiam Papa, & Imperator, vel etiam ſuccedens iure ſanguinis, ante principatum adeptum, poteſt libere renũciare, nec illud acceptare cogitur, quia inuito beneficium non confertur.l.inuito. ff de regul.iur.l.ſiquis in conſcribendo.C. de pactis.

10 Secunda concluſio: Papa poſt adeptũ Papatum poteſt illi renunciare, vel abdicando ſe ab adminiſtratione, aut renunciãdo coram Illuſtr. Colleg. DD.Card.ſicut Celeſtinus fecit,& determinatum fuit renunciationẽ fieri potuiſſe per Bonif.VIII eius ſucceſſorem in c.1. de renun. in 6.& gl.ibi refert alia exempla, & de cle.primo legitur. 8.q.1.ſi Petrus & de Marcellino in cap.nunc autem. 21. diſt.& de Ioanne XII.ſcribit Cardinal. Turre Crem.in tractat.de Eccl.lib.3.c.103.

11 Sed vtrum Papa poſſit ſe exuere Pontificali dignitate eãque alteri reſignare Ludo.Gomeſ.in q.1.ſub Reg. de infirm.reſigna. præſuppoſuit poſſe: dum diſputat, an illa regula locum habeat in Papa reſignãte, explicite aũt id profeſſus fuit ſub n.10. ſed certe eius ſnĩa mihi non adeo placet, quia textus de renunciatione Cœleſtini in 6. loquitur in terminis renunciationis non fauore certæ perſonæ factę,& quia in effectu Papa ſibi de ſucceſſore hac via indirecta ſtatueret qđ iure improbať, c.electionẽ, diſt.79. gl.in c. Apoſtolica.8.q.1. Abb.in c.accepimus, ext.de pact.Fel.in c.1.nu.30.ver.quarto fallit, extr.de conſt.cũ alijs adductis per Gomeſ.d.loco, & ſolutio per eum tradita, diſtinguẽdo, an Papa renunciet ad fauorẽ alicuius poſt mortẽ, & in eo caſu non valeat, an vero in vita ſe exuendo à Papatu, & eo caſu valeat non adeo eneruat obiectum,& maxime in negocio tanti ponderis, & poſt hęc ſcripta ſic reperi determinatũ per Card.đ Turre Crem.in dict.ſuo tract.lib.2.ca.51.

12 Tertia concluſio: Imperator poſt Imperium aſſumptum, non poteſt Imperiũ renunciare in manibus electorum, & renunciatio facta non valet, ſed renunciare debet in manibus Papæ, qui ſibi ſuperior

13 eſt Bald.in l.Barb.in fin.ff. de offi.pręt.nil mirum quia renunciatio de aliquo officio vel beneficio non tenet niſi facta ſit pœnes eum, qui renunciantem inuictum ex cauſa iudicialiter cognita deſtituere potuiſſet: Archidiacon.in cap. deliberatione, num.3.de offic.legat.in 6.& eſt generale, quod ſine licentia & conſenſu ſuperioris non licet beneficia, & officia iam accepta dimittere capitu.admonet, extra de renunciatio. in Papa autem ſecus permittitur, quia nullum ſuperiorem habet, gl.in d.c.1.

14 Quarta cõcluſio: Rex & quilibet alius Princeps ſecularis, qui non electione, ſed iure ſanguinis in Regno & prĩcipatu ſuccedit, ſpõte ſua viuens cedere poteſt principatum ſuum primogenito aut alteri, qui poſt eius mortem ſucceſſurus erat: caſus eſt in c.1. in tit. de alienat.feudi pater. per quem ſic ad Regem arguit Afflict. ibi nume.37.

15 Quinta

15 Quinta concluſio: Imperator & Rex vel alius Princeps nō poteſt alienare quo tam Imperij Regni & Principatus,& alienatio ſeu ceſsio aliter facta eſt ipſo iure nulla: ratio eſt; quia diminueret Imperij & Regni maieſtatem: Regnumq́, & Imperium diuideretur, & in ea quota alius eſſet Imperator & Rex: ſic Bal.& Ange. in l.ſi certarum.ff.de milit.teſtam.& idem Bal.conſ.327.col.3.in 1.

16 Cum vero princeps procedit priuilegiando infraſcriptas alias ſubijcio ꝯcluſiones,quarum prima eſt: Cōceſsiones principum gratioſę priuilegia ſunt:nil mirum quia quęlibet principis gratia priuilegiū eſt: Bald.in c.1.§.1.in tit.de noua for.fid. Ioan.And.in c.olim:de verb.ſign.Iaſ.in l. quoties nu.10.C.de rei vendic.

17 Secunda concluſio conceſsio principis de re aliqua gratioſe facta quāuis rei traditio non interuenerit, attamen ex ea Dominium quod erat pœnes principem in conceſsionarium transfertur Bald.& Feudiſtæ in loco dudum allegato, vbi inquit ita eſſe de natura collationis gratioſæ ad tex.in c.ſi tibi abſenti;de præben.in 6. Iaſ. ex communi d.l.quoties nu.10.Pariſ.cōſ. 11.nu. 58. in primo, intellige, cum pure facta fuit conceſsio, ſecus ſi ſub conditione,ſic limitat Socin.Iun. conſi. 94. nume. 16.& 17.in 2.& in conſi. anteced. ſed in eodem caſu contra conſuluit Pariſ. d. ꝯſ. 11. Item quod in profanis concluſio non procedat arguit Afflict.in d.c.1.§.1.ſub n. 7.& 8. communiter tamen recipitur, vt dixi.

18 Tertia concluſio: conceſsio Papæ in beneficialibus etiam citra rei traditionem immediate tribuit ius in rem ad fauorem illius cui facta eſt prouiſio,& ideo præfertur ſecundo, cui de eodem beneficio facta fuiſſet poſterior collatio, etiam cum traditione poſſeſsionis,caſus eſt in c. capitulum:extr.de reſcrip.& ibi plene notatur,& in ca.qui a cunctis, & in c.ſi tibi, de conceſ.præbend.in 6.Iaſo.dicta l.quoties.num.12.

19 Quarta concluſio: Priuilegium conceſſum non facile princeps reuocare debet: quia Principis priuilegium debet eſſe perpetuum.§. illud, in Authent.conſtit.quæ de dignitat. Item varietas & vacillatio eſt legibus inimica & doli mali materia, & maxime conuenit regibus & Imperatoribus verbum illud. ſemel locucutus eſt Deus,& illud, quod ſcripſi, ſcripſi:ideoq; princeps habet vnum calamum & vnam linguam, & non plures: quia ſcriptum eſt. Quæ proceſſerunt de labijs meis non faciam irrita; ac ideo debet eſſe immobilis ſicut lapis angularis, & ſicut polus in cœlo, ſic præclare Bald.conſi.327.pridie columna 2. in primo, & in propoſito dicebat Andr. Iſern. in capitu.1. Qui ſuc.feud.dare ten.quod non eſt proprium principis reuocare cōceſſa. Poteſt tamen princeps ſi vult, priuilegia per eum, vel per prædeceſſorem ſuum ſubditis conceſſa pro libito ſuæ voluntatis reuocare etiam poſt ius quæſitū: quia priuilegium lex priuata eſt in derrogationem iuris communis: princeps autem ſupra legem eſt,l.princeps.ff.de legibus ac idcirco lege ſua vel ſui prædeceſſoris non ligatur, ſic gloſſ.& communiter Doctor. ad eam in cap. decet de regul. iur. in 6. Innocent.& poſteriores in capitu. in noſtra extra de iureiuran. intellige etiam abſque alia cauſa vltra eius voluntatem Bart. in l.hoſtes in 1.col.ff.de captiuis,Ant.& Abb.in c.conſtitutus,extr. de religioſ.dom.Soc.Sen.conſ.156.nu.8. in 2. Dec.in c.quæ in eccleſiarum.col.13. & idem Dec.in c.nouit,col.10.poſt Fely. nu.18.extr.de iud.& late idem Dec.conſi. 286.col.3.392.col.vlt.& 604.col.pe.pulchre & ſubtiliter idem Socin. conſi. 87. in 3.dubio vol.3.Curt.Iun.conſ.1.nu.34. & alibi ſępe,Bald.tamen in ſuo conſ.300. in 5.reſtrinxit, vt Papa & Imperator poſſint de plenitudine poteſtatis abſque alia cauſa reuocare priuilegia ab eis conceſſa:Alios vero principes non poſſe;ſed iſta Bal.reſtrictio non placet,quia generaliter principes omnes gratias & priuilegia per eos vel per prædeceſſores ſuos conceſſa

reuocare poſſunt, & pro eorum voluntate reuocant abſque alia cauſa & cauſę cognitione & abſque partis citatione ſic Socin.d.conſi.156.nu.8.ac etiam quod conceſsio foret iurata idem Soci.conſi. 58.n. 5.in 3.& ita in omnibus principibus præſuppoſuerunt Doctores ſupra citati; inferiores autem gratias & priuilegia ab eis vel anteceſſoribus ſuis conceſſa non reuocāt abſque cauſa ſic Fely.in d. c. nouit nu. 35. poſt plures ab eo relatos per tex.in ca. ſi tibi de præben.in 6. & in l. quod ſemel. ff. de decr. ab ord. fac. per quem ſic etiam conſulendo tradidit Ruin.conſi. 229. nu. 13.in 1.& idem ꝙ cum cauſa inferiores a principe reuocare poſſint, & tertio in iure ſibi quæſito ex priuilegio præiudicare tradidit Alex.conſi.101.nu. 15. in primo, & conſ.216.col.7.in 2.ex gl.communiter recepta de epiſcopo in c.conſtitutis extr. de relig.dom. ſed idem Ruin. conſi. 130. col.pen.& vlt.in 5.diſtinguit inter dominos inferiores laicos, vt hi poſſint, abſque cauſa & ad hoc inducit auctoritates Anton.Butr.& Imol. in cap. quæ in eccleſiarum, extra de conſtitutio. & inter dominos eccleſiaſticos veluti epiſcopos, & hi non poſſint ſine cauſa; quaſi ſint magis canonibus & legibus affecti. 25. quæſt.2.ca. inſtitutionis, & ibi demonſtrat Felynum minus bene pro ea limitatione adduxiſſe auctoritatem Butrij, Imol.& Abbat. In profanis autem conſtat ante acceptationē priuilegium reuocari poſſe per quemlibet concedentem ſola ſui voluntate, ſic Felyn.poſt Cardin.& Aretin. in d. cap. nouit nu. 29. nil mirum quia ante acceptationem in his ius abſenti non quæritur: attamen ſola ſcientia operatur effectum acceptationis, ſic vt ius quæratur Bartol. in l.fina. ff de conſtitutio. princip. Cuius opinio communiter recipitur, Iaſo. ibi, & Alex.in l.qui abſenti.ff. de acquirenda poſſeſsione.illud autem notum eſt, quod inferior manum apponere nequit, niſi in exequendo priuilegia ſui ſuperioris ſicuti poſt Baldum, Decium, Ruynū, & Boſ. tradidit Rolan.conſ.61.col.pen.in tertio, concluſionem tamen ſic vt ſupra communiter firmatam declara nonnullis modis.

21 Primo cum conſtat Principem voluiſſe priuilegium conceſſum reuocare, nec ſufficeret, ꝙ ſecundo ꝯceſſerit quod prius in alium contulerat, nam ſecunda conceſſio non valeret vti ſubreptitia, ad hoc tex. in c.ex parte.extr.de offic.deleg.ibi ſi memor fuiſſemus ſcripſiſſe pro primo, non ſcripſiſſemus pro ſcundo: Immo etiam gratia ſecunda in ampliori forma conceſſa eidem, non valet ſi de prima non meminerit: ad hoc tex.in c.veniens.extra de p̄ſcription.& inde colligit Felyn.ſub nu.3. poſt plures per eum relatos, & in terminis noſtris: quod ſecunda conceſsio alteri facta non præiudicet primæ, vti ſubreptitia notat Bal.conſi.300.in 5. & in titu.de pace conſtantiæ; in gloſſ. poſsideant. Bald. Fulgoſ. & Paul. in l. 2. C. de legib. idem Bald.Iſern & feudiſtę. in c.1. in ti.de noua for.fid.amplia etiam, quod motu proprio ꝯceſsio ſecunda facta appareret. Bal. in l.fi.C.de locat.pręd.ciuil.lib. 11. Imol. in cap.mandatum, extr. de reſcript. Abb. in c.cum olim, extr.de re iud. Ruin.conſi. 186.col.1. in 1.amplia etiam quod dictū fuiſſet non obſtante conceſſione alteri facta: quia intelligeretur de conceſsione inualida iuxta ſolemne dictum Compoſtellani in cap.cauſam quæ; de reſcript.ſequūtur pro notab. Alexand.conſi.3. ex his, & conſi.23.in v. Iaſ.in d.l.quoties in 4. limitat.pręclare Dec.conſi.689.nume.16. Afflict.in cap.ſi facta: nume. 35. ſi de feudo fuer. controuer. Ruin. conſi.116 colum. vlt.in 1.& conſilio 39.nu.9.in 4. & pręſertim cum pręcedens priuilegium conceſſum fuiſſet in remunerationem grati ſeruitij.Cardinal.conſi.147. in princip. amplia etiam, quod primum priuilegiū fuiſſet vniuerſale ſecundum vero particulare, declarando tamen, vt per Abba. in capit.1.col.3.& 4.de reſcrip. amplia etiā, quod in ſecunda conceſsione adiecta fuiſſet clauſula, ex certa ſcientia, ſic pulchre. Socin.conſi.164.in 1.dubio in 2.ad quod optime facit Rota in antiq. ſub titul. de

reſcript.concluſ.22.vbi inqnit, quod etiā ſi verba ſecundę gratię videantur reuocatoria primę: attamen ſi non clare de mente Papę appareat, non inducitur reuocatio: ſequitur in not. caſu Ruin. conſ. 21. colum.pen.in v. nec mirum: quia clauſula iſta non operatur in pręiudicium tertij de quo non appareat principem fuiſſe informatum ſicuti poſt Paul. Caſt. tradidit idem Ruin. conſ.123.nume.20.in 3.cum vero princeps fuiſſet informatus de iure illius tertij, & ex certa ſcientia conceſſiſſet ſecundo; vtique ſecunda pręualeret ſicuti doctores pręcitati, & in ſpecie Socin. pręſuppoſuit: & infra dicetur de vi illius clauſulę: huius autem declarationis ea eſt ratio: quia princeps vti omniū iuſtus pater, & prælectus non pręſumitur velle vni auferre, & alteri dare, ideoque eius reſcripta ſubaudiuntur ſine pręiudicio iuris alterius.l.2 §.merito,& §.ſi quid a principe. ff. ne quid in loco publ. l nec auus. C. de emancip. liber. & c. quamuis de reſcript. in 6. vbi latiſsime in materia, & hęc interpretatio ſummitur etiam, ꝙ verba viderentur ampla, & importare ꝯceſsionem cū pręiudicio tertij ſicuti pulcherrime docuit Ruin.conſ.88.in 4.quandoque tamen clauſulę inſertæ in ſecunda conceſsione ſunt tantę efficacię, ꝙ ex eis colligitur concedentis intentio, vt voluerit primę conceſsioni derogare, vt quia Princeps motu proprio ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis tranſtuliſſet in ſecundum, quod alteri prius per priuilegium conceſſerat, nam ſecunda conceſſio ſic facta primę pręualeret.ſic voluerūt Paul.Caſt.conſ.178.donatio. col. 2. in 1. Alexand.conſ.101. nume. 16. in 1. & ꝯſ. 216. nume. 18. in 2. Curt.iun.conſ.174. col.2. Dec.conſ.191.col.item 2.Soc.iun. conſ.17.nu.8.in 4.

22 Nec ad inualidandum ſecundam conceſsionem in pręiudicium primę iuuaret: quod ſecunda conceſſio facta fuerit cauſa non cognita, & parte non citata: quia in conceſſionibus gratiarum, & priuilegiorum pars non eſt citanda, quoniā priuilegium eſt donum ſuperioris. Bald. in l.nam ita diuus. ff. de adoption. per tex. in l.libertus.ff.de in ius vocan. idem Bald. in l.2.C.de tempor.appell.Roman. conſi. 369 circa primum, cum pluribus alijs adductis per Ruin.conſi.98.col.1.in 4 limitant tamen nonnulli cum pars eſt præſens in curia, vel in ciuitate, vt citari debeat, alias non valeat reuocatio, declaratio, vel modificatio priuilegij vti ſubreptitia ex doctrina Innocen.in cap.olim de verbor. ſignific.& per ſcripta a Paul. Caſtr. conſi. 338.quia exceptiones.col.1.in 1. & in ſpecie Ruin.conſ. 229.nume.10. in 1.ſed iſta limitatio non procederet cum de principis voluntate conſtaret ex ſcriptis infra. nu. 56. & 57. hæc autem intelligas velim in conceſsione primo purè facta.

23 Sed in conceſsione conditionali facta primo, an ſecundus cui pure de eodem beneficio facta fuit prouiſio, præferatur illi, an vero primus conditione adueniente: notabilis eſt articulus: & quidem in beneficialibus cum de certo corpore beneficij facta fuiſſet prouiſio primo, quia ſtatim ex illa conceſsione acquiritur illi ius ad rem, proinde prima conceſsio adueniente conditione præfertur ſecundæ, quāuis pure factæ, & cum poſſeſsionis traditione: ſic eleganter docuit Geminian. ꝯſi. 107.per totum: per caſum in d. capit. ex parte: & quia primo quæſitum fuit ius ad rem, cui princeps reſcribendo pro ſecundo, non præſumitur voluiſſe præiudicare, & reſpondet ad text. in cap. ſi pro te: de reſcript. in vj. qui in contrarium obſtare videtur: in temporalibus autem maior eſt difficultas: & in hoc puncto extant reſponſa contraria: nam Dec. d. conſi.689. & Pariſ. in conſi. 11. ſupra allegato: in eodem caſu reſponderunt pro primo: at Socin. iun. conſil. 93. 94. in 2. reſpondit pro ſecundo beneficiato cum rei traditione: hæc autem facile procedunt cū vterque nititur priuilegio, ſecus ſi primus ex priuilegio ſecundus ex contractu: nam pro ſecundo de facili aduerſus primum præſumeretur priuilegij reuocatio. Af-

ſlict.d.capitulo 1.§.1.numero 7.

24 Ex concluſione autem præmiſſa, quod princeps poſsit pro libito ſuæ voluntatis gratioſas concſsiones reuocare, infertur: veram eſſe cõmunem traditionem: quod Papa poſsit pro libito ſuæ voluntatis prę latos eccleſiaſticos ponere, & deponere: ad gl.in c.per principalẽ.9.q.3. vbi quod Papa poteſt pro voluntate ſua citra aliam cauſam deponere epiſcopum,ſed non omnes epiſcopos: quia turbaret vuiuerſalem Eccleſiam: ſequuntur Domin. & alij ibi. Abb. in cap. rranslato. extr. de conſtitu. cum concordantibus. adductis per Fely. d.cap.quæ in eccleſiarum.nume.60.& 62. & per d.Iaſon. in l. Barbarius. ff. de offic. prætor.nume.39.nil mirum, quia prælatura eccleſiaſticæ gratioſe, & non ex contractu obligatorio conferuntur: & quia diſpoſitio eccleſiarum, & omnium beneficiorum mundi ad Sedem Apoſtoli.pertinere noſcitur: inquit tex.in cap. licet: de præbend.in vj.& in concilio Vienenſi, vt infertur in clem. ſi duobus. extr. vt lite pend. diffinitum extat: quod ad Roma. Pontificem ſpectat,Eccleſiarum,perſonatuum, dignitatum aliorumque beneficiorum plena, & libera diſpoſitio ex ſuæ poteſtatis plenitudine, & in clem.dudum.§. verum: de ſepultur. legitur: quod Papa de plenitudine poteſtatis reuocat gratias, & priuilegia per prædeceſſores ſuos conceſſa,nempe in ſpiritualibus, & temporalibus Eccleſiæ Papa habet plenitudinem poteſtatis, vt in dictis clementin. & in ca. cum ex eo: de pœnitent. & remiſsion. & probauit de Turre Crem. in dicto ſuo tract.de eccleſia.libro 2.cap. 52. & ex noſtris, Bald. in d.l. Barbarius in fine: vbi quod in beneficialibus Papa eſt omnia, & ſuper omnia. late Alexand. conſilio 2. columna. 10. in 1. vbi, quod in his ſine cauſa: & ſine clauſula non obſtante poteſt tertio præiudicare. Quamuis, quod nec etiam prælatos eccleſiaſticos citra legitimam cauſam Papa deponere valet grauiſſimi attentauerint auctores. Cardinal. conſilio 141.ſanctiſſimus. vbi inquit glo. in dict. capitu. per principalem. intelligendam eſſe cum cauſa, textum vero in d. capitu. licet: ſic intelligi debere, ne ſequatur inconueniens, & ne alicui fiat iniuſtitia, nam quod iniuſtum eſt, continuo eſt illicitum, ac Papæ inconueniens,& quaſi impoſſibile,quia ſecundum Theologos omne indecens eſt impoſſibile Deo. & ſequuntur alij relati per Felyn. dicto loco. Abbas,in cap. conſtitutus.numero 14. extra de religio. dom. & in ſua diſputatio.Epiſcopus.

25 Ampliatur concluſio proxime relata, vt Papa de plenitudine ſuæ poteſtatis priuare poſſit prælatos eccleſiaſticos, & eos deponere etiam non citatos: ſic concludunt Hoſtienſ.& Abb.in cap. ſicut vnire: extr. de exceſ. prælator. ſequuntur Aretin. conſi.165.col.7.Socin.d.conſi.164.nu.14. & conſi.266.nume. 46. in 2. & conſi. 87. nu. 21. in 3. quorum deciſio fundatur in ſuprema poteſtate Papæ circa beneficialia:Tu vero dicas id generale eſſe, vt Papa,& quilibet alius prĩceps reuocare poſſit quaſcunque gratioſas conceſsiones etiã ſine citatione partis,vel alia cauſæ cognitione ſicuti dixi ſupra nu.20.

26 Intellige ſecundo cum priuilegiũ ſtat in ſuis terminis: ſecus autem ſi vberius ex priuilegio translatum ſit dominium directum, vel vtile in rem:nam princeps dominium ſic translatum ſine cauſa auferre non poterit etiam ſubdito, quamuis ex gratioſa conceſsione translatum, ſic Aretin.& poſt eum Fely.in d.c.nouit. nu. 21. & ante eos.Paul.Caſt. in l. digna vox. C. de legib. vbi quod nec etiam de plenitudine poteſtatis ſine cauſa.

27 Et poteſt eſſe ratio: quia princeps non poteſt vtile dominium, vel directum ſubdito ſuo quæſitum etiam ex tiiulo iuris ciuilis ſine cauſa tollere.l.3.vbi Bart.not.C. de fund.patrimonial.tibro 11. Abb. conſil.3.nume.6.in 2.pulchre Paul.Caſt.conſ. 46.col.vlt.in 2.Alexand.conſi. 3.conſi.2. in v.Felyn. d. cap. quæ in eccleſiarum nume.70.cum ſequen.& nu.75. Iaſ. conſilio 76.col.2.in 2.& conſi.93. col. 2. in 3.adducit

ducit Bald.in terminis in ca.1. de no.for. fidel.& idem tradiderunt Dec.conſ.343. colum.3. pulchre Crau.conſi.6.nume.10. & 135.nume. 20.& 241.num.12.Pariſ. conſi.1.nume. 32.in 1.Soci.iun.conſi.76. nume.12.in.1.& 120.nume. 31. in 2.Becius conſil.3. nume. 51.& conſi.56.num. 9. Ceſal. conſi. 27.nume. 53. & dicetur infra de vaſſalis, & feudatarijs, ſed contra, quod princeps poſsit dominium per eum ex cauſa gratioſa in ſubditum tranſlatum reuocare etiam ſine cauſa, præſuppoſuit Bald.in l. qui ſe patris. colum.pen. C.vnde lib. per tex. in l. qui agros. C. de omni agro deſ.lib.11.& idem Bal.per illum tex.in l.nupta.ff.de ſenator.idem clare voluit Angel. in l. Antiochenſiũ.ff. de priui.cred.vbi inquit:quod ſatis iuſta cauſa eſt reuocandi: quia princeps ipſe conceſsit ex gratia:ad hoc etiam eſt clara deciſio Iacob.Aluar.in cap.1. in titu.de his qui feud.dare poſ. & plures in hoc adducit Dec.d.c.quæ in ecleſiarum. nun.36.& horum opionionem ſequitur, dumtamen ex contractus cauſa dominium quæſitum non fuerit.pro conconcordia placet mihi diſtinctio Bar.Soc.d.conſi.87. ſub nu.14. in 3.quòd princeps de poteſtate ordinaria non poſsit ſine cauſa ſubdito aufferre dominium quæſitum ex titulo iuris ciuilis,etiam quòd non ſit ex contractu, ſed ex gratia,& priuilegio: & ſic procedant dicta per Aretin.& Felyn.in d.c.nouit & per Felyn. in d. c. quæ in Eccleſiarum de plenitudine autem poteſtatis poſit ſubdito ſuo etiam ſine cauſa auferre dominiũ ex titulo priuilegiato, non ex contractu oneroſo quęſitum, & ita procedant deciſiones Bald. & aliorum proximè relatæ cõtra Paul.Caſt.in d.l.digna vox:ac idcirco feudalia ex mero priuilegio ſubditis ſuis conceſſa poteſt princeps de plenitudine ſuæ poteſtatis citra aliam cauſam aduocare.ſic probauit Soc.d.conſi.87.in 3.dubio,& idem ſenſit Socin.ipſe conſi.4. nu. 5:& 7.& in eo.vol.3.Egid.Boſ. in titu.de principe.nu.14.& nu.22.

28 Intellige tertio cũ priuilegiũ remenſit in terminis priuilegij, ſecus autem ſi trãſiuiſſet in cõtractum: ex ſcriptis autem per maiores noſtros, reperio duobus modis in contractum tranſire:primo cum conceditur ſubdito precio accepto,nam tranſit in venditionem,etiã quòd princeps vteretur verbo indulgemus:ſic Bal. in d. l. qui ſe patris.col.pen.per tex.in l.fi.C.de pręd. curial.lib.11. vel cum conceditur ob aliquod factum,vel datum,implẽdũ,vel impletum cõmenſuratiuum ad priuilegium conceſſum: nam princeps videretur dolo facere illud reuocando. l. ſi cum mihi.ff. de dolo:& idem quoque notat Bal.in ea. l. per illum tex.ſequuntur Paul. de Caſt. in d.l.digna vox.Alex.conſi.101.col. 1.& 2.in 1.& 216.col.2.in 2.Aretin.& Fely.in d.cap.nouit.nu.21. idem Felyn. in c. 1.in 1.not.extr.de probation.& Dec. poſt eũ. Iaſ.conſi.56.nu.2.in 1.Curt.iun. conſi.antepen.& Natta conſi.258.nu.5.Ruin.conſil.29.nu.4.in.1.conſi.230. col. 2.

29 Intellige vt dixi, de precio dato, aut facto, quod ſit commenſuratiuum, vel prope ad beneficium acceptum, alias ſi gratia longe præponderaret, non detineret etiam gratia, nec priuilegij nomen amitteret. ſic Aretin.& Felyn. d. capit. nouit. Socin. conſil.4.numero 5.6. & 7. in 3. deciſ. pedem.139. nume. 10. & idem quoque eſſet cum priuilegium conceditur in remunerationem grati ſeruitij, nam adhuc cauſæ lucratiuæ titulum retineret, ſicuti ex pluribus tradidit Boſ.in ti.de principe.n.323. ſed contra quod reddatur irreuocabile, reſpondit Ruin.conſi. 217. in 1. & hanc ꝓ Boſ. copioſe firmauit Rolã.cõſ.12 in.3.

30 Secundo priuilegium in contractum tranſit,cum non ſubdito cõceditur,& eſt ratio,quia in vim legis particularis ſuſtineri nequit: quoniam in non ſubditum collatum, idcirco ſuſtinetur in vim contractus.ſic Cardinal. conſil. 147. colum. vlt & ſequuntur Doctor.communiter, vt per Felyn.d.cap.nouit:ſub num. 21. ideoque ea ratione priuilegium non ſubdito conceſſum reuocari non poteſt. Innocent.

cent. & poſteriores ad eum in c.in noſtra. extra de iniur. Felyn.poſt Aret. d. c. nouit.nu.18.& ſeq.vbi concor. adducit Bal. & Paul. in d. l. digna vox. & idem Paul. d.conſil. 287. primum dubium: in 1.col. vol.1.& conſi.47.col.vlt.intellige etiam ſi poſtea iſte efficeretũ ſubditus:ſic poſt Specul.Ioan And.& cum plurib. alijs tradidit Alex.conſi.101. col. 1. & 2. in 1.latè Ruin.conſ.105.in v.quibus tamen caſibus princeps proprium cõtractum reuocare poteſt, vt infra dicetur eiſdem quoque priuilegium, quod contractus naturam aſſumpſit. ſic Alexand. in dictis conſilijs 101.& 216.

31 Limita quę modo dixi:cum princeps per priuilegium iuriſdictionalia concedit: nam in his ſemper ſuperioris Auctoritas intelligitur reſeruata, ad tex. cũ materia in cap. venientes,extra de iureiuran. ac idcirco princeps poteſt iuriſdictionem per priuilegium conceſſum pro ſuo arbitrio moderare, & ex cauſa ſuperare,ſicuti Bal.docuit:in d.l.qui ſe patris. col.pen. ſecutus eſt Aretin. d. cap. nouit. col.3.Felyn.ſub num.19. Campeg. apud Brunum.conſi.2.nu.44 huic tamen limitationi adde nonnullas declarationes per Socin.iun.conſi.126.nu.33.& infra. in 3.

32 Quinto eſt concluſio, quod vbi princeps per viam priuilegij cõcedit aliqua, vel fiſcalia, non eſt neceſſaria clauſula obſtantium derogatoria: quia ſatis apparet quòd princeps procedẽdo per viam priuilegij voluit derogare iuri cõmuni,quoniam priuilegium eſt priuatio legis: ſic eleganter Bald. in l.item lapilli, col. 2.ff. de rerum diuiſ.vbi inquit, quod eo ipſo, quod princeps vocat priuilegium.Et bullatur priuilegiorum bulla priuilegium eſt:& idem quòd non ſit neceſſaria clauſula,non obſtante, tradiderunt Hoſtienſ. Ioan.Andr.Domin.Butr.& peralij relati per Felin.in c.nonnuli.nu.41.extra de reſcript.Cardinal.poſt Lapum in clem.prima.in 3. quæſtio.de cenſi. vbi in priuilegio in terminis illius clement. quam tamen concluſionem limitauit Felyn.ipſe cum priuilegium tendit ad præiudicium tertij,quod latius proſequere,vt ibi.

33 Sexto eſt concluſio,reſcripta fiſco damnoſa impetrari non debent.l.nec damnoſa.C. de precib. Imper. offer. canonizata xxv.q.2.c.nec dãnoſa:& impetrata a iudicibus refutari debent.l.fi.C.eo.& ſi continent impetrationem rei fiſcalis, ſeu in fiſco deuolutæ etiam poſſeſsione nondum per fiſcum appræhenſa,impetratio ipſo iure nulla eſt.l.1.& 2.C.de petit. bon. ſubl. & l.fi.C.de fund.& ſaltib.rei domin.

34 Ideoque non valere reſcriptum impetratum ſuper reſtitutione pœnæ iam fiſco incorporatæ per illa iura decidunt Bald. Pau.& Iaſo.in d.l.nec damnoſa:vbi ſecus concludunt cum pœna adhuc non eſt incorporata,licet delinquens ſit condemnatus per caſum in dict.l.reſcripta: & ratio eſt, quia in pœnis nondum exactis fiſcus agit de lucro.l.apud celſum. §. de auctoris. ff. de.doli excep. l. 1 C. pœnis fiſcal. cred.prę̨fer.ideo reſcriptum fiſco damnoſum non eſt,cum autem pœna eſt iam incorporata;

35 Quia lucra quæſita amitteret, damnũ eſt.gloſſ.& Bartol.in l.prima.§. ſi quis autem propter. ff. de itinere actuque priu. Alexan. poſt plures in lege non amplius. §.fina.de legatis primo. Iaſon.in lege cũ quis.col. 2.C.de iur.& fac.ignor. Sed cõtra, quòd etiam non incorporata impetrari nequeant, fiſco tamẽ delata videtur caſus in dict.l.1.& 2.reſpond. quod in cõfiſcatis, & vacantibus fiſcus dominiũ habet,quamuis nondum appræhenderit eorum poſſeſsionem,ſed in pœnis aliud eſſe, vel ſecundò Impetratum reſcriptum circa pœnam non incorporatam valet fauore liberationis.

36 Nota tamen quia litteræ continentes remiſsionem delicti, & liberationem a pœna, non valent niſi cauſa condemnationis, & quę libet facti qualitas fuerit narrata, nam alias ſubreptitiæ cenſerentur. Bal.in l.præſcriptione.nu. 20.C.ſi cõtra ius. Iaſo.in dict.l.nec damnoſa.

37 Et adeo impetratio de rebus fiſci †,&

regalijs

regalijs ad partis poſtulationem non valer, vt etiam impetrans officiales, & palatini, qui impetrationi auctorarunt, puniãtur, vt probatur in dictis iuribus, & eſt ratio, quia ad importunitatem præcantium conceſsio facta præſumitur, vt clare dicitur in eis iuribus: ideo motu proprio principis facta valet, vt ibi: & inde notant glo. & doct. & in d. l. nec damnoſa.

38 Nil mirum, † quia motus proprius excludit omnem ſubreptionem, & obtinentis importunitatem. Abbas & Fely. in ca. nonnulli. nume. 43. de reſcript. & vbi lex prohibet impetrationem, motus proprius eam valere facit. Baldus in l. fi. ad fin. verſ. vlterius oppono. C. ſenten. reſc. non poſ. & horum eſt ratio; quia motus proprius eſt mera principis voluntas, cui leges non imperant, dixi ſupra in hoc titulo. nu. 4.

39 Sic etiam † ſi ad poſtulationem impetrantis geminatum emanaſſet reſcriptum, ſuſtineretur impetratio: quia ſecunda iuſſio vim habet motus proprij § & hoc verò iubemus: in Authent. vt nulli iud. per quam ſic, glo Bald. Iaſon. & communiter Doctores, in d. l. nec damnoſa: modo tamen in ſecundo ſit facta mentio de primo ſicuti aduertit. Iaſo. ibi, & eum effectum operatur vis actus geminati, nempe geminatio plurimum operatur ad firmandum intentionem agentis, ſic in terminis iſtis. Felyn. in cap. ſi cautio. num. 31. extra de fide inſtru. & latius idem Felyn. in d. c. nonnulli. num. 52. vbi pleniſsime demonſtrat, quòd ſecunda iuſsio habet vim clauſulæ non obſtante.

40 Item ſi in † reſcripto ad poſtulationem partis obtento princeps conceſsionem feciſſet cum clauſula non obſtantibus dictis legibus, vel non obſtantibus aliquibus legibus in contrarium facientibus, æquidẽ valeret conceſsio ſicuti fatentur gloſ. & doct. in locis præcitatis, & Fely. in d. cap. nonnulli. nume 21. & infra, vbi latiſsimè ſcribit de vi illius clauſulæ. Socin. conſi. 3. num. 10. in 3. Decius conſil 341. num. 10. Iaſo. in l. fin. C. ſi contra ius: quia princeps iuri poſitiuo derogare poteſt: & quia ob hanc clauſulam conſtat principem noluiſſe ſe ſupponere legibus, ſed voluiſſet vti plenitudine poteſtatis: ſic Innocent. in ca. noluit. extra de elect Abb. in cap. ad hæc, extra de reſcript. in verſic. ex his infertur. Alexand. conſ. 30. col. tertia, in 5. Afflict. in cap 1. in 3. notab. num. 113. in titul. de prohib. feud. alien. per Federic.

41 Cum enim princeps † reſcribendo poteſtatis plenitudine vtitur, nec de præiudicio tertij, ſed de re ipſius principis agitur, omnia ceſſant obſtantia: quia princeps eſt lex animata in terris ſupra leges ſcriptas, & quod princeps de plenitudine poteſtatis facit, legis habet vigorem, ac ideo clauſula iſta omnibus alijs potentior eſt: ſicuti poſt Abbat. & plures alios tradidit Felyn. d. c. nonnulli. nu. 30. & latius nu. 51.

42 Idem eſt cum † princeps ex certa ſua ſcientia reſcribit: nam clauſula iſta demõſtrat principis enixam voluntatem in eo actu, ac ideo illius validitatem operatur, ac ſi de plenitudine poteſtatis feciſſet: & obſtantiæ derogaſſet, ideoq; clauſula iſta æquiualet clauſulæ de plenitudine poteſtatis, & clauſulæ, non obſtantibus, quia quod factum eſt ex certa principis ſcientia in dubium reuocari non poteſt: ſic Oldrad. conſi. 257. factum tale eſt. col. 4. Bar. in l. conficiũtur. §. Codicilli. ff. de iure Codicili. & in ſuo conſil. 196. ciuitati Camerini. col. 2. Bal. in l. eos in princip. C. de apel. pleniſsime omnium Felyn. in d. c. nõnulli. num. 44. Alexan. conſi. 216. nec arguendi. col. 5. in 2. Decius conſi. 191. col. 2. & conſi. 341. nu. 4. Afflict. in c. 1. §. naturales. nu. 46. in titu. ſi de feudo defun. vbi, quòd ęquiualet motui proprio poſt Bal. & Iſern. ibi Socin. iunior conſi. 68. col. 2. in 3 vbi plura de hac clauſula.

43 Nota tamen pro ſolemni horum limitatione, nam Paul. Caſt. in dicta lege, nec damnoſa; intellexit præmiſſas limitationes, & reſcripta valere cum de modico fiſci præiudicio agitur, ſed ſi de graui expectanda ſit ſecunda iuſsio; ad quod inducit text. illum cum ſua materia, cogita; qa eſt vtile dictum, cum autem princeps reſcri-

ſcribendo procedit planum eſt, quod reſcriptum non obligat reſcribentem, nec ſucceſſorem.

44 In quarto autem articulo † cum princeps procedit contrahendo notandum primo eſt, quòd ex contractu princeps obligatur efficaciter, etiam Papa, & Imperator; ſicuti eſt caſus, & inde notant canon. omnes in c. 1. extr. de probation. Bald. & Iaſ. in l. 1. ff. de pact. Bar. & omnes in l. ciuitas ff. ſi cert. peta. Bald. Fulg. & Pau. in l. digna vox. C. de legibus. & eſt caſus in l. 2. & 3. C. de quadr. præſcript. & in l. quod ſemel vbi Bar. ff. de decr. ab ord. fac. & adeo obligatur, vt nec etiam poſsit contractum ipſum de plenitudine poteſtatis reuocare. Decius poſt alios d. c. 1. in prima colu. ſiue celebratus ſit cum ſubdito ſiue cum alio. Decius ibi, & pulchre Grammat. deciſ. 65. nu. 26. & 27. & eſt ratio, quia princeps in contrahendo conſideratur vti priuatus non vti princeps ſic Cardin. d. conſil. 147. col. penult. ideoque in contractibus princeps vtitur iure communi non priuilegio. Bald. in l. ex imperfecto. C. de teſtam. Dec. conſi. 286. num. 7. nimirum hæc, quia aliàs cum principe nemo contraheret, & ſic hominum comercio careret, quod ſibi pœnale eſſet: ad text. in l. hi qui ſanctam. C. de apoſtat. qua ratione ſic arguit Roman. conſi. 352. nu. 24. latiſsimè ſcripſi in 6. par. in princip.

45 Et adeo valida eſt obligatio † ꝑ principem ex conuentione contracta, vt nec ipſe, nec illius ſucceſſor, ſiue per electionē, ſiue per ſucceſsionem poſsit contractum ſuum, vel ſui præceſſoris infringere, vel aliter ab eo recedere Oldrad. d. conſi. 94. Bar. & alij in d. l. ciuitas, vbi inquit, quòd contractus tranſit in vim legis irreuocabilis. ſequitur ex pluribus Ruin. in conſ. 93. colum. 3. in 4. idem Barto. & Angel. in l. prohibere §. 1. ff. quod vi aut clam. canon. omnes in d. c. 1. Bal. conſi. 271. in 1. & in c. 1. num. 35. de his qui feu. da. poſ. Caſtrenſ. conſil. 317. colum. vlt. in 1. Socin. conſi. 4. colum. 1. in 3. Iaſ. in l. 1. num. 4. ff. de conſtit. princip. & in conſi. 1. in ſec. dubio. volum. 1. & conſi. 10. in 3. vbi in filiis principis. Afflict. in Rub. qui ſucceſſ. ten. Sigiſ. Lofred. conſ. 38. in 2. dub. Roland. Val. conſil. 137. in 4. Dec. Pedemon. 139. numero 11.

46 Dicebat tamen † notanter Bal. in d. l. qui ſe patris. colum. pen. quòd princeps poteſt reuocare contractus ſecundum ipſius naturam ad tex. in l. fundi. C. de fund. patrimo. lib. 11. ideo conductores rerum fiſcalium non ſoluentes conſtitutis temporibus expelli poſſunt. l. vectigalia. §. non ſolutis. ff. de publican. quia id eſt ex natura contractus. l. quæro. §. inter locatorem. ff. locati: ex qua ſanè Bald. declaratione plura inferuntur notatu digna.

47 Primò: † quòd conceſsio facta ꝑ principem ex contractu de aliqua re, non irritatur per ſecundam conceſsionem alteri de eadem re factam: quamuis ſecundo res tradita fuiſſet: ſic Roman. conſi. 298. circa præmiſſam: vbi concludit primam præualere per caſum in c. Abbate ſanè. de re iudic. in 6. & per plura alia iura, & rationes: nec obſtare Imperatorum deciſiones in l. 2. & 3. C. de quadr. præſcript. quia ſecundum eum iura illa locum non habent in conceſsione facta duobus, & ideo præferatur, quamuis ſecundo res tradita fuerit: idem ſcripſerunt Bal. & Pau. in l. 2. C. de legibus, & idem ſenſit d. Abb. conſil. 93. in quæſtione: in 3. dubio. volum. 2. adducit: quia princeps non poteſt proprio contractui derogare, nec præſumitur derogare voluiſſe iuri alteri quæſito ex ſuo præcedente cōtractu: & idem ſecutus Roman. tradidit Iaſon conſi. 27. colum. 2. in primo, & in l. quoties. colum. 2. C. de rei vendic. Decius conſil. 689. colum. 1. & 2. Pariſ. conſ. 11. num. 40. in 1. vbi in eodem caſu. Cum his etiam concordat Socin. iunior. conſi. 93. ſub num. 16. & 17. in 2. vbi in eodem quoque caſu determinat, quod Papa concedendo ſecundo, quod prius per contractum conceſſerat primo, non liberatur à primo, ſed vtrique obligatus remanet: & ſi primus præualet tenetur ſecūdo ad totale intereſſe, & econtra. Nam prin-

princeps ob inobſeruantiam contractus tenetur parti ad totale intereſſe:ſicuti Socin.tradidit conſi.159.col.1.in.2.

48 Diſcrepat autem † Socin. ipſe ab illis in alio: nempe decidit ſecundum cui à principe res tradita fuit, præferri in re ipſa priori contrahenti, cui res tradita non fuit iuxta tex.in l. quoties. C. de rei vend. quam legem cum ſua materia procedere, etiam in contractibus principis.& fiſcalibus aſſeuerauit ipſe in d.conſi. & in conſi. ſeq.& late Iaſ.in d.l.quoties.col.2. & 3.

49 Nil mirum † quia ex ſolo principis cõtractu citra rei traditionem Dominium non transfertur prout, nec inter priuatos veluti tradiderunt idem Iaſ. & Dec. poſt alios per eos relatos in l.traditionibus.C. de pactis: niſi expreſſe appareat prĩcipem voluiſſe per ſuum contractum trasferre à ſe dominium in ſuſcipientem, ſicuti Bal. tradidit in capitu. 1. §.1.in titulo de noua form. fidel. & ſequitur Afflictus ibi in 2. colum.Socin.iunior.d.conſi.94.num.16. Nam ſupra relati Doctores contrarium ſenſerunt volentes, vt primus contrahens præferatur ſecundo, etiam quod huic à principe res tradita fuiſſet: ſed pro ſecundo contra eos ſtat communis opinio, quã late firmauit Afflictus in c. 1. ſub num.5. cum ſequent. in titul. qui ſucceſ. teneant. vbi tamen limitat 16.modis.

50 Secundo infero,† quod princeps donationes per ſe factas reuocare poterit ex illis cauſis de quibus per totum titulum. C. de reuoc.dona.nec aliter poterit :quia donatio inter viuos perfecta pro ſui natura extra ſuas cauſas eſt irreuocabilis.lege per fectam.C.de donationi. quæ ſub mo. & à principio eſt voluntatis ex poſt verò neceſsitatis ad l. ſicut. C. de action. & obligat.& ſic ſenſit Roman.d. conſil. 298.col. 1.dum inducit textum in cap. Abbate ſanè:de re iud.in 6 & expreſſe Bald.d. conſil.327.in prin. volu.1.quamobrem puto non rectè ſenſiſſe, Ange. in lege Anthiochenſium. ff. de priuileg. credit. quatenus ſenſiſſe videtur, quod princeps donata ꝑ eum libere reuocare poſsit; & ſufficiat ꝑ cauſa, quia princeps ipſe dedit:nam ratio hæc potius in oppoſitum concludit,quoniam liberalitas proprium eſt Principũ munus Bal.in l.in legatis.C.de legat. Adde, quòd Felyn. in d. c. quæ in Eccleſiarum.num.68. ex multis improbauit illud Angeli dictum.

51 Tertio † infero principes priuare poſſe emphyteutas, & feudatarios ex cauſis propter quas emphyteutæ, & vaſſalli iure ſcripto,& ſecundum naturam contractus emphyteutici, & feudalis amittunt feudum,& emphyteuſim, de quibus pleniſsime in l.2.& fina. C. de iure emphyt. & in tit.ex quib cau.feud. amit. & in aliis titulis, quamuis quòd etiam abſque alia cauſa, ſed ex poteſtatis plenitudine poſsint principes ſupremi deponere,& diſueſtire barones,& feudatarios, reſponderit Bal. dicens, quòd hoc iure vtuntur Imperatores, & Reges in Regno,& Imperio ſuo, quia ponunt, & deponunt Duces,Comites,Barones,& feudatarios pro libito ſuo: vt per eum in ſuo conſil.327.colum. 2.& colum.penult.& conſil.ſequent.in 1.& malè,niſi intelligamus hęc dicta in feudo ad ſupplicationem,& per viam gratiæ,& priuilegii conceſſo:quod quidem pro ſui natura ad principis concedentis voluntatem de poteſtatis plenitudine reuocabile eſt ad ea, quæ ſupra dixi: & notatur in d. ca.primo.§.1.in titul.de nõ.for.fidel.cæterum per contractum feudalem facta conceſsio, quia eſt obligatoria hincinde,tam ex parte Domini, quam ex parte vaſſalli, ſicuti Bald.& poſteriores omnes tradiderunt in d.c.1.§.1. vbi quòd dominus tenetur tradere vaſſallo rem per feudum alienatam,alias conueniri poteſt ad totale intereſſe,ſicuti quilibet priuatus,vt per Afflict.ibi.nu.12.proinde non poteſt Dominus etiam de plenitudine poteſtatis priuare vaſſallum de ſuo feudo ſibi per contractũ acqſito citra legitimã, & rõnalẽ cãm, & ſi aliter facit,iniuriam facit & de facto nõ de iure,ſic in Papa,vt ab eo ĩcipiamus, tradidit Bald. ipſe conſ.324.& 327.in 1. Cardin.de Turre Cremo.ĩ tract.de Eccl.

cap.

cap.113.col.penul.Iaſo.conſi.86.col.3.in 3.Decius conſi.689.Pariſius conſi.11.nu. 48. & ſequent. in 1. Soc. ſen. apud Brun. conſi.10.nu. 20. & infra & generaliter in Imperatore, regibus, & alijs principibus. not. in cap. 1. de feudo ſine cul. non amit. & vbique ſcribentes. Paul. Caſt.d. conſil.46. col.vlt. in 2.Curt.de feud.in 2. part.quęſtio.12.Gulielm. Pernò in conſ. 16.Socin.iunior. conſil 115.col.2.in 2.& 126.nu. 17. in 3.& ex facto conſului pro Illuſt.Do.Pirro,& Federico Gonzaghis reſponderunt Dec.conſi.544. & Ruin.cō ſil. 4. in 5. ſic etiam conſulendo tradidit Iaſ.conſi.56.in 1.& conſi.177.col.2.in 2. vbi adducit Bal.in terminis ſic dicentem in c.1.de ſucceſ.feudi,& in cap.1.in prin. de his qui feu.dare poſ. idem ſcripſerunt Curt.iun.conſi.1.col.10.& conſi.100. nu. 4.Boſ.in ti.de principe.nu.24.Decian.cō ſil.23.nu.1.in 1. præclare Gramati. deciſ. 15.col.2.& nu.63.& 64.

52 Et ibi ſubiungit quod nō ſtatur dicto principis,& eius aſſertioni de culpa vaſſa li,ſed conſtare dēt ꝑ legitimas ꝓbationes: adducit Andr. Iſern. in cap.fin.in tit. quo temp.miles:vbi nouum poſſeſſorem inſtituit,vt ſumere debeat probationes,& documēta,ex quibus apparere poſsit de culpa prioris vaſſalli: quod etiam tradiderunt Alex.conſi.124.in 1.Ruin.conſ.147. nu.8.in 1.idem Ruin.& Dec.in pręallegatis cōſilijs Iaſ.d.conſi.87.col.4.vbi,quod nec etiam Papæ creditur, & idem Curt. loco pręalleg.Boſius in titu. de principe. nu.80.Affli.in d.cap.fina.nu.23. & latius idem Afflictus in c.1.qui ſucceſſ.teneant. ſub nu.69. cū plurib.ſeq. vbi adducit plures limitationes:inter quas ꝓbabilis illa eſt cū princeps feudū aufert & alteri cōfert narrādo cauſā legitimā priuatiōis prioris vaſſali, & res eſt in antiquis:nā his oībus concurrentibus ſtatur narrationi principis nec facile feudum a nouo poſſeſſore vendicatur:ſic eleganter Bar. Soci. conſi. 266.col.10.ver.abſolutis Corn. conſ.312. col.5.in primo. Crauetta de antiq. temp. in prima part. in §.non omitto nume.25. Franc.Becius conſi.56.nu.25.

Ex leui tamen cauſa Imperatores & reges feudatarios ſuos deponere & priuare poſſe conciliando opiniones tradidit Lucas de pena in l.fin.C.de locat.pręd.ciuil.
53 lib.11.& fuit verbum Bal.conſi.333.col. 2.in 1.Et his adde quòd licet alias in actu principis pręſumatur cauſa ad notata per Cyn.& Bal. in l.reſcripta. C.de precibus imper.offer.fallit tamē cum princeps aufert feuda vaſſallis ſuis, quia de culpa cū cauſæ cognitione conſtare debet ſic Fely. in d.cap. quæ in eccleſiarum nu. 82. poſt Abbat.ibi in pen.col.Ruin.conſ.7.nu.19.
54 in 1.& latius conſi.36.nu. 16. Cum autē princeps ad priuationem vaſſalli progreditur ex cauſa: equidem vaſſallus citandus eſt,& cum cauſæ cognitione princeps procedere debet, nil mirum quia agitur de auferendo ſibi dominium vtile & ius in rem quęſitum ex cōtractu feudali,quæ cum ſine cauſa auferri nequeant ad not. in l.fin.C.ſi contra ius; & in c.quæ in eccleſiarum extra de conſtit. idcirco poſſeſſor citādus eſt:vt defenſiones ſuas inſtruere poſsit,alioquin lata ſententia priuatoria aduerſus eum non citatum ex defectu ſubſtantiali omiſſæ citationis nulla eſt & inualida,vt eſt caſus in clem.paſtoralis:de re iud.nam ea ratione clemens V.pronunciauit ſententiam Henrici Imperatoris aduerſus Regem Robertum nullam & inualidam: & ſi quidem princeps procedit ciuiliter ob aliquam cauſam etiam, quæ non ſapiat criminalitatem, & hoc caſu li-
55 cet negotium cū ſubdito agatur, neceſſaria adhuc erit citatio, quamuis princeps dixerit id facere de plenitudine poteſtatis:quia nō poteſt princeps ſubditum ſuū non citatum & ex cauſa cōuictum ſpoliare dominio rei ſuæ quæſito ſibi de iuregētium vel ex contractu cum principe ipſo vel illius præceſſore celebrato, ſic arguit Iaſ.in terminis d.conſi.177. colu. 2. in.2. Socin.multum pulchre & eleganter.in d. cōſi.266.nu.49.vbi in Papa,adducit multos & præ cæteris gloſ. memorandam Ioan.Monac.in extrauag.Bonifacij; Rem

non nouam.& idem Socin.conſi.154.ſub nu.16. in 2. & vtrobique loquitur in Papa. idem & multomagis ſi procedat criminaliter,ſicuti Soci. ipſe præclare in eis conſiliis declarauit; & late Fran. Areti.in ſuo famoſo conſil.165. edito aduerſus interdictum Sixti Quarti emanatum contra excelſam rempubl. Florent. vbi optime in materia iſta, & in puncto quod curia parlamenti regni Franciæ non potuerit procedere ad priuationem feudi vaſſallo non citato firmauit Marian.Sen. conſil. 12. in primo dubio volum. 1. & hæc vera ſunt etiam quod princeps proceſſerit reſcribendo de plenitudine ſuæ poteſtatis; ſicuti declarauit Socin. in dictis conſiliis:ſecutus eſt Ruin. conſ. 279. col.pen.in 1. Et adde quod ſicut princeps non poteſt vaſſallum de toto feudo priuare,nec etiam poteſt in aliqua parte detrahere quia eadem eſt ratio. ſic ex pluribus Socin.Iun.conſi.126.nu. 12. 13.& ſeq.in 3. vbi infert quod non poteſt diminuere iuriſdictionem per contractum feudalem in vaſſallum translatam & idem Socin. conſi.76.nu.44.& comprobatur ex dictis infra nu.69.

56 Fatentur † tamen ſcriptores Dominum feudi poſſe priuare vaſſallos ſuos in aliquibus caſibus etiam non citatos; primus eſt cum vaſſallus habuit feudum ex mera gratia, & priuilegio principis, de quo caſu latius dixi ſupra nu. 126. non repeto hic. Secundus caſus eſt cum princeps abſque aliqua cauſa poſſet vaſſallum inuitum priuare re ſua,& feudo ſuo, nam & abſque citatione de plenitudine poteſtatis poſſet princeps illum priuare, quia quæ nobis inuitis fieri poſſunt ea quoque fieri poſſunt nobis ignorantibus l. qui poteſt inuitis.ff. de reg.iur.vbi Dec. ſic not. & ita arguit Oldr. conſi.95.in fine,Paul.Caſt.conſi.34.ſuper primo vol.2. allegat tex.in l.4. § 1.ff.de fideic.lib.Roman.conſi. 202.quo ad primum. Alexan.in l.ſi pacto quo pœnam.col.vlt.C. de pact. & in conſi. 2. col. 6.& conſil. 129. in primo. Socin.d.conſil. 87.ſub num.21.& in conſi.4.col. pen. Iaſ. in l.qui in aliena col.3. ff.de acquiren.hæred.præclare idem Dec. conſi. 191. col.3. Vantius in tit.de nullit.ex def. citat.num. 20. nil mirum quia citatio requiritur ratione defenſionis naturalis, quæ tolli non poteſt, quia autem hic nulla defenſio cadere poteſt; cum negotium a ſola principis voluntate pendeat; idcirco citatio neceſſaria non eſt.

57 Tertius caſus eſt cum † vaſſallus commiſiſſet aliquam culpam notoriam,ob quā de iure feudum amitteret,tunc enim feudum abſque aliqua citatione poſſet ab eo per dominum auferri ex illa notoria culpa quæ producit iuſtam cauſam priuationis & ratio eſt: quia notoriȩ conſtat nullam ſibi competere defenſionem,ideo citatio non requiritur.glo. communiter recepta in c.cum olim.de re iud.Roman. in l.1.C.de hæred.inſt. ideo notorium rebellem poteſt princeps feudis,& rebus ſuis ſpoliare abſque vlteriori citatione; ſic in terminis ex præmiſsis & aliis Soc. Sen d. conſi.87.ſub num.21.& 22. & conſ. 4 ſub num.24.in 3. Lucas de penna in l.cum allegatis in 5.col.C.de re milit.lib.12. & in l.1.C.de petit.bon. ſubl. latiſsime Afflict. in cap.5.§.ſaucimus in tit. quo temp.mil. Cor.conſ.96.col.1.& 2.in 4.Grammatic. deciſ.105.col.3. & 4. & in deciſ.71.num. 13.Berous conſi. 176. nu. 96. D. Decian. qui alios adducit conſi.18.nume. 335. & conſi.19.in 3.vol. & idem generale eſt in alijs notorijs criminibus pro quibus bona de iure ſic criminoſis auferuntur, veluti ꝑ crimine hæreſis notorio & huiuſmodi:Domi.in c. cum ſecundum in princ. de hæretic.in 6. Abbas in c. cum non ab homine,col.8.ext.de iudic.Fely.in c.1.num. 60.ext.de conſtit.

58 Intellige in notorio † tali,adeo vt parti nulla poſſet competere defenſio,aliàs citatio & ſententia requireretur; ſic conciliando opiniones diſtinxit d.Abbas in c. cum olim nu.20. de re iud.& in ſuo conſ. 52.quæſt. 8.vol.3.Dec.in l.fin.nu.15.ff.de iuriſd.omn.iud. & in cap.cum ſit.§.fin.de appellatio. Iaſ. in l. ſi verò.§. qui pro rei quali-

qualitate.ff.qui ſatiſd.cog.Hippol. Marſil. in repeti.l.de vnoquoque num. 9. ff. de re iud. Quale autem ſit: præclare docuit Aretin. conſi. 165. colum. 8 verſ. venio ad ſecundum vbi poſt Innocen. Butr. & Abb. in cap. veſtra. extra de cohab. cler. & mul. tradidit: quòd licet factum tale ſit quod ſecundum ſuum genus ſit prohibitum, ſi tamen aliquo caſu licite fieri poteſt: factum illud quamuis notorium non poteſt cenſeri inexcuſabile, vnde infert quod cum in iure in certis caſibus permiſſum ſit homicidium etiam in perſonas eccleſiaſticas, idcirco licet homicidium ſit notorium; quia tamen ex aliquibus cauſis iuſtificari poteſt: idcirco homicidam perſonæ eccleſiaſticæ in dignitate conſtitutæ ob notorietatem delicti non aliter puniri poſſe niſi præcedente citatione, quod ſi crimen nullo caſu ſit excuſabile veluti adulteriũ, blasfemia, hæreſis & huiuſmodi, eo caſu procedi poſsit ad ſententiam ſeu ad declaratoriam, & ablationem bonorum etiam parte non citata, & ad hoc inducit tex. in cap. quanto extra de transl. epiſc. nam tranſire ad aliam eccleſiam, omnino non licet epiſcopo, ſine licentia ſedis Apoſtolicæ, ideo crimen illud notorium erat ſummo Pontifici, quia ſciebat ipſe, non dediſſe licentiam. ſecutus eſt Felyn. c. Rodulphus col. pen. de reſcrip.

59 Per quam † ſanè rationem, aliàs dicebam & obtinui quod Illuſt. D. Epiſcopus Paduanus potuit non citato vaſſallo declarare eum decadutum de quodam feudo decimali. quia illud alienauerat inconſulto & irrequiſito ipſo domino prout de alienatione apparebat per publicum inſtrumentum quod facit rem notoriam, & manifeſtam ad ſcripta per Bald. in l. cum precibus. C. de probation. & per intruſionem emptoris in poſſeſsionem feudi, de licentia autem non obtenta conſtabat ipſi Illuſt. domino, quia ipſe ſciebat licentiam non dediſſe, & ad hoc in terminis adduxi deciſiones Roman. conſi. 212. quo ad primum Alex. conſ. 6 col. vlt. in 3. & conſ. 44. colum. 1. in eod. Cor. conſ. 237. in primo, & conſi. 165. col. 2. in 2. Socin. Sen. d. conſilio 4. nu. 24. in tertio. Iaſon. in l. 2. nu. 21. C. de iur. emphyt. Socin. Iun. conſ. 111. in 2. Marſil. in repetitio. l. de vnoquoque nu. 105. ff. de re iud.

60 Dicebam tamen † & ſic practicatum fuit, quod poſſeſſor non potuit eijci de poſſeſsione niſi prius citatus & cõuictus, ad glo. in cap. licet epiſcopus de præben. in 6. & quæ notat Bald in l. fin. C. ſi prop. publ. penſitat. cum adductis per Iaſon. in l. ſi pacto quo pœnam. C. de pact. in quinto notab. & pulcherrime Sigiſm. Lope. conſ. 141. num. 10 per Marſil. in dicta l. de vnoquoque num. 28. alias vti eiectus remedijs reſtitutoriis agere poterit, ſicuti ſcripſit Afflict. in ca. primo. § nulla. num. 18. & 19. in ti. per quos fiat inueſtit. nil mirum hæc, quia proprietas nihil commune habet cum poſſeſsione l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de aquirẽda poſſeſsione. ideo dominus ob caducitatem vaſſalli p̃miſſa declaratoria poteſt feudum in aliũ conferre quo ad ius proprietatis. poſſeſsio autem iuris remediis aduocanda eſt eo citato, d. c. licet epiſcopus, & in terminis ſic tradidit hanc practicam Paul. Caſt. cõſil. 68. in caſu. vol. 2. ſecutus eſt Socin. iun. d. conſi. 111. & ad hoc eſt gl. notab. in verbo reuertatur, in c. 1. §. callidis. in titu. de prohib. feud. alien. per Feder. quam aduertunt Bald. & Aluarot. ibi Afflict. deciſio. 97. & late idem Afflict. in d. c. 1. §. ſancimus col. 2. in tit. quo temp. mil quamuis & in hoc puncto, quod dominus poſsit propria auct[illegible]itate poſseſsionem ĩgredi, ſint contra[illegible] opiniones relatæ per Boſ. in titulo de principe num. 295. & 296.

61 Hæc autem † quæ de aduocãda poſseſſione dixi, intelligo, cum poſseſsio eſt penes tertium, vel cũ dominus feudi & emphyteuſis non habet iura omnia ſuperioritatis, tunc enim poſseſsionem inuadere nõ licet, ad text. in l. non eſt ſingulis. ff. de regulis iuris. & ibi per Deci. & ſcriptores, ſed vbi dominus iura omnia ſuperioritatis habet, veluti in principe tunc ob notorietatem delicti ex quo feudo ac bonis

ſpoliari

ſpoliari poterat, poteſt dominus, & eius fiſcus illius bona inuadere, nec alia declaratoria requiritur, nec vlterior illius delinquentis citatio, & ita in crimine notorio actus permanentis leſę Maieſtat. diuinæ, & humanæ tradiderunt Domin. in d. cap. cum ſecundũ: de hæret. in vj. Abb. in c. cum non ab homine. nu. 29 ext. de iudic. Felyn. d. c. 1. nu. 60. ext. de conſtitut. & in d. cap. Rodulphus. num. 76. de reſcrip. Bar. Socin. conſil. 4. nume. 23. & 24. in 3. præclare Afflict. poſt And. Iſern in d. ca. 1. §. ſancimus. nu. 11. in tit. quo temp. mil. Grammatic. decíſ. 105. cũ alijs adductis ſup. n. 140. Soc. d conſi. 87. col. pen. in 4. in quorum ſententia incidit etiam D. Boſius in ti. de ſentent nu. 58. cautela tamẽ eſt, vt nouus vaſſallus, cui Dominus beneficium conceſsit, per edicta citari faciat rebellũ illum, & ad futurorum memoriã probet coram iudice competẽte per teſtes de notoria illius rebellione, ſic docuit Afflictus. ibi ſub nu. 17. & dixi ſupra. nu. 136.

61 Notandum tamen eſt: quia in crimine notorio, an citatio requiratur, & an ſaltẽ prius debeat fieri probatio ſuper notorietate facti, antequam procedatur aduerſus reum, pulcherrime ſcripſit idem Areti. d. conſ. 165. & ex ſuis dictis colligitur difficile eſſe, qđ ſub prætextu notorij citatio omitti poſsit, & intuendo prima fundamenta, ex quibus Doctores colligunt citationem eſſe de iure diuino, & naturali, quia Deus omnipotens & omnia ſciẽs, & cui nuda ſunt omnia & aperta, non tamen primos parentes noſtros, nec Sodomorum mala iudicare voluit, priuſquã manifeſtæ cognoſceret, quæ dicebantur. cap. Deus omnipotens. 2. q. 1. cle. paſtoralis: de re iudic. cap. qualiter, & quando. el. 2. ext. de accuſat. ex his ſanè iuribus, & auctoritatibus Principes ſeculares moniti videntur, vt ad Dei exemplum non aliter, quæ etiam ipſis nota, & manifeſta ſunt iudicare præſumant, niſi vocatis his aduerſus quos notoria delicti fama laborat: nec aliter Henericus fecit dum aduerſus Robertum Regem proceſsit: quã uis citatio cum reliquis actis vti nulliter facta eum non arctauerit: & ita concludendum videtur: ſed principes in iſti grauioribus, quæ Maieſtatis crimẽ, & ſtatuum perturbationem ſpectant aliter defacto ſeruant ſicuti ex ſupra relatis cõſtat, & docuit Pius II in quadam ſua Epiſtola, prout illum retulit Socin. d. conſil. 87. nume. 23.

62 Redeundo autem ad principalem concluſionem, quod princeps non poſsit reuocare contractum ſuum, vel ſui prædeceſſoris, concluſio iſta indubitanter procedit cum ſucceſſor hæres eſt principis præceſſoris puta patris, vel fratris, nã præterea ex regula cõmuni obligatur ad obſeruantiam contractus de qua in l. cum a matre. C. de rei vendic. cum materia, & ſic in propoſito conſiderauit Soci. iun. cõſil. 60. nu. 19. in 3. Item ſi cum non ſubdito cõntraxiſſet adhuc minus ineſſet dubitationis ſicuti in pactis initis inter Reges Franciæ: & Angliæ tradidit Iacobin. in verbo: Princeps Pedemontium: & in pactis initis inter Sereniſ. Ducem Ferrarię, & inter Mag. Communitatem Bononiæ: idem Socin. d. conſ. num. 28. & in Papa. Ruin. conſi. 90. nu. 4. in 1. ſic etiam ſi princeps cõtraxiſſet in ijs, quę pertinent ad ſuũ ſtatum ſub nomine dignitatis & ſubditorum ſuorum proculdubio contractus obligaret ſucceſſorem, ſicuti Bald. aduertit in l. 1. in prima lectura. ff. de conſtit. princip. & idem Bald. in d. l. digna vox C. de legib. Abb. & Dec. in ſecundo notab in d. c. 1. extr. de probation. & latius. d. Soc. d. cõſ. n. 29. vbi ex pluribus cõprobat Itẽ ſi princeps trãſegiſſet ſuper aliquo dubio facilius ſuſtineretur ille contractus. Alberi. in l. digna vox: C. de legib. Soc. iu. d. conſ. nu. 54. ſed & cum ſubdito contractum valere adeo, vt nec ẽt de plenitudine poteſtatis poſsit illum reuocare, profitentur, vt dixi, communiter auctores noſtri: quod tamen mirum videri debet.

63 Quia cum plenitudo poteſtatis ſit plenitudo arbitrij nulli neceſsitati ſubiecta nulliſque iuris publici regulis limitata vt

 Bald.

Bal.ait in l.1.nu.40.C. de ſeruit. & aqua, cum concord. adductis per Roland. in conſi.61.nu.32.in 3.proinde videtur principé indiſtinctè ex vi ſupremę ſuę poteſtatis diſcedere poſſe a contractu cum ſubdito ſuo celebrato.

64 Et quia omnis principis voluntas ſaltem de facto ſeruanda eſt,ſicuti Cyn.tradidit in l.reſcripta in 3. & 4. quæſt. C.de præcib. Imper. offer. & poſt eum Barbat.conſi.34.col.fi.in 2. vbi plura adducit Soc.iunior.conſi.49.num.35.in 1.nil mirum,quia principi obijci non poteſt, cur ita faciat,cũ ſufficiat, quod ita velit Bal. in l.fi.C.ſent.reſcindi nõ poſſe, & ſpecies ſacrilegij ſit de principis poteſtate diſputare.l.2. C. de crim. ſacrileg.cum multis ad hoc adductis per Iaſo.in d.l.reſcripta. Dec.conſi.588.col.2.& Socin. iun.conſi. 68.colum.2.in 3. & quia motus principis non ſine cauſa præſumitur:Cyn.in d.l.reſcripta.Innocen.& canoniſtæ in cap.quę in eccleſiarum,extr.de conſtitution.

65 Augetur argumentum, nam princeps ex vi ſuæ plenariæ poteſtatis põt ſubdito ſuo abſque alia cauſa dominium rei ſuæ ſibi iuregentium acquiſitum auferre.l.lucius.ff.de euictíon. l. item ſi verberatum. §.1.ff.de rei vindic. l. venditor. §.ſi conſtat.ff.com.præd.l.2.& 3.C. de quadrien. præſcript. per quæ iura ſic animoſe dixit Angel.in d.l.ſi verberatum.§.1.inquiens, mentiri, qui contrarium dicunt : idem Bal.& Angel.in d.l.2. & idem Angel.in l. Anthiochenſium.de priuil.credit ſequuntur Iaſon in l. finali. C. ſi contra ius. Curt. in l. venia. C. de in ius vocan. Alex.conſi.216.num.24.in 2. Dec.conſi. 191.col.2.498.& 588. Barbat.conſi.64. in 4. cum alijs adductis per Ceſal. conſil.12.nume. 19. & per Becium conſi.56. nume.53.

Verum quia aſſertio iſta communiter improbatur,& communis traditio eſt:vt princeps nõ poſsit ſine cauſa auferre ſubdito ſuo dominium rerum ſuarum directum vel vtile, nec etiam de plenitudine poteſtatis vt dixi ſupra nu. 26. allegando multos ex maioribus noſtris,quibus addo Bar.Soc.d.conſi.164.col.3.ver.ſecũdum, vbi hanc refert contra Ang. communem opinionem legiſtrarũ & canoniſtarum, in cap.quæ in eccleſiarum, extra de cõſtitut. & in ſpecie Fely.nu.36. & 37.& Dec.ſub nu.36.vbi in dominio quæſito ex contractu,Aegid.Boſ.in tract.de principe num. 187.& communem probauit quoquo titulo duminium fuerit acquiſitum Arius pinell.in repet.l.2.C.de reſcin.vend.in 2. par.rubr.cap.2.& ſupra docuimus demõſtrando principem non poſſe ſine cauſa diſueſtire vaſſallos, & ab eis feuda auferre, ideo vera remanet propoſitio communis quod nec etiam cõtractum ex vi illius ſupremæ poteſtatis reuocare valeat:nec quicquam refert quod plenitudo poteſtatis ſit plenitudo arbitrij nulli neceſsitati ſubiecta nulliſque iuris regulis limitata, quia id verũ eſt dummodo princeps plenitudine poteſtatis in bonam vtatur partem,& non in malã abutatur:quia poteſtas eſt de genere bonorum : & ideo poſſe malum, non eſt poſſe, ſed potius non poſſe,vnde in auferendo alteri quod ſuum eſt,non eſt plenitudo poteſtatis ſed magis plenitudo tempeſtatis:ſic Io.Monach.in extrauag. Bonifacij rẽ non nouã & Card.Alex.in clem.paſtoralis,de re iudic.quos ad hoc aducit Soci.d.conſi.164. conl.pen.

66 Quia tamen ex cauſa concedunt iura ſupra allegata, principem de plenitudine poteſtatis auferre poſſe dominium rerum ſuarum ſibi ſubdito,ac etiam vbique in locis ſupra adductis profitẽtur ſcriptores:quod etiam a maioritate rationis protendunt ad caſum cum dominium fuit quæſitum ſubdito ex contractu principis: ſic præſupoſuit Cardin.cõſi.147.col.pen. dum ait ſine cauſa aduocari non poſſe: & deciſiue Felyn.d.c.nouit.ſub num.21.nimirum quia ex cauſa licet principi iura tranſgredi remittere & diſpenſare ad pleniſsime notata in d.c.quæ in eccleſiarum.

67 Proinde ex cã quaque licebit principi de plenitudine poteſtatis recedere a conuentio-

uentionibus per eum cum ſubditis ſuis cõtractis,caſus eſt in l. cotem §.1. cum gloſ. & inde notat Pau.Caſt.ff.de publi.& in l. quod ſemel. ff. de decret. ab ord. fac.vbi Bar.Bal.in l.pen. C. de donat.inter virũ. Cardi.conſi.85.& d.conſ..47.Alex.conſi. 101.nu.19.in 1.& 216.n.16.in 2.Soc.cõſil.4.col.3.circa medium & conſi. 87.ſub nu.13.Iaſ.in l.Barbarius col.7.verſi.decimo facit.ff.de off.præ.& conſi.1.nu.3.in 1. vbi declarat: iuſtam cauſam eſſe quæ de nouo ſuperuenit:aut retro a principe ignoratam Socin.d.conſi.4. nu.11.in 3.& pulchre idem Soci.conſi.58.nu.4.in eo. vol. Afflict.deciſ.361. nume.6. deciſ.pedem. 90.num.14.& 15.& plene d.Decianus d. conſi.19.nu.89.in 3.nil mirum quia regula intelligitur rebus ſic ſtantibus alias ex rerum mutatione aliud ſtatuendum eſt ad l.quod cũ materia. ff. de cond. ob.cau. & quę de nouo emergunt nouo indigent auxilio ſic etiam poſt Abb.in pen. col. tradidit Felyn.d.c. quæ in eccleſiarũ. nu.82. deciſ.Pedemon.139.nu.8. Socin. iunior conſi.68. nume. 29. in 3. & in eo. volum. conſ.60.nu.13.& fortius poterit princeps ad tempus ex iuſta aliqua cauſa ſuſpendere executionem conceſsionum ſuarũ quę vim contractus haberent ſicuti firmauit Alex.dic.conſi.216.num.13.& ſeq.& nota quia illud conſilium & aliud ſuum conſi.101. in primo. in pluribus aduerſatur conſilio Pauli Caſtren. infra allegando.

Nota tamen, quia oportet vt conſtet Principem voluiſſe recedere a ſuo cõtractu, vel etiam voluiſſe tertio auferre rem vt in ſuperiori caſu, quia non præſumeretur principem a contractu ſuo priori recedere voluiſſe; ad ea quæ dixi ſupra nu.20.nec etiam rem alterius voluiſſe auferre, quamuis iuſta ſubſit cauſa quia non præſumitur principẽ in præiudicium tertij aliquid facere: Itaque de volũtate eius conſtare oportet.ſic Ruin.conſi.29.col.3. in 1.poſt Nellum in tract.de bannit.in 3. par.P.temp.q.11.Soc.iun.conſi.17.nu.7. in 4.vel explicita vel implicita, puta, qa motu proprio ex certa ſciẽtia,& de plenitudine ſuę poteſtatis,ex aliqua cauſa rem in aliũ contulerit;Nã ex vi harũ clauſularum colligunt maiores noſtri,principem voluiſſe tertio præiudicare.Pau. Caſ.cõſ. 178.donatio.col.2.in 1. Alex.d.conſ.216. nu.18.Curt.iun.conſi.174. col.2. Dec.in conſ.191.col.2.Soc. dicto loco nu. 8. ſed contra,quod princeps ẽt de ſuprema poteſtate,& ex cauſa publicæ vtilitatis,nõ poſit venire aduerſus contractum, quamuis cum ſubdito res agatur, Determinauit Paul.Caſt. conſi. 317. Viſo col. penul.& vlt. in primo. vbi determinat quod Illu. d.Veneti non potuerint ſtantibus conuentionibus initis cum quibuſdam ciuibus Paduanis tempore primæ adeptionis ciuitatis Padũ immunitatum,& exemptionum eos grauare, & collectare ex cauſa belli de nouo ſuperuenientis: motus ea ratione,quia ita conuentum fuit,& contractus obligat etiam principem ſupremũ, & ſeruare fidem Principi conuenit, ne alias ſecum contrahentes decepti remaneant;nec obſtare, quod princeps poſsit ex cauſa auferre ſubdito dominium rei ſuæ d.l.item ſi verberatum.§.primo,quia ibi princeps non veniebat contra fidẽ & promiſſa,ex cuius dictis colligitur, quod grauius eſt, Principem fidem ſuam fallere,quam auferre rem ſubditi, & idem in conuentionibus initis inter rempublicã Florẽtinorum,& quaſdam communitates conſuluit Dec.conſi.268.col pen. & 291. col.vlt.adducit pręcitatum conſilium. Et quia princeps in contractibus conſideratur vti priuatus,& ſicut priuatus ſub pretextu cauſę de nouo emergentis non poteſt recedere à cõtractu: ita nec etiã princeps poſsit:& fuit ratio Card.in cõſ.147. & iſtę rationes videntur efficaces;ex quibus etiam in immunitate per pactum conceſſa,vt etiam ex cauſa belli reuocari, vel alterari nequeat firmarunt Neuiſan. conſil.11.col.6.Rol.Val.conſi.12.nu. 51. vbi ad hoc plura inducit;attamẽ cõis opinio contra eſt,vt ex ſupra relatis conſtat, quã aduerſus Paul.& Deciũ probauit Crau.

d.conſ.241.ſub nu.12.paſſus iudicio meo eſt valde difficilis,nam pro cōi nō probat text.in d.l. cotem.§.1. niſi iuncta gloſ. immo tex.in ſua littera decidit oppoſitū,tex. verò in l.quod ſemel,non loquitur in contractu principis,& contra cōem cōcludit efficaciter,quia fidem fallere,ſicut incōuenit priuato magis graue eſt in principe; adeo vt ſtatus principis augeat afficaciā ꝓmiſsionis, & quia ſicut ex parte priuati ſub prætextu cauſæ de nouo ſuperueniētis,nō licet a cōtractu recedere,ita nec ēt ex parte prīcipis licere vr̄, ne alioquin cōtract⁹ claudicet,quāobrē ꝓ cōcordia puta rē ſic dici poſſe:ꝙ aut res agit̄ cū non ſubdito,& reuocari non poſſit: aut con ſubdito, & tūc,aut princeps p̄bet priuato recōpenſationem in precio, vel in alia re equiualēte, ꝓut tenetur facere cū ex cā rē ſuā ſubdito auferr,ſicuti latius ſcripſi in ti. de bannitis reſtitu.nu. 41. & eo caſu puto ex cauſa poſſe recedere a contractu, & rē ex eo cōtractu quęſitā ſubdito auferre,veluti cū ex cā pacis bona exulib. reſtitutis prius infiſcata, & per principē ex contractu alienata reſtituuntur:ſicuti dicto in loco plenius dixi. Aut verò princeps nō p̄bet,ſeu nō p̄beret reſtitutionē;& hoc caſu verior videret̄ alia opinio, in quibus terminis precisę loquitur Paul.Caſt.d.conſ. & ſenſit Ruin.in conſ.105.nu.8.in 5. nam alias contractus claudicaret; nā princeps non impleret priuato e contra autem priuatus principi, conſequenter negotium ad imparitatem iniquam redigeretur, & ſic verè ad tempeſtatis plenitudinem, & ſi princeps aliter faceret de facto non iure faceret:cauendum tamen eſt a d.Alex.cōſil.101.nu.15.& conſi.216.col.7.ſupra alleg.dum concludit licere etiam inferiorib.a principe reuocare ius alteri quæſitū ex contractu:nam ſi de contractu & conceſsione principis eius dictū intelligatur malè loquit̄,ex reg.cap. cum inferior.ext. de maior.& ob.ſi verò de contractu ipſius inferioris a principe.& adhuc talis prærogatiua nullibi ſibi conceſſa videtur: & gl. per eum allegata in cap. conſtitutus, ext. de relig. do. reſtringitur per ſcrib.& per Abbat.ibi ſub. nu.11. trib. concurrentib. ꝙ adſit rationalibus cauſa: quòd agatur d̄ modico p̄iudicio tertij, & ꝙ Epiſcopus faciat cum conſenſu capituli, & prędterea gl.illa loquitur in reb.eccleſiaſticis quarū dominiū nō eſt eccleſiarum particulariū, vt infra dicam. in profanis aūtius tertio quæſitū eſt magis afficax: ac idcirco inferiores a principe in profanis non poſſe tertio in iure ſibi quæſito pręiudicare verius eſt qa ſolius principis priuilegiū eſt, vni iura ſua auferre,& alteri dare. Bal.ī l.2.n. 39.C.de ſer.& aqua,& ſic Rui.decidit cōſil.229.n.4.ī 1.& cōſ.187.n.5.ī 2.aliud tn̄ eſt ī iure q̄ſito ex priuilegio, dixi,ſ.nu.20.

68 His aūt ſuccedit alia inueſtigatio,an de cā dēat cōſtare,ex qua princeps mot⁹ fuerit,an verò cā p̄ſumat̄, & quid ſi cā deinde appareat non vera;quā materiā pertractarunt Cy.Bal.& alij in d.l. reſcripta.C. de precib.Imper.offer.Inn. & canon. oēs in c.quę in eccleſiarū,ext.d̄ cōſti.vbi Fel. ſub nu. 80. cū ſeq. latiſsime ꝓſequitur, & pulchrè Soc.d.cōſ.164.ſub nu.9.& conſi. 266.ſub n. 35. ſed quo ad ꝓpoſitū noſtrū, vt ſatiſfaciamus obiecto, de quo ſup. nu. 63.obſeruandū eſt, ꝙ in principe nō præſumitur cauſa iuſta vt a contractu recedere poſſit ſed de cā legitima cōſtare debet;ſic poſt Abbat.in d.c. quæ in eccleſiarum.col.pen.concludit Fel.nu.82. vbi refert quod ſup. ſæpius diximus principem ſine cauſa,& culpa conuicta nō poſſe vaſſalos priuare feudis ſuis: quia feudum eſt contractus; & alias poſſet princeps de facili euacuare omnes conrractus,& conuētiones ſecum contractas,ſi in eo, in huiuſmodi actu legitima cauſa præſumeretur.

69 Et generaliter in principe non p̄ſumit̄ iuſta cā,cū operat̄ cōtra ea,quę ſunt iuriſgentiū.Iaſ.in l.ſi teſtm̄.col.2.C.de teſtam. & in l.quominus.nu.7.ff. de flumin. Soci. iun.cōſ.65.nu.4.in 2. ſequitur ex pluribus alijs Aym.Crau.conſi.135.nu.41.& conſil.241.col.14.Egid.Boſ.in titu. de principe,nu.189.& adde,ꝙ nedū ſufficit cā,quę concernit publicam vtilitatē, ſicuti Iaſ.

tradidit

tradidit in l.fi.C.ſi cōtra ius,& in d.l.quo minus in prin. ſed & oīs ratio naturalis, quæ moueat principē ad ita agēdū,ſic ele ganter Abb.in c.fi. ext. de cōſuetud.Are. in l.gallus.§.& quid ſi tm̄ col.pe.ff.de lib. & poſth.quos ſequitur Boſ.d.loco.n.188. & ante eos,Bal.ī d.l.reſcripta: refert Rui. conſ.21.ante nu.8. in 5.& ſi princeps dixerit ſe id feciſſe ex cauſis,ſtabitur eius aſſertioni,eſtò qđ cā ſit neceſſaria. Alex.in terminis.cōſ.216 nec arguendi,in 2.vol. nu.17.quē ſequitur Rui.d.conſ.21. nu.7. immo ſufficit qđ coniecturari poſsit aliqua legitima cā, ob quā princeps motus fuerit;ſic Rui.d.loco poſt d.Ant.& Imol. in c.nā cōcupiſcētia.ext. de conſtitution. & idem Ruin. conſi. 21.colu.penul.in 1.

70 Principalē cōcluſionē, ꝙ princeps nō poſsit cōtractū ſuū, vel ſui prædeceſſoris reuocare,limitant nōnulli, cū ꝑceſſor ali qua ex regalib.alienauit,nā ſucceſſor alie nationē factā nō teneť ratā habere.Bald. in extrauag.đ pace cōſtantiæ, in gl. ſucceſſorū noſtrorū;adducit rationē,quia ſicut non pōt materiā eorum ſubuertere, ita nec minuere,l.ſi optio.ff.q. & a quib. idem Bald.& Felyn. in c.1. extr. de probation.in 4.declaratione Dec.ibi.nu.5.latiſsimè Lucas de penna.in l.quicunq; C. de om.ag.deſer.lib.11.Affli.in Rubr.quę ſint Regal.ſub nu.31.cū ſeq.Soc.ſen.conſ. 7.in 3.vol.Soc.iunior.conſi.60.in prin. & nume. 51. in 3. & his conſonat principem ex facto ſui præceſſoris non teneri, quia ab eo cauſam non habet ſic idē Bal. in l.fin.ff.de conſtit.princi. & plures alios concordantes ad limitationem adducit deciſ.Pedemont. 139. nume. 6. quam etiam tenuit Boſ. in titu. de Regal. nume. 31. Verum circa hanc limitationem ſubſiſtendum eſt, & pro declaratione materię conſtituo nonnullas concluſiones; quarum prima eſt.

71 Imperator, vel Rex nō pōt Maieſtatē Imperialem,vel Regiam,ac Regium, & Imperialem honorem in alium transferre.quia eſt ſancta ſanctorum,& non eſt in marſupio principis. ſic Bal. elegāter in c. intellecto, ext. de iureiu. ſequitur Afflict. in cap.1.§.item ſi quis feudum, in ti.quib. mod.feu.amit.num.16.item nec plenitudinem ſuæ poteſtatis in alium transferre valet, idem Bald. in l. 1. nume. 6. ff. de off.præfec.vrb. & in l. 1. nume. 22. C. de ſeruit.& idem Bald. conſi. 326. Rex Romanorum in 1.vbi inquit, quod Imperator,& Rex nihil poſſunt diminuere de iuriſdictione ſuprema, quia eſt quid perfectum,quod non poteſt creſcere, nec decreſcere:ſecutus eſt Seueri. in l.Imperiū. q.14.ff.de iuriſ. om. iud. Natta poſt eum conſi.402.nume. 20.& iterum conſi.636. nume.52. & conſil.640.nu. 43.concluſio quo ad vniuerſum veriſsima eſt,ſed an reſpectu certe rei particularis inferius diceť.

72 Secunda concluſio:Imperator,& Rex poſſunt plenitudinem ſuæ poteſtatis alteri communicare;ideoq; Duces Marchiones, Principes, comites & dominos erigunt, cum plenitudine ſuæ poteſtatis, eam non a ſe abdicādo, ſed illis eam poteſtatem communicando:ſic Doctores ſupra citati; & præterea Natta dicto conſi. 636.num.169 cum ſeq.& iſti principes in ſtatibus ſuis vtuntur plenitudine poteſtatis ſicuti dixi infra.nu.79.

73 Tertia cōcluſio Imperator,& Rex poſſunt infeudare aliquas ciuitates,& Caſtra Regni,& Imperij ēt đmanialia,& nō ſolita infeudari, qa infeudare eſt de officio Principis:ad tex.in §.illud,in Authen.cōſtit.quæ de dignitat.& quia ꝑ retentionē directi dominij nō omnino ſequitur eorū abdicatio ab Imperio. Ideo ſucceſſor ſtare teneť,ſic Bal.explicite ſenſit ī l.fi.ff.đ cōſt.princ.in l.humanū.C.đ legib.& in l. cū multa.C.de bon.quæ lib.in c.1.đ aliē. feud.& in c.1. in ti. quis dicať Dux. & in conſ.133.ad intelligentiā in 1.Abb.conſ. 3.nu....in 2.idē Bal.in l.1. C. vnde legit. Alex.conſi.1.col.5.in 1. & conſi. 10. in 3. & de infeudatione Rhegij facta per Imperatorem in Ducem Ferrariæ:idem Alexan.conſi.1.& nume. 15.in 5. Et pulchrè Iaſ.omnino videndus,conſi.10. num.4.in 3.Soc.conſi.4.num.18.in 3. Iacob.in ſua

inueſtit.in glo.princeps col.1. & iſti principes ſic inueſtiti ab Imperatore, & Rege poſſunt ſubinfeudare, ſaluo ſibi, & ſupremo domino ſuo iure directi dominij, vt Alexan.tradidit d.conſi. primo, colum. 5. Secutus eſt Matth.Afflict.in prǣlud.feud. num.120.& in cap. in generali. num. 65. in titulo ſi de feudo fuer. controuer. & in c.1.§.ex eadem, colum.2.in tit.Hic finitur lex,& clarius in cap.1.in tertio notab. nu. 46. in tit. de prohibit. feudi alien. Natta conſi.640.nu.11. cum ſequen. Rolan. Val. conſi.1.nu.107.in 2.& conſ.vlt.num.5.& 67. in 4. Intellige vt in re magni põderis bonũ ſit adijcere clauſulã, non obſtante, ſicuti adnotauit Afflict.d.c.1.in tertio notab. Intellige etiam, ꝙ res non ſit ſolita infeudari ſicuti præcitati doctores præſuppoſuerũt: intellige deniq; modo ea infeudatio non ſit in magnum detrimentũ coronę.Socin.Sen.d.conſi.4.nu.19.in 3. Afflict.poſt Iſern.in cap.1.§.quia, num.71.in tit.de his, qui feud.dar. poſſ.& indubitanter, ſi res antiquitus erat ſolita infeudari, & ex accidenti facta de demanio & menſa principis ſicuti Soci.tradidit d.conſ. 4. nu.16.& inf. & Soc.iun.cõſ.17.nu.4.in 4.

74 Quarta concluſio,† princeps ſupremus non poteſt alienare regalia & demanialia Regni & imperii quo ad ius proprietatis, ſi ea alienatio cedat in magnam imperij diminutionem: poteſt tamen aliqua ex Regalibus,& quæ ad ius & menſam imperij pertinent, alienare; ſi exinde modica ſequatur læſio,& valet ea alienatio etiam in prǣiudicium ſucceſſoris & Regiæ coronæ, ſic Barto.in l. prohibere.§.1.ff.quod vi aut clam, per tex. in c. Abbate ſane, de re iud.in 6.vbi amplius voluit in primo caſu alienationem non valere, etiam quod ſit iuramento firmata, per tex. in c. intellecto ext.de iureiur. & eſt communis ac probata diſtinctio per canon. ibi & per Doctores varijs in locis.Oldrad.conſ.94.eleganter, Alberi.in prohem.Digeſt.§.Diſcipuli, in 3. col. Affli. in locis præallegatis nu. 100.& idem Affli.in c.1.§. ſimiliter, nu. 92.in tit.de cap. qui Cur. vend. & in rub. quę ſint Regal.nu.61.& in d.c. 1.in 3.no. nu.112.de prohib.feu. alienat. per Feder. & conſulendo tradiderunt Pau. Caſt.cõſ. 70.col.3.& 4.in 1.Alex.d. conſ.1. nu. 18. in 5.Iaſ.conſ.1.in 2.dub.in 1. vbi pleniſsime & in cõſ.10.in 3. Corn. conſ. 127.in 2.Dec.cõſ.191. col. 1. & 289.in fi.Franc. Bec.cõſ.15.nu.23.Rol.cõſ.1.nu.106.in 2. & cõſ.100.num.138. in 4.vbi intelligit, ꝙ nec ẽt ſucceſſor ꝑ viã electionis reuocare poterit,& idem ꝓbauit deci. Ped.139.ex qb.nõ placet diſſ.Egid. Boſ.in tit. de reg. nu.32.& 34. dũ concludit concedentem reuocare non poſſe, ſucceſſorẽ vero ſic ꝑſuppoſita etiam modica læſione: declara tñ cum princeps alienat hæc ex rationabili vel vrgente cauſa alias conceſsio reuocabitur. ſic Afflict. in rub. quæ ſint regal. nu. 7. Item cum in reſcripto adiecta fuit clauſula derogatoria legib.& conſtitutionib.in contrarium facientib. alias reſcriptum non valeret l.omnes & l.nulli. C.de fund.patrimonial.lib.11.& l. omnium.C. de vectigal. etiam quod reſcriptum motu proprio fuiſſet conceſſum, ad l.1. & 2. C. de peti.bo.ſubl.& l.fi. C. de fundis & ſaltib.rei do.lib. 11. ſic præclare temperauit Afflict.in d.c.1.§.ſimiliter. nu. 91.& ſentit, in rub.quæ ſint regal.num.61. & inf.& hæc declaratio mihi multum placet, quia horum quæ ad ius principatus & regiam coronam immediate ſpectant, non facile concedenda eſt alienatio, tollerabilis autem eſſe ad vitam concedentis, vel ẽt recipientis, ex cauſa probabili, ſicuti idem Afflict.aduertit d.rub.nu.71. ſecutus eſt Socin.iun.conſ.80.nu.46.& infra in 3.volu. vtrum autem contingat lęſio magna vel parua tempus contractus & alienationis inſpicitur, non ſi quid poſtea emergat, ꝓut in priuatorum negocijs ad l. verum.§. item non reſtituitur. ff. de minor.& quæ notantur in l.2.C.de reſcin.vend.ſic idem Socin.d.conſ.60.nu.55.in 3.vbi præterea ſub nu.48.& 49.dicit magnam vel modicam læſionem conſiderari reſpectu amplitudinis ſtatus & dignitatis cõcedentis ad no.per gl.& Bar.in l. ſed & ſi ſuſceperit.§.

1.ff. de iud. & idem tradidit Socin. ipſe conſ.17.nu.3.in 4.

75 Notandum tamen eſt,†quia ſcriptores non conſentiunt,vt per alienationem gratuitam vel oneroſam factam per Imperatorem vel Regem de aliqua terra vel caſtro omnis proprietas omniſq; iuriſdictio ſit translata in recipientem, adeo vt omnis concedentis ſuperioritas in eo loco ſit abrogata,ſed adhuc ſuperioritatē, ac ius alti & ſupremi dominij cenſeri in eo loco reſeruatum,quia Imperator non poteſt ſuperioritatē ſupremā a ſe abdicare, vt dixi in 1.cōcl. & in terminis de ciuitate ſic tradidit Alex in l. filio quem pater. nu. 15. ff.de lib.& poſthu.vbi refert ſe ita conſuluiſſe & verè conſuluit conſ. 24. ponderatis,in fine, in ver. & idem quoq; tradidit Ang.in d.l. prohibere.§.1.quem ſequitur Natta d.conſ.640.nu. 6. & idem Ang. in l. 1.§ qui mādatam.ff.de off. eius:vbi limitatur præterquam cum donaret Papæ, & ſequitur Riminal.ibi nu.9. vbi infert, qđ primo caſu à ſententia donatarij appellatur ad Imperatorem, ſecundo vero caſu omnis poteſtas eſſet penes Papam & eccleſ.Rom.nil mirum quia Papa eſt capax omnis iuriſdictionis,ſicuti dixi ſupra:& illa Ang. dicta ſecutus quoque fuit Afflict. in c.1.§.item ſi quis feudum nu.12. in tit. quib.mod. feud. amit. Adde quod eandē diſtinctionem prius habuit Io. Andr.quē refert Seuerin in repe.l.1. nume.15.C.de ſum.Trin.quocirca Remp. Florentinam, & Lucenſem quamuis precio nummario libertatem quæſierint à Rodulpho Imperatore,non tamen penitus exemptas eſſe à ſuperioritate Cæſaris profeſſus fuit Clar. D.Decian conſi.19.nu.194.in 3.

76 Et his adde † quod principe ſimpliciter concedente,ſuprema ſuperioritas intelligitur reſeruata,etiam quod id expreſſum non fuerit, ſicuti dixi ſupra num. 93. quare non placet dictum Afflict. in c.1.q. ſucceſ.feud. dare ten. nu. 27. dum inquit: quod clauſula illa iuribus noſtris ſemper ſaluis ſolita per principes poni in aſſentibus ſuis,nō ſubintelligitur,ſi poſita nō fuerit:nam hoc dictum reſpectu maioris ſuperioritatis verum non videtur, & contra tenuit ipſemet in c.imperialem. in 16.no. in tit.de proh.alien. per Fed. & melius in c.1.nu.58.per quos fiat inueſt.

77 Cæterum hæc † ſuperioritatis reſeruatio non prodeſt, vt à ſententijs latis per dños perpetuos inueſtitos cum titulo maioris dignitatis appellari poſsit ad Imperatorem vel Regem,vt dixi ſupra nu. 63. ſed quo ad alia ac etiam ad effectum ſupplicandi vt aduertit Natta conſ. 608. ſub nu.8.Quamobrē quæ ſupra ſcripſi nu. 98. reſtringenda ſunt ad inferiores dominos.

78 Ex præmiſsis autem inferri vr̃: magis operari præſcriptionē immemorialē, quā conceſsionē imperatoriam cum cā, quia per eam oīs ſuperioritas abdicatur, veluti dixi ſup.nu.59. & infra, quod mirum vr̃, cum non plus poſſe videatur immemorialis præſcriptio quam Imperator cum cā: imo tanti poſſe arguit maiores noſtri.Iaſ. in l.quominus colu.8. ff. de fluminib. poſt Iſer.in c.1.ī verbo flumina publica col. 3. in tit.quæ ſint regal. Quamobrem, vel dicendum eſt;præſcriptionem immemorialem operari quidem reſpectu vtilis dominij,& reſpectu vtilis iuriſdictiōis, quo ad omnia præſcriptionis commoda,non quo ad derogationem directi, veluti Bal cenſuit,in Auth.quas actiones col.pen. C. de ſac.ſan.eccleſ.vel plus poſſe præſcriptionē immemorialem quam conceſsionem per pactum ex dictis ſupra nu. 61. poſſet etiā dici quod licet Imperator vel Rex non poſsit ſuperioritatē in vniuerſum à ſe abdicare, & in alium transferre, poſsit tamē reſpectu certæ rei ſicuti Iaſ ſcripſit conſil. 10.colu.vlt.in 3. ſed obſtant, quæ dixi ſupra.nu.158.

79 Supraſcriptis autē duæ ſunt addendæ declarationes; Altera eſt quod in alienatione Regalium,& demanialium,quia de re ardua,& pōderoſa agitur,princeps,vel qui in ſuo ſtatu iura principis tenet, procerū conſiliū adhibere debeat, & alioqn alienatio facta ſint conſilio & interuentu eorū nulla & inualida ſit:ad tex.ī l.huma-

num,& quod ibi not. Bal. in 1. notab. C. de legib.& in l.placet.C.de ſacroſan.eccl. vbi idem Bal.notat, quod Imperator omnia ponderoſa cum procerum conſilio expedit,nil mirum quia omnia quæ conſilio recte geruntur firmitate, & effectu nituntur l.dubium non eſt.C. de diuort.c.nouit ext.de his quæ fiunt à prælat.& 15. q. 7.c. epiſcopus,& dicit Iaſ.in d.l. placet col.3. in 1.notab.quod princeps debet de neceſſitate tractare cauſas graues cum conſilio procerum, alias actus factus eſt ipſo iure nullus,adducit dicta per Bal.in l.cum multa.C.de bon.quæ lib.vbi inquit quod Papa non poteſt expedire ardua quæquę ſine interuentu & conſenſu Ill. DD. Card. Et præterea nonnulla alia adducit & vltra eum adde tex.in c.per venerabilem. §. rationib.ext.qui fil. ſint legi. vbi Abbas colligit quod ex Bal.proxime dixi. Et in terminis ſic ad inualiditatem alienationis de cenſu annuo Marchionalis Cameræ Saluciarum pro tūc Moderno Marchione aduerſus communitatem Saluciarum,argumētatus fuit Franciſcus de eccleſia in feudalib.conſ.18.colu. 2. Verum declaratio hæc,cui contradicere non fuit auſus Conſtant.Carolus in conſ ſeq.col.2. non adeo mihi tuta videtur,& contrarium firmauit Clariſs.Purp.in conſ.20.col.1. qui in eodem caſu prius in conſi.17. pro communitate ipſa reſponderat.

80 Mouetur ſolido fundamento quia principes, & qui principum iura in ſtatibus ſuis tenent ardua quæquæ expedire poſſunt abſq; procerum vel aliorum conſilio, ac ideo ex ſola animi eorum deliberatione leges conſtituunt l.fi.C.de legib. & inde Albe.& ſcribent.colligunt. Paul.Caſt. in d.l.humanum, ad hoc text. in §.ſed qđ principi.inſti.de iure natur.Et quia in prīcipe omnis fuit translata poteſtas l.2.§.nouiſsime.ff.de orig.iur.& inde notat eleganter Cagnol.nu. 180. & 186. cum ſeq. & l. 1.ff. de conſti. princ. & ſic ſe habet communis opinio ſicuti apud cano. legitur in rub.ext.de conſti. per Fely. Deci.& alios tam in Papa vt negocia quæq; ardua diffinire valeat abſq; cōſilio & interuētu Ill. DD. Card. quam ēt in alijs principib. & iura in cōtrarium ſup. adducta honeſtati referuntur nō aūt ad principis neceſsitatem,veluti ſupra dixi,q; Papa ſolus ex cauſis poteſt depōnere Reges & principes:In dubio autem quia pro principis actu ſemper, quod vtilius eſt præſumitur, quia in terris Dei vices & locum tenet,& animata lex eſt,actus præſertim in ponderoſis,& arduis factus præſumitur cum procerum conſilio,veluti aduertit Conſtantius in d. cōſ.19.col.2. & bene poſt Mart. Lauden. in trac.de princ.in 3. char. prope finem.

81 Altera autem & ſecunda declaratio eſt ad ſuperius dicta circa tractatum: an ex contractu principis ſucceſſor in principatu obligetur, vt videamus quid in contractu mutui: nam ſi princeps nomine proprio vti priuatus contraxiſſet planum eſt ſucceſſorem non teneri:niſi illius hæres eſſet prout etiam in priuatis,ſi vero contraxiſſet vti princeps & in re ſeu negocio ad principem & principatum pertinente, & tunc ſi quidem contraxit ex cauſa non cōcernente vtilitatem ſtatus vel eius neceſſitatem:vt quia mutuam pecuniam vti princeps obligando ſtatum & redditus regales accepiſſet,quam in volūtarios vſus conſumpſiſſet:tunc doctores ſupra relati in cōſultatione illa ſaluciarum pręſupponere vidētur,ſucceſſorem non teneri; per text. cum materia,in l.ciuitas.ff.ſi cer.pet.& no. Inno.& Abb.in c.1.ext.de depoſito:ſi verò pecunia illa verſa fuiſſet in vtilitatem vel neceſsitatem principatus pro illius defenſione vel augumento, aut in principis neceſſarios & vtiles vſus & adhuc ſucceſſor tenebitur.ſicuti concludit D.Purpur.in d. conſ. 17. & conſ. 20.nam & ſucceſſor in prælatura tenetur ad debita contracta per ſuum prædeceſſorem pro vtilitate eccleſię,aut pro neceſsitate alimētorum vel infirmitate prælati prædefuncti; ſicuti Abbas tradidit in c. 1. ext. de ſol.& in c. per tuas ext.de don.Iaſ. conſ. 122. in 2. Cum autem in inſtrumento narratur principē ex aliqua cauſa concernente vtilitatem

vel

vel neceſsitatem ſui ſtatus pecunias mutuas accepiſſe, nec apparet an in eas cauſas verſæ fuerint, dubitatio hoc caſu non leuis eſt: in quo puncto tres caſus conſidero primus eſt:cum conſtat cauſas narratas eſſe vtiles, & tũc onus probandi pecunias in eas cauſas verſas fuiſſe creditori non incumbere exiſtimo, imò ſatis eſſe ſibi de vtilitate cauſarum, ẽt ꝙ pecuniæ in alios vſus verſæ fuerint, & ſic decidit d. Purp. & bene iudicio meo in d. ſuo conſ. ſub nu. 8. poſt Inno. & Abb. in d.c. 1. & Rom. in conſ. 440. non eſt dubium, nec quicquã obſtat tex. in d.l. ciuitas. quia princeps nõ eſt ſimplex adminiſtrator: ſed dominus, & cui proinde plus tribuendum eſt: quam prælato adminiſtratori. Secundus caſus eſt, cum princeps cauſas particulares non expreſsit ſed in genere: ex facto autem demonſtrari poteſt ꝙ tunc ſuberant iuſtæ cãæ quorũ rõne prĩceps moueri potuit ad eas pecunias accipiendas, & hoc caſu quã uis pecuniæ in eas cauſas expoſitæ non appareant, & adhuc ſubſcribo ſententiæ d. Purp. licet de eccleſia contra, maxime cũ res agitur cum ſubdito. & ad hęc optime ſeruiunt quæ Abbas ſcripſit in d.c. 1. extr. de ſolu. & magis in terminis Iac. de Are. & Cyn. relati per Bar. in d. l. ciuitas prope finẽ, & licet Bar. ibi poſt Guliel. Cun. in adminiſtratore ciuitatis contra decide rit: attamen vt dixi argumentatio ab adminiſtratore ad principem non vtiq; pari bus paſsibus ambulat. Tertius caſus eſt cũ princeps mutuas pecunias accepiſſet & id feciſſe dixiſſet ex cauſis concernentib. publicum intereſſe, quæ tamen nullibi appa rerent: & hoc caſu dubium eſſet an princi pis aſſertioni credendum eſſet ita vt ſucceſſor illã improbare nequiret: de quo la tiſsime per conſulentes ſupra relatos in dicta ſaluciarum cauſa & per Marian. Seni. conſi. 15. nu. 14. cum ſeq. in primo. Dices tu cur princeps non tenetur mutuo contracto per prædeceſſorem in rem ſuam ꝓpriam, tamen tenetur ſtare donationi vel alienationi ex alia cauſa de re aliqua ipſius principatus iuxta tamen ſuperius dicta: Reſpond. ꝙ hoc operatur translatio dominij de re donata vel aliter alienata.

Quinta concluſio, Papa an poſsit res eccleſiaſticas, & quæ in patrimonio eccleſiæ ſunt, alienare vel infeudare dubitabilis videtur quæſtio: Nam plerique tenuerũt quod in his Papa non habeat dominiũ, ſed adminiſtrationem Archidiacon. & Dominic. poſt eum 12. diſtin. cap. primo, & idem Domin. in cap. primo, de ſumm. Trinit. in 6. Abbas poſt Hoſtien. per eum relatum in c. cum veniſſent nu. 8. extra de iudic. & in cap. conſtitutus num. 13. extra de relig. dom. & eſt ratio ſecundum eos: quia eccleſiarum bona ſunt in patrimonio Chriſti cap. cum ex eo. de electiõn. in 6. cap. cum ſecundum; de præbend. nil mirum, quia oblata eccleſiæ dicuntur oblata Deo, cap. nulli, & cap. qui abſtulerit. 12. quæſt. prima.

82 Ideo non licet Papæ bona eccleſiarum in turpes vſus conſumere, vel cõſanguineis ſuis dare vt ditiores fiãt, & ſi aliter facit mortaliter peccat, vt inquit idem Archidiacon. in c. non liceat Papæ 12. quæſtione ſecunda, per illum textum ſecutus eſt Bald. in l. cum multa. C. de bonis quæ liber. Abb. dicto cap. cum veniſſent nu. 8. & in d.c. conſtitutus extra de religioſ. domib. colum. 3. Felyn. in cap. quæ in eccleſiarum nu. 63. extra de conſtitu. & in cap. conſtitutus nu. 29. de reſcript. & in cap. ad audientiam col. 4 de præſcription. Dec. in cap. ſignificaſti nu. 15. extra de electione, & factum contra legem ſucceſſor reuocare poterit. ſicuti in puncto tradidit Bellamera conſi. 33. nu. 44. & qui accipit malefidei eſſe cenſetur: ad tex. in l. quemadmodum. C. de agricol. & cenſi. lib. 11. & in c. qui contra, de regul. iur. in 6.

83 Sed cõtra, quod in rebus eccleſiarum, & quæ in patrimonio Chriſti ſunt: Papa dñium habeat non ſimplex regimen, determinarũt Pau. elcazar. & Cardi. in clemen. prima, in prin. in tit. de ſumm. Trini. And. Barba. in clem. prima, col. 2. de iureiuran. & hanc probauit Cardin. de Turre Crem. in d. ſuo tract. de eccleſ. lib. 2. c. 88.

Nil

84 Nil mirum, quia principatus Papæ eſt Monarchicus & regalis, ac ideo Regius titulus Papæ non inconuenit, veluti pulchre docuit idem de Turre Crem. libro 3. capitu. 4. in ſolutione ſecundi argumenti: quam etiam ſententiam probarunt Petr. de Ancharan. conſilio 310. tres domini colum. 2. & col. pen. vbi tamen requirit, qđ in indulto & alienatione Papa derroget dicto can. non liceat, Cardinal. Zabbal. conſilio 92. verſicu. quo ad ſecundum, vbi quod Papa poteſt infeudare bona reuerſa ad menſam epiſcopi Paul. Caſtr. conſilio 414. in facto præſenti, per totum. in primo volum. vbi concludit Papam pro debito Roma. eccleſię potuiſſe alienare & obligare bona eccleſię Auirionenſis.

85 Adducit rationem; quia dominium rerum eccleſiarum, non eſt ipſarum eccleſiarum particularium, ſed Chriſti, Papa autē eſt immediatus Vicarius Chriſti, & quodcunque facit Papa in terris, factum Chriſti reputatur claue non errante, cap. quanto cap. inter corporalia, extra de translatio. pręlat. nec eo caſu cum Papa alienat ex cauſa iuſta aut neceſſaria requiritur derrogatio dicti canonis, ſecundum eundem Paul. Caſtr. & idem Paul. in conſilio 226. viſis in eod. volum. ſcripſit: quod Papa poteſt prorogare conceſſiones factas per Abbatem de rebus ſui monaſterij abſque conſenſu Abbatis nec ſucceſſor in pontificatu poterit reuocare, & in ſimili, quod Papa potuerit prorogare quędam feuda Epiſcopatus Aſtenſis ad fœminas probauit Cardinal. Pariſ. conſilio 103. in princip. in 4. vbi inquit: quod Papa de rebus eccleſiaſticis poteſt libere diſponere: Propius autem ad rem, idem Paul. Caſtrenſ. conſilio 287. primum dubium columna 2. in 1. eleganter reſpondit, quod dominium rerum eccleſiaſticarū propriè loquendo non eſt apud aliquam eccleſiam particularē, ſed apud Chriſtum, cuius Papa eſt Vicarius in terris cum omnimoda poteſtate, eo quia eccleſia catholica cuius caput eſt Chriſtus, vna eſt, & eius principatus eſt apud eccleſiam Romanam: quę fuit immediate a Deo inſtituta, cæterę vero eccleſię tanquam riuuli fuerunt ab ipſa eccleſ. Roma. ordinatę, 22. diſtin. cap. primo, & 24. quęſt. prima, c. loquitur.

86 Et inde infert quod quicquid iuris eſt apud eccleſias particulares eſt apud Papam, & ad hoc allegat etiam quę pulchre in propoſito ſcribit Ioan. monah. in capitul. ſi ex eo tempore, de reſcript. in ſexto, vbi inquit quod Papa eſt pater patrū & concurrit cum omni pręlato in iuriſdictione & poteſtate.

87 Et propterea concludit Papam alienare poſſe res quarumcunque eccleſiarum, immo & ab eis auferre, quia vt Paul. inquit potius aufert adminiſtrationē quā dominium, quoniam dominium eſt apud eum, vti Chriſti Vicarium, & eccleſiæ Romanę caput: & dicta Paul. Caſtr. probauit Cornel. conſilio 90. numero nono, in 4. ad hoc etiam Bald. aſſertio in l. bene a Zenone in 2. lectu. C. de quadr. præſcript. vbi inquit, quod ſi Archiepiſcopus habet ſub ſe Caſtrum, Papa ex certa ſcientia poteſt illud mihi in feudum concedere, & quod ex cauſa Papa valeat res cuiuſque eccleſię alienare tradidit idem de Turre Crem. dicto libro ſecundo, capitu. 52. in 11. argumen. ac etiam de vna eccleſia ad aliam transferre tradidit poſt gloſſ. Archidiacon. & alios Felyn. in dicto capitu quę in eccleſiarum numero 63. Anton. & Abbas in dicto capit. con-

88 ſtitutus. Et idem quoque quod Papa poſſit ex cauſis infeudare & alienare bona quarumcunque eccleſiarum. poſt Ioannem monach. ſupra relatum, Bald. & feudiſtę omnes in capitu. primo. in princip. in titulo de his qui feud. dare poſſ. ſecutus eſt Felyn. dicto capitu. ad audientiam numero tertio, de pręſcriptio. Curt. iun. de feud. in ſecunda parte. quęſtione vndecima, Brun. conſilio primo, numero trigeſimoſecundo, & qui poſt eum in ſequentibus conſiliis reſponderunt, Pariſ. dicto conſ. numero primo. Imo maiorem

poteſtatem

poteſtatem habet: quia prælati res ſuarum eccleſiarum alienare nequeunt abſque licentia & auctoritate ſedis Apoſtolicę, & ſi nulliter alienant: Papa confirmando alienationes quamuis nullas conualidat: ſic eleganter Paul. Caſtren. dicto conſilio 229.columna prima, & ad text. in dicto capitulo non liceat: Reſpon. de honeſtate & conſilio non de neceſſitate traditum fuiſſe: ne Papa alienet res eccleſiæ: ideo verba illa: non liceat Papæ: non ſtant abnegatiue, ſed exponuntur, non liceat Papæ, ideſt non credat Papa ſibi licere, ſic Archidiaco. Dom. Præpoſi. & de Turre Crem. ibi & in terminis ſic poſt iſtos patres declararunt Nicol. Vbal. de ſucceſsio. ab inteſtat. in 6. quęſtione in fine. Sigiſmond. Lofred.conſi.40.nu.35.

89 Reſolutio huius difficultatis, præſupponit vnum, quod indubitabile eſt: eccleſiam Romanam proprietatem bonorum habere poſſe per modos habendi de iure poſitiuo, non ſolum facti vſum & ſimplicis diſpenſationis, ſicuti exploſa errantium opinione vti hęretica & a veritate catholica deuia, diffiniuit Ioan. 22. in extrauagan. cum inter: ſub tit. de verborum ſignificatio. vbi gloſſ. Zenzelini optime comprobat & Cardinal. Zabba. in clemen. exiui, in gloſſa proinde eod. titu. quo ſic præſuppoſito concludendum cenſeo, veram eſſe aſſertionem tenentium, Papam habere dominium rerum eccleſiaſticarum non ſimplicem earum diſpenſationem & adminiſtrationem, & ideo;

90 Vera eſt concluſio ex ſententia ſupra relatorum Papam ex iuſta & rationabili cauſa alienare & de nouo infeudare poſſe ne dum res de patrimonio Roma. eccleſ. ſed quarumcunque eccleſiarum, & rationabilis cauſa exiſtimatur nedum pro debito eccleſiæ, ſed etiam in remunerationem grati ſeruitij, veluti tradiderunt ſupracitati doctores & in ſpecie d. Abb. d. capitu. cum veniſſent numero 8. Curt. qui plures adducit d. Parte 2. quęſtione 6.numero 7. Iaſon.in l.ex hoc iure.nume. 60. ff. de iuſtit. & iure, Pariſ. d. conſilio numero 94. intellige in quaſcunque perſonas etiam coniunctas ſummo ipſi pontifici, ad plene tradita per Curt. d. Part. 2. quæſtione 7. Menoch. conſilio 79. numero 19. Citra tamen rationabilem cauſam alienatio facta quaſi errante claue nō valeret ſicuti Archidiacon. & alii ſupra relati dixerunt. In dubio autem cauſam præſumendam eſſe in Papa tradidit Abbas d. loco. idem Abbas. poſt Butr. in d. capitu. conſtitutus, de relig. domib. colum. 3. quos ſequitur Felyn. loco præallegato. quibus ſubſcribo ob ſupremam dignitatem, excellentiam & ſanctitatem perſonæ.

91 Si tamen Papa alienaret vel in feudum concederet aliquam magnam ciuitatem vel caſtrum de patrimonio eccleſiæ requireretur conſenſus Illuſtr. DD. Cardi. ſic in ſpecie Bald. in l. cum multa. C. de bon. quæ liber. & in ſuo conſi. 324. in 1. quem in id ſectati fuerunt Aluarot. in d. capitu. 1. de his qui feud. & Curt. loco præallegato: ego autem in hoc negocio ſentio, pręſupponendo ſtatum Papę eſſe Monarchicum in rebus temporalibus eccleſię, non minorem poteſtatem habere quam Imperator habeat in rebus imperij, vel Rex in demanialibus Regni. nam & Papa dicitur dn̄s rerum particularium: ſubditorum reſpectu protectionis ſicuti Imperator rerum ſuorum ſubditorum: ſic arguit Cardinal. in clemen. prima columna 2. in principio. de ſumma Trinitate.

92 Illud autem conſtat res Roma. eccleſ. quæ ab infidelibus occupantur per Papam donari poſſe, & donatio valet, etiam ſi ab infidelibus euincerētur quocirca valuiſſe donationem factam a Papa Regi Carolo & eius ſucceſſoribus de regno Hieruſalem tradidit Barto. & ſequuntur poſteriores, in l. id quod apud hoſtes. ff. de legat. 1. Felyn. in c. 1. col. 4. in 3. limitat, ext. de probat.

93 Sexta concluſio prælati eccleſiaſtici minus

minus poſſunt in pręiudicium ſuorũ ſuc- ceſſorum, quam prælati & principes ſeculares caſus eſt in capitu. 1. in titu. qui ſucceſ. tenean. & in titu. qui ſucceſ feud. dare poſſ. nil mirum quia procuratores ſunt eccleſiarum 12. quęſtione 1. capitu. vltim. notatur in capitu. 2. extra de donatio. Specul. in titu. de iudice delegat. §. ſupereſt, in verſicul. quid ſi prælatus, plenius autem pertractant feudiſtæ in dictis capitulis.

94 Reliquum eſt vt videamus an princeps delinquendo obliget fiſcum etiam in præiudicium ſucceſſoris: de quo puncto diſſeruit egregie Bald. conſilio 271. in 2. Statuendo autem clarum eſt principem nec ſe nec ſucceſſorem ſuum obligare poſſe. l. princeps. ff. de legibus. l. digna vox. C. eodem. l. ſi quis in principio. ff. de legat. 3. pulchre Socin. Iun. conſil. 68. nume. 26. in tertio.

M. AN-

M. ANTONII PEREGRINI, DE IVRIBVS, ET PRIVILEGIIS FISCI.

Liber Secundus.

DE DELATORIBVS.
Titulus Primus.

SVMMARIVM.

1 *Defert quis ſeipſum, aut alium.*
2 *Deferre qui poßint, vel non.*
3 *Delator non debet deſiſtere, ſed cauſam proſequi, alias punitur.*
4 *Delator agere debet cauſam cum fiſci patrono.*
5 *Delator inconſulto fiſci patrono tranſigere nequit.*
6 *Reus delatus tranſigens cum delatore fiſco inconſulto pro confeſſo habetur.*
7 *Solidus in iure pro aureo accipitur.*
8 *Confeßio tacita, ſeu præſumpta, perſonam non egreditur, ideo hæredi non nocet.*
9 *Confeſsio a lege præſumpta admittit probationem in contrarium.*
10 *Contumax in reſpondendo poſitionibus habitus pro confeſſo, poteſt probare contrarium: circa factum de quo in poſitionibus.*
11 *Confeſsio ficta, & præſumpta in vna cauſa non nocet in alia.*
12 *Confeſsio ficta, & quæ reſultat ex aliquo facto, exigit, vt ſuper illo facto pronuncietur.*
13 *Confeſsio ficta, quæ reſultat ex aliquo facto, ante pronunciationem ſuper eo tranſit ad hæredes.*
14 *Confeſsio tacit, & præſumpta in quibus caſibus tranſeat contra hæredes.*
15 *Delator tenetur probare cauſas cæteraque alia neceſſaria.*
16 *Delatori quanta portio debeatur.*
17 *Lucrum delatori ſpectans ūndum per eū agnitum tranſmittitur ad hæredes.*

VIso de jis qui iura fiſci habẽt: ſuccedit materia de cauſis ex quibus fiſco acquiritur, verũ quia vt inquit text. in l.prima. ff. de iur.fiſci. variæ ſunt cauſæ ex quibus nunciatio ad fiſcum fieri ſolet, & interdum quis ſe defert, vel ab alio præuentus defertur, vt inquit illa lex. idcirco, prius de delatoribus quos denunciatores vulgus appellat, nonnulla ad rem ſubiectam neceſſaria ſcribere decreui.

1 Defert autem quis, aut ſeipſum aut alium: ſeipſum quandoque defert ad effectum, vt ex ea re, quam ex legibus retinere nequit, & ad fiſcum ſpectat portionem legibus diffinitam in præmiũ delatoris aſſequatur. veluti exempla extant: in l. edicto: in l. ſenatus. ff. eodem. & dicam infra. Omnes autem ſeipſos deferre poſſunt, tam maſculi, quam fœminæ, & cuiuſcunque ętatis ſint d. l. edicto, & melius in l. ait diuus. ff. eodem. amplia etiam, quòd fiſcus poſsideret. l. Arrianus in prin. ff. eod.

2 Alios

2 Alios autem deferre poſſunt, non omnes, quidam enim nũciare prohibiti ſunt, de quibus in l. deferre. ff. eo. & in l. qui accuſare. ff. de accuſation. aliqui enim prohibentur propter ſexum, vel ætatem veluti mulieres & minores anno. 20. citra conſenſum tutorum, vel curatorum ſuorum, vt per Barto. in d. l. qui accuſare: alij propter ſacramentum veluti Milites ſtipendiati; quidam ꝑpter honorem, & merita præterita, ſicuti veterani, nonnulli ob dignitatem, & honorem perſonæ, veluti clariſsimi, & qui magiſtratus gerunt. alij ob delictum proprium ſicuti infames, & damnati in opus publicum, vel in metallum, intelligendo tamen de infamia iuris non facti Bar. in d. l. qui accuſare. nota tamen, quia text. in d. l. deferre. in materia iſta excludit tantum damnatos in metallum, & in opus publicum. Item aliqui ob turpem quæſtum, vt quia pecuniam acceperint ob accuſandum vel non accuſandum aliquem, qui in leg. Iul. repetund. incidit. l. eadem. ff. ad leg. Iul. rep. quidam propter conditionem perſonarum, veluti liberi contra parentes, liberti contra patronos, vaſſalli contra dominos. d. l. qui accuſare. in fine, & l. 2. §. Imperator. ff. de iu. fiſ. & l. 1. § cũ patronus. ff. de off. præf. vrb. Item tutores, & curatores non opportere cauſam ſuorum pupillorum, vel adoleſcentum deferre: Diui Seuer. & Antonin, reſcripſerunt: quod etiam obſeruari conſtituerunt in eo qui quaſi procurator negocia geſsit. d. l. deferre. §. item eos. Et tutorem qui aut detulit, aut mandauit ſeueriſsime puniendum reſcripſerunt: eiſdem rationibus, nec aduocatum rem, vel cauſam clientis ſui deferre opportere cenſeo, quia tutiſsimũ aduocati ſecretum ex officio eſt, & eſſe oportet: ſerui item dominos ſuos deferre prohibentur, qui etiã ſi probauerint ſeueriſsime puniuntur. d. l. 2. §. Imperator. cum gloſ. & l. fin. C. de delator. libro 10. Item venditor rei ad fiſcũ pertinentis eandem fiſco deferre prohibetur; ne alioquin pœnam patiatur dignam ſuæ perſonæ. d. l. deferre. §. ſed ne quidem quidam verò propter calumniæ ſuſpicionem repelluntur veluti qui falſum teſtimonium ſubornati reddiderunt. l. alij. ff. de accuſ. nam in eodem mali genere perſeuerare præſumuntur gloſ. ibi cum plurib. concord. quod ego eadem ratione amplio ad quoſcunque de calumnia notatos, & ad delatores, qui in alia cauſa defecerint ad tex. in l. 2. §. ſenatus. ff. de iure fiſc. Inimici verò ab hac ciuili delatione non repelluntur. d. l. 2. in princip. ibi vlciſcendi ſe gratia. Qui autem, de quibus ſupra, ab huiuſmodi delatione ciuili repelluntur, eos quidem non excludi conſtat, ſi communẽ cum fiſco cauſam habeant. d. l. deferre. §. ſed communem.

3 Hæc autem quò ad perſonas, quæ deferunt, ſatis ſint, ſequitur de officio delatoris: & quidem delator ſicut ab initio nunciare cauſam non cogitur, ita poſt nunciatam ab ea deſiſtere ſibi non licet: quamuis mandato alieno detuliſſet: l. res. §. fin. ff. eo. niſi erraſſe ſe dicat, & de errore doceat: alioquin vti calumniator punietur, perinde ac ſi cauſam egiſſet & perdidiſſet. l. ſenatus cenſuit: in princip. ff. eo. poteſt item deſiſtere ſi mandatorem ſponte in iudicio nominauerit & eius nomine cauſam egerit iſque ſubtractus ſit d. l. res. §. fin. & l. ſeq. cum gloſ. & Bart.

4 Debet autem delator cum fiſci patrono cauſam peragare alioquin, ext. ordinẽ punietur. l. omnes. cum glo. C. de delator. libro 10.

5 Delator item nec poteſt, nec debet inconſulto fiſci procuratore tranſigere alioquin tantum fiſco inferre cogitur, quantum fiſcus ipſe habuiſſet ſi delator profeſſionem ſuam impleuiſſet. l. Adrianus. §. qa autem. ff. eod.

6 Reus verò delatus, nec ipſe debet fiſco inconſulto de cauſa paciſci, cæterũ in fiſci cauſis cum delatorib. paciſcentes pro cõuictis habentur, ſi modo precium, vel etiã modicum dederint. l. in fiſci cauſis ff. eod. & in l. quoniam. ff. de infamib. eius enim qui delatorem corrupit ea conditio eſt, vt pro victo habeatur. l. eius qui. ff. eo. Idcirco reus

eo reus conuictus de corruptione nunciatoris,& pacto cum eo;tantum inferre cogitur fiſco quantum ſi per ſentẽtiam damnatus fuiſſet:d.l.Adrianus.in fine.Et præterea quingentorum ſolidorum pœna plectitur.l.Imperatores.ff.eo.glo.in d.l. in fiſci.Subſiſtendum tamen admoneo: quia tex.ille loquitur in eo, qui attentauit corrumpere delatorem,vel iudicem, vt pœna ſolid.500.puniatur, ſed an per attentatum pro conuicto habeatur text. id non dicit: cum verò delator deſtitit per gratiam non corruptus precio delatus nõ habetur pro confeſſo.d.l.in fiſci. glo. & Bar. in l.1.§ fin.ff eo.

7 Solidus autem in iure noſtro accipitur pro aureo.l.fin.vbi Doctores not. ff. de in ius voc. vbi Alex. & Iaſ. plures adducunt concord & in l.cum de indebito.ff. de ꝓbat.ſicque pœna eſt grauiſsima, & ſuccreſcit,quia temporibus noſtris aurei ſunt minoris valoris veluti declarat Iaſ.poſt alios ibidem.

8 Confeſsio autem tacita quam lex inducit contra reum paciſcentem cum delatore non egreditur eius perſonam, & ideo non nocet illius hæredi ſi poſt eius mortem detegatur:caſus eſt in d. l. eius qui. §. 1.Item & per conſequens,nec noceret patri qui ex perſona filij condemnati excuti poſſet ex forma ſtatuti municipal.Bart.in d.l.eius qui: & in d. l. cum filius in princ. ff.de verbor.obligatio. & ſequuntur communiter Doctores vtrobique:vbi nec nocet fideiuſſori ſequitur Berous conſi 197. col.1.in 3.pulchrè Corn.conſ. 97. colum. 1.& 2.in 4. & plenius Roland. conſi. 29. num.21.in 3. ſic & à ſimili probatio priuilegiata contra vnum non præiudicat alteri Bar.in l.ſi quando.C.vnde vi.colu. 2.& poſteriores ad eum.Dec. in conſ. 410. ſub num.13.Ru.conſ.3.nu.8.in 5.& in terminis noſtris, quòd ficta defuncti confeſsio non noceat hæredi, plura ſcribit Cur.ſen. conſ.60.nu.20.

9 Contra autem fictam, ſeu ex lege præſumptam confeſsionem admittitur probatio in contrarium circa factum ex confeſſione probatum, quia vbicunque quis ex lege, vel ob illius contumaciam habetur pro confeſſo, illa tacita confeſsio non excludit probationes contrarias, ſed onus ꝓbandi in tacite confeſſum reijcit.l. 2.& inde colligunt Angel. Salyc. Paul. Alex. & Iaſ.nu.6.& 7.C.qui teſt.face. poſſ. cum concordant. vt plene per Tiraquel.de Retract.lignag.§.4.gloſ.1.nu.12.

10 Sic in ſimili cõtumax in reſpondendo poſitionibus,qui habetur pro confeſſo nõ obſtante illa ficta confeſsione, poteſt probare contrarium, ſi vult Angel. Paul. & Iaſo.d.loco,adducunt Ioan.Andr.in add. ad Specul.in tit.de poſition.§ 9.verſic. verum tamen.Bald.in l.2.§.quod ſi actor.C. de iuram.cal.Curt.in tract.poſition.num. 15.Alciat.de præſumpt.Reg.3.prçſumpt. 22.Plot.in rep.l.ſi quando.§.49.nu.25.C. vnde vi.& nota quod non admittitur probatio contra fictam confeſsionem à iure inductam,ſed admittitur probatio contraria circa factum probatum per illam tacitam confeſsionem ſicuti eleganter declarat Iaſ.d.loco.nu.7 poſt alios per eum relatos reprobata opinione d.Alex.ibi.

11 Item ficta confeſsio, quæ nocet in vna cauſa, & in vno iudicio non obeſt nec fidem facit in alia cauſa, & in alio iudicio. l.2.§.1.ff.eo.Barto.in d. l. eius qui.in fine principii.quamuis ſecus ſit in vera, & expreſſa confeſsione. Guido Papa. quæſtio. 254.Marzar.conſil.16.col.octaua.

12 Sed quæſtionis eſt,an requiratur particularis pronũciatio ſuper facto, vel ſuper illa ficta confeſsione.Bar. in d. l. eius qui: concludit & bene requiri pronunciationem ſuper facto: veluti reum tranſegiſſe cum delatore, vel fuiſſe contumacem in reſpondendo poſitionibus,nec eſt neceſſarium,quòd pronuncietur illum pro confeſſo, quia pœna iſta ſubſequitur ex iuris diſpoſitione.l.1.§.1 ff.ad Turpil.niſi aliud per ſtatuta ciuitatum præſcriptum foret: pro vt hic Paduæ: quia de ſtylo & ex lege municip. poſitiones pronũciantur pro confeſsis. Ratio autem præmiſſorum eſt, quia licet pro aliquo facto pœna ipſo

iure

iure infligatur requiritur tamen pronunciatio declaratoria ſuper facto plene Felyn.in cap. Rodulphus, extr. de reſcript. Socin.iun.conſi.68.nume. 59. in 3. Curt. iun.conſil.149.nume.2. cum autem ſuper facto pronunciatur opportunum erit per conſequens pronunciare reum incidiſſe in pœnam confeſsi, ac in alias pœnas a iure præſcriptas.

13 Et vtile eſt ſcire, quod requiratur pronunciatio, quia defuncto reo ante pronunciationem pœna ad eius hæredes non tranſiret Barto. expreſſe in d. l. eius qui Bald. in l.1.col.3. C. ex del. deſ. Imol. in l.qui a latronibus.colum.3.ff.de teſtamen. vnde pœna quæ a lege plus petenti infligitur, mortuo actore ante illius condemnationem ad hęredem non tranſit. Bald. in l.1.C.de plus petition.in fine.

14 Hæc tamē de hærede dicta limita pluribus modis. primo quando confeſsio ſtat in ſuis puris terminis confeſsionis, ſecus autem ſi tranſeat in cōdemnationem, vt quia lex ipſo iure pœnam imponeret Bald.d.l.1.nume.7.deciſ. Pedemont.cvj. ſecundo limita quando confeſſio reſultat ex alio, quam ex morte alias ſi ex morte ad hæredes tranſiret Bald. & alij in d.l. 2. C.qui teſt.fac.poſ. Rom.ſing.cccv.Bar.in l.2.§.fi.ff.de bon. eorum. Tertio limita in crimine læſę Maieſt. & hæreſis ac huiuſmodi ex quibus defuncti memoria damnatur. Barto. in l. 2. in princip.ff.de bon. eorum. Quarto declara, quod vbi agitur de cauſa inſtauranda & de retractanda re iudicata rei defuncti mors hr̄di nō ꝑderit: qa nō de pœna agiť d.tex.in d.l.eius qui:& ad has limitationes adde Ale. in additio. ad Bar.in d.l.eius qui.

15 In proſecutione autem iudicij delator probare tenetur cauſas cæteraque neceſſaria ad obtinendum, nec priuilegio aliquo gaudet, vt a reo extorquere poſsit probationes de titulo ſuę poſſeſsionis. l. extat.ff.de iur. fiſc. idque generale eſt.l. cogi.C.de petit.hæred.l. qui accuſare. C. de eden.& l.non vnde c.ſi cert.peta.

16 Quæro item quę & quanta portio debeatur delatori vi & de clam relictis & in alijs, quæ ad fiſcum pertinent: & quidem ex legibus huius Ser. Dom. lucrantur quartam ſicuti ex lege in Rog. capta 1433. 5. Iulij;captum fuit de iure vero communi diſtinguendum eſt vna cū Bar. in d. l. ſenatus. §. ſenatus: nam aut extraneus defert & conſequitur tertiam partē. l.edicto.§.extat.ff. eo. cum glo. in verbo: vulgare, aut defert is a quo relictum fuit, & ſic defert quis ſeipſum, & hic adhuc tertium lucratur: tex. & glo. in d. l. edicto. §. cum ante: in verbo: præmio gloſ. in d.l.ſenatus. §. ſenatus tex. clarus in l.1. C. de his qui ſe defer. libro 10. Aut vero defert is cui fuit relictum: & hic diſtingue: aut iſte erat incapax in effectu, quia fiſcus ab eo auferebat, & tunc ſubdiſtingue: aut erat indignus proprio ſuo facto, & culpa,& nihil lucratur, etiam quod ſeipſum detulerit d. l. edicto. §. eos qui: & l.poſt legatum.§.fi.ff.de indig.aut vero nō erat indignus facto proprio, ſed quia teſtator illum indignum reputauerat, & eo caſu ſeipſum deferendo lucrum pro dimidia conſequitur.d. l. edicto: in princ. ibi palam,vel tacite: not. Bart. ibi & in d.§. eos qui. Aut vero iſte erat incapax non tamen indignus: & tunc aut defert ſe, antequam præueniatur, & lucratur dimidiam, alia vero ad erarium fiſci pertinet, ſiue ipſe rem poſsideret tunc d.l.edicto in princip. & d. l. ſenatus.§.ſenatus & l. cum tacitam.ff.eo. ſiue rem poſsideret is a quo relicta fuit, qui tacitam fidem accommodauit: ſic tex.in d.l.edicto: verſi.idem poſtea,& in §. cum ante.in quibus etiam terminis intelligo text. in d. l.1.in 2. reſpon. C.de his qui ſe def. non enim ſpeciale eſſe in vxore cenſeo. & nota quia lucratur dimidium totius quantitatis quę ſibi acquirebatur, non autem illius portionis, quæ ad hæredem pertineat,qui tacitam fidem commodauit, quamuis hæres portionem illam quoque perdat & fiſco deuoluatur: vt eſt caſus in d. l. cum tacitum. Si vero incapax deferret ſe poſt præuentionem alterius,ſi quidem tertius ille denunciauit

ante

ante apertas tabulas; legatarius autem poſt apertas tabulas, & notitiam habitam, & eo caſu melior eſt conditio legatarij inca pacis: quia magis de non iure ſuo confite ri, quam alium deferre videtur. d. tex. in dict.l.edicto. §. cum ante: quod ſi denunciatio per vtrũque facta fuerit poſt apertas tabulas, melior ęrit conditio occupan tis.d.l. edicto in princ. Intellige præmiſſa de incapace cui clam non palam relictum fuerat, quia in relictis palam incapacibus fiſcus nullam habet portionem Bar.in d.l. edicto.§.eos,& eſt caſus in l.non intelligi tur. ff. eod. dixi latiſsime infra in titu. de incapacibus.

Practica autem hæc erit: quia aut dela tor poſsidet: & eo caſu detracta portione ſua reſiduum fiſco reſignat. aut alius poſſidet, & fiſcus totum capit: portionem verọ delator a fiſco accipit Bar. in d.l.ſi na tura.§.ſenatus & in l.1. C. de vendit.rerũ fiſc.lib. 10. Si quis tamen per errorem detuliſſet ſe incapacem, cum tamen capere poſſet, non noceret ſibi erronea delatio detecto errore, d.l edicto.§. fina. concor dat tex. in l. libertus.§.error.ff.ad munici. & in l.error.ff.iuris & facti ignor.Hoc tñ diſtingue,& intellige,vt per Bar.ĩ l.2.§.fi. ff.eo.vt ſcilicet facti error non noceat, iuris vero proſit quibuſdam perſonis, veluti ruſticis,mulieribus,minoribus,militibus, & ſimilibus. Hæres autem illius,qui ſe de ferre poterat, an ipſe ſe deferre poſſit, vt pręmium conſequatur,caſus in d.l. edicto §.extat: cum gl.& concluſio eſt,quod hæ res illius,cui tacite relictum fuerat, ſe deferendo,regulariter conſequitur tertiam, pro vt quilibet extraneus,dimidiam vero quando liquere poteſt defunctum voluiſſe ſe deferre, aut morte præuentus fuit, adeo,vt per anguſtias temporis ſe deferre nõ potuerit,vt habetur in verſi. Item diui fratres. Hæres vero illius, qui tacitam fidẽ accommodauit, poteſt & ipſe ſe deferre & lucrum tertię quod omnium vulgare eſt,aſſequitur, gloſſ.ibi in verbo,deferre, & in verbo, conſequatur: ſed cur diuerſum in hęrede cum cenſeatur vna, & eadem perſona cum defuncto: Reſp. quod reſcriptum Traiani de lucro dimidiæ ad eos pertinet, qui ex defuncti voluntate relictum ſibi capere nequeunt,non autem ad alios qui ex illorum perſona veniunt, dicit tex. in d.l. edicto.§. ad eos: vbi infert, quod Dominus,ſi deferat, quod ſeruo ſuo relictum fuit, non dimidiam, ſed tertiam lucratur, pro vt ibi gloſſ. ſuplet. Sed hic quæritur, an portio ſpectans delatori debeatur in eo tantum, quod clam per grauatum traditum fuerat incapaci: an vero in eo etiam quod fiſcus ab illo grauato vti ab indigno aufert: dic ſecundum primam, caſus eſt in l. cum tacitum. ff.de iur.fiſc.

17 Demum quæro,an lucrum ſpectans dela tori, per eum non agnitum tranſmittatur ad ſuos hæredes. textus decidit affirmatiue. in d. l. edicto. §. ad hæredes. & §. ſequent. Barto. in conſilio 157. numero 3. & de his ſatis.

DE INDIGNIS, Titulus Secundus.

Procedo ad ſecundam partem principalem,de cauſis ſcilicet,ex quibus fiſco acquiritur: quæ variæ ſunt, vt inquit tex.in l.1.ff.de iur. fiſc. ideo proſequendo cauſas iuxta ordinẽ illius literæ: tex. ille pręmittit ex variis cauſis fiſco nunciari: nã interdum quis defert,ſeipſum capere nõ poſſe, ꝙ ſibi relictum fuit.interdum ab alio pręuentus defertur, vel quod mors ab aliquo non vendicetur,aut ꝙ indignus quis nunciatur: itaque litera illius textus pręmittit primo, de incapacibus, mox de indignis: vtraque autem materia ampliſſima eſt, ac perutilis indigens nobili tractatu: Idcirco capiam primo materiam de Indignis,deinde proſequar de incapacibus: & ſucceſſiue de alijs cauſis,ex quibus fiſco acquiritur,iuxta ordinem illius legis.

1 *Indignis quæ auferuntur fiſcus ſibi acquirit.*
2 *Indigni ſunt quos lex indignos eſſe declarauit.*

3 *Hæres ſpolians ſepulchrum defuncti, aut defunctum ipſum indignus non eſt.*

4 *Indignis culpa ſua non culpa aliena fiſcus aufert.*

5 *Indignitatis cauſa reſpiciens vtilitatem tertii efficit, vt res illi acquiratur.*

6 *Indignus eſt habere quicunque ex ſcelere ſibi quæſiuit.*

7 *Indignus eſt capax & acquirit ſibi dominiũ, & poſſeſsionem.*

8 *Indignitatem nemo præter fiſcum obiicere põt.*

9 *Indignus eſt adeo deteſtabilis, vt etiam ſi ſe deferat, portionem non habeat.*

10 *Indignus non reſtituitur, vt habeat: etiã quod teſtator odii cauſas remiſiſſet.*

11 *Indigni morte crimen non extinguitur, ſed fiſcus ab hærede aufert.*

12 *Indignus vſque a principio malæfidei cenſetur.*

13 *Indignus rem reſtituit cum omnibus ſuis fructibus perceptis.*

14 *Indignus a quo res aufertur perdit omnia beneficia circa rem.*

15 *Indignus quo ad eius damnum rem ipſam habere videtur.*

16 *Indigno re ablata, confuſæ actiones & ſeruitutes ſibi non reſtituuntur.*

17 *Indigno fiſcus auferens ſuccedit in illius ius, & locum.*

18 *Indigno res ablata tranſit in fiſcum cum omnibus ſuis oneribus, & conditionibus.*

19 *Indignus reſpectu vnius rei, ſcripturæ, vel perſonæ, non eſt indignus, quo ad aliam rem, perſonam, vel ſcripturam.*

20 *Indigni perſona ſpectatur, vter fiſcus capiat.*

21 *Authen. bona damnatorum: non habet locum cum res ab indigno aufertur.*

22 *Indignitas vnius non nocet alteri in quæſitis.*

23 *Indigno non aufert fiſcus lucrum quod ei iam delatum non fuerit.*

24 *Indigno nolente acquirere an ſit locus fiſco.*

25 *Indigno repudiante ante cauſam indignitatis commiſſam fiſcus non aufert.*

26 *Indigno non capiente: vt quia etiam incapax ſit, fiſco non eſt locus.*

27 *Indigno nolente capere rẽ ſibi delatã fiſcus ex eius perſona capit ſequentibus excluſis.*

28 *Indigno excluſo per mortem, vel per lapſum tẽporis fiſcus excluditur.*

29 *Statutũ puniẽs fornenſem in amiſsione bonorũ non habet locũ niſi ille realiter ſibi quæſierit.*

30 *Statutum excludens matrem propter agnatos non habet ſibi locum ſi agnatus indignus ſit ſuccedere & rem cum effectu habere.*

1 QVAE auferuntur ab indignis fiſcus ipſe capit, regula, deſumpta ex l. 1. ff. de iure fiſc. & in l. Papinianus. §. meminiſſe. ff. de inoffi. teſt. vbi Bar. Bal. Ang. Paul. & alij notant: gl. Bar. Bal. & poſteriores in l. 1. C. de indignis. Bal. in l. qui contra: per illum tex. C. de inceſt. nupt. Saly. in l. mulctarum. C. de modo mulct.

2 Indigni autem in propoſito ſunt: quos lex expreſſe declarauit indignos, ita vt ab eis fiſcus auferat ab alijs vero ex cauſa & prætextu indignitatis fiſcus non aufert niſi lex id dixerit: ſic ſanè docuerunt Bal. Corn. & Alexan. in l. 1. C. de hæred. inſtit. Ruin. conſi. 123 nu. 6. in 4. Curt. iun. conſil. 162. nu. 7. & rõ eſt qa in pœnis ſtrictè proceditur, & niſi lex dicat, pœna ademptionis bonorum locum non habet: §. cũ igitur: in Authentic. de non elig. ſecund. nub.

3 Ideoque Roman. conſi. 185. in quarto dubio per dictum & rationem, vt ſupra, inferebat quòd hæres ſpolians ſepulchrũ, ſeu cadauer defuncti, non ſit indignus, vt illius ſucceſsione priuetur: quia nulla lex hoc dicit, ſed aliter extra ordinem puniendus ſit, ſic etiam illi qui in teſtamentis ſibi aſcribunt culpam committunt, & pœnaliter puniuntur non tamen fiſcus ab eis aufert, ſed incapaces redduntur l. 1. l. fina. ff. de his, quæ pro non ſcript. & ſi vltra caſus lege communi prouiſos municipalis lex ob aliquam cauſam indignum quempiam diiudicaret in fauorem fiſci, vtique indignus cenſeretur, nam maxima eſt legis poteſtas, quamuis dura ſit. l. proſpexit. ff. qui & a quibus, not. in l. omnes populi. ff. de iuſt. & iure.

4 Inſuper materia iſta de indignis a quibus fiſcus aufert, locum habet in ijs, qui indigni ſunt culpa ſua, non facto vel culpa aliena, nam quamuis iſti indigni ſint, vt capere pro ſe nequeant, attamen fiſcus ab eis non aufert, vnde quod hi capere nequeunt tranſit, vel ad ſubſtitutum, vel ad coniunctum,

aut

aut remanet pœnes eum a quo relictum fuit:ideoque tales incapaces reputantur, ſic ſane declarauit Barto. in l.aufertur: in princ. ff. de iure fiſc. in l. fina. col.3.ff de indig.& in ſuo conſil.119.D.Dominicus Alexand. conſil. 202. in vj.Socin.iunior. conſil.111.nu.12.in 3.Iaſ.in l.2. de hære. inſtit.Exempla traduntur in ſpurijs adulterinis inceſtuoſis, & huiuſmodi,& in eo quem teſtator vti filium,vel ſibi coniunctum inſtituerat, qui poſtea detectus fuit nullo cognationis iure ſibi attinere, ad l.aufertur in princip.ff. de iure fiſci.& in l.ſi pater,& in l.nec apud.C.de hæred. inſtitu.

5 Item cum cauſa propter quam quis vti indignus repellitur, reſpicit vtilitatem certæ perſonæ, tunc quod aufertur ab eo,illi perſonæ applicatur,nec fiſco defertur, caſus eſt in l. 3.§.amittere ff. de indign.in eo, cui fuerat relictum a teſtatore legatum, & preterea adiectũ tutelæ onus,nam ſi tutelam adminiſtrare detractet amittit quidẽ legatum: quod ſanè pupillo acquiritur.Aliud exẽplum habetur in l. penul. C. de legat. in legatario qui celauerat teſtam̃ in p̃iudiciũ hæredis ſcripti.Tertium exemplum habes in Authentic. hocamplius. C. de fideicõmiſ. ſic etiam per dicta iura declarauit Bart. in lege fin. col.vlt.ff.de indig.Ang.in l.1. C.eo.Berous conſil.32.nu.24.in 2.

6 Porrò ĩdignus eſt habere,& fiſc⁹ aufert: quicunque ex ſcelere ſibi acquiſiuit l.lucius. ff. de iure fiſc. vbi Bartol. not. poſt gloſ. quæ adducit iura concordantia in lege in hæredem. ff. de calum. in lege quod diximus.§. fin. ff. quod metus cau. & in lege cum ratio. §. final. ff. de bon. damn.ad hæc optimus:tex.in l.ait prætor. §. fina. ff. de his, quæ in frau. cred. qua ratione Angel. notabiliter in l. 2. C. de cond.ob.tur.c.quem ſequitur Iaſon. in l. 3.§. ſed quod meretrici.ff. eo. inferebat, quod licet meretrix licite accipiat quod ſibi datum eſt adeo, vt de eo libere diſponat, vt in dictis iuribus: ſecus tamen eſſe, non in meretrice, ſed in amaſia, cui aliqua donata eſſent, nam fiſcus hæc, vti lucra turpia auferet: & multo magis ſubſecuto ſtupro vel adulterio. In materia autem iſta, antequam agrediar particulares indignitatis cauſas prænotandæ ſunt nonnullę regulę,ſeu concluſiones generales ad totam materiam.

7 Prima eſt: quod indignus eſt capax & acquirit ſibi poſſeſsionem, & dominium rei donec fiſcus illam auferat.l.1.& ibi notatur. C. de indig. l. his conſequenter. §. 1. ff. famil. herciſ.Barto. in l. Imperator. ff. de iure fiſ.

8 Ideo tertius non poteſt excipere de indignitate, ad excludendum illum: ne interim ſibi acquirat: quia ſoli fiſco competit actio & exceptio glo.not.quam ſcribentes celebrant in d.l. his conſequenter. §. 1. Bartol. & poſt eum Socin. in l. 2. §. 1. ff. de except. rei iudic. idem Barto. in l. in cognitione. ff. ad Sillanian. notatur in lege ſororem. C. eod. Corn. conſil. 209. numer. 15. in 2. ideoque hæres a quo aufertur hæreditas non deſinit habere titulum & nomen hæredis idq̃ue ad plura ꝓdeſt.caſus eſt in l.ex facto. §.Iulianus.ff.de vulgar. & ibi notatur.

9 Secunda concluſio eſt: quòd indignus eſt valdè deteſtabilis, adeo vt etiam ſi ſe deferat, non lucretur portionem aliquã caſus eſt : in l. poſt legatum. §. omnes. ff.de iur.fiſc.vbi Bar.declarauit in ijs qui indigni ſunt culpa,aut facto ſuo.

10 Indignus adeo remanet excluſus, veluti a beneficio teſtatoris, vt non reintegretur, quamuis colligi poſſet teſtatorem odij cauſas ſibi remiſiſſe: vt quia confeſſus deceſſerit, vel ex alio accidenti, & ratio eſt: quia indignus culpa ſua punitur, ſic Bald. in lege id, quod pauperibus. numero trigeſimoquarto. C. de epiſcop. & cler. ſecutus eſt excell.D. Mantica nunc benemeritus Rotæ Auditor:in ſuo tractat.de coniect. vltim. voluntat.libr. 12.titulo v. numero 18.

11 Nec morte indigni fiſcus excluditur: q̃a ab eius hærede, vel etiam a quocunque poſſeſſore rem aufert. l.lucius.ff.de iur.fiſ. vbi glo.concordantes adducit.

12 Item indignus ex tunc commiſſa indignitatis culpa malefidei cenſetur.notatur in l.1.C.eo.

13 Idcirco fiſcus rem ab indigno aufert cum omnibus fructibus & vtilitatib. perceptis. l. hæredem. l. eum qui in princ. ff. eo.l.cum quidam.§. in tacito.ff.de vſur.ac cum omnibus actionib. l. Imperator. vbi Bar.ff.de iure fiſc.

14 Tertia eſt concluſio: Indignus cui res aufertur, quod attinet ad eius damnum perdit omnia beneficia circa rem, perinde ac ſi illam non habuiſſet, vnde fructus perceptos reſtituit, vt proxime dixi, inſuper de rebus ablatis non detrahit Trebellianicam, nec Falcidiam. l. Marcellus. §.fin.l.recuſare.§.ſi fiſco.l.poſtulante.§.ſed nec illud.ff.ad Trebe.l.beneficio.ff.ad leg. Falc.Immo nec legitimam detrahit.l.Papinianus.§. meminiſſe. ff. de inofficio. teſtam. dixi infra: in titu.de ijs qui aduerſ. teſt.dixer.nu.8.

15 Sed quo ad eius incommodum, & prę-iudicium rē ipſam habere videtur, ideoque portio hæredi ablata vti ab indigno, imputatur illi ad impediendum detractionem Falcidiæ, & Trebellianicæ in alia portione. l. hęredi.ff de indign.quia perinde eſt, ac ſi rem illam alienaſſet, ideoque imputaretur etiam in legitimā, nam & alienata per filium in hanc imputantur.

16 Hinc etiam fit, vt confuſæ actiones per additionē & immixtionem in hæreditate, quæ deinde per fiſcum ablata ſit non reſtituantur indigno: l. indigno. l. cum qui §. 1.l.hæredem.ff.eo.l.propter veneni.§.1.ad Sillanian.l.eius qui.§ fina.ff. de iur.fiſc.intellige cum hęres hæreditatem adiuit, quo caſu confunduntur actiones, alias ſecus Ripa in l. 1. ſub numero 155. ff. de vulgar. & idem quoque eſt in ſeruitutibus confuſis. l. eum qui. §. bonis. ff. de indign.

17 Quarta eſt concluſio: fiſcus per ablationem ab indigno ſuccedit in illius ius & locum, ac idcirco omnes actiones pro re, & ex cauſa rei ablatę, exercere poteſt, pro vt ille poterat. Bar. in l. 1. col. 2. ff. de iure fiſc.per tex.in l.Imperator.ff.eo.

18 Item res tranſit in fiſcum omnibus oneribus & conditionibus pro vt erat pœnes indignum, l.quod dicitur. ff. de iure fiſc.l. cum fiſco. ff. ad Sillanian. l. ſi ſeruus plurium. §. ſi quis. ff. de legatis primo. l. poſt legatum.§.ſi ſeruum, & §.ſi is.ff.de indign. d.l.recuſare.§.ſi fiſco.ff.ad Trebel.Iaſ.in l. eam quā.col.6.C.de fideicommiſ.& eſt caſus in Auth.Hoc amplius.C.eo.& inſt.de eo, cui liber.cau. bona adijciun. & eſt generale in quocunque a quo in pęnā illius aufertur hr̄ditas in totū, vel in partem, ex diſpoſitione legis, vel teſtatoris, vt pro tota, vel pro quota ablata non teneatur ad pręſtationem legatorum ſic in terminis.l. hac edictali: tradidit Bal.ibi.nu.22.C.de ſecund.nupt.& in diſpoſitione teſtatoris, idem Bald.in l.prima.C. de his quæ pœnæ nom. declara niſi remaneret hæres inſolidum, vt quia proprietas auferretur ſaluo vſufructu, gloſſ. in l. mater. C. ad Tertullian. communiter ibi recepta. Socin.in l.plautius. columna vltim. ff. de conditio. & demonſt. Sigiſmun. Lofred. conſi. 2. num. 38. declara quo ad onera hæreditatis ex perſona defuncti non quo ad propria onera hæredis.Bar.in d. §. ſi fiſco. Boſ.in tit.de indign.nu.19.

19 Quinta eſt concluſio: indignus reſpectu vnius rei ſcripturæ, vel perſonæ non reputatur indignus, quo ad aliam rem, ſcripturam, vel perſonam, text. in l. hæredem. ff. de indign. & in l. Papinianus. ff. eodem ideo prohibitus vni ſuccedere, ſeu ab eo capere non prohibetur capere ab illius hærede.l. qui Titij. ff. de indign. fallit in interfectore, qui nec ab hærede occiſi, eius bona capere valet. d.l.lucius.ff.de iure fiſci.

20 Sexta eſt ꝯcluſio: indigni ꝑſona ſpectat: vter fiſcus capiat, an ſecularis, vel Eccleſiaſticus, & an vnius ciuitatis, vel alterius: ſic

Baldus,

Baldus, & Paul.Caſtrenſ.in l.ſi quis presbyter. Cod. de epiſcopis & clericis.Didac. de ſponſal. capitulo 8. parte 2. §. 5. numero 10.

21 Septima concluſio: Indignitas fortius afficit, quam confiſcatio ex ſententia pro aliquo delicto: Nam Authentic. bona damnatorum. C. de bon. damnati. ceſſat in indignis: quia de his Authentica illa non loquitur, ſic Bald. in l. hæreditas. C. de indign. ſequitur Mart. Laudenſ.in tractat.de fiſco quęſtione quinta, & Franciſ. Lucan. in eodem tractat. ſub titulo de public. bon. numero decimo. Immo, & iure antiquo portio filijs non reſeruabatur. lege cum ratio. §. fina ff.de bonis damn.

22 Octaua concluſio: indignitas vnius non nocet alteri in quæſitis etiam ex perſona illius indigni, ſed in quęrendis ſic l.poſt legatum.§.filius. ff de indign. cum gloſſ. Bald. in l. ex repudiatione. C. de fideicommiſſ. Socin. in rep. l. 1. ff. de vulgar. ſub numero 21.in verſi.ad 4.dicas,declarando,vt ſtatim.

23 Nona concluſio fiſcus ab indigno aufert cum lucrum ſibi fuit delatum,ſecus ſi non delatum, vt quia præmortuus antequam ſibi acquirere potuiſſet caſus eſt in l. fina. in vltim. reſpon. & ibi Barto. notat. ff. de indignis Corne. conſil. 141. numero 4. in quarto.

24 Quid autem ſi is qui indignus dicitur: ſibi non acquirat: vel acquirere nolit: an fiſcus auferat: an vero ſubſtituus, vel coniunctus aut poſterior in gradu admittatur;in hac difficultate conſtituo pro eius faciliori diſcuſsione infraſcriptas cōcluſiones.

25 Indigno repudiante ante cauſam indignitatis commiſſam fiſcus excluditur Barto. in l.ſi ſequens. ff. ad Sillanian. clarè Paul.Caſtr. in l. Papinianus. §. meminiſſe. ff. de inofficio. teſtam. & in l. hæreditas. columna prima, C. de indign. ratio ea eſt: quia tempore repudiationis non ſuberat cauſa ex qua fiſco acquiri poſſet: ideo res ad priuatum pertinet,a quo non conuenit, vt fiſcus ex facto illius ſubſequenti, rem auferat: quia alteri per alterum iniqua conditio inferri non debet. l. non debet. ff. de regulis iuris, & ex facto vnius alter grauãdus non eſt. l. ſancimus. C. de pœnis.& ius nobis quæſitum ſine facto noſtro auferri non poteſt. l. id quod noſtrum. ff. de regulis iuris.declara niſi fraus coniecturari poſſet ex ſcriptis in lege,poſt contractum. ff de donatio. & ita etiam ſenſit Boſſ. in titulo de his quibus vt indign. ſub numero decimo octauo.

26 Indigno non capiente, vt quia vltra, quod ſit indignus, ſit etiam incapax tunc attenta incapacitatis cauſa fiſcus excluditur, & vlterioribus locus aperitur, ſic concludit Ripa in l. 1. ſub numero 155. ff. de vulgari: & in primo libro reſponſ. capitu. 2. peroptaſſem in 4. dubio: & in nota. caſu ad propoſitum conſuluit Soci. iunior.conſilio 3. numero 14. & numero 24. in primo. ratio quidem ea eſt: quia in concurſu harum cauſarum fortior eſt cauſa incapacitatis, nempe iſta excludit illum pœnitus & omnino a re: non ſic cauſa indignitatis, quia indignus capit & nemo præter fiſcum ab eo aufert: item incapax cum habere non poſsit: nec fiſcus ab eo auferre poterit: quia oblatio præſupponit habitum capiendi: ad l. decem.ff.de verbo.oblig.

27 Indigno nolente capere rem, vel hæreditatem ſibi delatam poſtquam factus eſt indignus fiſcus ex illius perſona capit ſequentibus excluſis: quia præſumitur nolle capere in fraudem fiſci. Barto. in l. ſequens. ff.ad Sillan.& in l. 1.ff.de vulg.columna ſeptima, verſi.item quæro: vbi cōcludit pro fiſco cōtra ſubſtitutum, & eius opinio eſt communis Ripa ibi numero 155.Alexand.poſt Paul.in l.hęreditas.C. de indign.glo. Alexan. & alij in l. recuſare.§.ſi fiſco.ff.ad Trebellia.Bald. in l. eam quam numero 9 & 10. C. de fideicōmiſſ. Boſius, vt ſupra in titulo de indign. nume. 18.& licet plerique relati per Socin. iun.in cōſi.3.nu.15.in 3.contra tenuerint:

prior opinio verior eſt ad fraudes excludendas:& iſta concluſio indubitanter procederet: poſtqum indignus rem habuiſſet: nam ſubſtitutus per fiſcum excluderetur. Limita tamen in caſu de quo per gloſſ. in verbo: pręſumi. in l. 1. C. de ſecund.nupt.quam ſequuntur communiter Doctores, vt late per Garroni.nu.127.

28 Indigno excluſo per mortem, vel per temporis lapſum fiſcus excluditur & ſequentibus aperitur ſucceſsio, ſeu lucrum remanet pęnes illos apud quos manſiſſet ſi indignus ille non fuiſſet in medio. Pau. & Alexan.in d.l.hęreditas.colum. 1. Boſ. loco pręalleg.nec fiſco in integrum reſtiſtitutionem concedendam eſſe video, cũ mihi non appareat de iuſta cauſa.

29 Præmiſſa autem intelligas de iure cõmuni: ſecus cum lex municipalis alium ſuaderet intellectum: vt quia ſtatutum diſponat forenſes in loco non poſſe acquirere bona immobilia niſi ſub certa forma: alioquin communi acquirantur. Nam huiuſmodi ſtatutum, ſic erit interpraetandum, vt fiſcus ab illo auferat, ſi ille ſibi quæſierit, non aliàs, ſic ſane in ſtat. Mantuano reſpondit Socin. iun. d. conſil. 3. a numero 19. vſque ad 24. in 3. poſt Ripam d.c. 2. in primo lib. Reſpon.

30 Item adde, quod fiſcus aufert ab indigno, & ſequentes excludit: quando ille de iure communi eſſet capax, & ſequentęs excluderet, ſecus autem ſi de iure ſpeciali ſui municipij: vt quia ſtatutum matrem, aut ſororem defuncti excluderet ꝓpter agnatos: nam ſi agnati indigni ſint ſucceſsione: quia pro ſe retinere nequeãt mater non excluditur: nempe quia ſtatutum excludens matrem propter agnatos pręſuppoſuit agnatos rem habituros ſic in terminis tradidit Clariſſ. Dom. Decian. olim præceptor meus conſilio octuageſimoquinto, numero quarto, & ſequen, in primo, & ante eum idem ſenſit Alber. Brun. de ſtatut. exclud. articulo decimoſecundo, nu. 94. & 95.

DE EO QVI INTERFECIT DEFVNCTVM, Titulus Tertius.

1 *Interficiens aliquem ſuccedit ex teſtam. & inteſtato eidem & relicta ab eo capit, ſed fiſcus ab eo vti ab indigno aufert.*

2 *Et eo caſu fiſcus excludit ſequentes in gradu poſt occiſorem, immo etiam pares in gradu in portione delata interfectori.*

3 *Occidens aliquem ſi ex lege factus ſit inhabilis ad ſuccedendum fiſcus non capit.*

4 *Interficiens aliquem non ſuccedit eius hæredi in bonis interfecti.*

5 *Filii interfectoris bonis ipſi interfectori ablatis de hæreditate occiſi partem non conſequũtur.*

6 *Occidens aliquem, an ſit capax lucrorum ab eo, & fiſcus deinde vti ab indigno auferat: an vero ſit incapax, vt ſequentes ſuccedant.*

7 *Vir interficiens vxorem eſt incapax ſibi ſuccedere.*

8 *Vxore per virum occiſa lucra dotalia non ad virum ſed ad vxoris hæredes pertinent.*

9 *Interficiens aliquem impune, an amittat lucra ſibi per illius mortem obuenienda.*

10 *Præmium legale non debetur ei qui propria auctoritate ſe vindicauit licet lege permittente.*

11 *Vir vxorem adulteram occidens lucratur dotem, vel partem dotis ex lege præmoriente vxore ſibi debitam.*

12 *Interficiens vxorem aut filios defuncti indignus redditur & fiſcus ab eo aufert quod a defuncto habuerat.*

13 *Interficiens fratrẽ defuncti, an reddatur indignus, vt perdat quæ a defuncto habuerat.*

14 *Vulnerans aliquem, an reddatur indignus ab eo habere.*

15 *Occidenti comparatur qui culpa, aut negligentia ſua permiſit aliquem perire.*

16 *Maritus tenetur prouidere de alimentis & de neceſſariis: alioquin ea præ defuncta non lucratur dotem, nec ſibi ſuccedit.*

17 *Interfectore ſuccedere, non valente in fideicommiſ feudis primogeniis, & maioratibus, an fiſcus capiat an vero ſequens in gradu.*

INterficiens aliquẽ indignus eſt, vt eidẽ cũ effectu ſuccedat ex teſtõ vel ab inteſtato, vel hęredi eius in bonis illius interfecti nã fiſcus ab eo aufert.l. Lucius. ff. de iure fiſ.&

fiſ.& ibi not.gl.& Bar.l.his conſequenter. §.1.ff.famil.erciſ.l.ſororem. C. de indig.l. cum ratio.§.fi.ff. de bon. dam.vbi tex. ille ampliat, etiam quod interfector patris iuſſu occidiſſet: Idem eſt ſi culpa vel negligētia ſua defūctus perijſſet,l. indignū. ff.de indig.& gloſ.ibi exēplificat, nō adhibendo medicum vel malum, vel ei nō præſtando neceſſaria ad alimenta ad l.necare. ff. de liber. agnoſ. Item nec capere poteſt lucra ex contractu debita l.ſi ab hoſtibus.§.ſi vir.ff.ſol.mat.& in hærede ex teſtamento, quod interficiens teſtatorem ſuccedere nequeat cum effectu ſed fiſcus ab eo auferat: not. Bal.in l.hæreditas col. vlt.C.de indign.ver.extra quæro, & in d. §.his conſequenter,& conſuluit Dec.cōſil.515.col.1. Et notandum eſt quia interfector ſuccedit,ſed fiſcus ab eo aufert.d.l. his conſequenter §. 1. & declarant Bal. Sal.Alex.& alij.in d.l.hæreditas, Iaſ.in d. l.ſororem: quod etiam præſupponūt alia iura & tradidit Ruin. conſil. 129. col. 1. in 2.Corn.conſi.222.in quarto, & nouiſſime Ioā. Anto. Anguſciola cōſi.76.lib.6.

2 Et per ablationem fiſci ab eo ſequentes in gradu excluduntur, Bal.in l.eam quam. nu.9.& 10.C.de fideicommiſſ.Anguſc.d. conſil. 76. etiam ſubſtituti per vulgarem dixi ſupra in prin.numer. 27. pares autem in gradu in ſua portione ſuccedunt non autē in portione interfectoris vt declarant Bald.& Anguſc.dictis in locis,& voluit expreſſe Bartol. in l. fina. col.2.ff.ſi quis aliq.teſta. prohib. nec aliter ſenſit in dicta l.cum ratio.§.fina.ſicuti declararunt Bald. & Alexan.in dicta l.hæreditas, & ſi aliud ſenſit prauam habuit intentionem: nam contra tenent Doctor.præallegati & præterea Alberi. Roſ. in l. ſi ſequens in principio. ff. ad Sillan. & in tertia parte ſtatut. quæſt. 5. Corne. d. conſil. 222.in quarto, Afflict. in cap. primo §. ſi duo fratres num.3.in titulo de feudo March. Bened. capra conſi. 42.Ruin. dicto conſil. 129.& Egid. Boſ. in titulo de indignis nume..16.adeo vt hæc ſit communis Quamuis non defuerunt aliqui tenentes. quod par in gradu cum occiſore excludat fiſcum ſic intelligentes Bartol. in dicto §.fina. Alberic. & Ang.ibi Barbat.cōſil.8.colum.1.in tertio,cum alijs adductis per Clariſs. Domin. Guidum Panciroli. in ſuo conſil.163 num.8. & 9.vbi concludit fiſcum non excludere pares in gradu cum occiſore in eius portione,ſed remiſſiores tātum,& in totum,communis opinio verior eſt: nam interfector capax eſt ſuæ portionis ideo pares excludit in ea, conſequenter fiſcus,qui ab eo capit. & ad hæc videtur caſus in d.l.his conſequenter §.1.

3 Diuerſum autem eſt:cum occiſor ex lege puta municipali factus fuiſſet incapax ad ſuccedendum occiſo:nam eo caſu quia capere nequit,pares vel ſequentes in gradu caperent, & fiſcum penitus excluderent, ac ſi ille non fuiſſet in medio ſic vtiliter docuit Bal. in l. ſi quis inceſti. C.de inceſt.nupt.ſecutus eſt Ale. ad Bar. in d.l.cum ratio.§.fin. Corn. in terminis d.conſi.222.in 4.& latius Auguſt.d.conſil.76.& d.Ruin.in præall.conſi.129. vbi infert: quod ſi teſtator filium ſuum hæredem inſtituat, & prohibet bona alienari fauore filiorum & deſcedentium ab eo & contingat filium committere parricidium;eo caſu ſucceſsio non deuoluatur in fiſcum,ſed in nepotes ex filio per vulgarē cōcurrente illa prohibitione de nō alienando,& eſt elegans deciſio: plenius tamē & maturius cōſideranda & forſitā non vera, quia fiſcus excludit ſubſtitutū per vulgarem: vt latius dixi ſup. in prin. nu.27.& prohibitio illa de non alienando non reddit filium incapacem ſucceſſionis.

4 Item notandum eſt,quod interfector non ſuccedit hæredi interfecti in bonis huius,ſed in proprijs bonis hæredis ſic, ideoq; caſu eueniente ſeparatio bonorū facienda erit, & fiſcus capiet bona illius interfecti, occiſor autem habebit bona hæredis ſic Bart. in dicta l. Lucius. ff. de iure fiſ.Iaſ.in l.ſororem.C.de indig. Ioā. de Amic.conſi.10.

5 Et adeo fiſcus aufert, vt filij interfecto ris in ijs bonis portionem non aſſequantur vt eſt caſus in d.l. cum ratio. §. fina.& generale eſt vt in indignis portio non reſeruetur, adeo vt in his ceſſet prouiſio Authen. bona damnatorum. C. de bon. damn. veluti dixi ſupra in princ. nu.21.

6 Sed contra prędicta, quòd immo interfector incapax ſit ſucceſsionis illius & ſequentes ſuccedant, nec fiſcus auferat: videtur caſus in l. ſi ab hoſtibus.§. ſi vir.ff. ſol. mat.& conſuluit Bald. conſil.26. punctus infraſcripti in 1. & conſil.161. ſuper eo. & 164. in 4. volum. ſecutus eſt Boer. deciſio.25. vbi refert ſic fuiſſe iudicatum Hipol. Marſil. conſil.93. num.12. Berous conſi.32. in 6. dubio vol. 2.

7 Timore huius contrarij Bal. in l.1. col. 1. C. vnde vir. concluſit virum interficientem vxorem eſſe incapacem ſucceſsionis illius per tex. in d.§. ſi vir. iura autem contraria procedere in alijs qui iure ſanguinis vel aliunde ſuccedant: & cum eo ſimpliciter tranſeunt Roma. Paul. & Dec. & idem Dec. conſil. 525. Sed contra fuit de mente Bar. in l. fin. col. vlt. ff. de indign. & expreſſe aduerſus Bald. tenuerunt Sal. & Alexan. in d.l.1. num. 11. & idem Alex. in d.§. ſi vir. ſub num. 4. quia iura non inhabilitant tali caſu cõiugem coniugi ſuccedere per vnde vir & vxor. Nec obſtare tex. in d.§. ſi vir. quia loquitur in lucris nuptialibus non aũt in ſucceſsiõe hæreditaria ſic Bar. ibi Bal. d.l. his cõſequẽter.§.1.

Aliter vero intelligit Bar. in d.l. fin. co. vlt. ff. de indign. dicit enim tex. in d.§. ſi vir, procedere in caſu quo quis capiebat ex diſpoſitione hominis vt ſcilicet illum interficiens ſit incapax: iura autem aduerſa procedere in ſucceſsionibus & lucris ex lege delatis vt ſcilicet ea fiſcus auferat: vnde ſentit Bart. quod ex teſtamento occiſor ſit incapax: & quod ipſe capere nequit ad alios deuoluatur non autem fiſcus capiat. cuius tamen contrarium determinauit Bald. in d. l. hæreditas colum. vlt. & ſequuntur Doctor. communiter ibi, Alexand. in d. l. 1. nume. 11. C. vnde vir: & idem Alexan. poſt Imol. & Caſtren. in d. §. ſi vir. ſub nume. 10. & contra Barto. eſt caſus expreſſus. in d. l. cum ratio. §. fin. optimus text. in d.l. his conſequenter. §. 1. & iſta eſt verior opinio quam probauit Egid. Boſ. in tit. iſto col. vlt. & idem voluit in legatis reprobata opinione Io. de Imo. & bene.

8 Præterea Bart. diſtinctio de lucro dotali debito marito præmoriente vxore ex lege vel ex contractu & ſic ex prouiſione hominis communiter reijcitur; & indiſtincte cõcluditur marito vxorem interficiente lucrum dotale etiam ex lege delatum hæredibus vxoris deberi: ſic ſanè cẽſuit Bart. ipſe in l. ei qui. ff. đ indign. idẽ Bar. & cõmuniter ſcriptores in d.§. ſi vir. Ruin. ex communi conſi. 11. in 1. & Rolan. Val. de lucro dotis. q. 61.

Quamobrem ad dictum §. ſi vir reſponderi poteſt coniungendo ſolutiones Bar. ibi Ang. & Pau. de Caſt. quas reaſſumpſit Alex. colum. penult. & vlt. vt ſcilicet tex. ille ꝓcedat in lucris nuptialibus, quę deferuntur ſub conditione ſi vxor ꝑmoriatur expreſſa ĩ lege vel in contractu, & ſub alia conditione legali tacite inhęrente, ſcilicet ſi matrimonium culpa viri non diſſoluatur. l. conſenſu. C. de repud. ſecus vero in ſucceſsionibus hęreditarijs quę ſub huiuſmodi conditionibus nõ deferuntur, & ſic etiam ſenſit Egid. Boſ. in d. tit. de indig. ſub nu. 22.

9 Sed dubium eſt an pœna priuationis & ablationis locum habeat etiam in caſu quo defunctus impune occiditur, puta bannitus vel vxor adultera: & ex dictis Bar. & aliorum in dicto §. ſi vir, & ꝑ Roland. Val. d. q. 63. & per ſcribentes in d.l. 1. C. vnde vir, colligo communem hanc doctrinam, quia aut agitur de lucro debito ex conuentione per alicuius obitum, & tunc quia per eum non videtur cogitatum de morte ſibi inferenda per contrahentem: idcirco conuentio ad huiuſmodi caſum non refertur, argum. text. in l. inter ſtipulantem. §. ſacram. ff. de verb. oblig. & quia actus agentium non

operan-

operantur vltra eorum intentionem. l. nõ omnis. ff. ſi cer. peta. & ita communiter concluditur & ad hoc text. in d. §. ſi vir. Aut vero agitur de lucro debito ex diſpoſitione legis propter delictum illius qui etiam ex eo delicto poteſt impune occidi; & eo caſu lucrum illud nõ debetur: ideo licet vxor ob adulterium dotem amittat, ſi tamẽ vxorẽ adulterãtẽ occiderit quamuis impune eam interficiat, non tamen dotem lucrabitur.

10 Ratio eſt: quia non debetur præmium legale ei, qui propria auctoritate ſibi ius fecit & dixit l. interdum. §. qui furem. ff. de fur. & ita cõcludũt Bal. Imo. Ro. & Alex. in d. §. ſi vir. poſt Matheſil. not. 73.

11 Aut vero lucrum legale non debetur propter illud idem delictum, pro quo quis impune occiditur, ſed ex alia legis diſpoſitione: puta dicit lex quod præmoriente vxore maritus lucretur dotem, maritus autem ex permiſsione legis vxorem adulterantem occidit, hoc caſu dotem lucrabitur, nec fiſcus aufert: ſimiliter eidem ſuccedet ex capite vnde vir. ratio eſt quia factum lege permittente pœnam non meretur l. Grachus. C. de adulter. ſic Bar. Angel. Alex. & Iaſ. in d. §. ſi vir Matheſilan. not. 73. Roland. q. 63. Ideo bannitum impunè ex lege banni occidens ei ſuccedit nec fiſcus aufert: intellige in ijs qui impune offendunt: non in patre, fratre, aut coniuge ſicuti ex multis tradidit Ripa in l. ſi. quæſtio. 23. C. de reuocan. donat. & Soc. iun. conſi. 54. in tertio.

12 Quæro quid in eo, qui interfecit vxorẽ aut filios teſtatoris vel agnati defuncti? dic, quod fiſcus ab eo vti indigno aufert: caſus eſt in d. l. his conſequenter. §. 1. ff. famil. erciſ. & ibi glo. & ſcrib. Bal. in d. l. hæreditas col. vlt. C. de indig.

13 Sed quid in eo, qui interfecit fratrem teſtatoris vel agnati? Bald. dicto loco ſe remittit ad nota. in capit. 1. in titulo de eo qui interf. fratr. dom. ſui & ſentit negatiuam ex eo textu quatenus deciditur vaſallum occidentem fratrem domini non cadere a beneficio feudi, intellige niſi in iniuriam teſtatoris fratrem eius occidiſſet: nã & eo caſu vti indignus priuatur feudo, quod a domino fratre defuncti habebat ſic Bald. Iſer. & Afflict. in d. capit. 1. colu. 1. ex his nota maiorem offenſam eſſe occidere vxorẽ alicuius quam eius fratrem.

14 Quid ſi non interfecit, ſed vulnerauit teſtatorem vel agnatum, dic quod ex vulneribus reſultat inimicitia, quæ ſufficit vt legata videantur reuocata non autem inſtitutio vniuerſalis. l. ſi inimicitiæ. ff. de indign. l. ex parte. ff. de adim. leg. Item ſufficit ad exhæredandum. §. cauſas, in Auth. vt cum de app. cognoſ. non facta autem exhæredatione poterit ille cum effectu & vtiliter ſuccedere dicto §. cauſas. & l. omni modo. C. de inof. teſtamen. & not. Bal. in dicta l. hæreditas col. vlt. Ab inteſtato vero ſimiliter ſuccedit; niſi parricidium commiſiſſet, quia fiſcus auferret. ſic Afflict. in dicto cap. 1. nume. 7. & 8. in dicto titu. An ille qui interfecit. adducit quia omnis parricida eſt priuandus, ſecũdum Bald in c. primo. §, denique. in titu. quæ fuit prima cauſa.

15 Quid ſi non ferro vel veneno occiderit, ſed ille deceſſerit per culpam, & negligentiam illius dic idem eſſe. l. indignum. ff. eo: Culpa autem, & negligentia imputabitur ſi alimẽta & ad victum neceſſaria non exhibuerit l. necare. ff. de lib. agnoſc. aut medicos non adhibuerit, vel imperitos, glo. communiter approbata in dicto §. ſi vir. text. notab. in l. ſi ſeruum in principio. ff. de verborum obligationibus. in l. quod ſi nolit. §. ſi mancipium. ff. de edil. edic. in l. neceſſarios. §. fina. ff. ad Syllaniã.

16 Et in propoſito dixit eleganter Bald. in l. quod in vxorem. C. de negot. geſt. & in Authen. dos data. C. de don. ante nupt. quod maritus tenetur ſubuenire vxori de alimentis, medicinis, & de omnibus neceſſarijs: quia quandiu matrimonium durat tenetur ſubire illius onera, & ſi ea nõ ſuſcipit non lucratur dotem nec ex pacto nec ex ſtatuto ſecutus eſt Alexa. in dicto. §. vir. colum. 1. & conſil. 123. in 7. vo. & in

& in eo qui medicos non adhibuit aut imperitos vt indignus ſit illius hæreditate, adde Alex.in d.§.ſi vir.nu.6.& 7.& in cõſil.136.d.vol.cum alijs adductis per Rolan. de lucro dotis. q. 64. vbi deducit, quid probandum & articulandum ſit ex parte illius,qui cuplam aut negligentiam deducit. Et plura ad hoc de ingratis ſcribit Ripa in repe. l. fin. colum. 1. & 2. C. de reuoc.don.& in puncto ad excuſandũ vxorem ne cadat a relictis per virum ſub prætextu quia viro infirmo non ſatis prouiderit ſcripſit Natta conſi.462.

17 Hæc autem, quæ ſupra determinata ſunt recte quidem procedunt in hæreditatibus & lucris, quæ libere interfectori alias quæſita fuiſſent:ſed in fideicommiſſis feudis primogenituris maioratibus & huiuſmodi, quæ ordine ſucceſsiuo deferuntur, & quæ poſt mortem illius indigni in ſequentem fuiſſent delata,dubitari poteſt an ſaltem in vita illius delinquentis fiſcus capiat, qua in re cenſeo fiſco locũ eſſe ad illius vitam in caſib. in quib. per confiſcationem fiſcus caperet veluti in fideicommiſsis conditionalib. ad tex. in l.ſtatius.§.Cornelio.ff.de iure fiſ.nil mirum, quia ex perſona indigni fiſcus excludit ſubſtitutum.l.ſi ſequens ff.ad Sillan.dixi ſupra in princip.num. 24.& ſequen.ſed in feudalibus primogenituris & maioratibus, quia fiſcus horum incapax eſt prout quilibet extraneus hæres ſicuti latius ſcripſi, in titulo de publicat. bon. in regula negat. idcirco excluſo indigno quia fiſcus hęc capere non poteſt, ſequens in gradu admittitur, ſicuti etiam contingit, cum ob delictum bona delinquentis in illius vita confiſcantur, idcirco occiſo Alexandro Florentiæ Duce, Lauren.proximior,quia interfector, ex ſententia Caroli V.Imperatoris æternæ memoriæ eiectus fuit: delata ſucceſsione Coſmo ſequẽti gradu,ſicuti notũ eſt:& recẽſuit D.Decian.conſi.19.nu.143.in tertio,& in puncto ſic in feudalibus conſuluit Hieron. Scurp.conſi.138.per totum:

DE EO QVEM TESTATOR INDIG. DIXIT.

Titulus Quartus.

1 *Indignus eſt vt fiſcus ab eo auferat quem teſtator poſt teſtamentũ factũ indignũ eſſe dixit.*
2 *Amplia etiam quod teſtator indignitatis cauſas expreſſerit.*
3 *Amplia etiam quod teſtator formaliter non dixerit illum indignum,ſed alia verba protulerit denotantia illum male eſſe meritum.*
4 *Limita quando ex coniecturis colligeretur mẽtem teſtatoris eſſe vt alii ſuccedant.*
5 *Legata tamen eidem relicta,debebuntur,ſi teſtator indignitatis cauſas ad hæreditariam ſucceſsionem reſtrinxerit.*
6 *Teſtatore cancellante nomen heredis vel legatarii an fiſcus vel alii habeant.*
7 *Teſtatore Cancellante totum teſtam.id præſumitur actum fauore venientium ab inteſtato vt ipſi habeant.*
8 *Teſtatore incidente totum teſtamen.res reducitur ad cauſam inteſtati.*
9 *Teſtam.ſi reperiatur penes teſtatorem cancellatũ vel inciſum præſumit̃ de eius volũtate.*
10 *Secus ſi penes alium ſic reperiatur.*
11 *Notario aſſerenti in aliqua parte addiſſe, vel mutaſſe inſtrumentum creditur.*
12 *Notarius debet penes ſe preſeruare teſtamentum etiã, quod teſtator illud reuocauerit & copiam illius cum opus fuerit exhibere.*
13 *Teſtatore incidente inſtrumen. teſtamenti penes ſe exiſtens de quo fuerat rogatus notarius,quia prothocollum ſupereſt:ex eo vtiliter defertur hæreditas.*
14 *Indigno hærede per teſtatorem declarato legata firma manent.*
15 *Indigno hærede non adeunte an fiſcus hæreditatem capiat.*
16 *Indigno hærede prædecedente teſtatori fiſcus non capit.*
17 *Indignum quem a teſtatore fuiſſe declaratum quot teſtibus probetur.*

INdignus eſt, quem teſtator poſt teſtamen. factum indignum eſſe declarauit nam ab eo fiſcus vti ab indigno aufert: circa quam materiã vt explicitam habeamus diſtinguẽdũ eſt.

Nam quandoque teſtator facto teſtamento,& inſtituto aliquo ſibi hærede,declarat

clarat hæredem illum indignum ſua hære ditare, & tunc fiſcus ab eo vti ab indigno aufert, pro qua portione fuerat hæres inſtitutus.l. cum quidam, vbi Bar.ff.de indig.l.hæreditas vbi itidem Bar.& alij notant.C.eo.Imol.in c. cum eſſes. nume. 30. extra de teſtamen.Crau.conſ.228.Clarus. §.teſtamētum.q.93. intellige etiam quod teſtator indignitatis cauſas non expreſſerit Bal.in d.l.hæreditas col.1.

2 Amplia etiam, quod teſtator formaliter non nuncupauerit hæredem indignū, ſed vſus fuerit alijs verbis denotātibus eū male meritum Bar.in l.fin.col.fin.ff. ſi quis aliq.teſt.proh.Bal.in l.1.col.pe.C.eo.Pau. Caſt.in d.l.hæreditas.

3 Limita quando ex coniecturis colligi poſſet mentem teſtatoris fuiſſe vt bona ſua deuenirent in proximos ſuos: tunc enim fiſcus excluderetur. Caſtr.in dict.l hæreditas.Ripa in l. vltim. numero 155. C. de reuocan.donat.

4 Legata autem & fideicom. eidem data ſi teſtator indignitatis cauſas ad hæreditariam ſucceſſionem reſtrinxerit ſalua manent dicta l.cum quidam.& l.proxime. ff. de his quæ in teſta.del.

5 Quandoque vero teſtator nomen hęre dis vel legatarij cancellauit: & ſi quidem dixit illum indignum, fiſcus aufert: aut declaruit eum nolle habere, ſed venientes ab inteſtato vel alium & ſeruatur voluntas defuncti Bart.& alij in l. noſtram. C. de teſtam. Et ſiquidem totum teſtam. cancellauit erit nullius valoris: ſi vero partem, pro illa parte, adeo vt etiam legata eidem relicta quæ inducta non ſint, firma permaneant d.l.cum quidam, & l.can cellauerat l. proxime & l. fi. ff. de his, quæ in teſta.dele.

6 Quandoque vero res eſt dubia, quia nō conſtat de cauſa cancellationis, & glo. in d.l.proxime & in d. l. hęreditas. & in d.l. noſtram: in dubio præſumit teſtatorem indignum hæredem reputaſſe, & ideo fiſcus auferat per illum tex. quam opinionem in caſu cum teſtator nomen vnius tantum hęredis cācellaſſet tenuit Clarus loco pręalleg.

7 Communis vero doctorum ſententia eſt, quod vbi teſtamen. reperitur totum cancellatum id præſumatur actum fauore venientium ab inteſtato & ſic illi ſuccedant non fiſcus Dynus Cyn. Bar.& Bal. & alij in d.l.noſtram.Crau.d.conſ.228.& & Clar.dicto loco. At vbi nomen hæredis tantum, vel vnius hæredum, aut legatarij cancellatum reperitur: tunc maius eſt dubium: & ſiquidem teſtator cancellauit tantum nomina hæredum in eo teſtamento in quo eis vel alijs legata adſcripſerat & tunc concluſio ſit fiſcum ſuccedere ſaluis legatis non inductis: caſus eſt in d.l.proxime.

Si vero non omnia hęredum nomina cancellauit, ſed alicuius adeo, quod teſtamentum poteſt ſuſtineri per additionem aliorum cohęredum vel ſubſtitutorum, vel deleuit nomina quorundam legatario rum & hoc caſu ſunt opiniones. nam glo. & Clar.pro fiſco.

Bart. vero in d.l.cancellauerat contra: quia nemo reputatur indignus, niſi appareat: cuius opinio eſt de mente Doct. in l.noſtram: Bald. in d.l.hęreditas.col.2.& conſuluit Oldrad.conſi 144.circa; ad hoc relatus per Crauet.d.conſi.228.

Quandoque vero teſtator incidit cordulas vel lina aut ſigilla teſtam. in ſcriptis conditi, & tunc quia teſtamentum in totum vitiatur res deducitur ad caſum inteſtati: ſic concludunt omnes in d. l. noſtram Crau. & Clar. locis præcitatis niſi aliud de mente teſtatoris id facientis appareat. vt quia hæredis cauſa id feciſſet; nam fiſcus rem haberet cum onere legatorum l. cum tabulis. §. fina. ff. de indignis.

8 Pręmiſſa procedunt: quando cancellatio inciſio & inductio factę apparent de voluntate teſtatoris. ſecus ſi non ex voluntate, vt quia caſu, vel alias, præter & contra eius voluntatem tabulas ipſas incidiſſet aut cancellaſſet: in dubio autem ex illius volūtate factum pręſumetur, quando teſtamentum reperitur pœnes teſtatorē

Bald.

Bald.Raph.& Paul.in dicta l.prima.ff.de his quę in teſt. dele. Iaſ.in l.ſi vnus col.pe nul.& vlt.C.de teſtam.vbi dicit omnes ita tenere Rub.Alex.conſi.95.nu.4.

9 Secus autem ſi pęnes tertium reperire tur teſtamentum ipſum abolitum vel cancellatum:nam id non ex iudicio teſtatoris præſumeretur factum vt Doctores dicũt locis pręalleg.Et ſequitur Bar. in d.l.2.§. ſi plura.ff.quemad.teſtam.aper.& ratio eſt ſecundum Iaſo. in l. ſi vnus. colum.vltim. quia cancellatio præſumitur facta per eũ pęnes quem reperitur inſtrumentum l. maiores; vbi Cyn. & Bald.C.de falſis.

10 Declara niſi notarius, qui inſtrumentũ ipſum conſcripſit, in quo reperiuntur additiones, ſeu cancellationes & inductiones aliquæ atteſtaretur in inſtrumento pro vt moris eſt fieri, dictas cancellationes & inductiones factas fuiſſe per ſe, vel per errorem ſeu ex ordinatione teſtatoris:tunc enim ſtandum eſſet aſſertioni notarij ſic Bart.in l.1.§.& ideo.ff.de his quæ in teſt.dele.idem Bar. & Docto.poſt eum in dicta l.ſi vnus: vbi Iaſ.latius ſcribit.C. de teſtamen.Alexand.conſilio 59. in 2.& melius conſilio decimoquarto, in tertio volumine, & conſilio 104. columna prima,in ſeptimo,quinimmo inſtrumentum quod in aliqua parte reperitur cancellatum pęnes notarium,præſumitur cancellatum tempore inſtrumenti antequam ſit habitum pro perfecto Bald. in l. 1. §. ſed conſulto.ff. de his quæ in teſt. del.pulchre Corne. conſilio 118. columna ſecunda, in ſecundo,& in l.ſi vnus.C. de teſtamen. de qua materia vlterius non ſcribo, quia extranea eſt a tractatu noſtro.

11 Pręmiſsis adde, quod vbi teſtator reuocat teſtamentum per notarium iam rogatum quoquo modo facta ſit illius reuocatio, non debet notarius inſtrumen. illud lacerare, ſed debet præſeruare ac etiam cum opus fuerit copiam illius exhibere Bartol. in d. l. 2. §.ſi plura.ff.quemad.teſt. aper.ſecutus eſt Alexand. conſilio 73. colum.1. in 1. Crau. d. conſilio 228. in vlti. verbis Deci.in ca.1.nu.53. ext. de proba.

12 Item adde,quod ſi teſtator inciderit vel omnino cancellauerit inſtrumentum teſtamenti pęnes ſe exiſtẽs de quo notarius fuerat rogatus: quia tamen ſupereſt prothocolum, ex eo vtiliter defertur hęreditas ſcriptis hæredibus, Ange.in d.l.noſtram. per tex.in d. l. fina. ff. de his quę in teſt.del.& licet Paul.Caſt.in d.l.noſtram, non aſſentiat: attamen Ange.opinionem tuetur Alex.ibi col.vlt.

13 Quia autem ſupradictum fuit, adempta per fiſcum hæreditate ab hęrede,quem teſtator profeſſus fuit indignum legata ſalua manere.l. cum quidam l. cum tabulis. §. fina. ff. de indign & l. proxime. de his, quę in teſt. del. Amplia etiam, quod per illum hęredem indignum declaratum hęreditas non fuiſſet adita. Alexan.ex communi, in l. recuſare. §. ſi fiſco.ff ad Treb. nam fiſcus illam ex perſona indigni adire & agnoſcere poterit Bar.& Doct.ibi.

14 Sed vtrum hęrede indigno declarato non adeunte fiſcus pręferatur ſubſtituto per vulgarem conclude, ꝙ ſic:ne alias ſit in eius poteſtate excludere fiſcum ſic poſt Barto.reiecta opinione Ang. ex communi concludit Ripa in l. 1.nume. 155.ff.de vul.dixi ſupra.in prin.nu.25.

15 Limita,quando indignus p̃deceſsiſſet teſtatori caſus eſt in l.fi.ff. de indig.not.Bal. in l.eam quam. nume.9.C.de fideicom.& eſt ratio, quia hæreditas non fuit ſibi delata ideoque in fiſcum illam tranſmittere nequiuit:nempe nõ entis nullæ ſunt qualitates.& nemo dat, quod ipſe prius non habuerit l. traditio. ff. de acquir.rer.do.l. nemo plus iuris.ff.de reg.iur.

16 Quod autem teſtes requirantur ad probandum teſtatorem declaraſſe hæredem indignum ſeu cancellaſſe vel incidiſſe teſtamentum,eſt materia de qua per Barto. in l. hæredes palam. §. ſi quid poſt. ff. de teſtament. & in l. cum proponeretur. ff. de legat. ſecundo. Et concluſio eſt: quod aut quæritur de ademptione expreſſa, quæ ex verbis & tæſtatoris diſpoſitione inducitur & tunc tot teſtes ſunt neceſſarij in reuocatione quot in datione requiruntur

runtur. ſcilicet in hæredum inſtitutionibus ſeptem & in legatis quinque: aut vero agitur de tacita ademptione quæ ex facto aliquo reſultat, & tunc ſi ad probationem illius facti duo teſtes ſufficient quoque ad tacitam ademptionem quæ ex illo facto reſultat, & iſta eſt communis diſtinctio Didac. in rub. ext. de teſtam. in 2. par. nu. 21.

17 Sic & ad probandum erratum fuiſſe per teſtatorem vel per notarium in aliqua qualitate vel quantitate duo teſtes ſufficient, Barto. in d. l. ſi proponeretur & in dicto §. ſi quid poſt. Salycet. Fulgoſ. Pau. Alex. & Iaſ. in l. errore. C. de teſtam. Dec. conſi. 105. nume. 3. Socin. conſi 51. viſo, col. vlt. in 3. And. Sicul. conſi. 29. per totum in primo.

DE NON VLCISCENTE DEFVNCTI NECEM.

Titulus Quintus.

1 *Hæres ob inultam necem defuncti indignus redditur & fiſcus ab eo aufert hæreditatem.*

2 *Legatarii & fideicommiſſarii non tenetur vindicare necem defuncti.*

3 *Fideicommiſſ. vniuerſ. antequam hæres ſit in mora vindicandi defuncti necem poteſt illum cogere vt adeat & ſibi reſtituat hæreditatem cum onere vindicandi.*

4 *Lucrans titulo vniuerſ. partem bonorum defuncti, tenetur illius necem vindicare.*

5 *Morte ingrati hæredis bonorum perſecutio non finitur.*

6 *Filius licet a patre exhæredatus tenetur vindicare mortem patris occiſi.*

7 *Hæres a quo vti indigno hæreditas aufertur, tenetur illam reſtituere cum fructibus perceptis & percipiendis ante litem conteſtatam.*

8 *Indignus ex tunc cenſetur malæfidei poſſeſſor.*

9 *Feudatarius committens felloniam ob quam feudo priuatur tenetur ad fructus.*

Clericus committens delictum ex quo beneficio priuetur, tenetur ad fructuum reſtitutionem.

10 *Ignorantia facti excuſat a fructuum reſtitutione.*

11 *Ignorantia vero iuris, quæſtionis eſt.*

12 *Actiones & ſeruitutes hæredi debitæ ſibi vti indigno ablata hæreditate non reſtituuntur.*

13 *Filius excuſatur ſi patrem occiſorem non detulerit.*

14 *Filius a patre datus in poteſtate curiæ ob aliquod delictum capitaliter non punitur.*

15 *Hæredi minori non vlciſcenti necem defuncti parcitur.*

16 *Hæredi parcitur de inulta nece defuncti ſi occiſores ignorentur.*

17 *Idem eſt ſi defunctus cedis offenſam remiſiſſet.*

18 *Idem ſi alius accuſando præueniſſet.*

19 *Hæres tenetur proſequi vindictam de nece defuncti vſque ad primam ſententiam.*

20 *Fiſcus auferens hæreditatem ab indigno non tenetur proſequi vindictam defuncti.*

21 *Hæres tenetur proſequi vindictam defuncti via iuris non via facti.*

22 *Pœnæ iure indictæ ob inultam defuncti necem de conſuetudine non ſeruantur.*

1 HAeres qui non vlciſcitur necem defuncti indignus eſt, & ab eo hæreditas cum fructibus aufertur, per fiſcum. l. hæredem. ff. de indign. l. 1. l. minoribus. l. ſi ea, l. ſi ideo, l. cũ fratrem, & l. ſororem. C. eod. l. cum fiſco, l. ſi ſequens, & l. Caius. ff. ad Syllanian. & l. fina. ff. eodem, vbi tamen dicitur quod delictum vnius ex cohæredibus aliis non nocet, ad hoc etiam tex. in l. Marcellus. §. fin. ff ad Trebellia. nocet tamen ſubſtituto per vulgarem, quia fiſcus illi præponitur dicta l. ſi ſequens. ff. ad Syllan. & latius dictum fuit. ſup. nume. 27. in prin.

2 Legatariis autem & fideicommiſſariis huiuſmodi onus non iniungitur, ſed vendicata per fiſcum hæreditate ab indigno: legata, & fideicommiſſa præſtantur dicta l. cum fiſco. ff. ad Syllanian. Salua ipſi fiſco Falcidia, & Trebellianica, quia hæredis locum tenet, dicta lege Marcellus. §. finali. & vtrobique notatur, etiam quod hæreditas per hæredem indignum adita non fuiſſet, vt eſt caſus in dicta lege cum fiſco, & in lege recuſare. §. ſi fiſco. ff. ad Trebellian.

&

& ibi not. Alexand. poſt alios, Barto. in d. lege, ſi ſequens in prin. & dixi ſupra.

3 Poteſt tamen fideicommiſſarius vniuerſalis, ſi vult, antequam hæres ſit in mora vindicandi, illum compellere vt adeat, & ſibi vindicare ſe offerenti reſtituat hæreditatem, & vtile erit fideicommiſſario, quia hæres compulſus adire non detrahet Trebellianicam, l. nam quod. §. qui compulſus. ff. ad Trebellian. & in propoſito, ita aduertit, & docuit Bar. in l. ſi antequã. ff. ad Syllan.

Legata tamen eidem hæredi indigno relicta ſibi fiſcus aufert etiam pro parte aliorum cohęredum vt eſt caſus in d. l. ſi ſequens. §. 1. & ratio eſt, quia indignus omni commodo deſtituitur l. 1. & ibi no. C. de indign.

4 Item qui aliunde titulo vniuerſali lucratur ex bonis defuncti immediate licet non titulo hæreditario, niſi illius necem vltus fuerit indignus reddiť & lucra ſibi auferuntur veluti in marito qui ex forma pacti vel legis municipalis præmoriente vxore lucratur dotem, aut partem dotis. nam ea occiſa niſi illius necem vendicauerit cadit a lucro & fiſcus aufert. l. cum mortem. ff. de iur. fiſ. & ibi not. Barto. poſt antiquos & l. ei qui. ff. de indig. idem Bar. & do. in l. ſi ab hoſtibus §. ſi vir. ff. ſol. mat. & in d. l. ſi ſequens, late Rol. Val. de lucr. dot. q. 62.

Idem eſt in patrono, cui portio debetur in hæreditate liberti occiſi, l. portiones. ff. de indign.

5 Amplia, quia licet alias morte delinquentis pœnales actiones extinguãtur, nec in hæredes tranſeant etiam quod ex ciuili cauſa procedant l. vnica. C. ex delict. defunct. attamen morte ingrati hęredis perſecutio hæreditatis fiſco non aufertur caſus eſt in l. Caius. ff. ad Sylla. & ratio eſt ſecundum Bal. quia ob inultam necem defuncti ex negligentia hæredis quæſitum eſt ius fiſco in rem. i. in hęreditatem, quia ſtatim occiſoribus cõdemnatis bona ſunt confiſcata & fiſcus agit petitione hæreditatis vt notatur in l. 1. C. de indign. & dicetur infra, & hanc rationem habuit Bar. in d. l. Caius.

6 Amplia etiam in filio qui fuerat a patre occiſo exhæredatus gloſſ. in l. ex inofficioſo. ff. ad Syllan. Alex. in d. l. ſororem. C. de indign.

7 Amplia vt indignus a quo fiſcus aufert rem, teneatur ad reſtitutionem omnium fructuum per eum perceptorum etiam ante litem conteſtatam gloſ. in d. l. 1. C. eo. & in l. hęredem. ff. eod. item & ad reſtitutionem percipiendorum ſiue fructus extent ſiue non & ſiue ex eis factus ſit locupletior vel etiam non Iaſ. in d. l. 1. C. de indign. & eſt de mente aliorum ſcribentiũ ibi, & ratio eſt quia indignus ob aliquod
8 ſuum delictum cenſetur malefidei poſſeſſor vſque in principio, & idcirco ad reſtitutionem fructuum perceptorum, & percipiendorum tenetur, nec titulus teſtamẽti aut ab inteſtato illum excuſat ſic nota. omnes in d. l. prima, ex qua inferunt Pau.
9 Alex. & Iaſ. poſt Guliel. & Angel. Quod vaſſallus committens felloniam propter quam meretur priuari feudo vel clericus committens delictum tale ex quo priuari debeat beneficio eccleſiaſtico, quamuis ipſo iure non ſint priuati attamen extunc efficiuntur malefidei poſſeſſores; ita vt ad fructuum exinde perceptorum reſtitutionem teneantur. Sed attende, quia illatio iſta præſupponit hæredem lucrifacere fructus per eum perceptos ante commiſſam negligentiam in accuſando, & tamen iura illa dicunt integros fructus eſſe reſtituendos, tu dic quod in illis duobus exemplis pręſupponitur vaſſallum, & clericum nõ deffuiſſe in eorum officio niſi poſt delictũ commiſſum; hæres autem qui hęreditatẽ adiuit & poſſedit inulta nece defuncti, & ab initio & ex poſt deliquit contra pietatis officium.

Ad vſuras autem pecuniarum in hæreditate repertarum, vel ex pretijs rerũ hęreditariarum, aut fructuum redactorum non tenetur hæres niſi poſt litem motam, & non ante d. l. 1. C. de indig. & rationem reddiderunt Paul. Alex. & Iaſ.

10 Limita

10 Limita quod ſupra dictum fuit de fructuum reſtitutione, quando ſubeſſet aliqua ignorantia facti licet ſupina: tunc enim ad fructus poſt litem motam tantum perceptos teneretur d.l. hæredem, & ibi Bartol.

11 Sin autem ius ignoraſſet an eo caſu iuris ignorantia illum excuſet a fructibus ante litem motam perceptis, eſt pulchra quæſtio, nam Bartol. poſt gloſ. ibi ſentit quod ſic per tex. in l. ſed ſi lege. §. ſcire. ff. de peti. hęred. & ſecutus eſt Alex. poſt Franc. Tigrinum in d.l. penu. col. vlt.

Contra autem ſenſit gloſ. in dicta lege prima, & expreſſe Bal. & Salycet. ibi quia in delinquente in quo verſatur materia iſta: iuris error non excuſat a mala fide præſumpta, & pro iſta opinione iuuat textus in dicta lege, hæredem, ibi ignorantia facti, ſentit enim aliud eſſe in ignorantia iuris, & hęc opinio verior eſt, & ad textum in dicto §. ſcire. reſponde vt dicunt Bal. & Salycet. Procedere in alio poſſeſſore non delinquente, quod etiam expreſſe ſentit Barto. in dicto §. ſcire, dum concludit, quod poſſeſſor cum titulo reprobato a iure, non excuſatur ob iuris ignorantiam a fructuum reſtitutione per textum in l. quemadmodum, C. de agricol. & cenſi. lib. 11. & in cap. qui contra de regulis iuris in ſexto. Cuius doctrina communiter recipitur Alexand. conſi. 72. colum. vlt. in 2. Felyn. in cap. de quarta. nu. 32. extra de reſcript.

12 Actiones autem, quę actiue competebant hęredi contra defunctum ablata ſibi hæreditate per fiſcum, quia ſciens inultā reliquerit necem defuncti: quo caſu in dolo fuiſſe videtur, ſibi non reſtituuntur, ſecus autem ſi in culpa fuerit; vt quia in negligētia facti. caſus eſt in dicta lege hęredem. ff. de indign. & in lege propter veneni, §. neptis. ff. ad Syllanian. & in l. eius qui. §. fina. ff. de iur. fiſc. & vtrobique ſic notatur & diſtinguitur & tradit late Tiraq. de retrac. lignag. §. 1. gl. 7. nu. 71.

Adde, quod nedum perſonales actiones ſed & ſeruitutes reales confuſæ non reſtituuntur l. eum qui. §. bonis. ff. de indign. & nor. Tiraq. dicto loco.

13 Limitanda modo eſt materia iſta indignitatis nonnullis modis.

Primo enim excuſantur filij hęredes ſi Patrem interfectorem nō detulerint quia erubeſcit lex facere filios caſtigatores parentum.

Et quia pietatis officio quo obſtringitur hęres ad vindicandam necem defuncti repugnat Reuerētia Paternalis & obſequia ſibi debita, & econtra pater ſi filiū occiſorem non culpauerit nempe naturalis paterna pietas illū excuſat ita. poſt Alber. concludit Iaſ. in d.l. prima, col. 2. ſecutus eſt Rol. de lucr. dot. quęſt. 62. Boer. in deciſ. 25. & ibi D. Iaſ. infert ad illam non minus piam quam etiam commendabilem deciſionem Rayn. Salyc. & Paul. de Caſtr. in l. propter inſidias. C. qui accuſ. non poſſunt.

14 Quod filius homicida traditus per patrem in poteſtate curię non debet pœna ordinaria vltimi ſupplicij puniri & referunt ita practicaſſe & reaſſumpſit pro cautel. Bar. Cępola in prima ſua cautel.

15 Secundo limita in pupillis & minorib. 25. ann. nam propter ętatem eis ſuccurritur in huiuſmodi delicto, quia in omittēdo conſiſtit l. ſi ea & l. minoribus. C. de indign. l. 1. C. in quib. cauſ. in integ. reſtit. & idem in ruſticis tradit Alex. in l. 1. in fine. C. de indig. in fœminis autem iuris ignorantia non excuſat niſi in caſibus a iure expreſsis. l. fi. C. de iu. & fact. ignor.

16 Tertio limita, quando cedis authores non reperirentur l. ſi ideo. C. de indign.

17 Quarto limita, quando defunctus cedis offenſam remiſiſſet l. athletas, §. dat remiſſionem. vbi Bald. in ſpecie no. ff. de excuſā. tuto. quod dictum ex ſacris litteris iuuatur iuxta illud, mihi vindictam, & ego retribuam & ita eſt tenendum Boſ. in titulo de indign. nu. 9. & 10.

18 Quinto limita, quando alius in accuſando pręueniſſet hæredem l. ſororem. C. de indign.

19 Sexto limita, & declara quod hęres teneatur

neatur proſequi vſque ad primam ſententiam incluſiue quam ſi reus abſolutoriam reportauerit non tenetur hæres ab ea appellare, ſi vero ſententia fuiſſet condemnatoria, & reus illam appellaſſet tenetur hæres cauſam appellationis proſequi & ſententiam tueri ſic communiter diſtinguunt Doctor. in l. minoribus. C. de indign. & eſt vera diſtinctio, quia pro ſententia præſumitur l. Herennius. §. Caia. ff. de euic.

20 Septimo declara, quod fiſcus qui ab hærede vt ab indigno hæreditatem auocauit non tenetur ipſe vlciſci & proſequi vindictam defuncti glo. communiter approbata in l. recuſare. §. ſi fiſco. ff. ad Trebellia. Iaſ. in d. l. 1. colum. 2. nulla enim eſt lex quæ hoc dicat nec proprie fiſcus eſt hrs & id tenuit Alex. in d. l. ſororē, nu. 5.

21 Octauo declara, quod hæres teneatur vlciſci necem defuncti via iuris non via facti: ſic enim iura loquuntur: nec mirum quia regulariter interdictum eſt vnicuique ſibi propria auth. ius facere & quia iura vindictam prohibent, licet defenſionem de facto permittant: vt not. in l. vt vim. ff. de iuſtitia, & iure & late Claud. Aquenſ. ibi. nu. 125.

22 Nono limita vt pœna ablationis bonorum ob inultam necem defuncti de conſuetudine non ſeruatur, ſed prorſus receſsit ab aula Foller. in practica crimi. relatus a Iulio Claro in criminalib. lib. 5. §. fi. q. 79. & ita ſeruatur.

DE PROHIBENTE ALIQVEM TESTARI.

Titulus Sextus.

1 *Prohibens aliquem teſtari indignus eſt illius ſucceſsione & fiſcus ab eo aufert, prohibetur autem quis teſtari quatuor modis.*

2 *Prohibet teſtari, qui compellit teſtatorem hæredem facere ipſum compellentem.*

3 *Metus iuſtus reputatur qui cadit in virum conſtantem.*

4 *Teſtamentum per vim, & metum factum an valeat an vero ſit ipſo iure nullum.*

5 *Teſtes in teſtamentis debent eſſe rogati & ſi per vim compulſi fuerint adeſſe teſtamento, teſtamentum erit nullum.*

6 *Promiſsio de faciendo aliquem hæredem eſt ipſo iure nulla.*

7 *Succedentes ab inteſtato ad duplum agunt contra eum qui compulit aliquem teſtari & ſe hæredem ſcribere & ſi non erit ſoluendo recurſum habent contra fiſcum.*

8 *Prohibens aliquem teſtari quibus pœnis afficiatur & nu. 40*

Filius prohibens patrem teſtari iuſte ex ea cauſa exhæredari poteſt.

9 *Dolo prohibens vel inducens aliquem ad teſtādum, an incidat in edictum ſi quis aliquem teſtari prohibuerit.*

10 *Succedentes ab inteſtato vel ex teſtamēto recurſum habent pro ſuo intereſſe contra eum qui dolo induxit ad teſtandum vel ad reuocandum teſtamentum factum non tamen ad duplum & eo non ſoluendo regrediuntur contra fiſcum.*

11 *Teſtatorem blanditiis circumuenire licet.*

12 *Teſtator, quando poſsit dici dolo circumuentus in factione teſtamenti.*

Teſtamentum factum per pupillum egreſſum pubertatem ad fauorem tutoris, & ad excluſionem conſanguineorum de facili præſumitur doloſum.

13 *Prohibet teſtari qui compellit teſtatorem, vt aliquem hæredem inſtituat.*

14 *Dolus alterius qui ſit cauſa immediata acquiſitionis meæ mihi nocet.*

15 *Prohibet teſtari qui impedit teſtatorem non facere teſtamentum.*

16 *Agens contra prohibentem teſtari, ad intereſſe ſuum, probare debet quod teſtator illum inſtituere volebat & ſub nu. 30*

17 *Filii vel aſcendentes qui teſtari prohibent incidunt in edictum.*

18 *Prohibet teſtari, qui impedit teſtamentum factum reuocari, vel immutari.*

19 *Teſtator in teſtando non præſumitur nec metu nec dolo circumuentus.*

20 *Probationes, quæ requirantur ad probandum quod quis fuerit prohibitus teſtari.*

21 *Teſtari quem uoluiſſe ex quibus probetur.*

22 *Teſtari quod quis fuerit prohibitus ex quibus probetur.*

23 *Prohibitum fuiſſe aliquem teſtari ex quibus probetur.*

24 *Prohibitus dicitur teſtari qui quomodocumque per dolum aut per metum impeditur facere teſtamentum.*

Prohi-

25 *Prohibitum quem fuiſſe teſtari an ex verbis a defuncto prolatis probetur.*

26 *Prohibitus non videtur teſtari qui lamentationibus & obſequiis reuocatur a factione teſtamenti.*

27 *Prohibens aliquem ne perſuadeat infirmum ad teſtandum non incidit in edictum.*

28 *Prohibitio factionis teſtamenti reprobatur, quæ doloſa ſit, non alias.*

29 *Factum & verborum prolatio in dubio in caſum a iure permiſſum referuntur.*

30 *Probationes quæ requirantur, vt quis teſtari prohibuerit.*

31 *Reus, tenetur edere actori cedulam teſtamentariam cum actor allegat defunctum fuiſſe prohibitum teſtari.*

32 *Reus fauore vltimarum voluntatum tenetur edere actori.*

33 *Teſtes quot ſint neceſſarii ad probandum teſtatorem voluiſſe teſtari.*

34 *Teſtes cum quæritur teſtatorem fuiſſe prohibitum teſtari an debeant eſſe conformes.*

35 *Teſtator ſi ſuperuixerit an purgetur metus adhibitus in factione teſtamenti.*

36 *Metus præcedens factionē teſtamenti an operetur vt teſtamentum ſit meticuloſum.*

37 *Legata an debeantur ex teſtō p̄ metū facto.*

38 *Hæres inſtitutus in teſtamento facto per vim & metum poteſt ex eo teſtamento adire hæreditatem.*

39 *Fiſcus hæreditatem capit quamuis teſtari prohibens illam non adierit.*

40 *Practica contra eum qui prohibuit aliquem teſtari.*

41 *Fiſcus agit ciuiliter, & criminaliter contra prohibentem teſtari.*

42 *Fiſcus an poſsit agere ciuiliter contra hæredē, vel contra tertiū omiſſa quæſtione criminali.*

43 *Piuatus an poſsit agere ciuiliter contra prohibētem teſtari omiſſa accuſatione.*

44 *Fiſcus ab eo qui teſtari prohibuit aufert hæreditatem cum omnib. vtilitatib.*

1 PROHIBENS aliquē teſtari indignus eſt illius ſucceſsione, & ab eo vti ab indigno fiſcus aufert. l. 1. & per totū. ff. & C. ſi quis aliquem teſtari prohibuerit, l. ſi ſcriptis. ff. de indign. l. marcellus. §. fi. ff. ad Trebell. quam materiam plen ſsime explicauit Bar. in l. virū. ff. eo. cōſiderando, q̄ quatuor modis quis teſtari prohibetur, & eius doctri. probarunt Bal. & alij in l. 1. C. eodem.

2 Primo cū q̄s teſtatorē cogit, vt ſeipſum hæredē inſtituat, hic enim directo in edictum incidit. & ab eo vti indigno fiſcus hæreditatē aufert. l. 1. C. eo. & eſt rō, quia lucrum vitioſum, & iniuſtum eſt.

3 Coactio autē dēt eſſe talis, quæ in virū cōſtantē cadat ad l. metū. ff. de eo qđ met. cauſ. vel alius metus q̄ induceret reſtitutionē in integ. p̄ officiū iudicis iux. tex. in l. 1. § quę onerandę. ff. quarū rerū actio nō dat. & l. fin. § 1. & 2. ff. quod met. cauſ. & l. interpoſitas. C. de tranſact. ſic eleganter Bar. in d. l. virū. col. 1. & eſt vera doctri. quam ſequuntur Bal. Saly. & Corn. in d. l. 1. eo. Pariſ. conſ. 67. nu. 41. in 3. latiſsime d. Mantic. de coniect. vlt. volun. lib. 2. c. 7.

4 Sed mirum videtur, quòd inſtitutio hęredis per metum facta valeat cum reſiſtat libertas teſtandi, ſic enim teſtator inuitus hæredem habet cont. tex. in l. in bello. §. medio. ff. de capt. Item promiſsio de faciendo aliquem hęredem: quia coarctat liberam teſtandi facultatem ipſo iure nō valet. d. l. ſtipulatio hoc modo concepta, & l. ſi fratres. §. idem reſpond. ff. pro ſocio, & l. pactum, quod dotali. C. de pact. igitur nec teſtamentum valere debet. Item teſtamenta non poſſunt ex alieno arbitrio pendere, ideo illa inſtitutio, quos Titius voluerit nulla, & vitioſa eſt l. illa inſtitutio. ff. de hęred. inſtit. augetur difficultas: quia in teſtamentis libertas teſtandi eſt dē eſſentia. l. 1. cū gl. ff. de teſtam. & teſtamentum metu factum vti peccās in ſubſtantialibus non videtur validum.

5 Ruſus in teſtamentis teſtes debent eſſe rogati l. hęredes palam §. in teſtamētis. ff. de teſt. Authē. rogat C. de teſtibus ideoque ſi coacti, & compulſi adhibiti fuerint teſtm̄ nō valet. l. qui teſtō. §. fi. ff. de teſ. Bal. in Authē. rogati, ſi itaq; teſtiū compulſio reddit teſtm̄ nullū, fortius vr̄ q̄ teſtatoris coactio ī quo maior vr̄ deſiderari licētia, & libertas in rebus, & p̄ſona ſuis. Itē ſi valet teſtm̄ p̄ vim f[illegible] fauorē hęredis extranei a quo fiſc⁹ aufe[illegible]reditatē, ſic piu

dicaretur venientibus ab inteſtato aliàs in hæreditatẽ ipſa ſucceſſuris & ſic alteri ꝑ alterũ iniqua cõditio afferreretur cont. reg.l.non debet.ff.de reg.iur.

Propter has difficultates & rationes d. Iaſ.in l.1.num.2.C.eo.poſt Io. de Imo.in l.1.ff.de teſt.determinauit inſtitutionem, ſic metu factam eſſe ipſo iure nullam. ſecutus eſt Rubeus:in repeti. §. morte. nu. 222.ff.de oper.nou.nunt.

Veritas tamen videtur in contrarium per tex.apertũ in d.l.1.C.eo.vbi glo.Bal. Saly. Paul. & Corn. & pleniſsime hanc partẽ,quæ cõmuniter tenetur poſt Paul. Caſt.defendit Aret.in d.l.1. ff.de teſt.ſecutus eſt vti communem, & veriorem Hier.Cab.con.99.col.2. Egid.Boſ.in ti. de his qui.prohib.teſt.n.5.ratio eſt, quia voluntas teſtatoris licet coacta afluit, & voluntas quamuis coacta voluntas eſt l.ſi mulier.§ pen.ff.quod met.cauſ.nam & in contractibus libera contrahentium volũtas exigitur.l.1.ff.de pact.attamen cõtractus per metũ celebrati obligatorij ſunt niſi iudicialiter reſindantur d.l.mulier.§. pen.& l.interpoſitas.C.de tranſact.

Non obſtant in cont.adducta:nam inuitus nemo cogitur habere hęredem vera eſt propoſito, ſed cum teſtator aliquẽ hęredẽ ſcribit iam conſtat illum voluiſſe eſſe ſuum hæredem,& ſic cõcurrit voluntas defuncti licet ſit coacta;quia tamẽ factum coactionis a iure improbatũ interuenit idcirco extra ordinem hæres ſcriptus punitur & ab eo præterea vti ab indigno hæreditas aufertur.

6 Non obſtat quòd promiſsio de faciẽdo aliquem hæredem ſit ipſo iure nulla: nam id non contigit quia promiſsio ſit facta per metum, nam etiam a ſponte facta ipſo iure inualida eſt,& eſt ratio:quia de natura promiſsionum eſt, vt ſint obligatoriæ,& irreuocabiles.l.ſicut C.de act.& obl. vltimæ autem voluntates ſunt reuocabiles ad arbitrium diſponentis vſque ad extremum illius vitæ exitum.l.4.§.fin. ff de adim.leg.l.ſi quis in principio. ff.de leg.3.proinde promiſsio de faciendo aliquem hæredem eſt ipſo iure nulla, & inualida, quia alias eſſet irreuocabilis. Eſt præterea alia ratio:qa hæreditas pacto nõ datur.l.hęreditas.C. de pact.conu.l.licet arguẽdo a ſpeciali.C.de pact.Sunt enim contractus & vltimę voluntates actiones inter ſe pœnitus diſtinctę.l. verba cotraxerunt. ff. de verbor. ſignifi. Non obſtat quòd teſtamenta non poſsint pendere ab alieno arbitrio,& ideo non valeat inſtitutio de eo quem Titius declarauerit, & voluerit eſſe hæredem. Nam multiplex eius rei redditur ratio,& pręſertim, quia illo non declarante teſtamentum ſine hæredis inſtitutione eſſet ipſo iure nullum, & inualidum. l. ſi nemo. ff. de regu. iur. l. ſi nemo. ff. de teſtam. tut. in pręſenti autem negocio teſtator hæredem ipſe ſibi conſtituit voluntate ſua, licet coacta Non denique aliud obſtat: quia fateor quòd voluntas teſtatoris ſit de eſſentialibus teſtamenti, & ideo remota voluntate teſtamentum non valet pro vt dicitur de clauſula derogatoria appoſita in primo teſtamento ad notata in d. l.ſi quis in princip. cum ſua materia, & ita procedit, quod habetur in deffinitione teſtamenti in l. 1. ff. de teſt. ibi voluntatis noſtræ iuſta ſententia: voluntas autem teſtatoris in teſtamento planum eſt,quòd interuenerit licet compulſiua. Non obſtat, quòd teſtium compulſio reddat teſtamentum inualidum, nam illud eſt, quia tunc teſtamentum defficit in ſolemnibus, quò caſu ex defectu ſolemnitatis actus remanet imperfectus ad nota. in l. inter cetera. ff. de lib. & poſthu. in l. 1. in princip. ff. de verbor. obligat. & in l. qui per ſalutem. ff. de iureiurand.etenim ex ſolemnibus nihil eſt imutandum.l.Diuus.ff.de in integ.reſtit.

7 Non obſtat vltimum, quia ſic præiudicaretur venientibus ab inteſtato, nam ad hoc reſpon. Bartol. in d. l. virum.colum. 1. ff. eodem quòd venientes ab inteſtato, ſeu illi, quos conſtabat teſtatorem voluiſſe hær edes facere agent contra illum metum inferentem ad duplum

per

p actione de dolo vel p coditione ex l. p tex. que adducit in Auth. vt nulli iu. § ad hoc puenerit, & in l. lucius. §. Sepronia, vbi Barto. idem not. ff. de legat. 2. & C. eod. l. 2. & ſi ille non eſſet ſoluendo poſſet læſus actiones ſuas retorquere contra fiſcum pro reſtitutione hæreditatis ablatæ argum. tex. & quod ibi not. in l. fin. in princip. ff. de eo per quem fact. erit, & in l. planè la 2. §. 1. ff. de legat. 1. etiam tradiderunt communiter alij in d. l. 1. C. eo. cum concor. vt per Pariſ. conſi. 67. col. 2. in 3.

8 Quamobrem hæres ſcriptus, vt ex ſupra ſcriptis conſtat, qui per vim & metum fuit hæres inſtitut⁹ ob tã deteſtabile facinus primo criminaliter punitur. d. l. 1. C. eod. mox fiſcus eidem ciuiliter hæreditatem, ut ab indigno aufert. 3. loco læſus agit contra eum ad duplum ſecundum opi. Barto. in d. l. virum, & in d. §. Sempronia, quam ibi ſubſequitur Io. de Imol. Cuman. in rubri. ff. eod. & eſt communis, vt atteſtantur Iaſ. & Corn. in d. l. 1. C. eod. & conſil. 110. in 4. Hierony. Gabr. conſil. 99. nume. 13. & 14. qui & illam amplectitur, & eſt verior, quoniam pœnę contra violentos, etiam quandoque quadruplantur. l. metum. §. ex hoc edicto, & l. ſi cum exceptione. §. quadruplatur. ff. quod met. cauſ. quicquid ſenſerint. Cyn. Bald. Albe. & nonnulli alij recitati per doct. in locis vt ante allegatis. Adde aliam pœnam: quia prohibens patrem teſtari, iuſta ex cauſa exhæredari poteſt. l. teſtam. C. de inoffic. teſtamen. & in Authentic. cum de appel. cognoſ. latius autem de pœnis delinquentis dicitur infra nu. 40.

9 Sed vtrum edictum iſtud locum habeat in eo, qui non per metum, ſed dolo malo induxit teſtatorem ad teſtandum & ſibi relinquendum, ita vt qui dolo fecit perinde teneatur, ac ſi per metum; Doctor. communiter concludunt hunc incidere in edictum, ita vt fiſcus ab eo vti ab indigno auferat Cuman. in Rubri. in l. 1. §. 1. Alber. in l. fin. ff. eod. Bart. Imol. & alij in d. l. lucius. §. Sempronia. ff. de lega. 2. Bald. in l. 1. nume. 17. C. eodem. vbi ſecus inquit ſi dolo bono, vt quia frater volebat teſtari, & hæredem ſibi facere perſonam turpem, & infamem. Petr. de Bellaper. in l. 2. C. eod. cum alijs adductis per Gabr. d. conſi. nume. 7. & iſta communis concluſio. videtur bene probari in l. 2. ff. eod. & in dicto §. Sempronia. Bald. tamen in d. l. 1. colum. penul. putauit teſtamentum dolo factum in præiudicium deſcendentium eſſe ipſo iure nullum per tex. in Authentic. vt cum de appell. cogn. in §. hoc autem. qui tamen tex. non pertinet ad negotium: quia nullitas ibi ſurgit ob defectum exhæredationis vel quia falſum erat vt tradidit Barto. in Authen. ex cauſa. colu. 7. C. de lib. præter. & propterea teſtamentum dolo alterius factum indiſtinctè valere ex communi firmauit Cab. reiecta intentione. Bald. d. conſi. num. 4. & ſequen.

10 Ideoque contra doloſum criminaliter prius peracto iud. ad extraordinariam illius condemnationem aget fiſcus, deinde ciuili iud. ad bonorum aduocationem; quo caſu venientes ab inteſtato, vel hæredes ſcripti in alio teſtaméto, ſeu illi quos teſtator inſtituere volebat contra doloſum agere poterunt per actionem de dolo, vel in factum pro intereſſe eorum ex cã hæreditatis doloſe, & malo more ſibi ipſis extortæ, & ablatæ. Bar. in d. l. lucius. §. Sépronia. Ang. in l. nõ enim. ff. de inoffic. teſt. & in l. fi. C. ſi quis aliqu. & vtrobiq; dicit, ita fuiſſe iudicatum Peruſij, & reaſſumpſit Cæpol. in caut. 36. incip. licet cum blandis, & fuit de mente Bald. in l. ſi frater, C. qui teſtam. fac. poſſ. & illud dictum Ang. pro not. ſequuntur Iaſ. in l. 1. n. 3. C. eodem. Alex. Iaſ. & Rip. in l. 1. §. fuit quæſitum. nu. 32. ff. ad Trebell. idem Iaſ. conſi. 141. colum. 2. in 4. vbi colum. 5. nume. 7. concludit. id multo magis procedere cum dolus fuiſſet procuratus per perſonas eccleſiaſticas arg. tex. in cap. vlt. 17. q. vlt. & c. cõſtituit. 20. q. 3. & quatenus

doloſus ille non eſſet ſoluendo, regrederetur actor contra fiſcum per tex. in l. fin. ff. de eo per quē, & ſupra dictum fuit in violento, & in terminis ex mēte, & auctoritate aliorum tradit Gabr. d. cōſi. 99. nu. 13. & 14. vbi tamen poſt Petr. Bellapert. in l. 2. C. eodem concludit doloſum non poſſe cōueniri in duplum: quia tex. in Auth. vt nulli iud. in §. ad hoc peruenit nō loquitur in doloſo, ſed in eo qui per metum, & impreſsionem compulit.

11 Punctus eſt vt videamus quando teſtator poſsit videri dolo circunuentus ad teſtandum, nam permiſſum eſt blanditijs, & affectatis verbis & ſermonibus pellicere teſtatorē ad teſtādū, & ſibi relinquēdū, nec damnat qui blandis verbis, aut donis aīum teſtatoris ſibi ꝓuocat & conciliat, caſus eſt in d. l. fin. ff. eo. & in l. fin. C. eo. & vtrobiq; not. & in l. captatorias. ff. de hæred. inſtituend. pulchrè Bal. in l. 1. in fine. C. eod. & conſulendo tradiderunt Corn. conſi. 209. nu. 26 & 27. in 2. Socin. iun. cōſil. 248. num. 15. in 2. Bellon. conſi. 73. nu. 7. Borgnin. Caualc. in tract. de tuto. & cura. num. 280.

12 Quęſtio igitur eſt quī dolo non illecebris videatur circunuentus. Ruin. conſ. 2. ſub nu. x. & xj. in 2. intellexit hūc paſſum, vt teſtator dolo videatur circūuētus quī ꝑ falſas ſugeſtiones fuit impulſus ad teſtandū excludendo veniētes ab inteſtato, vel inſtitutos in priori teſt. quia in mendace ineſt, & præſumitur dolus, ſecus ſīn eum ſi per blanditias, vel ēt ꝑ importunitates alicui⁹ motus fuerit, & ita tēperauit d. Ang. in d. l. non. n. & reperio, ꝙ ſic ēt moderauit Dec. conſi. 489. n. 1. & nu. 6. & re vera Ange. loquitur in his terminis cū ꝑ falſas ſugeſtiones teſtato r fuit impulſus ad reuocādum pręcedens teſtamentū, & aliud faciendum ad vtilitatem illius doloſi, & ſequitur Iacob. a S. Georgio. ibi.

Sed cont. ꝙ immo ēt ſi non interuenirent falſæ ſugeſtiones, ſed aliæ circuentiones ad cōmodū perſuaſoris, & in præiudicium alterius ſenſerunt plerique alij Doct. Paul. Caſt. cōſ. 231. col. vlt. in 2. vbi concludit teſtamentum factum ab adulto quī a modico tempore egreſſus fuerat tutelā per blāditas, perſuaſiones, & inductiones tutoris ad ſui commodum, & ad excluſionem propriæ ſororis pupilli non valere: quia eſt res mali exempli, & ad tex. in l. fi. ff. & C. eod. dicit tex. illos, procedere in viro, & vxore inter quos non cadit tanta Reuerentia, quāta inter quondam tutorē, & pupillum proximum pubertati. Secutus eſt Pet. Duen. ī Reg. 31. ī verbo adminiſtratores. Borgnin. in tract. de tut. num. 279. & in pupillo teſtante ad commodū tutoris ꝑ rationes, & in terminis pręmiſſis, qua vī opæ. Paul. Caſt. ſic etiam cum ex facti circunſtantijs appareret teſtatorem ob nimias moleſtias vxoris & aſtantium pellicitum fuiſſe ad teſtandum, reſpondit D. Decian. conſi. 65. in 2. & notādum eſt: quia eius conſilium eſt deciſiuū, & in alio caſu de marito. Corn. conſ. 319. in quarto.

Cœpola quoque in dicta caut. 36. ſentit ſufficere ſi per importunitates, & perſuaſiones teſtōr pellicitus fuerit ad teſtādū, & idē Iaſ. in l. fi. C. ſi quis aliquē, & latius in cōſ. 141. in diſcurſu illius conſ. vbi hoc tenet ēt in donōne vniuerſali malis artib. ꝓcurata, & in terminis, ꝙ ēt ſi falſæ ſugeſtiones nō interuenerint, ſed blanditiæ, ac perſuaſiones, & importunitates Pariſ. cōſ. 67. ſub n. 56. in 3. & ī eo. caſu. Soc. iu. d. conſ. 148. in 2. qui tñ ſub nu. 15. dicit opinio. iſtam locum habere cū præcedit aliud teſtamentum validè factum, & teſtator poſtea per blanditias, importunitates, & inductiones impellitur ad faciendum aliud teſtamētum ad commodū iſtius ſic perſuadentis. Opin. vero contrariam, quę requirit falſas ſugeſtiones locum habere quando agitur de præiudicio venientiū ab inteſtato, quæ ſanè eius diſtinctio mihi non ſatisfacit: quia Ang. Ruin. & Dec. ſignanter loquūtur in caſu quo aliud præcedebat teſtamentum. Item quia non video bonam differentiæ rationem inter veniētes ab inteſtato, & inter hrdes ſcriptos in alio priori teſt. quare iudicis arbitriū

in hoc negocio plurimum poterit, & facti circunſtantia multum iuuabit in hāc, vel in alteram partem, vnde ſi in actu teſtandi appareret teſtatorem ab aliqua ꝑſona cui reuerentiam,& reſpectum habebat fuiſſe ſolicitatum ad ſibi relinquendū relictum non deberetur veluti quia maritus vxorem teſtantem ſolicitaſſet, & ita fuit deciſum in ſacr. Conc. Neapolitano,vt refert Affl ict.deciſ.19. quædam Domina.

Ad vnum tamē in hac materia aduertendum eſſe cenſeo: quia Doctores in locis prąllegatis, dum quærunt de validitate relicti ꝑ importunitates,& perſuaſiones nihil de fiſco ſubnectunt.

13 Secundo modo quis teſtari prohibet, & edictum locum habet quando compello te, vt aliquem hæredem inſtituas gl.Rub.ff.eo.quam ſequitur Bar.in d.l.virum.col.2.Petr.Cyn. Bal.Saly.& cōmuniter alij in l.2.C.eo.reprobata glo. ibi, quæ contrarium tenuit Egid.Boſ.in hoc tit.nu.4.vbi de communi.

14 Ratio eſt, quia quando dolus alterius eſt cauſa immediata acquiſitionis meæ dolus ille mihi nocet. l. ſi procurator. ff. de dol.except.l.1.§.ſi quis tamen, & §.filius.ff.de vi,& vi arm.qđ in teſtamētarijs acquiſitionibus abſolutū eſt.l.1..C.eo.licet in contractibus,aliter videatur,vt plene per Gabr.d.conſ.99.nu.10. vbi ſub numeris antecedētibus latiſsime confirmat dictum,& rationem Bar.

Subiungit Bar. quòd ille qui fuit læſus agere poterit contra metum inferentem pro refectione ſui damni,& intereſſe, vt ſupra dictū fuit, & bene quinimo tali ſpecie ſi alius ſit ī potiori gradu cū compellente,vel inequali gradu, ꝙ hæreditas fiſco non deferatur, ſed illi, tenuit Caſſan.in conſuet.Burgund.fol.89.verſi. 27.caſus eſt, quē ſequitur Clar. in pract. crim.lib.5.§.fi.q.79.ad fi.

Adde ꝙ ſimiliter ſi quis nō per metū ſed per dolum compellat teſtatorem adhuc præmiſſa dicta procedent, & punctualiter locū habebit rō Bar.& ita concludit Gabr.in d.conſ.in 2. dubio.

15 Tertio modo quis teſtari prohibet dū impedit eum qui prius teſtatus non fuerat,teſtari:caſus eſt in l.1. ff. eo. quo caſu, aut prohibens propinquior in gradu,& hæreditas ſibi aufertur, & fiſco applicatur agnatis vlterioribus pœnitus excluſis, aut aderant agnati paris gradus,& eius factum illis non præiudicat in eorum portione;illius autē portio fiſco applicatur.l. 2.§. fratris. ff. eod. Si vero erat pœnitus extraneus, & in ſucceſsibilis ab inteſtato, tunc factum illius tertij non præiudicat venientibus ab inteſtato, nec fiſcus illis aufert, niſi conſtaret, quod defunctus volebat alios inſtituere, quam venientes ab inteſtato, tunc enim perinde eſt, ac ſi tertius ille compuliſſet defunctum hæredes facere venientes ab inteſtato argu. tex.in l.conficiuntur & l. ſi quis cum nullum.ff. de iur cod.vnde fiſcus ab illis auferet iux.ea,que dicta ſunt in præcedenti ſecundo caſu,& ita Bar.concludit,cuius doctrina communiter recipitur.

16 Poſſet tamen lęſus agere ad intereſſe ſuum contra prohibētem ad ea,quę ſupra dicta fuerunt:opportet tamen eum probare,qđ defunctus erat ſibi relicturus in teſtamēto,quod facere volebat alias nō obtineret Bar.ibi in pe.col.Bal.in l.1.C.eo. Corn.d.conſ.209.col.pen.vol.2.& latius dicemus infra.

17 Huc ſpectat deciſio Odoſ. in l. 2.C. eod.de patre infirmo,qui filijs ſuis manifeſtauerat voluntatem ſuam ſecundum quam teſtari volebat, & miſit illos pro notario,qui tñ euntes patrem illuſi notariū nō adduxerunt,nam concludit eos in edictum incidiſſe,ac ideo ab eis vti ab indignis hæreditatem per fiſcum auferendam.ſecutus eſt Pariſ.dicto conſ. 67.nu. 69.in 3.ex quo & eius deciſione colligitur edictum iſtud pertinere etiam ad pœnam filiorum prohibentium patrem teſtari:Nec mirum:quia edictum generaliter loquitur & ita cenſuerunt Bald. Saly. & Paul.in l.teſtamenti.C.de inoffic.teſtam. Soc.ſe.conſ.105.in 3.Grat.reſp.21.in 2.&

Corn.conſi.110.in 4.idque præſuppoſuerunt Pariſ.& Soc.in conſ.ſupra adductis, & è contra pertinet ad parentes prohibẽtes filios teſtari.Bal.in d.l.teſtamenti.

18 Quarto modo quis teſtari prohibet dũ impedit teſtatorem teſtamentum iam factum immutare, vel aliud condere l.1.ff. eod.diſtinguendo tamen vt per Bar. in d. l.virum. col pen. nam aut prohibens non erat inſtitutus in priori teſtamento, nec filius eius,vel ſeruus, & tunc eius prohibitio non impedit hæredem inſtitutum ex primo ſuccedere.l.2.§ fratris. ff. eod. niſi conſtaret teſtatorem voluiſſe alium ſibi hęredem facere,tũc enim prohibitio idẽ in effectu importaret,ac ſi compuliſſet illum inſtituere, ac ideo fiſcus ab eo auferret,vt dictum fuit ſup.in ſecundo modo, & ille tertius ſic læſus haberet recurſum contra prohibentem, & in eius defectũ contra fiſcum, vt dictum fuit in primo modo.

Si vero inſtitutus fuiſſet filius aut ſeruus prohibentis, & eo caſu ſiue filius eſſet in poteſtate tempore prohibitionis, ſiue non locus erit edicto ita vt fiſcus auferat in pœnam patris qui prohibuiſſe videtur, vt filius habeat:ſic ſanè concludit Bar.per tex.in l.1.§.1.ff.eod.vbi idem tenuit Cuma.& per tex.in l.1.ff. quib. non competit bon.poſſeſſ. & in l. pen. ff. de bon.libert.In hoc tamen paſſu, quod factum patris prohibentis non noceat filio non exiſtẽti in eius poteſtate ex pluribus firmauit Gabriel.d.conſi.99.ſub nu.8.niſi conſtaret teſtatorem voluiſſe mutare teſtamẽtum,& alium ſibi hæredem facere, nam eo caſu factum prohibentis mutare ſicut noceret extraneo multo fortius filio prohibẽtis, quamuis emancipato.magna tamen eſt aucto.Bar.Cuman.& aliorum.

Limitat tamẽ Bar. quod dixerat, vt factum patris non noceat filio qui alias ſucceſſurus eſt ab inteſtato.Pone vxor fecerat teſtamẽtum inſtitutis filijs infirma voluit mutare teſtamentum; maritus ideq; pater prohibuit, certe prohibitio patris non nocebit filijs qui alias ab inteſtato matri ſucceſsiſſent. Par enim patris, & matris in filios affectio omnem ſuſpicionem fraudis tollit. l. non ſolum.ff. de rit. nupt.& eſt veriſsima concluſio, quam tamen moderarem niſi conſtaret matrem voluiſſe beneficiare aliquem puta filiam, nam tunc filię ſuccurendum eſſet, vt ſupra dictum fuit.

Aut vero prohibens erat & ipſe inſtitutus in teſtamento,& tunc aut cum alijs, aut ſolus;primo caſu eius factum alijs nõ præiudicat:ſed fiſcus prohibentis tantum portionem aduocat l.1.ad finem l.2.§.fratris.ff.eod. intelligendo tamen ſecundum Bar.niſi conſtaret, quod alios inſtituere volebat,& portionem etiam ab alijs adimere,hoc quippe caſu fiſcus totum aufert iux.ſupraſcrip. Si vero ipſe ſolus erat inſtitutus,& idem proximior in ſucceſsione inteſtati,eo caſu fiſcus totum aufert.l. 1.ff.eo quòd ſi ipſe non fuiſſet proximior tunc ſunt opiniones, ſed verior eſt, vt fiſcus totum auferat:quia perinde eſt, ac ſi compuliſſet illum teſtari, & ſe hæredem facere,& ita Bar.concludit per l.1.C.eo. ſi tamen conſtaret, quod teſtator volebat ſibi hæredes inſtituere venientes ab inteſtato, vel alios illis ſubueniendum eſſet iuxta ſupraſcripta. conſtare autem id deberet per idoneas probationes, vt Corn. inquit d.conſi.29.col.pen.in 2.

Adde quod dicta in 3.& 4.modo procedunt nedum in caſu quo quis teſtari ꝓhibet per metum, ſed etiam per dolum: quia iura de dolo loquuntur in l.1.& 2.ff. eo.& dictum fuit ſupra.

19 His ſic poſitis videndum eſt, quæ ſint probanda ad effectum,vt quis conuincatur, & condemnetur; in dubio enim non præſumitur teſtator dolo circumuẽtus ad l.qui dolo.ff.de probat.& in ſpecie Soci. iun.conſi.113.nu.8.in 3.prout, nec etiam præſumitur metu compulſus.l.metum.C. quod met.cauſ.l.non eſt veriſimile.ff.eo. Bal.in terminis.cõſi.350.in primo,& pleniſsime D. Mantica de con.vlt.vol.lib.2. titu.7.

20 Qua in re præmittendũ eſt ꝓbationes

pro

pro vt etiam in alijs criminibus legitimas & luce meridiana clariores neceſſarias fore iuxt.text. in l.fin. C.de probat.& in terminis tradit Corn.conſi.56.col.2.& conſ. 84.in primo.ſecutus eſt Socin. iun.conſil. 148.nu.11.in 2.

Verum Hierony. Grat. in reſponſ.21 in 2. concluſit ſufficere probationes per coniecturas: quia dolus, & metus etiam per inditia, & coniecturas probantur.l. dolum.C.de dolo, & idem ante eum in materia iſta uoluit Anchar. conſil. 337. ſub num.5. Tu dic, ex teſtibus, & coniecturis ꝓbari poſſe modo coniecturæ ſint legitimæ & conferentes.

21 Punctus eſt, vt videamus, quæ ſint probanda Bar.in d. l. virum. colum. vlt. duo probanda proponit. Primum, quòd defunctus volebat teſtari, ſecundum quòd ab illo fuit prohibitus ſecutus eſt Iaſ.conſil.31.in 1.Socin.conſi. 105.in tertio, vbi addit tertium ſcilicet, quod prohibitio interuenerit eo tempore quo ille teſtari volebat,nam edictum loquitur de eo qui prohibuit teſtari volentem, ideo qualitas verbo adiuncta debet in tempore verbi verificari.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff. de noxal. ſecutus eſt Socin. iunior. dicto conſi. 148. vbi vltra illa duo addidit, & iſtud tertium requiſitum, & idem in eodem caſu latius deduxit Priſ. d. conſi.67. nume. 33. in 2. quod etiam voluerunt Bald. in l. 1. colum. 3. verſicu. ſed quæro, Saly. ibi ad finem. C. eodem. Quarto requiritur, quòd teſtatoris voluntas eo tempore fuiſſet deducibilis ad actũ, ideſt quod ceſſante impedimento pôtuiſſet legitime teſtari: quia adeſſe potuiſſet legitimus numerus teſtium, & alia in teſtamentis ſolemnia. cæterum, ſi hæc defuiſſent non videtur de impedimento adhibito curandum ad effectum condemnationis argumento text. in l. qui comeatus. ff. de re mil. & quia iura dum impedimentum puniunt in alijs videntur præſupponere habilitatem. l. qui teſtamento.ff.de teſtamen. & ita in terminis concludunt Corn.d.conſ.209.col.pe. ver.concurrunt ẽt quẽ. ſequuntur Soc.iu. & Pariſ.in præallg.conſilijs ille ſub num. 13.iſte ſub nu.34.

Secũdum requiſitum addit Pariſ. nu. 36.vt tertius agens contra prohibentem probet de ſuo intereſſe, vel quod teſtator erat ſibi relicturus,ſeu quòd ipſe erat ſucceſſurus, alias obſtabit illi exceptio tua non intereſt,quæ eſt peremptoria, & excluſiua. Alex. poſt alios in l. ille a quo. §.ſi de teſtamento.ff.ad Trebellia.& hęc, ſeu aliqua ex dictis requiſitis probauit Boſ.in tit.iſto col.ſecunda,vbi probandũ dicit,ꝙ teſtator teſtari volebat poſt Cor. conſi.84.in primo.

22 Videndum modo eſt ſequenti loco, quemadmodum præmiſſa probentur, & quo ad primum quòd defunctus teſtari voluerit,id quidem probabitur probando,quod ipſe profeſſus fuerit velle teſtari,vel quia miſiſſet pro teſtibus,& pro notario: ex his enim præparatorijs voluntas eius ad teſtandum demonſtratur:quia ex pręparatorijs infertur ad pręparatum ad not. in Rub. C. de edend. intellige ſemper, quòd in articulis deducatur de certo tempore quo ille teſtari volebat pulchrè Soc.d.conſi.105.num.3.vbi docet practicam ad probandum ſuper iſto incumbente, & Cor.d.conſ.84.

Limita quando conuocatis teſtibus,& notario dixiſſet nolle teſtari,etiam quòd occuriſſent aliqua in facto ex quibus prohibitio argueretur,vt ꝑ Soc.d.conſ.148. ſub nu 6.verſi.his ſic pręmiſsis,& per Pariſ.d.conſi.67.nu.38.& 43.

Secundum vero quòd teſtator fuerit prohibitus teſtari probatur varijs modis,vt quia prohibuerit notarium,vel teſtes ingredi.l.1.in prin.ff.eo.l. Marcellus. §.fi.ff.ad Trebel.l.ſi ſcriptis.ff.de indig.& eſt commune dictum. quomodo autem ſit facienda probatio declarat Socin. d. conſi.103. intellige ſiue per metum, ſiue ꝑ dolũ quis ꝓhibuerit, vt dictum fuit ſupra,& tradit Corne.d. conſi.209. ſub nu. 9.& in terminis noſtris probatis præmiſſis ad inualiditatem prioris teſtamenti,&

ablationem hæreditatis ab illo prohibente vti ab indigno reſponderunt Anchara. conſi.337. Iaſ.conſi.31.in 1.

Huc ſpectat exemplum Odofr. ſupra relatum in tertio modo; huc etiam ſpectat deciſio Laurent. Calcan. conſi. 90.nume. 9. dum concludit prohibitum videri, & prohibentes in pœnam edicti incidiſſe quando conuocatis notario, & teſtibus, & incepta lectura teſtamenti ille ſe oppoſuiſſet, & deturbaſſet publicationem, & rogitum teſtamenti.

24 Exempla enim poſita in l.1.de impediente ingreſſum Tabellionis, & teſtium non reſtringunt regulam, nec edicti diſpoſitionem : idcirco locum habet conſtitutio quomodocunque quis per dolum, aut per metum prohibuerit defunctum teſtari Salyc.in l.1.C.eod. Pariſ.d.conſil.67.colum. 2.in 3. ideoque ſi clamoribus, & ſtrepitibus deturbaſſet quis factionem teſtamenti in edictum incideret Egid. Boſ.in titu. iſto. columna prima, & columna vltima aliud exemplum tradit Corne.dicto conſilio 110.in quarto.

25 Sed vtrum ex verbis prolatis per defunctum probetur eum fuiſſe prohibitum, pone defunctus coram duobus teſtibus, vel coram notorio dixit, quod libenter mutaret teſtamentum, quia illud coactus fecerat: vel dixit, quod libenter teſtamentum faceret, ſed non audet an hęc erit ſufficiẽs probatio Barto. in d.l.virum. colum. vlti. diſtinguit, aut teſtator non nominauit a quo fuerit coactus, vel quem timeat, & eo caſu imperfecta erit probatio, aut nominauit aliquem puta inſtitutum, vel beneficiatum in teſtamento, aut venientem ab inteſtato, & videtur eum reputaſſe indignum adeo, vt lucrum ſucceſſionis ab eo auferatur per fiſcum ad l. hęreditas. C.de indign. ſequuntur Bald. in l. 1. numero 15.& Salyc.poſt eum.C.eo. Socin.iunior. d. conſilio 148. numero 14. in 2. Pariſ. conſilio 67.numero 119.in 3.Mantica in loco præallegato.

26 Item quæro pone, quod ſcripti in teſtamento, aut venientes ab inteſtato non violenter, nec per falſas inſtigationes, ſed lacrimis, & lamentationibus incumbentes ad lectum teſtatoris reminiſcendo parentelam, & ſanguinem, vel obſequia eidem præſtita illum euocarunt a concepta mente teſtandi, & a pręparatorijs adhibitis vtrum ne in edictum incidant? concluſiue concludendum eſt negatiue: quia edictũ prohibitorium non loquitur in his terminis ſic Corne.d.conſilio 209. numero 24. 25.26.& 27. in 2. quem ſecuti ſunt Pariſ. & Socin. iunior. in præallegatis conſilijs.

27 Sic etiam ſi inſtituti in teſtamento, aut venientes ab inteſtato prohibuiſſent, ne quis perſuaderet teſtatorem ad teſtandũ, aut ad reuocandum teſtamentum iam factum non inciderent in edictum: quia id non prohibetur ſic Corne. conſi. 84.in 1.ſenſit Soc.ſenior.d.conſi.105. in 3. quos ſecuti ſunt Socin.iunior.d conſi. 148. ſub numero 30. & ſub nume.33. in verſic.his ſic declaratis Pariſ.d.conſi.67.num.34.& nu.49.53.& 59.

28 Item notandum eſt, quod materia iſta intelligitur de impedimento doloſo, pro vt preſupponunt iura in tali propoſito, & not. Socin.iun.d.conſi.148 nu.34.& idcirco ſi propter aliquod accidens neceſſariũ infirmo eueniens differretur introitus teſtibus, & notario; ea prohibitio vti non doloſa non eſſet damnabilis prout in puncto conſiderauit Soc. ipſe d. loco & Pariſ. d. conſi.67.nu.34.

29 Item conſiderandum eſt, quod vbi factum, vel verba poſſunt trahi ad actum prohibitionis, & ſic ad actum illicitum, vel ad actum licitum, tunc melior præſumptio, & ſic excluſiua prohibitionis delicti erit capienda, vt tandem concludunt Corn. d. conſi. 209. Socin.ſenior.d.conſi. 105. Socin. iunior. & Pariſ. in conſilijs pręallegat. in quibus pro reo conſuluerunt, & optime faciunt, quæ ſcribit Barto. in l. non ſolum. §. ſed vt probari. ff.de oper. nou. nuntiatio. & in l.gerit. ff. de acquiren. hæredita. per reg.l. merito. ff. pro ſoc.

30 Circa vero tertium requiſitum, quod

actor

actor probare debeat, quod defunctus erat ſibi relicturus, quæ probationes ſint faciendæ videndus eſt vterque Socin. in præalleg. conſilijs, & D. Pariſ. d. conſi. 67. numero 78. cum multis ſequentibus, & antecedentibus.

31 Vtrum autem in tali ſpecie reus teneat edere actori cedulam diſpoſitionis, & ordinationis præparatæ per defunctum pro teſtamento faciendo, ſunt opiniones, nam D. Pariſ. d. conſi. 67. numero 96. videtur ſentire pro negatiua ex regu. quod reus non tenetur edere actori. l. fina. C. de edē. ſed contra determinauit Grat. d. reſponſo. 21. in deteſtationem prohibentis ne eius crimen impunitum tranſeat ad text. in l. ita vulneratus. ff. ad leg. aqui. & q̃a publice expedit ſupremas hominum voluntates ſuum debere ſortiri effectum l. vel negare. ff. quemadmod. teſtam. apper.

32 Qua ratione ob publicam vtilitatem ne ſupremę hominum voluntates comprimantur reum edere actori tradidit Aret. in capitu. 1. extra de probatiō. Socin. in d. l. fina. C. de eden. & hanc veriorem exiſtimo. Quam etiam noſtrorum temporum practica in hoc Sereniſſ. Dominio amplectitur.

33 Quot autem teſtes ſint neceſſarij ad probandum, quod defunctus volebat teſtari, & illum hæredem inſtituere, & beneficiare, arbitror duos, vel tres teſtes ſufficere iux. reg. l. vbi numerus. ff. de teſtibus. & capitu. in omni negocio, extra de teſtibus, & ita videntur prę ſupponere Docto. & in ſpecie tradit Anchar. d. conſi. 337. num 7. & 8.

34 Sed vtrum in materia iſta prohibitionis, & impedimenti ſufficiant teſtes ſingulares, an vero debeant eſſe conteſtes ſcripſerunt vterque Socin. & Pariſ. in dict. conſilijs, & concluſio, eſt quod requirantur teſtes conteſtes, ac conformes, & concludenter deponentes, & non varie iuxta naturam probationum faciendarum per teſtes ad legē iuſiurandi. Cod. de teſt. & in lege qui falſo, vel varie. ff. eod. & ita concludit Pariſ. dicto conſilio 67. numero nonageſimo, & nonageſimoſeptimo.

35 Quæro item quid ſi teſtator ſuperuixerit per aliquod ſpacium temporis, an metus videatur purgatus, ita quod de indignitate ceſſet omnis quæſtio. Socin. iun. d. conſilio 148. colum. penult. & Pariſ. d. conſilio 67. numero 78. & 99. arguunt quod ſic in parte fauóre filiorum, & deſcendentium, & ad hoc ponderant tex. in §. ſi conuictus in Authent. vt cum de app. cogn. & in l. teſtamenti. C. de inoffic. teſtam. faciunt quæ habentur in Auth. ex cauſa. C. de liber. præter. In extraneo autem idem videtur dicendum, vt ſcilicet cōfirmetur inſtitutio facta de hęrede extraneo metu ceſſante cum potuerit reuocare teſtamentum, & illud non reuocauerit, ſed certe ſola taciturnitas teſtatoris abſque alio facto conſecutiuo non videtur ſufficere ad confirmationem teſtamenti meticuloſi ad text. cum materia. in lege ſecunda, & in lege ſi per vim. Cod. quod met. cauſ. & capit. conſultationi extra de ſponſ. metus autem cauſa actio non præſcribitur per annum, & multo minus exceptio. lege quarta. C. quod met. cauſ. l. pure. §. ſi. ff. de dol. except.

36 Sed quid ſi metus præceſſit, ſed non interuenit tempore factionis teſtamenti, an teſtamentum argui poſsit factum per metum: Reſponde ſecundum Barto. in d. l. virum. columna vltima, quod aut durabat eadem cauſa metus, vt quia maritus prius percuſſerat vxorem, aut non durabat, vt quia metum inferens aberat; Hoc caſu teſtamentum non arguitur meticuloſum, alio vero caſu ſic adducit not. per Innocent. in capitu. cauſam matrimonij, extra de officio delegat. & per ipſum met. Barto. in d. l. 1. §. quæ onerandæ. ff. quar. rerum actio. & not. Angel. in l. ad inuidiā. C. quod met. cauſ. & dicta Bar. ſecuti ſunt Paul. Caſtr. in l. 1. in fine, & Salycet. in l. fina. C. eodem. In dolo autem qui antea fuiſſet adhibitus perſeuerantia in actu poſtea facto pręſumitur. Bald. d. l. prima. col. vlt. nū. 19.

37 Itē in materia quæro, an legata deantur; diſtingue,

diſtingue, aut verſamur in caſu quo teſtator violenter teſtamentum fecit, & tunc aut violentia fuit circa inſtitutionem tantũ, & eo caſu legata alijs relicta debẽtur, quia quo ad eos ceſſat indignitatis obiectio.l.1.§.1.l.2.§. fratris.ff.eod.retenta Falcidia,ſeu Trebellia. per fiſcum d.l.2.§.fin. & C.ad l.Falci.l.3.& ff.ad Trebell.l. Marcellus.§.fina.aut conſtat,quod teſtator coactus fecit totam illam ſeriem teſtamentariam,& tunc nihil debetur,quia nec legatarij habent voluntatem teſtatoris,& quia coactio facta per alium ad mei commodum nihil prodeſſe debet vt ſupra dictũ fuit ſic Bar.in d.l.virum.coll.1.

Aut vero loquimur in teſtatore prohibito mutare teſtamentum in quo legata alijs fuerunt relicta,& hoc caſu legata quidem debebuntur niſi conſtaret teſtatorem mutare voluiſſe totum teſtamentum, vel in caſu quando legata fuiſſent relicta ipſi prohibenti,vel eius filio, aut ſeruo ſic Barto.in d.l.virum. col. penul.& in l.1.§.1.ff. eodem cum quo tranſeundum eſt, licet mutato teſtamento legata intelliguntur reuocata, niſi teſtator illa ꝯfirmauerit adeo, quod legatarijs videatur ĩcumbere onus probandi voluntatem non mutatam.

38 Quęro inſuper de viribus, & effectu ĩſtitutionis,& ſucceſsionis, per vim & metũ dic quod hæres quamuis ſit indignus vitio facti poteſt tamen effectualiter adire hæreditatem, & bonorum poſſeſsionem apprehendere: quia interim eſt hæres, & valet teſtamentum metu factum ſic Bald. Paul.Fulgoſ.Corn.& alij in l.1.C.eod.ſic etiam præſupponit Bart.in dicta l.virum, & eſt tex.in l.ex facto.§.Iulius Longinus. ff. de vulg. in l. his conſequenter. §.1.cum gloſ.ff.famil.herciſcun.& in l. neceſſarios. §.1 ff.ad Syllanian.Barto.in l. in cognitione.ff.eodem.Corn.dicto conſi.290.nume. 15.in 2. & idem eſt in prohibente teſtamẽtum fieri,idem Corn.d.conſi.105.in quarto,& per illam gloſ.in d.l.his conſequenter.§.1.Bal.in d.l.1.nume.4.inquit, quod contra eũ qui incidit in illum titulum nõ poteſt eſſe litigium ciuile, niſi fiſcus agat ſequitur Corn.conſi.150.in fine.in 2.abdicata autem ab eo vti indigno hæreditate hæres nudum nomen retinet, & proinde agens de facto exceptione repellitur notatur in d.§.Iulius Longinus. & in ſpecie Bal.in d.l.1.col.1.

39 Quid ſi ille nolit hæreditatem agnoſcere,an fiſcus capiat hæreditatem. Barto.in d.l.virum.col.vlt.ff.eo.ſenſit, quod ſic per tex.in l.recuſare.§.ſi fiſco.ff.ad Trebell.& in l.ſi ſequens.ff.ad Syllanian. & probatur ex his, quæ dixi in princip. numero 24.& ſeq.quæſt.20.

40 Quæ ergo erit practica in hac materia, dic quod prohibens teſtari tenetur criminaliter,& ciuiliter, criminaliter pro violentia adhibita pro qua pro illius qualitate ſi erit publica, vel priuata punietur ad text.cum materia.ff.& C.ad l.Iul.de vi publica,& priu.ſi autem motus tantum interuenit extra ordinem mulctabitur Alexan. poſt alios in d.l. 1. C. eodem Boſ. in titu. iſto.col.1. & contra ſic delinquentem procedi poterit ad inſtantiam procuratoris fiſcalis coram præſide qui de crimine cognoſcit,vel etiam ex officio. Item poterit is qui fuit læſus puta veniens ab inteſtato, vel beneficiatus in alio teſtamento illum criminaliter deferre. Corn.in d.l.1.Egid. Boſ.in tit.iſto.Hierony. Conſ.d.conſi.99. ante nume.28. Sententia autem condemnatoria lata in iudicio criminali contra delinquentem habet effectum confiſcandorum bonorum, vt amodo fiſcus agere poſſit petitione hęreditatis ciuiliter contra eum ſic Barto.in d.l.virum.col.1.& 2. vbi ſic intelligit l.1.C.eodem. adducit notata in d.l.in cognitione. ff. ad Syllanian. Item & agere poterit contra alium qui immediate ex facto illius prohibentis lucrum conſecutus fuit, vt quia compulit teſtatorem alium inſtituere ſic Barto. in ea.lege. columna ſecunda, ſupplet autem Salyc. in l.1.C. eod. quod in iſto ſecundo caſu: quia agitur de intereſſe illius beneficiati vtile eſſe, quod intimetur, & citetur,& recte dixit ad not.in l. cum filius.§. in hac.ff.de verb.oblig.

Et

Et notãdum eſt dum Bar. inquit, quod fiſcus agit petitione hrditatis, & ſic iudicio petitorio: ſentit enim non eſſe agendum iudicio executiuo.

41 Ciuiliter autem agitur, & per fiſcum, & per priuatum cui ex facto prohibentis illatum fuit prǫiudicium, fiſcus enim poteſt contra criminoſum delinquentem omiſſa accuſatione criminali, ciuiliter procedere præterquam in caſu homicidij. l. damus. C. de falſ. l. 1. C. quando ciu. actio. Iacob. de Are. Cyn. Barto. & alij in l. fina. C. de fid. inſtru. Barto. in l. 2. ff. de carb. edict. & in terminis Raf. Cuman. in Rubr. ff. ſi quis aliquem Corn. d. conſi. 209. nume. vndecimo, in ſecundo. Alexand. conſi. 172. in 5. Egid. in titu. noſtro, & Cabr. dicto conſi. 99. colum. penult. & nota, quod poteſt agere ciuiliter, quamuis præſcriptum ſit tempus agendi criminaliter. Alexan. d. conſi. 172. quo caſu cont. reſpondit Corne. d. conſi. 209. nume. 29. Sed cum Alexan. pertranſiuit Boſ. in titu. iſto ſub nume. 3. & bene. Aduerte tamen, quia materia iſta differt ab illa de hærede indigno ob inultã necem defuncti, vt aduertunt Alexand. & Boſſ.

42 Cont. hæredem vero prohibentis, vel alium qui ex facto illius lucrum capit, videtur fiſcum agere non poſſe, niſi prius delinquente conuicto & condemnato criminaliter. l. 1. C. vbi ca. fiſc. not. Barto. in d. l. 2. ff. de carb. edict. & in l. caius. ff. ad Syllanian. Corne. dicto conſi. 209. nume. 29. in ſecundo, quod intelligas velim cũ culpa poteſt imputari fiſco cur contra criminoſum non proceſſerit, vt declarat Gabri. d. conſi. 99. colum. vlt. in principio; alias mortuo delinquente: quia contra eum criminaliter procedi non poteſt remota culpa fiſci, poterit procurator fiſcalis ciuiliter agere contra tertium poſſeſſorem nõ delinquentem ad ablationem hæreditatis dicta l. 1. C. vbi cauſ. fiſc. Barto. Angel. & Cuman. in d. l. in cognitione. ff. ad Syllan. Cabr. d. conſi. 99. numero 15. & probatur in d. l. caius. contra vero hæredem criminoſi qui ſe hæredẽ inſtitui procurauit indiſtinctè agi poſſe cenſeo per tex. cum ſua reg. in l. lucius. ff. de iur. fiſ. quamuis contra innuat Corne. dicto conſi. 110. nu. 1. in 4. His autem caſibus iudiciũ agitabitur coram iudicibus fiſcalibus, coram quibus incidenter de crimine ad fundandam intentionem tractabitur, veluti declarat Caſtr. in dicta l. 1. columna ſecunda, per illum tex. C. vbi cauſ. fiſc.

Priuatus autem de cuius intereſſe agitur: quia ex facto illius prohibiti ſucceſſio ſibi ablata fuit ciuiliter agit contra criminoſum, vel ad ſimplum rei, quæ ſibi abeſt, vel ad duplum iuxta ſuperius dicta, & eo exiſtente non ſoluendo retorquet actiones contra fiſcum, vt ſupra abunde dictũ fuit, vnde quæro an priuatus poſſit omiſſa per fiſcũ accuſatione criminali, vel actione ciuili agere ipſemet contra criminoſum ciuiliter ad ſimplum, vel ad duplum, & dico ſic per tex. in l. lucius. §. Sempronia. ff. de leg. 2. vbi Barto. & Imol. per quẽ ſic concludunt etiam Gabriel. d. conſi. 99. columna vlt. numero 16. & Egid. Boſ. in titulo iſto.

Sed an ſi tertius ipſe ſit in poſſeſsione hǫreditatis poſſit excipere contra hæredẽ violentum de illius dolo, & videretur, quod ſic ex reg. cui damus actionem multo magis damus exceptionem. Reg. cui damus. ff. de reg. iu. l. 1. §. quod ait. ff. de ſuperficieb. & ad hoc videtur caſus in l. 1. ff. de except. dol. vbi Alber. ſignanter exemplificat illum text. in eo qui teſtari prohibuit & idem Bald. in l. non eſt enim. ff. de inof. teſtam. & in l. 1. ſub nume. 17. C. eod. & in puncto Corn. d. conſi. 110. in 4. ſecutus eſt Cabr. d. conſi. 99. nume. 17. vbi reſpondet ad not. per glo. in l. his conſequenter. §. 1. ff. famil. erciſcund. vt locum habeat in 3. excipiente de iure tertij nõ pro iure ſuo: quia eius non intererat. Ego quidem valde ſubſiſto: quia in contrarium vrgẽt, quǫ dixi ſupra numero trigeſimo octauo, quare diſtinguendum eſſe cenſeo: quia aut agitur ordinarie per viam petitorij, & fateor poſſeſſorem cuius intereſt contra agẽtem de dolo excipere poſſe ſic procedant

adducta

adducta ſupra proxime. Aut vero agitur ſummatim per viam poſſeſſorij, & tunc videtur mihi concludendum quod contra hęredem ſcriptum agentem poſſeſſorio adipiſcendæ neutiquã tertius ille poſſit excipere de dolo per ea, quæ notãtur in l.fina. C. de edicto diu. Adrian. tol. & idem eſt in hærede ab inteſtato petente per officium iudic. ſe immitti in poſſeſſionem, vel agente interdicto quorum bonorum: quia in iſtis poſſeſſorijs non admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem, vt notatur in l. 1. & per totum.ff.& Cod.quorum bon.ac ideo recte, & indiſtincte procedit gl. in d.l.his conſequenter. §. 1. quia iudicium famil. erciſcun.eſt iudicium poſſeſſorium, quod datur inter poſſeſſores ad ſeparandum cõmunionem hæreditatis. Rurſus hęres licet culpabilis propter prohibitionem attamen hæres eſt. lege ex facto. §. Iulius Longinus.ff.de vulga. & ad illum, qui fuit læſus non pertinet ſucceſſio in bonis defuncti, ſed actio ad tantundem, vel ad duplum, conſequenter exceptio non verſatur circa id quod ſibi debetur, ac ideo in poſſeſſorijs neutiquam videtur, quod exerceri poſſit quinimo dubitari poſſe videtur in petitione hęreditatis.

Et pro complemento adde, quod huiuſmodi indignus a quo fiſcus hæreditatẽ adimit illam integram reſtituit cum omni fructuum tam perceptorum quam percipiẽdorum commodo ac cum omnibus vtilitatibus confuſaſque actiones ſuas actiuas, & ſeruitutes ſibi debitas amittit iuxta ea, quæ dicta ſupra fuerunt de hęrede non vlciſcente necem defuncti ſub numero ſeptimo, & ſequent. Retinet tamen nudum nomen hæredis. l. ex facto. §. Iulius Longinus.ff.de vulgar. quod ſibi ad futuras acquiſitiones aliunde prouenientes prodeſſe poſſet iuxta ea quæ ibi notãtur, non tamen a creditoribus hæreditarijs conueniri poterit, quia tranſit hęreditas in fiſcum cum ſuis oneribus & honoribus.

DE IIS QVI ADVERS. TESTAMENT. DIXER.

Titulus Septimus.

1 *Teſtamentum nullum dicens ex defectu teſtatoris indignus eſt ex eo teſtamento capere: ſecus ſi alia de cauſa.*

2 *Querelans teſtamentum de inofficioſo & ſuccumbens indignus eſt ex eo teſtamento capere & fiſcus ab eo aufert.*

3 *Capit tamen cum effectu ſibi relicta vel data extra cauſam teſtamenti.*

4 *Donatio cauſa mortis in teſtamento confirmata a teſtamento pendet.*

5 *Confirmatio de actu quem ille poterat irritare, hẽt vim dationis, et ex actu cõfirmãte agitur.*

6 *Donationes quæ morte confirmantur extra cauſam teſtamenti ſunt.*

7 *Codicilli non confirmati in teſtamento ſunt extra teſtamenti cuaſam.*

8 *Querelans teſtamentum nõ detrahit Falcidiã, vel Trebellian ſed fiſcus aufert.*

9 *Legitima non debetur filio vel patri a quibus fiſcus vti indignis hæreditatem aufert.*

10 *Querelans de falſo vel inofficioſo non etiam capit ex ſecũdis tabulis, quia fiſcus ab eo aufert.*

11 *Repudiante beneficiato in teſtamento ante litem motam ſuper accuſatione falſi vel de inofficioſo, fiſcus non capit.*

12 *Querelans de inofficioſo vel de falſo excuſatur ĩ nõnullis caſibus vt; fiſcus rẽ ab eo nõ auferat.*

13 *Querelans teſtamentum de falſo perdit in eo relicta, q a fiſcus aufert amplia et declara vt ibi.*

14 *Contratabulans teſtamentum priuatur & ipſe omnibus commodis, quia fiſcus aufert.*

15 *Aduocatus in accuſatione falſi & inofficioſi teſtamenti indignus redditur ex eo teſtamento capere, non tamen legitimam amittit.*

16 *Filius præbẽs officiũ aduocationis aduerſus teſtamentũ paternum legitimam non perdit.*

17 *Teſtis in cauſa falſi & inofficioſi teſtamenti indignus eſt ex eo capere.*

18 *Fideiuſſor pro accuſatore de falſo & inofficioſo indignus eſt ex eo teſtamento habere.*

19 *Iudex qui teſtamentum falſum vel inofficioſũ pronunciauit an ex eo capere poſſit.*

20 *Hæres qui defuncti preces ac eius teſtamẽtũ deſtituit, nihil ex eo teſtamento capere poterit.*

DIcens teſtamẽtum nullũ ex defectu perſonę, quia teſtari non potuerit, indignus eſt ex eo teſtamẽto capere, & ideo fiſcus ab eo aufert: ſic colligo ex

tex.in

tex.in l.cum tabulis.ff.de indign.diuerſum eſt ſi ex alia cauſa dixerit l. poſt legatum. §.ille vero & §.de eo, & l.pen.ff.eod.& l. alia.C.eod.

Si vero nullum dixerit ex ſui perſona, vt quia filius prçteritus,& tunc aut vult capere ex ſubſtitutione vulgari de eius perſona & poterit: quia teſtamentum incipit a ſecundo gradu,cum hçres in primo gradu ſcriptus nolit aut non poſsit eſſe hæres. l.3.§.ſi.ff.de lib.& poſth.l. cum proponas. C.de hæred.inſt. aut vero vult capere per ſubſtitutionem pupillarem de eo factam, vel legata & fideicommiſſa ſibi relicta, & ſi quidem non obtinuit repellēdus eſt per regulam l. Papinianus. §. meminiſſe.ff.de inoffic.teſt.& in l.quæſitum.ff. de acquiré. hæred. ſi vero obtinuit & adhuc repellitur, quia edictum non conſeruat relicta impugnantibus teſtamenta defunctorum l.filium.§.omnibus.ff.de leg.prçſtan.& l.ſi non ſolus.§.1.& l.quidam Titium.ff. ſi qs omiſ.cau. teſt. & in ſpecie per Authen. ex cauſa.C.de lib.prçter. non conſeruari relicta filio præterito impugnāti teſtamentū, decidit. gloſſ. ordinaria quam ſequuntur Martin. Silim.& communiter Doctor. in l.maximum vitium.C. de liber. præter. Bar.in d.Auth.ex cauſa colum.pen.Et ibi Iaſ.nume.15. vbi de communi pulchre Roman.conſi.516. col.vlt.vbi diſtinguit vt ſupra & bene.

2 Qui vero teſtamentum de inofficioſo querelat, ſuccumbens in eo iudicio non quidem cōtumaciter & per abſentiam indignus eſt ex eo teſtamento quicquam capere & omne emolumentum ſibi ſpectans fiſco defertur:Caſus eſt in d.l.Papinianus. §.meminiſſe.ff.de inoffic.teſtamen. Quod autem ipſe grauatus erat alteri reſtituere fiſcus capit cum onere reſtitutionis vt eſt text.ibi & eſt generale in alijs cauſis indignitatis,vt dixi ſupra in prin.nu.18.

3 Quod vero extra cauſam teſtamenti de inofficioſo dicti ille capit, non amittit: exempla habentur, in l.etiam. ff. eodem. ſcilicet in donatis inter viuos. vel in datis in cauſam dotis: idem dic in donatis, cauſa mortis, nempe quia huiuſmodi donationes cauſa mortis ſola donatoris morte confirmantur nec ab illius teſtamento pendent gloſſ. & Doctor.ibi, & videtur caſus in dicta l. poſt legatum. §. qui mortis.ff.de indign.

4 Limita in caſu quo donatio cauſa mortis fuiſſet in teſtamento confirmata glo.in dicta l.etiam,& licet Paul. Caſtren.illam improbet. quia per confirmationem non debeat reddi deterior conditio illius;attamen Bar.poſt Iaco.Butrig.in dicto §.qui mortis illam ſuſtinet ea ratione.

5 Quia quando confirmatio fit de actu, quem quis poteſt infirmare agitur ex confirmante non ex confirmato l.1.& l.ſi quādo. ff. de legat. 1. ideoque donatio cauſa mortis in teſtamento confirmata, quia ab eo vires & dependentiam ſumit, non debetur illi, qui teſtamentum ipſum impugnat & pro iſta ſententia videtur mihi caſus in d.l. poſt legatum. §. qui principale; arguendo a codicillis in teſtamento confirmatis ad donationem cauſa mortis, & in l. ſub conditione. §. 1. ff. de bon. poſſ. contra tabul.

6 Amplia eiſdem rationibus ad donationes factas per patrem filio in poteſtate, quæ morte confirmātur. nam & iſtç extra teſtamenti cauſam capiuntur. l. ſequens. quæſtio.ff.de legat.2.& ibi Bart. declarat pulchre Alex. conſi. 143. colu.vlt.in 3.& conſi.54.col.2.in 7.

7 Amplia itē ad relicta in codicillis.l.hçredi.ff de indig.ſunt enī duç ſcripturç diuerſæ:teſtm̄,& codicillus, & ēt de diuerſis diſpoſitionib: iō impugnās vnā nō prohibeẽ capere ex alia, vt inquit Paul.Caſt.in d.l. etiam, declarando tñ niſi codicilli eſſent acceſſorij ad teſtamentum, per tex.in d.l. poſt legatum.§.qui principale.

8 Amplia vt dicens inofficioſum ne dūm amittat, quod ſibi per inſtitutionē & per legata relictum fuerat, ſed etiam quod per Falcidiam & Trebellianic.detrahere poterat vt ibi,& in dicta l.poſt legatum.§. qui mortis, & in ſimili. in l. Marcellus. §. fina.ff.ad Trebellian.

9 Quinimmo

9 Quinimmo amittit legitimam iure naturę ſibi debitam, quia legitima eſt quota bonorum & portio hęreditatis. l. cū quæritur. C. de inoffic. teſta. vñ excluſus generaliter per legem a ſucceſsione non detrahit portionem pro legitima: ſic concluditur in l. Gallus. § & quid ſi tantum. ff. de liber. & poſth. in ea quęſtione an filiæ excluſæ a ſucceſsione propter filios maſculos debeatur legitima & communiter concluditur negatiue de qua quæſtione latiſſime per Barto. Socin. conſilio 140. in primo per Albert. Brun. de ſtatut. exclud. in nono articulo.

Item quia excluſus a ſucceſsione propter aliquod demeritum excluditur item a legitima Sali. in Auth. nouiſſima, in ſua diſtinctione C. de inoffic. teſtamen. quem ad hoc refert Socin. d. cõſ. 150. nu. 9. & in puncto ſic tenuit gloſ. in d. § meminiſſe. & ſequuntur Doctores dum illam non improbant. Et eſt generale in omnibus caſibus cum fiſcus aufert hæreditatē filijs vti indignis vt eis non debeatur legitima, & ita poſt Guliel. de Cun. in filio quęrelante de falſo tradit Alexand. in l. Polla. nu. 1. C. de indign. ad hoc etiam tex. in l. portiones. ff. eo. arguendo a legitima patroni ad legitimam aſcendentium & deſcendentiū inſuper amittit ea quæ ex ordinatione teſtatoris in eo teſtamento hæres vel alius rogatus fuerat ſibi reſtituere d. l. poſt legatum. §. ſi is cui. item & ſeruo ſuo vel filio ſuo in poteſtate relicta fuerant, quæ ex eorum perſona capiebat: nam ea fiſcus aufert.

10 Amplia vt nec etiam ex ſecundis tabulis capere poſsit: quia qui principale teſtamentum impugnat & a ſecundis tabulis indignus redditur licet non econtra quia plus poteſt principale in acceſſorio dicta lege poſt legatum. §. qui principale. Item & relicta cauſa conditionis implendę per dit d. l. poſt legatum. §. qui mortis.

11 Limita nonnullis modis: primo, ſi repudiaſſet ante litem motam, & ſic ante cauſam indignitatis commiſſam. tunc enim fiſcus non caperet ſecus ſi poſt, Paul. Caſt. in d. §. meminiſſe per tex. in l. proinde. ff. ſi cert. peta.

12 Secundo limita cum dicens inofficioſū deſtitit a lite ante ſententiam, vel cum ſententia lata fuit in eius abſentiam cauſa non defenſa, vel cum repoſitus aduerſus ſententiam a lite deſtitit in his ſane caſibus ſalutaris pœnitentia ſibi conceditur pulchre Caſtr. in d. §. meminiſſe, & in l. alia. C. de indign. Iaſ. in l. 1. C. eo. Decian. conſi. 85. nu. 8. & 9. & eſt generale in iſtis pœnis legalibus vt liceat deſiſtere vſque ad ſentētiam l. qui cum maior. §. accuſaſſe & l. in ſeruitutem. §. petijſse. ff. de bon. lib. Abbas in cap. ſi diligenti. nume. 19. extra de foro competen.

Limita tertio in minore, dict. l. poſt legatum. §. ſtat. & l. tutorem. ff. eodem, & l. Polla. C. eodem. plenius tamen diſtinguēdo, vt ibi per Docto.

Limita quarto, in oneroſis veluti in datione tutelæ: edictum nempe a lucris tantum remouet dicta lege poſt legatum. §. eum qui.

Limita quinto, in eo qui ex neceſſitate ſui officij de inofficioſo dixit veluti notatur in d. l. tutorem. & in d. l. Polla.

Limita ſexto, vt licet is ex diſpoſitis per teſtatorem cum effectu capere nequeat: poteſt tamen capere ab hærede ipſo etiā de bonis taſtatoris dicta l. poſt legatum. § qui accuſauit, & l. qui Titij. ff. eodē. etenim diſpoſitio l. Lucius. ff. de iure fiſc. ad ſuos terminos reſtringitur.

13 Quærelans teſtamentum de falſo & ſuccumbens ab omnibus commodis exinde prouenientibus repellitur: & fiſcus ab eo aufert vti ab indigno d. l. poſt legatum. §. ille vero & l. alia. C. eod. & l eius qui. §. fi. ff. de iur. fiſ.

Amplia in omnibus vt ſupra de eo qui inofficioſum dixit & limita, vt ibi. Amplia etiam ſi filius quem ipſe prohibere poterat falſum dixerit d. l. poſt legatum. §. ſi filius.

Declara vt qui vnum ex hæredibus falſo ſcriptum in teſtamēto dixerit poſſit ab alio capere l. Papinianus. ff. de indign.

14 Contra-

14 Contratabulās teſtamentum priuatur & ipſe per fiſcum omnibus commodis vt ſupra l.2.ff. de indig. quinimmo & eis quæ antea extra teſtamentum habuerat l. ſub conditione.§.1.ff.de bon.poſ. contra tab. vbi tex. præciſe loquitur de donatis cauſa mortis & l.in ſeruiturē.§. ſed & ſi quis. ff. de bo. lib. vbi de donatis cauſa mortis & de relictis in codicillis: ratio diuerſitatis eſt ſecundum Bart.in d. l. poſt legatum.§. ei qui,quia in accuſatione falſi & querela inofficioſi tractatur ſolum de viribus teſtamenti: ideo agens non repellitur niſi a relictis in teſtamento vel dependentibus ab eo; quia pœna non debet egredi relictum: ſed in contratabulas diſputatur de iure patris & filij l.filio.ff. de inoffic. teſta. in §.1.merito repelli debet ab omni commodo,quod a patre habet: ſic etiam pertranſeunt Alexan.in l. alia.C.de indign.& Iaſ.in l. & ſi contra.ff de vulg.

15 Aduocatus qui voluntarium officium præbuit in accuſatione teſtamenti de falſo vel inofficioſo indignus eſt ex eo capere & fiſcus ab eo aufert dicta l. poſt legatum.§.ſunt qui putant,& l. fina. in prin.ff. de inoffic.teſtam. Aduocatus autem fiſci, qui delatoris intentionem pro officij ſui munere exequitur: equidem excuſatur. dicta lege poſt legatum.§ aduocatum, & plene ſcribit Bar.in dicta lege tutorem.

16 Crederem tamen quod filius præbens pro alio officium aduocationis contra teſtamentum paternum non priuetur legitima ad tex.in l. qui cum maior. §. ſi patroni.ff.de bon.liber.& not.Barto.in dicto §. ſunt qui putant.

17 Teſtimonium dicens in cauſa falſi vel inofficioſi teſtamenti, eo pronunciato valido indignus eſt ex eo teſtamento capere & fiſcus aufert d.l.poſt legatum. §. his vero, vbi Barto.intelligit ſiue volens ſiue coactus teſtimonium dixerit.

18 Fideiuſſor quoque pro querelante in eadem cauſa eſt,dict.§. ſunt qui putant.

19 Iudex quoque qui teſtamentum falſum vel inofficioſum pronunciauit reſciſſa per iudicem appellationis illius ſententia in eadem cauſa verſatur dicta l. poſt legatū. §. quidam, vbi Barto. intelligit: cum ex eiſdem actis ſententia reſcinditur. ſecus ſi ex nouis probationibus,quia iudicij priori imputari non poſſet de mala adminiſtrata iuſtitia, ī materia autem de aduocato,iudice, & teſte qui contra donatorem vel dominum dixerunt an ob id feudum aut donata amittant ſcribit d. Ripa in l. fina.in nona,decima, & vndecima quęſt. C.de reuocan.donat.

20 Is denique qui deſtituit teſtamentum & teſtatoris preces indignus eſt ex eo aliquid capere.l. ſi patroni. §. qui fideicommiſſariam,verſic. cur enim. ff. ad Trebellian.vbi propterea infert, quod hęres coactus adire hæreditatem nec quartam Trebellianic. nec fideicommmiſſa, aut legata ex eo teſtamento capit: ab eo tamen fiſcus non aufert.

DE INGRATIS VERSVS DEFVNCTOS. Titulus Octauus.

1 *Ingratus erga defunctum indignus eſt capere ab eo per vlt.volunt.*

2 *Ingratus facit ſe indignum beneficio recepto.*

3 *Vxorem defuncti cognoſcens indignum ſe reddit capere ab eo.*

4 *Occidens vel vulnerans aliquem ex coniunctis indignus eſt capere ab eo.*

Ingratitudinis cauſas erga defunctum committens indignus redditur ab eo capere & fiſcus aufert.

5 *Vidua committens ſtuprum indignam ſe facit capere ex diſpoſitione ſui mariti.*

6 *Donata inter viuos ob cauſas ingratitudinis in defunctum commiſſas reuocantur.*

7 *Ingratitudo commiſſa in vita beneficiantis operatur vt relicta per vltimam voluntat. ipſo iure reuocentur ſecus ſi poſt mortem.*

8 *Beroi ſententia conſi.32. in ſexto dubio vol.2, reprehenditur.*

9 *Ingratitudo viuo teſtatore commiſſa non impedit hæredem ſuccedere.*

10 *Heres poteſt dicere & excipere de ingratitudine commiſſa in vita teſtatoris quam teſtator ipſe ignorauerit.*

11 *Hæres domini pōt excipere de fellonia cōmiſſa per*

per vaſſallum domino ignorante.

12 *Hæres donatoris poteſt arguere donatarium de ingratitudine cōmiſſa in donatorem ignorantem.*

13 *Hæres mariti an poſſit excipere de adulterio vxoris ad amiſſionem dotis.*

1 INgratum erga defunctũ iura perſequuntur, vt indignus exiſtimetur quicquam capere per eius teſtamentum vel per aliã illius vltimam voluntatem, adeo vt fiſcus ab eo vti indigno beneficium auferat l. 1. ff. de indign.

2 Nil mirum, quia ingratus facit ſe indignum beneficio recepto, ca. 1. §. eſt & alia, verſic. item qui dominum in tit. quæ fuit prima cauſa. ben. amit. vbi Afflict. notat. Exemplum reddit tex. in d. l. 1. in eo, qui defunctum illicitæ mercis negociatorem detulerit, quamuis etiam ex ea delatione præmium ex publico conſecutus ſit.

3 Aliud exemplum tradidit glo. in l. ſororem. C. eod. in eo qui vxorem filiamve defuncti poſt illius mortem cognouiſſet ſequuntur communiter Docto. Barto. in d. l. 1. intellige in vxore defuncti viduante, alias ſi denuo nupta fuiſſet offenſa non reſpiceret priorem virum, ad ea quæ ſcripſi infra, in titulo de mulieribus binubis ſub. numero 10.

4 Exemplificat præterea Barto. in eo qui occidiſſet vel vulneraſſet aliquem ex coniunctis ipſius teſtatoris aut aliam conſimilem inimicitiæ & ingratitudinis cauſam commiſiſſet, ex qua ſi teſtator viueret relictum infirmaretur: ad tex. in l. ex parte. ff. de adimen. leg. & in l. ſi inimicitię. ff. de indign.

5 Adde aliud exemplum in vxore quæ poſt annum luctus ſtupraſſet, nam ab ea vti ab indigna fiſcus auferret, intra annum vero exequenda eſſet pœna de qua in l. 1. C. de ſecun. nupt. ſic Ioan. de Garron. in repet. dictæ l. 1. nu. 73. & ante eum Corn. in l. fideicommiſſum. C. de fideicom.

6 Adde idem eſſe in datis & donatis inter viuos: nam & hæc ab ingratis auferri ęquum eſt, eiſdem rõnibus, & infra dicet.

7 Quę autem ſit ratio, quod ob cauſas ingratitudinis cõmiſſas in vita teſtatoris relicta ipſo iure reuocentur, ad tex. in l. 3. §. fina. & in l. ex parte. §. fina. ff. de adimen. leg. & in d. l. ſi inimicitiæ, non ſic mortuo teſtatore: Reſpondet Bar. quia teſtatore adhuc viuente relicta non receperant ſuã confirmationem, ideo facilius ex præſumpta contraria voluntate reuocantur poſt mortem vero teſtatoris quia iam confirmationem ſuam receperunt & ille erat capax propterea fiſcus aufert: & ita etiam ſenſit Ripa in l. fina. nume. 153. C. de reuoc. dona.

8 Sed contra, quod immo fiſcus non auferat & legata remaneant penes hæredem conſuluit Berous conſilio 32. in 6. dubio volumine ſecũdo, vbi hoc voluit ne dum in legatis annuis, ſed etiam in legatis puris, verum eius conſultatio vt ex præmiſſis patet non eſt ſecundum iuris ciuilis rationes.

9 Sed iterum quæritur, nam ob cauſas ingratitudinis commiſſas viuo taſtatore hæres ſuccedere poteſt ex teſtamento & ab inteſtato, nec repellitur niſi teſtator illum exhæredet, aut teſtamentum reuocet, & in hęrede ex teſtamento eſt caſus in d. l. ex parte: & ab inteſtato in l. omnimodo. C. de inof. teſta. & in §. cauſas, in Auth. vt cũ de appell. cog. & in §. ingratitudinem, vbi Ang. notat in Auth. de nup. & tradiderũt Guli. Cun. Bal. Ang. & Pau. i l. fratres. C. de inoffic. teſta. Ripa in d. l. fina. nu. 47. & conſuluit Soci. Sen. conſi. 105. in 3. igitur non etiam videtur repellendus ob cauſas commiſſas poſt mortem teſtatoris. nec obſtare videtur tex. in d. l. 1. quia loquitur in relictis particularibus. Sed tu dic idem eſſe in ſucceſſionibus vniuerſalib. per glo. in d. l. ſororem, quam Doctores communiter ſequuntur. & ad argumentum reſponde, quod offenſus a ſucceſſore ſuo non reuocando teſtamentum vel illum non exhæredando videtur iniuriam remiſiſſe ideo lex nihil ſupplet ad tex. in l. 1. §. fina. ff. ad Sylla. Cum vero offenſa cõtigit poſt illius mortem quo tempore defunctus nõ

habet

habet nec velle nec nolle l.1.C. de ſac.ſan. eccleſ. æquiſſimum fuit vt lex ſubueniret aduerſus ingratos vt formidine pœnæ in officio maneant, & ſic Iaſ. ſenſit in d.l.ſororem col.vlt.

10 Vnde infertur, quod ſi offenſa fuiſſet cõmiſſa ſuperſtite teſtatore ac eo ignorante operaretur effectum reuocationis legati prout eo ſciente Bar.in d.l.1.& ſi nõ poſſet talem effectum operari veluti in ſucceſſionibus vniuerſal.d. l.ex parte, vel in datis inter viuos in quibus requiritur animi declaratio ad l.fina.C.de reuoc.don.in his ſane videtur quod de ingratitudine dici & excipi poſſit, quia grauior eſt offenſa in viuum quam in mortuum ad hoc decifio Ioan.And.ad Specu. in titulo de feudis.§.vltimo, in verbo. Reuoluitur, vbi inquit.

11 Quod licet hęres domini non poſſit expellere vaſſallum de feudo ob felloniam commiſſam viuente & tacente domino, illud verum eſſe ſi dominus ſcierit, ſecus ſi ignorauerit, aut tam repente deceſſerit, quod vlciſci non potuerit, ſequuntur Iſer. Bal.& alij feudiſtæ, in c.1.§.porro, in titu. quæ fuit pri.cau.ben.am. Alex.in l.rei iud. §.hæredi.ff.ſol.mat. Aret. conſi. 14. Clar. ex aliorum auctoritate, in §. feudũ.q.64.

12 Sic etiam contingit in hærede donatoris qui offenſam ignorauit Ripa d l fin. quęſt.61.& nume.153. vbi ita decidit in proprijs terminis.

13 Et in hęrede mariti excipiente de adulterio vxoris commiſſo marito ipſo ignorante ad amiſſionem dotis Alex.in d.§.& hæredi & in conſi.189.col 1. in 6. Ruin. conſi.155.in 3. & nouiſſime D.Menoch. conſi. 30. & fuit opinio Roman. in dicto §.& hæredi.

Sed aduerte quia termini ſunt diuerſi: nam dos eſt proprium mulieris patrimonium & in eo nõ habet a marito titulum lucratiuum: ideo ex præmiſsis non licet arguere ad dotis amiſſionem, quamobrem plerique Doctores indiſtincte negant hæredibus mariti talem cõpetere exceptionem Bal.in d.§.& hęredi, & in conſi.182. Petrus de Firmo. in 3.ſequuntur Imol.& Paul.in d.§.Bal.& Imol.in l. cum mulier in 15.opp.ff.ſol.mat.& Alex.in d.l.ſororẽ Iaſ.in l.fideicõmiſſum.C. de fideic. Deci. in l.cum quædam puella: col.2.ff.de iuriſ. om.iud.& in c.paſtoralis col. vlt. extra de iud.per tex.in l.ſi vxor.§.1.ff.de adulte. ibi quamuis, ſi vidua eſſet ſtuprũ inpune in ea cõmitteretur. Sequunt amplisſime Crau. conſ.204.col.3.& 4.Soc. Iun. cõſ.111.in 3.Rolan.à Valle ꝯſ. 86.in 2. Brun.de ſtat. exclud.in 6.artic.num.287. & in iudicijs hanc conſuetudinem probauit Boer. deciſ. 338. vbi refert ſecundum hanc partẽ bis fuiſſe iudicatum.

Alij vero diſtinguendo ꝯcludunt priorem ſententiam procedere in vidua ſtuprante intra annũ luctus: ſic Ioan.de Garron.in authen.eiſdem.nume.20.C.de ſec. nup.Roland.poſt plures d.conſi.86. num. 41.Borgnin. in tract. de tutore & curatore.nu.221.ſecundum quam in his terminis iudicatum refert deciſ. Pedemon.77. Ego autem a ſecunda opinione indiſtincte recedere non audeo: quia in pœnis ad rei & patrimonij proprij amiſſionem non mihi videtur licita extenſio.

DE CONCVBINIS.

Titulus Nonus.

1 *Concubinæ regulariter donari, & relinqui poteſt limita, & declara, vt ibi.*

2 *Fallit cũ cõcubinatus eſt prohibitus et illicitus.*

3 *Miles armata militia concubinæ donare aut legare nequit.*

4 *Concubinæ religioſus donare nequit.*

5 *Sacerdos confitens ſe debitorem concubinæ, eius confeſsio non probat.*

6 *Confeſsio ſacerdotis aſſerentis ſe debitorem concubinæ, vel emiſſe de denariis ſuæ concubinæ non probat.*

7 *Aduocati non poſſunt donare cum effectu concubinis ſuis.*

8 *Milites noſtri temporis qui arma profitentur non donant concubinis*

9 *Idem eſt in militibus nauali militia.*

10 *Concubinæ virorum illuſtrium an ab eis per donationem capiant.*

11 *Concubinæ pro benemeritis donari poteſt.*

12 Concubinæ in cauſam dotis vt nubere poſſit donatio facta valet.

13 Concubinæ donatio facta per prohibitos iuramẽto non firmatur.

14 Concubinæ principes donare poſſunt.

15 Concubina præmoriente fiſcus ei relicta non aufert.

16 Concubinario an concubina donare poßit.

17 Concubinæ filiis extantibus ex vxore vel alia concubina an donari poßit.

1 COncubina regulariter capere poteſt & cum effectu a concubinario ex contractu & per vlt. volun. l. affectionis. l. donationes. ff. d' don. l. qui concubinam, & l. item legato. §. parui. ff. de leg. 3. § 1. in Auth. qui. mo. nat. effi. leg. gl. Bar. & Bal. in l. miles ita. §. mulier. ff. de teſt. mil. Rom. conſi. 43. ad primum & cõſil. 478. Iaſ. in l. miles ita, col. pe. & vlt. ff. de re iudi. & in conſi. 37. in 3. Horum eſt ratio quia concubinatus iure ciuili eſt permiſſus, concubinam autem accipe vt dixi in lib. 3. in tit. de natur. & ſpur.

2 Limita in caſu cum complexus eſſet punibilis vel illicitus ſecundũ leges ciuiles ſic Iaſ. in dictis locis poſt Cu. in d. §. mulier, per illũ tex. & eſt caſus in l. Claudius & in l. mulierem. ff. de indig. & idẽ tenuit Bened. Capra conſi. 127. cum vt præſupponitur, Iaſ. d. conſi. Didac. in c. peccatũ. par. 2. §. 2. nu. 2. de reg. iu. in 6. & hoc caſu fiſcus aufert: quia lucrum inter has perſonas turpe eſt & turpia lucra per fiſcum auferuntur: dixi ſup. in tit. de indig. n. 6. Qua ratione, quia concubinatus iure pontificio prohibitus eſt, ac etiam ex perſeuerantia punibilis non immerito dicendum erit eo iure inſpecto donationes inter concubinarios non valere cum effectu: ſed fiſcus non aufert, quia hoc non eſt in iure ſcriptum.

3 Limita ſecundo in concubina militis: nam ab eo nec per contractum nec per vltimam voluntatem capit d. l. miles ita. §. mulier. l. mulierem. ff. de indig. & l. 2. C. de dona. inter virum, vbi quod eidem donata miles reuocare poteſt; intellige quod concubina nõ capit cum effectu, quia niſi miles reuocauerit poteſt fiſcus auferre, d. l. 2. & d. l. mulierem gl. Bar. & cõiter Do. in d. l. affectionis. idem Bar. in d. §. mulier. & in d. l. miles in prin. vbi ampliſſime Iaſ. & Ripa, & tradidit Bal. in c. tuę ext. de ꝓcurator. vbi qđ ſolus fiſcus poterit opponere Capella Tholoſana deciſ. 141. & Io. de Garonib. in repet. l. 1. nu. 33. C. de ſec. nupt. vbi tamen refert alios dicentes donationem eſſe nullam quaſi quod militis concubina ſit incapax, ſed male, quia incapax non reputatur, ſed indigna habere q̃a lucrum ſit turpe. forte poſſet diſtingui, vt fiſcus non auferat a ſimplici concubina, d. §. mulier. & d. l. 2. ſed ab ea cum qua commiſſum fuit ſtuprum vel adulterium d. l. mulierem & l. Claudius.

4 Limita quarto in concubina religioſi, arguendo a milite armatę militiæ ad militẽ cęleſtis militię, elegans fuit hęc ampliatio Ricar. Malumb. quem ſecuti fuerunt poſteriores ad eum Bart. & communiter Doct. in d. l. miles ita, in prin. & in d. l. mulierem, & in d. §. mulier, & in d. l. affectionis & in d. l. 2. C. de dona. inter virũ Ang. conſi. 189. ſuper puncto. ratio eſt, quia ẽt clerici militare dicuntur, epiſtola: Inter claras. C. de ſum. Trin. Item quia priuilegia cõceſſa militibus armatę militię, prę terquam ob ignorãtiam iuris communia ſunt etiam ad milites cęleſtis militiæ: pro vt ex commun. concluditur. in d. l. miles in prin. ff. de re iud. & in l. Centurio. ff. de vulg. & eſt vera opinio quam etiam ratio publicæ honeſtatis plurimum adiuuat, & conſulendo ſecuti ſũt Pet. de Anch. cõſ. 247. Dec. conſi. 132. Mantua conſi. 169. colum. vltim. in 2. Por. Imol. conſi. 21. in 1. dubio.

5 Qua ratione conſuluit idem Ancha. d. conſi. confeſsionem factam per ſacerdotẽ de aliquo ſuo debito erga ſuam concubinam, vti emanatam inter perſonas ſuſpectas nõ probare debitum ad no. in l. ſi forte. ff. de caſtr. pecul. & in l. ſi donatione. C. de collat.

6 Et in clerico emente noĩe ꝯcubinæ & profitente

profitente de illius pecunijs emere, confeſsionem illam nihil probare eadem ratione reſpondit Dec. d. conſi.132.ſecutus eſt Ripa d.l.miles.nu.11.

7 Extende ad Aduocatos & ſic ad milites literatę militiæ,ſic poſt Ricar.concludit Bar.in d.l.miles ita, & ſequuntur communiter alij. ratio eſt, quia etiam aduocati militare dicuntur. l. Aduocati.C. de aduoc. diuerſ.iud. item quia militum priuilegia præter attributa iuris ignorantiæ cauſa communia ſunt aduocatis gl. in d. l. miles.gl.in l.1.§. eſt & alius.ff.ſi a pat.quis fuer. man. Doctores in d. l. Centurio: & eſt communis opinio Port. dicto conſilio 21.

8 Extende item ad milites noſtri temporis qui arma profitentur Roman. d. conſi. 43.& not.in d.l.Centurio.

9 Amplia item ad milites naualis militię modo tamen piratæ non ſint Ripa in d. l. miles.nu.60.

10 Amplia item ad concubinas virorum illuſtrium: quæ tamen viliſſimæ ſint. l. 1.C. de nat.liber.Rum.conſi.109.nu.32. in 3. intelligendo tamen iuxta terminos dictæ legis.

11 Declara vt pro benemeritis valeant relicta & donata: modo tamen de meritis conſtet,& æquiualentia ſint Anch.d.conſilio 247.deciſ. Neapol. 102. Mantua d. conſilio 169. & Port. Imol. dicto conſilio 21.

12 Declara, vt etiam data in cauſam dotis valeant ob ſingularia dotis priuilegia: ſic ex pluribus concludit Portius d.conſ.21. confirmo quia dotata mulier de facili nubere poterit & ad meliorem vitam duci. quod admodũ fauorabile eſt c. inter opera ext.de ſponſalib.

13 Declara vt a milite facta ſi iurata ſit valeat ad exemplũ donationis inter cõiuges ſic Ro.d.ↄſi.43.in 4.dub. Cuius tñ opinio mihi non placet,qa diuerſa eſt ratio,nam concubinæ donatio facta non valet, quia lucrũ eſt turpe ideo fiſcus aufert: ac inter cõiuges nõ hæc eſt ratio prohibens.ideoque in milite cœleſtis militiæ donationẽ iuramento non firmari ſcripſit Ripa in d. l. miles. nume. 12. & conſuluit Crauetta conſilio 229.

14 Declara vt indiſtinctè valeat facta per principes in ſuo ſtatu neminem recognoſcentes ſuperiorem ſic Bald.conſi.457. ad euidentiam in 5.& idem Bald.conſi.248. & 267.in j.nil mirũ quia ſupra leges ſunt. l.princeps.ff.de legib.

15 Declara item vt concubina pręmoriente militi relinquenti fiſcus ſic relicta non auferat l.fi.§.1.ff.de indign.

16 Declara inſuper vt ſicut concubina non capit a concubinario ſic nec etiam vir cõcubinarius ab ea capiat ſic Bal.ſenſit conſ. 457.in 5. quod eſt in conſi. 267. in 1. nil mirum: quia ratio videtur ęqualis, & eſt caſus in l.Claudius.ff.de indign.

17 Declara vltimo,quod extantibus filijs legitimis: vel naturalibus non poſſit concubinæ relinqui vltra modum: ſicut ſcripſi infra de incapacibus. in titu. de natis ex patre in dignit.ſub num.10. & latius in ti. ſeq. Reliqua de concubina vide in tit. de natis ex patre in digni.conſti.

DE VARIIS CAVSIS EX QVIBVS QVIS REDDITVR INDIGNVS. Titulus Decimus.

1 *Status alicui queſtionem mouens indignus eſt ei ſuccedere.*

2 *Diſponens per contractum inter viuos de hereditate viuentis indignus eſt ei ſuccedere & fiſcus aufert.*

3 *Indignus eſt qui paciſcitur de diuidenda hereditate viuentis.*

4 *Filii viuente & non conſentiente patre diuidẽtes paternam hereditatem indigni redduntur & fiſcus aufert.*

5 *Vxorem ducens ex legibus ducere prohibitam indignus eſt ab ea capere.*

6 *Tutor & curator de iure ciuili pupillam vxorem ducere prohibentur ante redditas rationes.idem eſt in heredibus eorum.*

7 *Pupillæ debitor vltra cauſam tutelarem eam vxorem impune ducere poteſt.*

8 *Tutor & curator Adulto ſuo filiam propriam vxorem dare non prohibentur.*

9 *Magiſtratum in prouincia gerens in qua nec originarius nec incola ſit vxorem iure ciuili in ea ducere prohibetur, iure autem Canonum ſecus.*

10 *Matrimoniali in materia attenditur ius Canonicum.*

11 *Coniugati qui antea per adulterium ſe pollaerant inuicem ſibi dare vel relinquere indigni ſunt & fiſcus aufert.*

12 *Vendens rem alienam ſcienter emptori ſcienti indignus eſt pretium retinere.*

13 *Hæres ſubtrahens rem hæreditariam indignus eſt in ea Falcidiam detrahere.*

14 *Hæres non conficiens inuentarium perdit Falcidiam, & inſolidum tenetur.*

15 *Hæres qui doloſe omiſit res aliquas in inuentario deſcribere an cadat a beneficio inuentarii in totum & qua pœna puniatur.*

16 *Captiuum redimere negligens indignus eſt illi ſuccedere.*

17 *Furioſi hæres qui illius curam non ſuſcipit arcetur ab eius ſucceßione.*

18 *Hæres iußus a teſtatore aliquid facere, præcepto non parens, an hæreditatem perdat & cui differatur.*

19 *Hæres iußus aliquid facere ſub pœna priuationis hæreditatis, non paruit, cui hæreditas acquiratur.*

20 *Fideicommiſſum vniuerſale, in dubio cenſetur ordinatum fauore venientium ab inteſtato.*

21 *Hæres qui priuatur hæreditate illam reſtituit per fideicommißum.*

22 *Hæres a quo aufertur hæreditas, an detrahat Trebellianicam.*

23 *Fidem tacite commodans de reſtituendo incapaci, indignus redditur & fiſcus ab eo aufert.*

1 QVæſtionem de ſtatu alicui mouens indignus redditur, vt ſic ante controuerſiam motam relicta fiſcus vti ab indigno auferat lege ſi inimicitiæ, & lege, cum tabulis. ff. de indign. & nota textum in dicta lege, cum tabulis: loquentem in pupillo, cui ille litis ſtatus motor ſubſtitutus erat pupillariter. Adde, quod dixi de relictis ante litem motam: nam ſi poſt litem de ſtatu, controuerſiam paſſus ille relinqueret vtique capere poſſet, & cum effectu, quia iura non reſiſtunt: nempe, quia iniuria & offenſa ab illo remitti poteſt. adde præterea quod litis motor de ſtatu repellitur etiam a ſucceſsione illius ab inteſtato per dicta iura & in terminis reſpondit D. Decian. d. conſilio 85. per totum in 1.

2 Diſponens per contractum inter viuos de hęreditate in totum, vel in partem ſeu de parte bonorum alicuius viuentis quoniam aduerſus bonos mores & gentium iura feſtinauit, indignus exiſtimatur: & idcirco hæreditas ſibi deinde delata per fiſcum aufertur. l. 2. in fine. ff. de indign. l. quidam in iure & l. ſequent. ff. de donation. quæ tamen iura intellige cum ſub nomine hæreditatis vel ſub titulo futuræ ſucceſſionis ſic ea cauſa expreſſa ſacta ſit conuentio vel diſpoſitio etiam, quod de re aliqua particulari facta fuerit: ſecus autem cum quis rem alicuius viuentis non ſub ſpe obueniendæ ſucceſſionis donaſſet aut vendicaſſet, valet enim rei alienæ venditio aut donatio quo ad obligationem perſonalem l. rem alienam. ff. de contrahen. emptio. l. Ariſto. ff. de donationib.

3 Similiter ſi inter duos facta ſit conuentio de diuidenda hæreditate alicuius viuentis aut aliter diſponenda, huiuſmodi pactum vti contra bonos mores & triſtiſſimæ ſpei, nempe inducens votum captandæ mortis improbatur. l. fina. C. de pact. limita & declara niſi illius de cuius bonis agitur conſenſus accederet, vt dicit ille tex. vbi ampliſſime ſcribitur.

4 Idcirco cauti ſint filij ne viuente & nō conſentiente patre diuidant inter ſe bona & hæreditatem paternam: quia fiſcus ab eis vti ab indignis poſtea auferret, Paul. Caſtr. in d. l. fina. colum. 2. Iaſon. columna tertia, Boſ. in titu. de indign. numero 2. Sed contra præmiſſa quod ob factum contra bonos mores fiſcus non auferat videtur caſus in l. 1. C. de ſecun. nup. circa quē tex. varie ſe inuoluit Philip. Dec. ibi ſub numero 13. poteſt res ponderari duobus modis, primo, quod fiſcus nō aufert vti ab

indigno

indigno niſi in caſibus de iure expreſsis di xi in princip. num. 2. Secundo reſpond. fiſcum in caſu d. l. 1. auferre poſt tamen certas perſonas ſic & in caſu l. 1. C. de natur. liber.

5 Vxorem ducens, quam ſibi ex legibus ducere interdictum erat non poteſt per vlt. voluntatem quicquam ab ea capere & quæcunque eidem relicta fiſcus aufert ipſa autẽ ab eo capit. l. 2. §. 1. ff. de indign. vbi tex. duo ponit exempla.

6 Primum in tutore & curatore qui pupillam minorem 25. annis ſine patris deſtinatione ante redditas rationes vxorem duxerit, vel filio aut alij qui ſibi coniungitur per patr. poteſtatem vxorem dederit: ad hoc tex. in l. tutor. in l. ſi quis tutor, in l. Senatuſconſulto, in l. non eſt matrimonium & in l. non ſolum. ff. de ritu nupt. & in l. ſi pater, & in l. ſi tutor. C. de interd. matrim. quod ideo cõſtitutũ fuit ne puellæ in re familiari circumſcribantur ab ijs qui tutelæ geſtę rationem ſibi reddere tenentur. qua ratione tutoris & curatoris hæres ante redditas rationes & ipſe arcetur a matrimonio cum pupilla contrahẽdo dicta l. nõ ſolũ & l. libertum. §. primo. ff. de ritu nup.

7 Qui tamen ex alia cauſa quam tutelę debitor eſt pupillæ impune cum ea matrimonium contrahit d. l. non ſolum. §. ſi puellæ, & l fi. C. de interd. matrimo.

8 Poteſt tamen tutor vel curator pupillo adulto filiam ſuam vxorem dare dicta lege libertum. §. tutor. & lege curatorem. C. de interdic. matri.

9 Secundum exemplum eſt in eo, qui in prouincia, in qua originem aut domicilium non habebat: & magiſtratum gerebat vxorem duxit, aut filius eius l. ſi quis officium, l. qui in prouincia, l. præfectus & l. eos qui. ff. de ritu nup. niſi poſt depoſitũ officium mulier in eadem voluntate perſeueret: nam matrimonium conualeſcit, & liberi poſtea nati legitimi ſunt d. l. eos qui, & l. ſi quis in ſenatorio. ff. eo. & antea progeniti legitimantur. l. qui cõtra C. eo.

10 Hęc autẽ iure ciuili vtiq; probata ſunt, de iure autem canonico quod in materia matrimoniali attendendum eſt Bar. in l. priuilegia. C. de ſac. ſan. eccleſ. cũ alij adductis per Rol. à Vall. de lucro dotis: q. 101. Huiuſmodi nuptiæ ꝓhibitę non ſunt, Abbas in cap. fi. extra de ſecund. nupt. Felyn. in cap. 1. nume. 17. extra de ſponſali. Alex. & Iaſ. in l. ſi filius a patre. §. ſi quis. ff. de lib. & poſth. ideoque cum matrimonium interdictum non ſit non videtur quicquam marito de indigno opponi poſſe.

11 Coniugati, qui antea de adulterio inter eos commiſſo polluti erant, a ſeipſis capere nequeunt & data ac relicta fiſcus aufert l. Claudius. ff. de indign. Amplia ad concubinarios qui de facto matrimoniũ non contraxiſſent obſtante eis cauſa præcedentis adulterij Capra cõſ. 127. ꝑ totũ.

12 Vendẽs rem alienam ſcienter emptori item ſcienti indignus eſt precium retinere, quod emptor amittit, & fiſcus illud aufert, gl. Bal. & Saly. in l. 2. C. ne rei domini. & eſt ratio quia turpia lucra fiſcus aufert. l. Lucius. ff. de iure fiſc. & ibi not. & dixi ſupra in princip. Afflict. in terminis. in cap. 1. nume. 33. per illum tex. in titu. de prohib. feudi alien. per Lothar. & in titu. de prohib. feudi alien. per Feder. in notab. 13. num. 9.

13 Hæres ſubtrahens rem aliquam hęreditariam alicui legatam amittit in ea Falcidiæ commodum, & illud fiſco defertur l. reſcriptum. ff. de indig. l. beneficio. ff. ad leg. Falcid. ratio: quia pœna non egreditur terminos delicti, ideo in alijs rebus legatis vtitur beneficio Falcidiæ ad ſui cõmodum.

14 Sed vtrum iura illa ſint correcta, per iura noua diſponentia quod hæres non conficiens inuentarium teneatur præſtare ſolida legata, & fideicommiſſa. §. ſi vero abſunt & §. ſi vero nõ fecerint ĩ Auth. de hæred. & Falcid. & materia abũde tractata, in d. l. beneficio. & in l. Paulus. ff. ad leg. Falcid. per Soc. iun. conſi. 108. nu. 43. in 2. Grat. conſi 17. in fine & conſi. 25. in 2. & per Port. Imol. conſi. 50.

Concluſiue dicas aut hęres non confecit inuentarium & hoc caſu quia tenetur inſolidum nedum legatarijs & fideicommiſſarijs, ſed etiam creditoribus in rebus ſupra adductis & Falcidiam amittit vt ibi ideo fruſtra de Falcidia quęritur.

15 Aut vero hæres inuentarium confecit: ſuppreſsit tamē vel abſtulit res aliquas hęreditarias: & hoc caſu in quas pœnas incīdat, ſunt opiniones: nam Bar. d. l. reſcriptum: poſt Dyn. & Iacob. Beluiſ. tenuit, quod in totum cadat a beneficio inuentarij & teneatur inſolidum creditoribus & legatarijs & idem Bar. in d. l. Paulus & in d. l. beneficio.

Sed idem Barto. in l. fina. §. illo. C. de iure delib. aliter tenuit: dicens, quod pro rebus ſubtractis teneatur reponere duplū in hæreditate, per tex. in d. §. illo, & prætera amittat Falcidiā in omnibus ſecutus glo. in §. ſancimus in Auth. de hæred. & Falcid. & reprehendit Cynum: in Auth. ſed cum teſtator, C. ad leg. Falcid. tenentem adhuc quo ad Falcidiam vetera iura eſſe incorrecta, & cum Barto. in d. §. illo, tranſeunt Sal. Fulgoſ. Paul. Alexan. & Iaſ. Roman. conſi. 276. viſis ſub numero 8. vbi quod de Falcidia dicitur ampliat ad amiſſionem Trebellianicæ. ſequuntur Hieron. Grat. conſilio 17. nume. 11. in 2. Bellon. conſi. 30. nume. 6. deciſ. Pedemont. 147. nume. 9. Sentit tamen Barto. & pręcitati Doctores quod non teneatur creditoribus, & legatarijs vltra vires hæreditatis, quod etiam voluit Bart. ipſe in conſi. 154. numero 7. & 8. ſecutus eſt Franc. de Porcellin. in ſuo tracta. de inuentario, in ſexta quæſtione, numero 6. & idem voluerunt Angel. Imol. & Paul. Caſtren. in dicta l. Paulus, & hæc videtur magis cōmunis.

Sed cum priore Barto. ſententia, quod hæres in totum cadat a beneficio inuentarij reſpectu etiam creditorum & legatariorum tenuerunt quamplures Clariſſ. Iureconſulti Bal. in d. l. ſi §. cum igitur nu. 8. Guido Papa in tract. de inuentario nu. 5. & 6. intelligendo tamen vt per eum cum hęres ſcienter & doloſę omiſit res nō paruui momenti, vt tradidit Spe. in ti. de inſtr. edit. in § dicto de impugnatione, in verſ. ſed ſi omnia, Abb. conſi. 73. nu. 6. 7. & 8. in 2. Socin. Iun. in conſi. 108. nu 43. in 2. & pulchre Hieron. Grat. reſponſ. 25. in 2. Quorum opinio ratione fundatur, quia inuentarium fuit fraudatum, & vitioſe factum, ideoque hęredi prodeſſe non debet.

Mihi quidem quo ad creditores, & legatarios placet Bar. & ſequacium opinio in d. §. de illo: quem cum correctum non videam ſtandum eius deciſioni cenſeo ad l. præcipimus. C. de appellat. quod vero attinet ad Falcidiæ, & Trebellian. beneficium: tenendo, quod hæres ob ſubtractionem aliquarum rerum perdat in totum beneficium dictarum quartarum: punctus quidem eſt, an id cedat commodo legatariorum: an vero ad fiſci commodum iuxta veterum legum formam, vt ſicut iure antiquo Falcidia in re ſubtracta pertinebat ad fiſcum, ita nunc in omnibus: quia hæres ex delicto ſuo in omnibus Falcidiam amittit: & pro fiſco valida mihi videtur ratio.

16 Captiuum redimere negligens indignus eſt illius ſucceſsione ex teſtamento, vel ab inteſtato: tamen fiſcus capit: ſed eccleſia illius loci cum onere eam hæreditatem diſtribuendi in captiuorum redemptionem ſaluis legatis, & fideicommiſſis alteri relictis: nec a tali pœna excuſatur maior annis 18. minor tamen 25. ſic habetur in Authen. ſi captiui. C. de epiſcop. & cler.

17 Furioſi hæres ex teſtamento, vel ab inteſtato, ſi monitus curam illius neglexerit, & alius ſuſcipiat, priuatur illius ſucceſsione: quæ ſimiliter non fiſco defertur, ſed illi qui pręmiſſa proteſtatione, vt ſupra eius curam ſuſcepit textus notab. in Authentic. liberi furioſi. C. de epiſcop. Aud. & latius in corpore vnde ſumitur.

18 Hęres iuſſus a teſtatore aliquid facere ſi eius præcepto non paruit, fiſcus ab eo non aufert vti ab indigno hęreditatem. l. non

oportet.

oportet. C. de indign.ſecundum communem intellectum: ſi tamen monitus & interpellatus neglexerit, defertur ſucceſsio ablata ſibi hęreditate quibuſdam perſonis & vlt.loco fiſco cum oneribus legatorum; & fideicommiſſ. ad tex.in Auth.hoc amplius.C.de fideicommiſſ.& in corpore,vnde ſumitur, & nota quia monitio manare debet ad inſtantiam habentis pecuniarium intereſſe aliàs locus eſſet deciſioni in d.l.cũ oportet: veluti adnotarunt Fulgo.& Alexand. Si tamen teſtatoris præceptum nudum eſſet,nec hæres obligaretur, nec fiſcus auferret ad text. in l. quoties la prima: & inde notat Bald.C.de fideicommiſſ.num.6.

19 Cum vero teſtator iubet hęredem aliqd facere ſub pœna priuationis hęreditatis: nec in quem deuenire velit expreſſerit: fiſco locus non eſt, ſed ſubſtituto,vel coniuncto,aut venientibus ab inteſtato, quorum fauore pœnam priuationis indixiſſe cenſetur, non autem fiſco prouidere voluiſſe,ſic conſuluit Ange. conſi. 168.teſtator in 4.dubio, nil mirum: quia fiſcus nõ aufert ab indigno,niſi in caſibus in iure expreſsis,vt dixi ſup. in prin.intellige niſi,& is teſtatoris voluntatem contempſiſſet ad tex..in l.cum pater.§.liberis.ff.de leg.2. ſic Oldr. conſil. 16. in 3. quæſtio Amplia ẽt qđ teſtator in fauorẽ certæ perſonæ iuſſiſſet aliquid fieri puta hæredẽ non debere moleſtare vxorem ſuam ſub pœna priuationis hæreditatis:nam adhuc hæreditas ablata non vxori,ſed ſupra relatis deferretur ſic eleganter Bar. in l. vxorem. §. hæres.ff.de leg.3. Bal. & Iaſ. in l. 1.C. de indign. idem Bald.in l.1.nu. 43. C.de his quę pęnę nom.Imo.in l.paterfamilias.ff.đ hered.inſt.Alexand.conſil.138.col.ulti.in primo.Pau.Caſtr.conſil.221.in 2.Aretin. conſil.67.in 2.dubio.Ruin.pulchrè,& late.conſi. 87.col.2. in 2.Sed contra quod venientes ab inteſtato non habeant, niſi ſint de cõiunctis,uel ſubſtitutis, ſed fiſcus conſequatur decidit Oldrad. conſi. 19.in 3.dubio, quia tunc non eſt, qui ſeruare poſſit voluntatem defuncti ex eius diſpoſitione ſecutus eſt Simon de Pretis, libro 5.interpretat.prima dubitat.nu. 43.

20 Sed pro priori opinione facit alia communis concluſio: quòd fideicom. vniuerſale iniunctum hęredi grauato, non expreſſa perſona honorati fauore venientiũ ab inteſtato indictum cenſetur: vt eſt caſus in l. pete. in princip. ff. de leg. 2. vbi Barto.Bal.Caſt.& alij adnotarunt,& conſuluit idem Bal. conſil.468. Quidam Titius,Curt.ſen.conſi.75. Andreas de Caſſano.col.pen. Alciat.conſi.169.lib.9.ſecundum Venetam impreſsionem.

21 Cum verò teſtator in caſu contrauentionis iubet hæreditatem ſuam,in quempiam deuolui, ſtatur eius voluntati,quoniam eius pręceptum validum eſſe omnibus palam eſt toto titu.ff.& C.de his quę pœnæ nom.in his tamen caſibus priuatus non aufert hæreditatem directo, ſed per fideicommiſſum:quia qui ſemel eſt hęres non poteſt amplius deſinere eſſe hæres.l.& ſi ſine §.ſed quod Papinianus. ff.đ minor.per quam regulam ſic in propoſito ſcripſit Barto.in d. l. paterfamilias, & in d.l.vxorem.§.hæres,& vtrobique ſequuntur Doctor. communiter. Crauetta conſ. 1.nume.6.

22 Sed an eo caſu hæres, qui hæreditatẽ relaxat detrahere poſsit quartam trebellianicam,ſunt opiniones: nam Bald. in l. fin num.23.C.de fideicom. tenuit negatiuam pro qua conſulendo reſponderunt Bened. Capra. conſil. 163. colum. vlti. Ruin. conſil. 48. colum. vltim. in 2. Hierony. Gabriel. conſil. 148. columna 2. per dictã l. final. & in Authen. ſequenti & pro hac parte adducit plura d. Ceſal. conſil. 153. in 2. & horum ſententiæ conſentit textus in l. Marcellus. §. fin. ff. ad Trebellian. & quia indignus videtur, qui iudicio teſtatoris non paruit, ex illius iudicio capere, & præſertim cum Trebellianica detrahatur contra teſtatoris voluntatem l. Titia. ff. ad leg. Falcid. Contrarium tamen determinarunt Raf.& Imo. in d. l. paterfamilias. & idem Raf. in l. 1. ff. de his,

quę pœnæ nom. Aret. conſi. 108. columna 3. verſiculo ſed antequam. Riminal. conſilio 258. in 2. Ruin. ſibi contrarius. conſilio 47. columna vltima. in 2. Alciat. conſilio 97. libro 9. & alij relati per d. Ceſal. d. conſilio, & eſt communis, ac verior opinio in puncto iuris; quia hic remanet hæres, & quia pœna amiſsionis Trebellian. nullo iure reperitur indicta: quinimmo ſi filius ſit, poterit vlterius detrahere legitimam in qua per patris ordinationem nullum grauamen adijci poteſt: ad l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. teſta. & in ſpecie tradiderunt Barto. conſilio 29. proponitur Andr. Sicul. conſilio 10. columna tertia, in 4. Rub. Alexand. conſilio 43. numero 7. vbi, & Trebellianicam detrahi poſse profitetur. Cabriel. d. conſilio 184. Adde aliam rationem, quia debemus eſse contenti pœna priuationis hæreditatis indicta a teſtatore: qui etiam poterat adijcere pœnam in Trebellianica, & non addidit.

23 Tacite fidem commodans de reſtituendo hęreditatem, vel legata alicui incapaci: indignus eſt, adeo vt fiſcus ab eo, & ab illo auferat. l. 1. l. non intelligitur. l. edicto. ff. de iure fiſc. l. in fraudem, & l. eum qui. ff. de indign. & latius nunc dicam in tractatu de incapacibus: ad quę deſcendo.

M. ANTO-

M. ANTONII PEREGRINI, DE IVRIBVS, ET PRIVILEGIIS FISCI.

Liber Tertius.

DE INCAPACIBVS, Titulus Primus.

SVMMARIVM.

1 *Incapaces differunt ab indignis.*

2 *Incapax non capit, ſed facit locum alteri: fiſcus autem ab eo non aufert: niſi in clam relictis.*

3 *Incapax minus iuris habet, quem indignus.*

4 Portio *quam incapax non capit, an tranſeat ad alium cum onere ſuo.*

5 *Incapaci ſi tacite, & clam relinquatur, fiſcus aufert.*

6 *Incapax eſt, quem lex prohibet acquirere poſſe ab aliquo.*

7 *Forenſis prohibitus in loco acquirere, incapax reputatur.*

8 *Incapax eſt, qui ex lege prohibetur alicui ſuccedere.*

9 *Incapax item eſt in quem diſpoſitio collata eſt funditus nulla, & inualida.*

10 *Incapax eſt: qui ex lege, vel ex precepto teſtatoris ob aliquod eius factum priuatur ſucceſſione, vel aliquo relicto.*

1 EXPEDITO tractatu de indignis ſubnectitur competenti ordine tractatus de incapacibus, qui re, & nomine ab indignis differunt: Indigni enim capiunt, ſed fiſcus agendo ab eis aufert, vel excipiendo illos repellit, alij autem pręter fiſcum indignos non repellunt. l. his conſequenter. §. 1. & ibi not. ff. famil. herciſcun. & late diximus ſupra in tractatu de indignis.

2 Incapaces vero ipſo iure repelluntur: & quod ipſi capere nequeunt, alijs defertur, qui illud caperent, ſi incapaces in medio non eſſent, ſcilicet, ſubſtitutis, coniunctis, aut venientibus ab inteſtato, ſiue incapaces ſint ſine facto, & culpa ſua, veluti naturales, ſpurij, & inceſtuoſi, ſiue etiam culpa ſua inhabiles ſint ad capiendum, ſicuti deportati, damnati in metallum, & ſimiles de quibus infra: ſic ſane glo. in §. legati inſti. de legat. & in l. ſi quis mihi bona. §. ſi quis plane. ff. de acq. hęred. Bar. in l. fina. col. 2. & 3 ff. de indign. idem Barto. in l. aufertur in prin. ff. de iure fiſc. & in l. 1. C. de delatorib. lib. 10. Doctor. communiter in l. 1. C. de hæred. inſtitu. Dec. poſt Bald. in l. 1. nume. 10. C. de ſecun. nupt. & conſulendo tradiderunt Oldrad. conſ. 39. Thema tale eſt. Alex. conſ. 202. perſpectis in 6. Marian. Soc. conſi. 22. col. pen. in 1. & conſi. 110. col. 1. Corn. conſ. 310. col. 2. in 1. & conſi. 322. colum. vlt. in 4. Iacob. put. apud Calcan. conſi. 62. Pariſ. conſi. 65. nu. 17. & 18. in 2. Socin. iunior. conſi. 3. num. 12. in 3. ex quibus ſane auctoritatibus patet non bene ſenſiſſe Math. Afflict. in titu. q̃ſint Regal. in verb. & quę: vbi. hoc incapaces ĩdignos reputat. Sed dicas hos largo,

quodam

quodam modo loquendi indignos appellari: multi enim incapaces ſunt habere quos lex indignos appellat a quibus tamē fiſcus non aufert: veluti in caſu.l.3.§. amittere.ff.de indign.in l. cum oportet. C.eodem. in l.ſi patroni.§.qui fideicommiſſariam.ff. ad Trebellian. & in alijs caſibus de quibus in tit.præced.

3 Sanè ex præmiſsis ſatis liquet plus iuris habere indignum, quam incapacem, nam indignus capit & ſolus fiſcus ab eo aufert, incapax vero omnino vſq; ab initio,& ab omnibus qui rem habent repellitur,& conuentus ab eo, qui in eius locū ſuccedit, rem reſtituit.

4 Item notandum eſt quod ſicut portio, quam fiſcus aufert ab indigno tranſit in fiſcum cū ſuis oneribus vt dixi ſup. de indign.nu.18.ſic ēt portio data, aut relicta alicui incapaci, quę in coniunctū ſubſtitutum, vel alium deuoluitur tranſit cum illo onere prout incapaci relicta fuerat l.1.& l.fi.ff.de his,quę pro nō ſcrip.l.plautius.§.item ſcinditur.ff.de condi.& demōſtr.§ pro ſecundo,& §.in nouiſsimo C.de Cad. Toll. fallit cū perſona cui relinquitur eſſet incapax:quia non eſſet tunc in rerum natura, nam ſic pro non ſcriptum remanet ſine onere caſus eſt in §.in primo. C.de Cad.toll.quem ſic intellexit Bart.in d.l.fin.& eſt vera intelligentia ad illū textum ibi:in hoc pro non ſcripto: intellige in relictis particularibus, ſed in hæreditatis portione pro non ſcripta aliud eſt ad text.in §. his ita. C. de Cad. Toll. & hæc eſt communis diſtinctio.Bar.& latiſsime ſcribēt.in l.re cōiuncti.ff.de leg.3.& in d. tit.C.de cad.toll.& per Soc.in l. quæ conditio.ff.de cond.& dem.

5 Hæc autem procedunt, cum quis immediate dat, vel relinquit alicui, qui inhabilis ſit a ſe capere,& habere, vel cum relinquit mediante perſona alterius palam tamen & bona fide, ſecus autem ſi clam & tacite ab aliquo capace relinquit interpoſita per eum fide de dando incapaci, nam eo caſu fiſcus vti ab indigno aufert in illius pœnam.l.1. in princip. l. non intelligitur in princip. & l. edicto. ff. de iure fiſ. & l.in fraudem. ff. de indig. & in dictis iuribus not.gloſ. Bar. & Doctores. Barto.& alij in l. lucius.§. in teſtamento. ff. de lega. 1. Bald. in l. eam quam nume. 31.C.de fideicom. Bar.Bald.& explicite Saly. Paul.& alij in l.hęreditas. C.de indign.& idem Bar.pulchrè in l.1.C.de delator.lib.10.ſequuntur Doctor. in præcitatis conſi.And. Sicul.conſi.46.in 1.Cor. conſi.236.col.3.in 2.Dec.conſil.311.col. vlt. Clar.§.teſtamentum.q.31. Didac.de Sponſal.c.8.par.2.§.5.nu.3.quare, vt materiam perfectam habeamus de tribus principaliter eſt videndum: primo qui ſint & dicantur incapaces, ſecundo quando relictum dicatur palam, vel clam & tacitè, tertio nonnullas pertinentes quęſtiones ſubijciam.Quo ad primum, incapaces multos eſſe ſummatim adnumerat gloſ.in §.legati:inſtit. de legat. Ego autē de ſingulis tractare vtiliter declaraui additis præter gloſ.pluribus alijs.

6 Quamobrem primò generaliter dico omnes cenſeri, & eſſe incapaces quos lex communis, aut municipalis incapaces eſſe conſtituit: magna enim immo præpotens eſt legis virtus, quæ in loco licet dura ſeruāda eſt l.pſpexit.ff.qui & a quibus. nec mirum videri debet, ſi lex aliqua ex noua cauſa incapaces aliquos declarauit: nam & lex communis, ex varijs cauſis itidem conſtituit.

7 Ideoque ſi ex forma ſtatuti Forenſis prohibeatur in loco acquirere bona immobilia incapax dicet, & vti incapax cēſebitur.& reputabit Goza.in conſ.21.per totum:latiſsime Soc.in d.conſi.3.in 3.

8 Idē ſi ex lege defuncti occiſor, & eius deſcendentes prohibeantur defuncto ſuccedere, prout quandoque per ſtatuta locorum decretum & prouiſum reperitur, nam quia reputantur incapaces, & excluſi a ſucceſsione, ideo ſequentes admittuntur, nec fiſcus aufert: Bald. in l.ſi quis inceſti. C. de inceſt. nup. Dec. conſil. 525. Anguſciol. conſil. 76. libro ſexto.

Inca-

9 Incapax item ille eſt, cũ diſpoſitio, aut promiſſio in aliquem collata eſt funditus nulla, nempe ille dicitur inhabilis, & incapax ad capiendum ex ea glo. fin. quam ibi aduertunt Angel. Paul. & Raf. in d. l. eam quam. C. de fideicom. Corn. in conſi. 1. ſub nu. 23. in 3.

10 Item incapax efficitur qui in pœnam a lege vel a teſtatore indictã priuatur ſucceſſione, vel relicto veluti in caſu l. hac edictali. C. de ſecund. nupt. & l. mater. C. ad Tertull. & C. de his, quæ pę. nom. per totũ. & in Auth. hoc amplius. C. de fideicom. & in ſimilibus.

DE DAMNAT. AD VLT. SVplicium, Titulus Secundus.

1 *Damnati pœna vltimi ſuplicii ſunt incapaces: etiam intra tempus appellationis.*
2 *Damnati ad vltimum ſuplicium redduntur inteſtabiles etiam ad pias cauſas.*
3 *Amplia etiam quod aufugerent ex carceribus.*
4 *Amplia etiam iure nouo Authenticorum.*
5 *Limita cum damnatur per ſententiam diffinitiuam, non per interlocutoriam.*
6 *Bannitus, a bannito impunè occiſus, non moritur ſeruus pœnæ.*
7 *Damnatus vltimo ſuplicio p genus mortis inſolitæ, non redditur inteſtabilis.*
8 *Damnati vltimo ſuplicio, & puniti intra tempus appellationis, confiſcatiſque illius bonis poterunt hæredes appellare reſpectu bonorum.*
9 *Damnatus vltimo ſuplicio in eius abſentiam non efficitur ſeruus pœnæ.*
10 *Idem eſt ſi per interlocutoriam damnatus fuerit.*
11 *Si vero in fortiam communis peruenerit vlt. ſuplicio affectus moritur ſeruus pœnæ.*
12 *Damnati vltimo ſuplicio ſacramentorum capaces ſunt.*
13 *Damnati vltimo ſuplicio efficiuntur ſerui pœnæ non principis.*
14 *Carcerati pro crimine capaces ſunt omnium acquiſitionum.*

1 DAMNATI ad vltimũ ſupliciũ, licet executio differatur, quia ſerui pęnæ facti ſunt: & ſtatim per condemnationem amittunt ciuitatẽ, & libertatem, idcirco omnino incapaces ſunt bona habere, & aliquid ſibi acquirere. l. qui vltimo, vbi Bar. notat, & l. quidã ſunt. ff. de pęnis Caſtrenſ. in l. eius. §. ſi cui. ff. de teſtamen. vbi ampliat etiam intra tẽpus ad appellãdum ſequitur Boer. deciſ. 268. nume. 1. Intellige etiam, quod ſint damnati ex crimine priuato. l. quod ad ſtatum. ff. de pœnis. Barto. in l. 1. colum. pen. C. de ſum. Trinit. Imol. & Aretin. in d. §. ſi cui. colum. 4. capaces tamen ſunt donec naturaliter viuunt relictorum pro alimentis Bald. in rep. l. 1. nu. 21. C. de ſacr. ſanct. eccleſ.

2 Quinimmo amittunt teſtamẽti factionem, & teſtamentum per eos ante a factũ irritatur. l. ſi quis filio. §. irritum. ff. de iniuſto teſtamento. l. eius qui. §. 1. ff de teſtamen. quæ ſanè iura correcta non ſunt per Authen. bona damnatorum. C. de bon. damn. ſicuti poſt antiquos tradidit Alber. in 3. par. ſtatut. q. 22. Angel. conſi. 357. in primo dubio: & eſt communis opinio. Bal. in l. ſi nu. 15. C. ſi a non comp. iud. Bart. & Doct. ad eum in d. l. eius qui. §. 1. & in l. ſi quæramus. ff. eo. Alex. conſi. 182. nu. 6. in 5. Pariſ. conſi. 46. col. 1. in 3. Clarus. §. teſtamentum. q. 21. amplia etiã ad pias cauſas Caſtren. d. §. ſi cui. numero 11. Et licet Ioan. de Imo. in capitu. quia ingredientibus, num. 30. extra de teſtamẽ. dixerit horum teſtamenta temporibus noſtris de cõſuetudine ſeruari refert Natta conſi. 178. nume. 4. quod etiam tradidit Paul. Caſt. d. §. ſi cui. nume. 9. attamen a lege ſcripta non facile eſt diſcedendum niſi de conſuetudine eo loci conſtet: ideoque eorum bona ad ſucceſſores inteſtati tranſibunt. ſic Bald. in d. l. fin. numero. 15. Pariſ. d. conſi. colum. 1. Clarus d. loco: valeret tamen teſtamentum factum de principis licentia, quia aduerſus legem ſcriptã diſpenſare poteſt. l. princeps. ff. de legibus, non ſi de licentia magiſtratus: quia Magiſtratus contra ius ſcriptum ſtatuere nequit. l. prima §. item cum contra ſacras. ff. quan. appell. non ſit. l. forma. C. de offic. præfe. prætor. capitulo final. de offic.

ſic. Archidiac. Alex. conſi. 101. nu. 10. in primo, pleniſsimè Bal. Paul. Iaſ. & alij in l. reſcripta. C. de precib. Imper. offer. Et ego memini vidiſſe ſententiam latam, ex conſilio ſapientis ad nullitatem teſtaměti conditi per quendam D. Ioannē de Maroſtica vltimo ſuplicio condemnatū, et affectū: adde tamen quòd ſuccedentes ab inteſtato compelluntur officio iudicis exequi diſpoſita per eum pro malè ablatis ex Bal. auctoritate loco dudum allegato, & in ſuo conſi. 476. teſtamenta in 5. per tex. in cap. parrochiano, extra de ſepult. & in l. ſi quis ſepulchri. ff. de religioſ. & quod notat Ioan. And. in cap. quamquam: de vſur. in 6.

3 Amplia etiam quod aufugiſſent ex carceribus, vel ex manibus familiæ, ſic Bar. in d. l. qui vltimo. Abb. in rub. ext. de teſtam. num. 4. Paul. Caſtr. & Aretin. in d. l. eius qui. § 1. Clarus dicto loco, verſic. ſed quid ſi reus: declarando tamen quo ad bona intra territorium condemnantis, nam extra territorium ſententia illa, quæ non habuit effectum nihil operaretur: ad legem fina. ff. de iuriſdictio. omnium iudi. contra Bald. in l. 1. nume. 26. C. de ſum. Trin.

4 Amplia etiam iure nouo, quia licet hodie nemo bene natus per damnationem efficiatur ſeruus pœnæ Auth. ſed hodie C. de donat. inter virum; id quidem procedit in damnatis non ad mortem naturalem & qui poſt damnationem ſuperuiuere habent veluti damnati in metallum: ſic Bar. in d. l. ſi quis filio. §. irritum. ff. de iniuſto teſta. & in d. l. eius qui. §. 1. ſequũtur Caſtrenſ. & alij. & ibi Aretin. de communi Iaſ. in l. qui mihi bona. §. ſeruus nume. 23. ff. de acquir. hæred. idem Bart. in d. l. qui vltimo Boer. dicta deciſ. 268. Dec. in l. ſeruitutem. ff. de regul. iur. & Michael Craſſ. ſentent. recep. §. teſtamentum q. 26. Si tamen aduerſus pœnam mortis naturalem reſtitutus foret hic pœnæ ſeruus non redderetur, Socin. in l. ſi cognatis ſub nume. 14. ff. de reb. dub. cui addo Bald. in cap. Dominio guerram in titul. hic finitur lex.

5 Limita primo, cum contra delinquentem fertur diffinitiua formato proceſſu per iudicem competentem, quę valida ſit alias ſententia nulla non traheret ſecū effectū legis Bald. & Pau. & in d. l. eius. §. ſi cui. per tex. in d. l. ſi quis filio. §. ſi quis. ff. de iniuſt. teſt. Bar. expreſſe, in d. l. qui vltimo, per tex. in l. 2. §. fi. ff. de pęn. Bal. conſi. 433. in 2.

Idem ſi ꝑ interlocutoriā fuiſſet damnatus & facta ſubinde executio veluti qa Bariſellus malefactorem in campanea inuentum ſuſpendi feciſſet: nam ſic cōdemnatus ex inordinato proceſſu non decederet ſeruus pœnæ.

6 Idem eſt ſi bannitus bannitum impune occideret, Bal. vtrunq; dicens in l. 1. n. 11. C. ex delict. defunct.

7 Limita ſecundo, cum quis damnatur vltimo ſupplicio per genus mortis inſolitæ, vt quia iudex iuſsiſſet reum baliſtari, aut veneno interfici, nam ſic damnatus non decederet ſeruus pœnę: ſic ſanè concludũt Ang. Imo. Pau. Alex. Aret. & Iaſ. in l. ſi quis mihi bona. §. ſeruus municipũ. ff. de acq. hær. per tex. in l. aut damnum. §. 1. ff. de pęnis. ſecutus eſt Clarus d. q. 21. ver. ſed pone. vbi de communi Boer. deciſ. 267. Craſſus d. loco: nempe nullus iudex imponere poteſt pęnas inuſitatas. Ange. per illum tex. in l. incredibile. C. de pęnis. Quorum opinio forſan procederet cum iudex reum condemnaſſet ad illam pęnam: ſecus ſi poſt ſententiam capitalem executio ſic facta fuiſſet: quia non executio, ſed ſententia quo ad iuris effectus eſſet intuenda quos immediate ſecum trahit, Bar. in d. l. qui vlt. & in d. l. quod ad ſtatum Are. in d. §. ſi cui.

8 Limita tertio, cum executio facta fuiſſet intra tempus appellationis interpoſitæ vel interponendæ: nam is non decederet inteſtabilis quo ad hunc effectum, quia hæredes ſcripti pro intereſſe bonorum appellare poſsent & appellationem ab illa ſententia proſequi ſic Bald. in l. 1. n. 5. & 7. C. ſi pēd. ap. & in l. 1. C. ex delic. defun.

defunct.& in d.conſ.382.in 1.ſenſit Craſſus dicto loco.nu.7.

9 Quarto limita cum ſententia fertur in præſentem , ſecus ſi contra abſentem ex forma ſtatuti, quòd abſens habeatur pro confeſſo,& contra eum procedi poſſit ad diffinitiuam : nam hic licet capitaliter damnetur , non tamen amittit libertatem, nec ſeruus pœnæ efficitur. Bartol. in dicta l. qui vltimo : idem Bartol. in diſputat. Lucanæ ciuitatis, numero 14. latiſſime Bald. poſt Iacob. de Aret. in d. §. ſi cui. vbi inquit, quod iure communi teſtari poterit, licet non iure municipali illius ciuitatis ſequuntur Angel. & Aretin. ibi Bald. Salycet. & Corne. in l. 1. Cod.de hæred.inſtit. Imol. in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebellian. idem Corn.conſi.55.col.pen.in 2.Clarus d.§.teſtamentum.q.21.verſic.aut vero. Craſſus loco præcitato.nu.8.

10 Et iſtorum concluſio vera eſt in terminis pro vt loquuntur : antequam Reus in fortiam communis peruenerit:idem cum poſt bannum datum expectaretur ſententia diffinitiua : nam quia bannum illud haberet vim interlocutoriæ , ideo non mutaret ſtatum rei ante diffinitiuam : ſicuti Bal.tradidit in l. ſi quis filio.§.eius. ff. de inius. teſtam.& in l. fina. C. ſi a non comp. iud. Aretin. in d. §. ſi cui colum. penult.

11 Sed dubium eſt cum reus perueniſſet in fortiam communis, & vltimo ſuplicio vigore illius præcedentis diffinitiue fuiſſet affectus:pro vt ſæpe fieri contingit ſub hoc Sereniſſ. Dom. nam quòd ſeruus pœnæ factus ſit, concludunt Bald. in d. l. 1. nume. 24. & in dicto §. ſi cui : in fine, quem ſequitur Ange.ibi, & communem dixit Aretin. in penult. colum. quam etiam probauit Boer.deciſ.278.num.12. Clarus loco præallega. vbi infert, quod ſic damnatus, & vltimo ſuplicio affectus moritur inteſtabilis , & hæc eſt verior: quia genus pœnæ ex ſententia irrogatæ reddit reum ſeruum pœnæ. §. maxima: inſtitu. de capitis diminut. lege quod ad ſtatum, & l. qui vltimo. ff.de pœnis, & dixi ſupra , item quia cum ex forma ſtatuti procedi poſſit contra abſentem pro vt cōtra præſentem, ideo nō dēt cōtumax & abſens eſſe melioris conditionis, quam præſens qui ſe defendit. l.non ſolum.ff.de noxal. & lege ſeruius. ff. qđ vi, aut clam Contra tamen tenuit per nonullas rationes. Ioan.do Imol.in dicto §.ſi cui.quibus pleniſſime reſpondit Aretin. ſed eius opinioni conſonat , quod Bald. ſcripſit poſt Specul. in l. 3. numero 7.C.ſi pend. appell. vbi inquit , quod illi qui hodie extra legis ordinem ſecundum formam decretorum ciuitatum vltimo ſuplicio damnantur non efficiuntur inteſtabiles : poſſet reſponderi, dictum Bald. locum non habere cum vltra damnationē ſequitur executio capitalis.

12 Quinto limita quo ad ſacramenta eccleſiaſtica:nam horum capaces ſunt clem. prima de penit.& remiſſio.& inde colligunt Cardin.& Imol.

13 Mirum autem videri debet, quòd cum iſti ſic damnati, & ſimiles de quibus infra efficiantur ſerui : quia libertatem amittunt; Cur ex eorum perſona non acquiritur fiſco, pro vt regulariter ſeruus acquirit domino, dic quod iſti non efficiuntur ſerui principis & fiſci, ſed ſerui pœnæ, ideo fiſco non acquirunt: ſic explicat text.in l.in metallum.ff.de iure fiſc. & ſentit tex.in l.ſi in metallum. ff. de his, quæ pro.non ſcript.&in l.quidam ſunt.ff. de pœnis.

14 Carcerati autem pro crimine capitali ante damnationem, defuncti, capaces ſunt & heredes habent l.in fraudem.§.bona.ff.de iure fiſc.etiam in criminibus grauiorib. l. Pantonius.§.1.ff. de acq.hæred.

DE CAPTIVIS. Titulus Tertius.

1 *Captiuitatum iura cum infidelibus ſeruantur.*

2 *Non tamen inter Chriſtianos, ſed taleæ conceduntur.*

3 *Taleæ pmittūtur de cōſuetudine inter milites Chriſtianos.*

Chriſtianos.

4 *Captus a turcis, donec naturaliter viuit capax eſt ſibi acquirere ex contractibus, & datur curator bonis, ac reuerſus omnia ſua iura recuperat.*

5 *Captiuo apud hoſtes morienti ſuccedunt tunc ſibi proximiores.*

6 *Captiuus apud hoſtes moriens incapax eſt omnium interim ſibi relictorum.*

1 CAPTIVITATVM iura ſeruantur adhuc inter chriſtianos, & infideles adinuicem belligerãtes, ſicuti ſenſerunt Anchar. in cap. peccatum de reg. iur. in 6. Aretin. in l. qui a latronibus. ff. de teſtam. & plures alij relati per Didac. in d. cap. peccatum. in 2. par. §. 11. ſub num. 5. licet ipſe contra tenuerit.

2 Inter Criſtianos verò non ſeruantur, quo ad perſonas, ſed tantum quo ad res: q̃a chriſtianus chriſtianũ mancipium nõ habet, & ſic de cõſuetudine ſeruatur Bar. in l. hoſtes. ff. de capti. Saly. in l. ab hoſtibus. C. eod. Angel. in ſua diſputat. renouata guerra. col. 9. Abbas cap. ſicut. colum. 4. extr. de iure iuran. Iaſ. conſi. 60. colu. 1. in 1. Boer. deciſio. 178. nume. 2. Didac. loco præalleg.

3 Taleẽ tamen de conſuetudine permittuntur cum in bello miles militem chriſtianum capit, vt dicunt aliqui ex præcitatis Doctoribus. & præter eos Paul. Caſt. in l. nam & ſeruius. ff. de negoc. geſt. Ripa in l. obligatione. nu. 17. ff. de pignor. vbi ꝙ interim ꝓ pignore poterit retineri, ſecutus Saly. in d. l. ab hoſtibus, & idem Ripa in l. fi. nu. 60. C. de reuoc. donat. Becius cõſil. 14. nu. 19.

4 Captus itaque a Turcis, & infidelibus ſi reuertatur iure poſtliminij omnia iura ſua recuperat perinde, ac ſi in ciuitate ſemꝑ ſtetiſſet toto titu. ff. & C. de capt. & poſtlim. reuer. & l. ſi pater. ff. de ſuis, & leg. §. ſi ab hoſtibus inſtitu. quib. mod. ius patr.

Et interim donec apud eos naturaliter viuit, datur curator eius bonis qui poteſt contrahere, contrahendo interim illi, & illius bonis acquirit. l. cũ cognatos. l. nec nos. C. de captiuis. l. ab hoſtibus. §. 1. ff. quib. ex ca. ma. l. muto. §. 1. ff. de tutelis. l. ſi quidem. C. ſol. matr. & l. in poſſeſsionem. ff. ex quib. cau. in poſ. eatur.

5 Eo autem apud hoſtes moriente fingitur præmortuus præãbula hora captiuitatis, vt liber moriatur. l. lege Cornelia. ff. de teſtam. l. lex Cornelia. ff. de teſtam. l. pater inſtituto. ff de captiu. & dicta lege ſi pater cui ſuccedunt proximiores viuentes tempore ſuę mortis naturalis. d. l. ſi pater. d. l. ſi quidem, & l. ſi is. C. de leg. hæred. non qui interim poſt eius captiuitatẽ deceſſerunt: d. l. nec nos, & l. apud hoſtes. C. de ſuis & legit.

6 Iſti aut qui apud hoſtes moriũtur ſunt incapaces omnium eis poſt captiuitatem pure relictorum item ſucceſsionum ex teſtamento, vel ab inteſtato eis, dum in captiuitate exiſtunt delatarum. l. penul ff. de his, quæ pro non ſcrip. l. ſi ſeruo meo. §. 1. ff. de lega. 1. l. 1. §. in primo, C. de Cad. Toll.

DE DAMNATIS IN METALLUM, aut ſimilem pœnam. Titulus Quartus.

1 *Damnati in metallum efficiuntur ſerui pœnæ, & incapaces bonorum.*

2 *Damnati in metallum ad tempus æquiparantur deportatis*

3 *Damnati etiam in metallum capere poſſunt ex cauſa alimentorum.*

4 *Pœnæ damnationis in metallum, vel in opus metalli non ſunt in vſu.*

5 *Damnati ad perpetuos carceres comparantur damnatis in metallum.*

6 *Carnifices perpetui æquiparantur damnatis in metallum.*

7 *Damnati ad perpetuo remigandum triremibus æquiparantur damnatis in metallum.*

8 *Damnati ad beſtias, vel ad ferrum fodiendum comparantur damnatis in metallum.*

9 *Damnati in metallum amitunt factionem teſtamenti, & ex contractibus non acquirunt.*

10 *Damnati in metallum iure nouo non amittunt libertatem, & deportatis comparantur.*

11 *Seruus pœnæ & ſeruus priuati in multis diferunt*

ſunt in facto, & in iure.

12 *Seruus hominis ex aliqua cauſa factus, deinde manumiſſus no recuperat iura agnationis, & cognationis, ſeruus autem pœnæ ex indulgentia principis reſtitutus ea recuperat.*

1 DAMNATI perpetuo in metalium, ſeu in opus metalli ſerui pœnæ continuo efficiuntur non Cęſaris, vel fiſci, & mortuis aſsimilãtur, ideo incapaces ſunt: & fiſcus ex eorum ꝑſona nõ acquirit: ſed quod ipſi capere nequeunt apud alios permanet, qui id habituri fuiſſent. l. ſi in metallum. ff. de iure fiſ. l. in metall. m. ff. de his quæ pro nõ ſcript. l. intercidit. ff. de cond. & dem. l. ex facto. §. ſi quis rogatus. el. 2. ff. ad Trebellian. l. ſi quis mihi bona. §. ſi quis planè. ff. de acq. hæred. l. quidã ſunt. ff. de pęnis, & l. in metallum ff eod. patitur enim maximam capitis diminutionem ſic damnatus. l. fin. ff. de cap dimin. §. maxima. inſtit. eod. intellige, quòd relicta, vel ante, vel poſt cõdemnationem capere nequeunt, vti explicant iura illa: Item eorum bona tranſeunt in fiſcum, vel in quem tranſiſſent ſi naturaliter mortuus fuiſſet: nam quo ad omnia ꝓ mortuo habetur: quia ſeruus pœnæ eſt: vt in dictis iuribus: & ſcripſi in ti. ſeq. nu. 20. intellige, vt etiam relicta conditionalia ſtatim extinguantur per ſententiam condemnatoriam in opus perpetuum: nec debeantur, quamuis adueniente conditione foret reſtitutus, licet ſecus ſit in deportato caſus eſt in d. l. intercidit: & ibi notatur. Soc. ex communi in l. ſi cognatis num. 9. & 14. ff. de reb. dub. ſic & alias inter eos diſtinguitur in d. l. ex facto §. ſi quis rogatus: & aduertit Ripa ibi col. pen. & vlt. & rationem diuerſitatis ſtuduit afferre Bal. in l. 1. C. qui non poſ. ad lib. peru. Item amittit teſtamẽti factionem actiuam l. eius. ff. de teſtam. & teſtam antea factum irritatur l. ſi quis filio. §. irritum. ff. de iniuſto teſtamen Amplia, vt amittant, etiam aquiſitiones de iure gentium Ang. in l. 2. C. de bon. damn. Immo etiam ea, quę ſunt facti, veluti factũ electiõis, vt eſt caſus in d. §. ſi quis rogatus, & inde colligit Ripa in 1. colum.

2 Intellige tñ, vt dixi in perpetuo damnatis, nam damnati ad tempus non amittunt libertatem, ſicque deportatis æquiparantur. l. aut damnũ. §. ĩ miniſterium, & l capitaliũ. §. Diuus. ff. de pœnis. Ripa in d. §. ſi quis rogatus. col. 1.

3 Sunt tamen iſti ſic perpetuo damnati capaces alimentorum, & in eam cauſam relictorum d. l. in metallum. ff. de his, quę pro non ſcrip. l. ſeruis. l. is cui. ff. de alimẽ. & cib. leg. l. pen. ff. de capit. dimin. & horum etiam capaces ſunt deportati. Bal. de vtriſque in rep. l. 1. nu. 22. & 23. C. de ſac. ſanc. ecclẽ. Ang. in d. l. 2. C. de bon. damn. & pro ijs agere iudicialiter poſſunt Bar. in l. ſi victum. ff. de re iudic. nam cùm eis naturaliter viuere contingat: fas eſt vt pro alimentis capere queãt: quaſi nõ damnati perſona, ſed natura capiat ſic Bal. in d. l. 1. C. qui non poſ. ad liber.

4 Hodiernis autem temporibus pœnæ damnationis in metallum, & in opus metali in vſu eſſe deſierunt ſic retulit glo. in §. pęnę ſeruus: inſti. quib. mod. ius pat. pot. ſol. ideo doctores ampliant ad alias ſubrogatas poenas.

5 Primo itaque amplia ad damnatos, ad carceres perpetuos, hi enim damnatis in metallum comparantur Barto. in l. Imperium. col. 4. & ibi Iaſ. in 24. & Dec num. 34. ff. de iuriſd. om. iud. idem Bar. in l. publicorum. col. 3. ff. de publ. iud. & in l. 2. ff. his quæ pro non ſcrip. vbi infert, quòd relicta ſic damnato pro non ſcriptis habentur: & ſic conſuluit Fulgoſ. conſi. 44. vbi concludit hos ſic damnatos non habere teſtamenti factionem actiuam, vel paſsiuam, & idem voluerunt, & Cum. in d. l. ſi quis mihi bona. §. ſi quis plane & in laicis, communem dixit Abb. in Rub. ex. de teſtam. ſed in clericis dubitat: Hanc etiam communem dixerunt Francus in rub. de teſtam. in 6. Beltrand. conſi. 194. in 4. Sed contra de iure ciuili, quod hic non efficiatur ſeruus pœnæ: determinarunt Angel.

Imol.

Imol.& Alex. in d. §. ſi quis plane: moti quia de iure ciuili huiuſmodi pœna imponi nequit: l.aut damnum.§.ſolent.ff.de pœnis.l. incredibile, C.eo.ideo ſententia vti contra ſacras conſtitutiones lata nulla, & inualida eſt: l. 1.§.item cum contra. ff. quan.appell.non ſit: quam probauit clarus in §.teſtamentum.quæſtio. 23.& hanc pro bauit Clarus in §. teſtamentum. quæſtio. 23.& hanc probauit Bal.conſ.448.in primo, vbi tamen concludit ſecus eſſe de iure canonico, nam eo iure pœna perpetui carceris permittitur, c.nouimus de verb. ſign.c.a nobis,extra de apoſtat. c.quamuis de pœnis: in 6.vnde infert quod clericus damnatus ad perpetuos carceres teſtari nequibit: & ſic etiam in clerico conſuluit Fulgoſ. d. conſi. 44. verum cum apud nos pęna perpetui carceris ſit in vſu,ideo ampliatio rectè procedet. Intellige etiã, quod damnatus ex vinculis carceris, vel ex opere perpetuo aufugiſſet ſic Fulgoſius dicto loco: quia pœna effracti carceris ſibi augetur: idcirco pœna iam indicta non alleuiatur, nec ex facto culpoſo lucrum aſſequatur: tu adde, quod ſententia condemnatoria ad opus perpetuum adhuc ſtat.

6 Amplia ſecũdo ad carnifices in id opus perpetuo condemnatos. Barto.in d.l.publicorum. columna 3. Angel.in l.1.C.de pœnis.

7 Amplia tertio,ad condemnatos ad remigandum in perpetuum. Ripa in d. §.ſi quis rogatus.nume. 1. Gabriel.conſi.128. col.1. Amplia quarto,ad damnatos ad beſtias,vel ad ferrum fodiendum.l.eius qui. §.1.ff.de teſtam.d.l.ſi quis mihi bona. §. ſi quis planè,& l.quod ad ſtatum. ff. de pœnis.Vaſqu.de controuerſ. Illuſtr. capit.96. numero 2.

8 Amplia quarto,vt amittant acquiſitiones ex vlt.voluntatibus.d.l.eius qui.§.1.dixi ſupra nume.5.& etiam ex contractibus iuriſgentium dixi ſupra nume. 1. Intellige, & vltimo amplia quod immediate lata ſnĩa condẽnatoria has pęnas incurrunt: nam ſnĩa hos effectus immediate producit.l.in ſeruorũ.§.qui ex cauſa, l. quod ad ſtatum vbi Bar.ff.de pęnis.

9 Limita iure nouo Authenticorum: q̃a cautum fuit,vt nemo liber natus, per ſententiam condemnatoriam in perpetuum ad aliquod opus libertatem ſuam amittat Auth.ſed hodie: & in corpore,vnde ſumitur.C.de dona.inter virum.ideo ſic, vt ſupra damnati ęquiparantur deportatis: propterea ceſſat differentia illa de qua in l.intercidit.ff.de condi.& demon. ſic egregie Socin.docuit in d.l.ſi cognatis.nu.14. ceſſat item differentia, quam inducit tex. in d.l.ex facto.§.ſi quis rogatus: & aduertit Ripa ibi nu.1.ideo per damnationem iſtorum non cadit dies fideicom. relicti poſt eorum mortem,niſi ſubſequatur illorum mors naturalis Boer.deciſio. 268. numero 3.

10 Sed quæ ratio, quod ſeruus pęnæ nemini acquirit,& incapax reputatur: q̃a mortuo eſt ſimilis d.l.intercidit, & d.§.ſi quis rogatus: ſeruus autem hominis acquirit Domino,l.ſi paterfamilias.ff.de acquiren. hęre.& ſi eſt ſeruus fiſci,vel Cęſaris fiſco, & Cæſari acquirit dicta lege ſi quis mihi bona.§.1.ff.de acquirend.hæred. attamen ſeruus hominis quaſi homo mortuus reputatur.lege cum hic ſtatus.§. ſi donator. ff.de dona.inter virum, & l.ſeruitutem.ff. de regulis iur. Tu dic ex mente Decij in d.l.ſeruitutem,& Ripæ in d.§.ſi quis rogatus, colu. 1. hoc inter ſe multum differre, nam ſeruus pęnæ manumitti non poteſt,l. 2.C. quib. ad liber. procl. non licet Abb. poſt Ioan. Andr. in cap. ita quorundam, extra de Iudęis Roman.ſing.676. Nullus qui ex ſuo delicto.Dec.in d.l.Item ſeruus hominis liber factus acquirit ſibi ex teſtamento l.ex facto.§.fina.ff.de vulgar.ſeruus autem pęnę,quamuis reſtitutus ſit non tamen ex teſtamento ſibi relicta ante reſtitutionem capere poterit d. l. intercidit Bar. in l.ſi cognatis, col. 1.ff.de reb.dub.& late proſequitur Socin.ibi in 3 & 4.columna, idem Barto.in l.1.§.fina. ff. de bono.poſſ. contratab.Bald.in d.l.1.C.qui non poſ.ad liber.peruen.

11 Per

11 Per contrarium autem ſeruus hominis ex aliqua cā factus, licet poſtea manumiſſus non recuperat iura agnationis, & cognationis, vt ſuccedere valeat ab inteſtato agnatis, & cognatis: quia per ſeruitutem iura illa perdidit, & per manumiſsionem remanet libertus alterius lege prima. §. filius, & §. qui mortis, & lege 2. §. 1. ad Tertullian. l. is qui. ff. vnde cogn. diuerſum eſt in ſeruo pœnæ, nam hic ex principis indulgentia reſtitutus in integrum reaſſumit iura agnationis, & cognationis, & agnatis, ac cognatis ſuccedit d. §. qui mortis: vbi Bar. intelligit, dummodò hæreditas non fuerit alteri delata, & per eum appræhenſa ad no. in l. gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de lib. & poſth. ſecutus eſt Soc. in d. l. ſi cognatis. col. 3.

DE DEPORTATIS.
Titulus Quintus.

1 *Deportatus quis ſit.*
2 *Deportatus in inſulam amittit iura ciuilia, & incapax eſt ſucceſsionum.*
3 *Deportatus ex teſtamentc inſtitutus incapax eſt: & hæreditas aliis defertur.*
4 *Deportatus non poteſt teſtari.*
5 *Deportato non ſuccedunt venientes ab inteſtato, niſi fiſcus repudiet, aliter autem de iure nouo.*
6 *Deportatus amittit patriam poteſtatem, & iura Tutelarum.*
7 *Deportatus etiā inſpecto iure nouo amittit ea, quæ ſunt iuris ciuilis: quamuis bona in fiſcū non deueniant. ſed incertas perſonas.*
8 *Deportatus capax eſt eorum, quæ ſunt iuris gentium.*
9 *Deportatus non poterat impunè offendi.*
10 *Deportatus pōt contrahere, & pro illis contractibus in iudicio agere.*
11 *Confinati an ſint loco deportatorum.*
Deportationis pœna temporibus noſtris non eſt in vſu.
12 *Relegatus qui ſit.*
13 *Relegatus non amittit iura ciuilia.*
14 *Relegatus retinet teſtamenti factionem.*
15 *Relegatus retinet patr pot & iura tutelarum.*
16 *Relegatus in quibus diferat a deportato.*
17 *Deportatus, an habeatur pro mortuo.*
18 *Mortis mentio de naturali intelligitur.*
19 *Mors ciuilis æquiparatur naturali in quib. caſib. eundem operatur effectum.*
20 *Deportato herede ſcripto non cedit dies fideicommiſsi relicti poſt eius mortem.*
21 *Herede grauato per fideicommiſsum poſt eius mortem ingrediente monaſterium incapax bonorum in proprio aut in communi ſtatim cedit dies fideicom.*

1 DEportatus in inſulam is eſt, qui in inſulam vinctus deferebatur perpetuo eo loci cōdemnatus finibus circūſcriptis ſub pęna amputationis capitis ſi inde excederet l. relegati, & l. capitaliū. §. in exulib. ff. de pœnis: declarat Budeus in annotat. Pandectarum in ti. de pœnis: quē refert Menoch. de arbitrar. iudic. lib. 2. cētur. 4. caſu 330. Succeſsit autem deportationis pœna in locum interdictionis aquę & ignis l. 2. ff. de pœnis. l. 3. ff ad leg. Iul. pecu. §. deportatio in Auth. de nupt. Deportato autem ſimilis eſt damnatus perpetuo in opus metalli. l. quidā ſunt. ff. de pœnis l. 1. C. eodem.

2 Sed vtrum deportati ſint capaces bonorum ſunt opiniones: nam gloſſ. in l. 1. C. de hæred. inſtit. cenſuit eſſe capaces etiam in relictis per vlt. volunt. Sed fiſcus ſic relicta ab eis vti indignis auferat per text. in l. ſi deportati ſeruo. ff. de leg. 3. ſecutus eſt Bal. in l. 2. C. de bon. dam.

Contrariū in relictis per vlt. volunt. firmauit gloſ. in l. ſi quis mihi bona. §. ſi quis plene. ff. de acq. hæred. & in §. legati, inſtit. de legat. Quia deportatus amittit ea quæ ſunt iuris ciuilis l. quidam ſunt. ff. de pœnis: Teſtamenti autem factio iuris ciuilis eſt l. 3. ff. de teſtam. pro ut ēt eo iure ſucceſsiones tam ex teſtamento, quam ab inteſtato deferuntur. l. lege obuenire l. verbis legis. ff. de verb. ſignifi. l. 3. §. de illo. ff. pro ſoc. §. 1. inſtit. de hæred. quæ ab inteſt. def. & horum deportatum incapacem eſſe probatur in d. l. 1. C. de hæred. inſtit. & ibi adnotarunt

Bar.Bal.Ang.Sal.Alex.Corn.& Iaſ.& in l.1.§.pen.ff.de bon. poſ. con.tab.& in l.ſi necem.§.ſi deportatus.ff. de bon.liber.& in l.nam & ſi miles.ff.de iniuſto teſtamen to,& eſt communis opinio quam vltra ſu pra relatos tenuit Bar.in d.l. ſi deportati, Iaſ. poſt alios. in l. ſi quis mihi bona. §. ſi quis plane,Clar.in §.teſtamentum. q.22. Burſat.conſi.48 ſub nu.27.& ad tex. in d. l.ſi deportati ſeruo:varijs modis reſpõdẽt Doctores vt late per Corn.& Iaſ.in d.l.1. verior apud me eſt ſolutio tradita p̄ Bar. ibi & in d.l.1 quam comprobarunt Saly. Cor.& Iaſ.& cõem ſecutus eſt craſſus ſen tent.recept.§.legatum q.10.

3 Hinc infertur deportato hærede inſti tuto, quia incapax eſt, perinde haberi ac ſi ſcriptus non fuiſſet: ideoq; eius portionem deferri ad ſubſtitutũ,vel ad cõiun ctum, ꝙ ſi nec ſubſtitutum nec cohæredẽ hẽat,teſtm̃ erit nullum cũ omnib.in eo de ſcriptis.l.ſi nemo.ff.de teſtã. tut.l.ſi nemo. ff.de regu.iur.Iaſ.in d.l.1. ꝙ dictum tẽpera niſi in teſtamento ſit inſerta clauſula codicillaris ad not.in l.1.ff. de iure codicil.& in l.eam quam.C.de fideicom. ſimi liter ab inteſtato ſucceſsio ei delata ob illius incapacitatem in alium trãsfertur d. l. prima, §. penult. ff. de contratab. & d. l. ſi necem. §. ſi deportatus. ff. de bonor. liber.

4 Sic etiam deportatus amittit teſtamenti factionem actiuam; quia iuris ciuilis eſt: ideoque nec teſtari poteſt, & teſtamentum ante factum deportatione ſuperueniente infirmatur.d.l.eius qui.§.1.ff. de teſtamen.l.ſi quis filio.§.eius qui. ff.de iniuſto teſt.tradit Curt.iu.conſi.100. num.10.

Amplia etiam quod bona ſibi non cõfiſcarentur:quia poena reddit illũ inteſtabi
5 lem ſic Pau.Caſtr.in d.l. eius qui.§. ſi cui

Amplia ẽt vt nec ab inteſtato hæredẽ hẽat,ſed quę bona poſt deportationẽ quęſiuit,fiſcus poſt eius mortẽ capit.l eũ q. ff. de interd.& releg.l.3. C.d̄ pęnis & l.2.C. de bon.p̄ſcript.vbi Ange.not.niſi liberos haberet,quia in dimidia ſuccederent l.fi. C.eo.ti.Hodie vero p̄ Auth. bona dãnatorũ omnia quæſita poſt deportationem reſeruantur pſonis in ea nominatis:ſic Salic.ibi.& Bal.ante eũ in l.3. C.ſi penden. appel.ſed Ang. cõtra & idẽ quod Ange. vt ad fiſcũ redeat cenſuit Paul. Caſt.in d. l.eius.§.ſi cui Affli.poſt Iſern. in c.1.§. ite rum.nu.78.in ti.de capit. cor.

6 Sic eadem ratione deportatus amittit patriam poteſt. actiue & paſsiue. §. cum autẽ,inſtit.quib. mod.ius pat. quia patria poteſtas eſt d̄ iure ciuili:inſtit.d̄ patria poteſtate, in principio. Item amittit iura tutelarum.§.ſed & capitis,inſtit.quib. mod. tutela fi.quia tutela eſt de iure ciuili,inſti. da tutel.in princ.

7 Item amittit ius eligendi delatum in ſtatu deportationis, ſecus ſi ad tẽpus quo deportatio interim ceſſare poſſet Bar.in l.centeſimis.§.fin.ff.de verb.oblig. & videtur verior ſententia ſicuti latiſsime tradidit D.Fortunius in repetitio.§.& quid ſi tantum nume. 22. ff. de liber. & poſthum. Communis tamen Doctorum ſententia,pro vt ipſe fatetur,eſt, electionem deportatione non tolli.

Amplia præmiſſa inſpecto etiam iure nouo,quia licet per Auth.bona damnatorum. & in corpore vnde ſummitur bona deportatorum non in fiſcum deuoluãtur, ſed in perſonas de quibus in alia Authẽ. attamen iura diſponentia de amiſsione eorum, quæ ſunt iuris ciuilis incorrecta manent Bartol. & poſt eum communiter alij in l eius qui.§. primo.ff. de teſtamen. Imol. in capi. ingredientibus ſub nu. 30. extra eodem Bartol. Socin. conſil. 275. nume. 15. in 2. vbi de communi Clarus. in §. teſtamentum queſtio. 22. vbi alios refert.

8 Capax tamen eſt deportatus eorum quæ ſunt iuriſgẽtiũ quia licet pdat ea quæ a iure ciuili proueniunt; non tamen amittit ea quæ ſunt iuriſgentium, quia per legem hæc non fuerunt ſibi ablata d. l.quidam ſunt.ff.de poenis l. inter poenas. ff.de interd. & releg.l.fin.ff.de capi.dimi. §.media,inſti.eo.

Ideoq;

9 Ideoque deportatus non poteſt impune offendi, quia offenſio iuregentium eſt inhibita & defenſio permiſſa l. vt vim. ff. de iuſt.& iur.& ibi notatur Bal. in terminis in l.1.nu.20.C.de hæred.inſtit. Bar.in diſp. Lucanæ ciuitatis nu.15.ad quod tex. in l.relegati in l.moris. §. in exulibus.ff.de pœnis.

10 Item deportatus poteſt contrahere & contrahendo ſibi acquirere.l.ſi ſibi.§.is cuius.ff.mand.d.l.eius §.ſi cui, & ibi notatur gl.in d.l.quidam ſunt.ff.de pœnis & ſequitur Barto. ibi nec mirum quia contractus ſunt iuriſgentium dicta l. ex hoc iure,& l. iuriſgentium in prin.ff.de pact.ſic & alias qui non capit per vlt. volu. capit per contractum glo.in verbo mortis cauſa: in l.1. C.de ſecund. nupt. quam ſequuntur communiter Docto. ibi Ioan. de Garron. nu. 121.Quinimmo licet actiones ſint iuris ciuilis §.primo, inſtitu. de obligation. & §. 1.inſtit.de action.Cuius deportatus eſt incapax nihilominus exercere poteſt actiones prouenientes ex contractibus iuriſgentium quorum ipſe capax eſt: ſic Bar.in d. l.quidam ſunt & in l.ſi victũ.ff de re iudi. quem ſequuntur ſcriptores poſt eum:ſequitur Aret. in d. §. ſi cui: col. 2. ne alioquin contractus per eos celebrati ſint ſine effectu: ſi tamen deportatus vult ne bona ſua poſt quæſita in fiſcum poſt eius mortẽ cadant conſilium eſt vt ea viuens alienet ſic Bal.in d.§.ſi cui: Cuius tamen dictum temperauit Aretin. ibi modo fraus abſit nam alias fiſcus reuocaret ſecutus eſt Boſ. in ti.de publ.bonorum nu.43.

Item deportatus capax eſt iurium prouenientium ex lege alterius principis Fortunius in rep.d.§.& quid ſi tantum. nu.15.

11 Deportatorum autem pœna & nomen hodiernis temporibus non ſunt in vſu: poſſunt tamen principes deportare in inſulam vel in alium locum ſi volunt & ſufficit ſi vtantur verbo deportamus: Bald. in l.3.nume.9.C.ſi pen.appe. Verum confinatos in inſulam perpetuo bonis ademptis ſub pęna capitali in caſu receſſus pro deportatis accipimus ſic Budeus dicto loco vt ſupra relatus per D. Menoch.& ante eum Franc. Marza. conſi.18.col.2 Iaſ. in l.1. nume. 4. C.de hęred.inſtitu.diuerſum eſt in relegatis in inſulam ob aliquam cauſam bonis non ademptis:nam hi relegatis comparantur & ciuitatem retinent Ange.in d.l.1.nu.3.

12 Relegatus autem is quippe eſt, qui extra fines patriæ vel ciuitatis ſeu Regni exire iubetur.l.relegatorum.§. his qui. ff. de interd.& relegat.Relegare enim nihil aliud eſt quam exterminare id eſt extra terminos ponere ſic Bud.dicto loco quem Menoch. vt ſupra retulit, & in 1.lib.q.80.nu. 88.Quandoque tamen in inſulam ex delicto quis relegabatur cuius pœna, ſi excedebat,non erat capitis, ſed deportationis, d.l.relegati.ff. de pœnis, & relegabantur ad tempus, quandoque tamen & in perpetuum l.relegatorum §. ad tẽpus. & §. hęc eſt differentia.ff.de interd.& releg.

13 Relegatus autem ex natura relegationis non amittit ciuitatem nec bona ſua ſiue ad tempus ſiue in perpetuum d. l. relegati & l.quidam ſunt.ff.de pœnis.l.1. & l.relegati. ff. de interd. & relegat. Quandoque tamen per ſententiam bona adimebantur relegato in totum vel in partem d. l. relegati.& l.relegatorum.§. ad tempus.modo tamen relegatus eſſet in perpetuum: nam citra exilij perpetui pœnam bona fiſco non adijciuntur.l.bona.ff.de iure fiſc. Valet tamen ademptionis bonorum ſententia aduerſus relegatum ad tempus niſi fuerit appellatũ gloſſ.in d.§. ad tempus Alex. in l.in ratione.§ Imperator nume. 4.ff.ad leg.Falcid.

14 Ideoque relegatus quia ciuitatem retinet non amittit teſtamenti factionem d.l. eius qui.§.1.& ibi no. ſiue ad tempus ſiue in perpetuum & ſiue cum publicatione bonorum ſiue non,ſicuti probãt iura proxi.adducta, nempe quia bonorum publicatio futura non includit.l. ſi tibi mandauero.§. is cuius.ff.mand.ſic in ſpecie adnotauit Clarus dicto §. teſtamentum. quæſtio.22.Caſtren.per eum non adductus in d.§.ſi cui.

15 Et cum retineat iura ciuilia retinebit proinde patr poteſtatem dicta l. relegati. ff. de interdi. & §. cum autem, verſicul. relegati, inſtitu. quibus modis ius patr. pot.ſol.

Item retinet iura tutelarum, quia tutela non perit ob minimam ſed ob maximã vel mediam capitis diminutionem. §. itẽ finitur, & §. media, inſtit. de capi.diminut. Quia tamen abeſt nec præſens ſupereſſe poteſt rebus pupilli vt tenetur. §. 1. inſtitu. de auctor.tutotum: idcirco curator interim erit dandus l. in omnem. ff. de tutelis.

16 Relegati autem vltra præmiſſa in pluribus alijs differunt a deportatis & è contra: nam deportati erant in perpetuum licet quandoque ad tempus, relegati vero ad tempus quandoque tamen, & in perpetuum, l. relegatorum. §. eſt differẽtia, cum glo. ff. de interd. & releg. glo. in §. relegati, inſti. quib. mod. ius patr.

Item deportatus ex propria natura cõdemnationis amittebat bona. l. 1. ff. de bõ. dam. relegatus vero non d. l. 1. & l. relegati. ff. de interd. niſi per ſententiam expreſſam adimebantur. d. l. relegatorum. §. ſiue ad tempus & §. ſeq. vel niſi lex expreſſe vltra pœnam relegationis adijceret pęnam ademptionis bonorum in totum vel in partem vt in caſu l. fina. C. de poſtul. reiterata in l. nemo. C. de epiſcop. audien. alias differentias proſequere vt per gloſſ. in d. §. relegati.

17 Iuxta præmiſſa quęro: nam iura dicũt, quod deportatus habetur pro mortuo l. prima, §. final. ff. de contratabu. lege ſi necem. §. ſi deportatus. ff. de bonis liber. & lege actione. §. publicatione. ff. pro ſocio.

Contra autem videtur caſus in lege Statius. §. Cornelio. ff. de iure fiſc. vbi hærede grauato per fideicommiſſ. reſtituere hæreditatem poſt mortem ſuam non cedit dies fideicommiſſi per deportationem ipſius grauati, ſed illius mors naturalis eſt expectanda.

Item obſtat tex. in l. ex ea parte. §. in inſulam. ff. de verborum obligation. vbi promiſſio de dando x. in tempus mortis promiſſeris non contingit nec committitur ſecuta eius deportatione, ſed cum naturaliter morietur.

18 Et ratio eſt, quia mentio de morte alicuius intelligitur de naturali non de ciuili quoniam verba naturaliter non ciuiliter debent intelligi l. fina. C. de his qui veniam ætatis, lege fideicommiſſum. ff. de conditioni. & demonſtrationi. l. ſi ita quis. §. fina. ff. de legatis primo, gloſſ. no. in capitu. ſuſceptum, de reſcript. in ſexto, & in c. placuit 17. queſt. 1.

Præterea ad hoc text. in lege intercidit. ff. de conditioni. & demonſtrationib. vbi legatum conditionale alicui relictũ, non perit ſi conditione pendente deportetur, quia reſtitui poteſt, ſecus autem ſi naturaliter moriatur, vel ſeruus pœnæ efficiatur. quia ſeruitus morti aſſimilatur. ſic text. ille ex quo infertur, quod deportatio non ſit ſimilis morti.

Ad idem text. in lege ex facto. §. ſi quis rogatus. ff. ad Trebellian. & in lege cum pater. §. hæreditatem. ff. de legatis ſecundo, vbi facultas eligendi conceſſa per teſtatorem hæredi grauato vt reſtituat hæreditatem cui velit ex pluribus per teſtatorem nominatis, non perditur quia hæres grauatus paſſus ſit ſententiam deportationis: Quod ſi ſeruus pœnę factus ſit, electio ſibi non competit, ſed omnes viriliter ſuccedunt. Ad hæc textu. in lege ſed ſi alia. ff. de bon. damn. vbi per damnationem in metallum vxoris dos lucro mariti cedit ac ſi vxor non eſſet, non ſi deportata ſit.

Ad hæc etiam text. nota. in l. res vxoris. C. de donatio. inter virum, vbi donationes a viro in vxorem collatæ confirmantur ſi vir naturaliter præmoriatur aut ſeruus pœnę efficiatur non autem deportatione ſuperueniente, ſed illius mors naturalis eſt expectanda.

His accedit quia deportatus poteſt contrahere & contrahendo ſibi acquirere lege ſi tibi mandauero. §. is cuius. ff. mandati.

Pro ſolutiooe & concordia horum iurium Doctores varia ſcripſerunt in d. l. ex ea parte. §. in inſulam & in d. l. ex facto §. ex facto vbi D. Ripa ſub nu. 12.

19 Placet mihi Theor. & diſtinctio Bar. in d. §. in inſulam: quam communiter approbari profitetur Iaſ. ibi Alex. conſ. 136. col. pen. in 2.

Vt dicamus, quod vbi mors ciuilis operatur eundem effectum quem mors naturalis, Mortuus ciuiliter eo caſu reputetur pro mortuo naturaliter. Quia factũ ciuiliter æquipollet facto naturali, quando eundem effectum operatur. iſte eſt caſus quem Bar. adducit in l. Deo nobis. C. de epiſc. & cler. nempe quo ad effectum diſſolutionis matrimonij paria ſunt, vel quod maritus maturaliter moriatur, aut monaſterium intret, ideoque vtroque caſu dos repeti poteſt ſic ẽt eſt caſus in d. l. res vxoris: nam per damnationem in metallum eo iure matrimonium ſoluebatur ſicuti per mortem, ideo vtroq; caſu donata per virum vxori confirmabantur quia matrimonij iura diſſoluebantur. & vxor vti extranea ex tunc reputabat. Quia vero deportatione matrimonium non diſſoluebatur, proinde mors naturalis attendenda eo caſu erat ſic etiam diſſoluitur quod reſponſum fuit in l. quinque legibus. ff. de bon. dam. vt ibi per Bar. ſub hac determinatione incidit deciſio in dicta l. prima. §. pen. ff. de contratab. & in l. ſi necem. §. ſi deportatus. nam quia deportatus eſt incapax ſucceſſionum vt ſupra dixi, idcirco quia ſuccedere nequit ꝓ mortuo quo ad actum ſucceſſionis reputatur & aperitur locus ſequentibus: etenim capacitas deſideratur tẽpore delatæ ſucceſſionis l. ſi alienum. §. in extraneis. ff. de hæredita. inſti. §. in extraneis inſti. de hęre. qual. & diff.

Sic etiam in caſu l. actione. §. publicatione. ff. pro ſoc. diſſoluitur ſocietas per bonorum publicationem: quia ſocietas eſt quid perſonale non egrediens perſonã ſocij d. l. actione. §. morte: ideoque vtroq; caſu ſocietas finitur. Quia perſona, cum qua ſocietas gerenda eſſet nouatur.

20 At in iuribus in contrariũ adductis aliã eſt ratio nam in §. Cornelio fęlici, reſponſum fuit expectandam eſſe mortem naturalem illius grauati condemnati & rationabiliter quidem: quia ipſemet condemnatus hæreditatem habebat quam naturaliter viuens potuit in fiſcum per contractum alienare: ideoque & per maleficium: proinde fideicommiſſarius agens ante diem & conditionis euentum non recte agit & iuſte excluditur: quia ante tempus mortis agit. Amplius contingere poſſet, quod ipſemet ſubſtitutus præ decederet condemnato, & ſic expiraret fideicõmisſum, & bona vti libera permanent penes fiſcum, in quem ex delicto trãslata fuerũt ad tex. in l. fi. §. ſi autẽ aliquid ſub conditione. C. de cad. tol. hoc itaque caſu factum ciuiliter non idem operatur, quod factum naturaliter. Et idem ſentio, quando per condemnationem hæres grauatus fuiſſet factus ſeruus pœnæ, vt q̃a damnatus in metallum, vel in opus metalli, vt adhuc non cedat dies fideicommiſſi. Sed bona tranſeant in fiſcum ad vitam naturalem illius condemnati, & ſucceſſiue ꝑ tex. in dicto §. Cornelio: procedat etiam in damnatis in metallum, quod aperte ſentit Barto. & explicite Pau. Imo. Alex. & Ripa. in d. l. ex facto. §. ex facto, ſub nu. 11. Et iure nouo indubium eſt: quia ſtatutũ fuit: per condemnationem quicunque ſit damnatus naturali eius vita durante, non amittat libertatem nec pœnæ ſeruus efficiatur, Authen. ſed hodie. C. de dona. inter virum. §. quod autẽ, in Auth. de nuptijs. & in terminis Boer. deciſ. 268. numero 3.

Plerique tamen videlicet Alber. Roſa. Nicol. de Neapol. & Raph. Comenſ. relati per Ripam aduerſam ſententiam tenuerunt, vt ſcilicet in ſic damnatis ſtatim cedat dies fideicommiſſi non expectata eorum morte naturali, per tex. in dicta l. interdicit & in dicto §. ſi quis rogatus: vbi manifeſta conſtituitur differentia inter deportatum & inter damnatum in metallum & horum opi. ſequitur & cõmunem

dixit Claud.in d.§.ex facto, poſt Alexan. conſi. 13. in 3. Quæ tamen iura nihil obſtant tum in terminis iuris noui, quo iure libertas nõ ammittitur vt ſupra dixi adeo vt differentia per illa iura inducta iure nouo ſuperueniente ſublata extitit vt Socin. inquit, d.l.ſi cognatis num.14.in fine, & Ripa d.§.ſi quis rogatus col.1.poſt glo. in d.l.quinque legibus. cum etiam in terminis iuris antiqui : nempe iura illa nihil ad rem concludunt, nam in terminis d.l.intercidit: agitur de acquirendo ipſi condemnato, in puncto autem noſtro agitur de auferendo a fiſco in quem damnatus in metallum ex cauſa delicti bona trãſtulerat: ſicut enim ſi ex contractu bona in aliquem alienaſſet : iniquum videretur ſecuta condemnatoria in metallum cedere diem fideicommiſsi vniuerſ. in præiudicium emptoris & ad commodũ fideicommiſſar. ſubſtituti non aliter expectata morte naturali illius grauati, ſic & cum de fiſco agitur. nempe a delinquẽte cauſam habet: minus vero obſtat tex.in d.§.ſi quis rogatus: nam ideo damnatus in metallũ eo iure perdit votum electionis, quia libertatem amittit. cum autem vitam naturalem retineat, non inconuenit vt fideicommiſſum poſt illius mortem relictum debeatur, non niſi ſecuta illius morte naturali, & interim bona ſint penes fiſcũ in quem ipſe ex delicto tranſtulerat.

21 Quare ex pręmiſsis rationibus veram cenſeo doctrinam Barto. in quarto libro minoricarum & in l.cum pater.§. hæreditatem.ff. de lega. 2. quem ibi ſequuntur Bald. & Doctor. dum concludit hærede grauato per fideicommiſſ. vniuerſale poſt eius mortẽ ingreſſo monaſterium, quod ſit incapax bonorum in proprio & in communi ſtatim fideicommiſſum deberi, non expectata illius morte naturali & ſequuntur communiter Doctor. Ang. in d.§. ex facto, Alexand. d.conſil. 13. in 3. Socin. Sen. conſil. 192. in 2. Dec. in capitulo præſentia. numero 74. extr. de probatio. & in conſil. 419. Ruin. in repet. §. & quid ſi tantum colum. 5. ff.de liber.& poſthum. Pariſ. conſi. 65. in primo dubio vol. 2.

Ratio concludens eſt quia quantum ad effectum bonorum ingreſſus monaſterium quod ſit incapax bonorum habetur pro mortuo & perinde habetur ac ſi naturaliter mortuus eſſet: nempe quia nec ipſe bona poſsidet nec illa ex facto & perſona ſua transfert in monaſterium quod ingreditur, nil mirum ideo ſi bona tranſeunt in eas perſonas in quas deuoluerentur ſi ille naturaliter deceſsiſſet, quam rationem ſentit Bar.in d.§.Cornelio, & per eam ſic inductam reſoluuntur quæquæ in contrarium adducta per tenentes contrariam ſententiam. quos refert & ſequitur Ripa in d.§.ex facto ſub nu.12.vnde hoc caſu factum ciuiliter idẽ operatur, quod factum naturaliter.

DE FILIIS DEPORTATOrum & damn.in metallum.

Titulus Sextus.

1 *Matrimonium non diſſoluitur per ſententiam deportationis aut damnationis in metallum, nec contrahendum impeditur.*

2 *Filii nati ex deportato & damnato ante ſententiam ſunt capaces bonorum.*
Idem eſt in filiis ante conceptis licet poſtea natis.

3 *Filii nati, & concepti poſt ſententiam confiſcatoriam partem non conſequuntur.*

4 *Capiunt tamen bona per patrem quæſita poſt deportationem, vel confiſcationem.*

5 *Filii nati aut concepti ante ſententiam deportationis faciunt deficere conditionem ſi ſine filiis.*

6 *Flius conceptus non habetur pro nato cum de cõmodo tertii tantum agitur.*

7 *Filii nati & concepti poſt ſententiam deportationis, habẽtur pro natis ex alio homine, & ideo non capiunt bona per patrem poſtea tempore deportationis.*

1 Filij nati ex deportato & dãnato in metallum an ſint capaces: breuiter concludo, quòd matrimonium antea contractum per ſententiam deporta-

deportationis non diſſoluebatur l. 1. C. de repud. ſed per damnationem in metallũ vtique l. res vxoris. C. de dona. inter virũ, iure autẽ nouo vtroq; caſu perdurat: quia libertas non amittitur, Auth. ſed hodie, quę immediate ſequitur. C. eo. & §. quod autem, in Auth. de nup. Item nec contrahendum impeditur, quia cum liberi ſint: matrimonium quidem contrahere valẽt: quod eſt iuriſgentium: nempe contractus eſt a voluntate pendens.

Qui autem naſcuntur ex damnatis vt ſupra: equidem quo ad alios attinet capere poſſunt: quia nulla obſtat eis incapacitas.

2 Sunt vtrum a patre capiant: diſtingue aut ſunt nati & concepti ante ſententiam deportationis & damnationis & tunc cõfiſcatis bonis paternis partem vel bona omnia paterna a fiſco capiebãt iuxta tex. in l. fin. ff. de bon. damn. hodie vero iure nouo bona non infiſcantur, ſed liberis ipſis reſeruantur, auth. bona damnatorum. C. de bon. dam. idem iuris eſt ſi concepti forent quia pro natis haberentur ad eorũ commodum l. qui in vtero. ff. de ſtat. homi. & eſt caſus in l. 1. ff. de bo. dam. & in l. fin. C. eo.

3 Aut vero ſunt nati & concepti poſt ſententiam deportationis & confiſcationis & tunc aut quæris an partem conſequantur de bonis iam confiſcatis & tunc concluſiue dicendum eſt, quod non, ſic enim ſentit text. in dicta l. ex facto. §. ex facto, & Alexan. ibi in 1. notab. clare autem adnotauit Bald. in l. fina. C. de bon. damnat. ſecutus eſt Roland. conſil. 97. nu. 38. in 2. & eſt acrior opinio quam concluſiue tenuit Hieron. Gabriel. conſilio 123. numer. tertio, & quarto. Et ſi aliud ſenſerit Ripa in dicto. §. ex facto, in prima columna, & Claud. ibi ſub numero 3. ſed iſta eſt verior quia concepti & poſtea nati nihil iuris habent in bonis in alios iure peruentis. l. 1. §. ſi quis proximior. ff. vnde cogn. l. Titius l. item prætor. ff. de ſuis & legit. Et idem eſt in ſucceſsionibus fideicommiſſarijs, vt plene per Socin. in l. ſi cognatis nume. 30. ff. de rebus dubijs, per Alexan. conſi. 26. col. penult. in 3. & per Dec. in conſil. 299. nu. 8.

4 Aut quæris an conſequantur bona quæ ex contractibus iuriſgentium deportatus acquiſiſſet poſt ſententiam deportationis quæ acquirere potuit l. ſi tibi mandauero §. is cuius. ff. man. & quæ poſtea eo naturaliter in deportationem mortuo fiſcus capiebat l. 2. C. de pœnis & l. 3. C. de bon. dam. & quantum ad hæc videtur dicendum quòd filij licet poſtea concepti bona iſtà capiant ex beneficio d. auth. bona damnator. etenim ſunt filij legitimi & a iure cogniti idcirco bonorũ per patrem poſt quæſitorum videntur capaces & in his terminis ſententia d. Ripę procedere poteſt. & voluit Sal. in d. auth. bona dãnatorum quatenus concludit auth. illam procedere etiã in poſt quæſitis de quo tñ puncto ſcripſi ſupra tit. proxi. nu. 6.

5 Alia præterea eſt quęſtio an ſcilicet filij horum ſint capaces bonorum cõditionatorum alicui fideicommiſſariæ diſpoſitioni. & quæſtio dupliciter formari põt.

Primo quando filij ſunt in conditione poſiti nõ diſpoſitiue, vt aiunt vocati.

Secundo quando ſunt diſpoſitiue vocati, primo caſu veluti cum pater grauatus fuit reſtituere hæreditatem teſtatoris ſub conditione ſi deceſſerit ſine filijs. Quo caſu habemus reſponſum in terminis in d. l. ex facto. §. ex facto: nam aut filij ſunt cõcepti, & nati ante condemnationem & hoc caſu proculdubio capaces ſunt & faciunt deficere conditionem fideicommiſſi ad commodum fiſci. nempe bona tranſeunt in fiſcum cum ſua cauſa vt dicit ille text. & expectanda eſt mors naturalis illius grauati vt dicunt Doctores poſt gl. in d. §. ex facto. per tex. in l. Statius Florus. §. Cornelio. ff. de iure fiſ. quo tempòre ſi filij ſic nati ſuperuiuunt fideicommiſſum expirat: ſecus autem ſi pręmortui fuiſſent ante naturalem mortem patris grauati ſic clare p̃ſupponit tex. in d. §. ex facto, prout aduertit Ripa ibi nu. 3.

6 Aut vero fuerunt concepti, ſed non nati ante ſententiam deportationis. Et tunc adhuc capaces ſunt & faciunt deſficere fideicommiſsi conditionem vt eſt caſus ibi,& licet fideicommiſsi defectus cedat ad commodum fiſci quia filius ille in vtero exiſtens poſitus in conditione non eſt diſpoſitiue vocatus vt præſupponit ille tex. & eſt communis traditio Doctorum poſt gloſ. in l. Lucius. ff. de hæred.inſtit. & proinde,cum agatur nō de commodo ſuo ſed de commodo fiſci, non habeat haberi pro nato ad tex. in l. qui in vtero. ff. de ſtat. homi. attamen negari nequit quin de illius commodo non ageretur quoniam filij concepti ante ſententiam publicationis bonorum pro vt nati vocabantur & admittebantur in partem bonorum cum fiſco l. 1. & l. final. ff. de bon. dam. vt dixi ſupra numero 20.& idcirco de eorum commodo agebatur prout in puncto aduertit & reſoluit Bartol. in d. §. ex facto. Fortius autem iure nouo quo omnia bona patris condemnati filijs loco fiſci adijciuntur.d. Auth. bona damnatorum.

Quod ſi filij ipſi concepti in nullam partem vocarentur non vtique haberentur pro natis nec operarentur fideicommiſsi extinctionem ad beneficium fiſci ſic egregie ex vi illius tex. in dic. l.qui in vtero & ex mente Barto. in d. §. ex facto deducit Socin. conſil. 275. nume. 15. in 2.

7 Aut vero ſunt nati & concepti poſt deportationem,& tunc non faciunt deficere conditionem fideicommiſsi quaſi nati ex alio homine ſic tex. in d. §. ex facto, ex quo colligūt Ang.Ale.Ripa & Claud. quod deportatus dicitur nouus homo, quia mutat, & perdit ſtatum ciuilem vt egregie diſſerit Paul.Caſt.in l.eius qui.§. primo.ff.de teſtamen.

Qua ratione deciſionem illius tex. in d.§.ex facto, procedere etiam ſecundum iura non firmauit Ale.ibi in 1.not.& quāuis d. Ripa in primo ſimiliter notab.fuerit ſubdubius & contrarium firmauerit Claud.ibi ſub nu. 3.placet mihi opinio d. Alex.duplici conſideratione. Primo quia iurium correctio eſt euitanda. Secundo quantum ad ſtatutum deportati nihil eſt immutatum. Tertio quia filij nati & concepti poſt ſententiam deportationis non admittuntur ab bona iam confiſcata vt ſupra dixi.nu. 3. Si tamen deportatus reſtitueretur dubitari quidem poſſet: & quo ad filios natos poſt reſtitutionem quod faciant deficere fideicommiſsi conditionē firmauit Ripa ibi nu.4. quia mors grauati naturalis expectanda ideo conſideratur ſi ſuæ mortis tempore liberos qui capaces ſint reliquerit.Quo vero ad liberos natos & conceptos intra tempus deportationis, nempe quia ſic nati & concepti ſunt incapaces illorum bonorum vt p̄ſupponit ille tex.& Bart.& in l.filiusfamil. §. cum quis ff.de leg. 1. nec pater bona iam confiſcata recuperat:idcirco eorum exiſtentiam adhuc non euertere fideicom. concludos ſecundo vero caſu, cum filij in conditione poſiti ſunt diſpoſitiue vocati palam eſt natos vel conceptos ante ſententiam capaces eſſe illius fideicommiſsi: quia de illorum commodo agitur; modo ſuperſtites ſint tempore mortis naturalis patris condemnati, & grauati d.§. Cornelio Felici. Quod ſi concepti,& nati fuerint poſt ſn̄ia deportationis,maius dubiū eſt:& ſiquidē reſtitutus fuerit pater recuperant ius ſuccedendi ad tex.in l.intercidit.ff.de condi. & dem.quia patris reſtitutio filijs prodeſt ad eorum capacitatē, vt dicam infra in ti. de bannitis reſtitutis. Si vero pater in ſua damnatione moriatur dubitabilis eſt quæſtio: nā conſtat hos eſſe filios illius & quidē legitimos & naturales,quia matrimonium per deportationem non fuit direptum & ſic ſatisfactum eſt verbis & volūtati teſtatoris: in contrarium vero facit tex.in d.l. ex facto.§.ex facto.ff.ad Trebel. qa ſcilicet nati & cōcepti ex patre deportato videntur nati ex alio homine.cogita.

DE BANNITIS.
Titulus Septimus.

1 *Bannitus ex propria natura banni non amittit bona nec impune poteſt offendi.*

2 *Bannum eſt ſtricti iuris.*

3 *Bannitus non poteſt inuadi in ſuis bonis.*

4 *Offendi qui poteſt impune poteſt quoque impune interfici.*

Bannitus qui poteſt impune offēdi poteſt quoque impune interfici.

5 *Bannitus qui impune offendi non poteſt retinet in patria iura cōmunia, & municipalia.*

6 *Amplia etiam, quod fuiſſet bannitus cum publicatione bonorum.*

7 *Bannitus ſub pœna capitali non amittit bona, niſi lege vel ſententia id expræſſum ſit.*

8 *Bannitus cum publicatione bonorum qui impune offendi poteſt an comparetur deportato.*

9 *Bannitus qui ex forma ſtatutorum impune offendi poteſt; non amittit in loco a quo exulat iura communia, ſed iura municipalia.*

10 *Condemnatus vt impune offendi poſsit amittit in eo loco iura ciuilia propria, non autem iura communia, quod declara vt ibi.*

11 *Bannitus in loco reputatur vti forenſis.*

12 *Bannito non proſunt ſtatuta loci fauorabilia in ſucceſsionibus nec in lucris dotalibus.*

13 *Bannitus non capit ex teſtam. iure ſpeciali in eo loco condito.*

14 *Bannitus incapax ſuccedere ex teſtamento non vtitur remedio l. fi. C. de edicto diui Adrian.*

15 *Bannitus vtitur ſtatutis loci bannientis in concernentibus publ. vtilitatem.*

16 *Item in ſibi praiudicialibus.*

17 *Bannito in loco a quo exulat ſucceditur ex ſtatutis loci bannientis.*

18 *Bānitus retinet in loco iura agnationis.*

19 *Bannitus in loco acquirit ex omnibus cauſis de iure gentium, & de iure communi.*

20 *Bannitus tutor iure communi datus non deſinit eſſe tutor.*

21 *Bannitus qui erat notarius auctoritate Cæſaris non deſinit eſſe notarius.*

22 *Banniti filii in conditione poſiti operantur defectum fideicommiſsi.*

23 *Bannitus an retineat patriam poteſtatem.*

24 *Bannitus poteſt arbitrari eligere & conſulere ex ſtatuto de conſilio ſapientis.*

25 *Bannitus ab Imperatore amittit iura ciuilia in locis vnde exulat non autem iura aliarū ciuitatum & regnorum.*

26 *Bannitus a Papa amittit iura ciuilia in terris eccleſiæ.*

27 *Bannitus ab vno regno vel vna prouincia, non amittit iura alterius regni,*

28 *Bannitus an offendi poſsit extra territorium bannientis.*

29 *Bannitus an poſsit offendi vel puniri in terris confederatis.*

30 *Bannitus qui in loco banniente poteſt impune offendi an poſsit effectualiter in eo loco acquirere bona.*

31 *Legitima an debeatur filio bannito in ære & in perſona.*

32 *Bannitus qui impune in perſona poteſt offendi, an poſsit bonis ſpoliari.*

33 *Occidi qui impune poteſt: idem vulnerari.*

34 *Bannito poteſt ſtatutum denegare facultatem acquirendi ſub ſuo territorio expreſſe & per verba æquipollentia.*

35 *Excluſus ab omni actu legitimo eſt excluſus a iure ſuccedendi.*

36 *Bannitus cum publicatione bonorum qui poteſt impune offendi is valet acquirere ex cauſis iuris cōis, & gentium in loco a quo exulat*

37 *Indignus non reputatur quis niſi in caſibus iure expreſsis.*

38 *Bannitus reſtitutus actiones ſuas exercere pōt.*

39 *Acquirere potens ex illis cauſis agere valet.*

40 *Agere qui nō poteſt ex ſui perſona poteſt actiones ſuas cedere ex cauſa oneroſa.*

41 *Banni exceptio perſonalis eſt.*

42 *Bannito filio debetur legitima in bonis patris.*

43 *Bannitus banno imperiali & pontificio in caſibus in iure expreſsis pōt impune depredari.*

44 *Bānitus p rebelle pōt impune ī bonis derobari.*

45 *Bannitus pro alio crimine excepto perduellionis qui poteſt impune in perſona offendi nō poteſt impune bonis ſpoliari.*

46 *Bannitorum bona poſt bānum quæſita fiſcus nō occupat prout deportatorum.*

47 *Banniti noſtri temporis non per omnia æquiparantur, transfugis non deportatis, non relegatis ſed ſunt tertia ſpecies.*

Banniti noſtri temporis, quorum, & ipſi capaces ſint pulchra, & vtilis eſt inueſtigatio, quam pertractarunt Doctores in l. prima. C. de hæredib. inſtituen. Bartol. in ſua diſputatione Lucanæ Ciuitatis: & ſcriptores varijs in locis.

Scien-

1 Sciendum eſt autem pro facili totius materiæ intelligentia: quod bannitus ex propria natura banni non amittit bona ſua.nec impune ſi durãte banno in patriã reuertitur oſtendi poteſt: niſi lex municipalis id expreſſe permittat,vel niſi ſententia banni lata ab habente poteſtatem ſic concedat, l. legati & l. capitalium. §. in exulibus.ff. de pœnis Bartol. in dicta diſputatio.numero trigeſimo ſecundo, & ratione confirmatur.

2 Quia bannum eſt ſtricti iuris, & quicquid in eo omiſſum eſt, pro omiſſo habetur: quoniam pœnale eſt, Cyn. Bald.& Corn.in dicta l.1. Aretin. in l.eius.§.1 ff. de teſtam. Ripa in d. §. ex facto. numero 14.& in terminis, quod in perſona offendi nequeat nor.Barto. in l. vt vim. colum. 2.ff. de iuſt. & iure, Dec.ibi numero 14. & latius Claud.Aquenſ.numero 17. Bal. d.l.1.numero 20.& poſt eum Sal.

3 Item nec in bonis impune inuadi poterit,Doctor.præcitati in dicto loco. Bal. Aluar.& Afflict.in capitulo primo, in titulo de mil. vaſ. vbi reprobant gloſſ. ibi idem Bald.Aluar. & Prępoſi. in capitulo primo,in titulo.Hic finitur lex.adducunt tex.in l. Papinianus exuli. ff. de minor. & eſt veriſſ.propoſitio.

4 Sciendum eſt etiam,quod ſtatuto permittente bannitum poſſe impune offendi, is etiam poterit impune interfici,quia oſfendere verbum homicidium cõtinet ad tex. in capitu.fina.de homicid. in 6.& in l.teſtamento Centurio.ff.de man. teſtamẽto, ſic per ea iura concludunt communiter Doctor. Barto. conſilio 188. Statuto caſtri plebis Ioan.And.in additio.ad Specu.in titulo de conſtitution.§.primo.Bal. cõſ.441.in 3.Albe.Roſ.i 4.part.ſtat.quæſtione decimaoctaua, Paul. Alexand.& Iaſ.in l.in ſuis.ff.de liber.& poſthu. & idẽ Paul. in l. vnica. C. quan. lic. vnicuique. Corn.conſilio 122.colum.vlt.in 2. Fęlyn. in cap.quę in eccleſiarum.numero 20.ext. de conſtit.Marſi.in repe. l. vnicę. numero 51.C.de Rap.vig.& nouiſſime excel. Menoch. de arbit. iud. libro. quæſtione. 90. nume. 26. Quam tamen ſententiam temperarunt Angel. & Paul. in l. binas ędes. ff. de ſer. vrb. præd. cum bannum eſt pro delicto pro quo imponenda erat pœna mortis, alias ſecus. ne priuato videretur conceſſa ſeuerior caſtigatio, quam magiſtratus ipſe de iure facere poſſet: & fuit opinio Bald.in peculio ſuo in verbo bannitus: refert & ęquam dicit Alexand. in dicta l. in ſuis numero 4.& fuit antiqua diſtinctio Mart. de Fano relata per Alber. de Gandino ſub titu. de multis quęſtion. ad finem quam probauit Nellus in 2.par.ſec.temp.quæſt.7. & conſulendo ſecutus fuit Bart. Cępola in ſuo conſilio 5. Quicquid autem ſit conſuetudo contrarium ſeruat.ſicuti retulerunt Alber.Gandin.Ioan.And.& Alexan. in locis pręalleg.& hoc iure apud nos vtimur. Cæterũ redeundo ad principale propoſitum circa capacitatem bannitorum infraſcriptas conſtituo cõcluſiones, quarum prima eſt.

5 Bannitus qui ex forma banni,vel ex legis diſpoſitione impune offendi non poteſt: retinet iura ne dum communia, ſed propria illius ciuitatis, vel prouinciæ, a qua exulat: ſiue ad tempus ſiue perpetuo exul ſit: ad exemplum relegati.nam & hic ciuitatem, & iura ciuitatis retinebat ſiue ad tempus ſiue indefinite relegatus foret. l.relegati: & l. quidam ſunt. ff. de pęnis.l. prima,& l.relegati. ff. de interd. & releg. & de exulibus habetur. in l. 1. & 2. C. de his qui in exil.lib.10.

6 Amplia etiam quod eſſet bãnitus cum publicatione bonorum: nam bonorum publicatio non reddit condemnatum incapacem quo ad iura ciuitatis & futuras acquiſitiones nam & relegato bona quandoque in totum vel in partem adimebantur attamen iura ciuitatis retinebat l. relegatorum.§.ad tempus.ff. de interd. & releg.Ratio huius concluſionis eſt, quia ſic bannitus non cenſetur hoſtis ciuitatis, iõ ciuitatis iura retinet cum ea iura nec per ſententiam nec per legem ſibi ſint adempta. Hæc autem concluſio probatur auctoritate Barto. in dicta ſua diſputatione

Lucanæ

Lucanæ Ciuitatis, nume. 29. & in l. amiſſione. §. qui deficiunt. ff. de capitis diminutio. & eſt communis concluſio reprobata glo. in §. cum autem, inſtitu. quibus modis ius patr. pot. quæ voluit bannitum cum publicatione bonorum ſimilem eſſe deportato, Salycet. in d. l. 1. in 4. quæſtio. vbi pulchre & late Corn. conſi. 55. in 2. Clariſſ. Menoch. conſi. 171. colum. 3. numero 13. Claud. Aquenſ. in repetitio. l. vt vim nu. 19. ff. de iuſt. & iure.

7 Secunda concluſio: Bannitus ſub pęna capitali: non amittit bona ſua in eo loco a quo exulat: niſi ex lege expreſſa, vel per ſententiam latam ab auctoritatem habente bona ſibi fuerint adempta: & eſt ratio, quia ſententia eſt ſtricti iuris, ideo intra ſuos terminos clauditur. vt latius dixi infra in titulo de public. bon. ſic in puncto determinauit Bald. in l. data opera numero 84. C. qui accuſa. non poſſ. ſecuti ſunt Alexand. in d. l. 1. numero 8. & Corn. nume. 23. C. de hæred. inſtituen. & Doctores communiter ibi, clare Salyce. in 5. q. Ioan. de Imol. in d. l. ex facto. §. ex facto. Gozadin. conſi. 96. numero 4. & 7. Dom. Decian. conſi. 64. nu. 44. in 3.

Et iſta concluſio indubitanter eſt vera cum pęna capitalis reſeruatur magiſtratui ſi in fortiam communis peruenerit: quid autem iuris ſit ſi etiam priuatis vindicta capitalis conceſſa ſit: vt quia bannitus impune offendi poſsit infra dicam: itaque ſic bannitus ſub pęna capitali vt ſupra, capax erit bonorum & retinebit iura in ciuitate a qua exulat: præterquam quo ad officia & honores, quibus vti non poterit cum per bannum patriæ ſibi interdictum ſit, ſicuti eleganter declarauit Salycet. in d. l. 1. in 2. & tertia quęſtione. & eſt veritas.

Sed contra primam concluſionem ampliatam vt ibi, quod bannitus cum publicatione bonorum quamuis impune offendi nequeat, ad exemplum deportati amittat iura municipalia ſuæ ciuitatis determinauit Angel. in diſputatio. ſua: duo ad inuicem litigantes; motus nam & deportati, quibus tamen bellum non indicebatur, nec poterant impune offendi l. relegati. ff. de pænis, & dixi ſupra in tracta. de deportatis. attamen quia erant damnati cum publicatione bonorum amittebant iura ciuilia: vt latius dixi in eo tractatu, & dicta Angel. probauit Alex. conſi. 116. nu. 6. in 2.

Verum ſententia iſta communiter reijcitur ſicut ex infra dicendis conſtabit.

8 Tertia concluſio bannitus cum publicatione bonorum qui ex forma ſtatuti poteſt impune offendi æquiparatur deportato ac ideo amittit in eo loco ad exemplũ deportati iura communia & municipalia ſic cenſuit gloſ. in §. cum autem, inſtit. quib. mod. ius patr. pot. ſol. cui adhæſit Bald. in l. corruptionem. C. de vſufruct. Specul. & Ioan. Andr. in titu. de inſtru. edit. §. Compendioſe in verſic. Quid de bannito, & ſequuntur plures alij relati p Alexan. conſi. 23. & 75. in primo, & conſi. 116. in 2. quibus in locis gloſ. opinionem amplecti videtur. Huius quoque opinionis fuit Ang. in dicta diſputat. vbi inquit, quod hi ſic banniti ęquiparantur transfugis qui, & ipſi impune offendi poſſunt l. 3. §. transfugas. ff. de ſicar. l. poſtliminium. §. transfugę. ff. de captiu. & bona ac iura in ciuitatę amittunt ad l. transfugam. ff. de acquirend. rer. domi. horum etiam opinionem habuit Iaſon. conſilio 166. & 167. in 2.

9 Sed horum opinio communiter improbatur. & communis ſcriptorum in hac re ſententia eſt, vt ſic bannitus ex forma legum & ſtatutorum illius patriæ amittat quidem iura, & beneficia municipalia ac propria illius ciuitatis, prouincię, & regni: non autem iura gentium, vel iura ciuilia & communia in eo loco. ſic poſt Iacob. de Are. eleganter probauit Barto. in d. diſputat. Lucanæ Ciuitatis. nume. 20. & 21 & in extrauag qui ſint rebel. in glo. rebellando. col. vlt. vbi limitat: cum per ſtatutum loci ſic bannito adempta ſunt beneficia iuris communis, vel cum per ſententiam banni a principe latam ſibi adempta fuiſſent,

fuiſſent, idem Barto. in l. certa forma. C. de iure fiſc. libro 10. vbi Ange. in addit. limitat vt ſupra, & idem Barto. in d. l. 1. quem ibi ſequuntur Bald. Ange. & latius Salycet. in 6. quæſtio. Paul. Alexand. Corne. & Iaſ. & idem Barto. in l. amiſſione. §. qui deficiunt. ff. de capit. diminutio. & in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebellian. ſequuntur Imol. Paul. Alexand. Ripa, & Claud. & eſt communis traditio. Nellus in prima par. ſecun. tempor. quæſtione 5. Curt. ſen. in conſilio 60. Dux Filippus, numero quinquageſimoquinto, & quinquageſimoſexto. Curt. iun. conſilio 182. numero quarto: Claud. Aquenſ. in rep. d. l. vt vim. numero decimonono. Corn. conſilio quinquageſimotertio, in primo vol. Et hanc probarunt Angel. Aret. in dicto §. cum autem. Alexand. conſi. vigeſimoſexto, in ſexto. Socin. iun. conſi. 124. in 2. Egi. Boſ. in titu. Banniti quid amitt. numero 10. cum alijs adductis per d. Decian. conſilio 64. numero 41. in 3. & per D. Menoch. d. conſi. 271. nume. 19. nam & deportati, & transfugę ab Imperio Romano non amittebant iura gentium, & naturalia, ſed tantum iura ciuilia ab eo Imperio lata: igitur pari modo banniti ab vna ciuitate, Prouincia, vel Regno iuxta leges illius Regni, amittent quidem iura propria ilius Regni, & Prouinciæ, ſed non iura ciuilia Roman. vniuerſalia in eo loco, ad hoc etiam plures inducuntur rationes per Doctores dictis in locis, quas minime tranſcribere decreui: quia videri poſſunt, & quia cum communi tranſeundum eſt.

Notandum tamē eſt, quia effectus iſtę, vt ſic bannitus, qui impune poteſt offendi, amittat iura propria, & particularia illius Prouinciæ: non prouenit ex eo, quia eius bona fuerint publicata, nam bonorum publicatio, vt dixi in prima concluſione non parit effectum incapacitatis quo ad futuras acquiſitiones, ſed ex eo, quia cum poſſit impune offendi, videtur eidem indictū bellum, tam per officiales publicos quam per homines priuatos, ideo veluti hoſtis patriæ amittit iura, & beneficia patriæ.

10 Quocirca ſi quis ob aliquam ſuam culpam condemnatus fuiſſet, vt a quocūque impune offendi poſſet, quamuis non fuiſſent bona ſibi infiſcata, amitteret iſte ſic condemnatus iura propria illius ciuitatis quaſi ab ea deficiens. ſic Barto. in l. publicorum. colum. tertia. ff. de publ. iud. per text. in dicta l. amiſſione. §. qui deficiunt. Quod tu intellige in ſimpliciter condemnato: ſecus in condemnato in certa pecuniaria ſumma pro qua condemnatus, interim donec illam ſolueret, impune occidi poſſet, nam pœna impunitatis non eſt mortalis, ſed medicinalis, & reſolubilis per ſolutionem, ſicuti Barto. ipſe explicuit dicto loco: vbi infert hunc retinere iura propria ſuæ ciuitatis, & clarius Salycetus in dicta lege prima, in vltima quæſtione, quod nota, & obſerua ad intellectū ſtatuti Paduani permittentis condemnatum in libris 50. & ſupra ſi non ſoluerit poſſe impune interfici.

12 Ex his autem: quod bannitus qui impune durante banno interfici poteſt, amittat in eo loco iura municipalia, & retineat iura ciuilia communia, ac gentium iura infertur: quod ſic Bannitus reputetur vti forenſis, nam & forenſes non gaudent iuribus particularibus ciuitatis, & Prouinciæ, ſic in ſpecie conſuluit Paduæ. Paul. Caſtr. conſilio 212. omiſſo in 2. vbi infert ſtatutum Paduanum inhabilitans forenſes acquirere, locum quoque habeat in bannitis a Padua, ſecutus eſt Alexand. conſilio 75. nume. 14. in 1. Decian. conſi. 86. nu. 33. in 3. Boſius in ti. de crimen. leſæ maieſta. nu. 93.

12 Sic etiam ſtatutum priuilegians maſculos in ſucceſſione defuncti ad excluſionē fœminarum non prodeſt agnatis bannitis, ſic Barto. in d. diſputat. numero 28. & in d. §. qui deficiunt. Bald. in l. gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de liber. & poſthum. Paul. Caſtr. conſilio 56. in 1. Socin. conſilio 58. viſis. colum. vlt. ma. in 1. Brun. de ſtat. exclud. articu. 12. numero 90. etiam quo ad bona ſita in alio territorio Caſtrē. in d. l. 1. C. de hæred. inſti. ideo ſtatutum

Paduanum

Paduanum admittens fratrem defuncti ad ſucceſſionem cum filia pro dimidia nõ iuuat fratri bannito ſic Saly. in d.l.1.in 6. quæſtione. Item ſic bannitus non poterit vti beneficio retractus municipalis Tiraquel. de retract. lignag.§.1.gloſſ.9.nume. 27. Item nec iuuari poterit ſtatuto de lucro dotis Alber.4.par. ſtatut. quæſtio.13. Iaſ.d.l.1.col.pen.Nerzar. qui alios adducit conſi.18.

13 Item nec capere poterit ex teſtamento iure ſpeciali illius ciuitatis condito ſic Barto.in d.§.ex facto: & in d.l. 1. & in d. §.qui deficiunt, ac in dicta diſputatione. nume. 27. & ſequuntur communiter Doctores vbique.ſimiliter nec teſtari poterit ex beneficio ſtatuti illius loci Barto.in dictis locis, & idem Barto. & Aretin. in l. eius.§.1.ff.de teſtam. Iaſ.in d.l.1. col.pen.

14 Ideo bannitus incapax ſucceſſionis non poteſt vti beneficio.l.fi.C.de edi. d. Andr. Toll.Bald.ibi nu.42. D.Menoch.in conſ. 180.nu.84.in 2.

15 Limita in beneficijs concernentibus publicam vtilitatem,nam hæc bannitus non perdit.l.ſi quis in graui.§. hi quoque.ff. ad Syllan. Alexan.in l.cum mulier.nu.9.ff.ſolut.matrimo.

16 Limita ſecundo in præiudicialibus ipſi bannito, nam ex vi ſtatuti poteſt agi,& excipi aduerſus bannitum, ne alioquin ex ſuo delicto lucrum aſſequatur ad l.ſiue hęreditaria.ff.de neg. geſt. & l. itaque fullo. ff.de furt.Barto.in d.§.qui deficiunt: & in d.diſputat.nume.20.& in l.tutelas. §. fina. ff.de cap.dimin.Nellus in 1.par.ſec.temp. quæſt.5.Roman.conſi.73.nume.4. Socin. conſi.58.colum.vltim.in 1.& fuit dictum Bal.in l.fin.C.ſi prop.pub.penſ.ſequuntur alij relati per Felyn. in c. intelleximus in 2. not. extra de iudic. ideo bannitus non eſt immunis a collectis, & alijs oneribus publicis Dyn.Bart. & alij in l.ſi ſeruus plurium.§.1.ff.de lega.1.Bar. in l.inter quos. §.1.ff.de damno inf.

17 Limita tertio, in ijs, quę ad alios ſpectant: puta quia agatur de ſuccedendo defuncto bannito, nam inter cõcurrentes ad eius ſucceſſionẽ,qui ſint de ea prouincia a qua exulabat, lex loci ſeruanda erit Bal. & Corne. in d.l.1.colu.vlt vnde infero male ſenſiſſe Ludou. Bologn. in ſuo conſi. 70. vbi non relata Bald. doctrina contrarium reſpondit, vt bannito iure communi ſuccedatur.

18 Porro cum ſic bannitus retineat in loco iura ciuilia, & gentium proinde infertur, vt retineat iura ſanguinis, & agnationis, & idcirco bannitum filium pater alere tenetur, & ad id compelli poteſt: item exigente ſtatuto conſenſum fratris in maritanda ſorore, ſufficiet conſenſus fratris banniti, ſic pulchre Soci. iun.conſ.54 per totum in 3.vbi plures adducit.

19 Item ſic bannitus in eo loco poterit contrahere, & contrahendo iure communi ſibi acquirere ex quibuſcunque cauſis, ac inſuper retinet teſtamenti factionem in eo loco actiuam,& paſſiuam iure communi tamen etiam pro bonis ſitis in eo territorio ſic Barto.in d.§. qui deficiunt: & in d.§.ex facto: & in d.l. 1. & in dicta diſputat. & ſequuntur communiter Doctores dictis in locis, & pro filio bannito in ſucceſſione patris reſpondit Anch.conſ.275. & ẽ cõtra pro patre bannito in bonis filij, Paul.Caſt.conſi.56.in 1. & generaliter in omni acquiſitione. Alexand.d.conſi.26.in primo,pleniſſime D. Menoch. in d.conſi. 271. vbi ex teſtamento in bonis vbique ſitis Clarus.§ teſtamentum.quęſ.20.Port. Imol conſi.48.columna. 2. cui ſubſcripſit Excell.Mantua.Ripa in d.§. ex facto. col. vlt.vbi infert.

20 Quod ſi Bannitus fuerit datus tutor ſecundum formam iuris communis,non deſinet eſſe tutor propter bannum, niſi per iudicem remoueatur, & fuit deciſio Bal. conſi.54.ſtatuto Terræ:in 5.

21 Item ſi Bannitus ſit notarius auctoritate Imperiali propter bannum non deſinit eſſe notarius. Ancharan. conſilio 287.

22 Item filij ipſi banniti poſiti in conditione faciunt deficere conditionem fideicõmiſſi iniuncti ad onus patris: quia de iure communi

communi ſunt capaces, & ſiquidem diſpoſitiue ſunt vocati capiunt ipſi, alias pater diſponere poteſt ad not. in l. filiusfamilias. §. cum quis. ff. de leg. 1, & ſi pater fuiſſet bannitus cum bonorum publicatione, filij ipſi banniti poſt mortẽ patris capiũt, cum diſpoſitiue vocantur etiam ex coniecturis Socin. iun. conſi. 174. in 2. alias operarentur defectum conditionis ad commodũ fiſci, & ſic intelligo, quæ Ripa ſcripſit: in d. §. ex facto. colum. vlt. aliàs male ſenſiſſet.

23 Infertur etiam quod ſic Bannitus retineat in filijs patr. poteſtatem, quia eſt de iure communi ciuium Romanorum: inſtit. de patr. poteſt: in princ. ſic concludũt Bald. Ange. & Alexan. in l. ſi. cum dotem. §. ſi patri: per illum tex. ff. ſolut. matr. Bal. in l. gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de liber. & poſthum. & in d. l. 1. C. de hæred. inſtit. Nellus in prima part. ſec. Tempor quęſt. 20. Corn. conſil. 55. in 2. Ripa in d. §. ex facto. numero 19. ex quo infert poſt Bal. in d. l. 1. nume. 19. filio banniti non eſſe dandum tutorem, quia tutor datur ei qui non eſt in poteſtate alterius. l. fina. in prin. C. de cur. fur. & inſtit. de tutel. in prin. ſed dabitur curator, ad ĩſtar eius cuius pater apud hoſtes eſt. l. muto. §. ei cuius. ff. de tutel. Item quod filius banniti non poterit teſtari Corn. d. conſi. 55. Item quòd nec filius bannitus 'a patre in teſtamento impune pręteriri nequibit idem Corn. conſi. 24. in 2. Curt. iun. cõſi. 182. Sed contra, quod perdatur patria poteſtas, cum per bannũ pater poteſt impune offendi, determinauit Barto. in l. ſi adulterium. §. liberto. ff. de adulter. adducit tex. in l. poſtliminium. § filius ff. de captiu. & in l. minime. ff. de re leg. & hęc Barto. opinio procedit ea ratione: quia hos ſic bannitos transfugis cõparat ſicuti latius ſcripſit in d. diſputat. ſub nume. 18. quos actiue, & paſſiue amittere patr. poc. conſtat. & cum Barto. tranſiuit Alexand. conſi. 75. nume. 11. in primo. Tiraquel. dicto loco. nume. 29. Tu dic Bart. ſententiam veram eſſe in rebellibus, & transfugis, qui in hoſtes ſe conuertunt: in quibus terminis loquuntur iura per eum adducta: diuerſum eſt in bannitis pro alio crimine capitali, etiam quod impune poſſint offendi ex lege municipij: ſic diſtinguendo ſenſit Salycet. in d. l. 1. C. de hæred. inſtit. in 6. q. & in terminis d. Ripa in l. fina. quæſtio. 23. C. de reuoc. donati. Socin. iun. conſi. 54. in 3. nil mirum, nam horum condemnatio, non vltra illos grauat in ære, & in iuribus ſuis, & ſic etiam diſtinguendo ſenſit Claud. Aq. in l. 1. §. fi. nu. 13. ff. de iuſt. & iure.

24 Item ſic bannitus poterit eligere, & arbitrari. Bar. Ange. & Docto. in d. l. ex facto. §. ſi quis rogatus: idem Barto. in l. pedius. ff. de arbitr. & eſt communis opinio, vt Fortun retulit in rep. d. §. & quid ſi tantum, quamuis illam impugnet, & male iudicio meo, quia ſi retinet in loco iura cõmunia ergo non amittit voluntatem, & quæ ad factum & ius pertinent. Item ex forma ſtatuti de conſilio ſapientis eligi poterit in conſultorem Doctor bannitus a ſua patria iuxta tamen præmiſſam diſtinctionem: veluti pulchre ſcripſit in ſuo eleganti tractat. de conſi. ſapient. lib 3. cap. 3. excell. D. Pax Scalla mihi maxima familiaritate coniunctus.

25 Ex prædictis autem infertur: quòd bannitus ab Imperatore qui impune poteſt offẽdi amittit iuris ciuilis beneficia quaſi hoſtis Imperij in terris ſubditis Imperio ad tex. in l. amiſſione. §. qui deficiunt. ff. de ca. dim. iura autem gentium, & naturalia non perdit, niſi per ſententiam ſibi ablata fuerint. Barto. in extrauag. qui ſint rebelles, in gloſſ. rebellando. num. 20. & in d. §. qui deficiunt Ange. & Imol. & Alex. in l. ſi cum dotem. §. patri. ff. ſolu. mat. Nell. in 1. par. ſec. temp. quęſt. 4 cum adductis per D. Menoch. conſ. 101. nume. 8. in 1. & idẽ eſt cum per legem Imperatoris, aut per ſententiam quis banno Imperiali annotatus fuiſſet, nam talem effectum ſecum ferret ea ſententia: vt ille amittat beneficia iuris ciuilis Bald. poſt Guliel. in Authen. quęcunque. C. de epiſcop. & cler. Angel. Imol. & Alex. ĩ d. §. ſi patri, vbi exẽplificãt

in

in caſu illius Authen. & in Authen. item nulla communitas. C. eod. & in Authen. Caſſa. C. de ſacroſanct. eccleſ. & in Auth. Nauigia. C. de furt. in terris autem non ſubditis Imperio in quibus iura ciuilia ſeruantur banni Imperialis effectus non ſe extendet, quia in ijs Imperator ius non dicit. nec bona, vel iura eorum locorum afficit, aut afficere poteſt ad l. fina. ff. de iuris. omnium iudicum, & ca. vt animarum: de conſtit. in 6. & multominus amittit ſic bannitus iura propria Regum, Principũ, & ciuitatum non recognoſcentium Imperatorem in ſuperiorem, ſicuti pulchre, idẽ Barto. docuit dicto loco, vbi ſecus concludit quo ad iura aliorum Dominorum ſub Imperio conſtitutorum, quales ſunt Imperij vaſſalli, nam amittit bannitus ab Imperatore iura ciuilia, & propria in terris illorum Dominorum.

26 Item bannitus a Papa, qui poteſt in Terris ſubiectis iuriſdictioni temporali Eccleſ. Ro. impune offendi is quidem amittit iura propria, & iura ciuilia in Terris illis: quia Papa iura Imperij Romani actu & habitu tenet in eis Terris, ſic clarè ſenſit Barto. in l. hoſtes. columna prima, & ſecunda. ff. de captiu. & in d. glo. rebellando. numero vigeſimo, & vigeſimoſecũdo. Ripa in dicto §. ex facto. numero decimo quarto. Exemplum de banno Pontificio habetur in capit. pro humani de homici. in vj & in capitu. Felicis. de pœnis in vj. Extra autem ciuitates Romanę Eccleſiæ ſubditas in temporalibus bannum pontificium non ſe extendit, quia in his iuriſdictionem temporalem non exercet.

27 Similiter bannitus ab vno Rege, vel vna Prouincia nõ amittit iura in alio Regno, vel Prouincia, vt eſt notum per reg. in d. l. fina. ff. de iuriſdict. omn. iud. & in l. relegatorum. §. interdicere ff. de interd. & releg. gloſſ. notab. in capitu. 1. in titu. Hic finitur lex. Barto. in dicto loco. Bald. in d. Authen. item nulla communitas: & idem Bald. in l. 1. columna 6. C. de hęredi. inſtit. Iaſo. in d. l. fina. col. 1. Ripa in dicto §. ex facto. nume. 14.

28 Item extra territorium bannientis non poteſt bannitus impune offendi, licet ex ſtatuto intra territorium potuiſſet: & occidens de homicidio teneretur. Ripa, & Iaſon. dictis locis poſt Imol. & Petr. de Anchar. per eos relatos: intellige tamẽ, quod occiſor banniti extra territorium bannientis non poteſt per iudicem bannientem puniri, licet per iudicem loci homicidij ſic Iaſ. d. l. fina. nu. 22. poſt Bald. in l. 1. colum. 8. C. de ſum. Trin. Corne. d. l. 1. nu. 20. C. de hæred. inſtit. Afflict. in cap. 1. in 5. not. in titu. Hic finitur lex, & eſt ratio: quia bannum committatur perſonã vbique ſicuti excommunicatio, & lepra leproſum, quamuis quod etiam per iudicẽ bannientem eo caſu procedi poſſit, ſi occiſus erat ciuis ciuitatis bannientis: quia ꝑ bannum iura communia non amittit: contſulendo ſcripſerit Lud. Bolog. conſi. 57. ſed prior opinio verior eſt, quam probauit Nellus in ſec. par. ſec. Temp. q. 57. & de facto ſeruatur.

29 Amplia vt nec etiam in Terris confędератis poſſit detineri, aut puniri, vel impune offendi. Barto. in l. non dubito. ff. de captiu. & in l. cunctos populos in 8. quęſt. C. de ſumm. Trin. Bald. in l. etiam. nu. 6. & 7. C. de iure dot. & in l. executorem. nume. 32. C. de exec rei iud. Iaſ. in d. l. fi. n. 21. & Dec. n. 15. ff. de iuriſ. om. iud. Nellus ĩ ſec. par. 2. Temp. q. 36. limita cum per ſtatuta aliter fuiſſet diſpoſitum Barto. & Doctores in dictis locis, limita ſecundo cum in capitulis confęderationis aliter fuiſſet cõuentum, Nellus, & Dec. vbi ſupra: limita tertio in locis perpetuo vnitis cum tranſlatione merij, & mixti Imperij. Bald. d. l. etiam. limita denique cum terra perpetuo cõfęderata ſibi reſeruaſſet merum, & mixtum Imperium, ſed ſuperior mandaſſet bannitos non poſſe ibi recipi. Bald. dicto loco.

30 Iuxta prædicta ſtat ſolemnis dubitatio: quia videtur quod ſic bannitus qui impune offendi poteſt, non valeat cum effectu ſibi acquirere bona: & ex contractibus obligationes, & actiones in eo loco a quo

exulat;

exulat:quia cum ſit factus hoſtis patrię iudex illius loci poterit ſibi denegare audiētiam cum ſit extra protectionem ſuam:ſic ſane aduertit Bart.in d.§. deficiunt: & in d. diſputat. num.24.adducit tex.in l.ſed ſi per prętorem.§ ſi cum decreto.ff.ex quib. cau.ma.vbi idem Bar.not.quod etiam explicite voluit Paul.Caſt.in d.l.1.C.de hæred.inſtit.& in d.§.ex facto, ſequitur Iaſ. in ea l.num.6.vbi inquit poſt Paul.Caſtr. quod iudex loci poterit denegare audientiam ſic bannito: quia ſtatutum in ſuo territorio poteſt obumbrare,& offuſcare beneficia iuris communis in præiudicium alterius, extra vero territorium loci bannientis poterit bannitus capere etiam ex actibus factis intra territorium veluti ex teſtamento iure communi condito:ſic Caſtrenſ.ibi,cuius ſane dicta reaſſumpſit Alexan.conſi.23.& conſi.75.in 1.Sigiſmund. Lofred.conſ.45.nu.8.& 9.& D.Menoch. d.conſ.271.n.20. Item Rayner. antiquus Doctor,in d.l.1.abſolute tenuit,ſic bannitum non poſſe acquirere bona in eo loco, & ſecutus eſt Io.de Imol.in d.§. ex facto. & in d.§.& quid ſi tantum,& horum omnium dicta recenſuit Iaſ. conſi. 166.in 3. col.verſic. quinto facit in 2.Riminal.ſen. conſ.243.nume.7.in 2.vbi quoque atteſtatur de communi. Curt. iun.conſ.100.nu. 2.Fortun.d.§.& quid ſi tantum.nu.27.Ludou. Cattus inter conſ. crimin. Tomo 1. canſ.103.nu.5.Ioſeph.Ludouic. in Peruſin.deciſio.11.nu.7.Decian. conſ.86.num. 13.in 3.vbi late comprobat,& confirmat: concludens ſic bannitum ex ſubſtitutione iure communi ſuccedere non poſſe in bonis intra territorium, quia iudex loci bannientis illum non audiet: cuius quoque ſententiæ fuit Clariſſ. Menoch.conſ.101. nume.9.in 1. Amplius voluit Barto. in d. l.1. ad finem: quod fiſcus loci bannientis poterit eo vti ab indigno bona auferre.

31 Horum autem opinioni conſonat deciſio Bald.in l.ſi qua pœna.ff.de his qui ſunt ſui, vbi determinat, quod filio bannito in ære, & in perſona non debeatur legitima in bonis patris,& fiſcus ex perſona filij nō poſſit illam petere: ſecutus eſt Paul.Caſt. d.conſi.212.omiſſo.col. 1.in 2.Alex.conſ. 75. num.13.in 1.Iaſ.in Authen.non licet in 8. limitat. C. de lib. præter.Dec.conſi. 438.nu.8. & in eodem caſu.Curt.iun.cōſ. 182.colu. 3. cuius quoque opinionis fuit idemmet Bal.conſ.7.in 2.

32 Inſuper bannitus qui in perſona poteſt impune offendi, videtur etiam quod in ſuis rebus poſsit impune depredari, quia perſona rebus nobilior eſt.

33 Vnde qui impune occidi poteſt, is quoque impune vulneratur: quia vulnus eſt infra homicidium.Barto.in l.nec in ea.ff. de adulter. Ange. Imol. & Iaſ.in l.in ſuis. ff.de lib. & poſth. & in terminis ſubiectis ſic ſenſiſſe videtur Barto.in d.diſputat.ſub nu. 18. vbi ſic bannitus transfugis comparat: quia efficiuntur hoſtes patrię, & idē Barto.in d.extrauag.qui ſint rebell.in glo. rebellando. colum. 3. vbi adducit, quod transfugis bellum erat indictum, ita vt a priuatis impune poterant occidi ad l. 3. §.transfugas.ff.de ſicar.& capti, ac in fortiam magiſtratus ducti furcis ſuſpendebātur,vel igni ſubijciebantur ad l.ſi quis aliquid.§.transfuga.ff.de pœnis,bona autem trāsfugæ poſſunt impune per priuatos antequam inſiſcata ſint occupari.l.transfugā. ff.de acq.rerum dom.igitur,& pari modo ſic bannitorum bona, idem etiam ſenſiſſe videtur Barto. in l. vt vim. colum. 2.ff.de iuſt.& iure,& clare Dec.ibi nu. 14. Clau. Aq.colu. 2. & in rep. nume.21.explicite. Bal.in c.in literis.col.1. extra de reſti.ſpo. & in l.fi.C.ſi contra ius. Paul. Caſt.in d.l. in ſuis.Alex.in l.1.C.de hæred.inſt. Tira. de Retr.conuent.§.1.glo.5.nume.12. Anton. Gabriel. qui plures adducit: libro 5. com.opin.in titu.de reſtit.ſpol. concluſ.1. nume.185. Felyn. in cap. quæ in eccleſiarum.nume.19.extra de conſtitution.& ſic quoque conſulendo reſponderunt Curt. ſenior.conſ 60.Dux Filippus col.11.Cur. iunior.conſi.182.num.7.clariſſ. Menoch. conſi.91.nu.4.

34 Pro reſolutione huius articuli qui eſt valde neceſſarius,& vtilis in materia:prę-

mittendum

mittendum eſt, quod ſtatutum loci poteſt expreſſe, & æquipollenter auferre bannito ius acquirendi, & retinendi bona ēt ex cauſis iuriſgentium, & iuris cōis in loco a quo exulat:ad not.in l.fin.C. ſi contra ius,& in c.quæ in eccleſiarum,ext.de conſtitu.& in terminis Bar.in d.gloſ.rebellando.col.vlt.idem Bar.& Angel.in d.l. certa forma.C.de iure fiſc.nil mirū: quia lex ex cauſa poteſt facere aliquam perſonam incapacem vt dixi in princ.huius tractatus de incapacibus. æquipollenter autem diceretur prohibuiſſe,ſi ſtatutum diceret, quod bannitus ſit extra protectionem iuris communis.Bal. in l.1.C.ſi pend.appell. Alex Claud.& Ripa nu.16.in d.§. ex facto. Alex & Corn.nu.38.in d.l.1.C.de hę red.inſtit.

35 Idem ſi ſtatutum diceret, quod bannitus excluderetur ab omni actu legitimo. Alex. conſil. 75.in 1.vbi propterea infert ſtāte tali ſtatuto ꝙ filius excludatur a ſucceſsione patris, idem eſt ſi ſtatutum diceret,quod bannito ius non reddatur, nam ab omni iure ciuili,& patrio videretur ſe motus, & quæcunque acta per eum facta etiam parte non opponente eſſent ipſo iure nulla Bal.d.l.1 col.vlt. cū cōcord.adductis per Iaſ.d.conſi.166 & 168 colum.3. Sed aduerte, quia Bald. ipſe ſub nume. 21.in col. præced.declarando iſtum paſſum,voluit & rectius non obſtante illo ſtatuto,bannitum eſſe habilem ad acquirendum,& acquirere poſſe, quia ſtatutum ſupra relatum non diſponit de iure quærendo,vel non quærendo, ſed de eius exercitio,& ſępe ius quæritur, non tamen exerceri poteſt, ad not. in l. doli mali. ff. de nouation. & in c.ſi quis in ius, de Regul. iur.in 6.vnde infert, quòd talis ſic bannitus poterit ſuccedere ab inteſtato,& ex teſtamento de iure communi, nec inutilis erit ſucceſsio, vt ibi plenius per eum. Illud quidem verum eſt, quod proceſſus per eum formatus ſuper petitione iuris ſui erit ipſo iure nullus per ea, quę ipſe dicit, & ſubſcribit Corn ibi.aliud exemplum retulit Iaſ.in eo conſil. 166.de ſtatuto Mediol.diſponente: quod banniti non audiantur aliquo modo ſuper petitione iuris ſui.

Extra iſtos caſus concluſio ſit:quòd bānitus licet cum publicatione bonorum: eſto,quod in perſona poſsit impune offendi, quia tamen in loco retinet iura gentium,& iura ciuilia communia, ſicuti ſupra dixi poterit ſibi ex illis cauſis effectualiter acquirere, & iſta eſt communis opinio quam Bart. ſenſit in locis præællegat. Salyc. Alex. & Corn. in d. l. 1. vbi Corn. in penul.colum. communem dixit, idem Alex. & Ripa. in d.§. ex facto. nume. 15. Imol.in c.2.extra de teſtam.Angel.Aret. in §. cum autem: inſtit.quibus modis ius patr.pot.ſol.Alex.d.conſil.26.in 1. Corn. conſ.55.num.20.in ſecundo.Curt.ſenior. d. conſil. 60. d.Decian. conſi. 64. nu.43. & in 3. latiſsime Menoch. d. conſil.271. nu.19.& nu.21.& magis communem dixerūt Cardin. Albā.cōſ.8 n.28.& Mich. Craſſ.ſenten.recep. §. legatum.quæſtio.8.

36 Quorum ſententia probatur: nam deportatus qui in loco iura ciuilia amittebat:quia tamen iura gentium retinebat, ideo ex contractib. iuriſgentium poterat ſibi effectualiter acquirere ad l.ſi tibi mādauero.§.is cuius.ff.mādati, igitur & bannitus ex eiſdem cauſis, & quæ a iure communi procedunt, poterit cum effectu ſibi ipſi in loco a quo exulat quęrere cum in eo loco iura illa ſibi ſint integra, & incolumia, planum autem eſt & indubitatū bannitū in eo loco conuentū iudicialiter ſe,& res ſuas tueri poſſe ad exemplum excommunicati.Bal.in d.l 1.col.penu.C.de hæred.inſtit.Alber. in 4.par. ſtatut. q.54. idem Bald. in l. peremptorias. nume. 35. C ſentent.reſcin.non poſ. Iaſ. conſil.167. nu.3.in 2.vol.

37 Contraria autē diſſolui poſſunt.primo enim nō obſtat,quod Bar.dixit.in d.l.1 ꝙ fiſcus loci forte auferet bona a bānito vti ab indigno: nam Barto.locutus fuit cum tēperamēto,& recte: quia fiſcus nō aufert ab aliquo vti ab indigno niſi ꝓ cauſis indignitatis in iure expreſſis: ac idcirco dictū

illud improbarunt Bald. & Corn. nu. 27. in d.l.1.& Iaſ.ibi, nu. 7. Nellus in prima par.ſec.Temp.q.39.Cur.ſen.d. conſi. 60. nu.35.Ruin.conſ.123.nu.6.in 4.Cur.iun. d.conſ.182.nu.7.

38 Non obſtat quod iudex loci poterit, ſic bannito denegare audientiam,quaſi ſit hoſtis patriæ,& extra protectionem communis,nam ad hoc reſp.Barto. in d.diſputat. nume.24.idem Barto.& Ange. in dicta l. certa forma,quod prodeſt ſic bannito habere actionem: quia ſpes eſt, quod reſtituatur.quo caſu indubitater iura, & actiones ſuas intendere poterit, ſequitur Ripa in dicto §.ex facto.nu. 17. conſuluit Soc. ſenior.conſi.42.in 4.vbi in id adducit Io. Andr. in addition. ad Specul. in titu. de empt.& vend.§. nunc dicendum in verſi. vbi autem.

39 Secundo reſpon. quod immo efficaciter agere poterit ex ijs,quæ de deportato ſcripſit Bar.in l.quidam ſunt.ff.de pœnis, vbi concludit deportatum poſſe actiones, quamuis ciuiles in iudicio exercere prouenientes ex contractibus iuriſgentium, qui in eo loco ſibi permittuntur,quia cõceſſo vno,& illud cõceſſum videtur quod ex eo ſequitur, & idem Bar. in l.ſi victũ. ff.de re iud.

40 Tertio reſpon. quòd poterit iura ſua alteri cedere ex cã non lucratiua:qui quidẽ poterit illas exercere: nec ſibi obſtabit Bãni exceptio: ſecundum Dyn. in ſua diſtinctione,in cap. ſi quis in ius,de reg.iuris in 6.& in l.doli mali,ff. de nouation. ſic & a ſimili excommunicatus qui per ſe agere nequit, poteſt actiones ſuas alteri vendere,vel cedere ex cauſa oneroſa, & ceſsionarius cum effectu agere poterit gloſſ. in cap.1.de iure patr. in vj. Fel.in c.intelleximus ext.de iudi.n.25.vbi alios refert.

41 Quarto reſpond. quòd & ſi plerique ſenſerint bannitum, qui per ſe in loco non poteſt agere, non etiam agere poſſe per procuratorem ſicuti Alber. tradidit in 4. par.ſtatut. q. 62. Nellus in prima par.ſec. Tempo.q.73.Berous conſi. 97.col.1.in 3. ad regulã l.neque per ſe.C.de hære. inſtit. attamen horum opinio non videtur tuta: quia bannum afficit perſonam non ius, idcirco banni exceptio perſonalis eſt Alex. in l.ſi cum dotem.§.ſi patri.num.5. ff.ſolu. matr.Cardinal.Alban.conſi. 8. nume. 32. Bald.in d.l.peremptorias. numero 34. C. ſent.reſc.non poſſ. Non obſtant dicta per Paul.de Caſt.quem ſequuntur ſupra relati: nam ex præmiſſis multipliciter declinantur. Nec etiam obſtat, quod Raine. ſcripſit in d.l. 1. nam eius opinio aduerſatur communi intentioni.

42 Quamobrem puto falſam eſſe deciſionẽ Bald.in d. l. ſi qua pœna: quam plures ſupra adducti ſequuntur: quatenus concludit quod filio bannito in ære, & in perſona non debeatur legitima in bonis patris poſt defuncti: nam deciſio hæc eſt contra communem: quia filius bannitus retinet in patria iura communia, ac iura ſanguinis, & patr.poteſt. & ſucceſſiones iure communi ex teſtamento, vel ab inteſtato ſibi debitas in bonis parentum, & coniunctorum ſicuti latius ſupra dixi, & in terminis eidem mortuo patre deberi legitimam firmauit Pau. Caſtr.d.conſ.212. omiſſo,in primo, Decian.dicto conſ.64. nu.43.in tertio. poteſt tamen Bald. deciſio duobus modis ſaluari,primo in filio bãnito in ære, & in perſona qui ob bannum redditus fuiſſet incapax ſuccedẽdi de iure ciuili veluti pro crimine leſæ maieſtat.ad terminos.l.quiſquis. C. ad l.Iul.Maieſtat. Secundo ſaluari poteſt: vt in vita patris filio non debeatur legitima,adeo vt fiſcus ex illius perſona illam capere non poſsit, veluti tradiderunt Cremenſ. ſingul.12.& 89.D. Gigas de crim.leſæ. Maieſt. in vlt. par.quæſt.19.

Non ob.denique,quod bãnitus in ære, & in perſona poterit depredari, & ſic inutilis ſibi erit bonorum acquiſitio:nam reſpond. quod & ſi propoſitio eſſet vera nõ tamen pertineret ad impediendum bonorum acquiſitionem: nam & rebelles retinent dominium bonorum quamuis poſſint impune depredari,vel per ſententiam ſibi adimi.d.l.transfugam. ff. de acquiren.

rerum

rerum dom. pulchre Barto. in d. gloſſ.rebellando. colum. pen. Cur.d.conſ.nume. 36.& latius ſcripſi ſupra in titu.de rebellibus pro clara tamen difficultatis reſolutione conſtituo nonnullas concluſiones quas tamen iudicio melius ſentientium ſubijcio.

43 Prima eſt bannitus,banno Imperiali: in caſibus in iure ſcriptis; veluti in Authen. Nauigia.C.de furt. in Authen. Caſſa. C. de ſacroſanct.Eccle.in Authen.item quo cunque, & in Authent. item nulla communitas, C. de epiſcop.& cleric.vel banno pontificio: in caſu. cap. pro humani: de homicid.in vj & in caſu cap.Fœlicis: de pœnis: eodem libro. hic bannitus poteſt impune in rebus ſuis depredari, & derobari: ſic Bald. in capitulo primo, in titu. Hic finitur lex: in vſibus feudorum: vbi ita intelligit gloſſ.ibi, ſequuntur Alua rot. & præpoſ. Mediolan. ibi Claudius Aquenſ.in l.vt vim, numero 18. ff. de iuſti.& iure.

44 Secunda concluſio, bannitus pro rebelle, qui ſtatim commiſſo delicto intelligitur rebellis, & a lege damnatus: vt in d. extrauag.quoniam nuper: qui ſint rebell. ſtatim poteſt derobari,& depredari in rebus ſuis impune: ante tamen ſententiam infiſcatoriam, ſicuti latius declarauit Bar. in d.extrauag. in glo. rebellando.col.3.& latius ſcripſi infra in tit.de rebellib.

45 Tertia concluſio bannitus pro alio crimine vltra cauſam perduellionis, quamuis poſſit in perſonam impune offendi: nō tamen poterit impune bonis ſpoliari ratio eſt: quia ſtatutum & bannum ſunt ſtrictiſſimi iuris, vt ſupra dixi,ideo permiſſa offenſa in perſonam, non eſt amplianda permiſſio ad res & bona: quia de his ſtatutum non loquitur.§. cum autem: in Authen.de non elig.ſec.l.ſi ſeruum. §. non dixit prętor.ff.de acqui.hæred. etenim odia reſtringi debent. ca. odia de regulis iuris in vj, item in odioſis & correctorijs legū non fit extenſio de caſu ad caſum etiam ex maioritate rationis ad notata in Auth. quas actiones.C.de ſacro ſanct.eccleſ. Et quia bona non deliquerunt, ſed perſona, ideoque perſona non res grauatur Salyc. in l.fina.C.de peric.& com.rei vend.Bertachin.de Gabell.parte vlt.nume. 24.vbi ita concludunt: quibus addo citatos ſupra ſub nu.3.

Item quia ſtatuta Italiæ,& aliorum locorum permittentia bannitos impune offendi poſſe, emanarunt ad terrēdum eos, vt procul abſint pro ſtatu pacifico ciuitatis,& prouincię, quæ ſane ratio non vniformiter concurrit in rebus eorum. Item cum commune loci permittat bannitum poſſe acquirere ex cauſis iuriſgentium, & communi non videtur conuenire, vt priuatus eas acquiſitiones auferre poſſit,nam & de iure communi non licet priuato inuadere bona priuati, niſi in caſu ſpeciali in quo ob eius delictum bona ipſa alias in fiſcum cogebantur, veluti in transfuga,& rebelle:nec his obſtat, quod bannitus qui impune offendi poteſt ęquiparetur transfugæ: nam hoc negatur in omnibus, ſed tantum quo ad hæc, vt in perſonam impune offendi poſſit: item & quo ad amiſsionem iurium municipaliū loci a quo exulat:& huius ſententiæ ſatis fuit Bar.de Salyc.in d.l.1.C.de hæred.inſti. in quinta q. vbi diſtinguit inter bannitos pro crimine leſæ maieſtatis, & inter bannitos pro alijs criminibus, ſequitur Curtius ſenior.conſilio 60.num.36. & alij adducti ſupra nu. 23.ad finem.Et clare Nellus in ſecun.par. ſecun.Tempor.quæſtio.55. vbi tamen intelligit cum ſtatutum expreſſe diſponit de perſona; quod bannitus poſſit in perſona impune offendi: ſecus autem ſi ſtatutū ſimpliciter loqueretur, quod bannitus poſſet offendi: quia indiſtincte ſecundū cum intelligeretur in perſona, & in rebus: ſed ego in vtroque caſu rectius credo ſtatutum intelligi de offenſa in perſona tantum: & ſic cenſuit Illuſtriſſ. Cardi Alban.conſilio octauo, numero vigeſimo octauo,cuius ſententiæ poſt Bal.fuit quoque Affict.in cap.1. in v.notab.num.4.in titu. hic finitur lex.

46 Ex prędictis autem ſatis liquet bannitos

noſtri temporis non æquiparari deportatis, quamuis banniti ſint cum publicatione bonorum: & pręterea impune offendi poſsint: ideoque de iure, quamuis fiſcus occupet bona per deportatum acquiſita poſt illius deportationem, l. 2. C.de pęnis, l.3.Cod. de bon.damn. non tamẽ occupat bona quæſita per bannitum poſt ſententiam banni: ſic Bald.in dicta lege prima in fine,Cod.de hæred. inſtit.Bald. Salyc. & Alexand.in l.ſororem.C.de indig.Aquen.in rep.l. vt vim.nu. 25. Curt. Antiq. conſilio 60.nume.46.& hoc iure vtimur, & tradidit Natta conſilio 472. numero 19.

47 Quare concluſiue banniti noſtri temporis, qui impune offendi poſſunt: nõ ſunt comparandi per omnia, nec transfugis, nec deportatis,nec relegatis,ſed ſunt quędam tertia ſpecies vt adnotauit Bal.in d. l.1.nu.4.& 15. Neilus in prima par.2. tẽpor.quęſt. 4. Alex. conſi.115.col.2.in 2. vel dic æquiparari, vel illis pro qualitate pœnæ, prout ſic tandem diffinit Pedemont.deciſio.105.

DE REBELLIBVS ET TRANSFVGIS.
Titulus Octauus.

1 *Rebellis ad terminos. l. quiſquis. C. ad l. Iul. Maieſt.eſt incapax bonorum.*
2 *Rebelles crimine commiſſo ex tunc amittunt ea,quæ ſunt iuris ciuilis.*
3 *Non tamen amittunt Dominium, & ea quæ ſunt iuriſgentium.*
4 *Rebellium bona nondum infiſcata occupantibus conceduntur.*
5 *Rebellis poteſt impune occidi etiam nondum per ſententiam damnatus.*
6 *Rebellis ſtatim commiſſo delicto non poteſt acquirere ex teſtamento,nec ab inteſtato.*
7 *Item amittit feudalia,& dominium ciuile.*
8 *Rebelles qui ſint.*
9 *Extrauagans qui ſint rebelles habet locum in Papa,& Imperatore tantum.*
10 *Rebellis an quis ſit ante ſniam, ex ſolo crĩe.*
11 *Rebellium bona fiſcus non inuadit,niſi prius citato,& condemnato reo.*
12 *Rebellis notorius põt condẽnari ẽt non citatus.*

1 REBELLIS in terminis.l. quiſquis. C.ad l.Iul.Maieſt.cadũt a bonis ſuis,infames, ac incapaces bonorum redduntur, & ſi in fortiã peruenerint gladio vltore pereunt, ſic arguit a maiori per illam.l.ad horum incapacitatem Marian. Sen. conſi. 22.nume. 7.in 1. D.Decian.conſi.18.nu.341.in 1.

2 Generaliter autem rebelles commiſſo delicto ſtatim perdunt ea, quæ iuris ciuilis ſunt.l.amiſſione.§.qui deficiunt, & ibi not.ff. de cap dimin. Barto. in extrauag. qui ſint rebell.in gloſ. rebellando, col.3. verſ.de pęna vero,vbi infert quod ſtatim amittunt ciuitatem, item amittunt patr. poteſtatem actiue,& paſsiue.l.poſtliminium.§ filius.ff.de captiu.

3 Non tamen amittunt directum dominium,quia iuriſgentium eſt,quoniam retinent ea,quæ iuris illius ſunt,niſi ſequatur ſententia confiſcatoria,quia tunc omnia bona publicarentur.l. eorum, & l.fin. ff.ad l.Maieſt.l.penult.& l.fina.C.eodem. interim vero ante ſententiam capaces ſunt bonorum, & ex contractibus iuriſgentium acquirere poſſunt,& ſic ex Barto. vt ſupra colligitur & cenſuit Paul. Caſtr. con.212.omiſſo ad finem in 2.Calcan.conſi.52. col. 3. & 4. & eorum interim mortuorum memoria damnatur. l. fina.ff.ad l Iul.Maieſt.quam ſane materiã latius pertractaui in ti.de crim.quę mor. rei non exting.

4 Id tamen diffinitum eſt,rebellium bona non adhuc infiſcata occupantibus cõcedi.l.transfuga.ff.de acqui. rerum dom. poſt non, quia publica facta ſunt ſic Barto. dicto loco ſequitur Alexand. conſilio 13.numero 6.& 7.in 6.Curt.iunior.conſilio 137.numero 13. Socin.iunior. conſil.68.nu.141.

5 Nil mirum,quia rebellis poteſt etiam in perſona impune offendi. l.3.§.fin.ff.de ſicar. & l. proditores. ff. de re mil. etiam quod ſit pater.l.minime.ff. de relig.& ibi notatur. Item poteſt capi, & vti ſeruus detineri d.l.transfuga.fortius ergo in bonis ĩuadi.ſic ſane Bar.ibi arguit: & ſi agat

contra

contra occiſorem, aut bonorum inuaſorē poterit is in eo iudicio deducere, & probare ad ſui defenſam de illius rebellione arg.text.in l. de pupillo. § ſi quis riuos.ff. de oper.nou.nunt. per quem ſic Barto.tradit in d.glo.rebellando.colum.vlt.in verſ. circa ſecundum: Secutus eſt Ancharan. conſi.277.nume.4. Ruin.conſi.1.col.3.in 5.Grammat.voto.10.nume.36.D.Gigas in ſuo tract.de crim.leſæ maieſt.in titu.de rebell.q.25.Boſ.in titu.de hæret.ſub num. 29.& in tit. de crim. leſæ Maieſt.nu.119. Clar.lib.5.§.leſæ Maieſtatis ad finem.

6 Quia autem rebellis crimine commiſſo continuo amittit,quę iuris ciuilis ſunt, idcirco amittit dominium ex cauſis iuris ciuilis proueniens, item ex teſtamento,& ab inteſtato acquirere nequit, quia iuris ciuilis aquiſitiones ſunt. l. lege obuenire. ff. de verborum ſignifi.§.1.inſtit.de hære. quæ ab inteſt.pulchre Marian. Sen.conſi. 12.columna prima, & ſecunda in primo, & præterea amittit officia, & beneficia. cap. Felicis. de pœnis in 6. Iaſ. conſi. 86. col.1.in 3.Socin.iun.d.conſi.68.nume.51. in 3.& in eod.conſi.nu.86.vbi quod amittit feuda ſecutus eſt D.Gigas in tit.de pœnis committent. q. 21. D. Menoch.conſi. 101.num.2. Item amittit iuriſdictionalia omnia quia a iure ciuili deſcendunt.Bar. d.gl.rebellando.nu.18.& priuatus ea occupans nō facit ſua, quia fiſci ſunt ſic Bar. ibi,& Egid.in tit.de crim.leſę Maieſt.nu. 130.& proſequitur D.Gigas in dicto loco,& prӕterea rebelli in eo Imperio,quia hoſtis eſt ius non redditur Cyn. in l.1.C. de Nat.lib. Bald.in Authen.habita.col.3. C.ne fili.pro patre.

7 Inde ex his infertur rebellem ſtatim ꝓmiſſo delicto amittere feudalia deuoluenda in dominum, aut in proximiores agnatos pro eorum natura, & facti qualitate, ſic Iſern. & Bald. in cap.1.§.callidis in titu.de proh.feudi alienat.per Feder.& idē Andr.in cap. 1. in fine in titu.de feud.ſine culpa non amitt.Aret.in l.ſi quis poſt.ff.de teſt. Gramm. deciſ.105. ſub numero 12. Gig.in dicto titu. de pœn. commit. in 5. colum.Afflict.poſt eundem Iſern. in cap. 1. in gloſſ.3. numero 73. in titu.quæ fuit prima cauſ.Socin.ſenior.conſi. 4.nu. 24.in 3. Soc.iun.d.conſi.nu.109.

8 Qui autem ſint rebelles declarauit Barto.in d.extrauag.in gloſſ. tenore,vbi quinque modis tradidit quem eſſe rebellem. Scilicet conuertendo ſe in hoſtes denegando obedientiam Principi, vel non receptando eius gentem, exercendo opera hoſtilia in eum,& in eius ciuitates, & caſtra, machinando aduerſus perſonam ipſius principis, & ſuorum officialium, & ſequuntur vbique ſcriptores. Brun. conſi. 28.numero 1.Michael Vlcurun. de regi. mun. in 3.quæſtio.2.par.princip.numero 44. D.Gig.in titu.de rebellib. quæſtio. 1. & 2. vbi rebelles multifariam accipi declarat. Imol. & Anchar. in clem.paſtoralis de re iud. Socin. iun. dicto conſi. 68. numero 84.& infra & numero 140. Sed quo ad propoſitum non omnis rebellio inducit crimen leſę maieſt. ſed ſolum quæ ſtatum Imperij concernit,idcirco citatus contumax in non comparendo coram Imperatore non propterea rebellis quo ad hæc exiſtimatur ſic Bonifac. Vittalin. in d. clement. paſtoralis. §. ſane. ſequitur D. Gig. dicto loco in tertia quęſtione. Sed ante eos fuit dictum Barto. in d. gloſſ. rebellando in ſecunda columna in princip. ſic & qui mandatis principis ſui non paruit in concernentibus intereſſe priuatum, vel principis pecuniarium rebellis non eſt, ſic Bald. conſilio 272.quæritur in ſecundo & in conſilio 159. ſuper eo in 3.pulchre Natt.in conſilio 596.per totum. Item non omnis qui committit crimē læſe Maieſt.rebellis eſt ſicuti Egid. aduertit,& bñ in ti.de cri.leſæ maie.n.68.

9 Porro conſtitutio illa extrauagās, quoniam nuper;qui ſint rebell. habet quidem locum cum ſubditus rebellat aduerſus Imperat.in quibus terminis loquitur, vel cū contra Papam, & eorum Vicarios: quia Papa vtitur iuribus Imperij ſicuti Bart. cenſuit in d. glo. rebellando in prima colū.& in extrauag.ad repri. in verbo totius

 orbis:

orbis: ſequitur Salyc. in l. 1. C. ad l. Iul. Ma. Petr. Anchara. conſi. 439. nume. 6. & 7. Alexand. conſi. 13. num. 4. in 6. Sed non locum habet cum ſubditus rebellat aduerſus Reges, vel alios Principes non recognoſcentes in temporalibus Papam, aut Imperatorem in ſuperiorem, vel etiam quod illos recognoſcerent, eſſent tamen Principes perpetui pro ſe, & ad eorum commodum, quia de his conſtitutio illa non loquitur, idcirco vti pœnalis non ad hos protendenda, ideo quo ad hos iura vetera ſeruantur ad l. amiſſione. §. qui deficiunt. ff. de cap. dimin. vt ſcilicet amittãt ea, quæ ſunt iuris ciuilis, poſſint in perſona, & in bonis impune depredari, & offendi, d. l. transfuga. cum alijs ſupra allegatis, & ſi in fortiam peruenerint capitaliter cum bonorum ademptione puniantur legibus ſupra allegatis ſic Barto. in d. gl. rebellando. colum. 2. in verſic. ſed an hęc cõſtitutio, & dicta Barto. probarunt vbique Doct. Petr. de Anch. conſi. 287. Dec. cõſ. 410. col. vlt. d. Gigas d. loco. q. 18.

10 Ideo attenta Barto. ſententia rebellis erga Papam, vel Imperatorem ſtatim commiſſo delicto ante latam ſententiam condemnatoriam, vel declaratoriam incidit in pęnas rebellium per caſum in d. extrauaganti, & ita arguit Corn. conſi. 96. in 4. Dec. conſi. 606. col. 1. ſecus autem ſi aduerſus alios Principes rebellio commiſſa fuerit, nam non ante ſentẽtiam in rebellium pœnas incidet, & ſic procedere poteſt deciſio Paul. Caſt. conſi. 212. omiſſo in ſecũdo, vbi condemnatoriam requirit, & ante eum Bald. conſilio 96. proponitur in tertio, vbi quod ante condemnatoriam maritus retinet ius municipale de lucro dotis, quamuis etiam per eam extrauag. quo ad alios Principes, vt rebellis ſtatim in pœnas cadat ante latam condemnatoriam tradiderit Bero. conſilio 176. num. 97. in 1. & ſenſit Corne. d. conſilio 96. cuius tamen auctoritas euadi poteſt, quia loquitur in Vicario S. Pont. pro vt exprimit ipſe in ſecunda colum. & eſt vera diſtinctio.

11 Scias tamen pro vt etiam ſupra dixi, quod ad effectum confiſcationis, & ablationis bonorum requiritur ſententia contra rebellem, nec ante eius bona inuadi poſſunt, ſicuti probauit Boſius in tit. de crim. leſæ Maieſtat. nume. 62. & 83. Grammat. ex multis per eum relatis in deciſio. 15. vbi, & præterea quod requiritur citatio; aliàs declaratoria ferri non poteſt, ad tex. in clemen. paſtoralis de re iud.

12 Niſi rebellio ſit notoria notorio actus permanentis veluti idem Grammat. declarauit deciſio. 105. columna tertia, & quarta, ſic intelligendus in ſua deciſio. 61. numero 13. Poteſt enim princeps notorium rebellem abſque alia citatione cõdemnare, & abſque aliqua condemnatione punire, ac illius bona inuadere. Iſern. in capitulo primo, §. ſancimus in titu. quo temp. miles, & ſequuntur plures relati ad hoc per Dom. Decian. conſilio. 18. numero 355. in primo, & conſi. 19. in 3. vol. latius ſcripſi in prima par. nu. 142.

DE FILIIS REBELLIVM. Titulus Nonus.

1 *Filii rebellium ad terminos l. quiſquis. C. ad l. Iul. maieſt. ſunt incapaces ſucceſſionum.*

2 *Amplia, vt nec etiam ſuccedant in feudis antiquis poſſeſſis per patrem.*

3 *Quid autem in feudis poſſeſſis per auum nondũ patri apertis.*

4 *Lex quiſquis. C. ad leg. Iul. maieſt. locum habet in Papa, Imper. & ſuis officialibus ac in Cardinalibus non in aliis Principibus etiam ſupremis.*

5 *Sed quo ad pœnam filiorum locum habet in aliis liberis.*

6 *Vtrum autem locum habeat matre delinquente.*

7 *Quid autem in officiis & beneficiis eccleſiaſticis.*

8 *Maſculinum non concipit fœmininum in odioſis, odio irrationabili.*

9 *Filia damnati pro crimine maieſtatis dotari debent.*

10 *Pœna l. quiſquis. C. ad leg. Iul. maieſt. reſpectu filiorum in deſſuetudinem abiit.*

11 *Donatio*

11 *Donatio inter viuos non eſt titulus, ex teſtamento, nec ab inteſtato.*

12 *Donare poteſt inter viuos qui non poteſt relinquere ex teſtamento.*

13 *Relinquere vni grauatus, non poteſt alteri donare inter viuos.*

14 *Statutum Paduæ, mulier aliqua, pulchre declaratur.*

15 *Relinquendi verbum trahitur etiam ad actum inter viuos.*

1 Filij eorum qui commiſerunt crimen læſę maieſ. ad terminos l.quiſquis.C.eo. īfames reddũtur & incapaces ſunt ſucceſſionum ex teſtamento vel ab inteſtato, ideoque ad alios defferũtur ac ſi ipſi in medio non extarét, vel hæredes ſcripti minime fuiſſent, vt eſt caſus in ea l.§.filij vero: canonizata. 6.q.1.quiſquis: quam ſic, vt ſupra retuli, intellexit Azo. Petrus vero & Dyn. ſenſerunt hos quidem, ſucceſſibiles eſſe, ſed fiſcũ ab eis auferre. Sal. autem & Ange. diuerſimode diſtinxerunt: opinio autem Azo. verior eſt, quam probarunt Bal.& Fulg.ibi & late defendit Barto.Socin.conſi.275.col.6. verſic.30.principaliter: vt de communi.& ſubſequitur Gram.deciſ. 6.col. 3.& ante eos Bar.Cep.conſ. 79. præclare Menoch. conſ.275.in 2.vbi latiſſime ſcribit.

2 Amplia vt nec etiã capere poſsint feuda paterna & antiqua ex pacto & prouidentia maiorum, quæ pater eius tenebat. per rationem & deciſionem illius legis, ſic And.Iſern.& Afflic.in c.1.§.preterea: gl.3.nu.8.in ti. quę fuit prima cauſa Gig. in ti.de pœn. quas fil. incur. in 4. quęſtio. quorum opinio in feudis ab illo domino recognitis poteſt quidem procedere quia delictum patris erga dominũ nocet filijs, & ſucceſſoribus, ſed in alijs feudis aliud de iure videtur dicendum ex doctrina Bar.in l.eum qui.ff. de interd. & releg.q͞a delictum patris non nocet filijs in acquiſitionibus aliunde quam a patre prouenientibus, & ita cenſuit Gram. deciſ.6.nu.14. & illa Bar. doctrina communiter recipitur Alex.conſ.55.nu.6.in 3.

Sed pro alia ſententia iuuant ſcripta a Paul.Caſt.in l.1.nu.4.C. de bon. liber. & vide quæ ſcripſi in titu.de public.bon.nu. 108.cum ſequen.

3 Quid autem ſit in feudis non poſſeſsis per patrem quia auus viuebat, an per rebellionem per patrem in dominum feudi commiſſam nepos amittat feudum auitũ. Pulchra eſt quęſtio: nam Andr. Iſern.in dicto loco, quem ſubſequitur Afflict nu. 15. cum pluribus ſeq. ſenſit delictum patris verſus dominum feudi nocere filijs, & deſcendentibus: licet agnatis non: ẽt in feudis nondum apertis ipſi patri delinquenti: refert tamen diuerſas opiniones. Tu vero aduerte Bar.in d. l. eum qui.expreſſe decidere contrarium, & idem Bal. in l. emancipatum. §. 1.ff.de ſenator.& in terminis rebellionis Dec. conſ.445.col.1.

4 Quia autem lex illa quo ad filiorum pœnam repugnat rationi ciuili, & naturali propterea odioſa cenſetur odio quidẽ irrationabili, ac idcirco ſtrictiſſime intelligenda eſt, in ſuis puris terminis, ideo locum non habet cum quis machinatus fuit in perſonã domini ſui regis quia lex illa nominatim loquitur de Imperatore, & illius conſiliarijs ſic Cyn. & Angel. in d.l.quiſquis: idem Ang. in l.ſ fallaciter.C. de abolition. & eſt communis concluſio Bart.Cæpol.conſi.80.& Bar. Socin.conſ. 275.col.3.& 4.in 2.& 121.colum.2.in 4. Grãm.deciſ.6.ſecutus eſt D.Gig.in dicto titu.de pœn. quas incur.filij quæſtio.10. & quæſt.22.

Et multo magis cum aduerſus perſonas Principum recognoſcẽtium ſuperiorem ratione infeudationis veluti ſunt Duces, Marchiones, & alij domini in Italia & extra, qui Principatus ſuos recognoſcunt aut a Papa, aut ab Imperatore, vel a Regibus ſuis, ſic in eodem caſu in Duce Mediolani tradiderunt Dec.in conſi.410.columna penul. & vltim. Ruyn. conſilio. 3. nu.12.in 5.Paul.Caſt.in l 3.C. de epiſc. aud.latiſſime omnium Rolan.a Valle cõſ. 74.in 3. Nec quicquam mutat, quod iſti ſint Vicarij Supremi Principis ac ideo videan-

videantur de eius latere: quia iuriſdictionem pro ſe, & ad eorum cōmodum exercent, non pro Imperatore ac idcirco non poſſunt videri de eius corpore, & ad eius latus aſſiſtere ſic Dec. conſi. 410.coll.vlti. D. Gig.d.q. 23. & fuit prius conſideratio Bar.in d.extrauag. qui ſint rebell.in gl.rebellando col. 2. quem retuli in titu.proximo nu.7. Putarem tamen conſtitutionem illam indubitanter locum habere in Papa & Cardinalibus, ſicuti locum habet d. extrauagans ſupra relata ex Bar. ibi in 2. col.in dicta gl.rebellando, & dixi in loco proxi. allegato contra tamen quod etiam lex illa locum habeat in alijs Principibus: ſuadent quæ ſcripſi in tit. de crimin. quæ mor.non exting. numero 24. & Boſius in titulo de crimin. læſæ maieſtat. nume. 51. 56.& 57.

5 Intellige illam legē in filijs primi gradus: non in nepotibus quia in odioſis & pœnalibus filiorum appellatione nepotes non continentur. l. pater. ff. ad leg. Iul.de adulter.l.lege Iulia.§.hoc capite. ff. de ritu nup.& quia aliter filij aliter nepotes appellantur l.quod ſi nepotes.ff.de teſt.tut.& ita arguit Alberic. in d. l. quiſquis col. 1. vbi refert ita tenuiſſe d.Thomam de Formaginis, & niſi aliud eſſet veriſſima foret illius opinio.Cynus autem in d.l.quiſquis dicit dubitationem ſublatam fuiſſe ex noua conſtitutione Federici Imper.quæ vtitur verbo liberorum, approbata per Roma.eccl.poſt illius damnationem,ideo nepotes comprehendātur. l.liberorum.ff.de verb.ſign.& ibi Barto.in 4.col.refert & ſequitur dicta per Cynum. Et ſubſequitur d. Gigas in dicto titulo.quæſt.8.quamuis Bar.non retulerit, vlteriores autem nō puniuntur. Iaſ.conſi.106.col.vlt.in 4.vbi de communi adducit, quia idem conſtitutū reperitur in terminis. c. cum ſecundum, de hæret.in 6.& c.fęlicis de pœnis, in eo. & in clem.1.de pœnis.

6 Intellige in filijs reſpectu patris delinquentis, non ſi mater tantum delinquat: ſic enim pluribus rationibus determinarunt Odofre. Albe.& Saly.in d.l.quiſquis, cuius opinionis fuit etiam Old. & pleriq; alij relati per Gigant. in titu.quas pœnas filij incur. q.17. & vltra eos addo duas rationes.Prima eſt nam tex.ille in §.emancipationes: ponderat filiorum emancipationes. Quę ſane conſideratio patres ſpectat non matres, quia matribus filiorum emancipatio non congruit Secundo filij per patrem emācipati quia iuris ſui ſunt, niſi proponatur in fraudem emancipatos fuiſſe,non ſubiacent pęnis illius legis:glo. & Doct. in d. l. glo. in c.ſi quis militibus. §.filij 6.q. 1. quam ibi ſequuntur Archid. Cardin. a Turre Crem. & d. Prępoſ.ibi d.Gigas d.loco in 6.q. igitur a fortiori ratione filij reſpectu matris. Tertio quia pater filios habet in poteſtate & in eos indubitanter plus iuris habet quam mater, vnde pro neceſsitate famis pater filium vendere poteſt non ſic mater.l.2. C. de patribus,qui fil. nil mirū ideo ſi lex ob delictū paternum affecit filios non ſic ob delictū maternum. Nec refert, quod mater ob delictum per eam commiſſum incidat in pœnam illius legis, quæ abſolute loquitur per relatiuum ſubſtantiæ, quiſquis, ſicuti adnotauit Alber.ibi Angel.Aretin. in §. interdum inſtitu. de hæred. quæ ab inteſtat. def.& in ſuo tracta. malefic. in verbo: che hai tradito la tua patria, vbi refert de facto contigiſſe Bononiæ, refert d. Gigas. d. quæſtione 17. Deinde immediate ſubſequatur.§. filij vero eius, & ſic de eo de quo ſupra dixerat: nam fateor relatiuum illud, quiſquis, generaliter comprehendere omnem perſonam committentem delictum, §. vero ſubſequentem intelligi de filiis eius, cuius factum rationabiliter potuit eos noxiæ ſubmittere: Angel. tamen videtur in matre ſenſiſſe idem quod in patre. ſequitur Iaſ. d. conſ. 106. vbi voluit filios primi tantum gradus ex parte matris puniri ad exemplum læſæ maieſtatis diuinæ.

7 Item intellige in bonis officijs & beneficiis temporalibus beneficia autē eccleſiaſtica retinēt & habere poſſūt.c.ſatis

peruerſum

peruerſum 56.diſ.no.in cle. paſtoralis:de re iudic.Affli.in d.c.1.in verbo.Et bona committentium numero 118.vbi adhoc inducit auctoritatem. Ioan. de Imol. & Angel. Aret. intellige etiam ut pœna filiorum perſeueret etiam mortuo patre ſic Menoch. dicto conſi. 275. numero 46.47.

8 Rurſus declara ut lex illa in d. §.filii. nõ procedat in filiabus:quia maſculinum in odioſis odio irrationali non conprehendit fœmininum. ſic Bar. in l.1.ff. de verb.ſignif.Bald.Ang.& Salice.in l.quicunque.C.de ſer.fugit.Franc.Are.conſi. 36.per totum,Iaſ.in l.ſi quis id quod nu. 16.ff.de iuriſ. om.iud.& conſuluit Dec. conſi. 64.col. pen.Et eſt communior ac verior ſentẽtia quã probauit d.Gigas in 14. quæſtione eiuſdem tituli & poſt eum Roland.conſilio 93.in fine in 2.quicquid magnopere in contrariũ ſtuduerit Clau. Seiſſell.in d. l. ſi quis id quod . & probatur communis aſſertio, de mente illius legis in §.ad filias. vbi filias admittit pro menſura legitimæ ad ſuccedendum in bonis maternis.

9 Amplius ſcriptores communiter admittunt confiſcatis bonis paternis pro crimine læſæ maieſtat. in terminis etiam d.l. quiſquis. filias eſſe dotandas in bonis paternis, quia alia eſt ratio filiarum fęminarum a filijs maſculis & ſic exemplo docuiſſe Ferdinandum Regem Neapolitanum,qui eiecto Principe Roſſani ob defectionem & rebellionem eius filias nobiliter dotari & maritari curauit Afflict. in capitu. 1. §. pręterea in gloſſa tertia numero 89. in titu.quę fuit prima cauſa & in capitulo primo, in verbo: Et bona committentium colum. 1. in titu.quæ ſint regal. refert D.Gigas.in d.tit. quæſt. 15.dixi latius infra de publi. bonorum.nume.76.

10 Notandum denique eſt quod lex illa pœnalis reſpectu filiorum vti odioſa & irrationalis per generalem totius Italiæ conſuetudinem abrogata extitit, veluti Angel. ſummus practicus retulit in l. fallaciter. C. de abolitionibus. Socin. dicto conſilio 275.columna ſecunda.Roland.d.conſi.74.nu 20.in 3.Clarus: libro 5.ſub titu.læſæ maieſt.crimen.

11 Sed vtrum lex, quæ incapaces reddit filios, vt capere non poſsint ex teſtamẽto, vel ab inteſtato, inhibeat, ne poſſint capere per donationem inter viuos: quę ſane quæſtio generalis eſt ad quemcunque prohibitum ex lege vel ſtatuto relinquere ex teſtamento vel ab inteſtato, vtrum poſſit conferre inter viuos: quæſtionem huiuſmodi reaſſumpſit Pariſ.conſilio 69. in 2. in terminis d. §. filii vero: & concludit pro validitate donationis, vt per eum ſub numero 171. & loquitur in donatione facta per matrem filio, quia huiuſmodi titulus eſt penitus ſeiunctus & ſeparatus a ſucceſsionibus per vltimam voluntatem & ab inteſtato ad l. verba contraxerunt. ff. de verborum ſignificatio.immo vidẽtur tituli contrarii: nam donatio eſt irreuocabilis l. perfecta. C. de donatio. quæ ſub mod. l. fina. C. de reuocan. dona. vltimæ vero voluntates ſunt variabiles l. 4.ff.de adim. leg. igitur de vna ad aliam diſsimilis eſt illatio. l. inter ſtipulantem. §. ſacram. ff. de verborum obligat.l. Papinia. exuli.ff. de minoribus.

Item prohibitus capere ex titulis ab inteſtato vel per teſtamentum videbitur permiſſus capere ex titulis inter viuos ad l.cum prætor. ff. de iud. & l. nec non §. quod eis. ff. ex quibus cau. ma. dubitauit tamen de huiuſmodi deciſione d.Gigas. in dicto titulo in ſecunda quęſtione.Ego autem omiſsis pluribus quæ hincinde adduci poſſent in hac materia conſtituo tres concluſiones. Prima eſt cum ſtatutum inhabilitat aliquem capere ex teſtamento vel ab inteſtato, is quidem quia ex contractibus capax eſt ſibi acquirere, ꝓinde ex donatione inter viuos capere poterit:ad hoc tex.ĩ l.ſeruũ meũ.ff. de hær.iſt.& ibi ĩ ſpecie no.Bal.ad hoc ẽt deciſio gl.in l.1. ĩ verbo donationum. C. de ſec. nup. vbi mulier intra annũ luctus

nubens

nubens ex lege redditur infamis & incapax capere ex teſta. vel ab inteſt. & per donationes cauſa mortis: poteſt tamen capere per donationem inter uiuos: quia in pœnalib. mitior interpretatio eſt capienda. l. ſi de interpretatione. ff. de legi. & illam gl ſequuntur communiter ſcriptores ibi Alex. in l. 2. col. 4. ver. item in alio. ff. de le. 1. quamobrem cum incapacitas in terminis d. l. quiſquis. referatur ad filios ex teſtamento & ab inteſtato proinde nõ ad donata inter uiuos erit referenda: vnde puto recte reſpondiſſe d. Pariſium.

12 Secunda concluſio eſt cũ prohibitio refertur ad diſponentem reſpectu certæ perſonæ & eo caſu donatio quoque inter viuos cenſebitur prohibita, ne quòd vna via fieri prohibetur alia excogitata via committatur in fraudem legis. cap. cum quid vna via, de reg. iur. in 6. & in his terminis procedit glo. in l. 1. C. de ſecun. nupt. in verbo. teſtamento, nam lex illa prohibet mulierem ad ſecundas nuptias intra annum luctus properantem relinquere ſecundo viro ex teſtamento gloſ. ſupplet: nec etiam inter viuos ne fiat fraus legi, & illam gloſſ. Doctores communiter ſequuntur Ioan. de Garron. ibi num. 110.

Contra tamẽ obſtat deciſio Alex. conſil. 54. nu. 4. in 7. vbi in ſtatuto prohibente maritum relinquere vxori: reſpondit prohibita videri relicta per vltimi volunt. non autẽ donationes inter viuos per plures rationes per eum inductas.

13 Tertia concluſio eſt, quod vbi ſtatutũ onerat relinquere bona aliquibus perſonis & non alijs: eo caſu donatio inter viuos videtur interdicta, vti facta in fraudẽ illius perſonę, cui bona ex lege vel conſuetudine ſunt relinquenda, ac ideo donatio facta reuocari poterit. l. ſi. ff. ſi quid in frau. patr. ſic ſane in his terminis recte ꝓcedit conſultatio Alex. conſi. 55. in 1. deciſio ſacri conſilij in caſu relato per Affict. deciſ. 370. in 3. dub. & Aimon. Crau. conſil. 118. & huic concluſioni conſonat deciſio Paul. Caſtrenſ. conſi. 441. pro declaratione in 1.

Et in ſpecie donatio magis cenſeretur prohibita quando ex facti ſpecie videri poſſet facta in fraudem legis vt quia donator pro tẽpore vitæ ſuæ retinuiſſet vſumfructum, nam non in ſui damnum, ſed in præiudiciũ vocati ex lege poſt illius mortem facta videretur: vnde fraus euinceretur vt in puncto prudẽter aduertit Aimo d. conſi. 118. nu. 11.

14 Ex his inferri poteſt ad intellectum ſtatuti Patauini ſub rub. de ſucceſsio. mulierũ inci. mulier aliqua. quo expreſſe cauetur, vt mulier aliqua habens filios non poſsit relinquere bona ſua vel de bonis ſuis niſi filijs ſuis aut nepotibus & alijs deſcendentibus, nec ex teſtamento, nec ab inteſtato, aut donatione cauſa mòrtis, aut alio mõ. Saluo eo quod poſsit relinquere qđ iuſtũ fuerit ita tñ quod illud iuſtum non excedat quartam bonorum ſuorum: nam ex dictis in tertia concluſione etiam donatio inter viuos vltrà qurtam in extraneos filijs extantibus videtur interdicta: & eo magis quia ſtatutum ſubiungit aut alio modo: & hanc interpretationem verám eſſe ſentio: quamuis in caſu de facto contra reſponderit excell. Mantua olim. præceptor meus conſil. 57. nume. 13. & 14. in 1.

15 Adde pręmiſsis quod relinquendi verbum trahitur etiam ad actus inter viuos l. hoc ſermone. ff. ſi lib. ing. eſſe dicatur, l. ſi ante. C. de donat. ant. nupt. glo. in clem. fin. de iure patr. Iaſ. in l. qui Romę. §. cohęredes nu. 26. ff. de verb. obl.

DE HAERETICIS ET APOSTATIS.

Titulus Decimus.

1 *Hæretici incapaces ſunt cuiuſcumque acquiſitionis, item teſtamenti factionis, ac inſuper omnium officiorum & beneficiorum.*

2 *Filii, & nepotes hæreticorum incapaces ſunt prout eorum pater & auus.*

Apoſta-

3 *Apoſtatæ qui ſint & de eorum incapacitate.*
4 *Hæreticis non prodeſt, quod communi opinione reputentur fideles.*

1 HAeretici ĩcapaces ſũt cuiuſcunq; acquiſitionis ex quocunque titulo prouenientis. l. Manichæos. C. de hæret.

Similiter credẽtes, receptatores: defenſores, & hæreticorum fautores inteſtabiles ſunt actiue & paſsiue l. credentes. C. eod. cap. excommunicamus. §. credentes, extra eod.

Item ab officijs, & beneficijs publicis eiecti ſunt. cap. 2. §. hæretici: ext. eod. in. 6.

2 Filij vero & nepotes iſtorum ſimiliter incapaces ſunt officij vel beneficij publici. d. cap. 2. §. hæretici. Qui vero ex mulieribus hęreticis naſcuntur non vltra primum gradũ plectãtur. c. ſtatutum ext. eo. in 6. filios tamen hæreticorum incapaces eſſe abſolute dixerunt Angel. & Corn. in l. 1. C. de hæred. inſtit. & benefitia etiam obtenta perdunt. Henrich. Broich. in cap. vergentis colum. fi. prope finem, extra de hæretic.

3 Apoſtatæ quoque primi generis Apoſtaſię qui ſcilicet a vera Chriſti Religione ad infideles deficiunt omnium acquiſitionum expertes ac inteſtabiles actiue & paſsiue declarantur l. hi qui ſanctã & l. ſeq. C. de Apoſtati. Tria enim ſunt apoſtaſiæ genera. Primũ perfidię de quo ſupra. ſecundum inobedientiæ ſcilicet cũ prælato non obedit vel Canonum decreta tranſgreditur: & tamen obediendum credit. Tertium, irregularitatis, ſcilicet, cum quis a ſtatu ſumptæ religionis recedit: Inocen. in cap. 1. extra de apoſtat. de hoc vltimo conſulti reſponderunt Roman. conſil. 91. Socin. Seni. conſil. 222. in 2.

4 Amplia etiam, quod hi eſſent tollerati & communi opinione reputarentur fideles nam communis error non illis prodeſſet ad capacitatem & habilitatem eorum: ad glo. 74. q. 1. in ſumma, Archidiacon. in cap. penult. de offic. deleg. in 6. Alber. de Roſ. in l. Barbarius Philippus. ff. de off. prætor. ſequitur Iaſ. ibi num. 55. latiſsime Menoch. conſi. 185. num. 9. vbi plene probat hæreticum occultum eſſe incapacem legatorum & aliarum acquiſitionum, ad quod videtur tex. in cap. ſi quis epiſcopus ext. de hęretic.

DE EXCOMMVNICATIS. Titulus Vndecimus.

1 *Excommunicatus æquiparatur deportato ſecũdum aliquos.*
2 *Excommunicatus ex cauſa hæreſis poſt annũ bona & iura ſua amittit.*
3 *Excommunicatio duplex eſt maior & minor*
4 *Excommunicatus minori excommunicatione omnium eſt capax præter ſacramentorum.*
5 *Excommunicatio maior priuat a communione fidelium.*
6 *Item & a participatione ſpiritualium omniũ.*
7 *Excommunicatus clericus non percipit fructus beneficii.*
Clericus excommunicatus non percipit fructus ſuorum beneficiorum.
8 *Excommunicatus excommunicatione maiori incapax eſt iudiciorum, nec vti actor nec vti index, nec vti arbiter, nec vti teſtis, nec vti notarius.*
9 *Excommunicatus agere non poteſt pro offenſa ſibi illata limita vt ibi.*
10 *Excommunicatus agendo non poteſt dicere de nullitate ſed excipiendo ſic.*
11 *Excommunicatus agere non poteſt remediis reſtitutoriis.*
12 *Item nec prouocatus ad agendum in iudicio.*
13 *Item nec contra pariter excommunicatũ agere poteſt.*
14 *Item in quacunque parte iudicii poteſt excipi & repelli.*
15 *Item nec etiam in foro ſeculari auditur.*
16 *Item iudex ex officio poteſt illum repellere.*
17 *Excommunicato agente ſi nec pars nec iudex illum repellat, vallet proceſſus.*
18 *Idem eſt cum eſt actor neceſſarius.*
19 *Excommunicatus reus conuentus in iudicio ſiſtere valet.*
20 *Excommunicato non ſunt ſublata quæ ad defenſionem pertinent.*

Excom-

21 *Excommunicatio non prodeſt excommunicato in ſibi praiudiciaribus.*

22 *Excommunicatus cum ſtare poteſt in iudicio, an per ſe vel per procuratorem comparere debeat.*

23 *Excommunicatus eſt incapax cuiuſcunque officii publici vel priuati.*

24 *Excommunicato publicè tollerato acta publica per eum facta valent licet non priuata. Error communis prodeſt quo ad publica non quo ad priuatas actiones.*

25 *Excommunicatus temporalium bonorum capax eſt.*

26 *Item teſtariac quaſcunque vltimas volunt. conficere poteſt: limita vt ibi.*

27 *Excommunicatum vitare debemus in quibuſq; alias cum eo communicando minor excommunicatio contrahitur.*

28 *Excommunicati contractus hincinde ſunt obligatorii quamuis ſecum contrahens cenſuram minoris excommunicationis incurrat.*

29 *Excommunicatus rogatus a partibus in teſtē eſt idoneus teſtis.*

30 *Item poteſt eſſe procuratur ad negocia.*

31 *Item poteſt eſſe arbitrator.*

32 *Item capax eſt eorum quæ facti ſunt: etiam in ſpiritualibus ſecundum aliquos.*

33 *Excommunicatus publice excommunicatione maiori eſt incapax ſepulturæ.*

34 *Excommunicatus an capere poſsit ex teſtamentis & vlt. volunt.*

35 *Excommunicatus eſt turpis perſona.*

36 *Excommunicatus an præſcribere poſsit.*

37 *Excommunicationis ſententia parit effectum vbique locorum.*

38 *Excommunicatus ſententia legis non hominis. non remouetur ab exercitio actuum, alias per miſſorum.*

39 *Excommunicatus admittitur in negocio, quod pertinet ad eccleſiæ vtilitatem.*

1 EXcommunicatus æquiparatur deportato gloſ. in §. minor: inſtit. d̄ capi. dimin. ſed illa gloſ. cōiter damnatur. quia plus pōt excommunicatus quam deportatus. Item excommunicatus non perdit bona nec ciuitatem: ſic Doc. in d. §. minor. Bar. in l. publicorū col. 3. ff. de publ. iud. Ripa in l. ex facto §. ſi quis rogatus el 2. nu. 7. ff. ad Treb. & latius dicam infra.

2 Poſſet tamen glo. ſuſtineri in excōicato ex cauſa hæreſis qui per annū induruit: nam hic bona & iura omnia amittit. c. excōicamus ext. de hæret. l. credentes. C. eo. & idē eſt in ſciſmatico. c. 1. de ſciſmat. in 6. & idem in caſu c. Felicis: d̄ pœnis in eo.

3 Verum poſtquam in materiam excommunicatorum incidimus: notandum eſt, quod excommunicatio eſt duplex, minor & maior vt eſt tex. & ibi notatur in cap. a nobis ext. de except. in c. fi. ext de cler. excōm. & in c. nuper. & c pen. ext. de ſent. ex communic.

4 Excommunicatus enim minori excommunicatione omnium eſt capax præter ſacramētorum. d. c. a nobis & d. c. fi. & vtrobique notatur per Abbatem. & idem Abbas in c. intelleximus ext. de iudic. in vlt. not. Fely. nu. 22. Decius nu. 6

5 Maior vero excommunicatio priuat ne dum participatione ſacramentorum, ſed etiam communione fidelium. d. cap. a nobis. & c. penul. de ſent. excom. & in c. cum excommunicato 11. q. 3. Abb. d. c. a nobis nu. 5.

6 Et præterea omnium ſpiritualium ſic excommunicatus incapax eſt: gl. in verbo communibus: in c. pia, de except. in 6 per tex. in c. cum bonæ, ext. de ætate & quali. & in c. poſtulaſtis, ext. de clerico miniſtr. Abbas in c. veritatis, ext. d̄ dolo & contū.

7 Ideo clericus excōmunicatus fructus beneficiorum ſuorum non percipit, gloſ. Bar. Paul. & alij. in l. inter quos §. damni. ff. d̄ dam. infec. canon. in c. cū dilectus, ext. de conſuetud. & in c. paſtaralis per illū tex. ext. de appel. Rota in antiquior. deciſ. 8.

8 Item excommunicatus maiori excommunicatione iudiciorum incapax eſt: ac ideo in iudicio ſiſtere nequit vti actor. d. c. intelleximus. ext. de iud. item nec vti iudex, nec vti aduocatus, nec vti notarius, nec etiam vti teſtis. c. decernimus de ſent. excom. in 6. nec etiam vti iudex delegatus. c. ad probandū ext. de re iud. Amplius nec arbiter eſſe poterit, quia arbitria redacta ſunt ad inſtar iudiciorum. l. 1. ff. d̄ arbit.

arbit. ſic cõmuniter not. in d.c.intellexi-
mus,& per legiſtas in l.ex facto.§.ſi qs ro
gatus.el 2.ff.ad Trebell. & in l.ſi qs arbi-
tratu ff.de verb.obl. Blãcus in tractatu de
ↄpromiſ.in 2.q.prin.nu.9.& in iudice or
dinario q ſit excõicatus ad nullitatẽ ſnĩæ
per eũ late ſcribit Vantius de nulli. ſent.
ex defectu iuriſdi.n.137. vbi plura addu
cit: & in delegato idẽ Vãt.de nullit.ſent.
ex defec.iuriſd.deleg.nu.61.Generaliter
aũt d.Abb.ĩ d.c.intelleximus,dixit excõi
catum repelli ab oĩbus iudicialibus, prę-
terquã ĩ caſib. de iure expreſsis: vñ infert
qđ nõ poterit ſtare in iudicio nec vti ac
cuſator.d. c. a nobis. & d.c. intelleximus
nec vti denũciator,nec vti liti aſſiſtens.&
ſequuntur poſteriores ad eũ,& idẽ Abb.
in d.c.veritatis nu.32.de dolo & cont.&
ante eũ Io.And.in reg.dolo facit:de reg.
iur.in mercurial.Amplia ſiue excõicatio
ſit occulta ſiue notoria idẽ Abb.d.c.intel
leximus.ad finẽ.Itẽ nec vti ꝓcurator alte
rius Cyn.in l.reos. C. de accuſa.Bal.in c.
Domino guerram: in tit. hic finitur lex,
quem ſubſequitur Afflict.nu.9.

9 Amplia vt nec ẽt agere poſsit pro in-
iuria & offenſa ſibi illata,poſſet tñ poſtea
agere ſecuta abſolutione.quia ꝯ ius facta.
ſic ↄcludunt Inno.Hoſt.& Io.And.quos
ſequitur Abb. in d.c.veritatis nu.41.vbi
tñ ſolemniter limitat cũ iniuria irrogare
tur ei volenti explicare rem ſibi permiſ-
ſam, veluti proſequenti appellationẽ aut
ſe defendenti in iudicio:nã permiſſa ſibi
defenſione, vr̃ ẽt ſibi cõceſsũ ne defenſio
per iniurias ſibi impediatur.& eſt vera li
mitatio: nã generaliter excõicato permit
titur in iudicio ſiſtere ad remouendũ im
pedimenta per quę impeditur facere ſibi
de iure permiſſa tex.no.ĩ c.fi.ext. de exce.
Fely.d.c.intelleximus nu.26.

10 Amplia tertio, vt nec ẽt agendo princi
paliter de nullitate dicere poſsit : quãuis
excipiendo ſic. Idem Vantius, in ti.quis
poſ.dic.de nullit.nu.30.

11 Amplia vt nec ẽt agere poſsit remedijs
reſtitutorijs veluti ꝓ reſtitutione rei ſpo
liatæ Dec.poſt alios.c.cũ inter.nu.16.ext.
de excep. Item nec principaliter agendo
implorare reſtitutionẽ in integrum,licet
excipiendo ſic Abb.d.c.cũ inter. & Dec.
ibi nu.17.& in d.c.intelleximus: Fely.in
c.dilectus.el 1.col.pen.ext.de reſcript.

12 Amplia quinto, cum eſt actor volunta-
rius: quãuis interpellatus ab aduerſario,
veluti in terminis l.diffamari. C.de ingẽ.
man.ſic Pau.Caſt.in l.libertus.ff.de in ius
voc.Ant.Abb. Fely.& Dec.d.c.intellexi-
mus,nu.16. Dec. in c. poſt ceſsionem nu.
28.ext.de proba.reiecta contraria opinio
ne Ioan. de Anan. in ca.dura col.3.extra
de crim.falſ.

13 Amplia vt nec etiam aduerſus pariter
excõmunicatum agere poſsit gl.& cõiter
ſcrib.in d.c. a nobis :per illum tex.ext.de
excep.Bal & Dec.d.c. intelleximus n.19.

14 Amplia vt in quacunque parte iudicij
poſsit excipi & repelli, d.c.pia : de exce.
in 6.& in c.exceptionem ext.de exce. Et
ſi de facto fuerit admiſsus ad agendum
non obſtante exceptione ſibi obiecta,in-
utiliter omnino agit.adeo vt prę̨ſcriptio
nem inceptam non interrumpat. Abbas.
& Dec.d.c.poſt ceſsionem.nu.17.

15 Amplia etiam.in foro ſeculari Bal. d. c.
intelleximus.Iaſ.in l. 1. nu. 23.C.de iuris
& facti igno.& eſt communis opinio Ti
raq. de retracta. lignag.§.1.gl.9 nu. 282.
vbi ſecus dicit ſeruari de generali con-
ſuetudine regni Franciæ: & apud nos
nunquam in practica vidi huiuſmodi ex
ceptionem obiectam:immo in curia Ro.
rariſsime exceptio excommunicationis
admittitur, quia nunquam debite propo
nitur & ſpecificatur . ſic Rota in nou.de-
ciſ.8.in tit.de ſent.excom.

16 Amplia denique vt etiam iudex ex of-
ficio ſuo parte etiam non opponente poſ
ſit repellere excommunicatum a limine
iudicij.capitu.exceptionem. extra de ex-
ceptio.& inde colligit Abb. in vltim.co-
lum.Dec.in d.cap. intelleximus nume.15.
& in notorie excommunicato res eſt cla-
ra per illum textum. Sed etiam in non
notorio dũmodo excõmunicatio poſsit
liquidari,idem cenſuit Abb. ipſe d.loco.

Limita

17 Limita nonnullis modis: primo cum pars non opponit nec iudex illum repellit: nam iudicium tenebit ſiue proceſſus agatur coram ordinario ſiue coram delegato impetrato per aduerſarium vel per actorem ante tñ ſententiam excommunicationis non ſi poſt: ſic pulchre Abb. d.c. intelleximus ſub nu. 13. per tex. in d.c pia de except. in ſexto, & in cap. 1. de reſcrip. eod. libro ſecuti ſunt Fely. nu. 29. Dec.. nu. 17. reiecta contraria ſententia d. Andreæ Barbatij.

18 Limita ſecundo cum actor ex neceſsitate agit, non ex voluntate, Innoc. in d.c. exceptionem, in glo. fi. ext. de excep. & eſt communis opinio Doctorum in d. c. intelleximus. Felyn. ibi nu. 14. Dec. nu. 15. veluti in caſu Auth. qui ſemel. C. quo. & quan. iudex. vbi actor iudicium cęptum requirente reo perficere cogitur: & generaliter id dicũt cum actor eſt neceſſarius.

19 Limita tertio, cum excommunicatus in iudicio conuenitur: nam iudicium declinare nequit ac ideo comparens auditur ſuper defenſionibus tam reſpectu ſuæ perſonæ quam rerum ſuarum text. not. & ibi notant ſcriptores omnes in d. ca. intelleximus ext. de iud. reconuenire tamen nõ poteſt actorem. quia reconuentio non eſt defenſio, ſed actionis ſpecies, caſus eſt in d. c. cum inter & ibi canon. no. ext. de except. ratio eſt,

20 Quia quæ ad defenſionem pertinent excommunicato ſublata non ſunt: ideoque ſi in carceribus mancipatus ſit, impetrare poteſt, vt inde relaxetur not. Bald. d. capi. 1. de reſcript. Abb. d. cap. intelleximus. Et ſi interdictum vel ſequeſtrum aut aliud grauamen iudiciale illatum fuerit poteſt ad eius relaxationem in iudicio comparere & ſi vti reus comparet indubie auditur: ſi vero vti actor concertant Docto. Cano. in d. cap. intelleximus. Bar. & legiſtæ in l. de pupillo. §. fin. ff. de oper. no. nunc. Cur autem permiſſum fuerit excommunicatum in iudicio conueniri:

21 Ratio fuit, quia excommunicatio non ꝓdeſt excõicato in ſibi p̃iudicialib. ne alio quin ex delicto & improbitate ſua lucrũ aſſequatur cõtra regulã de qua in l. itaq; fullo. ff. de furtis. & in l. non fraudantur. §. nemo. ff. d' reg. iur. ſic pulcre cõcludunt Ab. Fel. & Dec. d. c. intelleximus in 2. not. vbi propterea Dec. infert, ꝙ clericus excõmunicatus tenet̃ dicere officiũ, & hac rõne vaſſallus excõicatus nõ excuſatur ſi a dño intra annum & diem inueſtituram non petierit ſic And. Iſern. quẽ ſequitur Afflict. in c. ſancimus in tit. quo temp. miles nu. 70. ideoq; non placet dictum Bal. in c. 1. in tit. hic finitur lex Feder. quatenus voluit excõicatum torqueri nõ poſſe. ac ideo merito reprehenditur per Afflic. in 4. not. Et ex his inferri põt, ꝙ aduerſus excõicatum currat præſcriptio quamuis agere non poſsit & non valenti agere nõ currat alias præſcriptio: nam cum poſsit remouere impedimentum: & impedimẽtũ illud culpa ſui proceſſerit neutiquã ſibi iuuare debet, de quo tamẽ articulo videndus eſt Dec. d. ca. intelleximus nu. 21.

22 Cum autem excommunicatus in iudicio ſiſtere poteſt vtrum eo caſu debeat per ſe vel per procuratorem comparere variant inter ſe interpretes in d.c. intelleximus. ſane mihi magis placet opinio tenentiũ, quod & ipſe perſonaliter comparere poſsit: quia ad defenſionem ſuam perſona excommunicati non inhabilitatur, nec iure cautum reperitur, quod non per ſe, ſed per procuratorem compareat.

23 Rurſus excommunicatus eſt incapax cuiuſcunque officij publici vel priuati, quia excommunicatio ſuſpendit excommunicatum ab adminiſtratione cuiuſcunque officij, & geſta per eum in officio non valent, Card. in c. perpendimus. in 38. q. ext. de ſent. excom. Dec. d. cap. intelleximus. n. 4. & latius in d. c. poſt ceſsionem nume. 21. & eſt caſus in d. c. veritatis ext. de dolo & conr. & inde colligit Abbas num. 33. & 34. vnde infert, quod excommunicatus non poterit eſſe iudex, nec tutor nec curator nec procuratoris officium in iudicialibus exercere, nec vti notarius publica inſtrumenta conficere.

Item

Item nec ad dignitates ſeculares promoueri Abbas in ca.venerabilem. nume. 11. extr. de elect. per illum tex.cum adductis per Tiraq.quo ſupra loco nu.276.

24 Limita in excommunicato tollerato & qui communi opinione habeatur pro non excommunicato ad l. Barbarius. ff.de off. præt.nam hic publica officia exercere poterit: per illum tex.Barto. ibi in terminis noſtris.cum concordant. adductis per d. Iaſ. numero 54. priuata vero non veluti tutelæ curæ procurationis & huiuſmodi, nam quo ad hæc communis error non ꝓdeſt ad illorum confirmationem Deci. poſt alios d.cap. poſt ceſsionem, numero 21.late Iaſ. in d. l. Barbarius ſub numero 59.in 2.limit.Alexand. conſi.186.colum. 2.& colum. 3. in 2. Notandum tamen eſt quod geſta per excommunicatum in officio publico non valent ad beneficium illius, qui non ignorabat illum eſſe excommunicatum ſic Calderin.in cap.ad probādum extr.de re iud.ſequitur Deci. in d.c. poſt ceſſionem numero 22. Sed contra valere etiam reſpectu ſcientis tradidit Felin.dicto capit.Rodulphus numero 74.& hęc mihi magis placet propter publicam tollerantiam.

25 Quod vero attinet ad temporalia eorū excommunicatus retinet dominium & adminiſtrationem: ideo bona & iura ſua retinet nec ea ob excommunicationis demeritum amittit ſicuti no.in c. cum dilectus ext.de conſuet.

26 Quocirca excōmunicatus valide teſtari poteſt & quaſcunque vlt. volun. conficere de reb. ſuis etiam ad non pias cauſas Feder.de Senis conſi.71.Barto.& Are.in l.ſi quęramus.ff.de teſtam.Innocen.& Felyn. in c. cum voluntate extra de ſenten. excō. Abb.d.c.veritatis numero 32. Dec. d.ca. intelleximus nume.4.cum concord.adductis per Duenam in reg.272.& per Craſſum ſenten.recept. §. teſtamentum. q. 24. niſi eſſet excōmunicatus pro crimine hæreſis.nam hic infeſtabilis redditur l.Manicheos l.credentes.C. de hæret.ca. excommunicamus.§. credentes ext. eod. vel niſi pro crimine vſurarum ad tex. in cap.quāquam,de vſur.in 6.ſic Bald.in l. fina.num. 7.C.ſi a non comp.iud. vel niſi ſolemniter & publice fuiſſet excommunicatus vt idē Bald.tradidit in l. 3.colum.vlt.C. ſi pend. appel.& in loco proxi.alleg. quia ſic anathematizatus in non leuem hæreſis ſuſpicionem incidit ſic Duenas dicto loco poſt Philip.Franc. in rubr. de teſtam. in 6.nu. 31.Craſſus d.loco.

27 In extraiudicialibus vero excommunicatum vitare tenemur: ideo cum excommunicato neque contrahere, nec loqui, nec orare, nec veſci aut aliter communicare debemus: alioquin qui cum excommunicato communicat minorem excommunicationem incurrit.cap.cum excommunicato: iuncta glo. 11. quæſtio. 3.cap. exceptionem extra de except.cap.licet de ſenten.excommu.& in terminis de eo qui contrahit cum excommunicato no. Abb. in c.ſi vero,extra de ſenten.excom.per illū tex.ideo excuſatur vaſſallus ſi non petierit iuueſtiri a Domino qui ſit excommunicatus Afflict.in c.ſancimus nume. 69. in tit. quo tempo.mil. & e contra dominus vaſſallum excommunicatum recuſare poteſt vt eum adeat per eandem rationem Affl. poſt Iſern.dicto loco nume.80.Limita in Papa quia licet cum excommunicato cōmunicet non tamen incidit in aliquā excommunicationem ob pręrogatiuam perſonæ: Fely.poſt alios in c.nulli ext.de ſentent.excommu. Item limita cum vrgente aliqua neceſſitate participamus cum excōmunicato.c.quod anteceſſorum 11.quęſt. 3. Dec. conſilio 522. numero 11. faciunt quamplurima, quæ ob caſum neceſſitatis permittuntur alias fieri prohibita.

28 Cæterum contractus per excommunicatum celebrati ac extraiudiciales actus validi ſunt, & hincinde obligatorii quāuis ſecum contrahens in cenſuram inciderit ideo ex contractu poteſt excommunicatus efficaciter in iudicio conueniri licet ex eo ipſe efficaciter agere nequeat& agēdo exceptione excommunicationis excluditur.poteſt tū conuentus ex eo & pro eo

valide

valide excipere. Item abſolutus poterit ex eo vtiliter agere.c.Fęlicis.§.cum autē de pœnis in 6 ſic reiecta opinione Hoſtienſ. concludunt communiter Docto. Inno.Ant. & Abb.in d.c.veritatis:vbi d. Abbas ſub nume. 33. valide inſiſtit, vbi infert, quod excommunicatus poteſt valide contrahere matrimonium:idem tradiderunt Io. Andr.in cap. dolo facit, de reg.iur.in 6.Card.in cap.perpendimus in 35.q.ext.de ſent.excom. Abbas & Felyn. in c.ſi vere,ext.eo. Dec.d.c. intelleximus nu. 4. Ideoque valet inueſtitura feudalis quamuis dominus vel vaſſallus eſſent excommunicati Affli.loco præall.& in c.1. in 4.not. in titu. hic finitur lex Federic. quia iſti ſunt capaces temporalium & cōtractuum.

29 Infertur autē ex prēmiſſa concluſione: quod actus extraiudiciales facti per excommunicatum validi ſint : ad plura.Et primo excommunicatum a partibus in inſtrumento pro teſte adhibitum idoneum eſſe teſtem licet alias a teſtificando repelleretur, vt ſupra dixi, ſic Felin. poſt plures ab eo relatos in d. cap. intelleximus col.1.& 2.

30 Infertur ſecundo, quòd excommunicatus poterit eſſe procurator ad negocia quamuis non ad iudicia.ca. poſt ceſsionē & ibi no.Dec.num. 4. extra de probatio. Conſtitutus autem ad iudicia cum poteſtate ſubſtituendi an poſsit ſubſtituere alium idoneum loco ſui: nam d. Anto. in d. cap.poſt ceſsionem: ad finem tenuit affirmat. & ſequitur ibi col. fin. Alij diſtingunt an habeat ptātem ſubſtituendi vnum de certis & poſsit:an vnum de omnino incertis & non poſsit: quia primo caſu præbet nudum miniſterium facti in ſecundo vero caſu præbet miniſterium iuris &facti ſic Dec. in d. cap. poſt ceſsionem: colum. vlt. vbi alios refert. Bartol. Alexan.& Iaſ.in l. 1.§. item acquirimus. ff.de acq. poſ. Ripa in l. ex facto. §. ſi quis rogatus el 2. ff. ad Treb. allegant gloſ. in clem.religioſus de procurator.ſecutus eſt Vantius de nullit.ex def. mand. nu. 136. Prior opinio poſſet ſuſtineri in caſu cum excommunicatus ſubſtituiſſet ante ſibi obiectam exceptionem excommunicationis.nam capax eſt iudiciorum niſi a parte vel a iudice ex officio repellatur vt ſupra dixi: ideoque mandatum non omnino inhabile eſt : & ſic ſenſit gloſſ. in d.clem.

31 Infertur tertio, quod excommunicatus poſsit eſſe arbitrator:quamuis non arbiter.quia arbitramentum eſt ſpecies contractus. ſ. tranſactionis a lite præſenti vel futura Authen. ſi vero contigerit. C. de iud.ſic Barto.Raph.Paul. Alex. Socin.& & Iaſ.in l.ſi quis arbitratu.ff. de verb. oblig. & in d.l.ex facto. §. ſi quis rogatus.& ibi exactiſsime d.Ripa. Contra vero tenuit Io. Andr.in reg.dolo facit:in mercurial.Imo.& Roma.in d. l. ſiquis arbitratu cum concord. adductis per Ripam d.loco.& hanc latiſsime defendit d. Fortun. in rep.§.& quid ſi tantum nume. 28. ff de lib.& poſthu. rationes hincinde adducuntur,ſed vtraque opinio diſtinguendo ſaluari poteſt primo.n. veriſsimum arbitror compromiſſum in arbitratorem valere, quia contractus eſt:ſecundo arbitror verū eſſe, quòd facto compromiſſo partes non coguntur vel altera earum coram eo vti excommunicato comparere, & hoc modo declinare arbitramentum futurum, ſecuto autem arbitramento, quia in ſpeciē tranſactionis & contractus reſoluitur, ſi ante oppoſitum non fuerit credo arbitramentum valere,intelligēdo in cauſa profama : nam ſpiritualium excommunicatus incapax eſt:arbiter autem eſſe non pōt vt dixi ſup. nu. 8. quia arbitria ſunt redacta ad inſtar iudiciorum.

32 Infertur quarto,quòd excommunicatus ſit capax eorum quæ ſunt facti, & quidem in temporalib.id abſolutum eſt ſi cū alio nō expediantur: veluti eligere vnum ex plurib.declarare votum animi ſui,at ſi factum non a ſe tantum pendeat ſed cum alijs ſit conferendum adhuc inhabilis eſt iō in cap.ineligibilis eſt actiue & paſsiue. c.cū inter R.ext.đ elec.& c.cōſtitutis ext. de

de app. Rota in nouis deciſ.195.acceptatio Dec.conſ.522.col.1.Intellige, quòd etiam circa ſpiritualia excõicatus non perdat ea quæ ſunt facti, ideo excõicatus habens gratiam ad beneficium vacaturũ põt beneficium vacans acceptare quamuis executor non poſsit de eo ſibi prouidere quia acceptatio eſt quid facti, & p eam acquiritur ius ad rem, non ius in rẽ, ꝙ per prouiſionem acquiritur Rota in Antiquior.deciſ.4.ſub tit.de ſen. excom. & in antiq.deciſ.8.& 28.ſub eo.tit. & in nouis ſub tit.de conceſ.præb.deciſ. 5. & 10.vbi ꝙ etiam poterit optare præbendã ſequitur Ripa d.§.ſi quis rogatus ſub nu. 4.Sed horum opinio non eſt tuta, & iõ Domini valde dubitarunt vt ex eis deciſionibus videre licet & contrarium firmauit D. Fortun. in d. §.& quid ſi tantũ ſub nu.28.nil mirum, quia excommunicatus a ſpiritualibus repellitur.

33 Ideo ſepulturæ eccleſiaſticæ eſt incapax quia ſpiritualibus annexa eſt licet ſepelire mortuum facti ſit, intellige de publice excommunicato excommunicatione maiori:tex.& gl.in cle.1. de ſepul.

34 Infertur quinto, ꝙ excõicatus capere poſsit ex teſtamentis & vlti. volun. quia habet teſtamenti factionem actiuam & paſsiuam:Arch.in c.pia. de excep. in 6. cuius opinio cõmunis eſt: vt ex his quæ ſup.dixi num. 26.ſatis conſtat: nil mirum quia nulla lex prohibet excõicatum capere per vlt.volun.Contra vero in terminis decidit Bal.in rep.l.1.C.de ſac ſan.eccle. vbi inquit, ꝙ excõicatus æquiparatur ei cui fuit interdictum aqua & igni ac idcirco incapax ſit, ſi tunc in eo ſtatu reperiatur:quæ ratio non me mouet: quia in pœnis & in odioſis non licet a ſimilibus ad ſimilia arguere,& quia iura in excommunicatum certas pœnas ſtatuerunt.

35 Id tamen verum eſt excõmunicatum capere non poſſe ex teſtõ illius qui turpẽ perſonam inſtituere vel legare nõ poſſet: veluti ex teſtõ fratris ad excluſionem fratris ad l.fratres.C.de inof.teſt.ſic Rolã. a Valle conſ.95.nu.21. in 4. quia excõicatus eſt turpis perſona Bal.in d.c.intellex imus ext.de iudi.& eſt infamis gl. & feudiſtæ in c.1.in tit.quo temp.miles.

36 Infertur ſexto, an excõmunicatus pręſcribere poſsit:Nam Hoſt.in c. cum non liceat:ext.de pręſcript.tenuit negatiuam: contrarium aſſeruit in c. prudentiam. §. ſexta ext de off.delega. & retulit Guido Papa q. 416. ad finem, & hæc ex prędictis verior eſt.

37 His autem omnibus in materia addo quod excommunicatio facta in vno loco parit effectum ſuum vbique locorum. c.pen.ext.de excep.& c.pe.ext.de ſenten. excom & c.vt animarum de conſtitutio. in 6.Bar.in l.cunctos populos.col.11. C. de ſumma.Trin.Afflic.in c. ſancimus. nu. 73.in tit.Quo temp.mil.idem Bar.in ſua diſput.Lucanę ciuitatis ſub nu.17.& idẽ Bar.in l.ex ea.ff.de poſtul.vbi quòd excõmunicatio, & infamię pęna ſequuntur Reum ſicut lepra leproſum: vtrum autẽ excommunicatio ortum habuerit ab antiquorum ritibus videndus eſt Tiraq.loco ſupra allegato.

38 Circa pręmiſſa tamen adde duas declarationes:prima eſt vt procedant in excommunicato per ſnĩam hominis: nam excommunicatus per canonis ſnĩam ante declaratoriam latam ab homine, non remouetẽ interim ab vſu,& exercitio actuũ de ſui natura permiſſorum ſic Pe. Anch. conſ.189.trib.de cauſis, Dec.cõſ.522.nu. 13.vbi id iuribus & rõnib. comprobant.

39 Secunda declaratio eſt, vt excommunicatus admittatur in negotio quod ſpectat ad vtilitatem Eccleſię, Abbas poſt Hoſ.in c.dilecti, ext. de excep.quos in id refert,& ſequitur Dec.d.conſi.nu. 13.

DE ASCRIBENTIBVS SIBI IN TESTAMENTIS.

Titulus XII.

1 *Aſcribentes ſibi in teſtamentis, & in vlt. volun. incapaces ſunt ea relicta habere.*
Amplia etiam in teſtamento nuncupatiuo.
Limita cum teſtator ſubſcripſit.
Limita in notario cui teſtator mercedem reliquiſſet.

K Limi-

Limita in filio qui portionem ſuam in teſtamento paterno ſibi aſcripſiſſet.

2 *Honoratus vti coniunctus, qui talis non ſit: eſt penitus incapax.*

Error teſtatoris circa coniunctionem ſanguinis reddit relictum nullum.

3 *Inſtitutio de aliquo vti filio legitimato qui talis non ſit, eſt penitus inualida.*

4 *Seruus qui dominam adulterauit ex eius teſtamento capere nequit.*

5 *Collegia illicita capere nequeunt.*

6 *Collegio diſſoluto bona in fiſcum deuoluuntur vti vacantia.*

1 ASCRIBENTES ſibi in teſtamentis, & in vlt. defunctorum voluntatibus relicta aliqua, eorum incapaces ſunt, & pro non ſcriptis habentur l. 1. & l. fi. ff. de his quæ pro non ſcrip. hab. l. quæ in teſtō, & l. quod adhibitus. C. de his qui ſibi aſcrib. vnde ſic relicta tranſeunt ad ſubſtitutum, vel remanent apud hæredem, & cohæredem, ſeu apud illum a quo apparent relicta: vt dicunt iura illa, amplia etiam in teſtamēto nuncupatiuo, ſic ex cōmuni ſcripſit Boſ. in tit. de ijs qui ſibi aſcrib. num. 2. Clarus in ſua pract. criminal. in §. falſum, & ex facto conſuluit Fran. Becius conſ. 103. nu. 10. Sed horum opinio contradictores habet, nam Bal. Spec. & alij contra ſenſerunt quorum ſententiam conſulendo ſecuti ſunt Raph. Cuma. conſ. 97. Alexan. conſi. 50 nu. 2. in 3.

Limita cum teſtator ſubſcriptione ſua relicta in teſtamento, vel codicillis confirmaſſet, & an ſufficiat generalis confirmatio, videndus eſt tex. cum materia, in l. 1. § ad teſtamenta, & in l. diuus. ff. de falſis. Secundo limita in notario, cui teſtator mercedem pro factione teſtamenti legaſſet, nam edictum prohibet aſcribi legata, & fideicommiſſa, non autem debitum aſcribenti, & ita ſæpius factum vidi, & conſuluit Cuma. d. conſ. 79.

Tertio limita in filio qui in patris teſtamento portionem ſuam ſibi aſcripſiſſet Ang. & Sal. in l. 1. C. eod. Franciſ. Bec. d. conſ. 103. nu. 2.

2 Beneficiati quoque a teſtatore tanquā coniuncti: qui tamen nexu conſanguinitatis verè non coniunguntur, incapaces ſunt relictorum, nec fiſcus ab eis aufert. l. auferturin principio cum glo. & Bar. ff. de iure fiſ. l. ſi pater. & l. nec apud. C. de hæred. inſtit. & per Docto. in dictis iuribus, & in l. eam quam. C. de fideicomm. Cor. conſi. 309. in primo dubio, vol. 1. & ſi ſubſtitutum habent, ſubſtitutus capit Capra conſ. 2. col. 7. & idem Corn. conſi. 158. col. 1. in 4. vbi quod ſi ſubſtitutum non habent vadit ad alios.

3 Ideoque non valere inſtitutionem de aliquo vti filio ſuo legitimato, qui natus ſit ex muliere coniugata, quoniam illius mariti filius præſumitur; tradidit Cor. in d. l. ſi pater, & Rolan. Val. conſ. 22. nu. 10. in 3. vbi plures ad hoc refert.

4 Seruus qui dominam adulterauit incapax eſt ex illius dominæ teſtamento. l. 1. C. de mulier. quæ ſer. propr. §. eſt autē: inſtit. de hæred. inſtit.

5 Collegium item, quod non ex auctoritate ſuperioris approbatum ſit: quia illicitum eſt ex teſtamento capere prohibetur. l. 4. C. de hæred. inſtitu. declarat pulchrè Bar. in l. cum ſenatus. ff. de reb. dub. & in l. 1. ff. de colleg. illicit. & idem eſt in fraternitatibus reprobatis, Bal. & Alexā. in l. ſi quis mihi bona. §. ſeruus. ff. de acqu. hæredi.

6 Et ſi collegium deſtructum fuerit auctoritate ſummi Pontif. vel alterius principis habentis in id auctoritatem bona per collegium poſſeſſa vacant, & ad fiſcū vti vacantia pertinent Bar. in l fina. ff. de colleg. illicit. Afflict. in cap. 1. §. & iterū, nu. 42. in titu. de cap. Conrad. & in cap. 1. in verbo vacantia. num. 15. in titu. quæ ſint Regal.

DE INIMICIS, ET INIMICITIIS. Titulus XIII.

1 *Inimicitiis ſuperuenientibus particulariter beneficiati in vlt. volun. redduntur incapaces, & relicta reuocantur.*

2 *Non autem data, & donata inter viuos.*

Inimi-

3 *Inimicitia leuis non conſideratur.*
4 *Inimicitia grauis reſultat pluribus de cauſis, quamuis nec verba iniurioſa, nec offenſio in perſonam interuenerit.*
5 *Inimicitiæ ſubortæ cum fratre, an fratrem afficiant.*
6 *Offenſa ignorata operatur effectum inimicitiæ præſumptæ, vt relicta intelligantur reuocata.*
7 *Inimicitia proueniens ex facto teſtatoris verſus legatarium adhuc operatur reuocationẽ legatorum.*
8 *Amplia etiam quod teſtator ſuperuixiſſet.*
9 *Conciliatio etiam tacita operatur, ut legata ex cauſa inimicitiarum reuocata, confirmẽtur.*
10 *Legata relicta ob benemerita per ſuperuenientes inimicitias non reuocantur.*
11 *Status quæſtionem mouens indignus redditur, vt illi ſuccedere nequeat.*
12 *Inſtitutiones & relicta vniuerſalia non reuocantur ob inimicitias ſuperuenientes.*
13 *Hæres qui in vita offendit grauiter defunctũ, an ei ſuccedere poſsit, an vero fiſcus auferat.*
14 *Probatio de aliquo facto extra teſtamentum fieri poteſt per duos teſtes, quamuis de re teſtamentaria agatur.*

1 INIMICITIA ſuperueniens inter teſtatorem, & inter particulariter beneficiatos in eius teſtamento veluti legatarios, & fideicommiſſarios efficit, vt illi capere non poſsint, & relicta permaneant penes grauatos vel ſubſtitutos, ac ſi illi non eſſent in medio: nempe eorum relictorum incapaces redduntur. caſus eſt in l. 3. §. fi. & ll. ſeq. ff. de adimen. leg. & in l. ſi inimicitiæ. ff. de indign. pleniſsime verò ſcripſit Excell. D. Mantica in ſuo trac. de coniectu. vlt. vol. lib. 12. tit. 5. Intellige etiam quod teſtator expreſsè, vel tacitè per aliquem actum non declarauerit pœnituiſſe eorũ relictorum, nam ſola ſuperueniens inimicitia arguit, ac inducit mutationem voluntatis, ſicuti illa iura dicunt, & præſupponunt ſcribent. omnes.

2 Secus autem in datis, & donatis inter viuos, nam in his vt reuocentur, requiritur animi declaratio cõuicta culpa donatarij ad tex. in l. fi. C. de reuo. don. & in c. fi. ext. eo, & in c. 1. & per totum, in titu. quæ fuit prima ca. ben. amitt. in quib. locis pleniſsime per Doctores.

3 Intellige ſiue factis, ſiue verbis inimicitiæ interceſſerint ſicuti iura illa dicũt, modo tamen iniuria fuerit capitalis, aut grauis, nempe leuis offenſa nõ ſufficeret, ſic enim præſupponunt iura prælleg. & in terminis Nat. conſ. 462. D. Mantica d. loco ſub num. 14. vbi in propoſito declarat, quæ ſit leuis, & quæ grauis offenſa. & pulchrè Ripa in d. l. fi. in 6. & ſeq. quæſtionibus.

4 Intellige etiam cũ non interueniſſent verba iniurioſa, vel offenſa perſonalis, ſed aliud factum ex quo capitalis inimicitia, aut grauis offenſa poſſet videri ſuborta, vt quia legatarius teſtatorem de crimine capitali detuliſſet, ad hoc text. in l. qui filio. §. Seia ff. de adimen. leg. & in l. 1. ff. de indign. vel quia viuente teſtatore eius vxorem filiam, vel neptem, nurũ aut ſororem in domo eius degentem turpiter cognouiſſet ad no. per gl. & Doct. in l. fideicommiſſum. C. de fideicom. & in l. ſororem. C. de indign. & eſt tex. in d. c. 1. in tit. Quæ fuit pri. cau. aut quia vxor cũ mala gratia a viro diuertiſſet glo. & Bar. in l. vxori. ff. de auro. & arg. lega. vel quia viuo teſtatore adulteraſſet ad not. in d. l. fideicommiſſum. idem ſi filium, nepotẽ, vel vxorem teſtatoris eo ſuperſtite legatarius occidiſſet, vel vulneraſſet ad tex. in l. his conſequenter. §. 1. ff. fami. erciſ. & ſanè dictum fuit, ſuperſtite teſtatore, q. a poſt eius mortem ob has, & ſimiles culpas legatarius non redditur incapax, ſed indignus, & fiſcus ab eo aufert, vt dictũ fuit ſupra in tit. de indign. & eſt ratio, quia in viuente mutatio voluntatis coniecturari poteſt, eo autem mortuo minime, quia morte voluntas finitur l. 4. ff. locati. §. deinceps. in Auth. de nupt.

5 Amplia cum inimicitiæ graues ſunt ſubortæ cum fratre legatarij ſic Ferdinã. Loazes in rep. §. Diui in vlt. opp. Bar. per tex. in l. codicillis. §. mater. ff. de lega. 2.

 qui

qui tamē tex. nihil ad rem probat, ideoque eius aſſertio non placet: quia fratris factum fratri præiudicare non conuenit. l. 2 § fratris. ff. ſi quis aliq. teſt. prohib. & l. ſi quis in ſuo §. legis. C. de inoffi. teſtam. intellige, niſi appareret inimicitiam protenſam ad fratrem honorati quid autem ſi legatarius fratrem teſtatoris offendiſſet eſt materia, de qua in cap. 1. in tit. an ille qui interf. fratr. Dom. ſui.

6 Amplia etiam quòd teſtator ignoraſſet grauem offenſam ſibi fuiſſe illatam nam adhuc ex præſumpta illius voluntate relicta cenſerentur adempta ſic Bart. in l. 1. ff. de indign. gl. & Doc. in l. fideicōmiſſum. C. de fideicom. Imo. in c. Raynaldus ext. de teſta eſt communis concluſio. Ruin. conſi. 153. nu. 3. in 3. Mantica d. loco. nu. 6. & 7.

7 Amplia etiam quod inimicitiarū cauſæ prouenisſent ex facto ipſius teſtatoris ſic tex. in l. 4. & in l. ex parte. ff. de adimen. leg. firmauit Iaſ. in l. hæreditas. col. 3. C. de indign. & in l. filiam. nu. 2. C. de inoffic. teſtam. Ripa in d. l. fi. nu. 151. C. de reuoc. don. Didac. in Rubr. de teſtam. par. 2. nu. 19. Ludouic. Zunta in reſp. pro vxore. nu. 867. Mantica d. loco. nu. 9. & licet Bar. in l. cum tabulis. §. 1. ff. de indign. & in l. ſi col. fi. ff. eo. contradixerit per tex. in d. §. 1. attamē textus ille nihil officit, quia loquitur in inimicitia præſumpta ob inobedientiam legatarij verſus teſtatorem circa factum de iure laudabile, ſicque per illum tex. limitatur ampliatio.

8 Amplia etiam quòd teſtator poſt contractas inimicitias ſuperuixiſſet, immo etiam codicillos feciſſet: in quibus non pœnituiſſet legatorum, & fideicommiſſorum per eum inimico ſuo in priori voluntate relictorum: caſus eſt, in d. l. qui filio. §. ſeia. ff. de adim. leg. & ibi Bar. notat. Are. conſ. 93. viſo legato. nu. 5. Alex. conſ. 125. nu. 5. Mantica d. loco. nu. 2.

9 Limita primo, ſubſecuta recōciliatione cum teſtatore, tunc enim legata, & fideicommiſſa quaſi ex nouata voluntate deberentur. d. l. 3. §. fi. & l. ſeq. ff. de adim. leg. vbi Bar. intelligit etiam in tacita reconciliatione ſequitur Bal. in l. id quod pauperibus. nu. 34. C. de epiſc. & cler. vbi tacitam reconciliationem colligit: quia teſtator poſt iniuriarum cauſas fuerit cōtritus & confeſſus, quod articulandum, & probandum dicit, ſecutus eſt Alexan. conſil. 91. nume. 4. in 7. d. Mantica loco præalleg. num 18. pulchrè d. Ripa in repe. l. fin. ſub nu. 205. C. de reuoca. donat.

10 Limita ſecundò in legatis relictis alicui ob benemerita ſic Ruin. d. conſ. 162. num. 10. in 4. & licet d. Mantica iām dicto loco ſub nu. 17. contra ſenſerit, attamen Ruini ſententia eſt ſuſtentabilis: quia meritorum ratio adducta in legato, non mediocriter operatur pro legati firmitate ad ea, quæ plene Iaſ. ſcripſit de remunerationis effectibus in l. ex hoc iure. ff. de iuſti. & iure: item ratio meritorum reſiſtit præſumptæ mutationi voluntatis, & præterea pro legatario immota manet ſcriptura teſtamenti.

11 Limita tertiò, cum inimicitiæ prouenirent ex facto legatarij proſequentis in iudicio intereſſe ſuum reale, & pecuniarium, tunc enim quamuis grauiter teſtatorem offenderet, vt quia illum de ſtatu ſuo impetijſſet, non tñ redderetur incapax legatorum, nec legata cēſerentur ab eo reuocata, ſed ea quidē caperet, fiſcus aūt vti ab indigno auferre poſſet. caſus eſt in d. l. ſi inimicitiæ. §. fi. ff. de indig. quē textū Bar. ibi, & in l. fi. col. fi. ff. eo. ſic intellexit: quod nota, quia legatario agenti nō poſſet hæres obiicere exceptionem indignitatis ad illū excludēdū. gl. cōiter ap̄pbata, vt ſępius diximus, in d. l. his pn̄r. §. 1.

12 Limita quartò in relictis particularibus, nam in iſtis tacita ademptio per contrariam voluntatem facilè præſumitur. Secus in inſtitutionibus vniuerſalibus, nam per inimicitias ſuperuenientes non reuocantur ēt, quòd ille factus inimicus cohæredem haberet, aūt ſubſtitutum caſus eſt. in d. l. ex parte. ff. de adim. legat. & ibi notatur. rationes differentiæ diſcurrit Iaſ. in l. hæreditas, num. 3. C. de indig.

placet

placet mihi illa ratio: qa legata facilius, & cum minori ſolemnitate relinquuntur, ideoque per cõtrarium facilius, quã hæredum inſtitutiones reuocantur. ad no. in l. hæredes palam. §. ſi quid poſt. ff. de teſta. & in l. nutu. ff. de leg. 3.

Declara duobus modis, primo cum teſtator incepiſſet facere aliud teſtamentum, in quo hæredem in primo ſcriptum indignum dixiſſet: nam licet ſecundum teſtamentum eſſet inualidũ, & hæres ſcriptus in primo ſuccederet, fiſcus tamen ab eo vti indigno hæreditatem auferret caſus eſt in l. cum quidam. ff. de indign.

13 Declara ſecundo cum inimicitiæ ſuperueniſſent ex facto tertij, aut teſtatoris ſecus ſi ex facto hæredis ſcripti, nã fiſcus ab eo vti indigno habere hæreditatem illius quem grauiter offendit, ſucceſsionẽ auferret: ſic Bar. ſenſit in d. l ex parte, & in arg. ſuadent tex. in Auth. ſi captiui. C. de epiſ. & cle. & in Auth. liberi furioſi. C. de epiſ aud. Hanc tamen declarationem nõ admitto, quia ingratitudinis cauſæ commiſſę per hęredem futurum in vita teſtatoris pro quibus teſtator illum non exhæredauit: non reddunt hęredem incapacem, nec indignum ſucceſsione. ſcripſi latius in tractatu de indign. ſub titu. de ingratis verſu. defunct.

14 Quot autem teſtes ſint neceſſarij ad probandum inimicitias, ſeu inimicitiarum cauſas, ex quibus arguitur reuocatio legatorum, & incapacitas legatarij tractauit d. Mantica d. loco. nu. 13. & concludit duos teſtes ſufficere ad tex. in l. vbi numerus. ff. de teſtib. poſt Bal. in l. errore. C. de teſtamen. quem ſequitur Rom. in l. neque profeſsio C. eodem, idem Bald. in d. l. hæreditas, & ibi Iaſ. nu. 3. Bald. in l. fideicommiſſum. C. de fideicom. Paul. Caſtr. in l. hęredes. §. ſi quid poſt. ff de teſtamẽ. vbi diſtinguunt, an agatur de probando aliquod factum per vltimam voluntatem, an verò aliquod extrinſecum, & eſt communis diſtinctio. Didac. in rubri. de teſtam. in 2. par. nu. 29.

DE FRATRIBVS MINORIBVS. Titulus XIV.

1 *Fratres minores* S. *Franciſci de obſeruantia ſunt incapaces bonorum in proprio, & in communi.*

Et habentur pro mortuis mundo quo ad retentionem bonorum.

Et per ingreſſum bona deuoluuntur ad venientes ab inteſtato, ſi teſtamentum non fecerint.

Sunt incapaces ſucceſsionum vniuerſalium ab inteſtato, & ex teſtamento.

Poſſunt tamen capere titulo ſingulari, quo ad hoc, vt bona.

Vendantur, & precium in vſus eorum neceſſarios conuertatur.

Item ſunt capaces dignitatũ eccleſiaſticarũ.

Conuentuales autem ſunt capaces bonorum ex regula priuilegiata.

2 *Fratres mendicantes, præter minores, ſunt capaces bonorum in communi reſpectu æſtimationis & pretii.*

1 FRATRES minores ordinis S. Franciſci tam ex regula quæ in altiſsima paupertate, & humilitate fundata eſt, quam ex eorum profeſsione incapaces ſunt, tam in proprio quam in communi reſpectu ordinis habere tenere, & poſsidere bona aliqua mobilia, vel immobilia, ratione dominij, & proprietatis, vel etiam pro iure vſusfructus, ſolo vſu in neceſſarijs pro victu, veſtitu, diuino cultu, & pro ſcientiarũ ſtudio eis reſeruato: ſicuti pleniſsime habetur in c. exiit qui ſeminat: de ver. ſig. in 6. & in cle. exiui, de ver. ſig. qui ſanè vſus, an ſit ſimplicis facti, vel iuris pleniſsime diſputat gl. Io. And. in d. cle. exiui, in verbo proinde, & habetur in extrauag. Ioã. 22. ad conditorem ſub tit. de ver. ſig. verum, vt materia facilius expediatur, conſtituã nonnullas concluſiones, Prima fratres minores ſunt incapaces proprietatis, & dominij omnium rerum mobilium, & immobilium iurium; & actionũ, vt probãt in dictis iuribus in c. exiit. §. porrò.

2 Secunda fratres minores in his, q̃ vſu-

conſumũtur, per eſum, & potum habent vſum iuris nedum facti, qui etiam pro ſui natura conſiderari nequit vti ſeparatus a proprietate, pleniſsime in d. extrauaganti. ad conditorem. Pecuniarum tamen vſus, ac contractatio pœnitus ſibi interdicitur. d. cap. exijt. §. cæterum. d. clem. exiui. §. porrò, & §. denique. Tertia concluſio mobilium, quæ vſu non conſumuntur, quorum vſus neceſſarius eſt fratribus minoribus dominium acquiritur Eccle. Rom. ſolo vſu facti ipſis fratribus reſeruato. d. c. exijt. §. ad hæc. Sed an in his ſit abrogata per illam extrauag. ad conditorem, videndum eſt ibi.

Quarta concluſio, ingreſſus religionẽ fratrum minorum: quò ad bona habetur pro mortuo mundo ideoque ante profeſsionem de eis poteſt diſponere, & teſtari, ac pro elemoſina ſub competenti moderamine poteſt concedere ipſis fratribus pro vt quilibet alius. d. cle. exiui. §. nos autem.

Quinta concluſio, bona profeſsi monaſterium minorum, non condito per eum teſtamento veluti hæreditas iacens pertinent ad venientes ab inteſtato. glo. in d. clem. exiui. in §. cum verò. Bal. in Auth. ingreſsi. col 6. C. de ſac. ſan. eccl. Bart. in trac. minori. in vlti. lib. in principio, & in pen. col. Abb. & Dec. nu. 77. in cap. in præſentia. nu. 77. ext. de probation. Fede. de Senis conſ. 26. Rom. conſ. 258. in caſu. & conſ. 296. circa Abbas conſ. 27. dubium. in 1. & Nicol. de Vbal. de ſucceſſ. abint. cler. & Regul. in 1. col.

Sexta concluſio, fratres minores, quia incapaces ſunt, non faciunt conditionem ad impediendum ſubſtitutum ſub conditione ſi ſine filijs expreſsè, vel tacitè: ſic Barto. in l. filiusfamil. §. cum quis. ff. de leg. 1. Bal. in l. cum acutiſsimi. col. vlt. C. de fideicom.

Septima concluſio relictum poſt mortem alicuius, qui factus ſit frater minor, ſtatim debetur non expectata eius morte naturali. Bar. in l. cum pater. §. hæreditatem. ff. de leg. 1. vbi Bald. quoque, Dec. poſt alios in d. c. in præſentia. nu. 74. & in conſ. 419. Alex. conſ. 13. volu. 3. Pariſ. conſ. 65. in primo dubio, vol. 2. dixi ſupra in tit. de deportat. nu. 21.

Octaua concluſio profeſſus ordinem minorum non ſuccedit ab inteſtato ſibi coniunctis, nec monaſterium ex illius perſona, vnde hrditas vadit ad eos ad quos pertineret ſi ille non eſſet in mũdo. Bald. in d. Auth. ingreſsi. col. vlti. vbi infert, qđ vti maſculus non excludit filiam ſtante ſtatuto excluſiuo, & fuit deciſio Bar. in l. 1. §. quæ habebat. col. 2. ff. de bono. poſſ. contratab. & eſt communis Alber. Brun. de ſtat. exclu. ar. 12. q. 5.

Nona concluſio, fratres minores ſunt incapaces hæreditatum ex teſtamento, d. cle. exiui. §. quia ergo in ſucceſsionibus, & c. exijt qui ſeminat Bald. d. Auth. ingreſsi. num. 15. vbi inquit, quod hæreditas vadit ad ſubſtitutum ſi extat, alias ad venientes ab inteſtato, quia horum inſtitutio eſt pro non ſcripta, & idem Bal. in l. eam quam colu. 6. verſ. ſecundo quærit glo. C. de fideicom. vbi inquit fratres minores eſſe incapaces tituli, & emolumenti. Amplia etiam quod eſſet eis relicta hæreditas cum onere vendendi ſecundũ Bal. d. loco contra Bar.

Amplia vt nec etiam ſint capaces fideicommiſſorum vniuerſalium, quia fideicommiſſarius eſt loco hæredis. l. poſtulante. ff. ad Treb. ſic Bald. d. auth. ingreſsi. nu. 15. Pet. Duenas qui alios adducit regula 381. fratres minores in prima ampliatione.

Decima concluſio relicta particularia de rebus immobilibus, expreſſa cauſa illicita puta, vt habeant, & colant. non valent etiam quo ad hoc vt æſtimatio debeatur d. c. exijt. §. ad hæc cle. exiui. §. cæterum. §. cum vero. Io. And. & Cardi. ibi in § proinde. Abb. & Dec. in d. c. in præſentia. Alex. & Iaſ. poſt legiſtas: in l. apud Iulianum. §. conſtat. ff. de leg. 1.

Vndecima concluſio legata particularia, quæ non mendicitatem tollant de pecunijs, & de rebus mobilibus, vel etiam

de bonis immobilibus, eo adiecto, vt vendantur, & eorum pretium diſtribuatur in vſus neceſſarios ipſorum fratrum valent d.c.exiji.§.ad hæc, & in d. cle. exiui, in locis proxime adductis. Bald. pulchre d. Auth. ingreſsi. nu. 18.

Duodecima concluſio, fratres minores ſunt incapaces iudiciorum pro rebus ſibi donatis, vel relictis per vlt. vol. ideo ex officio iudex compellit grauatos ad exequendum relicta. d.c.exiji.§.ita tamé, & in ver. in hoc caſu.

Decimatertia concluſio, fratres minores ſunt capaces dignitatum, ideo ꝓmouentur ad Epiſcopatus, & Cardinalatus. c.nullus de elec. in 6. gl. Io. And d. clem. exiui in verbo proinde: Vbald. in loco præalle. non tamen ſic aſſumpti ſunt capaces bonorum: quia nulla dignitas liberat Monacũ a ſubſtantialibus regulæ Duenas poſt alios. dicta Reg. 381. in 9. ampliat.

Decimaquarta concluſio, fratres minores conuentuales ex regula priuilegiata, ſunt capaces bonorum in communi veluti fratres S. Antonij confeſſoris de Padua, ſic enim conſtat ex indultis clem. 4. Sixti IIII. & Alexan. VI.

2 Decimaſexta concluſio, mendicantes veluti Fratres Predicatores Heremitarij, & Carmelitæ, licet non ſint capaces bonorum, nec in proprio, nec in communi, vt illa retineant: quia ſic repugnaret regulæ mendicitatis: ſunt tamen capaces pretij, & æſtimationis, vt conuertantur in vſus ſuos, ac ideo relicta eis facta non ſunt inualida, nec pro non ſcripta glo. & communiter ſcriptores in c.1.§.1. in verbo, domum, de religioſ. in 6. not. in d. cle. exiui. Bal. conſ. 454. in quarto, & 481. in quinto, notatur in d.l. apud Iulianum. §. conſtat. ff. de leg. 1. per Alex. Iaſ. & alios, & in c. in præſentia vbi Dec. num. 78. ac ideo agere, & ſiſtere in iudicio poſſunt per ſuos procuratores pro ſibi relictis ad effectum vt ſupra.

Ex priuilegijs tamen pontificum complures mendicantium habent facultatem retinendi etiam & poſsidendi bona immobilia.

DE MVLIERIBVS BINVBIS INTRA ANNVM LVCTVS.
Titulus XV.

1 *Mulier nubens infra annum luctus amittit ſibi relicta per priorem virum infamis, & incapax redditur, ac multas de iure ciuili incidit pœnas.*

2 *Mulier intra annum luctus, impune nubit de iure canonico.*

3 Pœ*næ feſtinanter nubentium iure canon ſublatæ ſunt: non pœnæ ſecundarum nuptiarum.*

4 *Mulier nubens infra annum luctus, an vti indigna amittat ſibi relicta per priorem virum.*

5 *Vidua ſtuprum committens incidit in omnes pœnas iure ciuili indictas aduerſus ſecundò nubentes, & iſtæ pœnæ non ſunt ſublatæ iure canonico.*

6 *Mater luxurioſe viuens, ſiue intra, ſiue poſt annum luctus priuatur tutela filiorum ſuorum.*

7 *Vidua ſtuprum committens intra annum luctus incidit in pœnas. l prima, & ſecunda. C. de ſecund. nupt. poſt annum vero in alias incidit pœnas.*

8 *Vidua ſtuprum committens poſt annũ luctus, tamquam indigna amittit ſibi relicta per priorem virum.*

9 *Vidua ob ſtuprum commiſſum incidens in pœnas legales illas non euitat, quia poſtea cum eo Amaſio, vel cum alio matrimonium contrahat.*

10 *Mulier nupta ſecundo ſi adulterium committat, non infamat priorem maritum, nec quo ad eum dicitur ſtuprum commiſiſſe.*

Adulter cum muliere ſecundo nupta non offendit priorem virum.

11 *Vidua committens ſtuprum intra annum luctus non poteſt donare Amaſio ſuo vltra tertiam bonorum ſuorum.*

1 MVLIER intra annum luctus nubens iure ciuili efficitur infamis, & ſecundo marito vltra tertiam bonorum ſuorum, nec titulo dotis, nec ex teſtamento,

to, aut donatione inter viuos transferre poteſt: expers præterea, & incapax redditur omnium hęreditatum, fideicommiſſorum, legatorum, & donationum cauſa mortis, ac ſuccesſionum ab inteſtato ſibi obuenientium a perſonis vltra tertium gradum ſibi coniunctis, inter viuos autem capere poteſt. Quæ vero a priore viro prædefuncto habuit, vel per vltim. volun. iure ſponſalium amittit: & quæruntur decem perſonis, ſcilicet filio, filiæ, nepoti, & nepti, patri, vel matri, auo, vel auiæ, fratri, & ſorori mariti prædefuncti gradibus inter eos ſeruatis, quibus non extantibus, aut capere nolentibus fiſcus ipſe capit: caſus eſt in l. 1. & 2. C. de ſecun. nupt. ſuplendo cum anotationibus gloſſarum, & Doctorum communiter.

Circa quam materiam notandum eſt: quia fiſcus capit ea tantum, quæ mulier habuit a primo viro, deficientibus tamen decem perſonis ſupra numeratis, aut eis capere nolentibus, relicta autem hæreditates, & donationes cauſa mortis obuenientes a perſonis non coniunctis intra tertium gradum fiſcus non occupat, ſed deferuntur illis perſonis, quæ habituræ fuiſſent ſi mulieri illi aſcriptæ non fuiſſent, nempe, quia horum incapax eſt, & idem eſt in tranſlatis per eandem in ſecundum virum vltra tertiam bonorum ſuorum, nam ſimiliter ſecundus vir horum ſupra tertiam incapax eſt, tam inter viuos, quam ex teſtamento, ſic cenſuerunt communiter Scriptores ad eam legem.

2 Iure autem canonico mulier impune nubit, quo ad eas pœnas etiam intra annum luctus, capit. penult. & capitu. fina. extra de ſecund. nupt. ex auctoritate Apoſtoli VII. ad Chorinthios. Mulier mortuo viro nubat in domino, quoniam a lege viri ſoluta eſt, & in illis iuribus ampliſsime notarunt communiter canon.

3 Vnde dubium eſt, an per iura canonica ſublata ſit diſpoſitio legis ciuilis, nam Paul. Caſtr. in l. decreto. Cod. ex quibus cauſ. infam. irrog. poſt gloſſ. ibi decidit pro negatiua: quia non ſpectat ad apoſtolicum, & ad conditorem canonis corrigere leges ciuiles vbi non eſt quæſtio de peccato, ſed de moribus, & latius comprobauit Lucas de Pœnna in l. mulieres. col. 4. C. de incol. lib. 10.

Gloſſ. autem iuris ciuilis in dicta lege prima, & in l. liberorum. §. primo. ff. de his qui not. infam. & in d. capitu. fina. extra de ſecund. nupt. concludunt dictas leges eſſe correctas, communis autem diſtinctio, quam mundus ſeruat, eſt: vt pœnæ feſtinanter nubentium intra luctus annũ iure canonũ ſint ſublatę: pœnæ vero ſecundarum nuptiarum fauore filiorum primi matrimonij iure ciuili indictæ, veluti in l. fœminæ, & in lege hac edictali. Cod. de ſecund. nupt. ſublatæ non ſint: ſic originaliter tradidit Innocent. in dicto capitulo final. ſequuntur Hoſtienſ. Ioan. Andr. Henric. Boich. Anton. Butr. Abbas. Præpoſ. Alexandr. & communiter canon. in dicto capitulo fina. Barto. Bald. Salycet. Angel. & communiter Scriptores in dicta lege prima, latiſsime omnium Ioan. de Garron. in repeti. d. l. 1. numero 128. cum pluribus ſequent. & aliqua per eundem numero ſexageſimo ſeptimo. Dec. in c. quæ in eccleſiarum. numero 40. extr. de conſtitut. & cõſuluerũt doct. quã ſepiſsime Feder. de Senis conſi. 36. Paul. Caſtr. conſi. 366. in 1. Dec. cõſ. 87. col. 3. & idẽ Dec. cõſ. 230.

4 Licet autem ex eo, quia iura illa ciuilia ſint correcta videatur, quòd vidua nubens intra annum luctus non efficiatur infamis, & cadat in pœnas dictarum legum videtur tamen, quod vti indigna, & ingrata amittat hæreditatem, & legata ſibi relicta a viro prędefuncto, ſicuti cenſuit Alexander in adition. ad Bartol. in dicta lege prima, vbi refert, quod ita conſuluit Bald. in quodam ſuo conſilio, quod incipit, proponitur in facto, & Angel. in quoddam ſuo conſilio, quod incipit, maritus veniens. Secutus

eſt

eſt Iacobin.in dicta lege prima. Quibus conſonat deciſio Oldra. in conſilio 213. ad quæſtionem,vbi decidit legatum relictum vxori,quamdiu vixerit,& in domo teſtatoris habitare voluerit,non deberi ſi nupſerit, & in domo prioris viri ſecundum maritum ſecum habitare duxerit argum. text. in l. qui concubinam.§.vxori ff. de legatis tertio, & ſequitur Prępoſ. Mediol.in d.capit. fina. columna penult. extra de ſecund. nupt. Attamen deciſio illa Alexand. non eſt recepta, quia cum iure canonum ex auctoritate Apoſtoli mortuo viro licite nubat,ideo debet pati pœnam amisſionis relictorum ſibi per maritum argum.tex.in l.Gracchus.C.de adulter. nec enim ſub auctoritate canonis decipienda eſt, & in periculum incidere, & quia alias lex canonica circumſcriberetur ſi ab ea ſub pretextu ingratitudinis, & indignitatis relicta auferri poſſent, ideoque Alexand. ſententiam refellit Ioan. de Garron. in dicta lege prima, numero octuageſimoquarto, vbi refert, quod bis ſic conſuluit, & præterea, quod facta diligenti inueſtigatione,nunquam potuit adinuenire illa conſilia Angeli,& Baldi.

Ego autem vltra eum, quod mulier retineat ſibi relicta per ſecundum virum quamuis intra annum nubat adduco deciſiones in terminis Bald. conſilio 381.in quinto.Paul.Caſtr.conſi.366.in prin.Bened.Cap.conſi.70.Corne.conſ.21.in primo.Pariſ.conſ.95.nu.17.in ſecundo.Crauet.conſi.36.Amadeus.Rolan.Val.conſi. 95.nu.14.in primo. Ripa in l.fina.quæſt. 62. C. de reuoc. donat. Boer.in deciſio. 186.Borgni.Caualc.in tractatu de vſufr. mul.relicto. nu. 113. & ita in caſu de facto obtinui, reiecta opinione Alexandri ex iudicio M. & Excell. Iureconſult. D. Gaſparis Fabiani olim ordinarij ad lecturam Canon.

5 In vidua tamen ſtuprum committēte intra annum luctus, ſiue pariat, ſiue non eædem pœnæ omnes ſupra relatæ,ſcilicet infamiæ,incapacitatis,& ablationis locū quidem habent, vt eſt caſus in auth. eiſdē.C.de ſecund.nupt.& in corpore,vnde ſumitur in Authent.de reſtitu.& ea, quæ parit,in §.fina.cum gl.quæ ſane iura in vidua ſtuprante non ſunt correcta per canones prææallegatos,quia lex canonica hanc non fouet, ſed improbat, ſic glo. Barto. Bald.Faber.Salycet.Angel.& quot quot ſcripſere,in d.auth.eiſdem, & in dicto §. fina.latiſſime Garron. in d. Authen. eiſdem ſub numero quarto, & ſub numero 18.& idem de Garron.in l.1. nume. 73. & in Rubric.C.eod.nume. 60. cum ſeq. quibus in locis generaliter tradidit,quod omnes pęnæ contra ſecundo nubentes in dictæ intra annum, vel poſt annum luctus,locum habent cum effectu aduerſus viduas ſtuprum committentes,& luxurioſe viuentes, quod etiam Barto. voluit in l.his ſolis,Cod.de reuoc.donat.Abbas in cap. vxoratus, extra de conuerſ. coniug. Præpoſ.Alexandri.poſt Cardin.Florent. in d. cap. fina. extra de ſecundis nuptijs. Alber. Brun. de ſtat. exclud. in 6. articu. numero vigeſimoſexto. Ripa in l. fina. numero nonageſimo octauo. C. de reuocand.dona. & eſt veriſima opinio ne plus habeat caſtitate luxuria, & quia filij, ac maritus prædefunctus magis exhonorantur per ſtuprum, & vitam luxurioſam, per ſecundas nuptias, quamuis nonnulli ſenſerint contrarium,& male.

6 Vnde ſicut mater tranſiens ad ſecunda vota amittit tutelam filiorum Authenti. ſacramentum hoc. Cod. quando mul. tut. offic. & in corpore vnde ſumitur, ita etiam perdit, ſi luxurietur, vel poſt luctus annum gloſſ. Bart. & communiter Doctores in d.Authentic. ſacramentum. Barto. in lege ſi quis ſub conditione. ff. de teſtament. tut. idem Bartolus poſt Iacob. de Beluiſ. in dicto §.fina. in Authentic.de reſtitu. & ea quæ parit. Paul. Caſtr. in l. omnem. C ad Trebellian.Abbas in dicto capitu.vxoratus: cum infinitis concordantibus adductis per Garron.in d.Authent.eiſdem.nume. 23.& ſequ.

7 Notandum

7 Notandum tamen eſt, quod ſi vidua poſt annum luctus ſtuprum committat, non quidem incidit in pœnas.l.1.& 2.C. de ſecun.nupt.quia illa lex vltra annum ſe non extendit:ſic cenſuit glo.in d.§ fin.quã ſequuntur Iacob. de Beluiſ.& Angel. ibi Bal.& Corn.in l.fideicommiſſum.C.de fideicomm.& de Garron. in d.Authen.eiſdem nu.19.

8 Incidit tamen in alias pœnas, omnes quas binuba patitur, vt ſupra dixi, item vti ab indigna fiſcus aufert ſibi relicta p virum prædefunctum Corn. in d. l. fideicommiſſum. C. de fideicommiſ. de Garron.in d.l.1.nu.73.& probatur ex ijs,quæ dixi ſup.ſub tit.de ingratis.

9 Et huiuſmodi pœnas in quas incidit per ſtuprum commiſſum, ſiue intra, ſiue poſt annum luctus:non euitat ſi poſtea nubat, vel cum eo Amaſio, vel cum alio ſic Præpoſ. Alexandri.in c.tanta.in 9.quæſt. ext.qui fil.ſint leg.Garron.in d.l.1 nume. 73.Berous pulchrè conſil.32.num. 36.& 37. in 2.

10 Intellige tamen in vidua perſiſtente in viduitate, ſed ſi poſt matrimonium cum ſecundo viro contractum adulteret non dicitur, quo ad primum virum ſtuprum commiſiſſe, ac ideo in nullas pœnas reſpectu primi viri incidit:pro vt nec adulter dicitur offendere priorem virum, ſic enim in vaſſallo adulterãte vxorem olim domini ſui,nuptam poſtea cũ alio, vt dominum offendiſſe, non dicatur, ac ideo non cadat à feudo determinauit Aluarot. in c.2.in tit.de feudo ſine culp.non amitt. poſt Andr. de Iſern. & Nicol. de Neap. Præpoſ.in c.1.in §.itẽ ſi fidelis in tit.quibus modis feud.Iacob. a S. Georg.in ſua inueſtitura feudali,in verbo, dictique vaſſal. quorum dicta ad hoc, & bene deducit,idem de Garron.in d.l.1.nu 74.& 75. nam non eſt in primo viri matrimonio in quo cenſetur eſſe,dum viduat. l. fin. C.de bon.matern.

11 Ex prędictis infero verum eſſe, quod alias dixi,& reſpondi quod vidua ſtuprũ committens intra annum luctus non potuerit donare Amaſio vltra tertiam ſuorum bonorum per caſum in d.l.1.

DE MATRIBVS NVBENTIBVS NON PROVISO DE TVTORE FILIIS SVIS. Titulus XVI.

1 *Mater quæ ſuſcepta filiorum tutela tranſiuit ad ſecundas nuptias non prouiſo de tutore,non redditis rationibus, nec reliquis reſtitutis, quas pœnas incurrat vide cum ampliationibus,declarationibus,& limitationibus.*

2 *Mater ob non petitum tutorem non repellitur a ſucceſſione filii qui poſtea non petito tutore ſit factus maior.*

3 *Mater luxurioſe viuens,quia cadit a tutela filii,incidit in eas pœnas,ac ſi non petito tutore tranſiſſet ad ſecundas nuptias.*

4 *Mater tutrix filiorum ſuorum non conficiens inuentarium cadit ab eorum ſucceſſione.*

1 MATER quæ ſuſcepta filiorum tutela etiam naturalium nubit ſiue ante, ſiue poſt annum luctus non prouiſo de tutore filijs ſuis impuberibus,non redditis rationibus,nec reliquis reſtitutis:in eaſdẽ pœnas incidit infamiæ,incapacitatis, & indignitatis,quas mulier intra annũ luctus nubẽs de quibus ſup.ſic tex.in d. Auth. eiſdẽ.C. de ſec.nupt.& latius vnde ſumitur in §.ſiue autẽ tutelã,in Auth. de nuptijs.vbi textus reddit rationem,quia mater ſic immature nubens,Deum,defuncti memoriam, & filiorum charitatem negligit,& præterea,nec filijs ipſis in partibus ſuccedit,aut ab inteſtato,vel ex pupillari, d.§. ſinautẽ, & l.omnem. C. ad Tertullia. & bona ſequẽtis mariti ſunt tacite hypotecata filijs vſque ad integram rationum redditionẽ cum reliquorum reſtitutione,vt ibi, & in l.pen. C.in quibus cauſ.pign.tac.contrah. & l.2.C.quan.mul.tut off.

Amplia etiam quod in aſſumptione tutelæ nõ iurauerit alias appetere nuptias Cyn.& cõmuniter Doctores in d. Authẽ. eiſdem, cum adductis per Garron. ibi nume.27. & voluit gloſ. in d.§. ſinautem

tutelam

tutelam,quia iuramentum illud in tutelis per matres ſubeundis ſublatum extitit, nec obſeruatur authē. ſacramentum hoc. Cod. quan. mul. tutelæ offic. & in corpore, in §. final. in Authentic. vt matr. debitric.

Et notandum eſt,quia textus iſti explicite loquuntur in matre poſt ſuſceptam tutelam nubente non prouiſo de tutore filijs ſuis, non redditis rationibus, nec reliquis reſtitutis: etenim iſta tria copulatiue adimpleri debent, vt pœnas euitet ſibi vt ſupra inflictas, nec releuaretur ſi alterum,vel duo ex eis requiſitis adimpleuiſſet,ſic Albe.& Paul.in d.l.omnem. Cod.ad Tertullian. Bald. in d. auth. eiſdem in ſecunda lectura, cum adductis per Garron. in 1. col. & conſuluit idem Bald. conſi. 68. factum tale eſt, quidam Franciſcus in 2. alias in 4. vol. conſi. 61. & Paul.Caſtr.conſi.154. in 2. vbi tamen rigorem moderat, cum mater debitrix non euaſit. Grauius enim punitur mater in his terminis, quam ſi tutelam non ſuſcepiſſet, nam cum tutelam non ſuſcipit, ſed negligit tutorem dari filijs intra annum, excluditur ab illorum ſucceſsione, nec tamen poenas infamiæ, incapacitatis quo ad alios,& indignitatis incurrit.l. 2. §.ſi mater.ff.ad Tertullian.l. ſciant. Cod. de legit.hæred.

Item ſi tutelam filiorum non ſuſcepit, & nubit infra annum luctus: non repellitur a ſucceſsione filiorum impuberum, vt eſt caſus in d. l. 1. C. de ſecund. nupt. nempe ſuccedit coniunctis ſibi vſque in tertium gradum, ſi vero ſuſcepta eorum tutela nubit, quandocunque non adimpletis tribus illis ſupra relatis infamis redditur, incapax ex teſtamentis, & donationibus cauſa mortis, vltra coniunctos ſibi intra tertium gradum, relicta, vel donata a priore marito amittit,in ſecundum maritū,non vltra tertiam bonorū ſuorum tranſponere, & præterea filijs ſuis impuberibus ſuccedere nequit ab inteſtato, vel ex pupillari, per dicta iura, quæ minime correcta ſunt per iura canonica, ſaltem extra pænam infamiæ. Azo. in ſumma in titu.C. de ſecund. nupt.in §. quas autem pęnas. Hoſtienſ.extr.eodem. in 5.col. Cardin. Alex. in rub.ext.eod.in 2.col.& conſuluerunt Bal.& Paul. ſupra relati.idem Bal.conſi.366. mater in quarto. Ang.conſi.37.quidam pater. Marian. Socin. conſi. 49. viſis.col.6.quamobrem Bald. not. in d.Authen.eiſdem conſuluit aduocates, & inſtruit, quod cum mater iam liberorum tutela ſuſcepta ad alias migrare vult nuptias prouideat de tutore filijs ſuis, rationem reddat, & reliqua reſtituat, & de præmiſsis ſibi fieri faciat inſtrumentum: ne alioquin matres incidant in laqueos legum, & ſequuntur pro notab. Iacobin.& Dominus de Garron. nume. 31. vbi plura congerit ad hoc. Et idem Bal. in d. l. pen. C.in quib.cauſ.vbi inquit,quod matres valde errant,quæ petunt tutores, & rationem non reddunt, nec reliqua reſtituunt.

Excuſaretur tamen mater ſi de licētia mariti prędefuncti,iterum nupſiſſet,nam non incideret in eas pęnas, quia tutela non priuaretur. Bald. & Filipp.Franc.in 3.notab. in cap. ex parte M. extra de appell. idem Bald. conſi 249. iſta quæſtio in primo Garron. in rep. dictæ auth.eiſdem ſub nu.10.

Item excuſaretur ſi mater tutelam nō legitime ſuſcepiſſet quamuis de facto adminiſtraſſet: nam a pęnis dictæ l.primæ, remaneret tuta: non tamen ſuccederet filio impuberi.Bal.& Paul.in dicta l.omnem.idem Bal.& Paul.in l.cum oportet. §.fina. C. de bon. quæ lib. Bald. in dicta authen. eiſdem: cum concordan.adductis per de Garron. in dicta Authentica, numero octauo,& conſuluit Paul.Caſtr. d.conſi.154 in ſecundo,cum moderatione tamen,vt per eum ibi.

Item ſi minor 25. annis de facto tutelam aſſumpſiſſet: Bald. in dicta auth.eiſdem in lectura noua; per tex. in l.fina.C. ſi aduerſ.delict. & quod ibi notatur quāuis etiam maior facta poſtea nupſiſſet ſecundum eundem Bald.in l.omnem.C.ad

Tertullian.

Tertullian.quem ibi ſequitur Paul.Caſt. & eſt ratio,quia minor 25.annis non potuit eſſe tutrix l.fi.C.de interd.matr.ideo lex pœnalis loquens de matre tutrice nō procedet in protutrice, & ſequuntur cōmuniter Doct. ſecundum de Garron. in d.Auth.eiſdem nu.9.

2 Nota tamen, quia non repelleretur a ſucceſſione filiorum: qui facti ſint puberes,quia lex pœnalis loquitur de impuberibus dicta l.omnem.& ibi aduertit Pau. Caſt.& ita dixi in caſu de facto.

3 Adde etiam, quod mater luxurioſe viuens ſiue intra ſiue poſt annum luctus,q̃a a tutela cadit vt dixi ſupra tit. prox. proinde in omnes pœnas incidit ac ſi nupſiſſet non petito tutore nec redditis rationibus ne plus caſtitate habeat luxuria Paul. de Caſtr. in d. l. omnem.cum concordantibus adductis per Garron. in d. Auth.nu.23.

4 His etiam adde,quod mater tutrix nō conficiens inuentarium bonorum filiorū ſuorum pupillorum in pœnam ſui priuatur eorum ſucceſſione Bar. poſt glo. in l. 2.§.quod ſi pater. ff. ad Tertul. & in l.ſecunda,columna ſecunda.ff.qui pet.tutor. Fulgoſ. conſilio 52. Neuizan.conſi.3.nu. 6. deciſ. Pedemont. 37. numero 19. vbi late in materia.

DE NATIS EX PATRE IN DIgnitate & concubinis vilis condit. Titulus XVII.

1 *Spurii nati ex uiliſſimis concubinis,& patribus in dignitate poſitis incapaces ſunt.*

2 *Spurii nati ex viliſſimis fœminis legitimantur per ſubſequens matrimonium.*

3 *Lex 1.C de natur.libe. iure nouo prodeſt;quādo concubina non fuit deſponſata.*

4 *Contractus inter patrem & filium de facili præſumitur ſimulatus.*

5 *Emptio facta per patrem filii ſpurii nomine præſumitur ſimulata.*

6 *Confeſsio patris ad commodum ſpurii præſumitur fictitia & non vera.*

7 *Spurii acquiſitio ab eo cui pater vendidit ſimulata præſumitur.*

8 *Contractus onerosus inter patrem,& filiū,qui veritate nitatur,validus eſt.*

9 *Lex 1.C. de natur. lib. non protenditur vltra ſuos terminos.*

10 *Concubina in dignitate poſita non capit ab eo: priuati vero concubina filiis legitimis extātibus non capit ſupra vnciam.*

1 NAti ex concubinis viliſſimis & patribus in dignitate poſitis ſunt ſpurij, & incapaces. tam per viam vltimę volun. quam contractus lucratiui a patre eorū, & quod eis pater dederit,ſiue illos legitimos dixerit, ſiue naturales, totum retractum legitimæ ſoboli redditur, aut fratri, aut ſorori, aut matri, aut patri illius quibus non extantibus vel repudiantibus, aut infra duos menſes agere negligētibus fiſco locus aperitur. Item nec ipſis concubinis eorum matribus aliquid relinqui poteſt vel donari, vel ficto titulo vendi,aut concedi, caſus eſt in l.1.C.de natur.lib.qui quidem lex expreſſe loquitur in concubinis viliſſimis, deſponſatis & in vxorem acceptis, & locum habet ēt in ea quæ concubina fuiſſet nec deſponſata ſic Bald. ibi & explicite Ruin. conſ. 109.nu.32.in tertio.

2 Hodie vero iure nouo matrimonium tenet & collata in eas perſonas valent ſic Sal.ibi per Auth. immediate ſequentem & in corpore vnde ſumitur in §.quam vero legem in auth. vt lic. Ma. & Auiæ.ſequitur Boer.poſt alios.quæſt.263.nu.17. immo & ante nati per ſubſequens matrimonium legitimantur, quamuis pater ſit illuſtris, & mater viliſſimæ conditionis ſic ſane ex pluribus concludunt Iaſ. conſilio 234. volum. 2. Siluan. conſi.3. in 2. dub. vbi ampliſſime Menoch. conſi. 28. Gabriel.conſi.21.in 1.& 2.dubio deciſio Pedemont.154. & probatur de iure Canon.in cap.propoſuit & c.fina.ext. de cōiug.ſer.

3 Quare vtilis erit lex illa iure nouo, quo ad concubinas viliſſimæ conditionis & natos ex eis.

4 Et adde, quod dum illa cōſtitutio prohibet ex contractibus oneroſis in eas perſonas transferri, id quidem procedit cum de veritate contractus non apparet: vt quia pater filio ſuo ſpurio ſic nato venderet, & precium confiteretur habuiſſe, tūc enim confeſsio ſimulata, & fictitia præſumeretur. Bal. & Sal. in d. l. 1.

5 Idem ſi pater emeret & inſtrumentū conciperet in perſonam filij ſpurij ſic nati: nam & hoc caſu fictitium & ſimulatum prçſumeretur. Cyn. Bal. & Sal. ibi.

6 Idem quoque ſi pater in inſtrumento aliquid confiteretur ad vtilitatem ſic nati, nam ea confeſsio ſimulata præſumeretur: ſic ſane reprobata glo. concludunt Bar. Bal. Florian. & Sal. in l. qui teſtamentum. ff. de probat. qui quidem tex. procedit etiam in actibus inter viuos ſicuti ꝓfitentur Doct. ibi Bar. Imol. Alex. & Iaſ. in l. ſi is qui ex bonis. ff. de vulgar. vbi Barto. in terminis inquit, quod facilius præſumitur fraus in contractibus quā in vlt. volunt. nil mirum: quia in vlt. volun. teſtatores de morte cogitant: ſequuntur Laurent. Calcan. conſi. 59. Iacobus Puteus conſi. 62 Barto. Socin. conſ. 65. nu. 5. in 1. Dec. conſ. 311. nu. 3.

Item ſimiliter ſi is cui pater donauit filio donatoris ſpurio donaſſet, nam fraus præſumeretur ſic Bald. in l. eam quam numero 40. C. de fideicom. Anan. in conſ. 13. Didac. de ſponſal. cap. 8. parte 2. §. 5. numero 5.

7 Sic etiam ſi ſpurius ſic natus acquireret ab eo cui pater vendidit fraus præſumeretur. Bart. poſt Iacob. Beluiſ. in d. l. 1. & in d. l. ſi is qui, per tex. in d. l. 1. & ſequūtur Imol. Alex. & Iaſ. & idem Alex. cōſ. 54. col. 1. in 7. quaſi per interpoſitam perſonam a patre habuerit. Aliam quoque facti ſpeciem in fraudem dictæ legis aduertit Bald. conſ. 75. in 2.

8 Hæc autem vtique procedunt in dubio, ſecus autem ſi vere conſtaret de contractu, vt quia filius in depoſito propriā pecuniam aliunde quam a patre ſibi obuentam haberet & ex ea pecunia filius a patre emiſſet: quam pater ipſe pro dote filiæ, vel in aliam cauſam ſibi neceſſariam aut vtilem expoſuiſſet, idem quoq; ſi ex legitimis præſumptionibus de cōtractus veritate appareret: ſic voluerunt Cyn. Bald. & Sal. in d. l. 1. pulchre idem Sal. in l. ſi mater. C. de contrah. empt. Alex. cōſ. 18. in 3. Iacob. Puteus d. conſ. 62. vbi deſiderat apertiſsimas probationes Dec. cōſ. 96. col. 2. Ruin. in conſ. 44. in 5. Crau. cōſ. 275. Alciat. reg. 1. præſumpt. 16. Roland. conſ. 90. col pen. in ſecundo.

9 Sed vtrum illa lex locum habeat in alijs ſpurijs: Azo in ſumma illius tituli, & Accurſ. in l. hæreditas. C. de indign. ſenſerūt, qđ ſic: Bar. vero ī d. l. 1. & d. l. hæreditas. contra determinauit: dicens legem illam cōtinere ius ſpeciale in ſpurijs illis: in alijs vero ſpurijs diſtinguendū eſſe, quod aut pater palam reliquit & relictum ſit inutile, aut clam & tacite & fiſcus vendicet, vt infra dicetur. & idem dixit Bar. conſ. 119. D. Dominicus, & conſ. 205. & cū Bar. legem illam in ijs ſpurijs ius ſpeciale continere, tranſierunt Ange. Saly. & Alex. in d. l. l. hæreditas Alex. cōſ. 202. col. 2. in 6. Corne. conſi. 310. col. 3. in primo, & conſilio 236. nume. 8. in 2. Deci. conſilio 311. numero 4. Socin. iun. conſilio 3. numero 12. in 3. & conſilio 48. numero 34. in 4. & ante eos Bal. in l. certum nu. 17. C. vnde legit.

Notandum tamen eſt, quia Salicet. in d. l. 1. ſentit, quod hæredes ſcripti per prius admittantur ad reuocationem relictorum & poſt eos perſonæ nominatę in illa lege. Ego tamen a communi intentione non eſſe recedendum cenſeo, quia lex illa ſic particulariter conſtituit & leges prohibitiuæ & pœnales in ſuis terminis ſunt exequendæ ad l. in teſtamento. ff. de conditio. & demonſtratio. & ita etiam in terminis. l. 1. C. de ſecun. nupti. ſecutus Iacob. a S. Georgio exploſa Salic. opinione: tenuit de Garronib. ibi ſub nu. 124.

Illud tamen verum eſt, quod ex diſpoſitis per illam legem arguunt

Barto.

Bar.Bal.Saly.& alij in d.l.1.& in d.l.qui teſtamentum.ff.de prob. & in d.l.ſi is qui ex bonis.ff. de vulg. ad alios ſpurios ad colligendum fraudem & ſimulationem.

10 Concubina vero priuati qui non ſit in dignitate poſiti vel militia decorati poteſt quidē ab eo capere, vt dixi ſupra in tract.de indignis: cum tamen adeſt ſoboles legitima: punctus eſt, an poſsit ei relinqui: Rom.conſ.478.determinauit pro concubina matre ſpuriorum. Salua legitima iure ciuili debita filiæ legitimæ & naturali.

Cuius deciſio improbatē ex l. hac edictali cum materia.C.de ſecun.nupt.Secūdo eſt contra caſum in l.2.C. de natur.liber.& in §.diſcretis: in Auth.quib.mód.natu. effic. ſui. vbi extante ſobole legitima vel matre non poteſt pater filijs naturalibus & eorum matri ſupra vnciam relinquere vel donare: Concubinę vero ſemiunciam tantum. Extantibus vero filijs naturalibus non poteſt plus relinqui cōcubinæ quam filiis ipſis l. humanitatis. C. de natur. liber. non extantibus autem nec iſtis, nec illis poteſt concubinarius concubinæ paſsim & indiſtincte relinquere: quia nulla lex prohibet Ruin.cōſilio 109.nume.32.in tertio, niſi intra annum luctus viri prędefuncti mulier cum alio concubuiſſet: nam ſubiiceretur pœnis l.1.C.de ſecun. nupt. Garron. ibi numero 31.& 32.

DE NATVRALIB. ET SPVRIIS. Titulus XVIII.

1 *Naturales proprie ſunt qui naſcuntur ex concubina & in quantum ſuccedant patri.*

2 *Cōiunx patris naturalis excludit naturales in totum a patris ſucceſsione.*

3 *Naturalis vt ſuccedat in duabus vnciis patri ſuo, quæ ſint neceſsaria.*

4 *Natus ex ancilla, vel amaſia extra domum non ſuccedit patri in duabus vnciis.*

5 *Concubina, vt mulier ſit, an debeat diutino tempore viro eſſe aſſociata. concubinatus vt contractus videatur, quæ ſint neceſsaria, & an requiratur animi declaratio vt concubinare velint.*

6 *Concubinatus an contrahatur cum virgine vel cum vidua & quid in virgine vilis conditionis.*

7 *Concubinatus iure canonico eſt improbatus, ſed iura ciuilia de concubinalibus, ſublata non ſunt.*

8 *Naturales ex concubinis adhuc ſuccedunt in duabus vnciis nec iure Canon. ea ſucceſſio ſublata eſt.*

9 *Naturales improprie ſunt, qui naſcuntur ex ſoluto, & ex ſoluta extra domum.*

10 *Natus ex ſoluto & ex ſoluta extra domum legitimari poteſt per ſubſequens matrimoniū.*

11 *Natus illegitime an præſumatur naturalis vel ſpurius.*

12 *Naturalis ex teſtamento patris vel aui extantibus legitimis non capit ſupra vnciam.*

13 *Naturalis ex teſtamento patris poteſt ſubſtitui pupillariter in bonis pupilli etiam legitimis extantibus.*

14 *Naturalis inſtitutus in vncia extantibus legitimis non capit per ius accreſcendi, de portione repudiantis.*

15 *Naturalis inſtitutus in vncia legitimis omnibus repudiantibus totum conſequitur.*

16 *Legitima ſoboles omnes deſcendentes includit etiam legitimatos per reſcriptum.*

17 *Adoptiui an excludant naturales itaque ex teſtamento ſupra vnciam non capiant.*

18 *Naturalis legitimis conſentientibus capere poteſt a patre ſupra vnciam.*

19 *Naturales extantibus aſcendentibus ſeruata eis legitima reſiduum a patre capere poſſunt ex teſtamento etiam, quod coniūx patris ſit in medio.*

20 *Naturales improprie, id eſt, nati ex ſoluto, & ſoluta non in ſchemate concubinæ non capiūt ex teſtamento patris etiam legitimis non extantibus.*

21 *Nati ex ſoluto, & ſoluta licet non concubina, vel etiam vulgo quæſiti ſuccedunt matri, & aſcendentibus maternis etiam legitimis extantibus. niſi mater eſſet illuſtris, & extarent filii legitimi.*

22 *Naturalis ex concubina natus patri inteſtato ſuccedit in duabus vnciis non extantibus legitimis nec coniuge defuncti.*

22 *Coniūx defuncti excludit naturales a ſucceſsione in duabus vnciis etiam quod ipſa nō ſuccedat.*

23 *Spurii nati ex coitu non damnato ſuccedunt matri cum legitimis excluſis aſcendentibus in totum.*

24 *Naturales*

24 *Naturales vel ſpurii præteriti vel exhæredati teſtamentum paternum arguere nequeunt: maternum vero ſic.*

25 *Naturales vel ſpurii nati ex coitu non damnato ſuccedunt coniunctis per lineam meternam. & e contra.*

26 *Naturales non ſuccedunt coniunctis per patrem nec illis ſucceditur.*

27 *Nepotes nati ex filio naturali item nepotes naturales ex filio legitimo in ſucceſsione aui nõ habent plus iuris quam habeat filius naturalis ab inteſtato ſcilicet.*

28 *Nepos naturalis ex filio ſuccedit ab inteſtato auiæ paternæ in duabus vnciis.*

28 *Auia paterna nepoti naturali extantibus legitimis non poteſt ſupra vnciam relinquere pro vt nec auus paternus.*

29 *Aſcendentes paterni vel materni capiunt a naturalibus pro vt capere poßunt naturales deſcendentes ab eis.*

30 *Spurio legitimato per reſcriptum cum poteſtate ſuccedendi patri & coniunctis per lineã paternam, non ſucceditur ei per patrem, & agnatos patris.*

31 *Spurii & naturales tenentur alere genitores ſuos pro vt e contra:*

32 *Spurii qui ſint.*

33 *Spurii nati ex coitu damnato iure ciuili a patribus, & matribus capere nequeunt ex teſtamento ab inteſtato, vel inter viuos etiam ex cauſa alimentorum.*

34 *Spuriis natis ex coitu improbato matres relinquere nequeunt.*

35 *Natus ex coniugato & ſoluta vtrum a patre capere poſsit.*

36 *Natus ex ſoluta & coniugato an a matre capere valeat.*

37 *Concubitus lege fori punibiles plures ſunt.*

38 *Inceſtuoſus natus ex coitu non accuſabili per accidens an a genitoribus ſuis capere valeat.*

39 *Spurii incapaces capere a matre, vel a matre inſtituti in teſtamento, non vtuntur beneficio miſsionis in poßeſsionem ex l. final. C. de edi. Diui Adrian.*

40 *Spurii prohibiti capere ex teſtamento non etiam capere poſſunt ex titulis lucratiuis inter viuos.*

41 *Spurii & odibiliter nati non prohibentur capere ab extraneis.*

42 *Non tamen ab inteſtato ſuccedunt coniunctis re patrem vel matrem.*

43 *Fratres vterini nati ex coitu punibili an viciſſim ſuccedant.*

44 *Nepos ſpurius ex filio ſpurio vel legitimo an ab auo capere poſsit cum non extat ſoboles legitima.*

45 *Nepos legitime natus ex filio ſpurio an ab auo capere poſsit.*

46 *Nepos ex filio ſpurio ab auo capere poteſt; cum conſtat auum reliquiſſe nepoti contemplatione eius.*

47 *Amplia etiem, quod nepos ſit natus ex ſacrilegio.*

48 *Nepos legitimus ex filio ſpurio non capit ab auo cum conſtat relictum factum contemplatione filii.*

49 *Nepos in dubio cenſetur beneficiatus ab auo cõtemplatione ſui non patris.*

50 *Aduentitium eſt, quod auus nepoti relinquit.*

51 *Vſusfructus cum patri aliquo obſtante quæri non poteſt remanet apud filium proprietarium.*

52 *Vſusfructus per atractionem conſolidatur proprietati: cum vſufructuarius aliquo reſpectu eſt incapax.*

53 *Auus extante ſobole legitima naturalibus nepotibus vel natis ex filiis naturalibus relinquere non poteſt.*

54 *Nepos ex filio inceſtuoſo ab auo capere nequit.*

55 *Spurii & quicunque illegitime nati iure Canonico capaces ſunt alimentorum a patre & matre.*
Etiam in foro Cæſaris.

56 *Spuria filia congrue a patre dotari debet.*

57 Inceſtuoſi *a parentibus debent ali.*

58 Parentes *pro alimentis præſtandis filiis odibiliter natis conueniri poſſunt in foro eccleſiaſtico.*

59 Mater *in ſubſidium poſt patrem filios alere tenetur.*

60 Mater *ſi alimenta filio præſtiterit, poteſt a patre filiorum repetere.*
Limita & declara vt ibi.

61 Mater *dotans filiam a patre repetit & ſi vnæ cum patre viro ſuo ſe obliget adhuc ab eo repetit.*

62 Mater *intra triennium filios alere tenetur. Limita vt ibi.*

63 *Pater tenetur alere filium & vxorem filii.*

64 Pater *filium ſpurium & eius filios alere tenetur.*

65 *Hæredes patris tenentur alere eius filios ſpurios vel naturales.*

66 *Succeſſores vniuerſales in bonis alicuius tenentur filios illius alere.*

Pater

67 Pater non poteſt prohibere alimenta filiis ſuis qualeſcunque ſint.

68 Hæredes patris an teneantur in ſubſidium alere filios poſt matrem & fratres an vero per prius.

69 Spurii ſi aliunde habent non ſunt alendi a patre.

70 Spuria habens vnde ſe dotare poſſit non eſt dotanda a patre.

71 Spurio relictum a patre in cauſam alimentorum, valet vſque ad congruum modum alimentorum.

72 Alimentorum modus an ad naturalem educationem ſit reſtringendus an vero vt etiam indignitatis perſonarum ratio habeatur.

73 Alere ſi quis alium teneatur, an ſatisfaciat ſi eum in hoſpitali alendum repoſuerit.

74 Filius qui ex operis ſuis poteſt ſe alere, alimẽta a patre, an petere poſſit.

75 Spurio valenti ſe ex operis ſuis alere pater relinquere non poteſt.

76 Filia ſpuria nupta viro inopi capere poteſt a patre in cauſam alimentorum.

77 Spurio relictum in cauſam alimentorum non ei quæritur quo ad proprietatem limita vt ibi.

78 Dotis cauſa quatenus pater dare vel relinquere poſſit filiæ ſpuriæ.

79 Dos quamuis exceſsiue filiæ ſpuriæ conſtituta matrimonio conſtante non poteſt a viro reuocari.

80 Dos per patrem filiæ ſpuriæ data ea in matrimio decedente ad patrem, & hæredes patris reuertitur etiam quod filios reliquerit.

81 Alimenta ſpuriis debita per eorum mortem finiuntur nec ad filios ſuos tranſeunt.

82 Alimenta filiis denegari poſſunt ex cauſis ex quibus exhæredari poſſent.

83 Principes filiis ſuis ſpuriis relinquere poſſunt.

84 Spurio relictum cum capere poterit, recte relinquitur.

85 Matrimonium inter prohibitos contractum, ſub conditione ſi Papa diſpenſabit an ſecuta diſpenſatione, valeat abſque nouo conſenſu.

86 Forenſis prohibitus capere ex forma ſtatuti, non capit ſine nouo actu, quamuis poſtea per ciuilitatem ſit factus habilis.

87 Inhabilitatis ceſſatio, an ſufficiat ad conualidandum actum factum tempore inhabili ſine noua confirmatione.

88 Spurii inſtitutio, cum capax erit valida eſt, & interim dabitur curator bonis.

89 Spurii inſtitutio conualidatur ſi pater viuens illum legitimauerit.

90 Inceſtuoſus non poteſt a parentibus beneficiari quoquomodo vltra alimenta.

91 Spurii inſtitutio, cum grauamine de reſtituendo alicui capaci, valet.

92 Spurii inſtitutio in fraudem legis quoquomodo facta inualida eſt.

93 Spurio cum iuramento an pater efficaciter donare poſſit.

94 Spurio pro amore Dei pater relinquere nequit.

95 Spurius ex perſona alterius veluti ſocii per indirectũ poteſt titulo lucratiuo aſſequi de bonis paternis.

96 Spurius ex diſpoſitione patris capere poteſt de alienis bonis.

97 Spurii quod capere nequeunt de bonis paternis ex pupillari, illud acquiritur venientibus ab inteſtato, non fiſco.

98 Lucrum a quo quis remouetur contemplatione alicuius illi acquiritur.

99 Ius accreſcendi & ius ſubſtitutionis excludit ſucceſſorium edictum.

100 Spurii ſubſtitutus excludit venientes ab inteſtato.

101 Spurio filio pater diſtributor de alienis bonis dare poteſt.

102 Spurius qui ex re patris capere non poteſt an poſſit propter rem patris.

103 Spurio relictum a patre cauſa conditionis implendæ an debeatur.

104 Spurius ab hærede patris ſui poteſt hæres inſtitui.

105 Pater grauatus de reſtituendo vni ex pluribus non poteſt ſpurium eligere.

106 Spurius an capere poſſit a donatario patris.

107 Pater an poterit datum per eum filio ſpurio ab eo condicere.

108 Hæres patris Spurii an poterit a ſpurio per patrem datum vendicare.

109 Hæres patris iuſſus ſub pœna priuationis hæreditatis dare filio ſpurio an incidat in pœnam ſi non dederit.

110 Hæres promittẽs præſtare legata inutiliter relicta filiis ſpuriis an ex ꝓmiſsione obligetur.

111 Spurio legatario onus iniunctum, ſi hæres legatum non præſtiterit, an onus ſit per hæredem implendum.

112 Incapaces poſsidentes contra legis prohibitionem an præſcribant.

Naturales

1 NAturales proprie ſunt, qui naſcuntur ex concubina in domo retenta ſicuti dicunt iura infra alleganda. Hi autem ex teſtamento patris vel aui aut ex donatione inter viuos non exiſtente ſobole legitima totum capere poſſunt, modo relinquatur legitima aſcendentibus ſi extiterint, extante autem ſobole legitima, non poſſunt vna cum matre eorum ſupra vnciam capere, & ſi quid amplius eis relictum fuerit, id ad filios legitimos pertinet: Ab inteſtato vero extante ſobole legitima in nulla portione ſuccedunt, ſeruato tamen eis iure alimentorum, quod ſi legitima ſoboles non extiterit, in duas paternæ ſubſtantiæ vncias ſuccedunt: reliquum vero defertur parentibus defuncti agnatis, aut cognatis: quibus non extantibus fiſcus reſiduum illud vltra duas vncias capit: niſi legitima extiterit coniunx defuncti: nam hæc in vniuerſum naturales excludit, in illis autem duabus vncijs vna cum naturalibus eorum mater pro virili concurrit. ſic clare decidit tex. in §. conſideremus in authen. de trien. & ſemiſ. & in §. diſcretis in authent. quibus modis natur. efficiun. ſui, & in Authen. licet. C. de natura. liber. ex quibus ſane iuribus tria notanda ſunt.

2 Primum, quod coniunx defuncti fortius excludit naturales, quam agnati & cognati qui tamen eidem in ſucceſsione inteſtati præferuntur, & nota, quod illos excludit in totum quamuis coniux ipſa in nulla parte ſuccedat, quia excluſa ab agnatis, & cognatis: & hoc ideo, quia iura vocant naturales ad ſucceſsionem in duabus vncijs ſub conditione ſi coniunx legitima non extiterit ſic Bartol. in l. prima. §. quæ habebat. ff. de bonorum poſſeſſione cōtra tabul Secundum, quod fiſcus præter duas vncias excludit filios naturales a ſucceſſione defuncti.

Tertium quod concubina concurrit cum filijs ſuis naturalibus pro virili in illis duabus vncijs.

3 Sed vltra hæc, vt naturales in duabus vncijs ſuccedant, colliguntur ex illis iuribus nonnulla alia. Primum, quod ſit natus ex concubina. Secundo, quod illa ſit ſola. Tertium, quod ſit libera mulier. Quarto, quod ſit talis cum qua matrimonium conſiſtere potuiſſet. Quinto, quod tenta fuerit in domo in habitu, & ſchemate concubinæ, & pro tali publice tenta, & reputata, quaſi vxoris loco in eodem lecto, & ad eandem menſam. ſic communiter vbique concludunt ſcriptores, per illa iura, Specul. in titulo de ſucceſsion. ab inteſtato. §. primo, verſ. nunc de nullitatibus. Ioannes Andr. ad Specul. in rubrica qui fil. ſint legitim. Barto. in l. final. ff. de concub. Bald. in l. eam quam numero trigeſimo quinto. C. de fideicommiſſ. Abbas. in capitulo innotuit columna penultima extra, de electione, & in capitulo per venerabilem. columna item penult. extra qui fil. ſint legit. Angel. in dicto §. conſideremus. quē ad hoc refert & ſequitur Ruin. conſilio 109. nume. vndecimo, in tertio, pulchre Corne. conſilio nono, nume. 2. in 4. Dec. conſ. 433. nu. 14. Ripa in l. ex facto. §. ſi quis rogatus, in primo not. ff ad Trebel.

4 Ideo natus ex ancilla vel Amaſia extra domum retenta vti naturalis non ſuccedit in duabus vnciis. ſicuti in ſpecie conſuluit Oldrad. conſilio 196. ſecutus eſt Alberic. in rubrica. C. de natural. liber. Bald. dicta lege eam quam numero trigeſimoquinto cum aliis adductis per Alciat. de pręſumption. regula 2. præſumptio. 5. numero ſexto, & Clariſſ. Pancirol. conſilio 163. columna vltima, vbi requirit ad effectum ſuccedendi in duabus vnciis, quod ille ſit natus ex concubina retenta in domo vxoris loco, & idipſum clare cenſuit Ill. Cardinal. Paleot. in tractat. de ſpur. & Nothis in c. 12.

Sed vltra illa requiſita, iura præadducta videntur deſiderare, quod mulier illa fuerit ſp ī ſchemate ɔcubinæ aſſociata, ſic. n. litera ī illis iurib. clare explicat: in illis verbis: ſit autē ei donec vixerit: & ita pōderauit Illuſt. D. Paleottus d. loco.

L Et

Et Alciat. dicta præſumpti o. quinta, nume. 5. vbi tamen dicit : ſufficere , quod diu aſſociata fuerit : & hæc mihi ſecundum iuris ciuilis rationes valde placet:& in puncto allegaui in quadam ſpecie facti non ſufficere cohabitationẽ 16. menſium inter ſolutum & ſolutam vt partus inde natus ſit naturalis ad effectum ſuccedendi in duabus vncijs: ſed ſaltem requiratur diutina cohabitatio : licet non perpetua: nam iura illa concedunt diſſolutionem concubinatus per mortem aut per receſſum.

Secundo in ea facti ſpecie animaduerti iura deſiderare , vt omnino ſit indubitatus in domo concubinæ affectus: adeo vt apud iudicem qui de cauſa iudicaturus eſt, nullum poſsit eſſe dubium de concubinatu : vnde inferebam quia ex facto potius apparebat tentam fuiſſe pro ſeruitrice quam pro concubina , non eſſe locum ſucceſsioni in duabus vncijs , ſed tantum deberi congrua alimenta, & ita in eo caſu pronunciatum fuit.

5 Cæterum vt concubinatus videatur contractus inter ſolutum,& ſolutam plura requiruntur ſupra relata ex communi Doctorum intentione & vltra eos Ludouic.de Sard. in tractat.legitimation. in titulo de concubinis,& Thom.Gramat.in voto 4.cauſar.crimin.qua in re duo adnotanda ſunt.

Primum , quod concubinatus contrahitur demum intercedente animi deſtinatione, id eſt, quod partes conſenſerint ſimul concubinare l. penultima, & l. anteceden. ff. de concubi. cum ſuis glo.& not.Bald.in d.l. eam quam nu.35. vbi inquit quod vt concubinatus iure ciuili permiſſus cõtrahatur,requiritur verbum proteſtantis item factum ſubſequẽs, alias partus inde natus ſpurius eſt:Et idẽ. tradidit Ludouic. de Sardis in loco præ alleg.vbi inquit,quod proteſtatio, id eſt, animi declaratio debet in initio pręcedere nec ſufficit ſi ex poſt facto interueniat, & quod in hoc multi decipiuntur:& fuit dictum gl.in l.in concubinatu. in verbo: teſtatione.ff. eo. quam probauit Alberic. ibi,& poſt alios Thom.Gramat. in d.voto 4.nu.9.

6 Secundo aduertendum eſt, quòd concubinatus non contrahitur cum ea , cum qua ſtuprum committitur lege prima,verſiu.cum Attilicino.ff.eodem,niſi teſtatio inter eos ab initio præceſſerit de conſenſu concubinario,vt eſt caſus in d.l.in concubinatu,& notat glo.in d.verſi. & tradiderunt Ludouic. de Sard. in dicto loco: & Thom.Gramat.ſub.voto 4.n.15.& 16.

Et eſt notandum , quòd cum virgine vel cum vidua honeſtę conditionis requiritur expreſſa animi declaratio, alioquin cum eis committeretur ſtuprum vt ff. de adulter. l. inter. §. lex Iulia, & ff. de verborum ſignificatione l.inter. ideoque delictum excluderet concubinatum iure ciuili permiſſum dicta l. in concubinatu per longam tamen conſuetudinem cum ea ſtuprum purgaretur,& matrimonium iure ciuili præſumptum reſultaret ad tex. in l.in liberæ.ff.de ritu nuptiarum cum gloſſ. Sed cum muliere non honeſtę conditionis quamuis de præſenti quæſtum non faceret concubinatus etiam tacito conſenſu ex actibus inferentibus concubinatum contraheretur:ſic pulchre diſtinxit glo. notab. in dicta l. in liberæ. ff. de ritu nuptia. probat text. in l.donationes in cõcubinam.ff.de concub.Secutus fuit de Sardis dicto loco, & Thom. Gramat. dicto voto quarto . Sed an cum virgine humilis conditionis contrahatur cõcubinatus ex ſola animi affectione concurrentibus alijs in facto requiſitis citra expreſſam proteſtationem, glo. no. in dicta l.prima,in verſicul.cum Attilicino . ſenſiſſe videtur, in virgnine obſcuro loco nata non eſſe neceſſariam proteſtationem per tex.in dicta l.in concubinatu. nil mirum,quia cum ea non committitur ſtuprum ſicuti ex pluribus firmauit Crauet.conſi.166.nu.6.

Quam tamen opinionem non facile admitto , quia indiſtincte in practica vidi virginum ſtupratores quamuis humilis

milis conditionis puniri ſi non corporaliter vel ad pęnam relegationis aut confiſcationis bonorum in aliqua parte; ſaltem pecuniariter puniri ad dotandum puellā, & iſta eſt communis practica ſicuti adnotauit Iul. Clar. in criminal. in §. ſtuprum per text. in ca. 1. extra de adulter. cum ſua materia: Crederem tamen ex cohabitatione cum ea de facili ſtuprum commiſſum videri purgatum: ſucceſsiue concubinatum facile induci, & ſic cenſuit Thom. Gramat. dicto voto ſub nu. 2.

7 Porro licet de iure Canonico concubinatus ſit improbatus, quia eo iure omnis coitus præter vxorium eſt illicitus cap. nemo. cap. meretrices 32. quæſt. 4. gloſſ. & ſcribent. in d. l. in liberę: adeo vt etiam dubitetur, an iure ciuili ſit inhibitus, quia in materia peccati iura ciuilia canonibus adhærent ad notata in l. priuilegia, Cod. de ſacroſanct. eccleſ. de quo late differunt Felyn. in capit. cum ſit extra de foro competen. Barbat. in capitulo per tuas extra de probatio. Seuerin. & Cagnol. inuicem pugnantes in l. ſi qua Illuſtris. C. ad Orfician. Communis tamen concluſio eſt iura ciuilia de concubinatu non eſſe ſublata, ideo concubinarius pœna temporali non punitur. Sed quo ad pœnam ſpiritualem in foro poli tenetur. gloſ. & Barto. in d. l. in concubinatu.

8 Item iura ciuilia de ſucceſsione natorum ex concubinis in duabus vncijs adhuc ſublata non ſunt ſic Hoſtienſ. in capitulo lator extra qui fil. ſint legit. Abb. in capit. tanta, extra eodem, cum pluribus adductis per Vbald. de ſucceſ. ab inteſtat. in capitulo primo, numero 36. Seuerin. in d. l. ſi qua illuſtris. numero 54. Ripa. in d. §. ſi quis rogatus nume. 50.

9 Improprie autem naturales appellantur qui naſcuntur ex ſoluto, & ſoluta non in ſchemate concubinæ retenta ſic gloſſ. & Canon. in capitulo per venerabilem, extra qui fil. ſint legi. vbi D. Abbas in penult. columna Bald. in capitulo niſi cum pridem. extra de renunciat. & pulchre in conſilio 129. factum proponitur: in 2. & idem Bald. conſilio 206 in 3. Ioan. Andr. in rub. extra qui fil. ſint legit. Vbald. de ſucceſſ. ab inteſt. in capitulo de natural. late Iaſon. conſil. 51. in 3. vbi in diſpoſitione teſtatoris diſponentis de naturalibus Crauetta conſil. 166. numero 8. Brunell. de ſponſalibus concluſio. 11. numero 27. Duenas reg. 350. in 11. limitat. Couarruu. in titul. de ſponſal. capitulo 8. parte 2. §. quarto, numero 2. & 3. Illuſtr. Paleottus. in dicto ſuo tract. de ſpur. & Nothis. quæſtio. 40. & 41. Mainer. in l. quoties nume. 12. ff. de reg. iur. Burſatt. conſi. 62. in 1.

10 Quamobrem hos ſic natos legitimari per ſubſequens matrimonium ad effectū ſuccedendi etiam in terris Imperij magis communiter conſentiunt ſcriptores ſicuti tradiderunt Abbas & Canoniſtæ in capitulo tanta extra qui fil. ſint legit. Bartol. Socin. in l. ſed eſt quæſitum ff. de liber. & poſthum. Dec. conſi. 155. Siluan. conſi. 3. in ſecundo dubio. vbi plurimos refert. Gabriel. conſil. 21. in 1. & ſecundo dubio: deciſio. Pedemont. 154. Clariſſ. Menoch. conſi. 18. in 1.

Quamquam quòd ſic nati non legitimentur per ſubſequens matrimonium ad effectum ſuccedendi, in terris Imperij attentauerint grauiſsimi auctores Bartol. in l. final. ff. de concub. Curt. iunior conſil. 136. per totum Roſell. de legitimi. per matrimon. in prima quęſtione Soci. iun. conſi. 12. in 4. Ceſal. conſi. 176.

Prior opinio eſt verior ac magis recepa in quam eo libentius accedo, quia iura canonica magis abhorrent concubinatum de perſona in domo publice pro concubina retenta, quam ſimplicem fornicationem & furtiuos ac clandeſtinos complexus: vt quia minoris ſint ſcandali nec diutini peccati veluti egregie tradiderunt Abb. in d. cap. tanta, col. fin. & Præpoſ. col 6. Fortun. de vltimo fine vtr. iuris: in 8. illatione & Didac. loco præ-

citato numero quarto.

Hos autẽ ſic ex ſoluto & ſoluta natos iura ciuilia ſpurios appellant l. ſi ſpurius l.hac parte.ff.vnde cognati.

11 Vtrum autem in dubio illegitime natus præſumatur naturalis, an vero ſpurius controuertunt inter ſe maiores noſtri: Bald conſilio 448.Quæritur columna 2. in tertio, reſpondit naturalem præſumi, quia ſic euitatur doli pręſumptio l. merito.ff. pro ſoc. l. quoties. §. qui dolo. ff. de probation.ſequitur Crauet.conſilio 166. colum.1.

Contra tamen præſuppoſuit Stefan. Bertrand. relatus per eundem Crauett. conſilio 135 & 158.& præter eum Aeia. conſilio 52.in 5. motus: quia eius mater in tempore quo fuit cognita præſumitur virgo,ad tex.in capitulo primo, extra de adulter. & ibi notatur, ideo partus inde natus pręſumitur ex ſtupro editus, mihi placet, vt diſtinguamus inter actorem & reum, & inter eum qui dicit ſpurium, vel naturalem, vt dicenti onus probandi incumbat,ad l. ei qui dicit. ff. de probat. ſicuti generale eſt in materia probationum: Et ſic tandem reſoluit idem Crau. in d.conſi.& D.Menoch.conſi.60 nume. 1.& nume.12.

Videamus modo de capacitate iſtorũ naturalium proprie & improprie:qua in re conſtituo nonnullas cõcluſiones veras, & communes,quarum prima eſt.

12 Naturalis extantibus legitimis non poteſt ex teſtamento patris, vel aui paterni capere ſupra vnciam:caſus eſt in l.2.C.de natur.libe.& in d.§.diſcretis: in Authen. quib.mo.nat.effi.ſui,gl.in l.cogi.§. hi qui ſolidum.ff.ad Trebellian. vbi Alex. eam dicit communiter approbatam, & licet Bartol.in l.ſi is qui ex bonis.ff. de vulgar. dixerit de duabus vncijs, quod etiam ante eum dixit glo.in l.Plautius. ff. de conditio.& demonſtratio.id dictum fuit per errorem vt aduertit Alexand.dicto loco Cagnol. in d. l. ſi qua illuſtris. numero 6. hanc autem vnciam pater ex teſtamento relinquere poteſt filio naturali ſiue mater illius extet ſiue non, ſicuti Salyc. ſenſit in dicta l. 2. quicquid contra attentauerit de Sardis in tract. ſuo legitimat. in tertia parte quæſtione prima, ſentiens matre non extante ſemiunciam tãtum relinqui poſſe naturali,& male, nil mirum,illum reprehendit Didac. quo ſupra loco

13 ſub nume.11.Intellige quod extantibus legitimis non poteſt capere vltra vnciã per vulgarem vel fideicommiſſariam per quas ſucceditur in bonis teſtatoris, vt notatur in l. Lucius per illum text. ff. de vulgar. per pupillarem autem ſubſtitui poterit in bonis proprijs ipſius pupilli, non in bonis paternis ſupra vnciam, ſic deducunt Barto. & poſteriores omnes ex textu ĩ l.ſi is qui ex bonis ff.eo.ti. Imo. & Ripa in d.l.Lucius col.2.

Intellige vt vnciã capere poſsit ſupra id quod ſoluerit cauſa conditionis implẽdæ vel aliter iuſſu patris teſtatoris ad tex. in l.ſed ſi hoc.§.1.ff.de cond.& demon.

14 Amplia vt nec etiam per ius accreſcendi poſsit naturalis in vncia inſtitutus concurrere cum legitimo in portione per fratrem repudiata ſic Bald.in l.in teſtamento.ff.de vulgar.ſequitur Ripa in l.Lucius nu.4.ff.eodem,nil mirum quia portio naturalis eſt a lege prætaxata.

15 Declara legitimis extantibus, & ſuccedentibus: nam eis repudiantibus naturalis in vncia inſtitutus totum conſequitur.& idem per vulgarem eueniret,ſi illis fuiſſet ſubſtitutus,quia paria ſunt, non extare,vel extare,& non ſuccedere l.ſecunda, §.ſed ſi ſint ſui. ff. ad Tertullian. ſic communiter Doctores in dicta lege Lucius, vbi Ripa poſt alios relatos concludit naturalem poſſe vulgariter ſubſtitui filiis legitimis, item pupillariter etiam in bonis paternis cum nullus alius ſupereſt legitimus, item & in his caſibus ſuccedere poſſe per ius accreſcendi in totum. Quæ ſane communis traditio mihi placet ex notatis per Bartol. in lege ſecunda,§.videndum colum.2.ff.ad Tertullian.& in materia in pulchro caſu Alciat.conſi.42.nu.8.lib.7.

16 Sobolem

16 Sobolem autem legitimam in materia iſta accipe pro omnibus deſcendentibus ſicuti colligitur ex textu in dicta lege ſecunda, & in dicto §. diſcretis: Capra conſilio 130. Alexand. conſilio ſexageſimo, in ſecundo, etiam legitimatis per reſcriptum ſic Dec. conſilio 258. per totum Didac. Couarruu. dicto loco de ſponſalibus, capitulo octauo, parte ſecunda, §. quarto, numero nono, & § 5. num. 13.

17 Adoptiui autem an contineantur, quæſtionis eſt: Nam Seuerin. in dicta lege ſi qua illuſtris folio quinto, columna tertia, C. ad Orfician. ſenſit pro affirmatiua: & idem Nicol. de Vbald. de ſucceſſ. ab inteſtato in cap. naturalium quos ſequitur Didac. dicto loco. §. quarto, numero nono, quorum ſententia iuuatur ex lege, ſi te parens. C. de ſuis & legit. vbi adoptiuus ſuccedit cum legitimis: quinimmo in legitima facit eis partē Corn. conſ. 85. nu. 16. in 3. Matheſil. de ſucceſſ. ab inteſtat. in tertio membr. princip. articu. princip.

Ego vero oppoſitum ſentio, quia non videtur par ratio: quod adoptiuus concurrat cum legitimis. & præterea, quod habeat prærogatiuam ad excludendum naturales: nam hos natura munit: illos vero ars ciuilis tantum: nil mirum iura, que de tali prærogatiua loquuntur, de natis legitimis; & naturalibus loqui videntur. & idcirco in pluribus non habet adoptiuus eaſdem prærogatiuas quas habet legitimus, & naturalis latiſsime Ripa in l. ſi vnquam. queſtione vigeſimatertia. C. de reuocand. donatio. & in d. l. ex facto. §. ſi quis rogatus numero 31. & in notab. caſu deciſio Pedemont. in ordine 75.

18 Secunda concluſio naturalis ex teſtamēto, vel donatione inter viuos legitimis conſentientibus capere poteſt ſupra vnciam: quia poteſt quis fauori ſuo renunciare. l. ſi quis in conſcribendo; cum ſua materia. C. de pactis; intellige ꝯſentientibus expreſſe per ſtipulationē pręſētibus etiam naturalibus ſic Crau. conſ. 200. nū. 9. poſt Rom. cōſi. 43. in 3. dubio ſecutus eſt Couarru. dicto §. 4. ſub nu. 11.

19 Tertia concluſio naturales non extantibus legitimis ex teſtamento patris aut ex donatione inter viuos totum capere poſſunt ſeruata tamen legitima aſcendentibus ſi extant, caſus eſt in dicto §. diſcretis. & in d. Authen. licet. C. de natur. liber. intelligo etiam, quod extet in medio legitima defuncti coniunx; nam eius exiſtentia præiudicat naturalibus in ſucceſsione inteſtati tantum; Adde per ea iura noua correctam eſſe d. l. 2. C. de natural. liber. quatenus in ea cauetur matre exiſtente in medio naturalem habere poſſe niſi vnciam ex teſtamento patris; nam iure nouo ſatis eſt, quod matri ſeruetur legitima ſic Bald. & communiter Doct. relati per Ripam in d. l. Lucius nu. 5.

20 Quarta concluſio naturales impropriè, id eſt, nati ex ſoluto & ſoluta non in ſchemate concubinæ retenta, quia ſpurij ſunt & nati ex coitu iure ciuili improbato ex teſtamento patris capere nequeunt, etiā non extante ſobole legitima § ſi vero effuſa, in Auth qui. mo. nat. ef. ſui, per quem tex. ſic tradiderunt Dy. in rub ff. de ꝯcub. Azo in ſum. C. de inceſt. nup. in fi Bar. expreſſe in l. ſi col. 1 ff. de indig. & Alex. ad eum Ang in §. fi. in d. Auth. & idē Ang. conſ. 223 col. 2. Bald. in l perpetuo. ff. de cond. ob tur. cau. Goza. conſ. 21. nu. 23. Seuer. & Cagno in d l ſi qua illuſtris, col. 1. vbi de cōi & in filijs natis ex ſerua in domo retenta poſtea manumiſſa deciſum fuiſſe per omnes Doct. refert Afflict. deciſ. 203 & eſt communis ſententia.

Sed cōtra in iſtis ſenſerunt complures doctiſſimi viri, nam cum nati ſint ex coitu non punibili iure fori, quamuis non legibus approbato, non videtur legitima ratio, vt arceantur a ſucceſsione patris ex eius diſpoſitione nō extantibus legitimis. cum nulla videatur lex, quæ eos incapaces reddat, & ita ex pluribus determinauit Illuſt. Paleot. in d. ſuo tract. q. 40. & 41. cui opinioni cōſenſerunt ante eū Sal.

in Auth.ex complexu C. de inceſt. nupt. Paul.Caſtr.conſi.467.viſo puncto : ad finem in 2. Crau.d.conſi.166.nu.11.ſenſit Alciat.Parerg.lib.4.cap.5.in fine.

Verum antiquorum opinio communiter recepta, viſa eſt mihi ſecundum iura ſcripta verior, & valide mihi probatur ex textu in §. ſi vero effuſa vſque ad finem, in authen.quib.mod.effic ſui.effuſam enim concupiſcentiam accipio ex litera, & ex mente illius tex. omnem coniunctionem præter vxoriam,& concubinariam,quæ legibus permittuntur,& hãc ex profeſſo conſulendo probauit Natta conſ 421. Ex frequenti tamen iudiciorũ vſu ſub hoc Sereniſſ.Venet.Dominio ſecunda o pinio præualuit,nil mirum: quia multum tribuunt libertati teſtandi, & præcipue ad filiorum commodum, qui nihil peccarunt, non exiſtente alia ſobole legitima.

21 Quinta cõcluſio naturales ſiue proprie, ſiue improprie, vt quia vulgo quæſiti capiunt a matre, & aſcendentibus per lineam maternam ex teſtamento & inter viuos, ꝓut legitimi, & naturales, ſiue iſti non extent,ſiue extent.l.ſi qua illuſtris.C. ad Orfic.§.nouiſſime: inſti.eo.& vtrobique abunde notatur, limita duobus concurrentibus, primo quod mater ſit illuſtris,ſecundo quod adſint liberi legitimi, nam capere nequibũt prout nec a patre, ſed altero horum ceſſante capiunt,prout legitimi ſic Bar.Bal.Sal.Pau.& Corn.ad d. l. ſi qua Illuſtris: quos ſequitur Cagn. ibi.nume. 20. reprobata opinione Seuerin. ibi in vlt. colum. & hanc differentiã inter patrem, & matrem ex communi probauit Natta dicto conſilio 421. columna 3.

22 Sexta concluſio, naturalis ex concubina natus non extantibus legitimis, vel coniuge defuncti ſuccedit patri naturali ab inteſtato in duobus vncijs eis autem extantibus, vel extante coniuge pœnitus excluditur ſeruatis ſibi alimentis,ſicuti ſupra in princ.dixi per tex.in Auth.licet & in corpore.C.de natur.lib. filijs autem repudiantibus, ſi coniũx non extet reintegraretur naturalis ad duas vncias in concurſu cum agnatis : quia lex ſecludens naturales a duabus vncijs extante ſobole legitima debet intelligi, & ſuccedente: iuxta doctrinam Bartol.communiter receptam in l.2.§.videndum ff. ad Tertull. repudiatio autem coniugis non prodeſſet naturalibus extantibus agnatis & ſuccedentibus: ex doctrina eiuſdem Bartol. in l.1.§.quæ habebat.colum.2.ff. de bon. poſ.cont.tab.vbi ita declarat tex.in d. Authen licet,& ita etiam ſecutus Imol.contra Alexand. concludit Ripa in d.l. Lucius. numero 6. ſaluarem tamen Alexan. ſententiam in caſu cum non extarent,nec agnati,nec cognati,vt eo caſu repudiante coniuge naturalis reintegretur ad duas vncias in concurſu cum fiſco.

23 Septima concluſio naturales, & ſpurij non tamen nati ex coitu damnato ſuccedunt matri, & aſcendentibus per lineam maternam in concurſu cum legitimis. d. §.nouiſſime.inſtit. ad Orfician. vbi Ang. Are.& Scriptores poſt eum, ad d.l.ſi qua Illuſtris, vbi ample not. Limita duobus concurrentibus, ſcilicet cum mater eſt illuſtris, & extant filij legitimi, nam tunc naturalis non ſuccedit cum eis. probatur in d.l. & dixi ſupra. Et adeo iſti ſic nati matri ſuccedunt, vt pœnitus excludant aſcendentes maternos: quia in ſucceſsione prima cauſa eſt filiorũ Rota Caſiod. de ſucceſſ ab inteſt.deciſio.1.

24 Octaua concluſio naturales prȩteriti, vel exhæreditati in teſtamẽto patris,quãuis non extent liberi legitimi nõ poſſunt dicere teſtamentum patris nullum,vel inofficioſum gloſſ. communiter recepta in l.1.vbi Barto. ff. de bon. poſ. contra tab. Dec.in l.1. C. eod. & in conſi.264.Atet. in l.ex facto.colum.9. ff. de vulgar. Alex. conſ.74.in 2.Couarru. d.§. 4. nume. 16. Cabriell.conſ.25.nu.9. vbi inquit, quod naturali impugnanti teſtamentum patris non ſunt exhibenda, nec alimenta, nec ſumptus litis: quia calumnioſam litem agit,item nec ei debetur legitima. Rom.

Alexand.

Alexand. Aret. & Ripa in l. 1. num. 65. ff. ſolut. matrimo.

Iſti tamen, vel etiam vulgo quæſiti teſtamentum maternum, & aſcendentium per lineam maternam ſi iniuſte exhęredati ſint, vel etiam præteriti expugnant, & expugnare poſſunt. l. ſi ſuſpecta. §. 1. vbi gloſ. & Doctor. ff. de inoffic. teſtam. gloſſ. Saly. Paul. Corn. Seuer. & Cagnol. in d. l. ſi qua Illuſtris: nil mirum autem lex ciuilis minus tribuit filijs huiuſmodi in ſucceſsione patris, quam matris, vel quia mater eſt certa. l. quia ſemper. ff. de in ius vocan. vel quia improbos concubitus magis deſpexit in maribus, quam in fœminis.

25 Nona concluſio, naturales, & ſpurij nati ex coitu non punibili ſuccedunt coniunctis per lineam maternam, & è contra eis ſuccedit. l. hac parte & l. ſi ſpurius. ff. vnde cogn. & l. Modeſtinus: quæ iura, large intelligũtur de quibuſcunque ſpurijs, non tamen natis ex coitu accuſabili. Bart. in l. fina. col. 2. verſi. quęro, an ſuccedat matri. ff. de indign. Capra conſi. 108. colum. 3. & conſi. 136. in fine. Iacob. de Puteo apud Calcan. conſ. 62. col. 2 Alex. conſ. 174. ad finem in 5. Dec. conſi. 311. columna 1. Crauet. conſilio 138. columna ſecunda.

Amplia etiàm quod ſint nati ex Illuſtri: quia d. l. ſi qua Illuſtris: ſolum prohibet ne cum filijs legitimis concurrant in ſucceſsione matris Illuſtris: ſic Vbald. de ſucceſ. ab inteſt. in 3. art. prin. nu. 8. & 9. Bolognin. ad Matheſil. in 2. memb. 3. artic. principal nu. 10.

26 Decima concluſio naturales ex patre, quamuis patri ſeccedant ab inteſtato in duabus vncijs non extantibus legitimis: non tamen ſuccedunt coniunctis per patrem, nec illis ſucceditur ab inteſtato, ex teſtamento vtique capere poſſunt; vel ex donatione inter viuos, ſic præſupponit tex. in l. communium. C. de natur. liber. & in §. filium in Authen. quib. mod. eff. ſui, conſuluit Bald. conſi. 104. in 2. Abbas in c. cum haberet: ad finem, extra de eo qui duxit: pleniſsime Crau. conſi. 138. col. 2. & 3. vbi amplius determinauit, quod naturales nati ex patre ex diuerſis tamẽ matribus viciſsim non ſuccedant, ideo naturalis: quia patri non ſuccedit, nec etiam ſuccedit auię paternæ. Azo. in ſumma. C. ad Orfician. Roſel. de ſucceſ. ab inteſt. nu. 20 & nu. 40. & è cõtra agnatos patris non ſuccedere filio naturali inteſtato defuncto decidit Bal. conſ. 239. Laurẽtius vol. 2. Iaſ. ad pat. inſti. de Orfician. Crau. d. conſ. 138. nu. 7. vbi inquit fiſco locum eſſe, & bene niſi ex parte matris extiterĩt cognati: nil mirum, quia cum naturali, nec patri, nec per patrem coniunctis contrahitur ius agnationis, vt eſt caſus in d. l. ſi ſpurius, & not. Bal. d. conſ. 239. Ioan. de Anan. conſ. 95. colu. 2. Alex. conſ. 57. col. fi. in 4. Corne. conſ. 234. col. pen. in 4. Dec. conſ. 316. in 1. col.

27 Vndecima conclu. nepos natus ex filio naturali, non plus iuris habet in ſucceſſione aui, vel auiæ, quam pater naturalis etiam, quod ſit legitimus, ab inteſtato tamen. l. fi. C. de natur. lib. capere tamen poteſt quantum caperet eius pater naturalis. Azo. in ſumma. C. de natu. lib. Bald. & Sal. in d. l. fi. Anch. conſ. 389. col. 1. Alex. 174. in 5. Dec. conſi. 85. Crau. conſ. 184. nu. 2. & in fine. Roland. conſ. 174. nume. 23. in 1. cum aliis adductis per Couaru. d. §. 4. n. 10. reiecta contraria ſententia Guliel. de Bened. ſic etiam nepos naturalis ex filio legitimo, non plus iuris habet in aui ſucceſsione, quam filius naturalis. d. l. fin. & in §. de nepotibus in Authen. quib. mod. natu. eff. ſui. Amplia etiam quod nepos naturalis fuiſſet legitimatus a patre per reſcriptum ſine conſenſu aui. Ruin. conſ. 70. in 3. cui ſubſcripſit. D. Marian. iunior.

28 Amplia etiam reſpectu auiæ paternæ, nam ſi nepos legitimus ſit ex patre naturali ſuccedit auiæ paternæ, prout ſuccederet pater: ſi verò nepos ſit naturalis: quia patri non ſuccedit in totum, ſed in duab. vnciis, ita etiam ſuccedit auiæ paternæ ſic Roſell. poſt Azo. ĩ loco ſupra adducto

in priori ꝯcluſione. Ideo auia paterna non poteſt nepoti naturali extante ſobole legitima relinquere, prout nec etiam poſſet pater vel auus paternus: gloſſ. in d. l. fin. quã ad hoc inducit Aret. in l. Gallus. §. quid ſi is. ff. de libe. & poſthu. ſecutus eſt Rui. conſ. 72. n. 13. in 2. Alc. cõſi. 213. lib. 9. & eſt verior opinio reiecta ſententia Paul. Caſtr. in d. §. quid ſi is, vbi ſub nume. 8. contrarium aſſeruit debili fundamento: cuius opinioni viſus eſt ad hærere Roſell. de ſucceſ. ab inteſt. nume. 38. & 39.

29 Duodecima concluſio aſcendentes paterni, & materni pro eadem menſura capiunt, & capere poſſunt a naturalibus, prout naturales ab eis: quia ius capiendi, & ſuccedendi viciſsitudinarium eſt inter eos, & coequale. §. in quibus, & §. de nepótibus: in Auth. quib. mod. natu. eff. ſui, & §. 1. inſtit. de ſeru. cognat. notat Azo. in ſumma. C. de leg. hæred. Bar. in l. fi. col. 2. ff. de indign. idem Bar. in l. ſi quis ſub conditione. col. 4. ff. de teſtam. tut. Aretin. in §. penul. inſtit. de Orfician. Capra conſi. 1. Bal. conſi. 167. ad euidentiam, in 1. Abb. conſi. 50. in 2. Calcan. & Puteus conſi. 59. & 62. Dec. in conſi. 311. col. 1. Craue. conſil. 138. nu. 3. Scribentes in tractatibus de ſucceſ. ab inteſt. Roſell. ſub nume. 16. Matheſil. in 2. membro ſecund. artic. princi. nume. 8. Didac. in fine tractatus, vbi concludit reciprocam eſſe ſucceſsionem cũ naturalibus, tam reſpectu aſcendentium, quam tranſuerſalium, vt ſcilicet quibus naturales ſuccedũt, ijdẽ pro eadẽ mẽſura naturalibus ipſis ſuccedunt: ideoque ſicut filij naturales arcentur a ſucceſsione patris inteſtati in duabus vncijs extantibus filijs legitimis, vel extante coniuge defuncti. d. Auhen. licet. C. de natur. lib. ſic & patrem in his terminis excludi a ſucceſsione filij naturalis quoad duas vncias aliàs reſpondi, & probaui ex auctoritate maiorum, nã ita tenuerunt Matheſil. in ſec. par. ſub nume. 7. verſicu. ſecundo caſu. Vbald. in eodem tract. ſub nume. 23. & Oliuer. Textor ſub nu. 83.

30 Obiter tamen ſcias hæc procedere in legali ſucceſsione, ſed in diſpenſatiua, & gratioſa ſecus, ideoque ſpurius legitimatus a patre per reſcriptum cum poteſtate eidem & matri, ac eorum coniunctis ſuccedendi ab inteſtato vti legitimus: quamuis patri ſuccedat, & ab eo capiat, non tamen è contra per patrem ſibi ſucceditur, quia non eſt eadẽ ratio. veluti pulchre docuit Fulgoſ. conſ. 82. Nicolaus, vbi in matre, & in fortioribus terminis.

31 Et idem eſt reſpectu alimentorum, vt ſpurij, & naturales teneantur alere patres ſuos, prout patres tenentur eos alere Bartol. in d. l. fin. col. 2. Alexan. conſi. 139. in prin. in 1. Bal. nouel. de dotib. in 6. par. priuileg. 16.

32 Hactenus ſatis ſcripſimus de capacitate naturalium, nunc videamus de ſpurijs cum de eorum capacitate, ſanè ſpurij dicuntur omnes qui naſcuntur ex coitu nõ vxorio, nec concubinario. Bar. & Alexan. ad eum in l. fi. col. 1. ff. de indign. Seuerin. & Cagnol. in l. ſi qua Illuſtris. col. 1. C. ad Orfician. etiam qui naſcuntur ex ſoluto, & ſoluta non concubina, vt ſupra diximus. nume. 9. Qui autem ex coitu iure dãnato naſcuntur hos ſpurios eſſe notũ eſt, licet particulari quoque nomine nuncupent, veluti adulerini, iceſtuoſi, ſacrilegi.

33 Hos autem incapaces eſſe aliquid habere a patre, vel a matre, tam ex teſtamento, quam ab inteſtato, vel inter viuos etiã ex cauſa alimentorum de iure ciuili palã eſt §. ſi vero effuſa, & §. vltima ſi quidem, in Authen. qui. mo. nat. effi. ſui Authen. ex complexu. C. de inceſt. nupt. & Authen. licet. C. de natur. lib. Bart. in d. l. fin. Aret. in d. §. nouiſsime inſti. de Orfician. & in nato ex ſacerdote in ſacris conſtituto, ꝙ a patre ex teſtamento capere nequeat extra cauſam alimentorum tradidit Barto. in d. l. fin. col. 1. & in conſi. 119. Bald. & Paul. in l. 2. C. de Epiſc. Aud. Corn. in conſil. 200. num. 4. in 4. & in nato ex ſoluto, & vxorata, quod ei a patre relinqui non poſſit pleniſsime ſcripſit Pariſ. conſ. 11. nu. 10. in 2. & conſi. 64. in 3.

Et

34 Et in matribus quòd ſic natis relinquere nequeant tradiderunt gl.Bar. Bal. Sal. & communiter Docto.in d.l. ſi qua Illuſtris.cum adductis per Cagnol.ibi nu.45. & Seuer.nu.77. Angel. Aret.in d.§.nouiſſime. & ſcribentes in tractatibus de ſucceſ.ab inteſt. & conſuluerunt Bald. conſi. 267.ad euidentiam. col. 2.in 1. & conſi. 457.col.2.in 5.Fulgoſ.cōſ. 82. Nicolaus. Io.de Anan.d.conſi.95.Abbas conſil. 50. col.2.in 2. Alex conſ.150.n.6 in 2.& 174. in 5. Calcan. Puteus, & alij conſil. 59. 60. & 62. Dec. d. conſil. 311. & Crau. 184.& Socin. iun.conſi.48.in 4. Mantua conſi.162. in 1.par. in quibus locis varia referuntur exempla, tam inter viuos, quā in vlt.volun.

35 Dubium permaximum eſt apud Scriptores, quid in nato ex coniugato, & ſoluta vtrum a patre, & a matre capere poſsit: nam Illuſtris.D.Paleottus in ſuo tract. de Nothis, & ſpur. concludit hos capere poſſe ad exemplum; mouetur duobus fundamentis, primo quia coitus de coniugato ad ſolutam lege fori non eſt punibilis ſicuti tradiderunt Angel.& Sal. in l.1. C. de adulter. Salyc.in d. l. ſi qua Illuſtris in 4. opp.Paul.Caſt.conſi.34.nu.4. in 2. Alex. conſi 139.col.vlt.in 1.Dec.conſ.311. Boſ. in tit.de coitu illicito. nu. 25.item quia a matre ſic nati capere poſſunt veluti conſuluit D.Bar.Socin.conſil. 48. in primo, cui ſubſcripſit d.Bal.de Bartolinis, & huius opinionis ante eum fuit Saly. in d. Authen. ex complexu. Verum cum aliàs defacto caſus contigiſſet per binas ſententias obtinui, hunc ſic natum capere non poſſe: quia huiuſmodi concubitus iure ciuili eſt improbatus, & tales indè nati incapaces redduntur, per tex.cum gl.in §.vltima ſi quidem, in Authen.quib. mod. nat. eff.ſui, & ibi in ſpecie not. Ang.Bar. in d. l.fi.colum.1.ff.de indign.& præter eos adduxi auctoriatem Hoſtienſ. in ſumma. qui fil.ſint leg. vbi ita concludit Bald. in l.perpetuo. ff. de cond.ob tur.cau. & conſil. 147. in v. Petr. de Anchar. conſil. 335. columna 1. Abba. in capitulo tanta ext. qui fil. ſint leg. Dec. conſil. 306. Vbald. de ſucceſ. ab inteſt. in primo artic. nume. 38. Gozadin. conſil. 21. in 7. & 8. fundamentis, & Socin. d. conſil. 148. ad finem, ex quibus deduxi hanc eſſe communem opinionem, quam etiam communem dixit contra Saly. Alciat.cōſil.52.in 5.& ita deciſum fuit, vt habetur in deciſio. Delfin. 280. Titius. Ad obiecta reſpondi, & ad primum: coitum de coniugato ad ſolutam non eſſe punibilem lege fori pro adulterio, punibilem tamen eſſe pro ſtupro veluti declararūt Dec.& Goza.in conſil. præadductis, adeo vt tuta non ſit opinio dicentium huiuſmodi coitum non eſſe punibilem, vt ex Crauet. cōſil. 163. colu. 1.& punibilem eſſe præſupponit deciſ. Delfin. ſupra alleg. & tradit Alexand.conſi.60.col.5. in verſi. plus dicit in 2.

36 Ad ſecundum: ſic natum a matre capere poſſe, dixi quęſtionem eſſe valde dubitabilem, nam licet Barto.Socin. d.conſil. 148.in 1.reſpōderit pro filio, & idem Socin.in l.Gallus. §.quid ſi is.colu. penul.& vlt. vbi refert ſecundum illud conſilium fuiſſe iudicatum per D.Baldum de Bartolinis cui cauſa fuerat commiſſa, & verum dicit, vt patet ex conſilio d. Baldi. poſt cōſilium Socini, quorum opinionem ſub ſecuti ſunt Socin.iun.conſ.93.num.57.in 3.Roland.a Valle conſi.74.in primo dubio.vol.1.& Illuſtriſſ.Paleot.d.q.42. & pari ratione, quia coitus non ſit accuſabilis matrem ſic nato è contra ſuccedere poſſe firmauit Illuſtris Alciat. conſi.14.lib.9.ſecundum Venetam impreſsionem.

Contrarium tamen hos etiam a matre capere non poſſe ſenſerunt Doctores magni nominis Petr. de Anchar. d. conſil. 335.Ang.Aret.in d.§.nouiſsime. col.vlt. Seuerin.in d.l.ſi qua illuſtris. folio.3.col. 2.late.Dec. conſil. 306. vbi ex multorum auctoritate probat huiuſmodi coitum lege fori punibilem eſſe.idem ſenſit Gozadin.conſi.21.nu.7.& 8. Didacus de ſponſal.§.5.ſub nu.16.in 7. capit. Alba. conſi. 37.Dominus Menoch.cōſ.60.nu.31.in 1

& ho-

& horum ſententia viſa mihi fuit de mẽte Barto. Bald. & aliorum ſupra relatorum.nu.33.ac etiam ſecundum iuris ciuilis rationes.

Concordando tamen opiniones nonnulli diſtinguunt, vt prior opinio procedat cum ſpurius naſcitur ex ſoluta per cõiugatum accidentaliter cognita, ſecunda verò opinio locum habeat cum ex ea naſcitur, quam in domo pro concubina tenuit, nam factum huiuſmodi ſecundum bonos mores magis deteſtabile eſt, ſic Dec.d.conſ.306.col. vlti. ſecutus eſt Alciat.d.conſ. 14 ſecundò diſtingui poteſt ex intentione Crau.d.conſ.166.num. 6. vt prior opinio procedat in nato ex virgine, vel vidua, vel alia muliere, quæ ſint vilis conditionis, quia cum his non committitur ſtuprum lege fori punibile ad l. ſi ea & l. quæ adulterium. C. de adulte. & per Bar. in l. ſi vxor in princ. ff. eod. Bald. conſ.206.col.2.in 3.Gozadin.d.conſ.21. col.2 Soc.conſ.212.col.2.in 2.reſtringe ad virgines, & viduas infimæ conditionis paſsim vagantes non ſeruato verecundiæ pudore, quas morum honeſtas non decorat ſic Didac.loco præcitato.§.5.nume.17. & bene: quia fortunæ vilitas, & conditio deterior non nocet in ijs, quæ ad morum & honeſtatis cultum pertinent.

Tertiò diſtingui poſſet, vt extantibus legitimis hi ſic nati capere a matre nequeant, prout nec nati ex illuſtri: non extantibus verò legitimis capere poſsint ad excluſionem agnatorum, cognatorum, & fiſci, & hæc diſtinctio, quamuis de iure ſtricto diſputabilis ſit ſub hoc tamen Sereniſſ. Dom. indubitanter in ſecundo capite reciperetur pro libertate teſtandi, cui plurimum ſuprema iudicia in Excel. conſilijs Fauent.

37 Certum autem eſt, concubitum, cum muliere vxorata: conſanguinea, vel affine, punibile eſſe lege fori, item cum concubina alterius, quæ tamen matronalem pudorem ſeruet l. inter liberas. l. ſi vxor. in prin. ff. de adult. vbi Bar. item cum moniali. l. ſi quis non dicam rapere: cum materia. C. de epiſ. & cler. item inter dominam, & ſeruum. l. vnica. C. de mulier. quæ ſer. propr. Item concubitus ſacerdotis in ſacris conſtituti, nam ſacerdotes cum mulieribus cohabitare prohibentur. l. eum qui probabilem. C. de epiſc. & cler. toto tit. ext. de cohabit. cler. & mul. ſic Bar. in d. l. fi. col. 1. ff. de indign. Ang. Are. in d. §. nouiſsime: verſus finem, vbi generaliter extendit ad omnes natos ex coitu lege exteriori punibili communi, vel municipali, & in nato ex moniali pleniſsime Dec.d.conſ. 306. & in nato ex ſacerdote in ſacris conſtituto quod nec patri, nec matri ſuccedere valeant pleniſsime Soc.iun.conſi. 48. in 4. & ante eum Abbas in c. per venerabilem.nu 32.extr. qui fil. ſint leg. & in cap. innotuit, ext. de elec. Vbald. de ſucceſ. ab inteſt. in 4. ſpecie filiorum, ſecutus eſt Didac. d. loco ſub nu. 17. quamquam Math. Afflic. in conſtitu. Neapol. titu. 82. quo ad matrem ſubdubius fuerit.

38 Inceſtuoſus autem natus ex coitu nõ accuſabili ꝑ accidens ratione iuris ignorantiæ, vtrum a matre, & aſcendentibus per lineam maternam capere poſsit ex teſtamento, aut ab inteſtato digladiantur inter ſe legum vertices nempe Ruin. cõſilio 14. in 3. tenuit affirmatiuam, quam etiam ſenſit Cur. iun. conſi. 64. Contra vero determinarunt Dec. conſi. 153. Socin. iun. conſi. 39. in 2. Cardin. Pariſ. conſ. 15. nu. 43. in 2.

39 Cum autem ſpurij & odibiliter nati prohibentur capere a patre, vel a matre adeo efficax eſt eorum incapacitas, vt ẽt ex teſtamento inſtituti non poſsint obtinere vt mittantur in poſſeſsionem ex beneficio l. fi. C. de edic. diu. Adria. tol. quia eis obſtat notorius incapacitatis defectus: ſic Ioan. Igneus in repet. Authen. ex cauſa. C. de lib. præter. nu. 90 Pariſ. conſi. 11. nu. 10. in 2. Menoch. conſi. 180. num. 34. in 2.

40 Et ſicut per vltimam voluntatem hi ſic nati capere prohibentur ita etiam per con-

contractus inter viuos qui lucratiui ſunt vt eſt caſus in l. 1. C. de nat. lib. & ibi adnotarunt poſt antiquos Cyn Bar. Bald. & Sal. Gloſ. in verbo participium, in § fi. in auth quib. mod. nat. effic. ſui. Bar. Bal. Salice. & Florian. in l. qui teſtamentum. ff. de probatio. Bar. Bal. Ang. Imo. Alex. & Iaſ. in l. ſi is qui ex bonis. ff. de vulg. Bart. in d. Auth. ex complexu: Calcan. Ambr. de aduoc. & Iacob. Put. conſi. 59 60. & 62. vbi in donatione pleniſsime ſcripſerunt Alexand. conſi. 54. col 1. in 7. Dec. conſi 311. num. 4. Ruin. conſi. 69. nume. 10. in 3.

41 Non tamen prohibentur capere ab extraneis vel a collateralibus paternis & maternis tã per donationes inter viuos quam per vltimas voluntates: quia nulla lex quo ad hos reddit illos incapaces: gl. & Ang. in d. § fi. in Auth. quib. mod. nat. effic. ſui. Bal. Alex. & Docto. in l. ſi is qui ex bonis. ff. de vulg. Bar. in l. quod conditionis. ff. de donat. cau. mort. & in l. 1. in prin. ff. de iure fiſ. Bal. in l. eam quam col. pen. & vlt. C. de fideicom. Abb. in c. cum haberet, in vlt. verbis: ext. de eo qui duxit: Franc. Marc. deciſ. 258. Cæphal. conſilio 277. Roland. d. conſi. 87. nu. 16. ideo ſpurius valide inueſtiri poteſt a domino de aliquo feudo etiam nobili Capic. deciſ. 32. Illuſtr. Paleot. in ſuo tract. c. 58. & ex profeſſo conſulit Franc. Becius conſ. 18. nu. 11. & eſt veriſsima concluſio: nil mirum quia iſti non peccarunt: & in re ſua, alij ſunt moderatores & arbitri.

42 Ab inteſtato tamen non capiunt a cõiunctis per patrem, ſicut nec etiam naturales, quia cum his nulla contrahit̃ agnatio, vt late dixi ſupra in 10. concluſ. Sed an capiant a coniunctis per matrem: Mihi videtur, quòd in quibus caſibus a matre capere nequeunt, nec etiam capiant a coniunctis per matrem quoniam origo infecta eſt: & ita concedunt ſcribentes in tractatib. de ſucceſ. ab inteſt.

43 Dubitarunt tamen maiores noſtri: q̃d in duobus fratribus natis ex eadem matre ex coitu punibili an viciſsim ſuccedant, an vero fiſco locus ſit, Doctores nẽpe in duas ſe dederunt partes: nam Matthefil. de ſucceſ. ab inteſt. in 2. memb. 3. artic. prin. cui inhæret Bologuin. ibi tenuit negatiuam pro fiſco etiam ex teſtamento. ab inteſtato vero idem tenuerunt Fulgoſ. in conſ. 36. Alex. 174. in 5. Dec. 311. Alba conſi. 37. Cagnol. in l. ſi qua illuſtris col. pen. C. ad Orfi. Oliuer. de ſucceſ. ab inteſt. nu. 84.

Contra vero tam ab inteſtato, quam etiam indubitanter ex teſtamento, inter hos dari mutuam ſucceſsionem firmarũt Vbal. de ſucceſ. ab inteſt. in 3. par. princ. nu. 6. Roſell. ſub nu. 28. vbi de communi: de Sardis in tracta. legitimat. in artic. de ſucceſ ſpur. in 7. q. Corn. conſi. 21. col. pen. in 1. & in d. l. ſi qua Illuſtris Curt. iun. cõſ. 123. quorum opin. probauit Didac. de ſpon. d. § 5. nu. 19. & hæc in iudicijs prę ualuit: quamuis de iure ſtricto materia ſit diſputabilis. ſic enim bis contra regium fiſcum pronunciatum fuiſſe aſſeuerauit Afflic. deciſ. 96. & ſemel pro Iulio Mercato vidi iudicari in Cl. officio publicorum Almæ Ciuitatis Venet. de menſe Ianuar. 1574. more Imperij. ex teſtamento autem apud me opinio hæc indubia eſt.

44 Sed vtrum nepos ſpurius ex filio ſpurio vel ex filio legitimo capere poſsit ab auo ex teſtamento vel ex actu inter viuos contendunt auctores nam quod ſint incapaces ſcripſit Ang. in l. fi. C. de natu. lib. quaſi eadem ſit prohibitio: idem conſuluit Bal. conſi. 67. ſi dicta inſtitutio in primo, quia laborat ſorditate ꝓpria: & multo magis ſi etiam paterna: niſi tamen fuiſſet benemeritus de auo, & vti ſic benemerentem illum beneficiaſſet, & idem Bald. conſi. 406. in 3.

Contra autem decidit Fede. Sen. cõſi. 57 in ſexto dubio ſequitur Craue. conſi. 184 & in terminis Pau. Caſt in l. Gallus §. quid ſi is num. 7. ff de lib. & poſthum. Imo. & Alex. ibi in vlt. col. & idem reperio tenuiſſe ante eos Spec. in titu. de ſucceſ. ab inteſt. nu. 24. declarando tamen cũ

non

non adeſt ſoboles legitima per caſum in d.l.fina.C.de natural libe.ratio huius determinationis eſt: quia quo ad hanc auo nihil culpæ aſcribi poteſt: Item,quia per nepotem ſpurium patri itidem ſpurio non acquiritur cũ non ſit in illius ptāte.

45 Maior dubitatio eſt an nepos legitime natus ex filio ſpurio capere poſsit ab auo: Nam Cyn. & plerique quos retulit Fulgoſ.conſ.23.Engelpertus in ſecundo dubio,quorum opinionem, & ipſe probauit,tenuerunt negatiuam:quia filius ſpurius non odio ſui,aut ex delicto ſuo prohibetur a patre capere, ſed patres in ſui odium,& caſtigationem prauæ libidinis inhibentur his ſic natis bona ſua conferre, vt ſic fauore legitimæ prolis trahantur ad iuſtas nuptias contrahendas. Quæ ſane ratio in filijs ex ſpurio ipſo conceptis competere videtur.Item quia ex perſona nepotis exiſtentis in patris ſpurij poteſtate patri acquireretur ex aui ordinatione in fraudem legis prohibitiuæ & hanc ſecuti ſunt plerique alij relati per Iaſ. in l. Gallus §. quid ſi is.ff.de liber. & poſth.nu.20.

Contra vero tenuit Franc. Accur. in l. fi.C.de nat. lib. vbi inquit idem eſſe in nepote nato ex ſpurio pro vt in nato ex naturali per tex.in d.l.fi.in ratione ſui:& quia nulla lex prohibet auum bona ſua transferre in nepotem legitimum ex filio ſpurio.Bar. vero in d.l.Gallus.§. quod ſi is:plenius diſtinguit, & in ſuo conſi.118. Odducius Cornetti.& eius diſtinctio eſt communiter recepta vt late per Alexan. Iaſ.& alios ibi.Bal.cõſ.147.in 1.& 363. in 5.Pau.Caſt.conſ.467.viſo puncto:nu. 8.in 2.& conſ. 306. circa primum in 1. Roſell.de ſucceſ.ab inteſt.nume. 36 37. Corn.conſ.25.in 1.& conſ.1.nu. 24.in 3. Cæph.cõſ.109. col.vlt.Clarus in §. teſtm̃ num. 32.Illuſt.Paleot.in ſuo tract.c.58.

46 Conſiderat enim tres caſus. quorum primus eſt: cum conſtat auum reliquiſſe nepoti non contemplatione filij ſpurij, vt quia prohibuiſſet ex eo relicto aliquid ſpurio nepotis patri acquiri: hoc caſu nepos quidem capere poterit & relictũ valebit, quia rei ſuæ quilibet eſt moderator & arbiter l.in re mandata.C. mandati & vt eleganter inquit Bal. in l.nulla. C.de iure dot.omnia in rebus noſtris nobis cenſentur permiſſa niſi reperiantur prohibita: & ex diuerſo in rebus alienis omnia cenſentur prohibita niſi expreſſe reperiantur conceſſa, vnde cum nulla lex prohibeat auum relinquere nepoti legitimo ex filio ſpurio,id cenſebitur permiſſum ad tex.in l.nec non.§.quod eis ff. ex quibus cauſ. maior. Adducit etiam quod filij incapacitas & eius demeritum non obeſt nepoti quo ad auum l. eum qui.ff. de interdic. & re leg. 1. §.fina. ff. de bono. poſſeſ. contratab. & l. ſi necem.§. ſi deportatus.ff. de bon. lib.l. cognouimus,cum Authen.ſeq. C. de hære. ſequuntur vt dixi communiter Doct. ibi & vltra ſupra relatos idem tenuit Benedi. Capra conſil. 2. verſicu. circa ſextum Alex. conſ. 74. in 3. & in terminis idem Alexan. conſ. 88. col.2.& 158.in 7.Dec. conſ.462.col. vlt. Quocirca mortuo patre ſpurio,vel ſi nepos ex eius perſona nõ acquireret,vt quia natus eſſet ex filia ſpuria indubitanter relictum ab auo nepoti valeret ſicut conſuluerunt Aymo. Crau. conſ. 184.Mantua conſ.238. in ſecundo dubio vol.2.Cæphal. conſi. 103.colum. vlt.Et in fideicommiſſo relicto filijs, & deſcendentibus ex legitimo matrimonio: & quoquomodo venientibus vt nepotes ſic nati capiant Alciat. conſ.24. & conſ.42.lib.9.

47 Amplia etiam quod nepos natus ſit ex filio ſacrilego puta nato ex patre ſacerdote in ſacris conſtituto, nam auus ſacerdos in eum nepotem poterit teſtari & donare, ſic ſenſerunt Bald. & Salycet. in l.ſi quis inceſti.C.de inceſt.nup. Alexand.poſt Imol. in dicto §. quid ſi is, ad finem, & eſt vera ampliatio, quia natus ex ſacerdote non eſt inceſtuoſus ideo non comprehenſus in legibus de inceſtuoſis loquentibus: glo. Bald. Salycet. Raphael.& Paul.in l. 2.C.de epiſco.audien.

dien.

dien. & eſt communis opinio Didac.de ſponſ. c. 8. §. 5.nu.14.Rol.Val.conſi.12. nu.42.in 4.

48 Secundus caſus eſt cum auus relinquit vel donat nepoti contemplatione filij ſpurij, & eo caſu relictum non valere Barto. concludit & eſt communis opinio per tex.in l.1.C.de natu.lib. ne alioquin fiat fraus legi, intellige ſiue expreſſe ſiue tacite filij perſona fuerit contemplata Berous. q. 127. & plures coniecturas in id conſiderat Socin. iun. conſ. 16.in primo dubio vol.4. Coniectura autem notabilis eſt ſi nepos eſſet pupillus vel infans adeo, vt nulla eius merita verſus auum conſiderari poſſent: & ſic aduertit Rofred. Doctor antiquus relatus per Bar.in d.§.quid ſi is.

49 Tertius vero caſus eſt, cum in dubio res eſt: an contemplatione nepotis vel filij ſpurij auus reliquerit; quo caſu Barto. concludit relictum valere: contemplatamque nepotis perſonam: quia in dubio præſumitur teſtatorem elegiſſe viam per quam delictum euadat: ad l. merito. ff. pro ſocio. Adde tu quod præſumptio quæ ſtat pro validitate actus alijs eſt anteponenda l. quoties. ff. de regulis iuris. Decius in l. in teſtamento. C. de teſtamen.milita.

50 Item quia quod auus relinquit nepoti non profectitium, ſed aduentitium connumeratur glo. Bartol. & Ange. in l.quæſitum.ff.de lega.1.glo.Bartol. Pau. Alexand. Iaſo.& communiter Docto. in l.qui in aliena. §. interdum.ff.de acq.hæ.

51 Quo tamen caſu, quia in aduentitijs vſusfructus acquiritur patri dubium eſt an vſusfructus quæratur patri ſpurio & ſi quæri non poſsit obſtante legis prohibitione relictum reddatur nullum vel ſaltem vſusfructus quæratur nepoti proprietario: & hoc verius eſt: & eſt communis omnium traditio poſt Bar.in d.§. quid ſi is: in vlt.col.& idem Bart.in l. 1. ff.de auctor. tuto. & eſt ratio quia in aduentitijs vbicunque ex aliqua cauſa vſusfructus non poteſt patri acquiri ob eius impotentiam & incapacitatem remanet apud filium proprietarium ſicuti tradidit Iaſ.in d.§.quid ſi is.in vlt.col.& d. Tiraquel.de retrac. muni. §.1. glo.9.nume.71. & 72. vbi recenſet Bar.concluſionem proxime relatam ab omnibus receptam.

52 Amplius ſi pater in teſtamento filium ſpurium vſufructuarium reliquiſſet, nepotem vero ex eo proprietarium: vſusfructus quidem qui patri non poſſet acquiri iure attractionis cum proprietate filij conſolidaret̃ ſic Dec.conſ.462.col.vlt.

53 Limitanda tamẽ eſt cõis traditio duobus modis. Primo vt extante ſobole legitima non poſsit auus donare vel relinquere nepoti ex filio ſpurio per caſum in d.l. fi.C.de nat.lib.per quem tex ſic moderauit Fran. Accur.ibi Bar. & cõiter Doct. in d.§.quid ſi is Alex.cõſ.74.in 3. Ill.Paleot.in d.c.58.& eſt veriſsima declaratio.

54 Secundo limita in nepote ex filio inceſtuoſo; nam huic auus nequaquam relinquere poteſt vel ille ab eo capere ſicut nec filio inceſtuoſo: ſic Bal.& Salic.in l.ſi quis inceſti.C.de inceſt.nup.per illũ text. ſequitur Alex.in d.§.quid ſi is ante nu. 8. Cor.conſ.25.in 1.& eſt cõis limitatio per tex.in d.l.ſi quis inceſti: quam probarunt Didac.d.c.8.§.5.nu.13.Illu.Paleot. d.c. 58. & mihi vr̃ vera ac de iure probata quicquid attentauerit Iaſ. d. §. quid ſi is. col.pen.& vlt.

Hæc de iure ciuili aduerſus naturales & ſpurios ac odibiliter natos ſancita fuerunt in odium parentum, vt homines impellerentur ad iuſtas coeundas nuptias. ſane iuris ciuilis durities in aliquibus ex naturali æquitate iure canonum moderata fuit: & propterea ſapientes ſatagerunt adinuenire cautelas ex quibus ſic male natis patres & matres donare legare & bona in eis conferre poſſent. & illi ab eis capere de quib. vtiliter tractare decreui.

55 Iure enim canonico prouiſum eis fuit vt a parentibus ſuis vtriuſq; ſexus, etiã quod illi nati ſint ex complexu odibili & accuſabili alimenta capere poſsint ex largitione inter viuos vel in vlt. vol. & vi-

uentes

uentes genitores ſi pręſtare nō curauerint compelli poſſunt ad alimentorum exhibitionem ſic ordinatum fuit in c. cum haberet extra de eo qui duxit: nil mirum quia iure naturæ genitores filios ſuos alere tenentur l.1.§.ius naturale.ff.de iuſt.& iure: Et illius canonis deciſio ſeruatur etiam in foro Cæſaris ſicuti ſcriptores omnes eo loci aſſeuerāt & præterea Bar. in Auth.ex complexu.C.de inceſt.nup.& in l.fi.col.2 ff.de indig.& in l.fi.§.ſi a ſocero.ff.quæ in fra.cred. Bald. conſi. 267. in 1.col. vol.1.Ang.Aret inſtit. de iure nat. gen.& ciuil.in principio. Dec.ī c.clerici nu.2.extra de iud.& in conſ.311.Socinus conſ.161.in 1.Ripa in repet.l. ſi vnquam q.27.C.de reuocan. donat. Illuſtriſſ. Paleot. in ſuo tract. quæſtio.46.& 47.& eſt axioma indubitabile.

56 Ideoque interprete inferūt patrem filiā ſpuriam congruenter dotare poſſe quia loco alimentorum ſuccedit l. aſſiduis. C. qui pot. in pign. hab. ſic per eam rationē tradidit Barto. in dictis locis Bald. in l. qui liberos.ff de rit.nup. & in l.fina.C.de dot. promiſ. & eſt receptiſſima concluſio apud ſcribentes in vtroque foro.ſic in filia moniali tradidit Dec.conſ. 611. Magnificus: & pleniſſime Vbald. de ſucceſ. ab inteſt.in 1.arti.nu.46.& 47.& in 2.artic.n.25.Bal.nouell.de dotibus par.6.priuil.16.Ripa in l.1.nu.66.ff.ſol.mat. Rol. Val.conſ.74.in 1.& cōſ.54.in 2. dub.vol. 2.& iterum conſ. 89. in 1. itē dubio vol. 3.Port. Imol. conſ. 146.Illuſt.Paleot.in q.49.Didac.de ſponſal.c.8.par.2.§.6.vbi plurimos adducit: Et licet nonnulli contrarium attentauerint non eſt curandum quia communis reſolutio ita ſe habet quę etiam ſatis probatur per tex. in d. c. cum haberet: in illis verbis:liberis neceſſaria miniſtrent: nam inter neceſſaria quo ad filiā dos æque numeratur ad text. cum materia in l.1.ff.ſol.mat. & in Auth. res quæ.C.com.de leg.

57 Ampliatur cōmunis concluſio ad quoſcunque illegitime natos etiam inceſtuoſos, nam & hos paſci natura ſuadet ab illis qui eos genuerunt: ſic contra Bald.in Auth.ex complexu. concludit Fortun. in tract.de vlt.fine iuris canō.nu.114. Illuſt. Paleot.in quæſt. 46. Didac.d. §.ſexto in principio.

58 Ampliatur vt pro his cauſis alimentorum & dotis patres conueniri poſsint etiam in foro eccleſiaſtico: nempe quia debentur ratione paupertatis ad text. cum materia, in capitu. ſignificantibus, extra de offi.deleg.& quod per illum tex. tradidit Barto.in l.ſolet.ff.de alim.& cib. leg.in vlt. col. & quia iure canonum debentur.dicto c.cum.haberet.

59 Ampliatur vt dixi ad matrem,per text. in dicto cap.cum haberet:vbi commune vtrique parentum onus reijcit liberis ſic natis alimenta miniſtrare, intellige non ordine coniunctiuo, ſed ordine ſucceſsiuo,vt pater per prius teneatur. Mater vero in ſubſidium, iuxta iuris diſpoſitionē: ad tex. in l. Neſennius.ff.de nego. geſt.in l.alimenta. C. eod. in l.ſiquis a liberis.§ ſi mulier cum gloſſ. ff. de lib. agnoſc. & in Authentic.licet.C. de natural.liber. Abbas in cap. fina. extra de conuerſ. infidel. in 2.col.

60 Immo ſi mater alimenta pro filio præſtiterit pōt a patre repetere ſicuti notatur per Bar.Alex.& Doct.in d.l alimenta Socin.ſen.conſ.161.col.2.in 2.& cōſ.5.col. penult. in 4. Corne.conſilio 165.ad finem in 4. Crauet.conſ.ſeptuageſimoſepti

61 mo. columna vltim. Vbi infert eadem ratione, & bene dotem per matrem filiæ præſtitam a patre repeti poſſe,quia pater num per prius eſt officium dotare filias non maternum niſi in ſubſidium l.fina.C. de dot. promiſ. & nota, quia d. Crauett. loquitur in caſu cum pater,& mater inſolidum ſe obligauerant penes generum pro dote filiæ conſtituta, & adde idem eſſe in patre, & patruo ſe obligantibus pro dote promiſſa filiæ, & nepti vt patruus videatur fideiuſſor pro patre & ab eo repetere poſsit, ſicut mater ſic in terminis conſuluit Corn. conſilio 316. in 4. & de facto obtinui iuxta illa conſilia

ſilia Cornei & Crauettæ: quæ nota quia ſunt valde vtilia cæterum d. Abb. in d. c. cum haberet: ſenſit in terminis noſtris par eſſe onus matris cum patre in alimen tandis ſpurijs per caſum in d. c.cum haberet:licet ſecus in legitime natis: nil mirum quia ſpurij non ſunt de patris agnatione,nec in eius poteſtate:nec illis pater ſuccedit:quæ tamen rationes non me mouent: per tex.clarum in d. Authen. licet, & in corpore vnde ſumitur: & ideo ab eius ſententia receſsit Illuſtr. Paleott.in quæſt.48.

62 Porro intra triennium onus eſt maternum filios educare, & nutrire: ſicuti tradiderunt gloſſatores in dicto c. cum haberet:& in c.fin.extra de conuerſ. infidel.& in l.nec filium. C. de patr. poteſta. & in d. l. alimenta. C. de nego. geſt. vbi Alex.ſub nu.4.inquit, quod inuito patre mater poteſt per triennium filium penes ſe enutrire per tex.in d.c fina.Limita niſi mater ſit inops:item cum lacte caret: itẽ cum nobilis eſt,& cõſuetudo ſit filios nobilium per nutrices educari, ſic Azo in ſumma.C.de patr.poteſt.ſequitur Didac. loco præcitato nume. 13. & Illuſtr. Paleott.d q.48.Prima limitatio placet: ſed de ſecunda, & tertia dubito: nam cum onus alendi filium ad triennium matri, ſit iniunctum,videtur,quod ab eo onere impenſa ſua ſe releuare debeat, non autem illud onus in patrem referre.

63 Amplia vt pater nedum filium, ſed & eius vxorem alere teneatur vt eſt caſus in l.ſi quis a liberis.§.non tantum. ff.de libe. agnoſcen. etiam ſi filius vxorem indotatam patre inſcio duxiſſet:ſic Ruin. conſi. 144.in 5.Crott.in repet.l.ſi conſtante,in 2.lect.col.penul.& vlt.ff.ſolu.matri.Dec. conſi.231.col.pen.vbi tamen limitat modo honeſtam duxerit,refert Didac. d.loco ante nu.6.Super quo tamen temperamento ſubſiſtendum cenſeo, & licet tex. in dic.§.non tantum loquatur in filio legitimo & auctoritates ſupra adductæ, idem tamen in illegitimis dicendum eſt, quia alimentorum iura ſunt eis communia,& omnia eis neceſſaria pater ſubminiſtrare tenetur. d.cap. cum haberet: inter quæ vxorem connumerare congruit.

64 Item nedum pater filiũ ſpurium, ſed & nepotes, & deſcendentes ab illis alere tenetur. & præterea auus nepotem ſpurium,& reliquos: ſic Abbas.in d. c. cum haberet col fi.Cyn.in l. 2.C.de alen. libe. Soc.cõnſi. 161.pro deciſione in 2. Port. Imo.conſi.146.Rolan.Val.d conſi 89.in 3.Didac.loco præalleg.nu. 16. Niconit. alleg.44.puto,quod in cauſa,in 1.par.intellige vt in concurſu prius ſint petenda a patre quam ab auo:Bar.in l.pen ff. de lib. agnoſcen.Soc d.conſ.Aret.conſi.17.col. 10. verſi.venio ad quartum.

65 Hæredes item patris tenentur alere ſpurios etiam,quod pater illis non prouidiſſet:nempe tale onus afficit ſucceſsores bonorum.d.l ſi quis a liberis. §. idem reſcriptum.ff.de lib.agnoſ. & in d. Auth.licet,& in corpore,vnde ſumitur.

66 Etiam quod ſuccedant titulo vniuerſali inter viuos veluti cum pater ingreditur monaſterium quo caſu bona in illud transfert Bar.in d. §. vel cum omnia bona ſua donat, Ripa in l.ſi vnquam q. 27. C.de reuocan.donat. cum alijs adductis per Rolan.conſi.54.nu.65. in 2. vel cum bona per publicationem in fiſcum tranſeunt dixi in tit.de public.bon. nu.75.Et in hærede patris & filijs ſpurijs ſic ſcriptum reliquerunt Bal.in l.id quod pauperibus col.vlt.C.de epiſ.& cler Abb.cõſi. 115.in 2.Soc.d.conſ.161.Seuerin.in l. ſi qua illuſtris. C. ad Orfic. in penult. col. Hipp.Marſi.ſing.358. pater.

67 Amplia etiam,quod pater prohibuiſſet Bal.d.loco poſt Dy. conſi. 9. ſequitur Didac.loco præalleg.ante nu. 6. nil mirũ quia prohibitio patris aduerſus eius debitum nihil operari poteſt, l. filiusfamilias.§.Diui.ff.de leg. 1.

68 Verum autem hæredes patris teneantur in ſubſidium:an vero etiam cum adeſt alia perſona quæ alimentare tenetur puta quia extent mater aut frater:Bar. in d §.idem reſcriptũ, videtur ſenſiſſe onus alimen-

alimentandi eo caſu ſpectare ad matrem & in ſubſidium ad hæredes patris cuius doctrinam ſecutus eſt Berous q. 11. Verum in hæredib. patris cuius proprium officium eſt alere filios Barto. ſententiam poſt plures quos refert aſpernatur Hiero. Gabriel. conſi. 25. col. vlt. & hæc fortaſſe verior eſt.

69 Cum autem ſpurij in cauſam alimentorum, & dotis capere permittantur: quaſi in cauſas naturaliter neceſſarias, proinde ſi de ſuo aliunde habent ex quo ſe alere poſsint relictum indebitum redditur tanquam ceſſante cauſa permiſsionis: & multominus vrgeri poterit pater ad illorum exhibitionem ad hoc text. in d. l. ſi quis a liberis. §. ſed ſi filius. ff. de libe. agnoſ. & in puncto tradiderunt Anto. & Abb. in d. c. cum haberet: Calc. conſi. 59. Dec. conſi. 576. col. 1.

70 Idem dicerem in dote vt filia naturalis vel ſpuria habens vnde poſsit ſe dotare, vrgere nequeat patrem ad illius dotationem caſus eſt cum gl. vbi Bar. & Doc. in l. vxorem. §. pater naturalis. ff. de leg. 3. vbi tamen ſecus concludunt in filia legitima per caſum in l. fi. C. de dot. promiſ.

71 Item relictum vel datum a patre ſpurio filio in cãm alimentorum valet vſq; ad modum alimentorum non ſupra: quia modus excedi non debet l. cum hi. §. modus. ff. de tranſaction. nam limitata permiſsionis cauſa limitatum quoque producit effectum l. in agris. ff. de acq. rerum dom. ſic eleganter Bal. in l. eam quam colũm. 10. ver. pone dicit decretum. C. de fideicommiſ. ſequuntur Dec. conſ. 311. nu. 4. Crau. conſ. 186. col. vlt. & conſ. 219. in pen. col. Rol. conſ. 74. nu. 40. in 1.

72 Alimẽtorum autem modus an reſtringi debeat ad naturalem filij educationẽ eiuſq; alimoniam neceſſariam, ita ꝙ nulla dignitatis perſonæ ſit habenda conſideratio: Bal. enim in l. ſi maritus. ff. ſolu. mat. poſt Iac. & Are. determinauit in marito cui miſerationis cauſa alimenta ſoluto matrimonio ex dote vxoris debentur, ea deberi ſecundum neceſsitatem viuendi, non ſecundum illius dignitatem ſecutus eſt Ang. ibi & Caſſan. conſ. 19. nu. 55: & huius opinionis in terminis noſtris fuerunt Abb. & Canon. in d. c. cum haberet, ſecutus eſt Iaco. Put. apud Calcan. conſi. 62. nu. 16. & videtur probari in d. c. in illis verbis: neceſſaria ſecundum facultates ſubminiſtrent: adeo, ꝙ ratio in alimentorum conſtitutione ſit habenda ad facultates & ad neceſsitatem perſonæ, non autẽ ad dignitatem: Confirmatur, quia huiuſmodi perſonis alimenta iure ciuili inhibita ſunt: naturales aũt lex ciuilis paſcere iuſsit d. Auth. licet. C. de nat. libe. paſcere aũt neceſſariam indigentiam præſeferre videtur. ad tex. in c. paſce fame morientẽ 86. diſ. & huius opinionis aſſeclę fuerunt Crau. conſi. 219. col. pen. Rol. Val. de lucro dotis. q. 94. nu. 3.

Contra tamen, ꝙ dignitatis perſonę ſit rõ habenda: adducitur gl. in l. nepos proculo. ff. de ver. ſig. & in marito cõtra Bal. tenuerunt Raph & Alex. in d. l ſi maritus Ang. Imo. & Alex. in l. Neſennius. §. fi. ff. de re iud. Are. conſ. 17. in 5 dubio quib. in negotio iſto naturalium, & ſpuriorum accedere videntur Didac. in d. loco ſub nu. 8. Qui tandem concludit in hac re iudicum arbitrium plurimum poſſe, cui aſſentio, ita tamen vt iudex parum diſcedat a priori ſententia.

73 Et huic concluſioni noſtræ optimè iuuat, quod Bald. ſcriptum reliquit in l. vnica. §. ſed ſcimus. C. de latina liber. toll. eum qui alium alere tenetur, ſatis oneri ſibi a lege iniuncto ſatisfacere ſi eum in hoſpitali, vel in domo publica alendum reponi curauerit, dum alimentarius ſine dedecore eo loci morari poterit, vel ob dignitatem ſuæ perſonæ aut ex conditione hoſpitalis. ſecutus eſt Præpoſ. in dicto capitu. cum haberet: nec contradixit Didac. in loco præallegato, ſub nume. 9.

74 Filius autẽ qui ex operis ſuis poteſt ſe alere, non põt officio iudicis petere alimenta a patre. d. l. ſi quis a liberis. §. ſed ſi filius. ff. de lib. agnoſ. vbi Bart. intelligit:

ſi

ſi honeſtè poteſt exercere illam artem, aliàs ſecus per tex. in d. l. nepos proculo. ff. de ver. ſig. idem Bar. in l. 1. per illũ tex. C. de Mendican. Valid. lib. 11. & in ſuo trac. de alimen. Abb. in d. c. cum haberet. col. vlt. & in c. fin. ext. de conuerſ. infidel. Dec. conſ. 576. in prin.

75 Vbi infert ꝙ ſpurio valenti ex operis, & induſtria ſua ſibi alimenta quærere pater relinquere non poterit in cauſam alimentorum, & idem conſulti reſponderũt Calcan. Ambroſ. de Aduoc. & Iacob. Puteus apud Calcan. conſi. 59. 60. & 62. ſequitur Soc. iun. conſi. 8. ad finem in 3. vbi refert, ita fuiſſe iudicatum, & idẽ tenuit Rol. d. conſi. 54. nu. 73. cum ſeq. in 2. moderando tamen quando haberet aliquod legitimum artificium, vel eſſet talis, cui dedecus non eſſet alijs inſeruire ad intentionem Bar., vt ſupra. contrariam tamen opinionem firmauit ex pluribus Aymo. Crau. cõnſ. 199. opinio d. Crauettæ mihi placet in alimentis relictis debitis iure actionis, ſed in debitis officio iudicis alia opinio fortaſſe procederet.

76 Sic etiam ex eiuſdem reſponſo in cõſ. 200. col. vltim. placet mihi filiam ſpuriã nuptam viro inopi capacem eſſe legati ſibi relicti in alimentorum cauſam: quia non habet vnde de alimentis ſit ſibi prouiſum.

77 Ex relicto autem in cauſam alimentorum proprietas bonorum in ſpurios non transfertur, quia incapaces ſunt proprietatis, ſed tantum ius vtendi, & fruendi, apud hæredes autem proprietas permanet, & filio mortuo finitur ius alimentorum, l. cum hi. §. ſi vni. ff. de tranſac. l. dominus. §. fi. ff. de vſufr. notat Seuerin. in l. ſi qua Illuſtris, col. pen. C. ad Orfician. & ante eum, Bal. in l. eam quam num. 41. C. de fideicommiſ. Limita cum res ſpurio relicta in cauſam alimentorum in æſtimatione proprietatis non excedit quantitatem pro alimentis neceſſariam: tunc enim tota res pleno iure cedit in cauſam alimentorum, & ad hæredes tranſit ſic Roderic. relatus per Didac. loco præal-leg. ſub nu. 15. & ante eos Bal. conſ. 448. in 1. nu. 5. vbi intelligit cum facta ęſtimatione res plus non valet.

78 Idem, quod in alimentis, eſt in dote, vt pater filiæ ſpuriæ ſupra decentem modum relinquere, vel donare non poſsit: videlicet quatenus alimentorum cauſa pater eidem obſtrictus dare fuiſſet, ſicuti Bar. ſenſit in Authen. res quæ. C. com. de leg. Bal. conſ. 457. col. 1. in 5. Abb. conſil. 50. in 2. vel quatenus facultates patris, & conditio perſonarum, ac mores patriæ poſtulant veluti Dec. ſcripſit in conſ. 611. & Illu. Paleot. in q. 50. aduertendo tamẽ quod minores dotes conſtituuntur filiab. ſpurijs, quam legitimis: ſicuti notum eſt, & ſcripſit Abb. conſ. 115. in 2. & ſi pater, vel in teſtõ, vel inter viuos filiæ ſpuriæ ſupra modum contulerit reductio ad legitimum modum per patris ſucceſſores peti

79 poterit, ſi aũt viro dos tradita fuerit, conſtante matrimonio non minuetur, quia maritus dñs eſt dotis l. doce. C. de rei vendic. & illam habet titulo oneroſo. l. ex promiſsione. ff. de act. & obl. dote autem per mortem viri ad vxorem reuerſa tunc locus eſt modificationi, quia ſpuria illam habet a patre: ſic Bar. in l. fi. §. ſi a ſocero. ff. de his quę in frau. cred. & in l. Męuius. §. duobus in 3. q. ff. de leg. 2. Bal. in Auth. ex complexu C. de inceſt. nupt. Et ita intelligẽda ſunt quæ Bar. ſcripſit in l. fi. col. 2. ff. de indign. & hæc diſtinctio cõmuniter recipitur Alex. conſ. 54. nu. 12. in 7. Ripa in l. 1. nu. 68. ff. ſol. mat. Rol. a Valle conſ. 74. nu. 48. & 49. in 1. & cõſ. 85. in 2. dub. in 3. Illu. Paleot. in d. ſuo trac. q. 50. & eſt vera diſtinctio, quãuis cõplures magni nominis Doctor. tenuerint ẽt a viro auocari poſſe relati per Ripã & Rol. & præter eos Th. Gram. deciſ. 90. nu. 3.

80 Qđ ſi cõtigerit ſpuriã decedere, dos ad patris hr̃des, vel ad patrem ipſum reuertetur, qa per eius mortem alimentorũ cã finit̃ vt ex Bal. in d. l. eã quã nu. 41. ſupra dixi, & conſuluit Bal. cõſ. 91. in 1. Calca. conſ. 59. & d. Iac. Put. conſi. 62. nu. 17. & alij ſubſcribentes Dec. conſi. 311. nu. 4.

Crau.conſi.186. col. vlt. vbi tamen concludit pręmoriente vxore. ſaluum fore marito lucrum dotale ex pacto vel ex lege municipij & ſecutus eſt vtrunque dictum Rol.a Valle dicto conſi.74.in 1.& latius de lucro dotis q.94.Menoch. cōſi. 60.nu.29.& Hiero.Gabriel.conſ. 25.nu. 15.vbi tamen quo ad reuerſionem dotis.

81 Amplia etiam, quod ex filia ipſa ſpuria filij extarent:& eſt ratio, quia in alimentis non poteſt filios hęredes habere. §.finitur inſtitu.de vſufru.ideo nec in dote quę ſpuria ipſi ad alimenta conceditur:ſic concludit Abb.conſ.50. & 115.in 2.ſecutus eſt Ripa in l.1.nu.67. ff. ſoluto matr.Crau.d.conſi.186.nu.16.Illuſt.Paleot.q.51.in 5.Menoch.de arbi.iud.caſu 169.nu.107.Ideoque Bar.in l.fi. ff.de indign. ſub nu. 7. conſuluit maritis vt magnam dotem procurent pro filia ſpuria dari,quam poſt ſpurię mortem pater ipſe filijs ex ea naſcituris cōferat: poteſt enim auus nepotibus ex ſpuria relinquere, & donare vt dixi ſupra & cautelam illam probarunt Ripa in d.l.1.num.69.Capic. deciſ.181.Paleot.d.q.51.

Sed contra quod dos apud liberos remaneat adduco,nam conſuetudo Martini in iudicijs & in ſcholis approbata induxit vt mortua vxore dos non redeat ad patrem nec ad hęredes patris:ſed remaneat apud eius liberos ſi liberos habeat: ideo ea conſuetudo videtur etiam obſeruanda in dote data filię ſpurię ſicuti conſuetudo de lucro dotis fauore mariti: vt ſupra dixi. de ea autem conſuetudine habetur per glo.& Doc.in l. poſt dotem.ff. ſol.mat.& in l.dos a patre. C.eod.

Dices tu quomodo relictum filio ſpurio in cauſam alimentorum mortuo filio reddit ad patrem & non permanet apud eius filios: & ſimiliter dos data filię ſpurię,cum pater teneatur alere ne dum filium ſpurium ſed & natos ex eo. dic verum eſſe cum filij ex ſpurio nati viuo auo non habent vnde ſe alant, ſed ſi aliunde habent vel poſt nati ſint, ceſſat in auo alimentorum onus.

82 Ex quibus tamen cauſis filij vti ingrati exhęredari poſſunt, ex eiſdem quoque alimenta poterunt eis denegari glo. notab quam Bar.aduertit,in d.l.ſi quis a liberis.§.idem iudex.ff.de lib.agnoſ. idem Bar.ī l.fi.C.de alen.lib.& in l.diuus.ff.de parricid.Frā.Cremens.ſing.39.Abbas in d.c.cum haberet,in vlt.col.Bal. nouel.de dotibus.par.6.priuil.16.verſi. ſed quid ſi filia,vbi de alimentis & de dote Iaſ.in l. ius autem ciuile.ff.de iuſt.& iur. Didac. de ſponſ.c.8.par.2.§.ſexto, nu. 17.& deciſ.Pedemon.124.col.1.

Sed aduerte argumentum ab exhęredatione & excluſione a legitima & ſucceſsione ad excluſionem ab alimentis nō ęque concludere:quia alimenta arctiori vinculo debentur ſcilicet naturali, ſucceſsio vero iure ciuili, ideo naturali & ſpurio debentur alimenta, quibus tamen non debetur ſucceſsio:quare non ex omnibus cauſis ex quibus filius exhęredari poteſt ex eiſdem poterunt negari alimenta quibus maxime eget ſic enim pater necaret filium ad l.necare.ff. de lib. agnoſc. pro grauioribus tamen forte tollerabilis eſſet communis traditio ad no. in l.diuus ff.de parricid.

Iuris itaque ciuilis diſpoſitio reddentis ſpurios & natos ex coitu damnato incapaces reſpectu genitorum ſuorum, limitatur vt latius ſupra dixi ex canon.conſtitutionibus quo ad alimenta, & dotes vt latius ſupra ſcripſi. Limitatur item pluribus alijs modis.

83 Primo in ſpurijs principum nam eis & matribus eorum principes abſolute donare & relinquere poſſunt Bal. conſil. 248.in 1.& 457.Ad euidentiam in 5.intelligendo de ſupremis principibus habentibus auctoritatem cōdendi & derogandi leges,adducit rationem,quia prohibitio non eſt de iure diuino,nec de iure naturali; ſed de iure poſitiuo auctorata:Cui princeps in ſtatu ſuo facile derogare pōt ad no.in l. omnes populi. ff. de iuſti.& iur.iō valet donatio vel inſtitutio in hos collata etiam ſine expreſſa obſtantium

tium derogatione: ſic Boer. deciſ. 127. nu.17.Soc.iun.conſ.60.in 1.dubio, in 4. Mainer.in l.quoties,idē ſermo. ff.de reg. iur.ſublimito ego, legitimis filijs non extantibus, quia iure diuino filius ancillæ non ſuccedit cum filio liberæ Geneſ. ca. 21.& cap. 25. Sed in principe quod requiratur expreſſa, vel tacita obſtantium derogatio cum filio ſpurio relinquit con tra Soc.in eodem caſu reſpondit Natta conſi. 420.

84 Secundo fallit cum pater relinquit filio ſpurio in tempus cum capere poterit,& ei concedit auctoritatem ſe legitimari,& habilitari faciendi:ſic Bart. in l. Gallus,§ & quid ſi tantum:in vlt.col.quā ſanè licentiam contuliſſe vr̄ ex eo, quod illi reliquit cum capere poterit ſic Iaſ.in d.l.Gallus.§.inſtituens.nu.5. & ante eum Bal.conſi.146.nu.6.in 1. verum diligentius aduertendum eſt: Nam Bal.ipſe in l. eam,quam.nu.48.C.de fideicom. determinat inſtitutionem de ſpurio ſic factam non valere:quia pater vitio ſuo prohibetur ſpurio relinquere, idcirco adiectio illa cum capere poterit:nihil releuabit:itē quia licentia teſtandi debet ineſſe tēpore teſtamenti,& non aliunde pendere, l. 1.§.ſi filius.ff.de leg.3.l.ſi.ff.cōi.præd.& l. illa inſtitutio.ff.de hære.inſti.& quia habilitas in honoratis requiritur tp̄e teſtamenti,l.ſi alienum.§.in extraneis.ff.de hære.inſti.& l.1.ff. de Reg. Cathon.ſecutus eſt Pau.Caſ.in l.ſi filius,qui in ptāte,& in l.Gallus.§.inſtituens.ff.de lib.& poſth.& in l.filiusfamilias.ff.de teſta.vbi tamen diſtinguit: an dictū fuerit cum capax erit, & eo caſu valere relictum,an verò cū legitimabitur,& eo caſu non valeat:adducit deciſionem Inn.quā ſequuntur Card. & Abb.in c.ſuper eo,ext. de cōdi. appoſ.

85 Non valere matrimonium inter prohibitos contractum ſub conditione ſi Papa diſpenſabit: & obtenta diſpenſatione opus eſſe nouo conſenſu,vt matrimoniū valeat ſecutus eſt Are.in d.l.ſi filius.Iaſo. in d.§.inſtituens.col.2.

86 Ad hæc optimè conducit deciſio Decij conſi.661.nu.13.& 14. vbi ſtante ſtatuto in ciuitate Regij: quod Forenſis nō poſsit acquirere bona immobilia in loco:concludit,quòd inſtitutio facta de forenſe,quia ab initio inualida, non conualidetur ob id,quia ciuis poſtea efficiatur, ſed opus ſit noua confirmatione ad text. in l.quæ ab initio.ff.de regu.iur. & quod notat Dy.in c non firmatur:de reg.iur.in 6.& Rom.conſi.509.in 5.dub.

87 Vbi determinat,quòd ſola ceſſatio inhabilitatis non inducit actus reconualeſcentiam,ſed nouus conſenſus requiratur ad actum validandum,ad quod plura inducit,& idem in ſimili caſu ſcripſit Alex. conſi.171.nu. 8.in 2.

88 Reſolutiue dicas inſtitutionem de ſpurio factam, cum capax erit, vel ſi legitimabitur validam eſſe ſecuta illius legitimatione, & habilitate ſuperueniente, quandocunque in vita, vel poſt patris mortem ſic concludunt Iacob. de Are.Alber.Ang.& Bened.de Plumb. in l.libertas.ff.de manum.teſt. Bal. Imol.& Pau.in l.ſi quis ita hæres inſtituatur.ff.de hæred.inſtit.Bal.Imo.Alexan.Soc.Iaſ.& Claud.in d l. Gallus. §. inſtituens, idem Bal.conſi.146.in primo,& 72.in quinto, Ang.conſi.223.nu.4.Natta in conſ.246. nu.7.& pro cautela reaſſumpſit Bar.Cæpola in caut.21.Dec.conſi.176.nume. 5. Curt.iun.conſi.84.Cagnol.in l. quandiu. nu.4.ff.de reg.iur.Clar.in §. teſtamentū, q.31. Boſius de public.bono.num.33.& nouiſsime plures adducens idem tenuit Roland.d.conſi. 22. nume. 19. in tertio, adeo, vt hæc ſit communis traditio pro qua allegatur tex.in l.in tempus.ff.de hæred.inſti.in l.Gallus.§.inſtituens,& quod no.glo. in §. quid ſi is, quam ponderauit Pau.Caſt.ibi.

Interim autem pendente conditione dabitur curator bonis, qui ea adminiſtrabit, vt aduertunt Doctores præallegati in d.l.libertas,& in §.inſtituens, amplius voluit Ang.in d.l. ſi quis, ita hæres inſtituatur:ꝙ ſpurius ſic inſtitutus poterit pēdente conditione petere ſe immitti in

 poſſeſ-

poſſeſsionem,& bona adminiſtrare:ſecutus eſt Alex.in d. §. inſtituens,per tex. in d.l.verum declaratio iſta mihi valde ſuſpecta apparuit: nam ſic de facili captaretur legis prohibitio, quare contrariũ, & rectius firmarunt Imo.in d.§.inſtituẽs Cæpola d. cautela 21. Caccialup. apud Corn.conſi. 217. vol.3.ad quæ optimus tex.cum materia in c. auaritiæ, de elect. in 6. Nec præmiſsis obſtat deciſ.Inno.in d.c.ſuper eo,nam contrarium tenuerunt Butr.Calder.& Præpoſ.ibi quorum opinio de conſuetudine ſeruatur Boer. deciſ.246.nu.27.

89 Hæc autem diſputatio vtilis eſt cum legitimatio, & habilitas ſuperuenit poſt mortem patris teſtatoris,cæterũ ſi in eius vita,neceſſaria non eſt,quia ẽt,ꝙ pure facta fuerit de ſpurio conualidatur inſtitutio ſi patre viuente ſpurius fuerit legitimatus,licet ſecus ſi poſt illius mortẽ, ſic Bar.in d.l.Gallus.§.& quid ſi tantum, & in l.1.in 4.membro. ff. de Reg. Cathon. Bal.in l.certum.nu.26. C.vnde cogn. & in l.ſeruis,C.de leg. Imo. in l.ſi alienum. §.in extraneis.ff.de hære. inſti. & eſt cõis opinio,vt per Alexan.Iaſ.& alios in d.l. Gallus.§.inſtituens.Alex.conſi.40. in primo,Ruin.conſi.69.nu. 7. in tertio. Clar. in § teſtamentum,q.31.adducunt rõnem: quia legitimatio trahitur retrò, ideoque ob retro trahitionem omni tp̃e ſpurius legitimatus videt̃ fuiſſe habilis, ſic Imo. in d §.in extraneis Ang. in l. his verbis, §.interdum.ff.de hęre.inſti. & licet Pau. Caſt.in l.1.nu.7.ff de Reg. Cathon. poſt Dyn.& Bald.in d.l.eam quam nume. 25. contrarium ſenſerint: attamẽ communis diſtinctio vera eſt: quia legitimatio poſt patris mortem iniuſſu eius obtenta nihil operatur in præiudicium aliorum quib. per mortem patris ius quæſitum fuit in ſucceſsione ad no.in d.§. & quid ſi tantũ.

90 Communem tamen cautelam, & conclusionem limita in ſpurio inceſtuoſo:nã cum eo oĩs teſtĩ factio prohibita eſt: ſic Bal per illum tex.in l.ſi quis inceſti.C.de ince.nup.Alex.& Claud.in d.§.inſtituẽs. Tuta tamen non videtur hæc limitatio, quia & cum inceſtuoſo princeps diſpenſat ſicuti practica docet, & ſcriptum reliquit Bal.conſi.267.nu.11.in 1.& 457.in 5.per tex.in l.qua in prouincia.§. Diuus. ff.de ritu nup.

91 Tertio limita cum pater inſtituit, vel aliter beneficiat filium ſpurium, & eum grauat reſtituere alicui capaci,valet.n.inſtitutio,& legatum. l. cogi. §.hi qui ſolidum. ff ad Trebel. per quem ita docuit Ang.in l.in tempus.ff.de hære.inſti. & in l.2.C.eo.inquiens, quòd ſi ſubſtitutus noluerit capere, hęreditas permanet apud hæredem grauatum: ideoque conſilium eſt ſecundum eum, vt pater hæredẽ ſcribat filium ſuum ſpurium,cui per fideicõmiſ.vniuerſale ſubſtituat, purè aliquam perſonam ad quam non facile eius rei notitia ſit peruentura, vel relicta non ſit agnitura, vt quia Regem Franciæ, vel alium principem ſubſtituat.

92 Sed certe conſilium Ang.probandum non eſt,quia manifeſtam præſefert fraudem, ideoque inſtitutio vti in fraudem legis facta inualida redditur: ad tex. in l. contra legem & in l.fraus. ff. de legib.ad hęc tex.in terminis in l.1.C.de natur.lib. & illud cõſilium Ang. improbauit Imo. in d.l in tempus,& ante eum ſenſit Bal.in l.hac edictali:per illum tex.ſub nu.18.C. de ſecun.nup.ſubſequitur Alex.in d.§.hi qui ſolidum, & in d. §. inſtituens, & in conſi.202.col.vlt.in 6. Maior dubitatio ineſt cum ſpurius rogaretur reſtituere pari,vel inferiori ſuo,quo ſanè caſu Angeli deciſio videtur ſuſtentabilis:licet de ea dubitauerit Alex.in d §. hi qui ſolidum.

Quibus ſanè rationibus aliam fraudẽ in ſimili ſpecie excogitatam refutarunt Pau.Caſ.conſi.467.col.pen.in 2.Cor. & Caccialup.d.conſi.217.in 3.de eo qui inſtituit Regem Franciæ, & donec Rex hęreditatem agnoſceret filium ipſum ſpurium adminiſtratorem conſtituerat cum liberatione a redditione rationum, quã etiam improbauit Cæpola caut. 38. poſt plures quos adducit.

Quarto

93 Quarto limitant aliqui, cum pater do nat filio ſuo ſpurio cum iuramento,nem pe ſecundum eos iuramentum vinculum operabitur donationis validitatem : quæ ſanè cautela nō placet:quia pater ipſe fa- cta ſatisfactione repetere poterit ad tex. in c.debitores, ext.de iureiur. item tale vinculum cum non ſit confirmatorium, actus hæredes non obligat ad tex. in cap. veritatis,ext.de iureiuran. & ita in puncto concludit Ruin. conſi. *179.* in 1. & conſi *69.*nu. 10. in *3.*vbi ampliat etiam, quòd ſpurius poſtea legitimetur, & idē Ruin.conſi.ſeq.

94 Quinto limitant aliqui pro cautela dantes,vt pater relinquat,vel donet ſpu- rio pro amore Dei, quam tamen cautelā refellit,& bene Soc.iun. conſi.*99* in vlti. dubio,vol.2.ſicuti, & alia cautela, quod pater relinquat ſpurio non nominando eum; pro inualida eſt detecta veritate Bal.in l.*3.*in prin.ff.de lib.& poſth.Alex. d.conſi.202.in prin.in *6.*

95 Sexto limita,vt filius ſpurios per indi- rectum ex perſona alterius capere poſsit bona paterna: veluti quia contrahat vni- uerſalem ſocietatem omnium bonorum cum aliquo,nam ſi pater teſtetur, & ſpu- rij ſocium hæredem ſcribat, conſeque- tur ſpurius ex vi ſocietatis portionem in illis bonis,quia ex natura ſocietatis vni- uerſalis omnia inter ſocios redduntur cō munia, ſic ſanè docuit Bar. in l. ſi is qui duos.ff.de lib.leg.Bal.in l.1. in 14. q. C. pro Soc.Sal.in l.ſi ſocietatis.C.eod.cum pluribus adductis per d. Tiraq.de retra. lignag.§.*26.*glo. 1. nu.*33.* intellige cum ſocius capax hæres fuit ſcriptus.Secus au tem cum ſpurius cum eo cohæres inſti- tuitur,nam pro parte ſpurij inſtitutio fa- cta inualida eſt,ſicuti Ruin.tradidit cōſi. 1*39.*nu.*9.*in 5. declara, & intellige mo- do ſocius ille ſit amicus, vel coniunctus teſtatoris:alioquin euidens fraus depræ- henderetur ſicuti aduertit Cæpola in d. cautela.*38.*in ſeptima caut.

96 Septimo limita cum pater relinquit filio ſuo ſpurio,non de bonis ſuis, ſed de bonis alienis, vt quia filium ſuum ſpuriū pupillariter ſubſtituat filio legitimo pu- pillo, nam ex pupillari poterit ſpurius ſubſtitutus capere bona propria ipſius pu pilli veluti materna, non autem paterna, caſus eſt,in l.ſi is qui ex bonis.ff. de vulg. & inde colligunt Bartol. Angel. Imol. Alex.Iaſ.& ſcribent. omnes glo. magna in §.fi.in Authen quibus mod. nat. effic. ſui,idem Bart.in l. quod conditionis. ff. de don.cau.mor.Bal.in l.eam, quam.nu. *53.*& *54.*C.de fideico.

97 Cui autem eo caſu paterna bona defe- runtur, an ad venientes ab inteſtato, an verò,ad fiſcum: dubitatur, nam inteſtati ſucceſsionibus reſiſtere videtur. regula l. ius noſtrum ff.de reg. iur.nam vbi regula illa frangitur fiſcus ſuccedit, vt ibi nota- tur,& in l.1. C.de ſecun.nup.veritas eſt, quòd ea bonorum portio defertur venié tibus ab inteſtato,quorum fauore emana uit prohibitio, qui tamen non recta via in ea ſuccedunt,ſed de illius ſpurij manu capiunt,& capere debent, vt in terminis concludit Bald. in d.l.ſi is,qui ex bonis. col.2 & ſequuntur poſt eum Ang. Paul. Alex.& Iaſ.idem Bald.in d.l.eam quam. nu.50.& eſt vera deciſio.

98 Quia quando aliquis remouetur a lu- cro contemplatione alterius, lucrum illi applicatur.l. poſt legatum. §. amittere.ff. de indign.l.pen.C.de legat.Bar. in l.2.§ videndū,col.2 ff.ad Tertull.Bal.& Pau. in l.ſi defunctus C.de ſuis, & legit. pul- chrè.Soc.Senio.conſi.241.col.10.

99 Quam tamen concluſionem intelligas cum ſpurius in relicto non hēt coniun- ctum:hic.n.præferretur per ius accreſcen di venientibus ab inteſtato: quia ius ac- creſcendi excludit ſucceſſorium edictū, l.meminimus,vbi Bal Fulg.& Corne.C. de leg.hære.l.ſi Titio,& Mæuio,§ Iulia- nus.ff.de leg.2.Alex.& Dec.in l.pactum, quod dotali,col.pen.& vlti. C.de collat. idem Dec.conſ.181.col.pen.& in ſpecie ſic determinauit Bal.ipſe in d.l.eam quā. nu.*56.*& idem voluit Fulg.conſ.44.qui- dam:prope finem.

100 Sic etiam ſi ſpurius ſubſtitutum haberet, is præferreretur venientibus ab inteſtato: quia ius ſubſtitutionis excludit, nedum ſucceſſorium edictum, ſed & ius accreſcendi, vt probatur in d.§.Iulianus, & in l.2.§.ſi duo.ff.de bon.poſ.ſec.tab. & in l.vnica.§.in primo, & §. pro ſecundo. C.de cad. toll. Caſtren.conſ. 306.in primo. Qua ratione aliàs obtinui pro ſpurio contra venientes ab inteſtato ex ea principali rõne, quia teſtator ſubſtituerat ei vulgariter, & per fideicom.alterum ex agnatis, qui relictum illud non impugnabat: vnde inferebam agnatos illos nõ recte agere: quia obſtabat illis exceptio, Tua non intereſt: nam quod ille ſpurius capere non poterat, non ad actores, ſed ad ſubſtitutum pertinuiſſet, & illud iudicium fuit ad appellationem partis diuerſæ acceptum in conſ.Excell.de XL.inclitæ ciui.Venet. vnde hinc elici poſſet cautela optima pro ſpurijs.

101 Ex præmiſſa autem limitatione infertur, patrem ſpurij executorem ſcriptum ad diſtribuendum bona alicuius inter pauperes, dare & diſtribuere poſſe filio ſpurio, quia non dat ei de ſuo, ſed de alieno: ſic tamen ſi ſpurius mereatur, nec exceſsiue det. Pau.Caſt. & Alex. poſt eum, in d. l. ſi is qui ex bonis: quamuis contra ſenſerit Ben.Capra conſ.54.col. vlti.ſed tu intellige cum modificatione, vt ſupra Bal.in l.id quod pauperibus, col.pen.C. de epiſ.& cle.& idem Bal. conſi. 162. in 5.Corn.236.in 2.

102 Octauò limita, vt licet ſpurius capere nequeat ex re patris, poteſt tamẽ capere propter rem patris arg.tex.in l.eo tempore.§.ſi.ff.de pecul. ideoque hærede inſtituto ſub conditione dandorum centum filio ſpurio teſtatoris, iure capit ſpurius illa centum: quia non ex re patris, ſed ex re hæredis proueniunt: ſic concludunt Dy.Ricard.Malumb.& Ludou. de Sardis: quos refert Cæpola caut.38.in cautela decima: vbi tamen temperat, niſi ex facti circunſtantia fraus deprӕhenderetur, vt quia reliquiſſet centum Titio ſub conditione dandi tantundem, vel aliquam non leuem quantitatem filio ſpurio, ſed contra, indiſtinctè cum effectu non valere relictum filio ſpurio ab hærede vel legatario cã conditionis implendæ, firmauit Pau.Caſ.in l.quod conditionis. ff. de don.cau.mor.per illum text. vbi adducit rõnem: quia datum conditionis implẽdę cã ſuccedit loco eius, quod viciſsim ille percipit a teſtatore, & idem clarè voluit Bar.ibi, & idem Bar.in l.ſi.col. 2.ff.de indign.Bar.& Bal.in d. l. ſi is qui ex bonis: idem Bal.in l.eam quam.nu.55. C. de fideicom.& eſt caſus in l.Męuius.ff.de cõdi.& demon.intellige, vt ibi, ſ. relictum dandum eſſe incapaci, vt conditio impleatur, non tamen efficitur capiẽtis, ſed fiſcus aufert: Bar.ibi.

104 Nono limita, vt ſpurius poſsit hæres inſtitui ab hærede patris ſui; licet aliàs hæres hæredis ſit hæres teſtatoris.l.fin.C. de hære.inſtitu.ſic Bar.Bal.& communiter Doctores in d.l.ſi is qui ex bonis: & ratio, quia non capit ex ordinatione, & ex voluntate paterna, ſed ex libero illius hęredis iudicio. Item non capit vti bona patris, ſed vti bona hæredis, nempe per aditionem hæreditatis deſierunt eſſe bona teſtatoris, & facta ſunt bona propria illius hæredis ad tex.cum gloſ. in l. ſed ſi plures.§.filio.ff.de vulg.& in l.1. §. veteres.ff.de acq.poſ.& hanc ſequuntur vbiq; Doct.Bar.Pau.& Imo.in d.l. quod conditionis, Bal.d.l.eam quam.num.65. Cæphal.dicta cautela 38.in vlt.col. Alexan. conſi.51.in fine, in 2.vol.Ruin. conſi. 44. nu.14.in 2.Cæphal.conſi.272.& Rolan. Val.conſi.87.in tertio. Intellige dummodo id non faciat ex ordinatione patris ipſius ſpurij: quia per fideicommiſſum cenſeretur rogatus ſicuti Docto.ſentiunt dictis in locis, & præter eos Natta conſil. 402.nu.52.& probatur per tex.in l.filiuſfãm.§.vt quis hæredem.ff.de leg.1.& in l. ex facto in prin.ff.ad Treb.

105 Amplius ſi teſtator grauet hæredem de reſtituendo cui velit ex pluribus non poterit ſpurium eligere, quia a teſtatore

capere

capere diceretur. l. vnum ex familia, in princ. & per totam illam legem. ff. de leg. 2. Bar. in l. fi. col. 2. ff. de indign. Pau. Caſ. in l. Lucius. §. in teſtamento. ff. de lega. 1. ſenſit Bal. conſi. 162. quidam Franciſcus in 5. Cæpola d. cau. 38. Corne. conſilio 236. in 2.

106 Ex ijs infertur, an ſpurius capere poſſit a donatario patris, nam ex præmiſsis reſolutio ſatis patet, & tradidit Bal. in d. l. eam quam. nu. 40.

107 Porro circa præmiſſa occurrunt nonnullæ quæſtiones, quas minime omittere decreui, primo quæro, pone pater cõtra legis prohibitionem dedit ex donatione inter viuos filio ſpurio: nunquid datum poterit vendicare, aut condicere: reſpon. poterit, ex doctrina Bartò. in l. poſt mortem. ff. de adoption. dum vult, quem venire poſſe contra factum ſuum lege prohibente, cuius doctrina eſt communis Vantius, de nullitat. in cap. quoties, & intrà quod temp. nu. 52. Menoch. conſi. 89. nu. 84. & in terminis ſic firmauit Crauet. in conſ. 200. nu 7. per tex. in l. non dubiũ. C. de legib. Adde tu quòd ex contractu inutili, & inualido dominium non tranſfertur. d. l. non dubium. Bart. & communiter Docto. ad eum in l. 1. §. ſi vir vxori ad finem. ff. de acqui. poſ. pulchrè Corne. conſi. 50. nu. 4. in 1.

Amplia etiam ſi iuramentum interueniſſet ad ea quæ ſcribit Fed. Senen. conſ. 172. Iaſ. in l. ſi donatione. col. vlti. C. de collat. Ruin. conſ. 69. nu. 10. in 3. & dixi ſupra. nu. 93.

108 Secundo quæro, an hæres patris poterit reuocare: concluſiue dico ꝙ ſic, quia hęres eſt eiuſdem poteſtatis, cuius eſt defunctus. l. hæredem. ff. de reg. iur. etiam ꝙ ſimpliciter adiuerit ſine beneficio inuentarij, ſic late Crau. d. conſ. 200. per totum, & aliquid in conſ. 184. Nil mirum, quia inuentarij omiſsio non præiudicat hæredi in actionibus hæreditarijs, quas vti defuncti hæres exercet.

109 Tertio quæro, quid ſi hęres iuſſus fuerit a teſtatore pręſtare legata relicta filijs ſpurijs ſub pœna priuationis hęreditatis. Reſp. præceptum eſſe nullum & inualidum: quia contra legem: toties enim ſecundum voluntatem teſtatoris hęres facere compellitur, quoties contra legem nihil ſit futurum. l. ſi quis eum. ff. de condi. & demon. ad hoc tex. in l. nemo poteſt ff. de legatis primo. l. filiusfamil. §. Diui. ff. de leg. 1. cum materia, ſic Pau. Caſ. conſi. 125. in 7. dub. volu. 2. Cagnol. in l. ſi qua Illuſtris: in 2. notab. C. ad Orfician. vbi adducit, quæ ad hoc ſcribit Iacobin. a S. Georg. in tracta. feudorum, in verbo. de Caſtro. num. 4. Ripa libro 2. Reſponſ. cap. 25.

110 Quarto quęro quid ſi hęres promittat præſtare legata, ſic inutiliter relicta, an ex promiſsione obligabitur, vel ſi præſtiterit, an poſsit condicere, videtur ꝙ promiſsio, & multo magis pręſtatio valida ſit, quaſi quod licuerit hęredi renunciare fauori ſuo, ſic Roman. conſ. 43. in tertio dubio, ſecutus eſt Crau. d. conſil. 200. num. 9. vbi tamen inquit, quòd approbatio de illo legato, & promiſsio de præſtando fieri debeat præſentibus, & ſtipulantibus legatarijs ſpurijs ad ea, quæ Iaſ. ſcribit conſi. 82. col. 3. in 3. nil mirum, q̃a promiſsio fieri debet a pręſente pręſenti aliàs non eſt obligatoria. l. abſenti. ff. de dona. l. 1. in prin. ff. de ver. obl.

Sed contra huiuſmodi promiſsiones non valere ſenſit aperte Bal. in l. certum. col. 4. ſub nu. 17. C. vnde cognati & in l. 1. col. 3. C. de his, quæ pœnę nom. pulchrè Cępola in cautela 38. & in terminis Ioan. de Garron. in Authent. eiſdem nu. 101. C. de ſec. nup. & hęc verior eſt; quia promiſsio, & præſtatio ex cauſa illius relicti euidenter facta fuit, & apparuit facta ex cauſa inutili, & inualida, ac ideo obligatoria non eſt, nec dominium transfert, & ita etiam concluſiue tenuit Natta in conſ. 402. nu. 51.

111 Quinto quæro, an onus iniunctum ſpurijs in legato firmum maneat, vt ſic hęres illud implere cogatur, ſi relictũ ſpurio non pręſtiterit: dic pro non ſcripta

 rema-

remanere apud hæredem cum ſuo onere, l. vnica, §. in primo, & §. pro ſecundo. C. de Cad. Toll. & in terminis Pau. Caſt. cõſil. 306. circa primum in primo.

112 Sexto quæro an incapaces poſsidẽtes contra legis prohibitionem aliquo tempore præſcribant ſaltem ſpacio 30. annorũ, adeo vt inquietari nequeãt: ſicuti q nullo titulo bona poſsident, an verò obſtet eis, quod mala fide poſsidere videantur, cum poſsideant cõtra legis interdictum. Hanc ſanè materiam explicant Bar. conſ. 119. D. Dominicus, Alex. conſil. 74. ad finẽ, in 3. Balb. de pſcriptio. in quar. parte. 4. partis principal. nu. 72. Ripa in l. 1. col. 3. ff. quorũ bon. Crau. conſi. 166. nu. 13. & communiter concluditur, quòd præſcriptione 30. annorum tueri ſe poſsint, cauẽdum tamen eſt a Craueta dum inquit ſpurium ſpacio duorum mẽſium prȩſcribere aduerſus agnatos per tex. in l. 1. C. de natur. libr. nam textus ille procedit in caſu ſuo ſpeciali, quia fiſcus poſt duos menſes auferet, ſicuti plenius declaraui in titul. prox. præced.

DE RELICTIS CLAM, ET palam Titulus XIX.

1 *Palam vel clam quando dicatur datum, & relictum.*

2 *Palam relicta incapaci, fiſcus non aufert clam vero ſic præſtita fide.*

3 *Verba teſtatoris ambigua, non inferunt relictũ perſonæ incapaci.*

Incapaci an fuerit relictum ob verba teſtatoris ambigua euentus declarat.

4 *Clam promiſſum de dando incapaci ex pluribus probatur.*

5 *Inſtrumẽtum facit egocium notorium, niſi in ſecretis celebratum fuerit.*

6 *Ficus non aufert ſub prætextu tacitæ fidei, niſi probetur, ſic fuiſſe conuentum tacite de dando incapaci.*

7 *Poſitionibus concernentibus tacitam fidem de dando incapaci reus per iuramentum credulitatis reſpondere cogitur.*

8 *Filiifamil. & ſerui excuſantur ſi tacitam fidẽ præſtiterint.*

9 *Fides data de dando ſpurio incapaci non præſumitur, ob id quia poſtea hæres ſcriptus dederit ſpurio, vel reliquerit per vlt. voluntatem.*

10 *Fiſcus, an vendicare poſsit relictũ palam ſpurio præſtitum per hæredem.*

Spurio palam relictum, & deinde datum, an fiſcus auferat.

11 *Spurio non capiente capit ſibi coniunctus.*

12 *Fides tacita non præſumitur ex eo, quia teſtator hæredem ſcripſerit perſonam valde coniunctam filio ſpurio.*

13 *Spurio non capiente capit ſubſtitutus, qui tacitam fidem non dedit.*

14 *Fides tacita p dãdo incapaci, an dẽat eſſe obſtricta per promiſsionem obligatoriam, an vero ſufficiat ſimplex pollicitatio.*

15 *Promiſsio de dando incapaci facta per hæredem vel alium ſucceſſorem de rebus ſuis, an fiſco locum faciat.*

16 *Teſtamento primo reuocato, an cenſeatur reuocatum tacitũ fideicõmiſſi in ſecundo ille idẽ ſit beneficiatus, licet non tantũ, vt in primo.*

17 *Teſtamento primo reuocato conditiones in legatis inſtitutionibus, & in aliis relictis adiectæ non cenſentur repetitæ in ſecundo.*

18 *Incapax quibus temporibus eſſe debeat, vt ex cauſa tacitæ fidei fiſcus relictũ aufere poſsit.*

19 *Legatum inualidum ex perſona legatarii, vel ex perſona ipſius, & legantis ſuperueniente habilitate conualidatur.*

20 *Fiſcus ob tacitam fidem de dando incapaci aufert rem cum omnibus emolumentis in qua promiſſor deliquit non autem alias res.*

Fidem tacitem accommodans de dando incapaci in quibus puniatur.

21 *Fidem accommodans de dando incapaci qui ſit incapax, odio ſui incidit in edictum ſecus ſi non odio ſui, nam fiſcus non aufert.*

22 *Fidem tacitam accommodans de dando incapaci, an ſi non dederit fiſcus ab eo auferat.*

23 *Fidem tacitam accommodans de dando incapaci in diem, vel ſub conditione non incidit in edictum, vt fiſcus auferat ſi ille præmoriatur ante aduentum diei, vel conditionis.*

24 *Clam incapaci relicta, ſolus fiſcus aufert non priuatus.*

POSTQVAM abunde vidimus de perſonis incapacium quia ut ſupra in prin. diximus relicta, vel collata in perſonas incapacium

capacium palam auferuntur per proximiores hæredes, aut venientes ab inteſtato, quæ vero clam relicta fueruut fiſcus auſert l. 1. l. non intelligitur, l. edicto. ff. de iure fiſc. l. in fraudem. ff. de indign. & in illis iuribus notatur.

1 Supereſt, vt modo videamus quando datum videatur palam, & quando clam ſucceſsiue quando fiſcus auferat, vel non, & quãtum auferat cum nonnullis quæſtionibus apendicibus.

2 Circa igitur propoſitum quęſitũ, Bar. poſt gloſ. in l. Lucius. §. in teſtamento. ff. de legatis primo, conſiderat tres caſus: nam quandoque teſtator palam relinquit non capaci, vt quia in teſtamento nuncupatiuo coram ſeptem teſtibus, aut in inſtrumento facto in loco publico pater det, vel leget filio ſuo ſpurio vnum ſuum potere, & hoc caſu legatum, quidem non valebit, nec fiſco applicatur, ſed remanet apud ſucceſſores patris vti pro non ſeriptum, & datum per patrem poterit per hæredes vendicari, vt probatur in dictis iuribus. Alexan. in l. ex facto, §. fi. ff. de vulg. & pup. Socin. iuni. conſil. 3. nume. 18. in 3. vol.

Quandoque vero teſtator nullam mentionem facit de incapace, ſed alicui relinquit, & in eius fidẽ poſuit tacite, vt daret incapaci, & tunc aufertur ab eo, & applicatur fiſco, d. l. 1. & l. non intelligitur, & d. l. in fraudem, & eſt communis omnium traditio.

3 Quandoque vero teſtator exprimit cui reſtituatur, ſed non clare, vt quia teſtator dixerit, hæres mi dato fundum illi quem ſcis, nec eum nominat, & tunc aliqualis præſumptio inſurgit tacitæ fidei contra iura, & de perſona improbata, ſed non tanta quę ſufficiat, niſi probetur relictum perſonæ incapaci, ſic Bartol. in d. §. in teſtamento per illum text. poſt glo. ibi ſequuntur Imol. Cuman. & Pau. & ad hoc etiam videtur caſus in d. l. non intelligitur, in princ. de quo reddit rationem gloſſ. ibi: quia teſtator potuit in ſuo teſtamento loqui, quo magis modo ſibi libuerit, ideoque per ea ſic ordinata fiſci patronus non obtineret cõtra hęredẽ: vnde ex euẽtu cauſa declarabitur: quia ſi daret incapaci fiſcus auferret ſic Paul. & Ang. ibi, & ante eos Barto. in l. fi. nu. 6. ff. de indign. per tex. in l. ſed, & Iulianus, §. proinde. ff. ad Macedon. Quare ſic declarandus eſt Bar. in d. l. non intelligitur. §. 1.

4 Sed attende: quia materia non eſt perfecte declarata, & reſoluta, quare dic, qđ clã in fraudẽ legis ꝑſonę incapaci relicta detegi poſſunt per ſcripturas, & per cautiones priuatas ſubſecutas inter honorantem, & honoratum ad commodum perſonę incapacis, item per teſtes, & per alias manifeſtas probationes, vt inquit tex. in d. l. non intelligitur, in prin. & in §. tacite autem, & in l. in tacitis. ff. de leg. 1. & in l. in fraudem. ff. de indig. Manifeſtas autem probationes intellige, ideſt apparẽtes, non tamẽ per publicum inſtrumentũ: quia ſic non diceretur clam factũ, ſed palam ſic Bar. in d. l. in tacitis.

5 Vbi inquit palam videri factum cum quis promittit per public. inſtrumentum dare incapaci: clam autem cum per ſcripturam manu ſua factam. Intellige cum teſtamentum factum fuit bonafide in loco publico, ſecus autem ſi in ſecreto per notarium amicum, & pręſentibus amicis, perſonis ignotis aut exteris, tunc enim qa contenta in teſtamento pro ſui natura nõ venirent in cognitionẽ vniuerſorũ proinde factũ diceretur clam, ſic Bart. in d. l. nõ intelligitur, §. tacitè & in d. l. in fraudem. Paul. Caſt. in d. l. in tacitis.

Põt ẽt de tacita fide probari ex diſpoſitis per teſtatorẽ in ſuo teſtõ, & codicillis, cuiuſmodi duo exempla retulerunt Iure conſ. in d. l. nõ intelligitur, & in l. ita fidei. ff. de iure fiſ. Itẽ & ex cõiecturis legitimis tacita fides ꝓbaẽ: pulchre Saly. in l. ẽt nu. 7. C. ad leg. Falc. plene Lud. Bolog. conſi. 24. & Excell. Mantica in ſuo tract. đ cõiect. vltim. vol. libr. 10. titu. 4. num. nono.

Iterum fraus tacitaque fides de facili præſumeretur, ſi hæres incontinenti poſt mortem teſtatoris, vel etiam aliquo

interuallo

interuallo adhibito magnam hęreditatis, ac bonorum partem ſpurio reſignaſſet ex titulo lucratiuo. Corn. conſi. 310. col. 1. in 1. intelligendo quo ad præſumptionem non quo ad effectum plenę probationis.

6 Notandum tamē eſt, quia tota vis cōſiſtit in deducendo, quòd honoratus fidem ſuam aſtrinxerit de dando incapaci: nec ſufficeret allegare, defunctum clam & tacite incapaci reliquiſſe, etiam quod aliqua ſuſpicio concurreret, ſed oportet deducere, & probare, quòd hæres tacite, & clam fidē ſuam aſtrinxerit: ſic ſenſit Bartol. in d. l. in tacitis, & in d. l. non intelligitur: explicite Angel. in l. hæreditas. col. 1. C. de indig. & in d. l. Lucius. §. in teſtamento, Bal. conſ. 48. nu. 4. in primo. Alex. conſil. 282. ſub num. 5. in 7. & in eod. caſu late Barbat. conſ. 46 col. 2. in 1. Dec. conſi. 311. col. vlt. & hęc maxime cum incapaci non fuit facta reſignatio.

7 Ad probationes autem faciendas, poterit fiſci patronus adducere poſitiones, quibus reus per iuramentum ſuæ credulitatis reſpondere debeat, ſic Bar. in d. l. non intelligitur in §. tacite: & in l. fi. col. 3. ff. de indign. & in ſuo conſi. 194. Checus: Soc. iun. conſi. 180. nu. 34. cum. ſeq. in 2.

8 Excuſantur tamen filiusfamilias & ſerui, ſi parentibus & patronis ſuis tacitam & clandeſtinam fidem pręſtiterint gloſſ. magna in d. l. non intelligitur, vbi ad hoc plura iura ſimilia inducit, ſed eſt caſus in d. l. in fraudem. §. recte. ff. de indign. & in l. ſi tacitum. ff. ad leg. Fal. not. Bal. in l. etiā. C. ad leg. Falcid.

9 His autē ſic declaratis quęro: teſtator ſibi hęredem inſtituit vxorē ſuam: quā grauauit vt poſt illius mortem diſtribueret bona ſua in pauperes arbitrio ſuo eligendos. Mulier veniēs ad mortem elegit ſpurium filium teſtatoris, an ex hoc præſumatur fidem accommodaſſe, Bar. in d. l. Lucius: §. in teſtamento. concludit, hinc non ſuboriri efficacem præſumptionē taciti fideicommiſsi. ſequuntur Paul. & Ang. ibi Sed vtrum ſpurius capere poſsit Bart. vt aduertit Pau. Caſtr. vr̄ ſentire pro ſpurio, ſed certe Bart. nihil explicat. ſed idē Bar. in l. fi. col. 2. ff. de indig. aperte decidit contra ſpuriū, quia videretur capere a patre teſtatoris quoniā electus ab hærede ex vi diſpoſitionis paternę per tex. in l. vnū ex familia in prin. ff. dę leg. 2. & ita conſuluit Bar. d. conſi. 194. Checus. & hanc firmauit Paul. Caſtr. in d. §. in teſtamento poſt Io. Andr. per eum relatū. adducit præmiſſam rationem, & quia ingenerali grauamine iniuncto hęredi non includitur pſona incapax. l. Lucius. §. Lucius Titius. ff. de leg. 3. Notandum eſt, quia Paul. Caſt. ibi inaduertenter reprehendit Bart. de hoc autē puncto latius fuit ſupra dictum nu. 232.

10 Rurſus quæro hæres palam grauatus, ſpurio relictum exhibuit, vtrum fiſcus vel alius poterit vendicare Paul. Caſt. in d. l. Lucius. §. in teſtamento: poſt Bal. in l. eam quam nu. 21. C. de fideicom. determinat fiſco locū eſſe per tex. in. l. poſtulāt. §. fi. ff. ad Treb. ſenſit explicite Cæpola caut. 38. verſi. quinta cautelā.

Contraria opinio magis placet: quia relictum ſpurio palam pro non ſcriptum eſt fauore hæredis: & ideo apud eum remanet, quilibet autem poteſt fauori ſuo renunciare l. pen. C. de pactis. ideoq; videtur, quod hæres grauatus impune poſsit ſpurio filio relicta palam perſoluere nempe donatio ab eo in ſpurium eſt: cum ei det nullo iure cogente l. donari. ff. de reg. iur. l. hoc iure. §. donari. ff. de donat. & in puncto ſic decidit Ro. conſi. 43. in 3. dub. & conſ. 478. & Crauet. conſi. 200. num. 9. Poteſt autem hæres in ſpurium etiam de bonis patris defuncti conferre: cogita tu quia paſſus eſt controuerſus.

11 Hæc autem ſecunda ſententia non procederet, cum teſtator grauat hæredem vni ex pluribus præſtare: nam ſi ſpurium de iure prohibitum elegerit: quia is incapax eſt alij coniuncti vocarentur ad totum relictum ad ea quę Bald. not. in l. eam quam nume. 56. C. de fideic. Fulgoſ. conſi. 44. quidam ad finem, & dixi ſupra. & ſeruiunt quæ habentur in d. l. vnum ex familia.

Iterum

12 Iterum quæro, an ex eo quod teſtator relinquat perſonæ ſibi coniunctæ, quæ iti dem coniunctionem annexam habeat ad perſonam capere prohibitam,& a teſtato re valde dilectam, efficax colligatur coniectura taciti fideicommiſsi text. eſt pro negatiua in l.fi.& inde colligit Bart.ff.de indig.idem Bar.in d.conſ.194.col.1.Ro. conſ.478.Boſius in tit. de his quib.vt indign.ſub nu.12.

13 Vlterius quæro teſtator inſtituit filiũ ſuum ſpurium non nominando eum pro tali cui aliquẽ ſubſtituit: qui quidem ſub ſtitutus tacitam fidem non dedit: certe hoc caſu fiſcus non aufert, ſed ſubſtitutus capit ſic in terminis Alex.d.conſi.202. in 7.& Barbat.conſi.46.in 1.

14 Quinto quæro,an ad effectum vt fiſcus capiat ob tacitam fidem datam requiratur ꝓmiſsio obligatoria, an vero ſufficiat ſimplex pollicitatio. text.in l. in fraudem ſentit pro pollicitatione,& clare Paul.de Caſt.in l.in tacitis.ff.de leg.1.Corn.conſil.310.col.2.in 1.

Contra quòd requiratur promiſsio ób ligatoria firmat Bald.in d.l.in tacitis. Sicul.d.conſ.46.col.3.nu.16.in 1.poſt alios per eum adductos cum Bal.tenuit d.Mãtica in ſuo tract.de cõiect.vlt.vol.lib.10.ti. 4.nu.8. Ego autem arbitror promiſsionẽ in propoſito ſatis eſſe,quæ facta fuerit inter defunctum & honoratũ licet incapax non interuenerit.

15 Sexto quæro, nam hæres licite poteſt de rebus ſuis conferre in ſpurium teſtato ris,& nulla lex prohibet, immo & de bo nis hęreditarijs ipſius teſtatoris,remota ta men tacita fide, ſed quęro an in vita teſtatoris poſsit hæres dare fidem de dando de ſuis proprijs bonis ſpurio ipſius teſtatoris,vel alteri incapaci,ſic vt fiſcus nõ auferat, concluſiue dicas, aut promiſſor habet a teſtatore ex libera eius diſpoſitio ne,& eo caſu non capit ſpurius: quia promiſsor non videtur dare de ſuo, ex quo tã tumdẽ a teſtatore cõſequitur,ad hoc text. in l.in fraudẽ.ff.de indign.not.Bar.in l.ita fidei,§.patronus. ff.de iure fiſ.& in l.fi.col. 2.ff.de indign.& in l.quod conditionis.ff. de cond.cau.mor. aut promiſſor non habuit a teſtatore,& nihil repugnat,quia de ſuo largitur, vt explicat text. in ratione ſui in d.§.patronus. Aut habuit a teſtatore,& tunc aut habuit, quia neceſſario relinquere tenebatur,velit,nolit, & adhuc promiſsio non eſt improbata:quia ille de ſuo nõ de eo,quod eſt teſtatoris largitur, exemplum in legitima debita patrono,ca ſus eſt in d.§.patronus,ſic etiam in legitima debita filio,aut neceſſario relinquere non tenebatur,ſed poſt relictam hęreditatem poterat hęres ipſe deducere etiam in uito teſtatore veluti Falcidiã, & Trebellianicam,& hoc caſu,quia has quartas ca pit ex iudicio teſtatoris fiſcus auferr:caſus eſt in l. ſi quilibet., ff. de indign. fortiori enim iure debetur legitima patrono filijs & alijs, quã debeãt Falcidia hæredi ſcripto, & dictum fuit in materia ſupra nume.220.

16 Septimo quæro an tacita fides adhibita per hæredem, vel legatarium in priori teſtamento,illo rauocato, factoque nouo teſtamento in quo hæres vel legatarius pariter ſint honorati,prout in primo, vel etiam minus,an tacitum fideicommiſſ. cõ uentum in primo videatur reuocatum

17 Nam de iure planum eſt relicta in primo teſtamento per ſecundum ipſo iure reuocari l.ſi iure.ff.de leg.3. item ab vno teſtamento,quo ſit reuocatum non ſumitur repetitio ad ſecundum. Ideoque ſi teſtator leget Titio fundum quem alienari prohibeat extra familiam, deinde reuocato eo teſtamento aliud conſcripſerit,in quo ſimpliciter eundem fundum Titio legauerit; conditio illa de non alienando non cenſetur repetita per tex.in d.l.ſi iure per quẽ poſt Dyn.ſic cenſuit Bar. in l. Statius Florus.in prin.ff.de iure fiſ.& eſt com munis traditio,nempe per ſecundum teſtamentum voluntas in primo mutata cẽſetur.Alex.conſi.70.col.5.in 2.Ruin.conſil.90.nu.13.in 2.Curt.iun.conſi. 163.nu. 14.Clar. in §.teſtm̃,q.76. in 3.regu.quicquid attẽtauerit Corn.in conſi.275.in 4.

His

His non obſtantibus veritas eſt, reuocato primo teſtamento, non videri reuocatum fideicommiſſum tacite iniunctum, modo in ſecundo ille idem ſit honoratus licet non tãtum prout in primo, caſus eſt in d.l. Statius Florus in prin. & in l. 3. ff. de proba. vbi iureconſ. rationem reddit: quia ſecreti ſuſcepti ratio plerumque do minis rerum ſuadet, eos ita hæredes ſcribere quorum fidem elegerunt. Ex qua ſane ratione Bal. ibi in lectura antiqua infert idem eſſe etiam cum teſtator relinquit alicui capaci, nec ob. tex. in d.l. ſi iure: quia loquitur in legatis & fideicom. relictis in teſtamento, quæ ex teſtamento petuntur: non in relictis extra teſtamentum per tacitam cautionem: ſic Barto. in d.l. Statius.

18 Octauo quæro quando requiratur quẽ eſſe incapacem vt ab eo fiſcus ob tacitam interpoſitam fidem auferat: dic quod requiritur incapacitas tempore teſtamenti & tempore mortis teſtatoris: ſi enim fuiſſet capax vtroque tempore, proculdubio tacita fides non noceret. idem ſi tẽpore teſtamenti capax fuiſſet: niſi in futurũ quoque caſum ſuperuenientis incapacitatis promiſiſſet: nam hoc vltimo caſu fiſcus auferret priori vero non, l. in fraudẽ. §. 1. de indig. Item ſi tempore teſtamenti fuiſſet incapax tempore vero mortis capacitas ſuperueniſſet, data fides non prodeſſet fiſco caſus eſt in d.l non intelligitur. §. quando autem. ff. de iure fiſc. vbi Bar. ita diſtinguit; item ſi indignus ille præobijſſet teſtatori ſimiliter tacita fides promiſſori non obeſſet. l. fina. §. 1. ff. de indign. Dubium eſt an ob ſuperueniẽtem capacitatem tempore mortis teſtatoris legatum alias inualidum confirmetur ad commodum legatarij. Bar. in d. §. qñ aũt: & in l. 1. ff. de reg. Cathon. diſtinguit.

19 Quia aut legatum erat inualidũ ex perſona legatarij & ſuperueniente capacitate confirmatur. quia in tali ſpecie locũ non habet regula Cathoniana. l. interuenit. ff. de leg. præſt. Bar. in d.l. 1. verſ. venio ad ſextum; idem cum legatum eſt inualidum ex perſona legantis & legatarij tali defectu cui teſtator ſolus prouidere non poterat veluti in ſpurio, nã ex ſolo facto patris non legitimatur: cõfirmatur enim habilitate ſuperueniente, Bar in d §. quã do autem, & in d.l. 1. in 4. memb & in ɔſ. 193. Checus de Spoleto.

20 Nono quæro an fiſcus ob tacitam fidem datam auferat portionem illam tantum quam dare incapaci promiſerat: an vero totum, quod habuerat a teſtatore. quęſtio eſt notabilis: nam quod totum auferat videtur caſus in l. cum facili. ff. de iure fiſ. in l. ſi ſequens. ff. ad Sillan. in l beneficio. ff ad leg. Falc. & in l. etiam. C. eo & in pũcto. no. Bal. d. l. etiam, in pen. q. ad hoc ẽt tex. in l. cũ quidam. § in tacito. ff. de vſur. vbi dicitur in tacito fideicõmiſſo omne emolumentum eſſe hæredi auferendum & fiſco pręſtandum: Quinimmo videtur, qđ pœna deportationis cõ publicatione bonorum ſit plectendus l. vnica. C. de his qui ſe deferunt: lib. 10 In contrarium eſt veritas per tex. apertum in l. eum qui. §. pro parte. ff de indig. & in l. ex facto. §. Iulianus. & ibi no. Alex. & Iaſ. ff. de vul. vbi propterea reprobant deciſionem Bal. adducunt rationem. quia in eo in quo quis deliquit puniri debet ne alioquin pœna delicti metas egrediatur l. reſcriptum. ff. de indig. & hanc habuit Bal. in l. cum virum. C. de fideic. per illa iura. nõ ob. iura in contrarium adducta: nã hæres in vniuerſum fuerat rogatus: ideoque Falcidiam ſeu Trebellianicam non ex diſpoſitione teſtatoris, ſed legis beneficio capiebat: quo quidem facilius priuatur cum in legem commiſerit, quam prouiſione hominis teſtatoris, qui in eum legatum vel aliud contulerat vltra tacitum fideicommiſſum: ad hoc gloſſ. & quæ ibi notãtur in l. aſſiduis. C. qui potior. & in hac reſidet Boſ. in tit. de his quib vt ind. nu. 13. & fuit diſtinctio Alex. in l. Marcellus. §. quidam liberis ſub nu. 2. ff. ad Treb. dixi in ti. de indig. Tenetur tamen ad reſtitutionem omnium fructuum & emolumentorũ præceptorũ ex re, quã fiſcus ſibi vti

indigno

indigno aufert: iſte eſt caſus in d. §.in tacito. etiam ante litem motam quamuis ex benignitate ad eorum vſuras non teneatur.l.eum qui in princ.ff. de indign.

Non obſtat tex.in d.l.unica: nam procedit quando hæres ſtudioſe celat fiſco & illi cui rogatus fuerat dare & ſic in fraudem vtriuſque veluti explicat Barto.ibi.

21 Decimo quęro an quę dicta ſunt de ſpurijs vt fiſcus auferat ob tacitam præſtitã fidem ſimiliter locum habeat in alijs incapacibus veluti deportatis, bannitis & ſimilibus Bal.in d.l.etiam. C. ad leg.Fal. ſub nu. 3. determinauit pro affirmatiua, & eſt verum in omnibus qui incapaces ſunt odio ſui,quia lex perſonas illas improbat,veluti naturales,ſpurios, bãnitos, deportatos hręticos & ſimiles ſecus crederé ĩ ijs qui nõ odio ſui incapaces ſunt:ſed ex vi generalis regulæ & profeſſionis ſuæ laudabilis veluti fratres minores.

22 Vndecimo quæro quid ſi is qui tacitam fidem prę̃ſtitit non exhibuerit relictum an fiſcus auferre poſſit:concluſiue dicendum eſt,quod ſic,ita enim prę̃ſupponunt iura ſæpius adducta in l.1. in l.non intelligitur in l.edicto.ff. de iure fiſ.in l.in fraudem.ff.de indig. Sed eſt caſus in l.1.C.de his qui ſe defer lib.10. vbi & aliter puni tur. portionem tamen lucratur ſi ſe fiſco deferat,vt habetur in d.l. edicto & in d.l. 1. proxime allegata. de quo latius ſcripſi in tit.de delatoribus.

23 Sed quid ſi promiſiſſet dare in diem vel ſub conditione & ante aduentũ diei & conditionis incapax ille deceſſiſſet, an fiſcus poterit auferre Bar. d.conſ.194.in vlt.dubio concludit pro negatiua.

24 Sed quid ſi fiſcus non auferat,venientes autem ab inteſtato, vel alij cohæredes opponant illum eſſe indignum,& relictũ auferre contendant: dic eos non eſſe exaudiendos, quia fiſci ius, & actio eſt, non priuati, glo.celebris: in l. his conſequenter.§.1.ff. famil. erciſcun. per quam ſic determinauit Bald. conſilio 480. numero 4.in primo.

M. AN-

M. ANTONII PEREGRINI, DE IVRIBVS, ET PRIVILEGIIS FISCI.

Liber Quartus.

Expedita luculenter, & abunde materia de indignis, & de incapacibus: Tranſeo nunc ad alias cauſas ex quibus fiſco acquiritur iuxta tex.in l.1.ff.de iure fiſ.

DE FISCO HEAREDE INSTITVTO, vel aliter beneficiato. Titul.Primus.

SVMMARIVM.

1 *Fiſcus hæres inſtitutus vel aliter beneficiatus per vltimam voluntatem relicta capit.*

2 *Teſtamentum imperfectum nihil valet ad cōmodum fiſci.*

3 *Fiſcus ſuccedens ex teſtamento an teneatur creditoribus ſupra vires bonorum.*

4 *Fiſco ſuccedente debitori an fideiuſſores liberentur.*

5 *Fiſcus appellatione hominis vel perſonæ an contineatur.*

1 FIſco acquiritur ſi in teſtamento priuati, vel qualibet alia vltima voluntate, quid ſibi aſcriptū fuerit, & ſi quidem de teſtamento conſtet: res abſoluta eſt: quod ſi ſurreptum fuerit id denunciari ſolet l.1. & l. in fraudem §. qui autem. ff.de iure fiſ.teſtamentum autem ſolemne eſſe debet.

2 Alioquin ex teſtamento imperfecto nec etiam fiſcus capit l. ex imperfecto.C. de teſtam. arguēdo a principe ad fiſcum, quorum æqualis eſt ratio l. fiſcus cum in priuati. ff. de iure fiſ. l. fina. C. de quadr. præſ.item quia fiſcus vtitur iure communi niſi in caſu ſubiecto reperiatur ſpecialiter priuilegiatus ad gl.in l. item veniūt. §.in priuatorum.ff.de petit.hæredit.& qa lex in d.l. 1. ſignanter loquitur cum princeps fuit hæres inſtitutus. dices tu, quomodo quæritur fiſco,cum princeps hęres inſtituitur, ſiquidem princeps habeat patrimonium priuatum ſeparatum a ratiōe fiſcali, vt dixi in prima parte.intelligo cū princeps vti princeps, ratione principatus honoratur,ſecus ſi vti priuatus, & eo caſu fiſcus per ſuum procuratorem ſibi acquirit hæreditatem.l. 1.ff.de offi.procu. Cæſ. procurator vero priuati hæreditatē adire nequit l.Paulus.ff.de acquir.hæred. iuxta communes traditiones.

3 Sed hic quæſtionis eſt an fiſcus hæres teſtamentarius inuentario non confecto teneatur creditorib. ſupra vires bonorū iuxta l.fi.C. de iur. deli. Barto. in l. 1.§.an bona. ff. de iur.fiſc.ſentit pro negatiua,in

priuilegium

priuilegium fiſci, cui aſſenſit Bal. in l. etiã. verſi. quæro an fiſcus. C. ad leg. Fal. vbi in quit, quòd cedendo hæreditatem liberatur. ad hoc tex. in l. non poſſunt. ff. eod. & ita obſeruatur in curia Delfinali ſic Gui. Papa q. 333. & 571. Contra tenuerunt Imo. Rom. & Alex. in rub. ff. de acq. hær. Iaſ. in l. fi. in prin. C. de iur. delib. per tex. in §. pe. in Auth. de hær. & Fal. ibi in omni perſona, ſiue priuata, ſiue militari, ſiue ſacerdotali, ſiue imperiali: vbi ita tenuit Ang. & idem Ang. in l. 1. §. hæc ſtipulatio. ff. ſi cui plus quam per leg. Fal. Item, quia fiſcus in dubio vtitur iure priuati d. §. in priuatorum cum glo. & huic opinioni aſſenſit etiam Ang. in l. 3. C. ad leg. Iul. de vi publ. poſt Inn. in c. in pręſentia, ext. de proba. quatenus concludit, quod nullus vniuerſalis ſucceſſor, qui hæres nõ ſit, nõ teneť creditorib. vltra vires bonorũ. Contraria vero diſſoluunt, vt tex. in d. §. an bona, & in d. l. non poſſunt. procedant cum bona deferuntur fiſco vti vacantia, vel quia fiſcus auferat ab indigno: nam intelliguntur deducto ære alieno l. ſubſignatum. §. bona, & l. princeps bona. ff. de verb. ſign. Ego autem aduerti, ꝙ tex. in §. an bona refertur ad omnes caſus præcedentes: inter quos continetur, cum princeps fuit hęres inſtitutus: quare Bar. & Bald. opin. verior videtur. & ad tex. in §. pe. in Auth. de hęred. & Falc. poteſt dici, vt procedat, cum Imperator vti priuatus ſucceſsit ab inteſtato vel ex teſtamento, nam retenta alia opinione fateri oportet, quod fiſcus auferens hæreditatem alicui vti indigno, teneatur creditoribus vltra vires, quia hæreditatem capit: quod tamen a vero abeſt. dicto §. an bona: Et iſta reſponſio ad text. in dicto §. an bona corroboratur,

4 Quia appellatione perſonæ in materia ſtricta, & præiudiciali non continetur fiſcus Ant. But. in c. graue in 4. not. de præ bend. Roman. conſi. 400. Grammat. deci. 65. nume. 47. vbi præterea dicit: quod fiſcus eſt perſona repreſentata, appellatione autem hominis fiſcum contineri nota uit Baldus per illum textum, in l. eos. § ſuper. Cod. de vſur.

5 Cum autem fiſcus ſuccedit debitori an confundantur actiones, ita vt fideiuſſor liberetur videndus eſt Bartol. poſt gloſſ. in l. in fraudem. §. principalis. ff. de iure. fiſc.

DE THESAVRIS ET METALLIS. Titulus Secundus.

1 *Theſaurus quid ſit.*

2 *Theſaurus magica arte inuentus Cæſaris eſt.*

3 *Theſaurus inuentus in fundo meo ſiue caſu ſiue induſtria meus eſt.*

4 *Theſaurus fortuito caſu in alieno inuentus diuiditur inter inuentorem, & loci dominum.*

5 *Theſaurus de induſtria in alieno inuentus cedit domino.*

6 *Theſaurus fortuito inuentus in locis ſacris, & religioſis pro dimidia fiſco cedit.*

7 *Theſaurus ex induſtria adinuentus in locis ſacris, & religioſis fiſci eſt.*

8 *Theſaurus inuentus in locis publicis an inuentori pro aliqua parte quæratur.*

9 *Theſaurum inueniens & ſuprimens partem fiſco debitam punitur.*

10 *Theſaurum adinuentum eſſe, alleganti, onus probandi incumbit.*

11 *Vena Metallorum in fundo priuato repertorum pro quanta parte ſint inuentoris, & fiſci.*

12 *Vena metallorum in fundo publico repertorũ cenſentur ad inſtar theſauri.*

13 *Vena lapidum precioſorum de regalibus ſunt ad inſtar metallorum.*

THeſaurus ab aliquo inuẽtus quandoque fiſco defertur, dicit tex. in l. 1. ff. eod. quamobrem quæſtionis eſt an inuentus theſaurus in totum vel in partem fiſco acquiratur: de quo abunde tradiderunt ſcriptores in §. theſauros inſtit. de rerum diuiſ. & in l. 1. C. de theſaur. libro 10. feudiſtæ in capitulo primo, quæ ſint regal. Didac. in repetitio. capitu. peccatum. §. vltimo, de reg. iuris, in 6.

1 Prius

1 Prius autem quam ad deciſioné principalis quæſtionis accedamus: videndū eſt, quid ſit theſaurus: nā Paul. Iuriſcōſ. in l.nunquam nuda.§.1.ff. de acquir.rerū dom.ſic diffiniuit: theſaurus eſt vetus pecuniæ depoſitio cuius non extat memoria, vt iam dominū non habeat.ſic enim fit eius qui inuenerit: quod non alterius ſit: alioquin,ſi quis lucri cauſa,vel metus, vel cuſtodiæ, aliquid ſub terra condiderit non eſt theſaurus, cuius ēt furtum cōmittitur, quam ſane diffinitionem probauit Leo Imperator,in d.l.1.C.de theſau. vbi theſaurum appellat mobilia condita ab ignotis dominis tempore vetuſtiori: ſi enim dominus eſſet notus, dominium ordine ſucceſſiuo in hæredes ſuos tranſiſſet, ac ideo theſaurus inuentori non cederet.

His ſic præmiſſis pro vniueſa materiæ reſolutione has conſtituo concluſiones. Quarum prima eſt.

2 Theſaurus magica inuentus arte etiā in proprio fundo fiſci eſt: dicta l. prima. C. de theſaur. & l. 1. C. de malefic. & mathem.

3 Secunda concluſio: theſaurus per me inuentus in fundo meo,ſiue caſu, ſiue de induſtria meus efficitur. & ita cenſuit Adrianus Imper. naturalem quandam rationem ſecutus, & ſubſequitur Iuſtinian. in d.§. Imperat. & idem quoque cenſuit Imper.Leo,in dicta l.1.

4 Tertia cōcluſio theſaurus fortuito caſu in alieno loco, vel priuato, vel publico,vel Cæſaris,ciuitatis, aut fiſci, inuentus, pro dimidia ad inuentorem, & pro alia dimidia ad priuatum,fiſcum,ciuitatem,aut Cæſarem,loci dominum, pertinet: & ita cenſuit Adrian. referente Iuſtiniano in d.§.theſauros, & eſt deciſum in d.l.1.

5 Quarta concluſio: theſaurus de induſtria & data opera adinuentus, in alienis terrulis: ignorantibus vel inuitis dominis: ſiue priuati,vel alij ſint, domino fundi ſpectat, nullaque inuentori pars ſeruatur; ſic clare decidit tex. in d.l.1. & præſupponitur in §. theſauros: arguendo a contrario.

6 Quinta concl[illegible]: theſaurus inuentus in locis ſacris, religioſis in monumentis, & in locis publicis,pro dimidia inuentoris eſt,& pro alia dimidia,fiſci,ſic in his: decidit Caliſtratus Iureconſul. in l.3.§.ſi in locis. ff. de iure fiſ. vbi æquiparat theſaurum inuentum dictis in locis, ac ſi in locis fiſcalibus, vel Cæſaris adinuentus fuiſſet: & ita ex reſcripto diuorum fratrum conſtitutum fuiſſe refert: intellige dummodo non data opera adinuentus fuerit ad hoc tex. clar. in d.c.1.in ti. quæ ſint regal.

Contra efficaciter obſtat tex. in d. §. Theſauros: vbi expreſſe decidit theſaurum fortuito caſu inuentum in locis ſacris, & religioſis in totum inuentori cedere. Pro concordia horum iurium, gl. & Docto. vtrobique valde ſe contorſerunt: nam Accurſ. ſecutus Ioannem intellexit textum illum procedere, ſecundū quandam naturalem æquitatem fundatā in ea ratione: quod,quæ in nullius bonis ſunt,occupanti conceduntur. Calliſtrati vero reſponſum procedere ſecundum ciuilem rationem, quæ præualet naturali illi æquitati,& attenta hac prima concordia præualeret deciſio tex.in d. §. ſi in locis: quæ tamen non eſt tenenda: quia Iuſtinianus contra legem decreuiſſet poſterioremque ſanctionem improbam tamē tuliſſet.

Quamobrem alio, & ſecundo modo conciliauit glo. eiuſdem Accurſ. in d. §. in ſacris. vbi inquit textum illum procedere,in theſauro ex induſtria,& data opera adinuento & eo caſu medietas inuentori cedat tex. vero in §. theſauros. cum fortuito,fuerit adinuentus,& re vera tex. ille loquitur in his terminis, & huic diſtinctioni concordat gl.in c.ſi quid inueniſti.14.q.5. Verū huiuſmodi diſtinctio non placet,nam,

7 Theſaurus ex induſtria in loco ſacro vel religioſo adinuentus inuentori pro nulla parte cedit,ſed totus fiſco acquiritē.

ſic clare

ſic clare præſupponit tex.in d.c.1. in titu. quæ ſint regal.id etiã ſatis conſtat de mente Leonis in d.l.1.& Iuſtiniani in.d §.theſauros: dum in alienis locis theſauro caſu adinuẽto partem inuentori tribuunt, prę terea tex. in d.§. ſi in ſacris. ęquiparat loca ſacra,& religioſa locis fiſcalib· Cæſaris & tamen conſtat theſaurum in his adinuentorum pro medietate inuentori cedere cũ fortuito adinuenit,& ita ẽt præmiſſis rationibus relatas reſolutiones glo.improbauit Didac. loco præcitato.

Quamobrem alia placet ſententia Angel.Aret.in d.§.theſauros. quam ſubſequitur Eguinar.Barro:ad illum tex.& Didacus loco præallegato, vt ſcilicet attendenda ſit poſterior Iuſtiniani conſtitutio vti derrogatoria ad Calliſtrati reſponſum in locis ſacris,& religioſis:quia cum eiuſmodi loca in nullius bonis ſint,naturali æquitati conuenit, theſaurũ in ijs fortuito caſu adinuentum inuentori cedere,quando quidem dominus non adſit cum quo ſit facienda diuiſio.

Verum cum apud nos loco ſacra,& religioſa pertineant ad prelatos ſi non iure dominij perpetui ſaltem iure cuiuſdam dominij ſeu adminiſtrationis in eorum vita idcirco precitati Doctores dimidiã theſauri,prelato vti domino fundi ſacri, & religioſi adiudicãt: quorũ tñ ſententiæ contradicit gl.in dicto c.ſi quid inueniſti 14 q. 5. Hæc autem Angeli opinio fulcitur ex his quæ ſtatim dicam.

8 Sexta concluſio theſaurus in loco publico inuentus, qui in nullius bonis ſit inuẽtori cedit Bal.poſt Cyn.in l.item lapilli. ff. de rerum diuiſ. veluti in plateis, & vijs publicis ſecutus eſt Didac.loco ſupra alleg. Aluarot. dict. capitulo. 1. columna penultima in titu. quę ſint regal. Caſſan. in conſuetud. Burgund.rubr. prima, §.1. num.7.modo tamen fortuito adinuentus fuerit.

Communiter tamen reijcitur horum ſententia, per text. in d. §. ſi in ſacris, & in d. §. theſauros. nam text. illi ſpeciatim loquuntur de locis publicis attamen inuẽtori caſuali dimidiam tantum tribuunt.

Et ſolutio tradita per Didac. poſt alios quod illa iura non loquantur in locis publicis,quæ ſunt in nullius bonis,ſed in locis publicis.i.quæ Reipubl.ſunt:,p vt Cæſaris fiſci,vel alterius priuati: nõ cõcludit nec reſoluit.quia Iuſtinianus expreſſe cõſtituit de locis fiſcalibus.Cæſaris, ciuitatis,& publicis:idcirco publica loca de q̃bus textus ille meminit non ad loca ciuitatis,vel Principis referri poſſunt.

9 Septima concluſio: inueniens theſaurum,cuius partem fiſco pertinentem ſuppreſſerit, totum,cum altero tanto cogitur fiſco inferre.l.non intelligitur.§. fin. ff.de iure fiſ.vbi gl.in verbo totũ,declarat,quãta ſit pœna per legem conſtituta.

10 Octaua concluſio, allegãti theſaurum inuentum in fundo ſuo, & proinde partẽ petenti onus probandi incumbit, theſaurum eſſe.ſic Io.Faber. & Angel. Aret. in d.§. theſauros: & probabit, deducendo, de eo non extare memoriam, ad not.in l. ſi arbiter.ff.de proba. vtrum autem in ſuo adinueniſſe dicantur:Dominus directus; Dominus vtilis. Vſufructuarius, maritus, creditor,& poſſeſſor q̃ præſcripſit, copioſe ſcripſerunt Ang.Are.in d.§. theſauros: Aluar.& Affli.in d. c. 1. Adde tu ꝙ licet de iure ciuili ſic vt ſup.deciſum ſit, attamen ex principum cõſtõnib. ex regionũ cõſuetudinib.varie & aliter ,puiſũ extitit

11 Nona concluſio metallorum in fundo priuato repertorum, Decima debetur fiſco,Decima domino fundi, & reſiduum eſt metallarij,Qui tamen in ingreſſu officij ſoluere debet octo ſcropulos illius metali ſemel tantum, & vlterius annuatim, ſi aurum fodit, ſeptem ſcropulos. ſi vero aliud metalli genus, libram vnam illius metalli vnciarum 14. portionem autem metalli eidem remanentem fiſco vendere tenetur: ſic deciditur in l. 1.2.& 3.C.de metal. libro 11. vbi Bartol. & Doctor.

Dubium eſt an dicta iura ſint correcta per tex. in d. cap.1. in verbo argentariæ:nam quod ſint correcta, ſenſerunt

Aluarot.& Præpoſ.Mediolan.ibi. contra vero, quod non ſint correcta & ius regale conſiſtat in ea decima fiſco debita,tenuerunt Iſern.& Afflict. in d.c.1.in dicto verbo,& deciſum,refert idem Affli.in deciſ.321.in regia:& fuit opinio gl. in l.inter publica.ff.de ver. ſign. quam probauit Alciat.ibi,& eſt verior. quia vitãda eſt iurium conrrectio,ſic Vldar.Zaſ. conſi.16. fol.11.nu.67.& 68.in 2.

12 Decima concluſio: metalla in ſolo publico reperta ad principem pertinent: Mart.Laud.in d.c.1.Florian.in l.ſed ſi inter duos:§.quæſitum.ff. de vſufr. Iacob.in inueſtit. in verbo: cũ argẽtindios:ſeruata parte inuentori ad exemplum theſauri.

13 Vndecima concluſio : venæ ſaxorum precioſorum,veluti Marmoreę & Coctariæ ſubterraneę non in ſuperficiem fundi, ſunt eiuſdem conditionis prout venę metallorum:ſic Paul.Caſtr.in l.diuortio. §.ſi vir.ff.ſol.mat.& latius in ſuis conſilijs.3.4. & 23.in 2. vol. ſecutus eſt Affli. in dictis locis, vbi infert venã lapidum ex quibus cõficiunt allumina itidẽ eſſe đ regalibus.

14 Duodecima concluſio: pro inquirendis metallis & ſaxis precioſis ſubterraneis licet etiam dominis inuitis ingredi fundos alienos,dum tamen ſine læſione domini in fundi ſuperficie:ſic Paul.Caſtr. in l.diuortio.§.ſi vir.ff.ſol.ma.Cepol.in tract.ſeruit.in tit.de monte, vbi dicit ob publicã vtilitatem ita conſtitutum fuiſſe in metallis, & ſaxis precioſis: non in lapidicinis, quæ communiter reperiuntur,& eſt caſus in l.quoſdam,& in l.cuncti.C.de metal & no.Alex.ibi in additio.ad Bar. in l.1. Intellige tamen non licere metallarijs propria ſua auctoritate id facere , ſed prius obtẽta inueſtitura,& priuilegio a Principe ſoluẽdo vt dixi ĩ 9. cõcl. & latius ĩ hac materia ſcribit Egid.Boſ.in tit.de metal.

DE BONIS VACANTIBVS.
Titulus Tertius.

1 *Bona vacantia fiſco deferuntur.*
2 *Inteſtatus quis ſit.*
3 *Succedẽtes abinteſtato,de iure ciuili aut prætorio fiſcum excludunt.*
4 *Vxor in ſucceſsione præfertur fiſco.*
5 *Affines non ſuccedunt,ideo fiſcũ non excludũt.*
6 *Adoptiui fiſcum excludunt.*
7 *Naturales & ſpurii an fiſco in ſucceſsione præferantur.*
8 *Socius in re per Principem donata vacante per mortem ſocii fiſcum excludit.*
9 *Patronus in ſucceſsione liberti præfertur fiſco.*
10 *Eccleſia in ſucceſsione clerici præualet fiſco.*
11 *Collegium & vniuerſitas in ſucceſsione vnius ſui particularis fiſco præfertur.*
12 *Conſiliariorum ordo ſuccedit conſiliario defuncto,excluſo fiſco*
13 *Militi defuncto ſuccedit legio illa,in qua militabat fiſco excluſo.*
14 *Peregrino defuncto abſque hærede epiſcopus capit eius bona.*
15 *Obſidum bona fiſco quæruntur.*
16 *Expſitis ſuccedunt hoſpitalia.*
17 *Furioſo defuncto ſuccedit eius gubernator.*
18 *Tutor an ſuccedat ciui defuncto ſine hærede.*
19 *Ciuitas nõ ſuccedit ciui defuncto ſine hærede.*
20 *Patriæ charitas maxima eſt.*
21 *Bona vacantia deferuntur fiſco illius loci vbi bona ſita ſunt.*
22 *Bona vacantia vtrũ fiſco ipſo iure acquirãtur.*
23 *Poſſeſsio non acquiritur fiſco ipſo iure quamuis rerum dominium ſit.*
24 *Fiſcus pro bonis vacantibus agit petitione hæreditatis.*
25 *Fiſcus pro bonis vacantibus non tenetur vltra vires bonorum.*
26 *Bonis vacantibus fiſco delatis,an teneatur ad præſtationem legatorum, & fideicommiſſorũ.*
27 *Codicilli exigunt aditionem hæreditatis, vti in eis relicta debeantur.*
28 *Bona vacantia deferuntur fiſco ſi omnino vacent.*
29 *Bona oĩa quæ domino carẽt an ad fiſcũ ꝑtineãt.*
30 *Vaccantiũ bonorũ in fiſcũ cogendorũ practica.*

1 VAcantia bona fiſco deferuntur.l.1.ff.de iur.fiſ.& l.1.per totum.C.de bo.vac. lib. 10. nil mirum, quia de regalib. ſunt c.1.in tit.quę ſint regal. vbi feudiſtæ omnes.

Bona autem dicuntur vacantia,(quæ proinde nullum legitimum dominum habent:) illius qui inteſtatus deceſsit

nullo

nullo relicto legitimo hærede, inteſtatũ aũt accipe eũ qui nullũ fecit teſtamentũ, vel cum feciſſet, ex eo tamen, hæreditas adita non fuit, vel adiri non poteſt. l. inteſtatus. ff. de verb. ſign. l. 1 ff. de ſuis & leg. l. 2. ff. de iniuſto teſt. §. 1. inſti. de hære quæ ab inteſt. defer. & ſic tradidit Alex. ĩ rub. ff. de acquir. hæred.

3 Intellige eum deceſsiſſe ſine legitimo hęrede, qui neminem reliquit ex linea deſcendente, aſcendente, vel tranſuerſali, agnatitia vel cognatitia, vſque ad x. gradum, qui vel quę ſine viro aut vxore obierit: Omnes enim perſonę de iure ciuili, vel prætorio admittuntur ad ſucceſſionẽ inteſtati defuncti, præferuntur fiſco, d. l. 1. & l. vacantia. C. eo. & l. 2. C. de peti. bo. ſubl. lib. 11. & eſt caſus in l. 1. C. vnde vir & vxor. Et adde, ꝙ veniens ad ſucceſsionem tenetur probare gradus conſanguinitatis nec ſufficit ſi in gñe probet: ꝙ ſe viciſſim conſanguineos appellabant: ſic poſt Maſuer. & recte tradidit Tiraq. de retr. mun. § 1. gl 19. nu. 9.

4 Amplia, vt etiam vxor, quę in quartã bonorum ſucceſſit ad tex. in Auth. pręterea. C. vnde vir & vx. recuſantib. aut aliter excluſis tranſuerſalib. ſuccedat ipſa in reſiduo hr̃ditatis fiſco excluſo, quinimo trãſmittit ad hr̃des ſuos per ius accreſcẽdi, vel attrahẽdi reſiduũ hr̃ditatis ſic pulchre Corn. ɔſ. 324. in 4. Affines aũt, q̃a iure affinitatis ſucceſsio nõ deferẽ. l. affinitatis. C. cõ. d̃ ſucceſ. fiſcũ ñ excludũt: adeo vt fiſcus ſocero pręferatur. Ful. Ro. Paul. Alex. Iaſ. & Dec. in d. l. 1. C. vñ vir. & in d. l. affinitatis per ſcribẽtes ibi Bal. in l. fi. col. 4. C. vnde legit. q̃uis idẽ Bal. in aliã ſñiam ductus ꝯ deciderit in d. l. 1. ꝑ quaſdam ſuas rationes arguẽdo a viro, & vxore ad ſocerũ & ſoceram. Et male, quia hęreditates defunctorum ex legibus deferuntur. §. 1. inſt. de hær. quę ab inteſt. defer. Lex autem poſitiua expreſſe loquitur de viro, & vxore, non igitur trahenda ad alias perſonas.

6 Adoptiui aũt, & arrogati, quia legitimi ſucceſſores ſunt l. 2. §. fina. & l. 2. §. hæreditatis ff. de ſuis, & leg. & l. cum in adoptiuis. C. de adopt. proinde fiſcum excludunt gl in d. l. vacantia.

7 Naturales autem, & ſpurij an fiſcum excludant in ſucceſsione aſcendentium per lineam paternam aut maternam, vel tranſuerſalem ſcripſi copioſe ſupra in titulo de incapacibus.

Sunt præterea, & alię perſonæ quæ fiſco præferuntur de quib. per glo. in d. l. 1. C. de bon. vac. & ſequitur Alexan. conſi. 31. col. 2 ĩ 1. & Dec. ĩ d. l. 1. n. 20. C. vñ vir.

8 Socius in re ſibi, & ſocio ab imperatore, & ſupremo Principe donata, ſocio inteſtato defuncto abſque legitimo hęrede in re illa fiſco præfertur. l. 1. C. ſi lib. Imp. Socius. lib. 10. No. tamen, quia iſta nõ eſt vniuerſalis ſucceſsio, ſed particularis in illa re, & eſt veriſsima propoſitio, de qua materia latius ſcribitur in l. re coniuncti. ff. de leg. 3. & in l. ſi mihi & Titio. ff. de verb. obl. & in terminis ſic decidit Bella

9 mera cõſi. 23. n. 5. Patronus quoq; in ſucceſſione liberti fiſcum excludit. §. ſed noſtra. inſti. de ſuc. lib. & l. ſi quis presbiter. C. de epiſc. & cle.

10 Eccleſia in bonis clerici inteſtati defuncti nullis relictis conſanguineis ſuccedit excluſo fiſco temporali l. ſi quis presbiter. C de epiſc. & cler. & ibi not. Bal. Alber. & Caſt. in c. 1. extra de ſuc. ab inteſt. Et in de colligunt Butr. Abb. & alij Canon. Bar. in l. ſi qs filio. §. eius ff. de iniuſto teſtamento. Rota in antiquis: ſub rubric. de teſtament. deciſ. 7. Mortuo Titio, Vbald. de ſucceſſ. ab inteſta. in quinta, & vltima parte prope finẽ, vbi inquit in dubio præſumendum eſſe pro fiſco ſeculari: ꝙ defunctus non fuerit clericus, pro clariori tñ reſolutione diſtingue: quod aut clericus defunctus habet titulum in eccleſia, & in eo caſu eccleſia ipſa particularis ſibi ſuccedit d. capitu. 1. vbi Abbas no. & d. l. ſi quis presbiter, vbi Bald. & Pau. Caſtr.

Si vero non habet eccleſiam in titulũ beneficij, ſed altare tunc altare illi ſuccedit Abb. d. c. 1. nu. 3.

Si autem non haberet nec altare nec eccleſiam in titulū ſuccederet epiſcopus Abb.d.c.1.in fine: non tamen vt ſibi appropriet, ſed in vſus pios vel eccleſiæ cōuertat: idem Abb. in cap. ſeq. & in c.excommunicamus ext. de hæret. eſt verum quod idem Abbas in c.quia diuerſitatem col.vlt.ext.de conceſ. præben. intelligit, quod epiſcopus occupabit pro Camera ſua: quia epiſcopus habet fiſcum ſecundum gl.ibi. Et dixi ſupra in prima parte ſub nu. 71. Afflict.in capitulo primo, in verbo. Bona vacantia num.11.in tit.quæ ſint regal.

Attende, quia in bonis ſtabilibus fortaſſe fiſcus ſecularis excluderet eccleſiam ad ea quæ Oldra.ſcripſit in cōſ.17.cū cō cor.a me adductis ſupra nu.80. in 1.par.

In mobilibus autem,& nominibus debitorum: quia perſonam ſequuntur concluſio ſupra relata procedere poteſt de iure.

Cum autem caſus de facto hic Paduæ accidiſſet per mortē presbiteri Ioannis Alexandrini curati in Villa Trambacarum qui deceſſit relictis quibuſdam mobilibus, & nominibus debitorum abſque hærede,fiſcus huius Cameræ ſucceſſit excluſa eccleſia & bona fuerunt vendita, & diuiſum precium iuxta leges die 19.Martij 1583. Et habita fuit informatio per fidem publicam ex clar. officio publicorum,quod ita obſeruatur in Alma Venetiarū Ciuitate, quæ omnia notanda ſunt.

11 Collegia item licita vniuerſitates, & confraternitates,& curiales, defuncto aliquo de curia collegio vniuerſitate, & fratalea, ſecundum aliquos fiſcum in illius ſucceſsione excludunt l. 1. & ll. ſeq.C.de hæred.decur.& ibi no. Bal. & Sal.Bar.in d.l.ſi quis filio. §.eius.ff.de iniuſto teſta.ſecutus eſt Bened.Cap.conſi. 156. in 2. dubio, vbi concludit: quod congregatio monialium tertij ordinis S.Franciſci iure approbata in ſucceſſione monialis defunctæ fiſcum excludat: ſic & per illa iura,quod vniuerſitas ſcholarium fiſcum excludat in ſucceſſione ſcholaris inteſtati abſque legitimo hærede defuncti determinauit Oliuer.textor, de ſucce.ab inteſ. ad finem operis nu.124.Vbi tamen intelligit quod vuiuerſitates iſtæ ſuccedant in bonis, quæ defunctus ibi habuit non in alijs,& fuit dictū Bal.in l.receptitia in fi. C.de conſti.pec.per tex.in l.diuus cōmodus.ff.de iure fiſ.Dec.d.l.1.C. vñ vir.n.20.

12 Cōſiliarij quoque, & decuriones fiſco excluſo ſuccedunt defuncto ſui ordinis eleganter Sali.in d.l.1.C.de hęred.decu. ſequitur Dec.in dicta l.1.nu.20.& Afflic. in ſ. relatis caſib. ī d. verbo bona vacātia.

13 Miles item de vna legione inteſtatus decedēs abſque legitimis hæredibus ſucceſſores habet cōmilitones de ſua legiōe Bar.in d.l.ſi quis filio.§.eius.

Tu aduerte, quod in materia ſucceſſionum non eſt facienda extenſio de ſimilibus ad ſimilia, quia hæreditates ex legibus deferuntur vt dixi ſupra,n.5.Et ideo extra caſus iure deciſos auctoritatibus Doctorum contra fiſcum non facile eſt ſubſcribendum.

14 Peregrini ſi inteſtati moriantur abſq; legitimis hæredibus: non quidem fiſcus eis ſuccedit: ſed epiſcopus loci bona eorum capit in pias cauſas diſpenſanda, caſus eſt in authen.omnes peregrini. C. cōmun.de ſucceſſ.

15 Obſidum bona per eos in obſidatu quæſita,eis morientibus fiſco acquiruntur. d l.diuus cōmodus.ff.de iur.fiſ.nec de eis teſtari poſſunt l.obſides.ff.de teſta.& vtrobique no.Doct.

16 Expoſitis itidem,ſi decedant, ſuccedit hoſpitale excluſo fiſco, Bald. in l. ſi qua illuſtris,verſ.& ideo expoſitis. C. ad Orfic. ſecutus eſt Oliuer. textor d. loco ſub nume.126.

17 Furioſi quoque,& dementes ſi moriātur: ijque in cuſtodia regimine,& protectione alicuius fuerint: ſuccedit ille: excluſo nedum fiſco, ſed & liberis ac parentibus furioſi, præmiſſa tamen in id proteſtatione: authen. liberi. C. de epiſcop.audiend. & nota. Oliuer. loco prææallegato adducens, quod habetur Lucę

capitu.

capitu. 10. de Samaritano illo.

18 Tutor item in ſucceſſione pupilli, in ætate pupillari defuncti, præfertur fiſco ſecundum glo. in l. quo tutela. ff. de reg. iur. quam ad hoc expendit Bald. in l. nutritoribus. C. com. de ſucceſ. & plures ſequunt quos refert Tiraq. in tract. le mort ſaiſet, in 2. par. in 14. declarat. nu. 4. & 5.

Contra vero tenuit Bar. in d. l. quo tutela. ff. de reg. iur. motus per tex. in d. l. munitoribus: & quia ex lege non defertur ſucceſſio tutori ideo non ad eum protendenda & eius opinio eſt communis ſecũdum Tiraq. loco præalleg. quia tamen in hac re variant opiniones pro medietate difficultatem componendam eſſe cenſuit Borgn. caualcã. in tract. de tutore ſub nu. 336. vbi refert ex facto ita fuiſſe iudicatum in ciuitate Ianuæ.

19 Ciuitas autem, aut alia communitas vel municipium non ſuccedit ob inteſtato ciui ſuo l. 3 §. municipibus. ff de bon. poſ. d. l. 1. C. de bonis vac. vbi caſus in terminis: Etenim ciuitates, & municipia quãuis habere poſsint burſam communem non tamen habent iura fiſcalia: niſi ex Imperatoris conceſſione, vel niſi illum de iure aut de facto in ſuperiorem non recognoſcant: veluti declarat Bart. in d. l. 1. & idem Barto. in l. 2. ff de iur. fiſ. Alex. cõſ. 31. in 1. & latius dixi in 1. par. Affli. d. loco col. pen.

Et adde quod priuilegium in hoc debet eſſe particulare, & proprio principis motu conceſſum, alioquin nihil prodeſſet ſi ad petitionem ciuitatis vel municipij foret indultum, niſi inſerta eſſet particularis clauſula derrogatoria ad iura in contrarium obſtantia vt eſt caſus in l. 1. & 2. C de petit. bonorum ſubl. & ibi no. plene Alexan. d. conſi. 31. Afflict. d. loco.

20 Sed mirum eſt cur patria non præponatur in ſucceſſione, quam antiqua prudentia poſt Deum, & parentes in particularium affectione conſiderauit, & ſtatuit l. 2 ff. de iuſt. & iure, ibi veluti erga Deum religio: vt parentibus, & patrię pareamus: naſcimur enim non tantum nobis, & parentibus, ſed & patriæ. l. 1. §. & generaliter. ff. de ven. in poſſ. mit. ideoque & patria ciues ſuos videtur in poteſtatem habere prout pater filios l. ordine §. fina. ff. ad municip. & dulciſſima nobis patria eſt l. qui habebat in princ. ff. de leg. 3 quã immortalitati Vliſſes prętulit, adeo vt iuris prudentes conſentire videãtur magis ſubueniendum eſſe patriæ quam liberis & parentibus d. l. 2. & not. glo. in c. 1. extra de conuerſ. infidel. & Ambroſ. Sanctus in lib. de officijs inquit: ordinata pietas eſt 1. in Deum 2. in patriam 3. in parentes. Quibus conſonat, quę Valer. Maxim. lib. 5. c. 6. grauiter edocuit; ſic dicens. Reſtat nũc vt patriæ pietas exhibeatur cuius maieſtati etiam illa quæ Deorũ numinibus, æquatur, parẽtum auctoritas vires ſuas ſubiecit. Fraterna quoque charitas æquo animo ac libenter cedit, referens in id plura memorabilia exempla. Marcus item Cicero officiorum ca. 14. ſingulariter in propoſito inquit: omniũ ſocietatum nulla eſt gratior nullaque carior quam ea quæ in republica eſt. vnicuique noſtrum cari ſunt parentes, Cari ſunt liberi propinqui familiares, ſed omnes omnium charitates patria vna complexa eſt: pro qua quis non dubitat mortem appetere, modo ſit patriæ profuturus ad ꝙ plura adducit Marian. ſen. conſ. 35. nu. 11. in 1. Lucas de pęnna in l. filijs. C. de decur. libro 10.

Augetur difficultas, nam ſi collegium ſuccedit vni de collegio, cur ciuitas non ſuccedit ſuo ciui. Huic difficultati occurrunt Bald. & Doctor. Et vera eſt reſolutio, nam Princeps & Rex eſt caput ciuitatis idcirco ciuitas ſuccedit ſuo ciui ex perſona ſui principis q protectionẽ, & regimen ciuitatis habet. & ſic tandem ex alijs reſoluit Oliuer. quo ſupra loco numero 12.

21 Vtrum autem fiſcus loci in quo defunctus obijt, habeat bona vbique ſita, an vero fiſcus cuiuſque loci bona ibi exiſtentia capiat: dic quemlibet fiſcum in bonis ſui territorij ſuccedere Alex. ɔſ 31. in

1. quod eſt duplicatum 111. in 4. Zaſius conſ.17.in 2.Dec.d.l.1.in fi.

22 Sed vtrum vacantia bona ipſo iure acquirantur fiſco, an vero opus ſit agnitione? primam tenuit glo.in l. 1.& in l.vacantia. C. eo. per tex. in l.1.§.an bona.ff. de iure fiſc.

Secundam vero tenuit glo. quam ſequitur Dyn.in d.§. an bona Bar. in d.l.1. & in l. ſicut. §. in decurionibus. ff. quod cui.vniu.no.

Tu vero diſtingue poſt Bar. in d.§.an bona: nam interdum bona deferuntur titulo hæreditario vt quia fiſcus ſit hæres inſtitutus, & eo caſu requiritur additio prout in alijs hæredibus.

Interdum vero bona non deferuntur fiſco titulo hęreditatis, ſed vti vacantia pro ut in propoſito, & hoc caſu non eſt neceſſaria hæreditatis aditio, quia ſucceſſio fiſci in bonis vacantibus non ſapit ius hæreditarium Barto. & Doctores in l.1. ff.de acquiren.hęre.gl.in l.fina.C.de bon. vac. Corn. d.conſi.324.nu.8.in 4. Boſius in ti.de bon.vacan.nu.6.

Quandoque vero bona deferuntur fiſco non per mortem alicuius, ſed per delictum, & tunc fiſco acquiritur ipſo iure dominium per ſententiam legis, vel hominis l. quiſquis. C. ad leg. Iul. maieſt.l. commiſſa.ff. de publican. vbi idem Bar. not. & in ſuo conſil.157. & in d.l.1.C.de bon.vac.quem ibi ſequitur Ang.in addition.Boer.deciſ.267.col pe.

23 Nota tamen, quia vbicunque acquiritur dominium fiſco ipſo iure, vel per ſententiam legis, aut hominis: non tamen transfertur poſſeſsio, ſed opus eſt apprehenſione ſic Bar.in dictis locis per tex.in l.fina.cum materia.C.de ſac.ſan.eccleſ.& in l.cum duobus.§.idem reſpondit.ff.pro ſoc. & in l. cum hæredes. ff. de acquiren. poſſeſſ. Bal. in terminis in c.1.col.3.quid ſit inueſtit. cum multis concor. adductis per Boer.d.deciſ. 167. nu.9. cum ſeq. & in pen.col.

24 Quæ autem actio fiſco competat: dic petitio hæreditatis l.item veniunt.§.pridie, & §. idem & ſi ff.de petit.hæred.l.1. C.eo.Bar.in l.facultas. C.de iure fiſ.libro 10.& in dicta l.ſi vacantia. Corn.cōſ.324. col.1.& nu.8.in 4.Ideoque contra titulo poſſidentem fiſcus non aget petitione hęreditatis Corn.conſ.278.nu.12.in eod.

25 Non tamen tenebitur fiſcus creditoribus vltra vires bonorum Imol.& Alex. in rubr.ff.de acquiren.hæred. Barto.in l. prima,ff.eo.& eſt ratio quia fiſcus non capit bona vti hæres Bar & Doct.ibi Affli. dicto loco nu.20.

Item actiones confunduntur pro rata bonorum.l.in fraudem §.ſi principalis ff. de iure fiſc.

26 Sed vtrum fiſcus cui bona vacantia deferuntur, vt quia hæres inſtitutus in teſtamento recuſet adire hæreditatem, vel decedat hæreditate non adita, teneatur ad pręſtationem legatorum,& fideicommiſſorum.quod videtur,per tex.in l cū fiſco. ff.ad Syllan.& in l.recuſare.§ ſi fiſco.ff.ad Trebell. & in l.quod dicitur. ff. de iure fiſc. ibi ex quibuslibet alijs cauſis, & in l. vnica.§.pen.C.de Cad.Toll. per quæ iura ſic cenſuerunt Bal in l. eā quam.col.3. verſ. item quæritur C. de fideicommiſſ. Saly.in d.§.pen.nu.39.

Contra tenuerunt magis communiter ſcribentes.Ricar.Malumb.& Cyn.in d.l. vnica.§.pen.Pētr.de Bellaper.& Imol.in l.quidam teſtamento.§.quoties.ff.ad Trebellian.Ioan.Faber in§. primo, inſtit.de eo cui bona lib.ca.Raf.Cuman. & Alex. in d.§.ſi fiſco.Paul. Caſt. & Iaſon. in dicta l eam quam, Ripa qui hanc communem dixit in l. ex facto, §.ex facto.nu.6. ff.ad Trebellian.& Claud.in d. §. ſi fiſco. Clarus in ſua pract crimin.libro quinto, §.fina quæſt.78.colum.penul. pro qua eſt tex. in l. ſi nemo.ff.de teſt.tut.& in l.ſi nemo.ff.de regul.iur. & in d.l. eam, quam, & caſus apertus in l. quod diuo.ff.de mā. teſtamento,& in l.4.§.eadem.ff.de fideic. lib.& ibi Accurſ.aduertit.

Ad iura autem in contrarium adducta reſpondetur, videlicet ad tex. in d. l. cum fiſco,& in §.ſi fiſco, vt procedant cū

hæreditas alicui aufertur vti ab indigno, vel cum fiſcus, cui vacantia bona ſunt deuoluenda, expreſſe grauatur, quod fieri poteſt.l.filiusfam.§.inteſtato. ff. de legatis primo tex.vero in d.l.vnica.§.penul.nihil pertinet ad caſum.

27 Et cum fiſcus non ſuccedat in bonis vacantibns vti hæres, ideo legata in codicillis relicta ab hæredibus venientibus ab inteſtato, non prǽſtabit vt Corn. tradit conſil.324.ſub.nu.8.in 4. vbi rationem adducit: quia relicta in codicillis requirunt cõfirmationem per aditionem venientium ab inteſtato.glo.in l.qui filio.ff. de hæred. inſtit.not.Bart. per illa iura in lege ſecunda, & tertia, ff.de fideicommiſſ.lib.dubitabilis tamen eſt iſta deciſio, & contra videtur obſtare tex.in dicto.§.ſi fiſco, id tamen firmauit ipſemet Corn conſi.158.nu.3.in eo.vol.& ad tex.in d.§.ſi fiſco: reſponderi poteſt: vt procedat cũ bona fiſcus habeat alia ex cauſa, quam vti vacantia.

28 Item prædictis adde, ꝙ ad effectum vt bona vacantia fiſco deferantur oportet, vt omnino vacent, qđ ſi feudalia aut emphyteutica ſint ad Dominum redeunt, nec in fiſcum tranſeunt pro iure vtilis dominij ſic concluſit Egid. Bellam. conſi.23.licet ſecus ſecundum eam cum bona propter crimen confiſcantur, quę ſanè diſtinctio mihi non applaudet, quia non video bonam differentiæ rationem inter caſum & caſum.

29 Reſtat, vt videamus, an generaliter bona omnia, quæ domino carent ad ius fiſci vti bona vacantia pertineant, ſane iura oĩa de bonis vacantibus loquentia explicite loquũtur, cũ bona vacant ꝑ mortẽ alicuius qui nullum ſibi hæredẽ hẽat ex teſtamento, aut ab inteſtato, cæterum ſi bona aliter vacent, vt quia dominus pro derelicto rẽ ſuam habuerit dominiumq; illius rei abiecerit, hæc quidẽ occupãti immediate conceditur, l. 1.& per totum titu ff. pro derelicto, & inde notant Scribent. omnes. Quã ſane materiã intelligo ẽt in rebus ſtabilibus, quas verus Dominus & poſſeſſor ex profeſſo pro derelicto habuiſſet, quia naturalis in iure approbata regula eſt, vt quæ in nullius bonis ſunt occupãti concedantur.§.ferę inſt.de rerum diuiſ. & ita ſenſit Cæpola, in tit.pro derelicto. nume.18.explicite Bar. in l.rem, quę nobis in fine. ff. de acq.poſſ. Ideo lapilli, & huiuſmodi res inuentæ, quę ex probabili coniectura antea non fuerunt in bonis alicuius inuentori acquiruntur.§. item lapilli: inſtit.de rerum diuiſ.quòd ſi ex circunſtantijs depræhendi poteſt fuiſſe in bonis alicuius ea res inuenta, nec fiſco aſsignatur, nec inuentori cedit, & ſi inuentor eã rem ſibi appropriet furtum, & rapinã contrahit c.ſi quid inueniſti 14.q.5.Gratian. ſic diffiniuit ex auctoritate diui Auguſt. de verbis Apoſtol.ſerm.19. & de iure ciuili habetur in l.falſus.§.qui alienum.ff.đ furt. tradidit Iaſon. in l. rem quæ nobis. colu.3.ff.de acq. poſſeſ.Didac.in reg.peccatum par.3.§.1. nume. 1. & ſi facta diligenti inquiſitione dominum non adinuenerit epiſcopo loci aſsignanda eſt, vt eam in pauperes, & pias cauſas conuertat, in quas ꝓpriũ dominũ cedere voluiſſe mẽtis eius ꝑſumitur potiuſquã apud inuentorem, vel fiſcum: ad hoc tex.in cap.ſane eadem cauſa & quæſt.not. communiter Canon.in cap. cum tu.extra de vſur. Cæpola dicto loco.num.13.& latius Didac.loco pręall. Quid autem ſit in locis deſertis & incultis, an huiuſmodi vti vacantia, vel vti exiſtentia intra fines regni, & principatus cedant ſupremo domino, an verò in nullius bonis occupanti concedantur. Controuertunt Scriptores, nam Paul. & Socin. in l. 1. in princip. ff. de acq. poſſ. Aret. conſi.17.& idem Socin.conſi.127. in primo concludunt pro Domino territorij, ſumpto argumento a prima dominiorum diſtinctione.ſequitur Ruin.conſil.26.nu.7.in primo.Curt.iun.conſil. 41. nume.9.& 158.col.6. Rolan. Val. conſil. 46.num.34.in 3. contra vero ex plurium auctoritate contendit Ripa in d. l. 1. in princ.nume.14.quaſi ea vti in nullius bonis exiſtentia, ac pro derelicto habita õcupanti cedant, ſed prior opinio verior

 eſt,

eſt,& de facto per Principes ſeruatur, ꝙ ſi conſtaret ea bona aliquando per priuatos poſſeſſa,& per eos pro derelictis habita,tunc occupationi locus eſſet.

30 Practica autem in huiuſmodi materia bonorum vacantium eſt, vt facta denuncia in camera fiſci, & ſumpta ſummaria informatione per teſtes ſtatim per officiales,ac ſcribas in id deputatos deſcribātur bona omnia,quę vacare dicuntur:deinde ad inſtantiam fiſcalium mādato magiſtratus fieri debet proclama,vt ſi quis prætendat ſe hæredem talis defuncti, vel aliter bona illa non vacare,debeat inter certum terminum comparere in camera fiſci,& contradicere, ac iura ſua adducere, & apud nos moris eſt cridas facere etiam in loco vbi bona reperiuntur,eo autem termino tranſacto nemine comparente, ad inſtantiam procuratoris fiſcalis magiſtratus pronunciat bona illa ibi vacātia fiſco pertinere: & facta pronuncia ex decreto magiſtratus, fiſcus apprę hendit illorum poſſeſsionem,& deinde ad eorum venditionem & ſubhaſtationem procedit comparente autem contradictore, iura illius diſcutiuntur: ſic ea practica colligitur ex l.fin.C.de bon vacant.lib.10.& inde notāt Odofr.plat.& alij:Addo ego poſt aprehēſam poſſeſsionem bonorum vacantium ꝑ mortem alicuius,faciendas eſſe cridas,vt creditores vel aliter prætendentes.ius aliquod in dictis bonis comparere debeant ītra terminū alioquin,etc. & hāc practicā in ſtatu Mediolani obſeruādā docuit Boſius in ti.de bon.vacan.n.12 ꝑ huiuſmodi enim cridas factas ex auctoritate magiſtratus, & ſuꝑ negocio publico, imponitur ſilentiū nō cōparētibus in termino,vt a iure ſuo excludantur.ad tex.in l.diffamari.C.de ingē.manū & in l.ſi eo tēpore.C. de remiſ.pign.& in materia Egid.Boſ.in ti.de ꝓclamat.nu.9.cū ſeq. abſentibus tñ creditoribus ꝓclamata iſta nō nocēt ſicuti indicat tex.in d.l.ſi eo tēpore ,ſed vtrū ignorantibus,dubitatur.Sed cum præſcriptio ignorantibus quoq; pręiudicet,idcirco ſub prætextu ignorantiæ excuſationē nō dari determinauit Odofr.in d.l.ſi.poſt appræhenſam per fiſcum poſſeſsionem,& ſubſequitur Boſ.dicto loco.

DE BONIS EORVM QVI MORTEM SIBI CONSCIVERVNT.

Titulus IIII.

1 *Bona eorum qui deprahenſi in aliquo Crimine, aut de eo poſtulati ſe ipſos interfecerunt fiſco deferuntur.*

2 *Fiſcus allegans quem metu criminis ſe interemiſſe probare debet.*

3 *Præſumpta confeſsio in criminibus non impedit probationem contrariam.*

Interficiens ſe ipſum metu criminis ex quo bona non publicabantur, non patitur bonorum publicationem.

4 *Seipſum impune quiſquam vulnerare nō poteſt.*

5 *Membrorum ſuorum nemo eſt dominus.*

6 *Clericus ſe ipſum percutiens, incidit in canonē ſi quis ſuadente.*

7 *Vulnerans ſe ipſum incidit in pœnam ſtatuti loqu nis de vulnerante.*

8 *Interficiens ſe ipſum non inquirit de occiſo,nec propterea eius bona propter ſui ipſius homicidium publicantur.*

9 *Morte extinguntur omnia crimina etiam quo ad pœnam ciuilem.*

10 *Cadauer non punitur etiam interficientis ſe ipſum.*

11 *Auth. bona damnatorum locum habet etiam in interficiente ſe ipſum.*

12 *Interficiens ſe ipſum ob eam cauſam feudum non amittit.*

1 BONA illorū qui depręhenſi in aliquo crimine, aut đ eo poſtulati metu criminis imminentis ante ſentētiam ſuper crimine ꝓ quo bona publicabātur,mortē ſibi cōſciuerunt,in fiſcū deferuntur,qđ ſi doloris impatientia,ęris ve alieni,aut vitæ tedio,alia ve de cā,mortē ſibi intulerint,hęredē hēnt ex teſtō,vel ab īteſtatę,l.3.ff.de bonis eorū,l.1.& 2.C. eo.l.1.cū gl.& l.in fraudē.§ eius bona.ff.de iure fiſ.l.2.C.qui teſt.fac.poſ.pulchre aūt declarat Salyc.in d.l.1.C.eo.Bal. in d.l.2.

2 Tu verò adde quod in dubio non præſumitur metu criminis interfectus, adeo ꝙ ea qualitas ſit probanda ad effectū infiſcandi bona Alber.in rubr. ff.eo pulchre

Dec.

Dec.in conſi.438. & in puncto pro hære deſcripto ad fiſci excluſionem reſpondit Pariſ.conſi.155.in 4. & eſt vera propoſitio,quia fiſcus actor probare debet, quod eſt ſuæ fundamentum intentionis,& opus eſſet accuſatione, & condemnatione de crimine & ad hoc videtur tex.in d.l.3.§. de illo:& in d.l. in fraudem. §. eius bona. intellige cum leuis ſuſpicio contra eum laborat:ſecus verò cum de crimine notorie conſtaret, aut depræhenſus fuiſſet, vel de eo in iudicio poſtulatus, nam fiſci intẽtio reperiretur fundata, niſi hæredes ſcripti,aut venientes ab inteſtato probarent, nõ metu criminis, ſed alia cauſa ſe interemiſſe,ſic eleganter Bart.in d. §.de illo Salyc.in d.l.1.ſenſit glo.in l.fin. ſecundũ tertiam lecturam,C.de iure fiſ.libro 10. vbi Bar.pulchre declarat,& eſt communis diſtinctio Doctorum in d. l. 2. C. qui teſt. fac.poſ.

3 Nam contra pręſumptam illam confeſſionem datur probatio in contrarium, Alexand.in d.l.2.colum.1.& Iaſ. numero 6. & probare poterunt modis, vt per Bartol. in d. §. de illo, per Cyn. in d. l. 2. & per Salyc. in d. l. 1. & aliquid per Roland.conſi. 20.in 3. pleniſsime omniũ D.Menoc.de arbitrar. iud.li.2. caſu 284.

Intellige primum dictum non pro omni crimine ſed ꝓ quo reus ille damnatus paſſus fuiſſet publicationem bonorum d. l.3.verſic.vt autem & verſic. idem reſcripſit,Bald. & communiter Doctores in d. l.2. Saly.in d.l.1.gloſ.in l.fin. C.de iure fiſci,libro 10.Roland.& Menoch. locis ſupra allegatis.

4 Obiter tamen in materia,volo te adnotare, quod licet de iure nemini liceat in proprio corpore ſæuire ſe ipſum vulnerando prout,nec licet in alieno, alioquin vulnerans ſeipſum punitur, prout ſi alium vulneraſſet,l.fin.§.ſicut autem, ff. eod. Et ibi Bar.notat.& idem Bar.in l.1. §. vſque adeo.ff.de iniur.Ioan.And.Ab.& alij canon.in cap.contingit:extra de ſent.excõmun.& eſt tex.in l.ſi quis aliquid.§. fin.ff. de pœnis,& in l.omne delictum.ff. de re mil.quod ideo conſtitutum fuit,

5 Quia nemo eſt dominus ſuijpſius, nec membrorum ſuorum, l.liber homo. ff. ad leg. Acquil. l. non tantum. ff. de appell. & l.nec ſi volens.C.de liber. cau.

6 Adeo,vt per hanc rationem, canon ſi quis ſuadente diabolo 17.q. 4. imponens pœnam excommunicationis percutienti clericum iniurioſe reſeruata abſolutione Summo Pont.locum habeat etiam in clerico ſeipſum percutiente,ſic Ioan. Andr. Ab.& Alij Can.in dict.cap.contingit.

7 Item & ſtatutum puniens vulnerãtem afficit vulnerãtẽ ſeipſum.Corn.conſ.195. col.1.in 2.

8 Attamen contra ſeipſum interficientẽ nõ poteſt procedi de occiſo ex lege Cornelia de Siccarijs.conſequenter, nec ex eo crimine ad bonorum infiſcationem, ſed ex crimine priori,ſic ſane determinarunt Cyn.in d.l.2 Corn.pleniſsime.d.cõſil.195.Dec.poſt eum dict.conſil. 438 & in eodem caſu Curt.iuni.conſ.182.Pariſ. d.conſi.155.nu.4.in 4.volentes, id etiam procedere,quod ex ſtatuto bona homicidæ debeant publicari, ſecutus eſt Rolan. d.conſi.20.nu 13.in tertio,quorum ſentẽtia probatur in l.fi.ff.eo.& in l.1.C.eo.

9 Et ratio eſt:quia delinquentis mors extinguit delictum, & delicti pœnam, ac pro eo accuſationem,& inquiſitionem,l. 3.& l. defuncto.ff đ publ.iud.l.ex iudiciorum ff.de accuſ.l.1.& ll.ſeq C. ſi reus,vel accuſ.Immo & pœnam,quæ ciuiliter imponit,l.1 C.ex del.def.nec mirũ: q̃a mors omnia ſoluit.§ deinceps in Auth.đ nupt. & ita latiſsime deducunt Corn. Roland. & alij in præcitatis conſilijs.

10 Adeo vt nec etiã cadauer puniri debeat,vt ex veriori concludit Iaſ.in d. l.2. in prin.Bal.in d.l.1.col.2 C.ex delict.def. Sepultura tamen Chriſtiana ſibi denegatur Iaſ.ibi per tex.in c.placuit 23.q.5.

11 Adde quòd prouiſio noua:in Authen. bona damnatorũ, C. de bon.proſc.equidem locum ſibi vendicat in eo qui metu criminis ſeipſum interemit,licet in eo adhuc perſeueret pœna, vt inteſtabilis ſit đ

qua

qua in d. l. 2. ſic ex communi Iaſ. ibi in vlt.colum.Bar.in d.l.fi.C. de iure fiſc. libro decimo, ſecundum tertiam lecturã, Salyc.in d.l.1.

12 Interfectio autem ſui ipſius non eſt iuſta cauſa, vt dominus poſsit auferre ab eo, & ab eius filijs, vel agnatis feudum Bal.in c.1.in tit.quib.mod.feu.amitt.Iacobin.de feudis:in verbo:dictique vaſſalli.nu.19.Clarus.§.feudum,q.58.

Supereſt,vt videamus ad quẽ eiuſmodi cognitio pertineat,& breuiter cũ non de crimine quæratur, ſed de bonis fiſco vendicandis propter illatam ſibi mortẽ procuratorem Cæſaris,& ſic fiſcales iudices adeundos eſſe l. ſancitum eſt in l. 2. C.vbi cau.fiſc.& inde colligit Pau.Caſ. præter Bald. & Salyc. nec enim opus eſt accuſatione,vel condemnatione:quia habetur pro confeſſo, & condemnato, qui in crimine depræhenſus vel de eo poſtulatus ſeipſum interimit.Bar.in d.l.fina.C. de iure fiſ.& ſi hæredes illius contradicãt pronunciandum erit non obſtantib oppoſitis bona in fiſcum eſſe incorporanda. Sal. in d.l.1.C.eo. niſi tamen probarent, non metu criminis ſeipſum interemiſſe, vt ſupra dixi. Cum autem quis ſe interemiſſet ante de crimine accuſationem: opus eſt vt ſequatur criminis accuſatio, & probetur metu criminis ſeipſum interfeciſſe,vt declarat Bar.in d.l.fi. Adde materiam iſtam practicatam fuiſſe Paduæ in perſonam Baptiſtæ de Rodigio retenti pro crimine hæreſis, qui ſeipſum laqueo ſuſpendit, nam huius bona non fuerunt confiſcata,ſed dimiſſa venientibus ab inteſtato: quia ex legibus huius Sereniſſ. Dom. hæreticorum bona non confiſcantur ſicuti dixi infra tit. proxim. nu. 31. & ita pronunciarunt Illuſt. DD. Marcus Anto.Memmus,& Petrus Marcellus ambo digniſ. Rectores Paduæ 1586. de menſe Iunij patrocinantibus pro hæredibus Excell. Dominis Angelo Matheatio lectore ordinario, Ioſepho Bilirotto,& Ioanne de Zanettis nepote meo aduocatis in cauſa.

DE CRIMINIBVS QVAE MORTE REI NON EXTING.

Titulus V.

1 *Crimina morte rei extinguuntur ſiue publica, ſiue priuata ſint, etiam quòd pro delicto delinquentis procedatur contra alium.*

2 *Cadauera reorum defunctorum ante ſententiã non puniuntur in corpus.*

3 *Fallit ex cauſis, ex perſonis, & ex conſuetudine locorum.*

4 *Sepultura, an debeatur cadaueribus punitorum.*

5 *Cadauera defunctorum humari non poſſunt in loco a quo exulant.*

6 *Crimen per mortem delinquentis, quandoque non extinguitur reſpectu bonorum fiſco applicandorum.*

7 *Pœna ipſo iure a lege indicta ob aliquod delictum, afficit hæredes, etiam mortuo reo ante condemnationem.*

8 *Sententia declaratoria neceſſaria eſt in caſibus in quibus lex ipſo iure pœnam indicit.*

9 *Appellari poteſt a ſententia declaratoria criminis commiſſi.*

10 *Sententia declaratoria ſuper crimine ferri debet parte citata.*

11 *Citatio non eſt neceſſaria in criminibus notoriis in quibus conſtat parti non competere defenſionem.*

12 *Mortuus puniri non poteſt, quia non ſentit.*

13 *Sententia declaratoria in pœnis ipſo iure commiſſis ad quem effectum requiratur.*

14 *Confeſſus non intelligitur condemnatus, ſed vlterius requiritur condemnatoria.*

15 *Bona ipſo iure publicata poteſt princeps in alium transferre etiam ante declaratoriam ſuper facto.*

Princeps poteſt bona ipſo iure publicata, ante declaratoriam alteri concedere.

16 *Inceſtas nuptias contrahentium bona ipſo iure publicantur, & illorum dominium in fiſcum tranſit.*

17 *Conſanguinei contrahentium nuptias inceſtas non recte vendicant bona, quia fiſco ipſo iure acquiruntur.*

18 *Ignorantia iuris in vno ex contrahentibus nuptias inceſtas, an excuſet.*

19 *Leſæ Maieſt. crimen in primis duobus capitulis morte rei non finitur.*

20 *Morte conſpiratis in necem conſiliariorum*

Im-

Imperator.crimen extinguitur.

21 *Lex quiſquis, C. ad leg. Iul. Maieſt. quo ad filiorum pœnam procedit in primo capite tantum.*

22 *Læſæ Maie pœna, vltra prima duo capitula, capitalis eſt cum ablatione bonorum, ſed crimen rei morte extinguitur.*

23 *Papa vtitur iuribus, & legibus priuilegiatis læſæ Maieſt. de Imperatore loquentibus.*

24 *Lex finalis ff. ad leg. Iul Maieſt. & l quiſquis, C. eod. an locum habeant in principibus non recognoſcentibus, vel recognoſcentibus Imper. in ſuperiorem.*

25 *Leges de Imperatore loquentes, an locum habeant in aliis principibus.*

26 *Clem. literis, de proba. non ſeruit principibus recognoſcentibus ſuperiorem.*

27 *Principes ſupremi, vel inferiores & Reſpubl. libera in quibus vtantur legibus, de leg. Iul. Maieſt.*

28 *Morte principis, an extinguatur crimen proditionis, & rebellionis in eum commiſſum.*

29 *Hæreſis crimen reſpectu bonorum morte rei non finitur*

30 *Hæreticorum bona, an confiſcentur iure ciuili varie diffinitum reperitur.*

31 *Hæreticorum bona cui fiſco acquirantur.*

32 *Apoſtatarum bona confiſcantur.*

33 *Fiſcus in quibus caſibus reus poſt mortẽ damnatur, & bona hæredi auferuntur agere debet infra quinquennium.*

34 *Mortuus condemnari non poteſt.*

35 *Hæredes rei defuncti poſſunt de innocentia illius docere ad eum purgandum. de infamia alicuius delicti.*

36 *Confitente reo poteſt procedi ad diffinitiuam reſpectu ademptionis bonorum, licet interim defunctus ſit.*

37 *Confeſſio ficta, vel præſumpta non præiudicat hæredibus.*

38 *Morte rei poſt ſententiam intra tempus appellandi, an crimen extinguatur.*

39 *Hæredes pro ſuo intereſſe appellare poſſunt a ſententia in parte ademptionis bonorum.*

40 *Morte rei pendente appellationis cauſa, an crimen extinguatur etiam reſpectu bonorum confiſcatorum.*

41 *Dictio, cum, coniungit acceſſorie, dictio & copulat principaliter.*

42 *Procurator fiſci, an citari debeat, cum reus appellat a ſententia condemnatoria.*

43 *Gabellæ fraudatæ pœna, an tranſeat contra hæredes.*

44 *Reo mortuo, qui habetur pro confeſſo, & condemnato crimen non finitur.*

45 *Reo mortuo, prius abſente per ſententiam ex forma ſtatuti diffinitiue condemnato, crimẽ non extinguitur.*

46 *Venetorum Sereniſſ. Dom. non exigit pœnas ab hæredibus defunctorum.*

47 *Hæredes delinquentis capitaliter puniti, appellant a ſententia in parte ademptionis bonorum*

48 *Reo abſoluto, ac defuncto pendente appellatione, accuſationis crimen extinguitur.*

FIsco quam ſæpiſsime nũciatur aliquem iam prædefunctum reum fuiſſe ad effectum bonorum illius in totum, vel in partem in fiſcum cogendorum. l. 1. ff. de iur. fiſc.

1 Quamuis enim crimina regulariter p mortem rei extinguantur, tam quo ad pęnam reſpectu perſonæ, quam etiam quo ad publicationem bonorum, adeo vt reo defuncto antequam lis ſit conteſtata, & condemnatio ſecuta non poſsit vlterius procedi l. defuncto. ff. de publ. iud. l. ex iudiciorum. ff. de accuſa. l. ſi pœna. ff. de pœnis. l. 1. ff. ſi pend. appel. l. 3. C. eo. l. fi. & per totum titulum. C. ſi reus, vel accuſ. & l. fi. C. de iure fiſ. lib. 10. & conſuluit Cæpol. conſi. 23. Etiam quod delicta ſint priuata, cum pro eis criminaliter agitur vel ẽt ad pœnam pecuniariam glo. in d. l ex iudiciorum, ſecundum opinionem Cipr. antiqui gloſſatoris quam probarunt Bar. & ſcriptores ibi Barto. in d. l. defuncto. Bald. & Angel. in l. 1. num. 3 C. ex delict. def. Salyc. in l. final. C. ſi reus. vbi de communi.

Ampliatur etiam in vectigalib. l. fin §. pœnæ. ff. de publican.

Ampliatur item cũ pro delicto vnius poteſt procedi contra alium veluti pro delicto officialis contra poteſtatem l. ſed & ſi. §. 1. ff. de public. gl. Bart. & Pau. in l. 1. §. fi. ff. eod.

Vel cum pro delicto filii contra patrẽ ex forma alicuius ſtatuti Soc. in l. cum filius

lius nu. 20.ff.de verb.obl.Corn.conſi. 97. nu. 11.in 4.

Cum vero ciuiliter agitur ſeruatur, quod deciditur in d.l. 1.C.ex del def. vbi Bal.& Ang. vtiliter ſcribunt Bart. in d.l. ex iudiciorum.in fi.

2 Cæterum adeo morte delinquẽtis crimen extinguitur, vt pœna corporis afflictiua in cadauer defuncti non exerceatur Pet.Cyn. Bald.Ang.Alex Iaſ.& alij in l.2.C.q teſt fac.poſ. & in ſpecie Ang. inquit non licere cadauera defunctorum ad furcas ſuſpendere,& idem Ang.in d. l.defuncto : magis in terminis inquit errare aſſeſſores, qui exequuntur capitaliter contra mortuos,quia poſſent conueniri in ſindicatu,& idem Angel.in d.l.1. C.ex del.def. refert & ſequitur Dec.in l. pupillum.§. in hæredes.ff.de reg.iu.& eſt commune dictum Curt. iun. in l. imperium nu.35.& Sapia ſub nu.7.ff.de iuriſ. om.iud.Aegid.Boſ.in tit.de accu.nu.53.

Amplia etiam quod quis ſe ipſum interfecerit adeo vt viuens pro eo delicto puniri non potuerit dixi in titu.præced. num 10.

Amplia etiam quod reus deceſsiſſet in cuſtodia, & in vinculis l. in fraudem. §.bona.ff.de iu. fiſ & late in materia plures adducens ſcripſit Curt. Sen.conſi. 60. Dux Philippus ſub nu.8 vbi inquit, qđ mortuus ſolum damnari poteſt a Deo Imperatore cœleſti ad gl.in l. Neratius. ff.de reg.iur.

3 Et eſt ratio,quia pœna eſt ſenſus:Mortuus autem non ſentit,ideoque in defuncti corpus exerceri nequit,& ita eſt de iure,ex perſonis tamen,& ex cauſis,& ex locorum conſuetudine ſęuitum eſſe in cadauera defunctorum ante condemnationem,plerunq; ſcriptũ inuenitur. Igneus in l.1.§.ſi ſibi manus. nu. 21.& 42. ff. ad Sillan.Cagnol.in d.l.pupillus.§.in hæredes.Anto.Gomez.delictorum.cap.1.nu. 79.Clarus in criminalibus. q. 51. & ante eos Roman.& Iaſ.in d.l.2.Angel. de maleſic.in verbo,quæ dominus iudex. num. 43.& 48.

4 Quia autem pęna ſepulturæ denegandę proprie in corpus exanimatum exercetur idcirco corpora publica punitorũ non niſi de licentia iudicis tolluntur, & humantur, & quam ſæpiſsime ad aliorũ terrorem furcis extra ciuitates in locis publicis ſuſpenduntur.Sic Bal. d. l. 1. ſub nu. 2.C.ex delic.def. & eſt communis traditio Anto.Gomez.delictorum.cap. 14. nu.8.Clarus in criminalib.q.100.iure autem canonum horum cadauera, qui poſt confeſsionem peractam paſsi ſunt,ad eccleſias deferri & pro animarum ſuarum ſalute orare permittitur, cap. quæſitum, 13.q.2.

5 Et ex his comprobatur Barto.dictum in l. 2. ff de cadauer. punit. quod qui in aliqua ciuitate propter bannum aliamve cauſam viuens morari non poteſt non ẽt mortuus ibi humari debeat: per illum tex. ſequuntur Iaſ. d. l. 2.col.2.Dec.d.l. Neratius.d. Gigas.in tit.de pœnis commit.crimen læſæ maieſta. in 2. parte ſui operis q. 34. in titulo de pœnis committen.

6 Quandoque tamen per mortem delinquentis crimen non extinguitur, quo ad pœnam reſpectu bonorum fiſco applicãdorum, vel reſpectu pœnæ pecuniariæ, idque pręter regulas iuris communis in pleriſque caſibus conſtitutum reperitur, de quibus per gl in d.l.ex iudiciorum,& in d.l.1.C.ſi reus,& per Spe.in tit.de accuſa.§.1.

7 Primus itaque caſus eſt & generalis: cum ob delictum lex ipſo iure & facto indicit pœnam pecuniariam, vel confiſcationis omnium aut partis bonorum, vt quia diceret:mox,incontinenti,illico, protinus, ipſo iure, ipſo facto vel vteretᷣ ſimilibus verbis aut verbis denotantibus tp̃s præteritum, vt quod ſit priuatus bonis ſuis,gl.notab.in l.1.§.quod ait. ff. qđ quiſq.iur quam ſequuntur ſcriptores ibi Bar.in l. commiſſa.ff.de publican. in l. 1. ff.de priuat.del.in d.l. ex iudiciorum : & in l.Imperator.ff. de iure fiſ. vbi Alexan. plures adducit concordan.Bald.in dicta l.1.

l.1.ſub num. 6. & Angel. col. 2. C. ex del. def. Dec. in d. l. pupillum. §. in hæredes. Alexan. & poſteriores in l. ſi quis maior. C. de tranſaction. Omnium vero latiſsime Felyn. in c. Rodulphus num. 48. cum ſequen. extra de reſcript. vbi ampliſsime connumerat caſus: quando lex vel ſtatutum inducat canonem latæ ſententiæ pulchre Socin. iun in conſi. 68. nume. 38. in tertio, pleniſsime etiam D. Tiraquel. in repetitio. l. ſi vnquam, in verbo reuertatur. nume. 298. C. de reuocan. donatio. Menoch. conſi. 99 nume. 158. in primo, idem quando lex vteretur verbis geminatis veluti pulchre ſcripſit Curt. Senio. conſi. 30. Et idem voluit Bal. in rubr. C. ſi penden. appellatio. vbi inquit quod quãdo confiſcatio fit ipſo iure, mors non extinguit pronunciatum nec impedit pronunciandum adducit tex. in l. Caius. ff. ad Sillan. & ſequitur ex pluribus more ſuo Barba. conſi. vlti. in primo, concludens, quod vbi poſt mortem alicuius occurrit quæſtio bonorum ex cauſa delicti: poteſt quidem de delicto quæri non quo ad pœnam corporalem, ſed quo ad bona applicanda vni vel alteri adducit tex. in l. ſi C. de adulte. & quod ibi notant Cyn. & Bald.

8 Sed contra facit: nam licet lex pro delicto ferat ſententiam condemnatoriã ipſo iure, & ipſo facto de tota vel quota bonorum, vel de pœna pecuniaria, adeo vt non ſit neceſſaria ſententia hominis condemnatoria, attamen requiritur ſententia declaratoria facti per quam declaretur crimen illud fuiſſe commiſſum, nec ante, bona per fiſcum apprehẽdi poſſunt: tex. in c. cum ſecundum, de hæretic. in 6. Et inde colligunt Ioan. Andr. Petr. de Ancha. & quotquot ſcribentes, Dominic. in c. Fęlicis col. 2 de pœnis in ſexto Bar. in Authen. de inceſt. nupt. colum. 2. Bal. in l. quę ſub conditione. §. final. ff. de condit. inſtitu. Alexand. ad Barto. in d. l. Imperator. Iaſ in l. 2. nume. 15. C. de iure emphy. & in crimine lęſę maieſtat. Cardinal. conſi. 128. Felyn. d. cap. Rodulphus num. 63. Alexand. in d. l. ſi quis maior. C. de tranſaction. vbi inquit, omnia iura mundi pœnam aliquam ipſo iure imponentia debere intelligi ſecuta ſententia declaratoria ſuper facto. quod etiã conſulendo tradiderunt vbique Doctores Cur. Iunior, conſi. 149. num. 2. Soc. Iun. conſi. 69. num. 28. in primo, & conſi. 68. num. 59. in tertio, Dec. conſi. 327. col. 3. Riminal. Sen. conſi. 258. num 9 Berous conſi. 51. colum 3. in primo, vbi inquit, quod ante declaratoriam poena effectũ non habet, & idem Berous in conſi. 154. num. 5. in 3. Et idem in crimine hęreſis tradidit D. Burſat. conſi. 43. num. 1. in 1. Ideo tertius ante declaratoriam latam non poterit excipere de iure fiſci: ad gloſ. in l. his conſequenter. §. 1. ff. famil. erci. ſic Didac. de ſponſalib. par. 2. c. 6. §. 8. ſub num. 22.

9 Amplius ab huiuſmodi declaratoria poteſt appellari, ſecundum regulam, qđ ab omni grauamine in ciuilibus, & criminalibus appellatur, ſic Alexand. in additio. ad Bartol. in dicta l. Imperator gl. not. in capitulo cupientes. §. quod ſi, de electio. in ſexto. Abbas in c. quod ad conſultationem extra de re iudica. Sequitur Berous conſilio 191. numero 7. in tertio.

10 Vbi pręterea, quòd ad huiuſmodi declaratoriam perueniri non poſsit niſi parte citata: aliàs proceſſus, & ſententia erunt nullius valoris adducit gloſ. in clemen. pręſenti, extra de cenſibus, ſed ad id ſunt optima iura cum ſuis gloſ. in clemen paſtoralis. § cęterum, de re iudic. & in capitulo licet epiſcopus, de prębend. in ſexto, & not. Bal. in l. fina. in princ. C. de legibus. vbi adducit rationem: quia defenſio eſt iuris naturalis, quę tolli non poteſt, ac ideo citatio ſit neceſſaria ſequitur Alexand. conſilio 52 in ſeptimo, & in terminis ſic tradidit Marian. Sen. conſilio 12. numero 9. in primo, & latius idem Berous conſilio 176. numero 89. & ſequent. in primo, pulchrè Gramat. deciſi. 105. colum. ſecunda, & tertia, & nu.

& nu.58.& 59.Dec conſi.410.col.3.Boſius in titu.de ſent.nu.53.

11 Fallit in crimine notorio, & manifeſtó, quia non eſt opus alia citatione vel declaratoria circa illud Dominic. in d. cum ſecundum in prin.Fel.in c. 1.nu.60. ext.de conſti. Lucas de Penna in l. cum allegatis,in 5.col.C.de re mil.lib.12.& in l.1.C.de petit.bon.ſubl.Gram.d.deci.nu. 13 & nu.58.Berous d.conſi 176.nu. 96. latius dixi ſupra in 1. lib. nume. 142. & ſequen.

12 Quamobrem cum requiratur declaratoria ſuper facto, proinde contra defunctum ferri non poſſe, ac ideo crimẽ morte illius omnino extingui, firmauit Curt. Senior d.conſi.60.nu.18. Secutus eſt Iaſ. in d.l.2 §.quod ait prætor.ff.quod quiſq; iur.vbi in ſpecie adducit, quod Bart.tradidit in l.eius qui delatorem.ff.de iur.fiſ. per illum tex. & idem ſenſerunt Igneus in l.Caius.ff.ad Sillan. Ripa in l fin. col. vlt.C.de reuocan.donat.Boſ.in tit.de accuſatio.nu.34.& in titu. de crimin. læſæ maieſtatis.nu.76.& de facto, ſic Mediolani ſeruatum tradidit Clarus. loco allegato.q.51.

Verum a priori non eſt recedendum quam indifferenter tenuerunt antiqui & Moderni ſicuti profitetur Iaſ.in d. §. qđ ait, quam etiam probarunt Nellus in prima part.ſec.temp.q.7. Berous d. conſilio 176 nu. 93. Parpal. in d. l.ſi quis maior, vbi reprehendit opinio. d. Iaſ. & idem Aegid.Boſ.in tit.de ſent.ſub nu.47.

13 Nec obſt quod requiratur declaratoria, quia non requiritur ad effectum pœnæ committendæ, & dominij rerum in fiſcum transferendi, ſed tantum ſuper facto, & ad aduocationem poſſeſsionis bonorum, nam facta declaratione criminis commiſsi, ex tunc retro declaratur, reum ex delicto incurriſſe in pœnas a lege ipſo iure indictas: ideoque illius bona capi poterunt, ſic Abbas in c.peruenit extr.de cenſib. Felyn loco prælleg. & explicite Bero. d. conſi. 176.nu.95.ſic etiam contingit in criminibus pro quibus rei defuncti memoria damnatur: nam & in his, huiuſmodi pronunciatio requiritur, veluti in crimine læſæ Maieſt.& hæreſis: ſicuti vltra relatos ſupra.nu.8.tradidit Rolan.conſi.8.num.8. in 3.Burſ.d. conſ.43. in primo dubio, ideoque talis declaratoria reo mortuo ferri poteſt, ſicuti etiã cenſuit D. Menoch. dicto conſilio 99. num.172.

14 Et ad tex.in l.eius qui delatorem: reſpondetur, aliud eſſe, quòd lex propter aliquod factum, vel non factum, velit aliquem haberi pro confeſſo: aliud, quòd ipſo iure quis ſit condemnatus: nam priore caſu, quamuis ille habeatur pro confeſſo, requiritur tamen ſententia condemnatoria: dixi ſupra in titu.de delator.num.14. ideo ſi ficta confeſsio tranſiret ipſo iure in condemnationem: pœna tacitæ confeſſionis tranſiret ad grauamen hæredum. Bal.in l.1.col.6. C.ex delictis def. Alex. ad Bart.in d. l. eius qui deciſ. Pedemon. 106.& dixi dicto loco, & in terminis, ſic etiam reſpondiſſe comperui Boſ.in d.tit. de ſenten.ſub nu.47.

15 In omnibus autem caſibus, in quibus ipſo iure, & facto ob delictum commiſſum bona publicantur in totum, vel in partem poteſt princeps, vel Reſp. etiam ante declarationem ſuper facto bona illa conferre in tertium: quia bona ipſa, & eorum dominium commiſſo delicto immediate fuerunt acquiſita, & acquiſitum fiſco principis: ſic recte ſecundum iuris ciuilis rationes determinauit Berous cõſilio 61.in primo dubio, & 176.num.89. cum ſeq.in primo, Lucas de Penna in l. cum allegatis, col.pen.C.de re mil. libro 12.& in ſimili Cardinal.conſi.128. colu. vlti.Alexan.conſi.44.col.1.in tertio. Afflic.deciſ.255.Socin. Senior. conſi.4.nu. 24.& 25.in 3.

16 Secundus caſus eſt, vt ad particularia deueniamus, in contrahente nuptias inceſtas: nam per contractum lex ipſo iure indicit pœnam publicationis bonorum. §.1.in Auth.de inceſt.nupt.ibi: Mox rerum ſuarum caſum imminere: & in Authen.

then.inceſtas.C. eo. & vtrobique notant Bar.Bal.Ang.& cæteri, ad hoc etiā tex. in c.cum ſecundum de hæret.in 6. glo.in d.l.ex iudiciorum,& idem Bal.in d. l. 1. nu.2.C.ex del def. & eſt communis opinio,Dec.conſi.235.col. 2. Boer. deciſio. 264.nume.14.& 15. vbi hanc tuetur ab aliorum contradictionibus,& late comprobat Didac.in titu.de ſponſ.c.6.ſecun. partis.§.8.per totum, intellige dummodo non adſint liberi,legitimi ex alio matrim.vt iura illa dicunt: Amplia,limita, & declara materiam,vt dixi infra in titu. de public.bon.nu.12.

17 Ex præmiſſa autem concluſione,quòd bona ex crimine inceſtus nuptialis ipſo iure publicentur,infertur, quòd conſanguinei contrahentium nuptias inceſtas non poterunt vendicare bona ex manib. filiorum ex eis nuptiis procreatorum: quia actione carent cum ipſo iure ſint fiſco deuoluta,ſic pulchrè deduxit,& bene Boer.d.deciſ.264.nu.16.

18 Sed vtrum ignorantia iuris excuſet, prout ignorātia facti,& an ſufficiat ignorantia alterius contrahentium,& ex quibus poſsit præſumi ignorantia,vel ſcientia,videndus eſt Bar.in l.Auunculo.ff.de condi.ſine cau.Roman.conſi.506. Ruin. conſi.100.& conſi.108.in 3. & conſi. 51. num.15.in 5.Afflict.in c. 1. in verbo. & bona committentium in 1.col. Roland.a Valle conſi.93.in ſec. dubio, vol.3.Didac.loco præalleg.nu.21.& 22.

19 Tertius caſus eſt in crimine læſæ Maieſt.d.l.ex iudiciorum.ff.de accuſ.& l.penul.ff.ad leg.Iul.Maieſt.& l.pen. & fi. C. eod.& §.interdum cum glo.in verbo,dānata:inſtit.de hæred.quæ ab inteſt.def.& in §.publica autem:inſtit.de publ. iud.& in contingentia facti ſcripſerunt ſuper hoc genere criminis Cæpola conſil. 17. Ruin. conſil. 3. nume. 12. in 5. Ferett. conſi.31.

Intellige in duobus tantum capitulis legis Iulię:videlicet cum quis cōtra Imperatorem, vel contra Rempubl. Roma. machinatus eſt: Pro alijs verò capitulis defuncti rei memoria non damnatur,vt eſt caſus in d.l.fi.ff.ad leg. Iul. Maieſt. & inde no.glo.& Doct gloſ. & Barto. in d. l.ex iudiciorum,glo in d §.publica autē: & probatur in d.l pen.C.eod.& ibi Saly. no.& Ang.in l.fin. quæ ſtatim ſubſequitur.Et idem Ang.in l.1 C.ex del.def.colum.1.& clarius in conſi 223. caſus talis eſt Forriguera:vbi inquit,quòd hominis memoria damnari non poteſt, niſi in certis caſibus in iure expreſsis,inter quos eſt crimen læſæ Maieſt.in duobus tamen capitulis tantum, videlicet cū quis machinatus eſt contra Cæſarem, aut contra Rempub.Rom.d.l.fi.in alijs autem capitulis ceſſat poteſtas damnandi memoriā defuncti,vt clarè explicat tex.ille, & tradidit Henrich.Boich.in c ſi quis epiſcopus,col.1.ext.de hęretic. & plures relati per Rolan. Vall.conſi.1.nu.16.in 3.& cōſulendo in vno eodemque caſu tradiderunt Dec.& per Ruin.hic conſi.3.nume. 12.in 5.ille conſi.410.colu.penul.& vlti. Alcia.conſi.19.in 7.Aegid.Boſ.in tit. de crim.læſę Maieſt. nu. 57. & deciſum refert Gram.deciſ.6.in fi.

Hic autem diſcutere expedit,quæ ſint prima duo capitula legis Iul.Maieſt.pro quibus defuncti memoria damnari poteſt,de quibus recitati Doctores loquuntur.Sanè cum ſe referant ad text.in d.l.fi. ſentiunt ea eſſe, cum quis hoſtili animo aduerſus Principem, vel Rempub. ideſt aduerſus Reipublicę, & Imperij ſtatum aīatus extitit:Hæc enim dicunt eſſe duo capitula legis Iulię:quæ prima, duo appellant pro quibus rei defuncti memoria damnatur: Porrò alia ſunt capitula de quibus in legibus antecedentibus, & latiſsimè retulit Afflic.in c.1.in verbo, Et bona committentium, in titu. Quę ſint Regal. pro quibus in Maieſtatem committitur, ſed pro illis defuncti memoria non damnatur, & eſt vera declaratio ad mentem Doctorum ſupra relatorum, & vltra eos,ſic ſenſit Bart. Socy. conſi.275. nu.3.in 2. Quamuis eruditiſsimus Menoch.in ſuo reſpon.edito pro Excelſa ciuitate

uitate Genuæ, quòd habetur in conſilio 99. in primo aduerſus conſilium d. Rolandi ſupra relatum: nu. 62. & ſeq. aliter declarauerit capitula primum, & ſecundum legis Iul. Maieſt. & ante eum Aegi. Bellamera conſi. 15. num. 9. vbi primum capitulum intelligit, cum quis machinatur contra Principem, vel Rempubl. aut Principis conſiliarios. Secundum vero capitulum cum aliter committitur aduerſus maieſtatem, vt in legibus dicti tituli, & fuit declaratio Cyni in d. l. quiſquis. Cum autem d. l. finalis: lata fuerit ab Vlpiano Iureconſult. quem temporibus Alexandri Seueri optimi Roman. Imperat. floruiſſe apud omnes conſtat: idcirco cum de Principe & Rep. in ea lege loquatur, de Imperatore, ac de Rom. Rep. locutum fuiſſe palam eſt, idque explicat text. in l. 1. ff eod. & clare habetur in l. penult. & fin. C. eodem, & in dicta §. publica.

20 Quia verò ex lege illa ab Vlpiano lata, & ab Alexandro confirmata, nihil ſtatutum fuerat, aduerſus filios, ſic funeſte in Cæſarem conſpirantium, vel aduerſus Cæſaris conſiliarios, idcirco ad tam deteſtabile facinus compeſcendum longè poſt lata fuit conſtitutio auctoribus Honorio, & Arcadio Imperator. quæ in his ſtatuit, & prouidit relata in l. quiſquis. C. eodem. Quæ ſanè conſtitutio cum pœnalis admodum ſit, nec iuſſerit memoriã conſpirantium in necem conſiliariorum Cæſaris damnari poſſe, proinde crimen morte eorum diſſolui, nec illorum memoriam damnari poſſe, ſenſit Saly. in d. l. quiſquis, & in l. fina. C. eodem. Dec. & Ruin. in conſilijs præallegat. & clarè d. Rolan. d. conſi. 1. num. 19. in quo tamen puncto contrarium ſenſiſſe reperi d. Beroum conſi. 114. nume. 49. in primo, & Domi. Menoch. dicto conſi. 99. num. 106. & ſequent. pro quorum ſententia vrgere videtur tex. in d. l. quiſquis. vbi æquiparat conſpiratores aduerſus perſonam Imperatoris, & ſibi aſsiſtentium, ſed tu dicas: æquiparationem procedere, quò ad pœnas per eam legem indictas.

21 Rurſus diſpoſitio illius. l. quoniam pœnaliſsima eſt, quò ad filios, locum tantum habet in primo capite, prout loquitur: cum quis machinatur aduerſus perſonas Imperatoris, vel ſuorum conſiliariorũ, non autem in ſecundo, vel alijs capitulis: ſic poſt Cyn. & Angel. in ea lege, & poſt plures per eum relatos belliſsime explicuit Barto. Socin. d. conſil. 275. nume. 3. & ſequen.

22 Cæterum pro alijs capitulis legis Iul. Maieſtat. vltra primum, & ſecundum ſiquidem reus viuens damnatus fuerit bona ſua amittit, & in fiſcum tranſeunt, quæcunque ſint: ſi filios non habeat. l. eorum. ff. ad leg. Iul. Maieſtat. l. iura. ff. de iure patrona. l. prima, C. de bon. lib Authen. bona damnatorum. C. eodem, ſi vero filios habuerit omnia ad fiſcum pertinent præter iura libertorum d. l. eorũ: Salyc. in d. l. quiſquis in princip. & in §. filij verò: Alexand. conſilio 13. colum. 2. in ſexto. Barto. Cæpola conſi. penul. adeo vt nec legitimam filij deducant, ſic Aegidius Boſius in titul. de crimin. læſæ Maieſtat. num. 134. ex Alexand. ſupra relato, & alijs. Quòd ſi viuens damnatus non fuerit morte eius crimen extinguitur etiam quo ad bonorum publicationem ſicuti concludunt Doctores proxime relati, Salycet. in dicta l. quiſquis, & in l fin. C. eod. Roland. in ſpecie dicto conſi. 1. num. 22. & eſt veriſsima concluſio, quæ efficaciter probatur per textum in d. l. fina. ff. eodem. Qui ſanè text. nedum vltra duo capitula legis Iul. Maieſtat. ibi relata prohibet defuncti memoriam damnari, ſed clare exprimit crimen morte rei liberari, ſic vt hæreditas illius fiſco non vendicetur. Item non reperitur in iure, quod crimine per mortem rei extincto, quæratur de eius bonis publicandis per ſententiam hominis, ſi rei memoria damnari nequeat, id etiam multũ clarè præſuppoſuerunt duo textus in l. penultim. & fina. C. eodem. & ſic etiam ſenſit Aegidius Boſius, in titu. de ſen-

ſenten. num. 49. Adeo vt mirum videri debeat, quòd Clariſſ. Dom. Menoch. in d. ſuo conſi. 99. nume. 156. cum pluribus ſequen. aliud ſenſerit aduerſus Dom. Rolandi reſponſum, nam quo ad iſtum punctum perſpicuum eſt per ea iura Maieſtat. crimen vltra illa duo capitula pœnitus rei morte finiri, prout regulariter alia crimina. Nil mirum autem ſi aliud ſtatutum fuerit in illis duobus capitulis, nam hęc ſupra alia grauiora ſunt, nempe inſeuire Hoſtili animo aduerſus perſonam Imperatoris, vel aduerſus ſtatum Reipublicæ, hęc quidem omnia alia capitula ſuperant, ac idcirco maiori animaduerſione digna. Ideoque in duobus primis capitulis iura libertorum confiſcantur etiam in pręiudicium filiorum, non ſic in alijs capitulis. gl. communiter recepta, in d. l. eorum.

23 Sed vtrum iura illa in d. l. fin. de memoria defuncti damnanda & in dicta l. quiſquis, de pœna filiorum; & de perſonis conſiliariorum, locum quoque habeant in alijs Principibus, & Ciuitatibus liberis ab Imperio Rom. Sane quo ad Papam non eſt dubitandum, quia Imperij iura tenet, ſic Barto. in extrauagan. Quoniam nuper. in titu. qui ſint rebel. in gloſ. rebellando: col. 1. vbi quod locum habeat in Papa, & in eius officialibus, & idem Barto. pulchre in extrauag. ad reprimendum: in verbo, totius orbis: Secutus eſt Pet. de Anch. conſi 439 nume. 6. & 7. & vbique Doctores Alex. conſi. 13. nu. 4. in 6 Fuit pręterea per iura canonica in c. Fœlicis. de pœnis in 6. Particularis ae grauiſsima pœna conſtituta aduerſus conſpiratores in necem Illuſtr. DD. Cardinalium, & de eorum familia: qui ſane textus prodijt ex ea l. quiſquis.

24 Quod autem attinet ad alios Principes, veluti Reges Reſpub. Duces, Marchiones, Comites, & Dominos ꝑpetuos, qui pro ſe, & non pro Imperatore dominantur profunda eſt quęſtio. Nam Bart. in d. gl. rebellando, col. 1. ſenſit leges diſponentes de lęſa maieſtate Imperator. & Reipubl. Rom. non habere locum in huiuſmodi Principibus, & officialibus ſuis: & quia nominatim loquuntur de Imperatore & ſuis officialib. & de Rep. Rom. in d. l fi. in d. l quiſquis, & in d. extrauagan. Henrici: Quoniam nuper: ſed quo ad iſtos locum habere iura vetera, in l. amiſsione. §. qui deficiunt. ff. de cap. dimin. & in l. ſi quis ingenuam. §. in ciuilibus. ff. de captiu. Sequuntur alij quos retuli ſupra in tit. de rebellib. ſub nu. 7. & de conſtitutione illa quiſquis. quod nō protendatur ad alios Reges, & Principes, dixi ſupra in tit. de filijs rebell. num. 3. Et in puncto noſtro, quod memoria illius qui commiſit in huiuſmodi Principes Supremos, vel aduerſus ciuitates liberas damnari non poſsit nec bona adimi, tradidit Ang. in d. l. 1. C. ex del. def. & in d. cōſ. 223. vbi in ciuitatib. Florentię & Lucę: quas tamen tunc conſtat ab Imperio Rom. exemptas fuiſse cum pretio nummario longe ante tpa Angeli libertatem quæſijſsent a Rodulpho Imperatore, ſicuti Croniſtę teſtantur. Platina in vita Honorij IIII. Pontif. & Blondus hiſto. lib. 8. Decad. 2. & ex noſtris Felin. in c. cū non liceat, nu. 18. ext. de pręſcr. Soc. qui ita arguit d. conſ. 275. col. 3. Dec. conſil. 557. nu. 12. D. Decian conſ. 19. ſub nu. 6. in 3. & cum Bar. tenuerunt Pet. Anchar. conſ. 287. & Cald. cōſ. 6. ſub rub. de accu. Huius quoque opinionis fuit Bart. Soc. in d. conſi. 275. col. 3. & 4. vbi accurate ꝑ pulchras rōnes probat iura illa pœnalia lęſę maie. nominatim loquentia de Imperatore & Republ. Rom. non protendi ad alios Principes & Reſpub. ſiue recognoſcant ſiue ēt non recognoſcant Imperatorem in ſuperiorem, aut de facto, aut de iure per pręſcriptionem, aut per priuilegiū & idē tradidit in conſ. 121. col. 2. in 4. Cuius ſnīę ēt fuerunt Ruin. & Dec. in pręalleg. conſilijs: 3. in 5. & 410. colu. penult. vbi in Duce Mediolani, qui quidem omnimoda iuriſdictione pro ſe, & ad ſui vtilitatem nō pro Imperatore vtitur in ſtatu ſuo, & tantum poteſt in eo

ſtatu quantum Imperator in ſuo Imperio Paul.Caſt.conſi.34. ſup primo,in 2.Cur. antiquus conſil 60. Dux Philippus cum pluribus cumulatis per Rolan. Val.conſi. vlt.n.48.in 4. idcirco Dux Mediolani nō vti officialis Imperatoris cenſetur.Bar. in d.gl.rebellando.col.2.in verſi.Sed an hęc conſtitutio latiſsime autem hanc ſententiam probauit Rol.d.conſi.1.

Alij vero diſtinguunt inter Principes recognoſcentes ſuperiorem,vel non:vt in primis leges ille pœnales locum non habeant:in ſecundis vero ſic: quia maior ſit eorum ſtatus, & maieſtas: ſic Saly. in d.l. quiſquis: quem ad hoc ſecutus eſt Alex. conſi.13 col.1.in 6 Ange.Aret. in d.§.publica autem: inſtit. de publ. iud. & in ſuo tract.de malefic. in verbo: Che hai tradito la tua patria,circa principium, & ſeruari dixit Guido Papa q.344. Brun.conſil.28.Berous conſi. 114. n.48.in 1.Egid. Boſ. in ti. de crim.lęſæ maieſt.num. 51.& 57 Gigas,in ſuo tract.in 1.par.q.29.& q. 61. vbi de rep. ſer. Ven. Dom. & huius opinionis fuit quoque Marian. ſen. conſilio 22. in primo, vbi in Ciuitate Lucana.

25 Nil mirum autem ſic cenſuerunt præcitati Doctores, nam & multæ leges loquētes nominatim de Imperatore,& Augusta:trahuntur ad huiuſmodi Principes veluti text. in l. penul. C. de dona. inter virum l.cum multa.C.de bon. quæ lib.in l.bene a Zenone.C.de quadri.pręſcript.ſicuti ex multis tradidit, & argumentatur Affli.in rubr.quæ ſint regal.nu.17.& in c. 1.in verbo.Bona committentium nu.112. Soc.iun.conſ.92.col.2.in 4.

26 Et horum diſtinctio cōfirmatur ex alia communi, quod prærogatiua de qua in clem. literis: de probat. ſeruiat Principibus tantum ſupremis neminem ſuperiorem recognoſcentibus: non autem in inferioribus ſupremum recognoſcentibus veluti in comite virtutum Duce Mediolani tradidit Cardinal.conſi.128.& ſubſecuti ſunt alios adducentes Dec. conſ.410. col.3.Rui.d.conſi.3.nu.5.& Gram.deciſ. 15.col.vltim.

Sed alij fuerunt in diuerſa ſententia: nempe vt etiā Principes inferiores, & ꝑpetui ad eorum vtilitatem damnare poſſit memoriam defunctorum, qui in eorū perſonas, vel aduerſus proſperitatem ſtatus ſui conſpirarunt hoſtili animo. ad terminos dict. l. final. & in dict.l.quiſquis. ſic Paul. Caſtr. in l. 3. C. de epiſ.audien.pręterquā quo ad filios:Ange.Aret. in d. loco de malefi. in verbo,che hai tradito la tua patria,& in puncto quo ad effectum damnandi memoriā Bar. Cepol. conſi.17.vbi pro Illuſt.Malateſtis Calca. conſ.52.nu.4.idē Calcan.& d. Ant.Craſſus conſi.67.& 68.Berous cōſ.61.in primo dubio,D.Menoch.d.conſ.99.vbi pro excelſa Repub.Genuenſe.

27 In hoc perdificili negocio duo iudicio meo diſcutiēda occurrunt,Primū an committes proditionem, & rebellionem aduerſus principes ſupremos Reſpubl. & Ciuitates liberas, vel etiam Principes perpetuos inferiores dicatur committere crimen læſæ maieſtatis ſic ut capitaliter puniri debeat cum publicatione bonorū: in quo puncto cōcluſiue dicendū eſt affirmatiue:ſic enim concludunt Paul.de Lezar.Cardinal.& Anchar.in clem.paſtoralis:de re iud Archidiac.& Io. And. in c. Fęlicis,de pęnis in 6.gl.& Ang.in l.fi.C. de abolition.cū alijs adductis ab Alex. d. conſi.13.col.1.in 6 & Marian Soc.d.cōſ. 22.in 1 Nam maieſtas illius Principis,& Ciuitatis liberæ dominātis læſa eſt:nec id inficiari pōt:Et ita ſeruat cōſuetudo apud omnes.ſic Paul.Caſt. in d.l.3.Guido Papa q.344.Alber.Brun. in conſil. 28.nu.4. Soc.iun.conſi.105.col.2.in 3. Bellon.conſil.32.in 3.dubio.& D. Decian.conſi.18. nu.316.vbi pro eadem excelſa Rep. Genuenſe aduerſus Ill.Dominos Fliſcos.

Secundum vero quod in quæſtione occurrit eſt: an leges priuilegiatæ in materia læſę maieſt.veluti,quod Rei defuncti memoria damnari poſſit cum bonorum publicatione ad l.fi.ff & C.ad leg.Iul.maieſt.& in terminis d.l.quiſquis,& in terminis d.

nis d.extrauag. Quoniam nuper: locum habeant in huiuſmodi Principibus,& ciuitatibus liberis;in quo ſane puncto litera illarum legum ſpecialis eſt ad perſonã Imperatoris,& Rom.Imper.ideo non extendenda ad alios Principes per rationes adductas, & optime conſideratas per D. Bar.Soc.conſ.275.col.3.& 4.

Conſuetudo tamen & vſus plurimum poterit;quia Principes iſti & ciuitates liberæ tantum poſſunt in ſuo ſtatu quãtum Imperator in ſuo Imperio ſicuti ſcripſi in 1.parte,vnde attendenda erit conſuetudo regionis:conſtat autẽ apud Ser.Dom. Venet.Reorum memoriã, qui hoſtiliter in Rempubl. præſumpſerint vindicari cũ ablatione bonorum.

28 Sed an per obitum Principis qui quidem ſciens, & ſuperuiuens conquæſtus non fuit de fellonia,& rebellione ſubditi ſui crimen extinguatur quaſi remiſſum: ac vt aduerſus Reum vti rebellem procedi nequeat: elegans eſt articulus, nam Thomas Grammat.in conſi.13.num.38.decidit pro Reo; ad quod adducit deciſionẽ Ang.in terminis in l.excuſantur.§ 1. ff.ad Sillanian.& Alexan.conſi.60.colum.2.in 3. Bald. in capitulo primo, columna 4. in verſiculo quæritur, in titulo quib. mod. feud. amit. & Aretin. in conſilio decimoquarto columna vltima pulchre vero ſcripſi. Ruin. conſilio 10. numero 6.& centeſimoquinquageſimonono numero 12. in primo, Intellige, modo Reus delinquens tamdiu ſuperuixerit, quod Dominus offenſus potuerit commodè querelam proponere, ſic in ſpecie Iſern. Aluarot. & Mar. Laud. in capitulo primo, §. calidis in titulo de prohib. feudi alienat: ſequitur Iacob. in ſua inueſt. feudali: in verbo dictique vaſſalli numero 53. Menoch. dict. conſilio 99. numero 180. in primo. Tu vero dicas rebellionis crimen etiam commiſſum in propriam Imperatoris perſonam morte Imperatoris non finiri, ſic Bartol. in dicta extrauagan.quoniam nuper,in gloſſ. noſtri Imperij.

29 Quartus caſus eſt in crimine hæreſis. l. quarta C. de hæret.capitulo cum ſecundum; de hæret. in 6. & licet de iure ciuili non ipſo iure bona publicarentur, ſed per ſententiam priuatiuam, vt per Bartol. in dict. l. ſi debitor. ff. de his quę in fraud.cred.& in dict. l. Imperator. ff. de iure fiſc. iure tamen canonico aliud eſt, & ſufficit declaratoria ſuper facto criminis commiſsi, qua ſubſecuta fiſcus occupat bona d. c.cum ſecundum.Et ibi notatur.

Huiſmodi vero crimen iure ciuili inſpecto poteſtati ſeculari ſubiacet: iure autem canonico eius cognitio ad poteſtatem eccleſiaſticam ſpectat,nec de eo iudex ſecularis pronunciat. capitulo vt inquiſitionis. §. prohibemus de hæret. in 6. Ideoque crimen eccleſiaſticum dicitur: Gundiſald. de hæter. capit. 15. Boſius in eodem titu.nume. 10. Rolan. conſil. 8. col. 1. in 3. Clarus in criminal. in §.hæreſis: niſi iudex ſecularis ex indultu pontificio cognoſceret, Aſsiſtunt tamen iudices laici in formatione proceſſus, & in deciſionibus cauſarum in partibus noſtris ex prouiſionibus huius Ser. Dom. Punitio autem pro hoc crimine in perſonas, ad laicos ſpectat,& ita ſeruatur, vt Clarus ait.

30 Quod vero ad bona attinet iura inter ſe variare videntur. nam text. in l. Manicheos. C. de hæret. videtur præſeruare bona filijs orthodoxis text. vero in l. cognouimus. C. eodem. videtur ea præſeruare ne dum filijs, ſed etiam agnatis & cognatis chriſtianæ fidei ſectatoribus, & clarius id explicauit Iuſtinian. in §. generalem. in autnentic. vt cum de appell. cognoſ. relata in Authentic. idem eſt de nectorianis C.eodem.nouiſſime vero conſtitutio Federici Sec. in Authentic. Gazaros. C. de hæretic. adimit bona ne dum agnatis & cognatis, ſed etiam filijs. Et hęc vti poſterior alias corrigit, ſicuti poſt antiquos tradidit Salyc. in dict.l. Manicheos & in authen. Gazaros ad exemplum criminis læſæ

O 2 maieſt.

maieſt.humanæ ad l.quiſquis:nam maius eſt crimen iſtud.d.auth.Gazaros. qua ratione conſtitutionem hanc iuris ciuilis in damnum & priuationem filiorum probauit Innocen.3.in c. vergentis extra eo. & eſt receptiſsima concluſio Roland. d. conſilio octauo columna penultim. pleniſsime Menoch. conſilio 218. in 3. verum ex prouiſionibus huius Ser. Dom. bona de hæreſi damnatorum ſucceſſoribus inteſtati deferuntur: ſicuti ex lege decem virum cum additione captũ fuit
31 1568.die 8. Nouembris. Sed adhuc videndum eſt,cui de iure ex confiſcatione quærantur bona hæreticorum: ſanè tex.in dicto cap.vergentis: mandat bona confiſcari non tamen ſatis aperit cui applicentur. Huic autem occurrit text. in cap.excommunicamus.§.1. ext. eod. vt ſi bona fuerint laici, confiſcentur: ſi verò alicuius clerici, applicentur eccleſiæ, a qua ſtipendia meruit: & licet in primo caſu non exprimat cui fiſco deferantur, id tamen aperit tex. in iam dicto capitu. cum ſecundum, in ſexto. vt fiſcus ſecularis ſub cuius diſtrictu bona reperiuntur bona ipſa capiat,pro vt etiam de iure ciuili habetur,in Authentic. idem eſt. C. eod.& eſt communis concluſio. Probus in d.cap. cum ſecundum. col. 2. Anchar. conſi.16.Felin.in d.c.vergentis in 1.not. Rol.Val.d.conſi.8.nu.9.in 3.

Clericorum verò bona, ſi quidem clericus habuit eccleſiam,illi eccleſię acquiruntur.dicto cap.excommunicamus.§.1. clemen.2.eod.titu faciunt quæ ſcripſi ſupra in titu.de bonis vac. nume. 20. alias acquiruntur fiſco eccleſiaſtico, mobilia & immobilia Oldra.conſi.17. Cardin. in clemen.ſecunda. in 6.quæſtio. eodem titulo Felin.d.cap.vergentis in primo no. Burſat.conſi 43.num.37.& 38.in primo diſtribuẽda per epiſcopum in pios vſus, vt ibi latè per eum poſt Alphon. de Ca. in tract.de iuſta Hęret. punit. capitu. 2. num.5. de conſuetudine tamen aliter ſeruatur in Hiſpania. nam fiſco regio omnia acquiruntur etiam quod damnatus ſit clericus ſicuti retulit Clarus loco præcitato poſt Didac. variarum reſol. libro ſecundo,capitu.9.nume. 12.vbi ampliſsime in materia & omnium latius. d.Burſat.in d.conſi.43.

Quintus caſus eſt in crimine repetũdarum d.l.ex iudiciorum, intra annum tamen ex die mortis delinquentis.l. 2.ff.ad leg.Iul.rep.

Sextus eſt in crimine peculatus & de reſiduis.l.fi.ff.ad leg. iul. pec. intra tamen quinquennium ex die criminis commiſſi.l.peculatus.ff.eod.

32 Septimus caſus eſt in apoſtatibus a fide:nam hi ſi viuentes fuerint accuſati & conuicti bonis priuantur fiſco applicandis & perpetuo a quocũque accuſari poſſunt. poſt verò eorum mortẽ intra quinquennium, & bona proximioribus ſuis fidelibus deferuntur, & ex tunc commiſſo Apoſtaſiæ crimine interdicitur eis bonorum alienatio,& inteſtabiles redduntur.l.1.cum tribus.ll.ſeq.C.de Apoſta. & not.Sal.ibi.

Octauus caſus eſt in deſertore militię.l.1.C.de re milit.lib.12.

Nonus caſus:in eo qui necat aliquem, per cuius mortem ſucceſsio in illius bonis, vel hęredis illius ſibi delata fuiſſet: nam fiſcus ab hoc,& ab eius hęrede bona illa aufert. lege Lucius. ff. de iure fiſc.

Decimus caſus eſt in turpiter quęſitis ob aliquod ſcelus per defunctum commiſſum. d.l. Lucius. & l. fina. ff. ad leg Iul. pecul. & l. in hęredem. ff. de calumn.

33 Nota tamen,quia in omnibus caſibus in quibus reus poſt mortem dãnatur, & bona deferuntur; debet fiſcus intra quinquennium agere, & de crimine docere ad effectum bonorum vendicandorum, & rei defuncti hęres poteſt de innocentia illius deducere interim ſuſpenſa publicatione l.res quę in prin.ff.de iure fiſ. & l.fin. C.eod. Secundum ſecundam lecturam,& l.2.C. de vectigal. ſic Odofre. in l.eorum.C.de iure fiſ.lib. 10. alioquin

pręſcri-

præſcriptione quinquennij fiſcus excluditur,& rei defuncti hæres moleſtari amplius nequibit l.2.vbi Barto.C.de apoſt. gloſ.& Salic.in d.l.Manicheos. Roman. ſingu.471.Cæpol.conſi.17.num.7.vbi in crimine læſæ maieſta. Barbat. conſilio 70.in 4.Boer. deciſio.264.nu.18. vbi in crimine inceſtus Felyn. in c.cum nobis num.12.extra de præſcrip. vbi limitat in fiſco eccleſiæ: per tex. in cap. 2. de præſcrip.in 6.Marſil.in repet.l.fin.num.133. ff.de iuriſdict.omn.iudic.Gramat. dicta deciſ. 105. num. 22. Clarus in criminal. in §.læſæ maieſtatis in fine,& d.Gigas in ſuo tract.de crimine læſæ maieſta.quæſt. 23.num.1.& quæſt.27.in ſecunda parte, Didac. de ſponſalib. in 2. par.cap.6.§.8. ſub num.16.Vbi ampliat etiam quod hæredes ſciuerint:in fiſco vero eccleſię forte currit pręſcriptio quadragenaria,& non minor vt ex Felyno dixi ſupra & eſt glo.notab.in cap.accuſatus:de hęre. in 6. dixi in 3.par.in tit.de pręſcrip.fiſcalibus. ſub nu.30.

34 Item notandum eſt, quòd ſententia non debet ferri contra mortuum: nam inualida eſſet: quia mortuus non condemnatur l. in ſumma. §. fina. ff. de re iudica. & l fina.ff.quæ ſenten. ſine appel. & in terminis tradidit Roman. d.ſingul. 522.& 629. Sed iudex debet damnare memoriam illius defuncti,& eius bona publicare pro tali delicto, vel pronunciare illum tale delictum commiſiſſe.gl. in verbo damnata in §. per contrarium inſtitu.de hæred.quæ ab inteſta.def. Bal. qui hanc practicam docuit conſilio 60. in 2 Cæpol.dicto conſi.17 nume.3. Angel.Aret.in dicto §. per contrarium, & in ſuo tractar. de malefic. in verbo, qui dominus iudex,num 42. Gram. deciſio. 6.Gulielm.Mainer.in l. ſicut pœna, numero 15. ff. de regulis iuris d. Gigas de crimin. læſæ maieſtat. in ſecunda parte, quæſt.20 & 22.

Sunt,& alij caſus in quibus reo defuncto adhuc de illius crimine quæritur veluti in aſſaſinijs, & mandatoribus ad tex.in capitu. pro humani, de homicid. in 6.

35 Decimuſtertius caſus eſt cum hæredes defuncti ad purgandum infamiam quæ publice contra defunctum laborat de aliquo crimine, volunt ad detegendam illius innocentiam, quod de crimine ipſo cognoſcatur. nam id fieri iure conceditur l. pen. § Seia. ff. de adimen. leg. vbi Alber.not.Bald.& Angel. in l.1. C.ex delict.defunct. Bartol & Alexand. ad eum in dicta l ex iudiciorum Ioan.de Platea, in l.eorum. C. de iure fiſc. libro 10.Gigas in dicta 2. parte, quæſtio. 28. Anton. Gomeſ. Delictorum capitu. 1. ſub numero 83. Quicquid contra ſenſerit Salycet.in l. prima,C. ſi reus, vel accuſat.

36 Decimuſquartus caſus eſt, cum proceſſus fuiſſet formatus: & factum ſic liquidatum, quod ſententia eſſet ferenda contra reum, vel quia reus ſolemniter confeſſus fuiſset delictum:in his ſane caſibus ſententia ferri poſset declaratoria delicti cum publicatione bonorum niſi hæres confeſsionem illam reuocet & innocentiam defuncti probet Bal.in d. l. 1. num 3.C.ex del.def. vbi idem concludit in pœnis pecuniarijs & ad l.ex iudiciorum.reſp.quòd requiritur ſententia, vel æquipollens aliquid ad condemnationem,ſequitur Ange.ibi,& in l.infamem. ff de publi.iudic. & idem fuit de mente Barto. in l. 1.colum. vltim. ff. de priuat. delict. cum alijs adductis per Curt. dicto conſil. 60. ſub num. 11.& 12.& per D.Menoch.d.conſi 99.nu.175.

37 Intellige, quod dixi de reo confeſſo: in vera confeſsione per eum facta non autem in confeſsione tacita,& pręſumpta a lege inducta,vel in confeſsione ficta per contumaciam:hæc enim hæredibus non nocet Bar.in l.eius qui delatorem. ff. de iure fiſ.Bal.in terminis in l.2. C.de eden. Ang.in d.l.1.nu.5 Imo. in l. qui a latronibus.ff.de teſta Alex.& Iaſ.in l. 2. C. q teſt.fac.poſ.Cum alijs adductis per Cur. loco proxi.allegato. num. 20. & 21. ubi

 pulchre

pulchrè in propoſito declarat, quando confeſsio dicatur ſolemniter in iudicio facta.

38 Sed contra præmiſſa obſtare videtur gl. in d.l. ex iudiciorum. quatenus concludit quo ad effectum extinctionis criminis, publicationis bonorum, vel alterius pœnę pecuniarię, paria hęc eſſe, vel qđ reus decedat ante ſententiam vel poſt ſententiam intra tamen tempus appellandi, quam ſane glo. ſecutus eſt Dy. ibi Bal. in l. 3. nu. 5. C. ſi pend. appella. Imol. in l. defuncto. ff. de publ. iudic. & Sal. in l. fi. ſi reus Bal. conſi. 382. in 1. Verum glo. opinio non eſt tuta: nam contrarium tenuerunt Vltramont. quos ſequitur Bar. in d. l. ex iudiciorum: nam ſufficit litem conteſtatam & condemnationem eſſe ſecutam, vt pœna reſpectu bonorum contra hęredes tranſeat, nam ſic ſatisfactum eſt verbis legis in d. l. ex iudiciorum: idem Bar. in l. ſi qua pœna. ff. de verbo. ſignific. vbi in pœnis ita concludit licèt ſecus in multis & hanc probauit Bal. ipſe in d. l. q. à latronibus, & ſubſequitur Imo. dicens melius cogitaſſe ſic etiam tenuit Ang. in d. l. 1. C. ex del. def. latiſsimè autem ſcripſerunt Angel. de Malefic. in vlt. glo Nellus in 4. par. 1. tempo. in 3. q. & nonnulla vlt. temp. in 2. par. q. 7.

Et ſanè communis eſt concluſio quod vbi iudex æque principaliter condemnauit reũ in perſona & in bonis, ſi reus decedat intra tempus ad appellandum ante appellationem interpoſitam, ſententiam in parte bonorum non euaneſcere, ac idcirco niſi hrđes appellent ſẽtẽtiã tranſire in rem iudicatam, ſi verò iudex non principaliter, ſed acceſſoriè condẽnauit in rebus: de quo ſtatim dicetur & hoc caſu quia mortuo reo intra tempus appellandi perit ſententia circa principalem perſonam ipſius rei, euaneſcit quoque in acceſſoria bonorum condemnatione & hoc caſu rectè procedat gloſ. ſupra allegata. Quandoque verò iudex nihil de bonis expreſsit, ſed bona veniunt publicanda in conſequentiam ipſius delicti de quo reus fuit condemnatus, & eo caſu. Ange. Aret. concludit hæredem defuncti appellare non poſſe, & ſententiam non appellatam per reum, exequendam eſſe contra hæredes, quò ad bonorum ademptionem, & malè iudicio meo.

39 Quia hæredes a ſententia lata contra reum defunctum intra tempora appellandi appellare poſſunt pro ſuo intereſſe reſpectu bonorum ad tex. in d. l filia. §. Seia, ſic Bal. in d. l. 3. C. ſi pend. appel. & in d. l. 1. col. 3. C. ex del. def. ſenſit Bar. in d. l. ex iudiciorum & Alex. ad eum, & nota dum dixi intra tempus appellandi, quia poſt non audiuntur. & ea ratione infertur, quòd ſi reus poſt bannum illatũ obtinuerit literas ad nouas defenſiones faciẽdas, ſi interim ante earum vſum deceſſerit hæredes illius non audiantur ſup nouis defenſionibus ad retractandam bonorum publicationem, quod tamen dictum ambiguum videtur, quaſi quod gratia illa habeat vim reſtitutionis vel appellationis de quo ſanè puncto videndus eſt Aegid. Boſ. in tit. de remed. inſtit. col. vlt. qualiter autem debeant formari defenſiones in perſonas hęredum tradidit Bal. ipſe in d. l. 1 nu 9. poſt glo. in l. ſi ſeruus. ff. de bon. au. iud. poſ. Redeundo modo ad principalem punctum: ex gl. præalleg. & doctorum opinionibus poſt eam habemus, ꝙ crimẽ extinguitur ẽt reſpectu bonorum, ſi reus decedat etiam poſt ſñiam intra tempus ad appellandum, fortius igitur ſi ante ſententiam: quamuis formatus fuiſſet proceſſus, & concluſum in cauſa, nec aliud expectaretur quam ſententia contra reum: ideoque relata Bal. opinio ſupra nu. 13. non videtur tuta, quæ etiam alio ſolido fundamento improbatur, & reijcitur per Gomeſ. loco pręalleg.

40 Nam lata ſententia contra reum capitali de crimine cum bonorum publicatione, & interpoſita per reum appellatione, eoque defuncto pendente appellationis cauſa extinguitur crimen & pronunciatum etiam reſpectu publicationis bonorum:

norum: modo tamen bonorum confiſcatio tacite inſit ex natura delicti, vel etiã per iudicem expreſſa ſit acceſſorie, & nõ æque principaliter vt eſt caſus in l. 1. ff. ſi penden. appellat. in l. 3. C. eod. & in l. fina. C. ſi reus, vel accu. mor. fuer. gloſ. & Doctor. in l. in ratione. §. cum quidam. ff. ad leg. Falcid. Dicitur autem acceſſorie facta, quando iudex dixiſſet cõdemnamus pro tali delicto Titium in perſona cum bonorum ſuorum publicatione: principaliter autem quando dixiſſet: & in bonorum publicatione: etiam quod delictum eſſet tale pro quo ex ſui natura bona venirent publicanda: quia dictio, cum, pro ſui natura coniungit acceſſorie dictio vero, &, copulat principaliter, conſequenter bonorum publicatio, quia alio modo fuit facta quam de iure tacite inſit, diuerſum effectum operatur, ideo morte rei non perimitur, ſed eius hęredes tenentur proſequi cauſam appellationis, & illam tueri ſic Bar. in d. l. 1. ff. ſi pendẽ. appel. & in l. 3. ff. de leg. 1. Bal. in d. l. 3. C. ſi pendẽ. appella. & in l. 1. nu. 5. C. ex delic. defun. Salycet. in l. fin. C. ſi reus. Cæpol. conſ. 17. nu. 36. & eſt communis, Iaſ. d. l. 3. nu. 45. Niſi expreſſe conſtaret iudicem ad ius ſe retuliſſe adeo quod noluerit alterare iuris diſpoſitionem: tunc enim copula vim rei non alteraret: veluti egregie differit Sali. ibi & ſequuntur poſteriores.

41 Vtrum autem procurator ſeu fiſci aduocatus ſit citandus, dic in cauſa appellationis interpoſitæ per reum condemnatũ ſuperſtite accuſatore, & proſequente accuſationem non eſſe neceſſariam aduocati fiſcalis intereſſentiam prout nec in prima inſtantia, ſic Salyc. in d. l. fin. C. ſi reus. ſed mortuo reo, quia accuſatio quo ad eius perſonam extinguitur, nec durat inſtantia niſi reſpectu bonorum confiſcandorum, idcirco fiſci aduocatum neceſſario citandum eſſe cenſeo pro iuribus fiſci tuendis ad hoc text. in l. Lucius. ff. de iure fiſci.

42 Decimuſquartus caſus eſt in pœna fraudatæ gabellę, nam contra hęredes exercetur intra quinquennium tamen, & in re ipſa l. commiſſa. & l. fraudati, & ibi Bar. Pau. & alij no. ff. de publ. l. 2. C. de vectigal. glo. & Bart. in d. l. ex iudiciorum: declara vt per gloſ. & Paul. Caſtr. in d. l. fraudati.

43 Decimuſquintus caſus eſt cum ex forma ſtatuti reus abſens habetur pro confeſſo, & condemnato glo. & Doctor. in l. penul. §. quod ait prętor. ff. quod quiſque iur. Angel. in d. l. vnica num. 5. C. ex delict. def. Mart. Laud. in tracta. de fiſco. quęſtio. 98. vbi ſecus dicit ſi ſtatutum diſponeret quod haberetur pro confeſſo, quia vlterius requireretur ne dum dedeclaratoria ſuper confeſſione pręſumpta iuxta Barto. in d. l. eius qui delatorẽ. ff. de iure fiſc. Sed vlterius requireretur ſententia diffinitiua ſuper crimine contra reum abſentem, alias crimen eo mortuo extingueretur, hic autem caſus depẽdet a primo.

44 Decimuſſextus caſus eſt cum ex forma ſtatuti procedi poteſt contra abſentẽ pro aliquo delicto ad diffinitiuam: nam eo caſu etiam citra litis conteſtationem condemnato reo per diffinitiuam cum publicatione bonorum poterit ea ſententia exequi contra illius hęredem ſic Bar. contra Dynum in d. l. ex iudiciorum col. 2. Sequitur Bal. in l. qui a latronibus. §. 1. ff. de teſtamen. vbi ſecus concludit in ſententia banni interlocutorie lata. Et ita intelligit, & ſaluat dictum Dyni, & idẽ Bal. in l. ſi plures nu. 27. C. de cond. inſer. & idem Bal. in l. data opera nu. 89. C. qui accuſ. poſ. Et licet Imo. in d. §. 1. indiſtincte approbet dictum Dyni attamen a Bar. ſententia non eſt recedendum quam probauit Angel. de malefic. in gloſ. qui dominus iudex videns. nu. 45. Nellus in 1. par. 2. temp. q. 7. Bal. in l. 1. num. 6. C. ex delic. defun.

45 Decimuſſeptimus caſus eſt, in eo qui metu criminis ſe ipſum interfecit de quo latius in tit. pręced.

46 Adde qđ in quibuſdam partibus, indiſtincte ante exactã pœnam vel infiſcata

bona,reo naturaliter decedente omnis pecuniaria vel confiſcatoria pœna extinguitur nec ab hæredibus exigi poteſt: Nellus in 1.par.2.temp. quæſtio. 7.& ſignanter,

47 Iuxta prædicta quæro,quid ſi lata ſententia capitali cum bonorum publicatione iudex intra tempus appellandi illam executus ſit in perſonam rei delinquentis,an illius hæredes appellare poterunt ab ea ſententia in parte confiſcatoria bonorum Bal.in d.l.1.ſub nu. 10. C.ex del. def.determinat pro hæredibus ſi grauati fuerint contra formam iuris puta contra prouiſionem Auth. Bona damnatorum, & ibi inquit,quod iudex in reum ſponte confeſſum,vel in flagranti crimine compertum poteſt ſententiam capitalem exequi reiecta illius appellatione vti notorie iniuſta,& calumnioſa.

48 Item quæro quid ſi reus fuit abſolutus,actor autem appellauit vtrum defuncto reo crimen extinguatur.Bal.in d.l.1. num.9. concludit negatiue per text. in l. Lucius.ff.de iure fiſ.& idem Bald.in fine illius legis.

Ego contra ſentio, quia iura requirũt condemnationem rei cum expreſſa bonorum ademptione d.l.ex iudiciorum:cum ſuis concor.nec tex.in d.l.Lucius:ad rem iſtam pertinet gl.& Bar.ibi.

DE LITIGIOSIS.
Titulus VI.

1 *Litigioſam rem vendens, & emens in precio fiſco applicando punitur.*

2 *Litigioſi vitiũ non inducit ſimplex nũciatio.*

3 *Litigioſa res & actio efficitur per ſolam citationem cum agitur de iure dominii,vel quaſi vel de iure vſusfructus.*

4 *Litigioſa res non redditur reſpectu dominii cũ controuertitur de poſſeſſione.*

5 *Poſſeſsio litigioſa efficitur cum de poßeſſorio quæritur.*

6 *Litigioſa efficitur actio poſſeſſoria per litis conteſtationem.*

7 *Litigioſa efficitur res,& actio per citationem cũ agitur pro iurib. realibus incorporalibus.*

8 *Litigioſa quo modo efficiatur res,et actio cum agitur pro iure ſeruitutis.*

9 *Litigioſa efficitur perſonalis actio per litis conteſtationem.*

10 *Litigioſa an efficiatur res cum pro ea perſonali agitur.*

11 *Litigioſa res non efficitur cum agitur de aliquo opere in re faciendo.*

12 *Litigioſa res alienata lite pendente an reuocetur per viam attentati.*

13 *Litigioſa res efficitur, cum agitur officio iudicis,prout cum agitur perſonali.*

14 *Litigioſa res efficitur in iudiciis mixtis per ſolam citationem pro vt in realibus*

15 *Litigioſa res efficitur in iudiciis mixtis perſonalibus pro vt cum perſonali agitur.*

16 *Litigioſa res non efficitur cum agitur perſonali ad factum.*

17 *Litigioſam rem non facit ſupplicatio.*

18 *Litigioſam rem non reddit proceßus coram arbitris.*

19 *Litigioſi vitium plures operatur effectus:nam nec res,nec actio alienari poteſt.*

Fiſcus rẽ vel actionẽ litigioſam non alienat.

20 *Litigioſa res alienari non poteſt.*

21 *Nec legari,nec per fideicom. relĩnqui.*

22 *Nec domui ſacræ dedicari poteſt.*

23 *In dotem tamen dari poteſt item diuidi,& de ea tranſigi.*

24 *Litigioſa res vel actio in quibus caſibus in alium transferri poteſt:non agit ceſsionarius, ſed cedens.*

25 *Litigioſa res poteſt præſcribi.*

26 *Litigioſa res alienari pot de partiũ conſenſu.*

27 *Litigioſa re alienata:quia alienatio nulla eſt ideo ſententia contra alienatorem lata poteſt exequi contra alienantem.*

28 *Litigioſam rem alienans & acquirens pœnis legalibus afficiuntur:quod declara,vt ibi.*

29 *Litigioſam rẽ alienans poteſt illam redhibere.*

30 *Alienans nulliter & contra legem,poteſt rem alienatam vendicare.*

31 *Venditor licet non poſsit allegare venditionem fuiſſe factã in fraudem creditorum poteſt tamen dicere illam nullam & ſimulatam.*

32 *Litigioſa re alienata nec dum tradita venditor pœnitere poteſt.*

33 *Litigioſæ rei emptor ſi contra tertium agat poteſt exceptione repelli.*

34 *Litigioſa re mobili alienata quæ rehaberi non poſsit, quemadmodum conſulatur actori.*

35 *Venditor promittens de euictione ſub pœna dupli tenetur;quamuis venditio ſit nulla, quia de re litigioſa.*

Litigio-

36 *Litigioſa re alienata quilibet deferre poteſt pro pœna fiſco inferenda.*

37 *Popularis eſt actio cum agitur de pœna fiſco applicanda etiam ex cauſa delicti priuati.*

38 *Litigioſæ rei confirmatio obtenta a ſuperiore nulla facta mentione litis pendentis nihil operatur.*

39 *Litigioſi vitium contractum quibus modis finiatur. Et primo per lapſum inſtantiæ iudicialis.*

40 *Litigioſi vitium tranſactione & renunciatione litis finitur.*

41 *Item lata abſolutoria pro Reo.*

42 *Litigioſas res, vel actiones fiſcus an ſuſcipere valeat.*

Fiſcus an ſuſcipiat actiones, vel res litigioſas.

43 *Fiſcus priuato contra priuatum patrocinium non præſtat*

44 *Etiam quod priuatus offerat fiſco partem rei.*

45 *Fiſcus a debitore fiſcali oblatas actiones an ſuſcipere debeat.*

46 *Fiſcus in ſubſidium debitorem ſui debitoris conuenire poteſt.*

47 *Fiſcus pro ſuo intereſſe poteſt aſsiſtere liti quæ vertitur inter ſuum debitorem, & inter aliũ priuatum.*

1 REm litigioſam vendens, vel aliter alienans in prætio ipſius rei punit̃ fiſco aplicando l.fi.C.de litigioſ. Verum vt materia pateat; Primũ videndũ eſt qñ dicatur contractum litigioſi vitiũ ita vt alienatio impediatur. Secundo quid operetur vitium litigioſi. Tertio quibus modis finiatur.

Circa primum notandum eſt, quod in huiuſmodi tractatu duę perſonę principaliter ſpectantur, quæ in iudicio occurrunt: ſcilicet actor & reus: conſequenter circa vitium litigioſi ex parte actoris conſideratur actio, ex parte Rei conuenti conſideratur res quæ in cõtrouerſia extat: Quocirca videndum eſt, qñ ſit contractũ vitium litigioſi reſpectu actionis: mox, & quando reſpectu rei contentioſæ.

Præmittendum itẽ eſt: quod aut agitur actione reali, aut perſonali, vel mixta, q. bus ſic p̃miſsis colligendo d. Bar. in l. 1. §. ſi inter. ff. de litigioſ. & in l. 2. & fi. C. eo. & per d. Abb. in c. eccleſia: extr. vt lite pend. ac per Doctores in locis allegandis infra ſcriptas conſtituo concluſiones.

2 Prima eſt ſimplex denũciatio iudicialis, abſq; citatione nõ operatur litigioſi vitiũ l. 1. in prin. ff. de litigioſ. l. 1. C. eod. l. ſi alienam. ff. pro empt. & notatur in dictis iuribus.

3 Secunda concluſio: cum agitur actione reali & tractatur de dominio, vel quaſi vt in publiciana, vel de eo, quod eſt pars dominii, vt de vſufructu in actione confeſſoria, in his caſibus per ſolam citationem abſque etiam litis conteſtatione iure nouo, & res & actio efficitur litigioſa, vitiumque litigioſi contrahitur caſus eſt in auth. litigioſa: vbi glo. & Doct. & in corpore vnde ſumitur. C. eo. Bar. in d. §. ſi inter & in d. l. 2. Bal. & Sal. ibi. hanc autẽ concluſionem in re admittit, ſed in actione negat Abb. in d. c. eccleſia, ſub nume. 7. ſecutus Ioan. And. in c. fi. ext. eo. motus ea ratione: quia iure antiquo in actione reali res & actio efficiebatur litigioſa per ſolam litis conteſtationem l. 2. C eo. iura autem noua in auth. de litigioſis, aliter prouident in re. de actione autem non loquuntur. igitur reſpectu actionis a iure antiquo non recedendũ ſequitur Guido. Papa q. 337. nu. 6

Sed alia opinio pro vt communior ita etiam verior eſt: quia ſi per editionem actionis ex ſola citatione res ipſa redditur litigioſa a fortiori actio ipſa, nã propter quod vnum quodque tale, & illud magis auth. multo magis. C. de ſac. ſanc. eccleſ.

Item quia actor non debet eſſe melioris conditionis in actione, quam ſit Reus in re pro qua conuenitur.

Intellige tamen præmiſſam cancluſionem, vt ex ſola citatione res efficiatur litigioſa modo tamen ex ea Reus factus ſit certus de re ipſa pro qua conuenitur in iudicio Sal. ĩ d. l. 2. ĩ fi. Pau. Caſ. in l. 1. C. com. diuid. tex. in clem. 2. ext. vt lite pẽd.

Intel-

Intellige quo ad collitigantes non quo ad alios. l.prima. ſecundum vnam lecturam. C. de præſcrip. 30. anno. vbi Angel.& Bald.

4 Tertia concluſio: cum agitur actione reali, ſed non quęritur de dominio, vel quaſi aut de eo, quod eſt pars dominij: ſed de poſſeſsione, vt quia poſſeſſorio aga tur: vel quia hipothecaria ad aduocandum poſſeſſionem, tunc res non efficitur litigioſa etiam poſt litis conteſtationem, quia pro iure dominij poterit alienari, nempe cum proprietas nihil commune habeat cum poſſeſsione de qua controuertitur. Caſus eſt in d.§. ab hoc in auth. de litigioſ. Bar. in d.§. ſi inter, Bar. Bald. Sal.& alij in d. auth. litigioſa & in d.l. 2. glo. Bald. & Paul. in d.l. 1. C. com. diuid. Bald. Angel. & alij in l. 1. C. de præſcrip. longi temp.& tradit d. Abb. in d.c. eccleſia nu. 7. vbi inquit quod poſſeſſor conuentus hipothecaria poterit rem alienare ſalua cauſa pignoris.

5 Poſſeſſio tamen litigioſa alienari nequibit Abbas.& Dec. in cap. 2. extra de confir. vtili.

6 Actio tamen ipſa hipothecaria & poſ ſeſſoria per litis conteſtationem efficitur litigioſa, no. omnes in locis præall. & eſt caſus in l. fina. C. eo.

7 Quarta concluſio: cum agitur actione reali pro iuribus incorporalibus: quia actor dicat, iuris ſui eſſe, vt quia agat ad prębendam, vel quia dicat iuriſdictionē habere in his idem eſt, pro vt cum agitur iure dominij, vel quaſi ad rem aliquam corporalem, ſic poſt Inn. in c. cum M. ext. de conſti. tradiderunt Imo & Abbas in d.c ecclesia, & ſenſit Bald. in d. Auth. litigioſa in fi. clarius idem Bald. & Caſtr. in d.l. 1. C. com. diuid. & in beneficialib. eſt tex. in c. cauſam ext. de teſtib. & in cle. 2. ext. vt lite pend. cum plurib. adductis per d. Decian. conſ. 34. in 1.

8 Quinta concluſio: cum agitur actione reali pro iurib. incorporalib. reſpectu ali cuius ſeruitutis, quia actor in cōfeſſoria dicat ſeruitutem ſibi deberi, vel quia negatoria agat, in his ſane res ipſa pro qua Reus conuenitur, non efficitur litigioſa etiam per lit. conteſt. actoris autem actio ſic l. 2.& l. fina. C. eod. Bart. in d.§. ſi inter & in d.l. 2. C. eo. & eſt communis concl. vt per Abb. in d.c. eccleſia.

9 Sexta concluſio: cum agitur actione perſonali pro re aliqua, actio quidem per lit. conteſt. redditur litigioſa l. 2. & l. fina. C. eod. & paſsim admittunt omnes Barto in d. §. ſi inter, & in d. l. 2. quem cęteri ſequuntur Abbas in dicto capitu. eccleſia.

10 Res autem pro qua perſonali agitur: an efficiatur litigioſa ſunt opiniones. nā Barto. in d.§. ſi inter, tenuit affirmatiuam, lite tamen conteſtata, quam ſecutus eſt Sal. in l. 2. C. eod. idem ſenſerunt gl. Bar. & Imol. in l. quamquam. §. Iulianus. ff. de aqua plu. arcen. Ang. in Authen. de litig. Imo. in d.c. eccleſia & in c. dilectæ. ext. de appel. quem ibi ſecutus eſt Felin. col. vlt. Iaſ. conſi. 43. in 2. dubio in 1. vbi enixe tuetur hanc opinionem dicens temerarium eſſe ab ea recedere: quam etiam pro bauit Didac. in practicis cap. 15. ſub nu. 6. Intelligendo tamen pro vt omnes intel ligunt: quando agitur perſonali ad certam rem pro illius dominio conſequendo, veluti ex empto, Donato, vel alia ſimi li cauſa, & pro iſta ſententia adducitur tex. in l. 2. C. eod. item & ratio, vt ſcilicet actor, & reus ad paria iudicentur: nēpe perſonalis actio ex parte actoris lite conteſtata remanet litigioſa, & quia non debet licere Reo, quod non licet Actori, per quas rationes cum horum opinione pertranſiuit Ripa in d. capitu. cum M. numero 193.

Contra vero ſtat communis ſententia legiſtarum & Canon. pro vt fatentur Felyn. Didac. & Ripa in locis proxime adductis: & fuit originalis opinio Inno. in d.c. cum M. quem ibi ſequuntur Hoſtiē. Ioan. Andr. Card. Anto. & Abbas. Bart. & Bald. in l. 2. C. eod. Abb. in d.c. eccleſia Bald.& Paul. in d.l. 1. C. commu. diuid. & nouiſsime Aymo Crau. ꝯſ. 279. col. 2.

Mihi

Mihi autem pręcedens opinio magis conſonat per rationes ſupra adductas.

11 Illud autem planum eſt ſecũdum omnes, quod ſi agatur perſonali ad quantitatem, vel etiam ſi agatur perſonali pro aliquo opere faciendo in aliqua re, ea res nunquam efficitur litigioſa per tex. in d. l.quamquam.§.Iulianus.ff de aq.plu.arc. & ibi not.glo.Barto.Imol.Rom. & Pau. & tradiderunt Bartolus.& alij in locis præcitatis.

12 Sed vtrum res litigioſa in perſonali, alienata lite pendẽte reuocari poſsit per remedium: vt lite pendente nihil innouetur.vidẽdus eſt Felyn.in c.dilectæ. col. pen.ext.de except.

13 Septima concluſio: cum agitur officio iudicis,idem ſtatuendum eſt, pro vt cum agitur perſonali,nempe officium iudicis naturam perſonalis actionis ſortitur,Bald. in d. Authen. litigioſa in fine: poſt Inno. in d. cap. cum M. idem Bald. conſilio 40. maritus lib.1. Ripa d.c.cum M.nume.192.

14 Octaua concluſio, cum agitur ad factum non ad rem: Res ipſa non efficitur litigioſa, exempli cauſa: quia Dominus petat obedientiam a ſuis ſubditis: nam non prohibetur alienare iuriſdictionem Inno.in c.ex parte ext.de arbitr. ſequitur Bald.in l.1.in fin.C.com.diuid.conferunt quæ ſupra dixi nu.11.

15 Nona concluſio: cum agitur actione mixta reali, & perſonali in iudicio vniuerſ. veluti petitionis hęreditatis aut familiæ erciſcũdæ res efficitur litigioſa per ſolam iudiciariam conuentionem, item & actio Bar.in d §.ſi inter,& in d.l.2.per tex.in l.diuus.ff.de pet.hæred.& in l.alienationes.ff. fam. erciſ. eſt verum quod d. Abbas in d.c.eccleſia: quantum ad actionem recedit a Bar.ſentiens quod requiratur litis conteſtatio: opinio tamen Bar. magis placet pro ut in reali quam probarunt Bald.& Paul. in d.l.1. C.comm. diuid.

16 Decima concluſio: cum agitur actione mixta in iudicijs particularibus veluti in iudicio communi diuidundo: res & actio per ſolam litis conteſtationem efficitur litigioſa l.1.C com.diuid.l.fina. C. de litig.Barto.in d.§.ſi inter, & in d.l.2. Cuius opinio eſt communis per Docto. ibi Bald.& Pau.in d.l.1.Abbas in d.cap. eccleſia.

17 Vndecima concluſio: ſupplicatio facit rem litigioſam: Guido Papa q. 337. nu. 3. adducit Henrich.Boich.in c.cauſam.extra de teſtibus. Tu aduerte quia Henric.contradicit & rectius. ideo propoſitio eſt formanda in oppoſitum.

18 Duodecima concluſio: proceſſus coram arbitris nõ facit rem litigioſam Bal. d.l.1.C.com.diuid. Alexan.in l.filiusfam. §.diui.nu.18.ff.de leg.1.Iaſ.in l.2.in pen. col.C.de eden.adducunt rationem, quia arbitri ſententia non impedit translationem dominii.e Rainaldus,& ibi notatur ext.de teſta.

Videamus modo, quos litigioſi vitium operetur effectus, ad quod reſpondetur.

19 Primo ex parte actoris ſtatim, quod actio eſt effecta litigioſa, non poteſt per eum alteri cedi aut aliquo titulo in aliũ transferri l.fi.C.de litig.& prout infra de rebus dicetur.

Idque etiam fiſcus obſeruat, nam bona & iura, quæ in controuerſia ſunt ſibi ipſi alienandi poteſtatem adimit l. res in prin.ff.de iure fiſ. qui ſane tex.ad hoc cõmode allegatur.

20 Secundo ex parte rei conuenti, res ipſa ſtatim, quod effecta eſt litigioſa non poteſt amplius alienari, d. l. Diuus.ff.de pet.hær.toto ti.ff.& C.de litigioſ.& intellige verbum alienationis largo modo, vt nec etiam pignorari particulariter poſſit l.1.§.fina.ff.quę res pign. & ibi notatur, Barto.in d.§. ſi inter, Abbas d.c.eccleſia nu 9.Gl.Cyn.Bald.& Pau.in l.1.C.com. diuid.Item nec in emphyteuſim cõcedi, nec ad longum tempus locari, quia locatio ad longum tempus eſt ſpecies alienationis; ad not.in l cum pater.§.inſtituto. ff.de le.2.& in l.1.§.q̃ ai.ff. de ſuperficie.

Et ita

Et ita in terminis tradit Abb. in d. c. eccleſia el 1.n.6.poſt gl.in c.eccleſia el.2.ext. eo.vt lit.pend.

Ad modicum tamē tempus locari poterit: modo tamen non locetur potentiori, a quo poſtea difficilis ſit illius recuperatio, vt Abb.ibi optime declarat Item nec vendi, nec donari,nec cū alia re permutari: & contractus alias factus cum inſtrumentis ſuper inde rogatis eſt ipſo iure nullus d.l.fi.C.eod.

21 Item nec legari, nec per fideicom.particulare alicui relinqui pōt: quo ad hoc vt res ipſa legatario & fideicommiſſario particulari tradatur. tenetur enim hæres litem proſequi, cui legatarius, vel fideicommiſſarius pro ſuo intereſſe aſſiſtere poſſunt,quaſi dubius litis euentus eis videatur relictus, & hoc iure nouiſſimo cōſtitutum fuit: licet antiqua iura aliud ſtatuerēt vt eſt caſus,in auth.Nunc ſi hæres, & in corpore vnde ſumitur.C.de litig.& ibi notatur: non tamen imponitur pœna aliqua teſtatori, vel eius hæredi pro eo, quia res litigioſa legata fuerit Bal. in d.l. fi.in vlt.verbis.

22 Itē nec domui ſacræ dedicari poteſt: quo ad effectum,vt res ipſa fiat ſacra:puniuntur tamen Reus in duplum precij ipſius rei actori exhibendi, vt eſt caſus in l.fi ff. eo.a quo per iura noua receſſum nō fuit, vt in puncto aduertit Abb. d. c. eccleſia, ſub nume.10.

Poteſt tamen res,vel actio litigioſa in dotem dari,item propter nuptias donari.

23 Item ex cauſa tranſactionis, etiam ſi cum alio cum quo de eadem re eſt cōtrouerſia tranſigam. Item & diuidi poteſt cū eo cum quo cōmunis ſit, caſus eſt de his omnibus in l.fi.C.eo.adde duos alios caſus qui habentur in l.is a quo 1. & 2.ff.de rei vend.& in l.pen.ff de pet.hære. Et de tranſactione no. Ab.in d. c.eccleſia.nu.8.

24 Nota tamen, quod in his permiſſis caſibus ceſſionarius non poteſt litem proſequi: ſed cedens: ita poſt Innocen.concludit Abb. in c.2.nu.5.ext.de alien.iud. mut.cau.fac per tex.ī d.Auth.Nūc ſi hr̄s.

25 Præſcribi tamen poterit res litigioſa, per eum qui bona fide illam acquiſiuit: ſpacio tamē 20.ann. quia vitium litigioſi rem non afficit ſed perſonam:caſus eſt,& inde omnes notant,in l.1.C. de præſcrip. long.temp. Barto.in d.l.1.§ ſi inter.Balb. de præſcrip. in 2.par. 3. partis princip. ſub numero 53.

26 Alienari item poterit de partium litigantium voluntate Bald. & Paul.in d.l.1. C.com. diuid. Item & ex iudicis permiſſione Angel.& Paul.in l. diuus. ff. de peti.hæred.

27 Tertio ex hoc quòd contractus alienationis de re litigioſa ſit ipſo iure nullus: ſuccedit,vt ſententia lata contra alienatorem, exequi poſsit aduerſus in ea re ſucceſſorem Barto. per illum tex. in d.l.fina. quem ibi ſubſequitur Sal.idem Bar.in d. l.1.§.ſi inter: & in rep.l. creditores. C.de pign. Abb.in d.c.eccleſia, ſub nu.10.late Socin.iun. conſi. 92. in 3. & Port. Imol. conſi. 172.Didac. in practicis.c.15.nu.6. & adde quod idem ſenſit Bald. in l.1.col. 2.C.com.diuid.& idem Bald. in l.2.in fi. C.de litig. quam opinionem probauit d. Abb.in d.c.2.ſub n.8.ext.de alie.iud.reiecta ſnīa Inno.contrarium tenentis, & eſt ſpeciale in re litigioſa: nam ſecus eſt in re nondum litigioſa alienata, nam ſententia contra alienatorem lata non poteſt exequi contra tertium poſſeſſorem Ang. in l.1.C. ſi vnus ex plur. Bald. & Imol.in l.ſi bine.ff. de iniuſto teſtam. Corne. conſilio 215.in 4.

28 Quarto,qui rem vel actionem litigioſam alienauit, & qui eam acquiſiuit pœnis legalibus afficiuntur. l. fi.ff.eod.l.fi.C. eod. Sed vt materiam reſolutam habeamus diſtingue: nam quādoque venditor & emptor ignorant rem eſſe litigioſam & eo caſu neuter punitur gl. & Doctor. in d.l.fina.C.eod. Abb.d.c.eccleſia, & eſt ratio, quia ignorantia pœnam non meretur, vel ſaltem excuſat à pœna, c.cognoſcentes.ext.de conſtit. in emptore autē & acquirēte de facili præſumemus ignorātiam l.verius.ff.de probat.gl. & Docto.in dictis

dictis locis. in alienante autem præſumitur ſcientia quia de facto ſuo agitur. l. quanquam. ff. ad Velleian. Ignorantia autem in eo quoque tolleraretur, ſi in ius alterius ſucceſſiſſet. l. qui in alterius. ff. de regu. iur. vel ſi abſens fuiſſet & per procuratorem generalem in partibus negocia ſua geſſiſſet: ſic ignorantiam alienantis prætextant gloſſ. & docto. in locis prædictis.

Si vero vterque ſcierit rē eſſe litigioſam: ſi quidem precio fuerit alienata emptor precium amittit & tantundem venditor, ſicque duplicatum precium fiſco infertur: ac annullato penitus contractu res venditori reſtituitur, ſi verò non fuit precio alienata, vt q̃a donationis vel permutationis titulo, tunc æſtimatur res & pro quantitate æſtimationis vterque mulctatur ad fiſci commodum.

Sin autem vnus tantum contrahentiū ſciuerit, puta venditor, emptor quidem rem reſtituit, recepro à vēditore precio, cum alia præterea tertia eiuſdem precij parte: in pœnam venditoris, vel cū tertia parte æſtimationis rei, quando alienatio non fuit facta pro precio.

Sed vtrum tali caſu venditor alias patiatur pœnas; ſunt opiniones in trinas ſententias diſcordantes quas retulit gl. in d. l. fina. quidam quòd non: quia in pœnis benignior interpretatio eſt capienda. l. ſi de interpretatione. ff. de legib. & quia pęna non infertur niſi lex exprimat. §. cum autem, in Authen. de non elig. ſec. nub. & hanc probauit Bar.

Secunda opinio fuit: venditorem in alias duas tertias precij partes mulctari fiſco applicandas: ratio eſt, quia cum vterque ſcit: pœna eſt de toto precio ſeu de æſtimatione totius rei ab vtraque parte fiſco inferenda: quare cum ob ignorantiā emptoris ei ſuccurratur, & pręterea eidē adiudicetur tertia pars precij ipſius rei ad damnum venditoris, fas eſt vt reliquę duæ tertiæ partes fiſco quærantur. & hæc placuit Salycet.

Tertij dicunt venditorē in ſolido precio fiſcǫ damnandum præter illam tertiā quæ emptori relinquitur. ratio iſtorum eſt, quia vna pœna debetur propter vtilitatem priuatorum, alia vero propter rigorem publicæ diſciplinæ arg. tex. in l. licitatio. §. quod illicite. ff. de publican. & hanc tenent Cyn. Iac. & Bal.

Media opinio mihi videtur verior.

29 Vtrum autem alienator, qui in mala fide fuit poſſit rem redhibere ab eo in quē alienauit Bar. in d. l. fi. videtur ſentire negat. allegando tex. cum materia in l. viro atque vxore. ff ſolu mat. ſed contra eſt tenendum poſt Abb. in d. c. eccleſia: ratio eſt quia lex ipſo iure annullat contractū. d. l. fi. ideo rem vendicare poteſt.

30 Quia prohibitus rem alienare ex legis diſpoſitione, ſi illam alienat, quia inutilis eſt alienatio, poteſt rem vendicare. Paul. Caſt. in l. fina. C. com. de leg. Alex. conſi. 93. in 2. Afflict. deciſ. 335. in 2. dub. Grāmat. deciſ. 93. in cauſa illuſtris, Menoch. conſ. 89. nu. 77. Nec obſtat Bar. Theor. in l. poſt mortem. ff. de adopt. in primo caſu, fundata in l. ſi creditoribus. C. de ſer. pign. dato. vbi alienans non auditur veniens contra factum ſuum pro inualiditate alienationis per eum factę in fraudem creditorum: Nam dicta Bar. in eo caſu procedunt in alienatione valida quæ tamen per tertios creditores per actiones reuocatorias retractari poterat.

31 Diuerſum autem eſt cum alienatio eſt inualida & nulla prout in caſu ſubiecto: ideo venditor licet non audiatur allegās venditionem fuiſſe factam in fraudem creditorum, audiatur tamen ſi dicat venditionem nullam & ſimulatam. l. cum proponas. C. ſi quis alteri vel ſibi, ſic eleganter Bar. in l. poſt contractum col. 3. ff. de donation. & in ſuo conſi. 65. Petrus Nicolæ Paul. Caſt. in l. per diuerſas. C. Mand. & in conſi. 58. viſis in 2.

32 Illud aūt conſtat qđ ante rē traditā: q̃a ꝯtractus eſt nullus, venditor conueniri efficaciter non poterit, qđ etiam iure antiquo ope exceptionis cōſtitutum fuerat. l. 2. ff. de litigioſ. Bar. ibi & in d. l. fin.

33 Ampius

33 Amplius ſi emptor rei litigioſæ cadat à poſſeſsione & contra tertium illius rei poſſeſſorem agat,ſimiliter exceptione repellitur, gl & Bar.in l.1.§.ſi inter.ff.eod. Sal.in d.l fina.

34 Quid ſi res alienata lite pendente rehaberi non poſſit, vt quia mobilis aliunde tranſlata vel immobilis per potentiorem detenta: dic de iure Canon.compelli Reus poteſt iudicis officio in id implorato aliam rem loco illius ſubrogare.d.c. eccleſia & 1.& 2.ex.vt lit.pen.de iure autem ciuili in duplum æſtimationis precij tenetur.l.fi.ff.eod.

35 Sed quid ſi venditor rei litigioſę promiſerit de euictione ſub pęna dupli an teneatur, quia contractus venditionis ſit nullus: concluſiue tenendum eſt pro emptore quia promiſſio de euictione non pertinet ad roborandum contractum venditionis, ſed ad prouidendum emptori: ſic & bene concludunt Cyn.Bald. & Saly.in d.l.fina.

36 Quæro item quis agat ad pœnam fiſco applicandam,an is tantum qui litem agebat cuius conditio per alienationem eſt facta deterior: an vero quilibet de populo deferre poſſit,& hęc vltima verior eſt: per tex. in l. 1. ff. de iure fiſc.& per regulam illam.

37 Quod vbi agitur de pœna pecuniaria fiſco applicāda ex cauſa delicti quamuis priuati quilibet de populo accuſare poteſt: Barto.in rub.ff de popul.action.poſt alios per eum relatos, Abb. in c.cum te extra de accuſ. Dec. in l. ſi quis id quod nu.16.ff.de iuriſ.om.iud.Ang. de malefi. in verbo & ad quęrelam nu.9. Et ita per præmiſſam regulam ſic vt ſupra concludunt idem Bar.in d.l.1.§.ſi inter Bal.Sal. & alij in d.l.fina.

38 Quinta eſt rei litigioſæ vitium: quod confirmatio obtenta a ſuperiore de re litigioſa lite pendente nulla facta litis pendentis mentione eſt ipſo iure nulla, ac idō non impedit cognitionem, & executionem iudicis inferioris: vt eſt caſus in c. 1.& ibi notant Abb. Dec.& alij in c.1. ext.de confirm.vtili, quod ſi in confirmatione facta ſit mētio de litigio, iudex inferior cognoſcere vlterius nequit, quia cā per ſuperioris ꝯfirmationē ab eo arripitur.& ita Abb.no. & ſubſequitur Dec. col.2.& idem eſt,quando ſuperior confirmaret ex certa ſcientia: quia tunc ipſe facere videtur vt per Dec. ibi ſub nu.3.Declara dum tamen ſuperior notitiam habuerit de litis pendentia: alias ſola clauſula ex certa ſcientia nō iuuaret vt declarat idem Dec.ſub nu.10.de qua tamē materia,& an ſufficiat clauſula motu ꝓprio videndus eſt Iaſ.in l.fina.C.vt lite pendē. Abb.in c.fi.extra eod.

39 Circa tertium articulum quibus modis litigioſi vitium contractum finiatur: dic quod perempta inſtantia per lapſum triennij de iure ciuili, ad tex.in l.properandum in prin.C.de iud.vel in breuiori termino iuxta formam alicuius ſtatuti puta Patauini, nam in ordinarijs inſtantia eſt ſemeſtris in ſummariis quadrimeſtris: & eſt ratio, quia perempta inſtantia non eſt amplius lis de ea re, proprerea ceſſat vitium litigioſi quo ad effectum inhibendæ alienationis l.1.vbi gl.& Doct. C. de præſcr.lon.temp.Bar.Bal.Sal. & alii in l. fina.C.de litig. idem Bar. in d.l 1.§ ſi inter.& in l. cum quærebatur col. 2.ff.iud. ſol.& in l.2.C.de fruct.& lit.exp. Dec.in l.2.nu.59. & Iaſ col.penult. C. de eden. Guido Papa quęſtio. 337. Craue. conſi. 279.col.2.

40 Item ceſſat vitium litigioſi per receſſum partium a lite per tranſactionem l. cum mota,vbi Barto.& alii.C. de tranſactio. Alexand. & Dec. in d. l. 2. numero 56. Et idem concludit in renunciatione litis poſt Abb.in cap. ſignificauerunt col. 3.extra de teſtibus.& eſt caſus in l. poſtquam liti. C. de pact. tradit Crauetta d. conſilio colum 2.

41 Tertio finitur vitium litigioſi lata abſolutoria pro Reo,quia per eam lis extinguitur. Bald.conſ.391. apparet, in fine, libro 3. modo tamen ab ea non ſit appellatum Alber.in l.1.col.3.C.ne lic. potent.

Crauet.

Crauet. dicto conſi. 279. velpars ſit intra tempus appellandi, quia interim ſententia vires non habet,toto titul.ff.nil nouari appel.pend.

42 Vltimo autem pro complemento materiæ quæro an fiſcus pro ſui priuilegio res vel actiones litigioſas ſuſcipere de iure valeat, ad quod reſpon. negatiue per tex.apertos in l.res quæ.§.lites. ff. de iure fiſ.& in l.1.& per totum titul.C. ne fiſ.vel Reſpub. ex quibus iuribus clare deciditur fiſcum ſibi oblatas actiones,vel res litigioſas non ſuſcipere.

43 Vnde colligunt Bal.& alij quod fiſcus priuato contra priuatum patrocinium præſtare non debet.

44 Amplius ſi priuatus offerat partem rei,vel etiam relicturum aut donaturum fiſco bona ſua,vel partem eorum, vt ſibi patrocinium præſtet aduerſus aliquem audiendus non eſt,d §.lites, & l. 2. C. ne fiſ.vbi Bar.not.& Pau. ſequitur referens de facto id alias contigiſſe, & ſubſequitur Alex.ad eum.

45 Sed vtrũ à debitore fiſcali fiſcus oblatas actiones ſuſcipere debeat, Bar. in d.l. 1. C. ne fiſc. Concludit fiſcum actiones debitoris ſui litigioſas, vel dubias non ſuſcipere,nec ſub prætextu crediti illi debitori patrocinium præſtare debere, & idẽ dicit Bar.in l. 2.& licet Fulgoſ. in actione dubia diſcedat a Bart. attamen cum Bartol.cæteri tranſeunt, & in ſpecie reiecta improbatione Fulgoſ. Alexand.in dicta l. 1. per tex.in l. 2. C. ne liceat poten.

46 Fatetur tamen Bar.quod in ſubſidium debitore exiſtente non ſoluendo poteſt fiſcus conuenire debitorem ſui debitoris.C.quando fiſ.vel priuat.per tot.ſcripſi latius infra.in 3.par.in tit.de debitor. fiſ. nu.19. cum ſeq. vnde in effectu Bar. vult fiſcum ſponte oblatas a debitore fiſcali actiones non debere ſuſcipere,ſed eas in ſubſidium capere poſſe,quod tamen Alexand. ibi moderauit cum actio contra debitorem debitoris eſt liquida, & non aliter l.3.C quan. fiſc. quod vltimum dictum mihi non placet, videantur quæ ſcripſi in loco prælleg.

47 Adde tamen,quod ſi inter duos priuatos contendatur,fiſcus creditor vnius illorum poteſt pro ſuo intereſſe liti aſsiſtere,& proponere exceptiones quas ille opponere omittit,nam & priuatus creditor pro ſuo intereſſe itidem facere poteſt l. ſi cui.C.de non num.pec. ſic Pau. Caſt. in l.1.C.ne fiſcus & bene.

DE POENIS EX CONTRACTVVM CAVSA FISCO DEbitis. Titulus VII.

1 *Pœnam ex contractu fiſco deberi, ſæpe defertur.*

2 *Pœna promiſſa in caſu pacis ruptæ fiſco debetur ſi ſtipulata pro eo fuerit.*

3 *Fiſco donari non poteſt, nemine pro eo ſtipulante.*

4 *Donatio facta fiſco, vel piæ cauſæ,nemine pro his ſtipulante,inualida eſt.*

5 *Officiali non licet ex eo officio,quod ipſe gerit, ſi quid vendatur,emere.*

6 *Amplia,ſiue officium ſit cum iuriſdictione,ſiue non.*

7 *Amplia,vt nec etiam per interpoſitam perſonam emere poſsit.*

8 *Paterna,& auita bona emere licet,cui extranea bona emere non liceret.*

9 *Officialis gerens officium in loco ſuæ originis ſiue cum ſiue ſine iuriſdictione contrahere poteſt.*

10 *Officialis gerens officium perpetuum extra patriam ſuam poteſt in eo loco contrahere.*

11 *Officialis gerens officium temporale extra patriam ſuam cum non ſubditis recte contrahit.*

12 *Officialis gerens officium temporale extra patriam ſuam cum iuriſdictione non poteſt a ſubditis contrahendo acquirere immobilia, vel mobilia præterquam quo ad ea quæ pertinent ad victum veſtitum & habitationem, alias fiſco acquiritur.*

Amplia & declara multis modis.

Limita item pluribus modis.

13 *Officiali qualiſcunque ſit poteſt per vltimam voluntatem relinqui.*

14 *Officialis non habens officium cũ iuriſdictione poteſt*

poteſt extra ſuum officium libere contrahere.
15 *Vendita re prohibita alienari fauore publico: venditor & emptor puniuntur ad fiſci commodum.*
16 *Pactum de quota parte litis prohibetur, & paciſcentes mulctantur ad fiſci commodum.*
Aduocatus & procurator non poſſunt paciſci de quota parte litis.
17 *Fiſcus paciſci non debet de quota parte litis.*
18 *Fraudator fiſci in quæſitis & in quærendis qualiter puniatur. fiſci fraudator in quæſitis & quærendis diuerſimode punitur.*
19 *Simplum regulariter ineſt in duplo, & in triplo ac quadruplo in pœnis ſic impoſitis.*
20 *Accuſator ab accuſatione ſponte recedens punitur.*
21 *Domo negociationis cauſa deſtructa dominus punitur.*

1 FIsco item defertur ex cōtractu priuato pœnam ſibi deberi; dicit tex. in l. 1. ff. de iure fiſ. idque ſecūdum gl. & Barto. tribus modis exēplificari poteſt: Ego vero duo alia exempla addo.

Primo quia fiſcus ſucceſſerit in ius priuati cui pœna conuentionalis debebatur. ff. eod. l. fiſcus. & eſt bonum exemplum: nā tunc fiſcus ius illius priuati creditoris tenet.

2 Secundo exemplificatur, per Bar. poſt Dyn. quando in contractu inito inter duos priuatos: puta in contractu pacis partes ipſæ promiſiſſent de obſeruantia ſub pœna fiſco applicanda in caſu cōtrafactionis: nam fiſco in caſu contrauentionis pœna debetur: modo ea promiſſa ſit per ſtipulationem, nam alias ex pacto nudo fiſco non quæreretur efficax actio l. ſeruus ea lege. ff. de ſer. expor. item dūmodo promiſſio ſit ſtipulata per aliquem puta per notarium tanquam publi. perſonam fiſci nomine: ad no. in l. 2. ff. rem pup. ſal. fo. alias fiſcus non ageret, quia alteri ſtipulari nemo poteſt l. ſtipulatio iſta. §. alteri. ff. de verb. oblig. ſic Bar. in d. l. 1. vbi inquit eſſe notandum.

3 Et adde qđ in ſimili determinat Bal. in l. decernimus. C. de ſac. ſanct. eccl. relatus per Alex. in add. Barto. vt ſupra: non valere donationem factam fiſco, nemine pro eo ſtipulante.

4 Nam & donatio facta in piā cauſam niſi ſtipulata fuerit per aliquem aut per notarium tanquam publicam perſonam non valet Barto. in l. illud. C. de ſac. ſanct. eccleſ. Cuius dictum eſt commune Rui. conſi. 13. nu. 10. & conſi. 37. nu. 14. in 4. Clar. in §. donatio q. 12. verſ. item quæro, & ad concluſionem ſupra poſitam adde Iaſ. in d. §. alteri. col. 1. & quæ ſcripſi in 3. par. princ. ſub nu. 15. cum ſeq. vbi latius in materia iſta.

5 Tertio exemplificat gl. vt quia officialis emerit ex eo officio: qđ ipſe gerit: nā punitur pœna quadrupli fiſco applicanda l. non licet ff. de contrah. empt. Verum qa materia eſt ſparſim tractata, ideo colligendo dicta Doctorum in l. principalib. ff ſi cer. pet. in l. ſolent. §. fin. ff de offic. pro conſ. & Bar. in l. aufertur. §. quod a præſide. ff. de iure fiſ. & per Afflict. & Feudiſtas in c. 1. §. ſi vero, in ti. de feudo guarē. & alibi ſæpe, conſtituo infraſcriptas concluſiones, quæ ſunt communiter approbatę.

6 Prima officiali non licet, ſi quid ex eo officio, quod ipſe gerit, ſiue ſit cum iuriſdictione, ſiue non, vendatur, illud emere, aliàs pœnas quadrupli fiſco applicanda punitur: Caſus eſt in l. non licet. ff. de cōtrahen. emptio. Barto. in dicto §. quod a præſide, vbi ita intelligit illum tex. Amplia etiam, quod plures eſſent officiales Saly. in l. quiſquis. C. ſi cer. peta.

7 Amplia vt nec etiam per interpoſitā perſonam emere poſſit, vt inquit expreſſe tex. ille, & eſt generale in quocūque emere prohibito l. 2. §. 1. ff. de admi. rerum ad ciu. per. l. milites agrum. ff. de re mili. l. ſi per impreſſionem. C. quod met. cau. l. 1. C. de contract. iud. l. eos C. ſi cer. pet. l. 1. C. de nat. lib.

Amplia vt nec etiam eius domeſtici, & familiares emere poſsint d. l. 1. C. de cōtr. iud. & eſt caſus in d. l. principalibus. ff. ſi

ff. ſi cert. peta. & inde colligit Dec. ibi in 1. colum.

Fallit ſi a principe ſit ei conceſſum d.l. non licet, & d.l.1.C. de contra. iud.

8 Fallit ſecundo cum, fiſcus, aliudve officium paterna bona officialis vẽderet: nam officialis ipſe fiſci, vel alterius officij vendentis ea bona paterna impune emeret l. qui officij. ff. de contrah. empt. l. milites prohibentur. ff de re milit. gl. in d. l. non licet. Rom. Iaſ. & Dec. in d.l. principalibus: adducunt rationem quia pluriſmum intereſt bona paterna & auita in familia conſeruari l. ſi in emptionem. §. fin. ff. de minorib. l.1. §. ſed ſi rem. ff. ſi quid in frau. patr. l. libertus qui ſoluẽdo. ff. de bon. lib. & l. lex quæ tutores. C. de damn. tut. & quia nihil proprium eſt filio quam patris ſucceſsio. §. igitur, in Auth. quibus mod. natur. effic. leg.

Fallit tertio, ſi bona fide emeret ad tex. in d. l. cum ipſe. C. de contrahen. emp. & in l. non exiſtimo. ff. de adm. tut. Barto. in terminis, in dicto §. quod a præſide. glo. in l. ſi in emptione. §. fin. ff. de contrahen. empt. de veritate autem huius fallentię latius dicetur infra in 5. concluſ. interim autem nota, quod Bald. & Salyc. in d l. quiſquis: aliam habuerunt opinionem.

9 Secunda concluſio, officialis gerens officium in loco ſuę originis, ſiue cum iuriſdictione, ſiue ſine: poteſt indiſtincte cõtrahere (modo ex officio ſuo rem venditam non emat) vt ſupra dixi, caſus eſt in l. præſidis, ff. ſi cer pet. ſecundum vnã lecturam communiter approbatam per Bart. & alios in d.l. principalibus & l eos. ff. de ritu. nup. & ita obſeruãt in partibus iſtis, & eſt verior opinio quicquid poſt aliquos attentauerit Dec.

10 Tertia concluſio: Officialis gerens extra patriam officium perpetuum poteſt vt ſupra contrahere caſus eſt in d.l. præſidis: ſecundum aliam lectu. ff. ſi cert. pet. quę communiter tenetur. & prabatur in Authen. licentia. C. de epiſ. & cler. Bald. in l. ſolent. §. fin. ff. de off. proc. & leg. item quia magiſtratus perpetui in eo loco agere & conueniri poſſunt Bar. in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi prætori. ff. d oper. no. nunc. & receptior eſt opinio hęc, quamuis impreſsionis ratio magis militare videatur in magiſtratu perpetuo quam in temporali: qua ratione contrariã opinionẽ poſt Guliel. firmant Sal. in d.l. eos. C. ſi cer. pet. Dec. in d.l. principalibus. col. vlt. Retenta priori opinione, eam amplia ad officialẽ conſtitutum ad beneplacitum; quia æquiparatur officiali perpetuo pp. incertitudinem: per gl. in clem. 2. de reſcript. ad hoc tex. in l. ſufficit. ff. de cõd. in deb. & in terminis tradiderunt. Bal. Ang. & Iaſ. in d.l. principalibus, col. 2. Bal. in d. l. ſolent. §. fi. Cy. Bal. & Saly. in l. quiſquis, C. ſi cert. pet. Bar. & ſcribentes ad eum in d.l. de pupillo, §. ſi quis ipſi prętori.

11 Quarta concluſio, officialis ad tempus, quamuis extra patriam ſuam, licet cum iuriſdictione iure cõtrahit cũ nõ ſubditis. d. l. præſidis. ſecundum aliam lecturam cõmuniter approbatã, & eſt ratio, vt aduertit Dec. ibi, nu. 8. quia non eſt officialis reſpectu nõ ſubditorum, & intelligo, vt de re etiam exiſtente intra territorium ſuæ iuriſdictionis contrahere poſsit.

12 Quinta concluſio, officialis ad tempus extra patriam ſuam cum iuriſdictione non poteſt in ea prouincia, cui pręeſt contrahere per emptionem vel donationẽ rerũ immobiliũ, aut mobiliũ, prętet ea, quę ad uictum, & veſtitũ pertinent, & ad habitationem, adeo vt nec etiam illius rei æſtimatio debeatur, d.l.1. C. de contr. iud. d.l. ſolent. §. fin. nec negociari, nec fęnebrẽ pecuniã dare, aut accipere a ſubdito illi iuriſdictioni poteſt, d. l. principalibus, & l. quiſquis. C. eo. item nec fabricare, nec nauem conſtruere poſſunt d.l.1. C. d contr. iud. & d.l. aufertur. §. quod a præſide, inſuper, nec prędia cõducere valent, d.l. 2. ff. de admin. rerum, & l curiales. C. locat. & ſi contra fuerit factũ, cõtractus non valet, & res ab eo vendicatur, ac eius rei ęſtimatio ab eo ablata fiſco infertur, adeo vt in ſimplum non in quadruplum puniatur, vt eſt caſus in d. §. quod a pręſide:

P vbi

vbi Barto. ita declarat: Bald. vero in d.l. quiſquis. colum. 1. Cod. ſi certum peta. dicit: quod ille acquirit, fiſco applicatur, ſed idem Bald. in d.l. ſolent, §. fi. aliter dicit, vt illud quod accipit cōfiſcatur, & ipſe notatur infamia & perpetuo repellitur ab omni dignitate allegando tex. in l. iudices. C. de dignitat. lib. 12. qui tamen tex. expreſſe loquitur de iudicibus conuictis de furtis, & maleficijs, ideoq; a declaratione Bartol. puto non eſſe recedendum.

Qui tamen fenebrem iudici, & officiali cum iuriſdictione exhibuit: tam ipſe, quam index ipſe exilij pœna mulctatur. d l. quiſquis. C. ſi cer. pet. Amplia primo, vt nec per interpoſitam perſonam contrahere poſsit, vt probatur in iuribus ſupra allegatis.

Amplia ſecundo, vt nec etiam domeſtici, & familiares qui circa eos ſtant, poſſint negociari emere, & contrahere d.l. 1. C. de contr. iud. d. l. principalibus, & inde notat Dec. in 1. col.

Amplia tertio, vt nec etiam ſub pignore accipere poſsit gloſ. in l. in quorum. ff. de pignor. quam tamen intellige, vt per Bar. ibi qui bene diſtinguit, & ſequitur Neguſant. de pignorib. in 3. Membro. 2. partis, nu. 69. Iaſ. & Decius in d.l. principalibus.

Amplia quarto, vt contractus non valeat etiam ſi officialis ipſe renunciauerit, aut pars ſecum contrahens beneficijs harum legum: Iaſ. & Dec. in d.l. principalibus, & ratio eſt: quia legi ꝓhibitiuæ publico fauore introductæ non poſſunt partes renunciare, l. 1. cum materia. C. ne fide iuſ. dot. dentur. notatur in l. de his, ff. de trāſact. & multo magis cū in odiū contrahentis lex prohibitiua emanauit, l. tametſi. ff. ad Macedon. l. iuriſgentium. §. ſi paciſcar. ff. de pact. l. penult. C. eo.

Amplia quinto, etiam quod cōtractus eſſet iuramento firmatus: nam adhuc non eſſet obligatorius: quia iuramentum eſſet relaxandum, vel ſaltem ſecuto implemento res condici poſſet; Barto. in l. ſi quis pro eo. ver. quarto prohibetur, ff. de fideiuſſor. Dec. in d. l. principalibus in 5. ampliat.

Amplia ſexto, vt nec etiam immediate finito officio contrahere poſsit: quia ex vicinitate temporis præordinatio præcedens preſumeretur. ad text. in l. ſi ventri. §. in bonis. ff. de priuil. cred. & in capit. officij: ext. de elect. ſic concludit Bald. d. l. ſolent. §. fin. ſequitur Dec. d. l. principalibus. nume. 7. Item quia paria ſunt fieri ante vel paulo poſt gl. in l. Pomponius. §. rati. ff. de procurat. & in l. 2. in princip. C. de iuram. calum. quas ex pluribus exornat Iaſ. in d.l. principalibus ſub nu. 4. Amplius voluit Roman. in d.l. principalibus: quod præmiſſa prohibitiua locū habeant etiam poſt depoſitum officium donec iudex eſt ſub ſindicatu.

Contra firmauit Iaſon. in d.l. principalibus: motus quia finito officio ceſſat ratio impreſsionis ſuper qua fundatur harum legum prohibitio. Secundo ex deciſione Bald. in l. Tribunus. ff. de teſt. mil. quòd ſtatutum puniens eum qui offendit poteſtatem, locum non habeat in caſu cum poteſtas depoſuit officium, quamuis adhuc de ciuitate non receſſerit: quod etiam voluit Bald. ipſe in l. obſeruare, §. proficiſci in 7. quæſtio. ff. de offic. proconſ. tu ad iſtam ſententiam d. Iaſo. pondera text. in dict. l. principalibus, ibi. Qui prouinciam agunt: Et in dicta lege non licet: ibi ex officio, quod adminiſtrat: & in d. l. qui officij: ibi in prouincia agit, vel militat: & in d. l. aufertur. §. quod a præſide, ibi in prouincia in qua adminiſtrat, & in lege prima, Cod. de contr. iud. ibi prouincias moderantibus. Clarius autem in l. eos. Cod. de vſur. ibi tempore ſui officij. Et iſta opinio verior eſt: ideoque temporis vicinitas ſola non ſufficeret ad nullitatem contractus, niſi alia legitima præſumptio concurrat.

Amplia ſeptimo, vt nec etiam palam, & bona fide emere poſsit gloſſ. in d.l. prima, Cod. de contr. iud. Bald. & Saly. in l. quiſquis.

quiſquis.C.ſi cer.peta.Rom. & Iaſ.in d.l. principalibus,in 7.fall. vbi ad hoc plures inducit,ſequitur Afflict. in d.c.1.§.ſi vero nu. 22.in titu.de feudo guar. & verior videtur hæc opinio: quia alias lex prohibitiua de facili eluderetur, contra tamen ſenſit Bar.in d.§. quod a præſide,gl.in l.ſi in emptionem. §. fina. ff. de contrahen. emptio. Andr. Iſern. in dicto cap. 1.§.ſi vero. Dec,qui alios refert d.l.principalibus in 5.fall. adducunt tex. in l. cum ipſe. C. de contrah.empt.qui ſane tex.nihil ad rem probat: quia loquitur in tutore, & curatore,& ſic in officiali priuato in quo alia vertitur conſideratio, adde quod facti, & negocij circunſtantia plurimum eſſet obſeruanda.

Amplia octauo, vt officiales publici temporales cum iuriſdictione nō poſſint etiam gratis mutuare ſubdito glo.in d.l. eos C.ſi cer. peta. per tex.in d.l.principalibus, ſecutus eſt Saly.d.l.quiſquis.C.eo. Contra autem tenuit Dec d.l.principalibus. col. 1. mouetur: quia nulla ſubeſſe videtur legitima ratio prohibitiua ī mutuo gratuito: nullaque in eo extat lex prohibens, text. enim in d. l. principalibus: prohibet mutuū ſub fænore,& hæc opinio fauorabilior videtur, quę ex alio iuuatur: quia huiuſmodi officiales poſſunt ſubditis ſuis donare, vt idem Dec. inquit d.l.principalibus ſub numero 9.& bene quia nulla lex inhibet. Limita pluribus modis, primo quando de principis permiſſione contraheret,& negotiaretur. d.l.non licet, & d. l. 1. C. de contr. iud. Limita ſecundo in his quę ad ſui, & ad ſuę familiæ alimonias pertinēt, puta eſculenta veſtimenta, ſupelectilia,& his ſimilia d.l 1.d.l.ſolent.§. fina. Item & ea,quę pertinent ad ſtudiorum cauſam.Saly.d l. quiſquis in fi.C.ſi cer.peta.

Limita tertio, vt parua xennia,quæ ad eſculenta,& proculenta pertinent recipere poſſint,modo tamen & in his obſeruato d.l. ſolent. §. fina. & l. plebiſcito. ff. de offic.præſ.declarat Bald. dicta l. fina. numero ſecundo.

Limita quarto, quando officialis pro ſuis neceſſitatibus fenebrem pecuniam acciperet Salyc. poſt antiquos, d. l.quiſquis. Iaſon. Dec. & communiter alij in dict.l. principalibus: quia neceſſitas non ſubiacet legi, l. 1. ff. de offic. conſul.l.2. §.in eadem.ff.ad leg.Rhod.cum pluribus adductis per Iaſon. ibi in quarta limitat. & latiſſime omnium Tiraquell. de retracta.mun.§.26.gloſſ.1.per tot.

Limita quinto in donatione remuneratoria ex cauſa de præterito,nam prætori fieri poteſt l. Aquilius regulus. ff. de donat. Bartol. ibi in 2. opp ſequuntur Iaſon. & Dec. in dicta l. principalibus: nil mirum quia remuneratoria donatio plurima ſpecialia habet, late Iaſ. in l. ex hoc iure.ff.de iuſt.& iure, intellige tamē pro meritorum æquiualentia, Barto.in l. ſi forte.ff.de Caſt.pecul. & latius notatur in l.ſi donatione.C.de collat.

Limita ſexto, cum pecuniam mutuā accipit pro vniuerſitate, cui pręeſt l. Caius.ff.de vſur. Salycet.in d.l.quiſquis.C.ſi cert.peta.

Limita ſeptimo, quando officialis auctorante alio officiale emeret ſecundum gloſ. in d. l. ſi in emptione. §. fina. quam tamen improbat Afflict. loco pręallegat. numero 20.

13 Sexta concluſio: officiali, qualiſcunq; ſit,ſiue cum iuriſdictione,ſiue non:poteſt per vlt.vol.relinqui,& legari:quia in iſtis nulla eſt obligatio, liberque debet eſſe ſtilus.l.non dubium,l teſtamentum. C.de teſta.l.ex hoc edicto.§ alienare.ff. de alien. iud.mut.Iaſ.in d l.principalibus,in octaua lim.Dec.ſub nu.10.vbi præterea adducit,quod leges prohibitiuę loquuntur de contractibus: igitur non aptandæ ad vlt. vol.l.verba contraxerunt,ff.de verb ſign.

14 Septima concluſio: officialis non habens iuriſdictionem, poteſt extra ſuum officium cum quibuſcunque contrahere, & libere negociari, l.ad inuidiam.C.qđ met.cau.& ibi notatur. Bar.in d.l.aufertur,§.quod a pręſide, Bald.Saly.& alij in l.quiſquis.C.ſi cer.pet.

Fallit ſi per metum officij ſui impuliſſet ad ſecum contrahendum, l.ſi per impreſſionem, Cod. quod met.cauſ.Barto. in dicto §.quod a præſide. Nota tamen: quia impreſſio deberet probari, nec violentia præſumeretur ex dignitate illius, vt notatur in dictis iuribus.

15 Quarto modo, fiſco pœna ex contractu debetur, videlicet cum venditur, & emitur res, vendi ex lege prohibita fauore R.P.non fauore venditoris, nam ſæpe mulctatur emptor in precij amiſſione, & rei reſtitutione, & venditor quandoque in tantumdem caſus habetur, in l. Senatus ff.de contrahen.emptio. in l.fina.ff.de damn.infect.in l.quemadmodum, C. de Agricol.& cenſ.libro 11.& in ca.Imperialem in titu. de prohib. feud.alien.quibus caſibus, ſi emptor pactus ſit de reſtitutione precij re euicta, an pactum valeat, & precium debeat reſtitui, diſtinguunt gl. in d.l.quemadmodum, & in d. c. Imperialem, & inter ſe variare videntur, ſed eas concordat Afflict. in c. 1.§. ſed & res nume. 25. in titu. per quos fiat inueſtit.

Item & in no.caſu quem poſuit Spec. in titu.de except.§.viſo,verſi.quod econuerſo, quem refert Afflict. in c.1.nu.78. in tit.de duob.fratrib.

16 Quinto modo exemplificatur.in aduocato & procuratore paciſcente cum cliēte ſuo de quota litis, nam aduocationis, & procurationis officio priuatur & pœna inſuper falſi coercetur l. ſumptus vbi glo.Barto. & communiter ſcribentes. ff. de pact.l. item. C. eod.& l.1.§.ſi cui ff.de var.& extraord.cognit.Roland.conſ.36. nu.20. & 21.in 3.vbi poſt Barto.& alios concludit pactum tunc eſſe de quota litis quando fit per reſpectum ad rem quæ in iudicio deducitur:& prohibitum eſſe tale pactum aduocatis & procuratoribus tantum & non alijs tradidit Franc. Bec. conſi.49.col.2.

17 Et nota, quod nec fiſcus cum aliquo de quota litis parte paciſci poteſt; Et illius defenſionem ſuſcipere, vt eſt caſus in l. 2. C. ne fiſcus: nec enim fiſcus ſubire poteſt procurationem pro alio l. final. C.eodem.

18 Sexto modo exemplificari poteſt in eo, qui per cōtractum fiſcum fraudaſſet: nempe alienata in fraudem fiſci quoquo titulo reuocantur.l. in fraudem in princ. & in §.a debitore.ff. de iure fiſc. Et quidem fraudator fiſci in quærendis punitur in duplum gloſſ. in l.defenſionis facultas. vbi Barto.& cæteri.C.de iure fiſc.lib.10. & eſt tex.in l. aufertur. §. 1. ff. eodem. & ibi not.& in l. ſi multi. ff. de publican. In quæſitis autem fiſco fraudator in quadruplum condemnatur, gloſſ.& Barto.in d.l.defenſionis & in l.in contractibus.per illum tex. C.eodem. & in d. l.aufertur.§. fina. & in l. 1. C. de ijs qui ex pub. rat. libro decimo, & notat gloſſa in dicta l. ſi multi.

19 Intellige tamen, quod in dubio, in duplo & triplo ineſt ſimplum: quia ſic regulare eſt. l. hoc edicto.§.quærentibus.ff. de publican. l. ſi cum exceptione. §. quadruplabitur. ff. quod met. ca. l. fina.C.de ſponſali& l.1.& 2. C. de pœnis fiſcal.lib. 10. & vbique in dictis iuribus no. & per Salycet. in l. 1. C. de modo mulcta. & per Barto. in lege. interpretatione. ff. de pœnis.

20 Duæ præterea adducuntur cauſæ ex quibus procuratori Cæſaris,& iudicibus fiſcalibus nunciatur, de quibus in d. l. 1. videlicet per accuſatorē fuiſſe receſſum ab accuſatione, quo caſu deſiſtens pœna libr. quinque auri fiſco applicandarum per Turpilianum plectitur. l. 3 §.fina.ff. de præuaricator. qui vero tacens permittit inſtantiæ tempus labi, aliter punitur, glo. in d.§.fina.

21 Item nunciatur domum negotiationis cauſa diruptam fuiſſe, ad tex.in d.l.1. quo caſu, tam emptor quam venditor puniuntur. nempe duplicatum precium fiſco defertur.l.Senatus cum glo. ff. de contrahen.empt.& l.fina.ff. de dam.infect.& ibi notatur.

DE

DE POENIS ET MVLCTIS EX MALEFICIIS.

Titulus Octauus.

1 Pœnarum & mulctarum compendia ad ius fiſci pertinent.

2 Pœna & mulcta inter ſe differũt, & in quibus. Mulctæ & pœnæ differũt ĩter ſe. & qualiter.

3 Pœnæ an indifferenter fiſco applicentur an vero etiam priuato

4 Pœnam ſi lex applicet, vel fiſco vel priuato, legi parendum eſt.

5 Pœnã ſi pro aliquo facto lex imponat & actionem inducat: pœna tunc non fiſco, ſed priuato debetur.

6 Pœna cum pro aliquo facto applicatur parti iudicium ciuile eſt.

7 Pœna ſi pro aliquo malefacto a lege imponatur, & pro eo accuſationem inducat, pœna fiſco debetur. & iudicium criminale eſt.

8 Iudicium criminale eſt cum pœna pro aliquo malefacto indicitur, & fiſco applicatur, ſecus cum parti adiudicatur.

9 Pœna in dubio applicatur fiſco non priuato limita vt ibi.

10 Pœna cum pro aliquo malefacto fiſco applicatur, quo caſu iudicium eſt criminale, an quilibet de populo admittatur ad accuſandum.

11 Pœnarum in exactione fiſcus ſuccumbit omnibus creditoribus condemnati etiam chirographariis.

12 Pœna pro dimidia applicata fiſco, & priuato in eius exactione fiſcus nõ eſt potior priuato, ſed ambo concurrunt.

13 Priuatus præfertur fiſco in bonis Rei pro ſuis emendis, & damnis.

14 Iudex an poſsit criminoſo remittere mulctas & pœnas.

15 Princeps pœnam irrogandã Reo remittere põt. Pœnæ apud principem ſunt arbitrariæ.

16 Princepes an poſsit pœam Reo irrogandam remittere in præiudicium offenſi viuentis.

17 Princeps pœnam Reo irrogatam poteſt remittere, minuere & componere

18 Pœnas irrogatas Reo poteſt princeps remittere etiam offenſo applcandas. in dubio tamen non remiſiſſe videtur.

19 Iudices inferiores a Principe poſſunt remittere mulctas. & quid in pœnis. Mulctas etiam indictas iudices inferiores Reo remittere poſſunt.

20 Pœnas irrogatas Reo per ſententiam iudices inferiores, nec remittere, nec moderare poſſunt: etiam quod condemnatus ſit pauper.

21 Pœnas irrogandas ante ſententiam poteſt iudex pro ſuo arbitrio moderare cum certa pœna non reperitur inpoſita.

22 Iudex non poteſt minuere pœnam Reo cum lex imperat certam penam.

23 Iud.x non poteſt abſque cauſa declinare a pœna per legem conſtituta alias punitur.

24 Iudex ex cauſa poteſt a pœna legis declinare, & cauſæ plures adducuntur.

25 Cauſæ ex quibus iudex poſsit pœnam a lege indictam diminuere

26 Compoſitiones ſup criminibus an fieri poſsint per iudices cõuertẽdo & immutando pœnas.

27 Offenſus pro iniuria priuata poteſt remittere pœnam offenſori.

28 Mulctæ ſunt de ſexto gradu meri Imperii.

29 Mulctare poſſunt etiam minores magiſtratus pro defenſiooe ſuæ iuriſdictionis,

30 Pœnæ an debeantur in foro conſcientiæ

31 Pœnarum an fiat cumulatio ſi in diuerſis ſummis quis fuerit condemnatus. cumulatio. an in pœnis locum habeat.

32 Pœnas priuatis offenſis applicatas Camerarius exigit, & illis perſoluit.

33 Pœnarum debitor an cedendo bonis liberetur.

1 MVlctarum, & pœnarum cõpendia ad ius fiſci pertinẽt l mulctarum. C. de modo mulct. l. 2. §. 1. cum gloſſ. ff. ſi quis in ius voc. l. 1. cum gloſſ. in verbo iudicio: ff. ſi quis ius dicen. non obt. c. 1. in tit. quæ ſint regal. vbi feudiſtæ omnes plene ſcripſerunt.

2 Differunt autem mulctæ, & pœnæ inter ſe vt eſt caſus in l. ſi qua pęna. ff. de verborum ſignifi. & notant Feudiſtę in dicto cap. 1. Bal. in l. 1. C. ex delict. defunct. Nam pęna a lege conſtituitur, mulcta vero arbitrio iudicis indicitur. l. aliud. §. 1. ff. de verbor. ſignif. & habetur in cap. 1. extra de dolo & contum notant Aluarot. & Afflict in d. cap. 1. quæ ſint regal. in verbo pęnarum. Ideo a mulcta per iudicem indicta appellatur, quia eſt grauamen a iudice illatum: a pęna autem non appellatur, quia legis grauamen eſt;

Niſi Reus appellauerit eo prętextu, quia dicat innoxium eſſe, & in factum pęnale non incidiſſe, nam recte tunc appellat Alciat. d. l. ſi qua pęna: & clare Afflict. d.loco ſub nu.3. ad gl.in c.cupientes.§.q ſi,de elect.in 6.

Rurſus pęna indicitur iudicis officio mercenario deſeruiente accuſationi, vel actioni. Mulcta vero iudicis officio nobili: ſic Barto. in l.iudex poſteaquam in 1. oppoſ.ff. de re iud. vbi Alexan.ſub nu.3. latius declarauit, item pęna imponitur pro delicto communi, & generali veluti pro furto,adulterio & huiuſmodi: Mulcta autem pro delictis ſpecialibus, ſicuti declararunt Barto.& Alciat.in d.l.ſi qua poena.

3 Sed an indifferenter poenæ fiſco applicentur pulchra eſt quæſtio, de qua per Barto.in l.Agraria.ff. de termino mo.per Alex.in d.l.1 .nu.19. & 20.ff.ſi quis ius dicen. & per Salyce.pulchre in d.l.1.C.de modo mulcta. ex quorum dictis, & per Doctores alibi colligo infraſcriptas cōcluſiones.

4 Prima cōcluſio; vbi lex defert pęnam parti,vel fiſco,ſiue per viam actionis ſiue accuſationem tribuat: ea ſeruanda eſt,qa in his maxima eſt legis poteſtas cui ſeruire debemus.Sic Sal.d.loco, vbi id concludit ſiue pęna ſit indicta per verba ſimplicia, ſiue per verba reſpectiua dupli tripli,vel quadrupli per tex.ff. ad Sillan.l.lege Cornelia.§.1.& ff.de litig.l.fi.& C.de aſſeſsorib.l. 3.& d.l.Agraria.

5 Secunda concluſio, vbi lex imponit poenam,& pro ea inducit actionem,nec exprimit, cuius ſit poena: debetur priuato cui actio competit non fiſco.l.ſi cui.ff. de verb. ſign. etiam quod actio ſit popularis.d.l.ſi quis id quod. ff.de iuriſd.omn. īud.& l.1.in prin.& l.ſi vero.§. hæc actio ff.de his qui deiecer.vel effud.& l.3.in 2. reſpon. ff. de ſepul. viol.& eſt ratio, quia actio eſt ius perſequēdi in iudicio, quod alicui debetur.§.1.inſti. de actio. ſic Bar. Sal.& Alex.locis præalleg.

6 Et hoc caſu, quia poena ad priuatam ſpectat vtilitatem non publicam iudiciū erit ciuile,licet pro facto poenali, & punibili,non criminale: ad tex.in l.infamē. ff.de publ.iud.Aret.& Dec.in rub.ext.de iud.gl.& Bar.in rub.ff. de popular actio. & clare idem Bar.in l. 3. ff. de ſepul.viol.

7 Tertia concluſio: vbi lex imponit poenam, & pro eo facto īducit accuſationē, poena in dubio applicatur fiſco, d.l.1.C. de modo mulct.& d.c.1.in tit. quæ ſint regal.Bar.Sal.& Alex.dictis in locis.

8 Et hoc caſu cum poena fiſco applicaī, & nō parti iudicium eſt criminale, quia pertinet ad publicam vindictam, & vtilitatem non ad rem priuatam l. licitatio.§. quod illicite.ff.de publican. ſic gl.& Bar. in d.l.3.ff.de ſepul.viol. gl. Alber. & Sal. in l.1, C.eod. Cyn. & Bald.in l.ſi qua per calumniam. C.de epiſc.& cler. Imol. in rub.ff.de publ.iud. Aret.Dec.& communiter Canon. reiecta Abbatis diſtinctione,in d.rub.ext.de iud. Alex.cōſ.132.col. vlt.in 1.Iaſ.in rub.C.de iud.nu.4.& in §. 1.nu.15 inſtit.de actionib.

9 Quarta concluſio: vbi lex poenam indicit pro aliquo facto, nec apparet cui pęnā deferat,& an pro ea inducat actionem,vel accuſationem, tunc in dubio pęna applicatur fiſco non parti, d. l.1.C.de modo mulct.& d.c.1. ſic Bar. & Doctores dictis in locis,ītellige ſiue pęna ſit certæ rei,vel quantitatis,vt iura illa præſupponunt, ſiue ſit quota bonorum,nam facilius eo caſu fiſco applicaī.l.iubemus nulli.§.his quoq;.C.de ſacroſa.eccl.l.2.C. ad le.Iul.de vi pub.& pulchre Sal.in d.l.1.

Amplia etiam cum lex pęnam indicit per nomina reſpectiua, dupli, tripli,vel quadrupli niſi ſimplum priuati eſſet:nam pęna accreſcens ſimplo ratione vnionis, & iure quodam accreſcendi priuato deberetur.Sic eleganter Sal.d.loco per tex. in l.fi. ff. de litig. in l. 3. C. de aſſeſſor. &. in l. contra negantem. C.ad leg. Aquil. & ibi etiam ſubdit, quod regulariter in duplo, & triplo ineſſe ſolet ſimplum priuato debitum vt dixi in titu. præced. ſub nume.19.

Limita

Limita in pœnis fraudatæ gabellæ, nã hæ gabellario debentur, non autem fiſci ſunt. l. fin. §. diui. ff. de publi. Alex. d. l. 1. nu. 20. & latius ſcripſi in 3. par. ſub ti. de cõductor. nu. 31.

Limita ſecundo, cũ factum tale eſt qđ proprie in crimen non cadit, tunc enim pœna priuato debetur. Bald. poſt Guliel. in l. ſi eccleſiæ. C. de epiſ. & cler.

10 Sed dubium ſolemne eſt, cum pœna fiſco applicatur pro aliquo priuato delicto. quo caſu vt dixi iudicium eſt criminale, an quilibet de populo admittatur ad accuſandum ita vt pœnam pro eo crimine priuato fiſcus habeat: ſane glo. celebris. in rub ff. de popul. action, quam Bar. ibi ſequitur concludit: quod licet pro crimine priuato ad pœnam corporalem nullus præter eum cuius intereſt admittatur ad accuſandum, ſecus tamen eſt cum agitur ad pœnam pecuniariam fiſco applicã dam. & idem etiam voluit glo. in l. fi. C. de litiſoſ. quam probauit Bal. ibi cum gl. & Bart. opinionẽ tenuit explicite Ange. poſt Dyn. in l. ſi quis ff de priuat. del. & in l. præuaricationis. ff. de præuaricator. & in rubr. ff. de publ. iud. & communem dixit Auguſt. ad Angelũ de malefic. in verbo & ad quærelam ſub nu. 9. quam etiam probarunt Io. de Anan. & Abbas quos ad hoc refert, & ſequitur Dec. in d. l. ſi quis id quod nume. 16. & communis opinio iudicio meo ſatis probatur, in l. 3. C. de ſepul. viol. & in d. l. Agraria: & in l. 3. §. fi. ff. de præuaricator. iuncta l. 1. in prin. ff. de iure fiſ. & in l. fin. C. de litigioſ. iuncta d. l. 1.

Contra tamen de diametro tenuit Bal. ipſe in rubr. C. qui accuſ. non poſ. ſub nume. 9. & in l. aduerſus. C. de fur. & conſuluit pulchre Roma. conſil. 152. a quorũ opin. non diſſenſit Ang. de malefi. loco dudum allegato adducunt iura & rationes, ſed prior opinio mihi magis placet: vt pro fiſco popularis omnium ſit actio, nã & publice intereſt, ne delicta remaneant impunita ad l. ita vulneratus. ff. ad legem Aquil.

11 Vtrum autem in pœnis exigendis, & mulctis fiſcus habeat aliquod priuilegiũ aduerſus creditores condemnati, concluſiue dicas fiſcum ſuccumbere omnibus creditoribus, ſiue perſonalibus, ſiue hipothecarijs, vel etiam chirographarijs tantum l. vnica. C. de pœnis fiſcal. libro 10. l. quod placuit. ff. de iure fiſ. & l. reſcriptũ. ff. de pactis notat Afflict. in cap. 1. nume. 45. in titu. de fratrib. de nouo benefi. inueſt.

12 Sed hic congruenter quęro; pone Reũ cõdemnatũ in mille: videlicet in 500. ſoluẽdis fiſco, & in 500. ſoluẽdis offenſo: nõ eſſe ſoluẽdo ĩ totũ, ſed ĩ quingẽtis: Fiſcus intendit 500. illa integra aſſequi: dicens ſe potiorem priuato, e contra vero priuatus concurrere intendit pro portione: ſane cum quæſtio incidiſſet, per theſaurarios Generales Francię lata fuit ſententia pro fiſco, quæ deinde ad appellationem priuati ex Areſto in Senatu Pariſ. reuocata fuit: pro ut retulit Io. Gallus q. 130. Harum autem opinionum diuerſitatem recenſuit Didac. lib. 1. var. reſol. c. 16. ſub nu. 8. vbi ſelegit ſentẽtiã primã pro fiſco adductus in ea ex fiſci priuilegijs vt in pari cauſa præferatur priuato l. 1. C. de iure fiſ. lib. 10. l. ſi is qui. ff. eo. dixi in 3. par. ſub ti. de pignor. & hip. Item quia fiſcus creditor ex cauſa pœnali quamuis non pręferatur creditoribus priuati ex cauſa contractus onerosa præfertur tamen ſi creditores ſint ex cauſa itidem pęnali, & ex maleficio l. 1. C. đ pœnis fiſcal. & notãt Guliel. Cun. Iac. Bur. Bald. Pet. de Anch. & Alex. in l. reſcriptum. ff. de pac. Neguſant. de pignor. in 2. par. prin. membro. 4 nu. 115

Mihi vero Senatus opinio rectior videtur: quia nullibi in iure reperio, quod vbi ex eodem facto duo oriuntur creditores, vel ex lege aut per ſententiam, alter alteri præferatur in concurſu, ſed ambo æqualiter admittuntur. prælatio autem conſideratur, cum ex duobus factis diuerſis duo creditores apparent tunc enim de iure potioritatis ex priuilegio in concurſu dubitari contingit, quare exiſtimo quę

P 4 ſtionem

ſtionem decidendam eſſe ſecundum regulam : de qua in l. Reos. §.cum in tabulis. ff. de duob. reis & in l. 1. C. ſi plures vna ſent. de qua latiſſime ſcripſit Tiraq. de retr.mun.§ 31.gl.1.

13 Illud plane conſtat rationi conuenire priuatum in pœnis pro ſuis emendis fiſco præferẽdum eſſe ſicuti ex Arreſto Pariſijs lato diffinitum fuiſſe retulit Clarus in ſua pract. crimin. lib.5.§.fin.q.70.col. vlt. nec mirum quia in his priuatus cãm oneroſam prætendit Euerad.in loco,a fiſco ad dotem : prope finem: vbi ita ſenſit.

14 Quæro inſuper an iudex poſſit criminoſo remittere, vel minuere pœnam aut mulctam aut ſuper pęna cũ eo cõponere.

15 Et quidem in principe abſolutum eſt vt pœnam irrogandam remittere poſſit quia ſupra legẽ eſt l.princeps.ff. de legib. vnde in principe omnis pœna arbitraria eſt, quia arbitrium ſuum ex motu cęleſti ſumit,vt Bal.inquit in l.1.col.8.verſ.vltimo opponitur. C. de ſumm. Trin. refert Fely.in c.qualiter & quando in §.ad corrigendos nu. 17.extra de accuſat. Math. Affli.in d.c.1.in verbo, & bona cõmittẽtium nu.160.in tit. quę ſint regal.Gram. qui plures adducit deciſ. 36. ſub nu. 12. Caſſan.de gloria mund.in 5.par.conſiderat. 24.nu.34.& 47.& eſt concluſio communiter ab omnibus recepta ſicuti poſt Andr.Iſern.in d.locò probauit ſub num. 127.vſque ad nu.162.Affli.ſupra relatus. Intellige quod poſsit remittere etiam in pręiudicium agnatorum occiſi & in pręiudicium Reipubl.reſpectu vindictę publicæ vt de eo crimine quæri non poſſit, ſicuti probauit S.Thomas in 2.2 q.68.in fi.quẽ ad hoc retulit Affl.d.loco,nu.155.

16 Sed an poſsit in præiudiciũ offenſi viuentis maior eſt dubitatio, vt q̃a ex lege ſcripta Reo eſſet abſcindẽdã manus, aut eruẽdus oculus; nã ex lege ius offenſo q̃ſitum fuit ac ideo eidẽ inuito non de facili auferendũ.& q̃a in vnũ finẽ cõcurrũt publicũ & priuatũ intereſſe, quib.rõnib. in hac re anxius fuit Andr. Iſern. d.loco.

Verũ de hac re parũ vr̃ eſſe dubitandum ob ſummam Principis poteſtatem, q̃ ſupra leges eſt : & cuius facta nemo eſt qui iudicet in hoc mundo,& ſi de cã appareret minus eſſet dubitationis,quia cũ cã Princeps ius priuato quæſitũ auferre põt ad no.in c. quæ in eccleſiarũ extra de cõſti.& in l.fi.C.ſi ꝯ ius, ſi vero de cã non appareret ſufficere dẽt pro cã principis voluntas quia præſumitur ex cã rõnabili moueri. præſertim ĩ his quæ ſunt iuris poſitiui in quibus factũ Principis omnino tolerandum eſt: quia permiſsione Dei factũ cenſetur.veluti randẽ Affl. cẽſuit ſub nu.156.& ante eũ Ang.& alij in l.cõuentionũ.ff.de pactis Iaſ. in l. venia. col. vlt. C. de in ius voc. Intellige vt fortius poſſit minorare cõmutare, vel aliter pœnas reo indicẽdas cõponere arguẽdo a maiori ad minus.c.cui licet de regul. iur. in 6.

Itẽ intellige de Principis abſoluta poteſtate nã de ordinaria nõ põt: quia ius tertij lędere t.ad no.per gl.& Doc.in l. 2. C.de ĩ ius voc.& ĩ terminis tradidit Grã. voto 36.n.10. Et adde,qđ in dubio Princeps pęnã offenſo applicatã ademiſſe nõ vr̃,ẽt,quod maiorẽ pęnã Reo indixerit: ſicuti pulchre ſcripſit Bar. Cæpola conſ. 16.p totũ: Rurſus intellige in principib. maioribus : nã Domini inferiores pęnas Reo in præiudiciũ offenſi remittere aut minorare nequeunt veluti idẽ Gram.tradidit d.loco. Intellige & declara dũmodo ex literis cõtinentibus remiſſionẽ delicti appareat,Principi narratã fuiſſe qualitatẽ delicti alias vti ſubreptitiæ nõ ſeruarent ſicuti admonuit Bal.in l.pſcriptione,nu.20.C.ſi ꝯ ius,dixi in 1.par.ti.3.nu. 35. & ita etiam cum hac modificatione intelligo quæ infra dicam.

17 Pęnas aũt irrogatas per ſnĩam poteſt Prĩceps minuere, ꝯponere & cõmutare, nõ alius l.acta §.de ampliãda. ff. de re iu. l.1.§.vlt.ff.de quæſt.l.mortis §. ſed enim. l.Diui fratres & l.ad beſtias.ff. de pęnis.l. quoties,& l.reſcripta. C. de precib.imp. offer.& l.quinq; C. de Decur lib.10.ſnĩa eñ principis auctoritatẽ non minuit, q̃a in his non põt ſibi lex imponi, ideoque

Princeps

Princeps pęnas remittit añ ſñiam,& poſt ſñiam pleniſſime Pariſ.ĩ ꝯſ.1.col.j.in 4.Et ante eum Afflict.tradidit quo ſupra loco nu.158. non tñ in hac re facilis dẽt eſſe Princeps,ne alioquin delicta trãſeant impunita,ad l.ſi operis.C.de pœnis.publice nempe intereſt vt delicta, in aliorum exẽplum, puniantur. l. ita vulneratus. ff. ad leg.Aquil.

18 Et his adde, quod ſicut Princeps pęnas indictas lege,vel ab homine moderare & lenire poteſt: ita quoque per contrariũ augere,& maiores indicere Alcia. in l.quos nos hoſtes.ff.de ver.ſig.Soc.iun. conſ.68.nu.48.in 3. Et in his ſtatur Principis voluntati ẽt, quod inordinate proceſſerit ſeu procedi iuſſerit ad pęnas capitales vt late deducit idem Soc. cõſ.92. in 2.quia pro facto principis ſp̃ præſumitur, ad ſcripta per Cyn. in l. reſcripta.C. de præcibus Imper.offer. & per plura ab eo adducta.

Sed vtrum Princeps poſſit remittere Reo pęnas ex lege offenſo,vel eius hæredibus applicãdas, maior ineſt dubitatio: in dubio autem cum clare non conſtat, indultum non trahitur ad partem offenſo applicandam, niſi id expreſſum ſit ad tex.in c.in noſtra ext.de iniu. & eſt ratio, quia priuilegium Principis in dubio recipıt̃ ſine pręiudicio iuris tertij cui Princeps non præſumitur velle præiudicare, l.2.§ merito, & §. ſi quid a principe.ff.ne quid in loco publ.c.ſuper eo extr. de off. deleg. ſic in puncto And.tradidit d.loco in 2.col.& Affl.nu. 155. Dec. in l.venia col.vlt.C.de in ius voc.quod etiam ſenſit Iaſ.ex deciſione Raph.Fulgoſ. per eũ relata in d.l.& conſuluit Caſſan.cõſ.17.col. 2.ſecutus eſt Gram.d.voto 36.

Cum autem princeps expreſſe remittit, concertant ſcriptores: nam glo.in d. l. venia quam ſequuntur Doctores ibi, quos Iaſ.recenſuit, & Bald.in l reſcripta. C.de precib.impera.offer. tenuit pro negatiua, pro qua latiſſime argumentatur Afflict.d. loco nume. 127. cum pluribus ſequen. qui tandem concludit in oppoſitam ſententiam,quæ mihi verior videtur cum conſtat de mente Principis: quam ẽt habuit Philip. Dec. in d.l venia nu.9. ſubſequitur Aquenſ. ibi & Card. Pariſ. cõſ.1.nu.42.in 4.Quia Princeps de poteſtate ordinaria põt tollere ius tertio quæſitum de iure ciuili,& indubitanter ſubſiſtente aliqua legitima cã: ſicuti plenius ſcribitur in d.c.quæ in eccleſiarũ extr. de conſti.& in d.l.fi.C. ſi contra ius Poſt dominium vero quæſitum maior eſt dubitatio,quia tunc diſcutere congruit an Princeps dominium alicui quæſitum auferre poſſit ex cauſa, vel ſine cauſa, latius autẽ in hac re ſcripſi infra in titu.Banniti reſtituti quæ recup.nu.43.

19 Iudices autem inferiores a Principe an poſſint pęnas,& mulctas remittere diminuere, vel ſuper eis componere, alia eſt difficultas Nam quod ad mulctas attinet fatentur maiores noſtri per iudicem remitti,& diminui poſſe ẽt poſt eam irrogatam,non tamen abſolute,ſed ex cã paupertatis illius condemnati per text. in l. eos.C.de modo mulct.in fine, & in l.illicitas.§.fi.ff.de offi.pręſid. vbi Bar. & Bal. not.idem Bar.& poſteriores ad eum in l. 1.in fi.princ.ff.ſi quis ius dic. nõ obtemp. Iaſ.nu.31.Et idem Bar. in l.iudex poſtea quam in 1. op. vbi Alex. latius ſcribit. ff. de re iud.de facto tamen etiam citra paupertatis cãm in partibus noſtris magiſtratus relaxant mulctas, & quandoque in totum. Aduerte an iſtud verum ſit in mulctis incidenter adiectis ob contemptam iuriſdictionẽ iudicis,ſecus vero ſit ĩ mulctis principaliter impoſitis quaſi qđ hæ ad fiſcum irreuocabiliter pertineant.

20 Pęnã vero, quæ ex lege indicitur pro delicto, poſtquam irrogata fuit non poſſunt inferiores a Principe remittere, vel commutare,d l.acta §. de amplianda: & l. iudex poſteaquam . ff. de re iud.& l.pęnam.C.de pęnis, quia pęna irrogatur iudicis officio mercenario đſeruiẽte actioni,vel accuſationi: quod quidem expirat lata ſententia: Bar. in d. l.iudex.in 1.oppo.vbi Alex.ad eũ.idem Bar. in d.l.illicitas.§.fi.

tas.§.fina. Amplia etiam, quod conſtaret reum fuiſſe indebite grauatum, nam adhuc Princeps eſſet adeundus l. moris. §. ſed enim & l.diui.ff.de pœnis Bald. poſt antiquos in l.præſes nume. 8. C.de tranſactio. vbi inquit quod præſes non poteſt componere ſuper pœnis fiſcalibus: & in legato de latere, quod confiſcationem latam reuocare nequeat tradidit Cor. cõſi. 247.in 1.& plures congeſsit Afflic. quo ſup.loco nu.162.

Amplia etiam, quod condemnatus ſit pauper Bar.in d.l.illicitas.§.fin.per tex.in l.quicunque.C.de ſer.fug. & in l. 2.ff. de pœnis. & eo caſu regula procedit; qui non poteſt in ære luat in corpore. ſequuntur plures relati per Iaſ. dicta l. prima. nume. 31.

Hoc tamen dictum temperauit Bald. in d.l.illicitas.§.fi.cum pœna fuit irrogata ob delictum dolo commiſſum, ſecus ſi per culpam, nil mirum, quia leuius eſt l. 1.C.ſi aduer.delict.

21 Sed ante irrogatam pœnam an iudex poſsit augere minuere, vel ſuper ea componere alia eſt quæſtio: & ſi quidem lex in arbitrio iudicis pœnam repoſuit, vel nullam certam pœnam conſtituit poterit iudex moderare pœnam arbitrio ſuo l.1.§.expilatores.ff.de effractor. & l. 1. in fine principij.ff.de iure deliberan.& l.hodie.ff.de pœnis. illud moderando a ſimilibus ad ſimilia, ex conſuetudine iudiciorum, & ab alijs circunſtantijs veluti præclare explicat Decius in c.de cauſis nu.6. ext.de off.deleg.

22 Cum vero lex certam imponit pœnã, & loquitur imperatiue, iudex non poteſt pœnam minuere Bald.in l.in eum. C. de fur.quia iudex eſt miniſter legis ſequitur Afflict.d.loco nu.165.

23 Si vero non loquitur per verba modi imperatiui iudex adhuc abſque cauſa nõ poteſt declinare a pœna legis, quia eſt eius miniſter, & quia non debet eſſe clementior ea aliàs videretur ſapientior lege, ſeu profiteri ſe ſuperiorẽ, ad hoc text. in d.cap. de cauſis, extra de officio delega.& in c.licet extra de pœnis & vtrobique notatur. qua de re legitur Carolum primum Siciliæ Regem ſuſpendere feciſſe iudicem qui reum pro crimine ſuſpendendum ad manus mutilationem tantum condemnauerat.

24 Ex cauſa tamen pœnam irrogandam poteſt minuere & declinare a decreto legis ſicuti poſt gloſ. tradiderunt Bartol. Bald. Angel. & quotquot ſcripſere in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de infamib. Innoc.in cap.1. ext. de conſtitu. vbi quòd ex cauſa licet leges tranſgredi idẽ Bal.in l.& ſi ſeuerior.C.ex quib. cau. inf. irrog. Afflic.poſt And.in loco ſæpius allegato num. 163. & in verbo pœnarum. nume. 17. Dec. in d.c.de cauſis, & idem Dec.in cap.at ſi clerici.§.1.colum.2.ext. de iudic.Iaſ.in d.l.5.num.31.Felyn. d. c. qualiter & quando. §. ad corrigendos. num.17.& Lucas de Penna, in l.1.C. de deſertor.lib.12.vbi pleniſsime, quid autem in pœnis ſtatutarijs: tradiderunt ſcriptores in rub.C.qui admitti.

25 Cauſæ etiam conſiderantur per ſcriptores in dictis locis, variæ, & diuerſæ veluti ſi reus ſit in dignitate, vel ſi ſit pupillus, nam licet doli ſit capax, fauor tamen pupillaris ætatis efficit, vt pro homicidio, non decapitetur. vt Doctores dicunt poſt Bal.in d.l.& ſi ſeuerior. Item ſi conſuetudo ſit, quod pœnæ commutentur. Item ſi iudex ex præſumptionibus iudicat, nam extraordinaria pœna reum eo caſu coercet Bal. in l. fina. C. de probat. Idem ſi iudex procedit per inquiſitionem ex officio ſuo Lucas de Penna in d.l.1.C.de deſertor. Idem eſt cum delinquens fuit prouocatus, tunc enim iuſta ſubeſt cauſa, vt pœna minuatur ſic poſt Lucam dicto loco, & Felyn. in cap. dilecti filij extra de exceptio. tradidit Afflictus iam dicto loco vbi aliam ſubdit cauſam, videlicet propter multitudinem delinquentium, & plures cauſas tã præmiſſas, quam alias diſcurrit Gram. in deciſ. 23. vbi quod fauor minoris ætatis operetur, vt pro homicidio minor 20.

annis

annis non decapitetur, & idem Afflict. in eodem titu. in verbo pœnarum. numero 21.

26 Compoſitiones verò ſuper criminibus de pœna corporali ad pecuniariam cum reo ſub hoc Ser. Dom. non ſunt in vſu, ſed apud alios Principes in vſu frequenti verſantur ſicuti idem Afflict. cenſuit in d.verbo:pœnarum.num.22.& 23. arbitrariæ tamen in partibus noſtris factæ ſunt pœnæ criminales,interdum grauiores,aliquando leuiores, ſecundum varias facti,perſonarum, locorum & temporum circunſtantias.

27 Sed vtrum pars offenſa poſsit offenſori remittere pœnam, dic quod aut iniuria eſt publica, & non poteſt, quia Reſpubl.fuit offenſa l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil.aut iniuria fuit priuata & poteſt,& iudex procedere nequit, ſic Iaco. de Aret. in l. ſi quis. ff. de manumiſsion. Afflict.dicto cap. 1. in verbo pœnarum. num.36.

28 Qui autem poſsint mulctare & pœnas indicere, dubitant Scriptores: nam mulctę & pœnæ ſunt meri Imperij ſaltem in 6 & vlt.gradu Bar. in l. Imperiũ. col. 5.ff.de iuriſ.om.iud. ac ideo non niſi iudex habens merum Imperium eas imponere poterit Ang.in l. nemo carcerẽ. C.de exactor. tribut. lib. 10. & pœnæ & mulctæ non pertinent ad eos qui in loco non habent merum imperium Iacob. a S.Georg.in ſua inueſt. in verbo cum mero & mixto imperio.col.2.Iaſ. in l.imperium,col.6.ff.de iuriſ.om.iud. ſequuntur Riminal.& alij relati per Rol. in conſil. 42.col.2.in ✠.

29 Contra vero,quod etiam minores magiſtratus mulctare poſsint eſt caſus in l. 1.Et inde colligunt ſcribentes omnes. ff. ſi quis ius dicen.non obtemp. pro modo tamen poteſtatis ſuę,quod plenius declarauit Iaſ.ibi nu.3.Tu dic,quod minores magiſtratus poſſunt tantum mulctas indicere incidenter ad defenſionem iuriſdictionis ſibi conceſſæ,ad tex.in l.cui iuriſdictio.ff.de iuriſd.om.iud. principaliter autem mulctare nequeunt ſic diſtinxit Afflic.in d.loco in verbo: mulctæ nu. 7.Planum autem eſt:non habentes iuriſdictionem mulctare non poſſe veluti fiſci adminiſtratores, quia iuriſdictionem non habent l. 1.& 2. C. de modo mulct. Item gabellarij,quia & ipſi iuriſdictione carent ſic Afflic.ibi.Item arbitri,quia & ipſi notionem tantum non iuriſdictionẽ habent:Bar.in d l.ſi qua pœna:item delegatus,quia non ordinariã,ſed mutuatam habet nec ipſe mulctare poteſt Afflic.eo loci col.vlt.præterquam in caſu l.2.C.de ſportul.

Vtrum autem pro pœnis delinquentium, bona ſint fiſco obligata: ſcripſi in tit.de pigno.& hip.nu.12.

Item an pœnarum pœnę exigi poſsint dixi in tit.debitor.fiſca.Item an præſcribi poſsit dixi in tit.de pręſcri.

30 Et vtrum pœna in foro conſcientię debeatur a reo. eſt materia ampliſsime diſcuſſa per Fely.in c.1. num. 52. & per Dec.nu.30.poſt d.Abb.ibi nu.10. ext.de conſti. Didac. de ſponſ. in 2.par.c.6.§.8. nu.10.Ant.Gome.delictorum c. 14. ſub nu.3.& aliquid per D.Manticam de coniect.vlt.vol.lib.10.tit.4.num. 16. & an ex parte creditoris tetigit Dec.ibi ſub num. 35. ſcripſit Clarus in criminal.lib.5. §.fi. q.79.dixi infra in tit.de pręſc.nu.23.

31 Sed iuxta prędicta ſtat dubitatio quã Doctores pleriſque in locis pertractarũt videlicet,an in pœnis fieri debeat coaceruatio puta dicit ſtatutum Padue ac etiã Taruiſij,quod condemnatus in libris 50. & ſupra poſsit impune interfici, quidam fuit condemnatus in 30. & in 30. an hic ſubiaceat periculo ſtatuti: ex dictis Doctorum conſtituo tres concluſiones. Prima eſt,quod vbi condemnationes ſunt diuerſę,& pro diuerſis delictis tunc cumulatio ſummarum non fit:Bar.in l.2.§.1. per illum tex.ff.de condi.inſt.idem Bar. in l. vbi fideiuſſor:per illum tex.ff.de ſol.& in l.ſi vnus.§.ſi cum mihi decem.ff. de pact. Bal.in c.in omni negotio extra de teſtib. Canon.in c.pen.ext. de don.Ang. Raph.

Alex.

Alex.& Iaſ.vbi de communi in l.ſi idem, cum eodem.§.fi.per illum tex. ff.de iuriſ. omn.iud.

Secunda concluſio: cum condemnatio eſt vna in diuerſis ſummis & pro diuerſis delictis adhuc coaceruatio ceſſat: ſic Bar.in d.l.vbi fideiuſſor. Cuius dicta in hunc ſenſum accipienda ſunt, & eſt communis concluſio ſcribentium in dictis locis.

Tertia concluſio vbi pro vno delicto per vnicam ſententiam quis condemnatur in diuerſis ſummis fit coaceruatio illarum ſummarum: quia vna eſt ſententia dictarum pœnarum l.ſi ſeparatim.§.1. & ibi hoc no. Ang. ff.de app. idem Angel. Pau.de Caſt.Alex.& Iaſ.in d.l.ſi idem cũ eodem.§.fi.& latiſsime Bar.Cæpol.cõſil. 14.nu.21. & ſeq. vbi reprehendit Raph. in d.§.fi.& Io.de Imo.in d.l. ſi ſeparatim §.1.contrarium tenentes.

Amplia cum vnum fuit factũ,& plura in eodem facto delicta commiſſa,veluti quia vna fuit rixa in qua Titius duos offendit pro qua rixa fuit condemnatus in 40.& in 40. Nam quia factum illius rixæ eſt radix omnium obligationum idcirco ſummarum coaceruatio fit ſic Angel.in d.§.fi.nempe vnum delictum reputatur glo.notab.in l.1.in glo.mag.in fi. C. vnde vi,pulchre Bar.in l.hos accuſare. §. l.Iulia.ff.de accuſ. Salic. in l.cum rationibus.C.qui accuſ.non poſ & Ang.ſecutus eſt Cæpola in d.conſ.14.nu.25.& 26.

Amplia ſecundo cum pœna applicatur, partim fiſco partim priuato, ſic pulchre idem Cæpola in d.conſilio,& ratio eſt: quia pœna eſt, & reus eſt condemnatus.

32 Et ampliatio iudicio meo eſt vera in his terminis puta cum reus fuit condemnatus in libris 80.videlicet 50.dãda parti offenſæ, & 30. fiſco: nam quia de iure condemnatio tota per Camerarios exigitur, & in fiſci Cameram confluit a quo priuatus offenſus partem ſuam accipit ſicuti pulchrè explicuit Bart.in l. Senatus. §.Senatus.ff.de iure fiſ.& in l.1.C.de vẽdi.rerum fiſc.lib.10 & apud nos de facto in Cameris ſeruatur, & in his terminis ſtatutum Paduæ clare explicat condemnatum poſſe impune occidi pro vt in terminis noſtri ſtatuti conſuluit Bar. Cæpola conſi.7.col.vlt. ſed in terminis conſilij ſupra relati: quia pœna eximentis debitorem de manibus familię, ut teneatur ad debiti ſolutionem, videtur eſſe alterius cõditionis: dubia eſt eius conſultatio attamen magna eſt auctoritas illius Excel.viri.

33 His autem proxima accedit quæſtio: Vtrum reus ex cã maleficij condemnatus pęna pecuniaria ad fiſci commodũ, vel etiam ad refectionem partis offenſæ, poſſit cedere bonis,& ſic cedendo ex carceribus relaxari; breuiter cõis gloſſarũ, & Doctorum traditio eſt vt debitor ſiue fiſci ſiue priuati ex cã maleficij cedendo bonis non liberetur: quia in delictis qui non hẽt in ære luit in corpus gl.in c.peccatum de reg.iu.in 6.& 14. q. 6.in c.1.ſi res:& 86.diſ.c.nõ ſatis: Inn.Io. de Anan. Abb.& alij Canon.in c.Odoardus extra de ſolu Alb.de Roſ.in rub.& Saly.in l.1. C.qui bon.ced.poſ.Ang.in l.2.ff.eo.& in puncto plures alios adducens conſuluit Paduę Bar.Cępola conſi.9. vbi in pœna parti applicata.

M. AN-

M. ANTONII PEREGRINI, DE IVRIBVS, ET PRIVILEGIIS FISCI.

Liber Quintus.

DE PVBLICATIONE BONORVM. Titul. Primus.

1 *Publicabantur bona pro omni crimine ex quo quis ciuitatem, libertatem, vel vitam amittebat.*
2 *Iudex poteſt reſeruare partem bonorum condemnato pro crimine ex quo bona publicantur.*
3 *Exilium paſſus bona non amittit.*
4 *Bona damnatorum ſecundum nouas leges non infiſcantur, ſed certis perſonis reſeruantur.*
Auth. bona damnatorum, præſeruat bona damnatorum, certis perſonis ibi nominatis.
5 *Auth. bona damnatorum. C. de bon. dam. defert bona perſonis ibi nominatis non vti hæredibus, ideo bona illa nondum agnita tranſmittunt.*
6 *Publicatio bonorum contra formam Auth. bona damnatorum, non valet.*
7 *Immo eſt nulla vti lata contra ſacras conſtitutiones.*
8 *Auth. bona damnatorum, in quibus caſibus, et criminibus locum habeat.*
9 *Interficientis ſe metu criminis, bona iure nouo, non publicantur.*
10 *Auth. bona damnatorum ceſsat in pluribus caſibus, primo cum bona alicui auferuntur pro eius contumacia.*
11 *Item in relegato, & in eo, cui pars bonorum adimitur, vel pœna pecuniaria imponitur.*
12 *Nuptias inceſtas contrahentium bona etiam iure nouo publicantur.*
13 *Nuptias inceſtas ignoranter contrahentes non patiuntur publicat. bonorum.*
14 *Nuptiæ inceſtæ dicuntur, ratione ſanguinis, non alio reſpectu.*
15 *Nuptias inceſtas contrahens de iure canon. nõ de iure ciuili, bona non amittit.*
16 *Pœnales leges mitiorem in parte accipiuntur.*
17 *Inceſtum committens non patitur publicationem bonorum.*
18 *Maieſtatis reus publicatione bonorum plectitur.*
Maieſtatis crimen non committitur per eum qui non eſt ſubditus.
19 *Auth. bona damnatorum non prodeſt filiis, & coniunctis delinquentis: qui cum eo deliquerunt.*
20 *Auth. bona damnatorum, ceſsat in indignis.*
21 *Statuta habentium auctoritatem circa publicationem bonorum ſeruanda ſunt.*
22 *Statuto permittente aliquem capitaliter puniri pro delicto, bona illius non publicantur, niſi ſtatutum aliud dixerit.*
23 *Bona non intelliguntur publicata, niſi expreſſe adempta fuerint.*
24 *Princeps pro delicto poteſt confiſcare bona.*
25 *Magiſtratus inferiores a principe, an poſsint confiſcare bona.*
Publicatio bonorum pertinet ad Principes nõ ad magiſtratus inferiores.
26 *Iudex qui ex generali arbitrio poteſt condemnare reum ad mortem, non poteſt illius bona publicare.*
Delegatus principis non poteſt confiſcare bona.

Publi-

27 Publicationis bonorum pœna comminari non poteſt ſine principis mandato.
28 Publicatio bonorum facta a non habente auctoritatem, nulla eſt ipſo iure.
29 Merum & mixtum imperium habens in aliquo loco, an habeat ius confiſcandi.
30 Publicare bona eſt de regalibus.
31 Merum & mixtum imperium, cum omnimoda iuriſdictione Regalia importat.
32 Publicationis bonorum pœna, an indici poſsit propter contumaciam rei.
33 Venetorum lex bona homicidarum confiſcata defert filiis occiſi.
34 Publicatis bonis, an portio aliqua ſit reſeruanda filiis confiſcati ſaltem legitima.
35 Publicatis bonis filii, an portio reſeruetur patri.
36 Publicatis bonis paternis, an portio aliqua ſtatim debeatur filiis.
37 Patre viuente interim nulla portio filiis debetur.
38 Portio reſeruata filiis, publicatis bonis paternis, quanta ſit.
39 Filii emancipati venientes cum aliis filiis in portionem bonorum patris confiſcatorum, conferunt prout ab inteſtato ſuccedentes.
40 Filii nati poſt publicationem bonorum non vocantur in portionem.
41 Concepti tempore publicationis bonorum paternorum pro natis habentur.
42 Naturales filii publicatis bonis paternis non vocantur in portionem.
43 Maternis bonis publicatis nulla portio filiis debetur.
44 Patre condemnato pecuniariter vel confiſcata parte bonorum filii non vocantur in portionem bonorum.
45 Filii an teneantur alere patrem bannitum, et confiſcatum de portione eis reſeruata.
Alimenta an debeantur patri in bonis ſibi culpa ſua ademptis.
46 Publicatis bonis mariti an portio aliqua debeatur vxori inopi.
47 Statuta de publicatione bonorum ſunt ſtricti iuris.
48 Publicationis bonorum ſententia ſtrictò eſt interpretanda.
49 Bonis mobilibus, & immobilibus publicatis non continentur iura, & actiones.
50 Bonis publicatis omnia continentur etiam iura, & actiones.
51 Veeba in quacunque materia latè accipiuntur iuxta eorum proprietatem.
52 Bona ſecuta confiſcatione ſtatim quaeruntur fiſco quo ad ius dominii non quo ad poſſeſſionem.
53 Publicatis bonis fiſcus ſuccedit in iuribus condemnati actiuis, & paſsiuis.
53 Fiſcus reputatur veluti hæres extraneus in bonis confiſcatis.
54 Fiſcus agit contra debitores, & conuenitur a creditoribus pro bonis delinquentis confiſcatis.
55 Creditores debitoris confiſcati, an quod a fiſco conſequi non valent petere poſsint a debitore poſtea facto ſoluendo.
Debitor per confiſcationem bonorum, an penitus liberetur a creditoribus.
56 Fideiuſſor condemnati penes fiſcum, an liberetur publicatis bonis illius.
57 Fiſco ſuccedente in bonis ſui debitoris, debitor liberatur pro quanto fiſcus capit.
58 Fiſco inuito bona confiſcata per ſententiam legis vel hominis bona non acquiruntur.
59 Reo damnato in pœna pecuniaria, non tenetur fiſcus eius creditoribus.
60 Fiſcus non eſt per omnia, ſed in aliquibus loco hæredis.
61 Hæredi dare damnatus dando fiſco non liberatur.
62 Hæres ſuccedit defuncto in bonis vbique exiſtentibus.
63 Ius accreſcendi ceſſat inter duos fiſcos diuerſos.
64 Fiſcus non tenetur creditoribus confiſcati vltra vires bonorum.
65 Inſtantia cepta cum defuncto tranſit actiue & paſsiue ad illius hæredes, ſed non aduerſus fiſcum.
66 Fiſcus prius excuti debet a creditoribus condemnati quam tertius poſſeſſor.
Fiſcus habetur magis pro poſſeſſore quam pro hærede.
67 Fiſcus pro bonis in eum delatis agit petitione hæreditatis.
68 Fiſco per publicationem bonorum omnia acquiruntur, quæ per actum alienationis inter viuos, vel per vlt. volunt. in extraneũ transferri poſſunt.
69 Bona fideicommiſſaria, quæ in vita grauati alienari poſſunt eadem per publicationem bonorum in fiſcum tranſeunt.
70 Bona emphyteutica alienabilia in extraneos confiſcantur.
71 Bona feudalia tranſibilia in extraneum, eadem in fiſcum tranſeunt.

72 Ius patronatus tranſibile in extraneum tranſit in fiſcum.
73 Vſusfructus commoditas in alium, & in fiſcũ ad eius vitam tranſit.
74 Bona cum ſuis ſeruitutibus, & oneribus tranſeunt in fiſcum, prout in quemcunque alium.
75 Alendi liberos onus tranſit in fiſcum, prout in quemcunque ad quem bona tranſeunt.
76 Dotare tenetur fiſcus filias confiſcati, & condemnati.
77 Obligationes conditionales actiua tranſeunt in fiſcum.
78 Exceptiones omnes tranſeuntes ad extraneum fiſco quoque cedunt.
79 Ius deducendi legitimam, & Trebel. tranſit in fiſcum.
80 Mater relicta vſufructuaria, quæ ob exiſtentiam filiorum alimentaria eſt, confiſcatis bonis filiorum reaſſumit plenum vſumfructum.
81 Quarta reſeruata coniugi inopi debetur confiſcatis bonis mariti.
82 Vxor confiſcatis bonis mariti deducit dotem, & contradotem.
Dotes deducuntur per vxores confiſcatis bonis mariti.
83 Vxoris bonis publicatis, ac ſoluto matrimonio deducitur lucrum dotale debitum marito.
84 Iura ad quærendum competentia tranſitoria ad extraneos hæredes tranſeunt in fiſcum veluti.
Ius adeundi ex potentia ſuitatis.
Ius deliberandi.
Ius agendi ad ſupplementum legitimæ.
Ius petendi reſtitutionem in integrum.
85 Ius dicendi de nullitate teſtamenti non tranſit in fiſcum.
86 Obligationes paſſiuæ tranſeunt contra fiſcum.
87 Obligationes conditionales paſſiuæ non tranſeunt contra fiſcum.
88 Compromiſſum ſoluitur per confiſcationem bonorum.
89 Iura omnia, quæ tranſeunt contra extraneos ſucceſſores tranſeunt contra fiſcum.
90 Alienabilia per contractum ſunt alienabilia per delictum, in fiſcum.
91 Iura perſonalia non tranſibilia de perſona ad perſonam non tranſeunt in fiſcum.
92 Ius reuocandi donationem non tranſit in fiſcum.
93 Conditionalia iura, quæ ad hæredes non tranſeunt: nec in fiſcum tranſeunt.
94 Pupillaris ſubſtitutionis ſpes in fiſcum non tranſit.
Fideicommiſſariæ ſubſtitutionis ſpes in fiſcum non tranſit.
95 Hæreditas non addita per condemnatum non tranſit in fiſcum.
96 Contractus qui morte alterius contrahentium finiuntur, non tranſeunt in fiſcum.
96 Societas publicatione bonorum diſſoluitur.
97 Iura liberorum non tranſeunt in fiſcum.
98 Fiſco non acquiruntur per confiſcationem ea, quæ nec alienando, nec teſtando in extraneos tranſponuntur.
Res prohibitæ alienari in extraneos per publicationem fiſco non quæruntur.
99 Alienare rem prohibitus fauore tertii: delinquendo, ea fiſco non acquiritur.
100 Lex Imperator ff. de fideicommiſ. libert. declaratur.
101 Res alienari prohibita, an confiſcetur in vita delinquentis.
102 Fideicommiſſa ordinantur pro conſeruatione bonorum in familia.
103 Res alienari prohibita in taſtamento cum conditione, quod in caſu delicti ex qua ſequatur bonorum publicatio tranſeat in proximiorē, an fiſco acquiratur.
104 Pactum in diuiſione adiectum inter duos fratres, an præiudicet fiſco in caſu publicationis bonorum.
105 Patri non quæritur vſusfructus, in bonis, quæ a filio auferuntur, & fiſco applicantur.
106 Feudalia, quæ in extraneos non tranſeunt nõ infiſcantur.
107 Fallit in feudis nouis.
108 Feudalia ob delictum in dominum feudi commiſſum per eum publicantur in præiudicium deſcendentium, & agnatorum.
109 Fallit cum ex verbis inueſtituræ delictum vnius alteri non noceret.
110 Fallit cum delictum non conſtat per veras probationes.
111 Feuda eccleſiaſtica, an publicentur pro crimine Maieſt. in principem ſecularem.
112 Feuda, quæ ob delictum non infiſcantur pœnes quos permaneant.
113 Feudum antiquum per confiſcationem, vel per alienationem, ſine domini, & agnatorũ conſenſu, an ad filios, an vero ad agnatos deuoluatur.
114 Feudi commoditas in vita feudatarii delinquentis, an publicetur.

Feudi

115 *Feudi in materia tria ſunt conſiderabilia.*

116 *Vſusfructus commoditas non infiſcatur ſi vſufructuarius patiatur maximam, vel mediã capitis diminutionem.*

117 *Vxor non eſt domina dotis, nec rerum dotalium.*

118 *Vxoris bonis confiſcatis non confiſcatur dos matrimon. conſtante.*

Vxoris pro debito contracto matrimonio conſtante, bona dotalia non capiuntur.

119 *Filiæ bonis publicatis non præiudicatur patri in dote profectitia.*

120 *Emphyteutica inalienabilia in extraneos nõ confiſcantur.*

121 *Ius patronatus in extraneum, inalienabile non confiſcatur.*

122 *Donata per principem alicui pro ſe, & deſcendentibus non confiſcantur.*

123 *Alimentorum ius condemnato competens non infiſcatur.*

124 *Publicatis bonis patris, vel filii, an publicetur peculium.*

125 *Publicatis bonis filiifamilias non publicatur peculium profectitium.*

126 *Publicatis bonis paternis, an publicetur peculium filii profectitium.*

127 *Filiofa. condemnato in certa quantitate exequi poterit in peculio profectitio.*

128 *Publicatis bonis filiifam. non publicatur eius peculium aduentitium, amplia, & limita.*

129 *Publicatis bonis paternis publicatur vſusfructus in aduentitiis filiorum, quo ad commoditatem, niſi paſſus ſit diminutionem capitis maximam, aut mediam.*

130 *Publicatis bonis filiifam. non publicatur peculium Caſtrenſe, vel quaſi limita, & declara, vt ibi.*

131 *Melioramenta feudalium, & emphyteuticorum, an veniant in confiſcatione.*

132 *Publicatio bonorum non trahitur ad futura.*

133 *Bona delata reo poſt bonorum publicationem ſibi non fiſco acquiruntur.*

134 *Publicatio bonorum, an trahatur ad bona ſita in alio territorio.*

135 *Statutum eſt ius commune in patria.*

136 *Statutum ciuitatis dominantis reputatur ius commune ciuitatib ſubditis.*

137 *Publicatio bonorum ex ſtatuto vnius ciuitatis non trahitur ad bona alterius territorii, quãuis vnus ſit princeps.*

138 *Publicatis bonis alicuius de iure communi bona delinquentis quilibet fiſcus capit.*

139 *Vaſſallorum fiſcus capit bona ſub ſuo territorio ex vi confiſcationis maioris Domini.*

140 *Fiſcus non capit bona vti confiſcata, niſi præceſſerit ſententia.*

141 *Mobilia ſequuntur perſonam, & domiciliũ Domini.*

142 *Nomina debitorum, an cẽſeantur de foro debitoris, vel creditoris.*

143 *Fiſcus tenetur debitoribus contractis in ſuo territorio.*

144 *Feudalium ſucceſſor tenetur creditoribus contractis ex cauſa feudalium.*

145 *Publicatis bonis clerici vter fiſcus capiat ſecularis, vel eccleſiaſticus.*

146 *Publicatio bonorum, an trahatur ad ante per reum alienata.*

147 *Donatio cauſa mortis per publicationem bonorum reuocatur.*

148 *Donatio inter coniuges, an per publicationẽ bonorum reuocetur.*

149 *Donatio inter viuos, an reuocetur per natiuitatem filiorum confiſcati.*

150 *Donatio, an adeo reuocetur per natiuitatem filiorum confiſcati, vt fiſcus bona vendicare valeat.*

151 *Creditoris filii, an poſsint exequi contra bona iure legitimæ debita in bonis paternis.*

151 *Donatione reuocata per ſuperuenientiam filiorum creditores poſſunt exequi cõtra bona.*

152 *Alienationes ante crimen commiſſum validæ ſunt nec fiſcus alienata reuocat.*

153 *Fallit ſi in fraudem fiſci facta fuerint.*

154 *Alienatio facta in fraudem futurorum creditorum reuocatur.*

155 *Inimicitia non ſubſiſtente tempore alienationis: non poteſt argui facta in fraudem fiſci.*

156 *Donatio omnium bonorum arguit fraudis ſuſpicionem.*

157 *Venditio omnium bonorum, an arguat fraudem.*

158 *Emptor a quo fiſcus rem vti in fraudem alienatam reuocat, an precium rehabeat.*

159 *Donatio facta perſonæ coniunctæ, an præſumatur fraudulenta.*

160 *Poſſeſſionis continuatio arguit alienationem ſimulatam.*

161 *Intellige, quo ad tertium ſic allegantem: non reſpectu alienantis.*

162 *Clandeſtina alienatio arguit ſuſpicionem fraudis.*

163 *Alienationem ſi incontinenti ſequatur delictum fraus præſumitur.*

Alie-

164 *Alienatio facta in caſum ſi contingeret bona publicari euidenter fraudulenta eſt.*
165 *Alinationes in fraudem factas fiſcus facilius tractat cum agitur de damno.*
166 *Reus commiſſo delicto ex quo bona immediate publicantur, alienare non poteſt.*
167 *Bona ipſo iure compluribus caſibus commiſſo delicto publicantur.*
168 *Declaratoria ta men ſuperfacto criminis commiſſi requiritur cum bona ipſo iure publicantur.*
169 *Sodomitæ bona ipſo facto publicantur.*
170 *Hæretici bona ipſo facto publicantur.*
171 *Leſæ Maieſt. pro crimine, an bona ipſo iure publicentur.*
172 *Citatio in crimine leſæ Maieſt. an ſit neceſſaria.*
173 *Fiſcus vēdicat bona alienata per Reos ipſo iure confiſcata citra precii reſtitutionem.*
174 *Fructus percepti poſt delictū commiſſum quibus caſibus pertineant ad fiſcum.*
175 *Reus poſt delictum alinare non poteſt in caſibus cum eſt ſibi interdicta adminiſtratio.*
176 *Alienationes neceſſariæ reis conceduntur.*
177 *Reus criminis in caſib priuilegiatis, an poſsit alienare pro dotibus filiarum.*
178 *Reo criminis regulariter non interdicitur bonorum adminiſtratio.*
179 *Reus poſt accuſationem ante litis conteſtationem, an poſsit alienare.*
180 *Reus poſt litem conteſtatam ante ſententiā ſuper crimine, an alienare valeat.*
181 *Reus poſt ſententiam confiſcatoriam non alienat.*
182 *Reus crimine commiſſo pro maleficio obligatur, ſed interim pœna non debetur.*
183 *Datio inſolutum facta per debitorem creditori ſuo poſt crimen, an valeat.*
184 *Dotes confeſsionatæ, & dotium augumenta poſt delictum commiſſum præſumuntur in fraudem.*
185 *Fiſcus debet agere remediis reuocatoriis contra poſſeſſores non illos de poſſeſ. eiicere.*
186 *Fiſcus, an poſsit ſequeſtrare, & deſcribere bona delinquentis.*
187 *Alienata in fraudem, an poſsint reuocari per perſonas de quibus in Authē. bona damn.*
188 *Alienata in fraudem, an reuocent aſcendentes, & deſcendentes.*
189 *Filius non reuocat alienata per patrem in ludo.*
190 *Reus criminis, an in fiſci præiudicium repudiare poſsit acquiſitiones ſibi delatas.*
191 *Reus criminis ante confiſcatoriam poteſt repudiare hæreditatem ſibi delatam.*
192 *Fiſco lex magis fauet, quam priuato creditori in acquirendis per Reum.*
193 *Fiſcus pro impenſis factis contra Reum, et pro eius bonis præfertur omnib. creditorib.*
194 *Fiſcus malefactores, & facinoroſos impenſis ſuis, ſi accuſator non adeſt perſequitur.*
195 *Vtilitates ex confiſcationibus prouenientes, an prouenientes ad iudicem inquirentem, vel cō demnantem, vel exequentem.*
196 *Bona delinquentis confiſcata, vel etiam confiſcanda deſcribuntur, & de.*
197 *Poſsidens rem apparenter præſumitur exiſtenter poſsidere. (materia deſcriptionis.*
198 *Poſsidens præſumitur poſsidere pro ſuo, & pro ſe non pro alio.*
199 *Proclamata excludunt nòn comparentes in termino.*
200 *Decretum Excelſi Conſ. X. declaratur ampliſſime.*
201 *Creditor conditionalis impropriè eſt creditor.*
202 *Dominii ius in rem pretēdens per alium poſſeſſam, an dicatur, & ſit illius creditor.*
203 *Liberatione legata omnibus debitoribus de omnibus debitis non tollitur vendicatio Rei.*
204 *Cridæ non obſunt tacentibus, quo ad bona per fiſcum non apprahenſa.*
205 *Cridæ non valentibus agere an præiudicent.*
206 *Terminus ad probandum, & probatum habendum per eius lapſum excludit ab examinatione teſtium.*
207 *Termino conceſſo ad probandnm, an poſt illius lapſum, liceat probare ad confirmationem adductorum.*
208 *Creditores non contradicentes cridis factis per fiſcum de bonis confiſcatis, an habeant recurſum aduerſus bona, ex nouo delicto cōfiſcata.*

EXpoſuimus nonnullas particulares cauſas ex qbus fiſco acquiritur: Nunc videndū eſt de publicatione bonorū, quæ eſt principalis ſpecies, & magis practicata.

Sciendum autem eſt ex legibus ante nouas Iuſtiniani cōſtitutiones ſtatutum fuiſſe: quod pro omni delicto ex quo, quis ciuitatem per deportationem, vel libertatem aut vitam amittebat, bona illius publicarentur l. 1. vbi gl. Bart. & alij.

ff. de bon.dam. & C. eo l. in metallum l. deportati,& l.fin.etiam ſi in ſententia cō demnatoria de bonis publicandis nihil expreſſum fuiſſet l.1 ff. ſi pend. appel.

2 Niſi iudex reſeruaſſet bona condemnato,nam id facere poterat, & poteſt ſaltem de parte bonorum,gl.quam ſingularem profitetur Bal.in l.ſi qua militi. §. 1. ff.ex quib.cau.ma.& in d.l.3.nu. 4. Aret. in l.eius.§.ſi cui col.2.ff.de teſta.

3 Cum vero quis in exilium mittebatur bona non amittebat l.relegati ff.de pœn. niſi id lege expreſſe cautum foret, veluti in contrahente nuptias inceſtas l.qui contra. C. de inceſt. nupt.& in §.inceſtas in Auth. eo. vel niſi relegato bona per ſententiam adempta fuiſſent,quod licet fieri non deberet,factum tamen tenebat, vt inquit glo.in d l ſi qua militi.§.1.per tex. in l.relegatorum.§ eſt differentia & §.ad tempus.ff.de interd.& releg.& in l.deportatorum. C.de pœnis:id tamen citra perpetui exilij pœnam fieri non permittebatur.d.§.eſt differentia,& l.bona.ff. de iure fiſc.Item ex illis anterioribus legibus pro criminum conditione, & qualitate, quandoque bona omnia publicabantur, interdum certa bonorum quota,aliquando certa res.nonnunquam pecuniaria pœna indicebatur ſicuti in vaſto iuris corpore diligens lector facilè inuenire poterit,& iſtud eſt quod text.inquit in l. 1. ff. eo. ibi vel aduerſus leges factum commiſſumve eſſe.

4 Iuſtinianus autem clementiſsimus Imper.magis priuatorum, quam fiſci ſui cō moda reſpiciens nouiſsima lege, in Authen.vt nul.iud.§.fi.relata in Auth. bona damnatorum.C.de bon.dam. conſtituit, vt damnatorum bona,non amplius ſecūdum veteres leges fiſco applicentur: ſed vel deſcendentibus, vel aſcendentibus, aut ex latere coniunctis vſque ad tertiū gradum:vxores vero eorum, dotes ſuas, & donationes antenuptiales accipiant, quòd ſi indotatæ ſint, habeant de ſubſtantia viri partem a legibus diffinitam, ſiue filios habeant,ſiue non,exceptis condemnatis pro crimine læſæ maieſta. aduerſus quos iura vetera ſeruari voluit.

Quamobrem per illam Auth. ſublata eſt iure communi publicatio bonorum cum extant deſcendentes, aut aſcendentes, vel collaterales tertii gradus, nam bona illis perſonis deferuntur ordine tamē ſucceſsiuo etiam,quod ſint cognati, Cy. & Angel.ibi:Bal.in l.2.ſub nu. 3. C. qui teſta.fac. poſ.& vtrobique dicunt, quod vera litera illius text. in corpore vocat collaterales vſque in tertium gradum,& eſt communis traditio Aret. in d. l. eius. §.ſi cui col.3.Cagnol.in l.ea ſola.ff.de regul.iur.Clarus,in criminal.q.78.in princip.Contra tamen tenuit Iacob. Beluiſ. in d.§.fi.& conſuluerunt Franc. Tigrin. & Bar.conſi.157.ſuper his: & poſt Albe. Papien.Alberic.in 3.par.ſtat q.22.& idē conſuluit Bal.ſicuti retulit Fabian. in repet.Auth.nouiſsima num.207. C. de inoffic. teſtam. mouentur: quia in corpore de collateralibus mentio non habetur, & ita eſt in codicibus meis: Prior tamē opinio communiter recipitur,vtrum autem illa Authent. locum habeat in poſt quæſitis caſu quo futura confiſcarentur poſt mortem damnati: tetigi ſupra in tit. de deportat.nu.8.& locum eſſe ſentio ex ſcriptis per Bal. & Sal. in loco ſupra adducto:contra Ang.in illa Authent. quia poſt quæſita ſunt minus affecta fiſco quā exiſtentia tempore condemnationis.nec Pau.Caſt. & Afflic. ibi relati contra ſenſerunt in terminis iſtis: immo illa Auth. in poſt quæſitis iuuaret etiam filijs natis poſt condemnatoriam.

5 Capiunt autem perſonæ illæ bona, nō vti hæredes condemnati, ſed Imperatoris beneficio in locum fiſci Barto.& Tigrin.dicto conſi.Sali.in d.Authen. bona damnatorum prope finem : vbi propterea inferunt: quod non teneantur creditoribus condemnati vltra vires bonorum, pro vt nec tenetur fiſcus l. 1. §. an bona. ff. de iure fiſc. Item,quod ea bona quamuis non agnita tranſmittūt ad ſuos hæredes quæ tamen non tranſmittent,

ſi

ſi iure hæreditario defererentur. ad text. in §.in nouiſsimo.C.de cad.tol.ſecutus eſt Corn.conſi.279.nu.11.in 4.Iaſ.in l.ſi arro gator nu.15.ff.de adoption. quicquid con tra ſenſerit Ang.in d.Authen.bona damnatorum.

6 Ideoq; per illam Auth. nõ valuiſſe pu blicationem bonorum vxoris,quę virum ſuum interfecerat reſpondit Ceſal. conſi. 79. & in falſificante monetam alterius nõ ſui Principis Rolan. Val. conſi.29.ad finẽ in tertio,& in alio caſu de falſario Port. Imol.conſi 7.nu.12.

7 Amplius concludunt ſcriptores ſenten tiam confiſcatoriam bonorum contra for mam illius Authen.non valere nec nocere quamuis ab ea appellatum non ſit: quia lata contra ſacras conſtitutiones l. 1. §. item cum contra.ff.qu appel. ſit & l. ſi expreſſum.ff.de app.ſic Bald in cap.1.col.4. verſic. Sed pone iudex,in ti.de pace tenẽ. Dec.conſi.252.col.4.Marſil.in repe.l. fin. nume 189.ff. de iuriſd. om.iud. Cagnol. in d.l.ea ſola.ff. de reg. iur. Rol.conſi.98. nu.4.in 2.

8 Sed vtrum per illam Authen. ſint ſublata iura omnia, ex quibus bonorum publicatio indicebatur,vtilis eſt inueſtigatio, videtur enim,quod ſic:qa textus exci pit crimen læſę maieſt.Ergo in alijs firma remanet generalis illius conſtitutionis prouiſio ad l. cum prętor. ff. de iudic.ſic tenuit Azo,& ſenſit gloſ. Accurſ.in l 1.ff. de iure fiſ.Alber.in 3.par. ſtatut. q. 18.in fine: vbi inquit: quicquid de iure ſit: totus mundus ſeruat: quod bona non publi cantur aliquo caſu excepto crimine hære ſis,& lęſę maieſt.niſi id fiat de conſuetudi ne, vel ex ſtatuto ita diſponente ſequuntur Cepola conſil. 17. numero 35. Iacobin. a S. Georg. in ſua inueſt. feud. in verbo: dicti vaſſalli, col. penul.Iaſo.con ſil. 46. nume. 1. in 3. Dec. conſil 442. in cauſa nu.6.Cagnol.d.l.ea ſola: Decian.cõ ſil.56.nu.64.in 2.

9 Et attenta iſta prima opinione, vera in dubitanter erit concluſio Petr.Cyni: Rai ner.& Alber. contra Iacob. de Raue. in l.2.C. qui teſta.fac. poſ. quatenus conclu dunt illam Authen. locum habere etiam in eo,qui metu criminis ſe ipſum interfe cit:quãuis iſte dupliciter deliquerit: Quo rum opinionem amplectitur Barto. in l. fi.C.de iure fiſ.lib.10.ſcd'um tertiam lectu ram & idẽ Bar.in l.fin.§.de illo.ff. de bon. eorum, Sal.in l.1.C.eo.& eſt cõis vt Iaſo: inquit in d.l.2.in fine,quam etiam tuetur Alber.d.q.18.

Verum Bar. & Angel. in Authen. ſed nouo iure.C.de pęna iud. dixerunt illam Authen.locum habere in eo, qui damnatus capitaliter moritur. non in eo qui viuens damnatur.refert Martin.Laudenſ.in tract.de fiſco quæſtio.5.& Franc.Luc.in eo. tract. in titu. de publicat. bon.ſub nu. 10.& fuit opinio Dyni,& Cyni, quos ſequitur Bald.in l.eius. §. 1 ff. de teſtamen. Paul. Caſtr. in d. l. 2. in fine. C. qui teſt. fac. poſ. vnde Bald. infert: bona banniti abſentis ſub pœna capitis non reſeruari eius liberis: quia interim de facto viuit, ac etiam de iure donec in fortiam communis venerit. Horum autem opinio videtur contradicere textui in dicta Auth. ibi mortem aut proſcriptionẽ diffiniunt: probata tamẽ videtur ſub hoc Ser.Dom. nam moris eſt: bona eorum qui vltimo afficiuntur ſupplicio non publicari excepto crimine læſæ maieſt.ſed eorum tan tum qui abſentes damnantur contra quos veluti pręſentes ad diffinitiuam pro ceditur.

Communiter vero ſcribentes tradiderunt Authen.illam locum quoque habere in ijs,qui viuentes damnãtur veluti in deportatis, bannitis confinatis, & huiuſmodi & in deportatis poſt Iacob.Butrig.tradidit Guido Papa.quæſt.338.nume. 4. Ideoque recurrendum eſt ad diſtinctionem quam poſt Alber. & Butri gar.retulit Barto.in l.1.ff.de bon. dam.& ſequũtur Bal.Ang.& Sal. in dicta Auth. Bal.in c.j.col.4.in ti.de pace tenẽ. Alber. dicta quæſt.18.Imol.& Aret.in d l.eius.§. 1.Boer.deciſ.263.nu.15.Paul. Caſt. cõſ. 171.in 1.Nellus.in 1.par.2. temp. q.11.

Cæphal.conſi.79.col.1.& col.pen.Rolã. conſi.29.in primo.

Nam aut damnatus per ſententiã condemnatoriam amittit, vel vitam, vel libertatẽ,vel ciuitatẽ, quibus caſib.bona in conſequentiam ſententiæ publicabantur, quia ſic damnatus bona retinere non poteſt: & tunc iura antiqua ſunt correcta: aut vero non amittit hæc; vt in relegato qui ciuitatem retinet: & hoc caſu iura antiqua de publicatione bonorum expreſſe indicta in caſu relegationis adhuc remanent incorrecta. Ratio, quia relegatus retinet bona, & teſtamenti factionem,ideo pœna eſt ſibi, ſi bona confiſcantur:prioribus vero caſibus quia ipſe bona retinere non poteſt, bonorum ablatio nõ eſſet in pœnam ſui, ſed venientiũ ab inteſtato. Quæ ſane differentiæ ratio non admodum videtur concludere:nam & in relegato pœna videtur eſſe, quod bona ſibi auferantur, & applicentur certis perſonis:item in deportato, quod nõ poſsit habere bona nec id generale eſt: quia iudex poteſt deportato reſeruare partem bonorum,vt dixi ſupra nu. 2. Itẽ Camera fiſci poteſt repudiare cõfiſcationem & bona confiſcata:dixi infra nu. 58. inſuper deportatus poteſt in loco acquirere ex cauſis de iuregentium,dixi in tractatu de incapacibus in materia deportatorum communis tamen,& recepta eſt ſupra relata diſtinctio: ex qua inferuntur plures notabiles declarationes ad illam authen.

10 Primo vt illa Authen.non proſit,cum bona alicuius publicantur non per ſentẽtiam diffinitiuam latam ſuper delicto, ſed ob rei contumaciam iuxta tex. cum materia.ff.& C.de requir.reis,quia bona adimuntur in pœnam ſuæ contumaciæ ſic Bar.in d.l.1 poſt Iac.But.Quorũ opinio tuta non eſt: nam contra tenuerunt Sali.in l.1.C.de req.reis Ang.in d. Auth. bona dãnatorum:Aret.in d. §.ſi cui in 3. col. quia annotatio bonorum non fit niſi in cauſis capitalibus in quibus probato crimine, & lata ſñia ſequitur bonorum ademptio vnde cum iure nouo ſublata ſit bonorum confiſcatio, videtur quoque ſublata eorum annotatio, & ita in ſimili arguit Bar.in l.fi. ff.de bon.eorum in vltimis verbis.

11 Secundo vt non procedat in relegato cui bona expreſſe per ſententiam adimũtur, vt ſupra ex communi dictum fuit: Amplia hanc fallentiam, vt fortius procedat,quando bona in totum,vel in partem adimebantur citra pœnam exilij: vt in caſu Auth.item qui domum. C.de ſepul.viol.ſic Saly. in dicta Authen. bona damnatorum.

Amplia fortius in eo cui ex delicto pęna pecuniaria imponitur,ſic Bal.in dicta Auth.in quarto caſu.

Amplia item quando non tota, ſed quota bonorum adimitur, vt in caſu l. 2. C.ad leg.Iul.de vi.ſic Bald. d.c.1.col. 4. Alber.d.quæſtio 18 nu.1. & in alijs caſibus qui plures ſunt,vt retuli in præcedenti tractatu.

12 Tertio fallit in cõtrahentibus nuptias inceſtas,nam hi pœna exilij, & publicationis bonorum ipſo facto mulctantur, niſi adſint liberi legitimi, nam eis bona conceduntur cum onere alendi parentes caſus eſt in §.1.in Auth.de inceſtis nupt. & in Auth inceſtas.C.eo vbi Bal.inquit, quod dotes datæ contemplatione illius matrimonij publicantur. ad hoc etiam tex.in cap.1.in titu.quæ ſint regal. in verbo bona contrahentium vbi Afflictus late ſcribit, & in c. cum ſecundum de hæret.in 6.& in clem.1.de conſan.& affini. vbi quod vinculo excommunicationis innodantur. & eſt communis ſententia quamuis non deſint contradictores affirmantes Auth bona damnatorum in hoc crimine procedere,& male Boer. deciſ. 264.nu.14.& 15.

13 Intellige in ſcientibus tempore contractus Impedimentũ,aliàs ſuperueniens ſcientia non noceret licet poſtea cohabitaſſent: quia lex punit contractum gloſ. no.in d.cle.1.Feli.in c. examinata col. 4. ext.de iud. Couar.de ſponſ. in c.6.2.partis.

tis.§.8.Duennas,in reg. 150. incip. contrahentes matrimonium in prima limit. vbi alios adducunt.

14 Intellige ſecundo, in nuptijs inceſtis ratione ſanguinis non autem ſi cũ vxore vel ſerua aliena: quia iura pœnalia ſtricte ad ſuos terminos rediguntur ſic Iac. de Aret. Cyn. Bald. Albe. & Salycet. in d. Auth. inceſtas. quorum opinio communis eſt, vt ex Boer. deciſ. 264. num. 13. reprobata opinione Accurſ. in d. Authent. inceſtas.

15 Intellige tertio in cõtrahente nuptias inceſtas de iure ciuili, non ſecundũ protenſionem iuris canonici, quia pœnalis prohibitio iure ciuili emanauit vſque ad conſtitutos gradus intra quos ratione cõ ſanguinitatis, & affinitatis eo iure matrimonium prohibetur. ſic ſane concludunt maiores noſtri Petr. de Ancha. conſ. 391. videtur. Calder. conſi. vlt. ſub tit. de conſang & Affin. Geminia. conſi. 71. Titius Ruin. conſi. 123. nu. 11. in 5. Dec. conſil. 268. nu. 5. Boer. d. deciſ. 263. nu. 11. vbi de communi Alciat. in cap. cum contingat. nu. 53. extra de iureiu. latiſsime d. Cephal. conſi. 226.

Horum tamen ſententia non tranſit ſine controuerſia: nam d. Abb. in c. & ſi neceſſe extr. de donat. inter vir. firmauit contrarium ſequitur Præpoſ. ibi, Dec. conſi. 158. & in l. certum. C. vnde cogna. Roſell. de ſucceſſ. ab inteſt. nu. 105. Didac. de ſponſal. par. 2. c. 6. §. 8. nu. 18.

Prior opinio magis placet per rationem adductam, ideoque vera eſt illatio Chriſtoph. Porci poſt glo. in §. affinitatis inſtit. de nupt. eas leges pœnales locũ nõ habere cum matrimonium foret prohibitum ratione affinitatis quæ oritur ex copula illicita ſecutus eſt Boer. loco præ alleg. nu. 18. ad fi.

16 In pœnalibus enim benignior interpretatio eſt accipienda l. ſi de interpretatione l. ſi præſes. ff. de pœnis, & reo fauorabiliores eſſe debemus l. fauorabiliores. ff. de reg. iur. item iura pœnalia ſunt reſtringenda ad terminos, & caſus ſuos. c. in pœnis. & c. odia, de reg. iur. in 6. & in pœnalibus non eſt facienda extenſio ad caſum de quo lex non loquitur. §. cũ autem: in Auth. de non elig. ſec. nub. etiam ex paritate, vel quod plus eſt ex maioritate rationis ad ea quæ Iaſ. ſcribit in Authen. quas actiones nu. 21. C. de ſacroſ. eccle. Crauet. de antiq. temp. in 4. par. §. tertio. nu. 37.

17 Intellige quarto, in contrahentibus proprie nuptias inceſtas ſecus autem in committentibus inceſtum abſque matrimonio per acceſſum ad conſanguineam vel monialem: & hoc rationibus præmiſſis ſic voluerunt Iac. de Are. Cy. & Bal. in d. auth. inceſtas. Marian. Senior conſil. 12. num. 23. in primo, Boer. d. deciſ. 264. Afflic. d. loco nu. 3.

Contra tamen ſenſerunt Bal. & Aluarot. in c. 1. in tit. quæ ſint regalia, quam ẽt opinionem habuit Iacob. de Simanca pro ut retulit Duenas d. regula, 150. in 1. ampliat. Prior tamen opinio verior eſt.

Intellige quinto, cum vltra matrimonium ſubſecuta eſt copula, non enim vnũ abſque altero ſufficeret Abb. & Præpoſ. in d. c. & ſi neceſſe Bal. nouel. de dotib. in 11. par. nu. 3. ver. ſecundus caſus, & num. 7. in ſexto caſu. Didac. loco præcitato nume. 20. Duennas dicta regula in 3. limit. quamuis contra ſenſerit Afflict. d. loco num. 9.

18 Quarto fallit illa Auth. in crimine læſæ maieſtat. vt clare ibi dicitur, & adde quod huiuſmodi crimen quo ad effectũ mortis naturalis, & confiſcationis bonorum committitur nedum aduerſus Papam & Imperatorem, Reges, Principes, & Reſpub. non recognoſcentes ſuperiorem de iure vel de facto, ſed etiam aduerſus Duces Marchiones, Comites, & Dominos perpetuos recognoſcentes Imperatorem, Papam, vel Regem in ſuperiorem: ſic ex facto conſuluerunt Alexan. conſ. 13. in 6. Cæpol. conſ. 17. etiã quod eſſet dominus vnius caſtri, ſic præclare Crauet. in ſuo conſi. 224. nu. 6. & poſt eũ Rol. a Valle conſi. 88. colum. 1. in 1. vbi

quamplurimos concordantes adducunt: ſed an reſpectu memoriæ defuncti damnandę Principes inferiores, vel etiam ſuperiores præter Papam, & Imperat. vtantur prærogatiua legis fina. ff. ad leg. Iul. maieſt. concertant ſcriptores, ſicuti retuli ſupra, in ti. de crim. quæ mor. non exting. nume. 23. Item, & an reſpectu filiorum ad terminos l. quiſquis. C. eo. ſcripſi ſupra in tit. de fil. rebell. Illud tamen notandum eſt, quod huiſmodi crimen non committitur niſi per ſubditum, non autem per nõ ſubditum caſus eſt in clem. paſtoralis: de re iudic. & inde colligunt ſcribentes omnes, & in l. amiſsione. §. qui deficiunt nu. 3. ff. de cap. dimin. Oldrad. conſil. 43. col. penult. in 6. q. Barto. in extrauag. qui ſint rebelles: in gloſſ. rebellando col. pen. nu. 8. Bald. in l. 2. C. de fal. mon. & in l. 2. C. de vind. liber. Cepol. dicto conſ. 17. Dec. conſil. 604. in princ. Pariſ. conſi. 101. nume. 33. in 1. Cefal. conſi. 75. nume 37. pleniſſime Roland. conſil. 4. col. 2. in 1. & conſil. 1. nume. 27. in 3. & an ſufficiat quod ſit ſubditus ratione feudi concertarunt in eod. caſu in diuerſas ſententias d. Rolan. dicto conſil. & Clariſs. Menoch. conſil. 99. nume. 95. & ſeq. in 1. ſed Oldra. vt ſupra relatus determinauit negatiue, & eſt notandum quia cũ non ſubdito contrahitur crimen hoſtilitatis, quod morte finitur, nec ob id defuncti memoria damnatur, & multominus filij plectuntur ſicuti ex Oldrad. diffinitũ fuiſſe retulit, Sig. Lofred. conſi. 45. col. pen.

Quinto fallit in crimine hæreſis de quo abunde ſcripſi ſupra in dicto tit. de crim. quæ mor. non exting. nu. 29.

Sexto fallit cum filij & illi ad quos per delictum illius bona peruueniſſent: & ipſi cum eo deliquiſſent: nam ne ex delicto illo beneficium aſſequantur, excluduntur, a lucro bonorum ad l. ſiue hęreditaria. ff. de negoc. geſt. & l. itaque Iullo. ff. de furtis: ſic determinauit deciſ. Pedem. 105. nume. 12.

19 Septimo fallit in caſibus: cum bona auferuntur per fiſcum vti ab indigno. Bald. in l. hæreditas. C. de indig. Mart. Laud. in tract. de Fiſco q. 5. dixi plenius ſupra, de indig. nu. 21.

20 Octauo fallit cum ex conſuetudine regionis aut per decreta Principum, & Ciuitatum habentium iura fiſcalia aliud ſtatutum fuiſſet: nam eiuſmodi ordinamenta eſſent ſeruanda: ſic Bar. in l. 1. ff. de bon. damn. & in l. 1. C. de bon. vacan. libro. 10. Alber. 1. par. ſtatut. q. 18. & 19. Cepola. conſi. 17. nu. 19. cum adductis per Rolan. conſi. 97. col. 1. in 2. & in præall. deciſ. Pedem. 105. nu. 11.

Nec mirum ex regula l. omnes populi. ff. de iuſt. & iure, & in cap. Canonum ſtatuta extra de conſtitution. Seruanda etenim ſunt locorum ſtatuta, tum in pœnalibus cum in alijs, ſiue excedant ſiue minorent pęnas iure comuni indictas. pulchre Angel. & Salyc. in l. qui ſepulchra. C. de ſepul. viol. varięque in hac re ſunt conſuetudines: in Francia enim ex generali conſuetudine bona condẽnatorum ad mortem publicãtur ſicuti poſt Pontan. retulit Iul. Clar. practic. crimin. in libro 5. §. fina. quæſt. 78. col. 2. Apud nos vero non infiſcantur, ſed tantum eorum qui abſentes damnãtur excepto crimine leſæ Maieſt. vt ſupra dixi.

21 Notandum tamen eſt: quia niſi ſtatutũ exprimat de publicatione bonorum non receditur a regulis iuris communis, ideoque ſi ſtatutum pro aliquo delicto mãdat aliquem morte capitali puniri veluti pro furto ſuſpendi, quod eſt contra iuris communis placitum d. §. fin. in Authen. vt nulli iud. equidem huius delinquentis bona non publicarentur, nec locum haberet diſpoſitio illius Authen. ſed illius bona iure hæreditario deuoluerentur ad ſucceſſores inteſtati irritio eius teſtamento ſi quod ille capitaliter damnatus feciſſet ad regulam. l. qui vltimo. ff. de pœnis in l. eius. §. 1. ff. de teſtam. in l. 1. § . exigit, ff. de bon. poſ. ſec. tab. ſic Bald. eleganter in l. data opera. nume. 84. & 85. C. qui accuſ. non poſ. & idem Bald. in cap. 1. col. 4. verſi. aduerte: in tit. de pace tenen. Ang. ind.

in d. Authen. bona damnatorum, Paul. Caſtr. in d. l. eius, §. 1. Angel. Aret. & poſt eum Auguſt. de malefic. in verbo, & eorum bona publicamus. nu. 30. Corn. conſilio 41. nu. 2. in primo, & conſi. 120. col. 1. in 4. Iaſ. in l. 2. num. 9. & 10. C. qui teſt. fac. poſ. vbi de communi, & Filip. Dec. conſi. 252. ſub nu. 5. & contra fiſcum conſuluit Mart. Lauden. prout ipſe retulit in ſuo tract. de fiſco q. 191. & eſt veriſsima opinio, quicquid aliter ſenſerint Pau. & Alexand. in d. l. 2. Aretin. in d. l. eius, §. 1. colum. 4. & ratio eſt, vt infra ſtatim dicetur.

22 Sic etiam ſi ſtatutum permittat procedi contra abſentem ad diffinitiuam, & velit eum haberi pro confeſſo de crimine, ſi bonorum publicationem expreſſe non permittat, equidem contra reũ abſentem poterit procedi ad diffinitiuam pro crimine, ſed non ad publicationem bonorum, ſic Bald. in d. l. data opera. nu. 84 & idem Bald. poſt Cyn. in l. 1. col. antepenul. C. de hæred. inſti. & clare explicat Salyc. in penul. quæſtio. & idem Bal. in d. cap. 1. col. 5. in titu. de pace tenen. & in l. Gallus, § & quid ſi tantum, nu. 4. ff. de lib. & poſth. Alex. in d. l. 2. num. 8. C. qui teſta. fac. poſ. vbi de communi, ſecutus eſt Dec. conſi. 252. in penul. colum. & eſt verior opinio quamuis contra ſenſerit Ioan. And. relatus ab Alex. & d. Cæphal. d. conſi. 79. col. 2. allegando Nellũ, & Guid. Pap. qui tamen id non dicunt, quare inhæreas communi concluſioni.

Cuius ſane ea eſt firmiſsima ratio, qa ſtatuta huiuſmodi ſunt ſtricti immo ſtrictiſsimi iuris, tum quia pœnalia, cum etiam correctoria iuris communis, ideo ſtatutum ingerens pro aliquo delicto pęnam mortis non debet protendi ad ablationem bonorum de quibus ſtatutum ipſum non loquitur. ad tex. in l. ſi ſeruum. §. non dixit. ff. de acquirẽ. hæredi. cum multis ſimilibus: Item multum intereſt an cõtra præſentem ex veris probationib. procedatur an vero contra abſentem ex præſumpta confeſsione, veluti belliſsime explicat Alex. in d. l. 2. col. pen. & ita etiam ſeruatur.

23 Item cum ſtatutum pro aliquo delicto, vel contra abſentem permittit procedi ad publicationem bonorum: requiritur quod in condemnatoria bona expreſſe publicentur. Nec ſufficeret abſentem de crimine condemnaſſe, quia in pœnis ſtrictiſsime proceditur: & regula illa plane locum habet: omiſſum habetur pro omiſſo de qua in l. cũ quidam. ff. de libe. & poſth. & in l. ſi extraneus. ff. de condi. cau. da. ſic Nellus in 1. par. 2. temp. q. 11. ad finem, Ang. de malefic. in verbo, & bona eius publicamus, & adde ntes ad eum Afflict. in c. 1. in verbo, condemnatorum nu. 25. in titu. quę ſint regal. Decian. conſilio 56. num. 66. in 2. & facit quod pulchre ſcribit Bald. in l. 1. colum. antepen. ver. apparet ex prædictis. C. de hær. inſti.

24 Nono fallit cũ Princeps habens iura fiſci pro aliquo particulari delicto mandaret bona publicari. nam placitum principis vim legis habet §. ſed & qđ principi: inſti. de iure natur. nil mirum quia princeps eſt lex animata in terris. §. fin. in auth. de conſulib. & quidem ſupra legem ſcriptam l. princeps. ff. de legib. non tamẽ princeps confiſcat bona delinquentis cõtra formam illius Authen. niſi ex magna cauſa ſic Iaſ. conſilio 46. colum. 2. in 3. poſt Andr. Iſer. in cap. 1. in titulo: quæ ſint regal.

25 Sed vtrum alij inferiores a principe, ideſt magiſtratus, poſsint delinquentium bona infiſcare: diſtingue poſt Cyn. Bald. Ang. & Salyc. in l. 1. C. ne ſine iu. Ang. de malefic. & Auguſt. ad eum d. loco nu. 11. & pulchre Oldr. conſi. 17. quidam clericus col. 3. Alber. 3. par. ſtatut. q. 18. Cæpo. conſi. 17. nu. 24. & ſeq. Et eſt communis diſtinctio, vt inquit Anan. in c. vergentis ext. de hære.

Nam aliquando bona veniunt confiſcanda principaliter, & de per ſe ex legis diſpoſitione veluti in eo qui contraxit nuptias inceſtas vel in eo qui committit tale crimen pro quo ex ſtatuto bona

publicantur, & in his quidem caſibus confiſcatio fieri poteſt per eum iudicem qui de illo delicto cognoſcit ſic Oldrad. & Doctor. ſupra relati per tex. in lege ſi tibi mandauero. §. is cuius. ff. mandat.

Quandoque bona confiſcantur in conſequentiam, vt in eo, qui deportatur, vel in metallum damnatur: & tunc is confiſcare poteſt, qui deportare valet, & non alius l. illicitas. §. qui vniuerſas. ff. de offi. præſid. Interdum vero lex non ſtatuit de publicatione bonorum, & ſic agitur de confiſcatione ordinaria, quæ pendet ex iudicis arbitrio, & hæc committitur ſupremis principibus qui habent iura fiſcalia de quibus dixi in 1. par.

Item, & ſupremis magiſtratibus, qui ſummam Imperij pro R.P. gerunt. cæteri autem magiſtratus non habent ius infiſcandi d. l. 1. & ibi omnes notant quamuis habeant generale arbitrium procedendi & condemnandi in cauſis criminalibus.

26 Quamobrem mirum videri debet, quòd iſti magiſtratus vigore generalis arbitrii non poſsint confiſcare bona, poſſint tamen reum capitaliter damnare Bald. in dicto capitulo 1. colum. 5. verſic. Sed hic quæro, in titulo de pace tenen. ad gloſ. in §. in ſumma, inſtitut. de iniur. quod pro notabili tradidit Alexan. conſilio 116. numero 13. in ſecundo Cæpol. dicto conſilio 17. colum. 5 Dec. con. ſilio 252. ante numerũ 6. Iaſ. conſilio infra allegato, vnde ex præmiſsis infertur delegatum Principis non poſſe confiſcare bona delinquentis ſic per illam legem docuit Bald. in capitulo 1. extra de offic. delegati, ſequitur Natta, conſilio 594. numero 20.

27 Ex quibus inferebat Iaſ. conſilio 46. in tertio non valere cridas factas per Capitaneum Mediolani, ne quis in domo ſua teneret artelarias ſub pœna confiſcationis bonorum, quia non conſtabat de mandato Regio: Et ibi præterea poſt Bald. in l. finali. ff. de offic. præfect. vigil. concludit requiri in hoc ſpeciale mandatum a Principe.

28 Ideoque confiſcatio facta a non habente auctoritatem confiſcandi eſt ipſo iure nulla nũllumque parit effectum Socin. iunior conſilio 78. ad finem in primo. Et illud dictum Bald. ſequitur Alexand. in lege prima, numero 75. ff. de officio eius. Berous conſilio 65. numero 146. in primo, vbi inquit quod de mandato non etiam creditur Cardinali: nec etiam in antiquis mandatum pro confiſcatione præſumatur ex dicto Bald. ſatis noto in lege ſecunda, C. ſi ex falſ. inſtrumen. communiter per ſcribentes recepto in l. ſciendum. ff. de verbo. obligatio.

29 Et ex his dubitauit Afflict. in capitulo primo, in verbo condemnatorum, in titulo: quæ ſint regal. numero 39. an vaſſalli, & barones habentes caſtrum in feudum cum mero, & mixto imperio poſsint publicare bona delinquentium, & ea ſibi incorporare, & arguit quod non.

30 Quia bonorum confiſcatio eſt de regalibus dicto capitulo primo, ac ideo requiratur ſpecialis commiſſo, vt ſupra dixi. Verum communiter Doctores concludunt hos vtiles dominos perpetuos ſic inueſtitos habere iura infiſcandi.

31 Nec mirum, quia conceſsio ſic facta importat, vt inueſtitus habeat in Caſtro regalia, & iura Imperij, ſic enim ea eſt vis verborum, vt in puncto tradiderunt communiter ſcriptores, quos retuli in prima parte in titulo de ijs qui hab. iura fiſc. numero 83. cum ſequentib. vbi latius declaraui. Notandum tamen eſt, quòd ſi reus deliquiſſet verſus ſupremum dominum eo caſu bonorum publicatio, & eius vtilitas ad ſupremum ipſum dominum pertineret quaſi in vltionem ſuæ iniuriæ ſibi reſeruatam, de quo latius ſcripſi dicto loco, numero 94.

32 Sed vtrum pęna publicationis bonorum

rum indici poſſit Reo ob illius cõtumaciam ſunt opiniones, nam Bal. in c. 2. ext. de teſtib. cogen. ſenſit pro parte affirmatiua, dum ait, quod Princeps poteſt impo-nere teſti, vt veniat ad teſtificandum ſub pœna publicationis bonorũ: refert Iaſ. in l. 1. in prin. nu. 25. ff. ſi quis ius dicen. non obtemp. verum And. Iſern. in c. 1. in verbo: contrahentium inceſtas nuptias, col. 5. & 6. in ti. Quæ ſint Regal. ſuadet id fieri non poſſe, quia hæc eſt pœna inſolita excedens metas legales ad l. 1. C. de modo mulct. quas iudices, & Principes egredi non licet, niſi ex magna cauſa, cæterũ in grauioribus eam pœnam Reo indici poſſe concedit, quia tunc leges tranſgredi licet. & in iis ordo eſt ordinem nõ ſeruare ad ea, quæ Innocent. tradidit in ca. 1. extra de conſtitution. & cum Andrea ſubſcribendo, & amplificando eius dicta pertranſiuit Afflict. in d. c. 1. in verbo. cõdemnatorum, col. 4. Quamobrem dictũ illud Bal. improbarunt, & recte Claud. Aquenſ. Cur. iun. & Hierony. Cagno. in d. l. 1. in prin. ſecutus eſt Natta conſ. 593. per totum, vbi reſpondet ad tex. in d. c. 2. cuius auctoritate Bal. ducitur, nam non loquitur in pœna priuationis bonorum, ſed priuationis officii, vel beneficij, & in grauioribus negociũ verſaretur cũ Princeps ex cauſa Belli mandaret ſubdito, vt ſub pœna confiſcationis bonorum deberet ſibi adherere, aut in aliquo loco ſe recipere, ſicuti poſt And. Iſer. tradidit Sigiſ. Lofred. conſ. 45. ſub nu. 45. Item Dominus feudi mãdare põt vaſſallo ſub pœna priuationis feudi, vt aliqd faciat de ptinentib. ad naturam feudi, & ſi id non fecerit iuſtè poterit illum feudo priuare, ſic concludit idem Sigiſm. d. loco ſub nume. 10. poſt Inn. Ioan. Blanc. And. Iſern. Bald. & alios per eum relatos, Natta d. conſ. 593. & conſi. ſeq. nu. 19. Intellige, & modera cum Reus fuit verus contumax: quia perſonaliter citatus, ſecus ſi ad domum, vel per edicta, quamuis latitet: nã hic verus contumax nõ reputatur, vt mulctari poſſit, ſic ſenſerunt Iſer. & Affl. in d. c. 1. Caſt. in l. plerïq;, col. 2. ff. dẽ in ius voc. Iaſ. d. l. 1. § fi. nu. 30. & licet Lofred. in d. conſ. ſub nu. 13. & Natta in conſ. 240. in contrarium arguant ſufficere ex veriſimilibus bannum ſeu mandati tenorem ad illius notitiam perueniſſe: attamen declaratio illa placet: quia in pœnis benignior pars eſt capienda l. ſi præſes: cum ſimilibus. ff. de pœnis.

33 Decimo fallit illa Authent. quando ex decretis Principum bona in alias perſonas fuiſſent trãſlata veluti ſub hoc Ser. Dom. nempe ad terendum homicidas lege excelſi conſilii Decem Virum cum aditione lata ſub die 26. Septemb. 1578. Captum fuit bona committentium homicidii delictum quæ alias in fiſcum cogebãtur, de cętero deductis quibuſdam portionibus tranſponi in proximiores occiſorum, & eorum deſcendentes ſub recognitione quadam fęudali, reuerſura quandoque in fiſcum in defectum deſcendentium ab illis: Lex equidem omni commendationum genere digniſſima: nam ſubuenit filiis, & proximioribus interfecti in ſummo eorum mœrore ad non mediocrem vltionem verſus homicidas.

34 Cum autem ex ſtatuto, vel ex decreto Principis bona alicuius publicãtur. Quæſtionis eſt, an portio aliqua ſit reſeruanda liberis ad formam antiquarum legum: in l. 1. & in l. cum ratio. §. fina. ff. de bon. dam. & quidem Pau. Caſt. conſilio 171 col. vlt. in 2. tenuit decretum abſolute intelligi, nec recipere reſtrictionẽ ad intellectum iuris conmmunis. quam etiam opinionẽ ſenſerunt Io. de Lignano, & Cardin. in clem. paſtoralis de re iud. vbi concludunt publicatis bonis paternis non deduci legitimam filiorum, & idem conſulendo probauit Ceſal. conſ. 214. in fine, & ſeruari dixit Caſſan. in conſuetu. Burgun. fol. 89. nu. 16.

Cõtrariã opinionẽ, qđ imo ſtatuta, & đcreta đ publicatiõe bonorũ diſtĩguant iuxta leges antiquas, & ſucceſſiue portio ſit reſeruãda liberis ad formã dictarũ

legum

legum tenuerunt communiter Doct. Angel. conſi. 357. viſis in 2. dub. pract. Papienſ. in forma inquiſitionis, in vlt. gloſ. col. vlt. Soc. conſi. 121. nu. 9. in 4. vbi poſt Bal. & Fran. de Alber. concludit legitimam eſſe reſeruandam. idem Paul. Pichus. in rep. §. Titia cum nuberet nu. 45. ff. de leg. 2. & in repet. l. poſt contractum nu. 23. & nu. 32. & Annibal nu. 52. ff. de don. Fab. de giochis in rep. Auth. nouiſſima num. 26. C. de inof. teſt. ſenſit Soc. iun. conſi. 69. nu. 9. in 1. plenius autem cæteris quo ad legitimam Rol. Vall. conſil. 97. nu. 9. & nu. 16. in 2. nec diſſenſit Boſ. de publica. bonorum: in prin. & num. 10. & idem conſulendo firmauit Franc. Becius in conſ. 8. nu 25. D. Menoch. conſil. 77. nu. 25. & ita quo ad legitimā ſeruari tradidit Iul. Clar. in ſua prac. crim. lib. 5. § fin. quæſtio. 78. col. 13. & ratio eſt, quia legitima ſuadente natura debetur filijs a qua nō niſi ꝑ eorū demerita excludūtur. Et horum opinio ſicuti magis cōmunis eſt ita etiā probabilior videtur, vt in maximo mœrore filijs pie & humaniter cōſulatur de aliqua portione, quibus naturali ratione vniuerſa ſucceſsio in bonis paternis debebatur d. l. cū ratio, & l. ſcripto. ff. vnde liberi, item quia fiſcus prætēdit cauſam lucratiuā, vnde in portione fauorabilior videtur filiorum cauſa, argu. C. de inoffi. donation. per totum. Et quia cum veteres leges ita ſtatuerint, & fortius per Authen. bona damnatorum: fiſci ratio pluribus alijs perſonis poſthabita ſit: meritò filiorum cauſa ſaltem pro portione præualere debet: ne alioquin noſtrorum temporum ſecta minus pie, & humaniter, ſe habere magiſq; auare ad fiſci commoda reſpicere videatur. & ita nouiſsime ſanctę, & laudabiliter obtentum fuit in eodem excelſo ac religioſiſsimo Decem virum Cōſilio cum additione ad fauorem filiorum cuiuſdam nobilis Vicentini banniti, & confiſcati. Intellige præterquam in damnato pro crimine læſæ maieſt. nā huius filijs portio pro legitimā non reſeruatur Card. in d. clem. paſtoralis nu. 15. de re iud. cum alijs adductis per Boſ. in tit. de crimin. læſæ maieſt nu. 134. quid autē in dotibus dicam infra nu. 76 ſed contra, quod etiam filijs dānatorū pro crimine læſæ maieſt. fiſcus legitimam præſtet ſcribit Angel dicto conſil. 357. in 2. dubio, ſed eius opinio cōtradicta eſt, vt ſupra. Adde, quòd in iſto puncto curiarum conſuetudines ſunt obſeruandę.

35 Quæ autem diximus de portione liberis reſeruanda publicatis bonis paternis, idem è contra publicatis bonis filij pro patre determinauit Pichus in d. §. Titia cum nuberet ſub nu. 45. Nota, quia iura antiqua pro parte non prouident, & minus iuris habet pater in ſucceſsione filij quam e contra l. non vſq; adeo. ff. ſi a par. quis fue. man. dixi infra nu. 187. & 188.

36 Sed vtrum cum reſeruatur portio liberis ſit expectanda mors naturalis patris, an ſtatim debeatur. ſunt opiniones: nam Rubeus Alexandr. in repe. §. Imperator. l. Titia. ff de leg. 2. nu. 222. conclūdit expectandam eſſe mortem naturalē.

37 Quia patre viuēte nulla debetur filijs portio etiam pro iure legitimæ l. 1. §. ſi impuberi. ff. de collat. bon. l. cum quæritur. C de inoffic. teſtam. quod etiam procedit cum alienatio facta per patrem ex cauſa donationis, per filios reuocatur pro portione vt notat Paul. Caſt. in rub. C. de inofficioſ. donation. Rolan. Val. in d. conſil. 97. nu. 36.

Sed contra decidunt communiter Doctores quos ſequitur Roland. d. conſi. 97. nu. 38. & bene, quia iura expreſſe per verba præſentis temporis ex bonis parentis condemnati ſubducunt portionem, pro filijs, & ita obtentum fuit in caſu ſupra relato: Allegata vero in contrarium procedunt cum pater retinet bona, at publicatis bonis, quod ad ea attinet, pater habetur pro mortuo, l. adeo §. publicatione. ff. pro ſoc. & fiſcus quaſi hæres in eis ſuccedit cum onere perſoluendi debita ipſius condemnati, vt infra dicetur: propterea ſuadet ratio vt tunc ſeparetur por-

portio filiorum eis per legem pro ſuis ali monijs reſeruata: & ita clare ſentit tex. in d.l.cum ratio.

38 Quanta autem ſit portio iure veterum legum filijs reſeruata:gl.in d.l.1.in verbo portionem, & in d. l. cum ratio.§.ſi plures determinat, quod ſi vnus aut duo filij ſint, eorum portio ſit dimidia: ſi vero plures totum eis concedatur. & ita tenēt Odofr.& Salyc.in l.ſi deportatus Cyn.& Ang in l.fina.C.de bon. dam. Roland.d. conſi.97.nu.30.vbi plures adducit: aliter autem diſtinguit Salyce. in dicta l. fina. Sed hęc perſcrutatio neceſſaria non eſt: quia vel eſt locus nouæ prouiſioni de qua in d.Auth. bona damnatorum: vel de legitima tractandum eſt ſicuti dixi ſupra num. 34. & ſi legitima non ſufficeret ad filiorum alimenta, totum patrimonium deberet eis adijci, ne egeſtate pereant: & ita Mediolani prouiſum retulit Boſ. in tit.de alim.præſtan.col.pen.

39 Filij autem emancipati perfruūtur & ipſi illarum legum beneficio ſic tamen vt concurrentes cum filijs in poteſtate eis conferant,pro vt conferrent,ſi ab inteſtato ſuccederent caſus eſt in d. l. deportatus.C.de bon.dam. & inde colligit Ang. quod portio iſta defertur iure cuiuſdam ſucceſſionis: vnde infert,quod filia dotata excluſa per ſtatutum non faceret partē filijs maſculis. ideo nec naturales partem capiunt,vt infra dicam.

40 Filij tamen poſtea nati non habent partem nec in portionem aliquam vocarentur ſic Bal. in dicta l. fina. C. de bon. dam. ſecutus eſt Roland. d. conſi.97.nu. 38. & eſt verior opinio reiectis aliorum erroribus Hier. Cabr. conſi.123.nu.3.& 4.nil mirum ex notatis in l.ex facto. ff. ad Treb. item quia poſt natus non vocatur ad hæreditatem iam defuncti.l.item prętor.ff. de ſuis & legit.cum concord.Item non natus tempore cedētis fideicommiſſi non admittitur ad partem Socin. poſt antiquos in l. ſi cognatis nu. 30. ff. de rebus dubijs Alexan.conſi. 26. colum. pen. in 3.Dec.in conſi. 209. numero 8. late in materia Tiraquel. de retract. lignag §.1. gl.9.nu.80.& in terminis Boſ.in ti.de crimine læſæ maieſt.nu.138.

41 Intellige de non natis nec conceptis tempore confiſcationis. nam concepti ꝓ natis haberentur ad eorum commodum ad tex.in l.qui in vtero. ff. de ſtat. homin. notatur in d. l. ex facto. §. ex facto. & in terminis eſt caſus in d.l.1.& in l.fina.ff. & Cod.de bon.dam.

Adde quod filij,& nepotes priuilegio harum legum gaudent non ſic pronepotes ſic Ang in d.l.fi.auctoritas tanti hominis vrget: ratio tamen obſtat:nam & iſtis legitima debetur.

42 Filij vero naturales nec ipſi portionē capiunt: quia iure hæreditario non ſuccedunt patri, vt dixi in tractatu de incapacibus: ſed illi tantum, qui ex iuſtis nuptijs procreati ſunt: ſicuti iura illa dicunt.

43 Item publicatis bonis maternis nulla portio filijs reſeruatur l. de bonis. C. de bon.dam.ex quo infero ego magis deberi filijs paternam quam maternam hæreditatem:ad hoc, quę habētur in l.in ſuis. ff.de liber.& poſth.

44 Intellige reſeruationem ex legibus ſupra relatis locum habere, cum pater ex delicti cauſa naturaliter, vel ciuiliter moritur.ſecus autem cum aliqua pecuniaria pœna pro delicto condemnatur. vel in aliquam partem bonorum tantum plectitur. tunc enim non habetur pro mortuo: ſic Bal.in l.data opera nu 91.C. qui accuſ.non poſ.ſequitur Fab.in rep.d.Auth.nouiſſima,nu.204.

45 Sed vtrum de portione reſeruata teneantur filij alere patrem bannitum, & confiſcatum: Bal.notab.in d.Auth.bona damnatorum nu. 4. concludit negatiue: adducit: quia ex bonis quæ alicui ob delictū auferuntur is ali non dēt: per tex.in c.1.§.omnem in tit. de pace tenen.qui tamen textus nihil quo ad hoc probat: & ideo ꝯtrium ſentio: per tex. apertum in Auth.de inceſ.nup.§.1.& qa cōdēnatos, & ꝯfiſcatos capaces eſſe alimentorū ꝯſtat:

dictum

dictum tamen Bal. ſequitur Fab. d. loco nu. 205. & per multi alij relati p Tiraq. de retr.lignag.§.1.gloſ.9 nu.72.

46 Rurſus quæritur, an quarta portio reſeruata vxori inopi in caſu publicationis bonorum mariti excepto læſæ maieſt. crimine, vt aperte deciditur in d. Authent. bona damnatorum: & tradit Socin. ſen. conſi.121.in 4.ſtante ſtatuto bona delinquentis publicari, ſit, & intelligatur abrogata: quam difficultatem contra fiſcum determinauit Socin. in dicto conſil. in practica crederem: quod fiſci cauſa præualeret: quia ſtatutum contradicit Authenticæ bona damnatorum: & ea ſublata nulla eſt lex quæ in caſu condemnationis reſeruet quartam vxori inopi pro ut adſunt vetera iura quæ reſeruant filijs.

47 Vltimo notandum eſt, quod ſtatuta, & decreta de publicatione bonorũ ſunt ſtricti iuris, & ſtrictiſsime pro vt iacent ſunt intelligenda, nec vlterius extendenda, cap. in pœnis. cap. odia, de regulis iuris, in ſexto. Et in terminis ſic tradiderũt Anton. Butr. conſil. 62. Ioan. de Anania conſil. 59. viſa inquiſitione, Dec. qui illos refert conſil. 438. col. 2. & conſil. 422. col. 1. vbi præterea addidit quæ in propoſito ſcribit Bald. in l. 1. col. antepen. in verſic. ex prædictis apparet: C. de hæred. inſtituen. vbi inquit, quod bannum datum ſecundum formam ſtatuti eſt ſtricti iuris, & ideo quicquid non reperitur in eo inſertum habetur pro omiſſo, & idem Bal. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. col. pen. ff. de liber. & poſthu. & proſequitur Alexan. in l. 2. col. antepenul. C. qui teſtam. fac. poſ. nec mirum ſi odibile eſt, quia agitur de ablatione bonorum: vnde ſi ex forma ſtatuti ſint publicanda bona mobilia, & immobilia alicuius delinquentis non includuntur iura, & actiones Fulgo. in l. quam Tuberonis. §. in peculio. ff. de pecul. Alex. in terminis in conſil. 244. in 6. Soci. iun. conſi. 51. in 2. Dec. d. conſi. 442. vbi ampliat.

Videndum modo eſt de effectibus publicationis bonorum; quæ ſanę materia valde proficua eſt, vt ex ſubiectis conſtabit: vnum tamen prĕmitto.

48 Quod publicatio bonorum eſt ſtricti iuris, & ſtricte accipienda adeo vt quicquid reperitur omiſſum in ſententia cõfiſcatoria habeatur pro omiſſo ſic Bald. in d. l. 1. col. antepen. C. de hęred. inſtit. & in l. 2. colum. 2. C. qui teſt. fac. poſ. refert Dec. d. conſ. 445. nu. 67. & dixi ſupra proximę in materia ſtatuti: vnde verbis ſententię eſt inhęrendum: idcirco.

49 Confiſcatis bonis mobilibus, & immobilibus non includuntur iura, & actiones quia tertia ſpecies ſunt, Alexan. in l. ſi conſtante. §. fin. nu. 9. ff. ſol. matr. late Socin. iun. d. conſil. 51. in 2. & conſil. 49. nu. 20. in 3. dixi ſupra nu. 47. de ſtatuto amplia etiam, quod dictum fuiſſet de mobilibus immobilibus, & ſe mouẽtibus idẽ Alex. cõſ. 226. in 6. Arrius Pinel. in rub. C. de bon. mater. in 1. par. nu. 25.

50 Non tamen recedendum eſſet a propria verborum ſignificatione: ideo publicatis bonis ſimpliciter: quia bonorum appellatio pro ſui natura includit etiam iura, & actiones l. bonorũ, & l. Princeps bona. ff. de ver. ſig. l. nam quod §. fin ff. ad Treb. Barto. in l. quintus. §. argento. ff. de auro & arg. leg. Alex. conſi. 59 nu. 4. in 6. proinde in publicatione bonorum continerentur etiam iura, & actiones vt in terminis tradidit Alber. in l. 1. ff. de ſtatu hom. per tex. in l. ſi ademptis. C. de ſenten. paſ. refert Mart. Laud. in tract. de fiſco quæſt. 47. & in ſpecie conſuluerunt Cardinal. Zabb. conſil 83. ſecundum puram: Imol. conſi. 35. in caſu: quos refert Dec. in conſil. 442. col. 1. & ratio eſt: quia,

51 Etiam in materia ſtricta verba debẽt late accipi quatenus illorum proprietas patitur l. 1. §. quod autem. ff. de aleator. l. pecuniam. ff. de calumn. & l. cum lege, & inde colligit Aretin. ff. de teſtam.

52 Primus itaque effectus eſt ex parte cõdemnati, quod bona illius ſecuta confiſcatione per ſentẽtiam hominis, vel ipſo iure per ſententiam legis ſtatim acquiruntur

runtur fiſco etiam ſine aliqua illorum apprehenſione l.quiſquis. C.ad leg.Iul.maieſt. l. commiſſa. ff. de public.Bart.in l.1. §. an bona, & l. Imperator. ff.de iure fiſ. Raph. Cum.conſi.31. ad finem Boſius in tit. eod.num. 25. ad exemplum hæredis cui per aditionem hæreditatis ſtatim acquiritur dominium rerum hæreditariarum l. cum hæredes ff. de acquir. poſſ. cũ ſuis concord.

Intellige quo ad ius dominij, nã poſſeſsio non transfertur ad not. in d. l. cum hæredes,& in l.cum duobus. §. idem reſpon. ff.pro ſoc.& in l.fin. C. de ſacroſan. eccleſ. gloſ.in d.l. commiſſa vbi Barto.& Martin. Lauden. in tractat.de fiſco num. 63.Boſius loco prælleg. num. 26.& late Socin.iun.conſi.127.in 2. Boer. deciſio. 267.nu.9.& ſequen.

Ideo publicatis bonis delinquẽtis pro curatores fiſcales nomine Cameræ apprehendunt poſſeſsionem,& tenutam bo norum condemnati,& ex tunc fructus ad fiſcum vti dominum pertinent ad regulã l.ex diuerſo. §. 1. ff.de rei vendic.de qua tamen fructuum materia inferius dicetur. & ſi tertius poſsidet fiſcus ea vendicat Bart. in l. facultas col. 2.C.de iure fiſci, nam tertius poſſeſſor impedit incorporationem in fiſcum: Alex. poſt Bal. & Angel. in l. ſi marito col 2 ff.ſol.mat.nil mirum,quia tertius poſſeſſor impedit hęredem adipiſci volentem poſſeſ. bonor. ſicuti plene not. in l. fin. C. de edic. di. Adr.

53 Secundus effectus eſt ex parte fiſci, quia ſcilicet pro tota, vel pro quota bonorum publicatorum ſuccedit in ius, & locum condemnati, & in illius actionibus actiuis,& paſsiuis proprie ſucceſſor eſt.l.2. C. ad leg. Iul.de vi pub l ſi ademptis. C. de ſent. paſ.& l.ſi vt proponis.C. de bon.dam.tradit Aret. in l. ſi quis mihi bona. §. ſeruus municipum. ff. de acquir. hæred. Boſ. in loco prælleg. nu. 13.& ſucceſſor vniuerſalis eſt veluti egregie declarat Paul.Caſt.conſi. 441. nu.5.in 1. iuriſque ſucceſſor, & hæres Anormalus nuncupatur Bald. in l. fin. num. 15. C.de contr. empt.ideoque factum condemnati ceſſante fraude præſtare tenetur Alciat. conſi.24.nu.8.libro 8.nec habetur ad inſtar ſucceſſoris ex contractu vt declarat Ruin.conſil.24.nu.12.in 5.item nec loco filiorum Bald. in l. 1. C.de bon.liber.ſed loco ſucceſſoris in prælatura reputatur, vt dixi infra nume. 60. vel etiam ad inſtar hæredis extranei reputatur gloſ. per illum text. in l. non intelligitur. §. cum ex cauſa vbi Bartol. ff. de iure fiſ. & l.ſi marito.in princ ff.ſol.matr. & l.cum fiſco. ff ad Sillan. Roman. conſ. 73. circa primum Craue.conſi.263.nu.7. Ruin.d.cõſ. 24.nu.12. pro bonis tamen quæ in fiſcum tranſierunt Soc.iun.conſil.34. col. 2.in 3.

54 Ideo quia fiſcus ſuccedit in iuribus actiuis, & paſsiuis, ex tunc non poterit mouere actiones aduerſus ſuos debitores ſed fiſco aduerſus eos actio competit, d.l. 2. C. ad leg. Iul.de vi,& l.ſi debitori deportatio.ff.de fideiuſſor.& debitores fiſco ſoluentes liberantur, quia fiſcus eſt in locum creditoris adeo vt creditor debitorem amplius conuenire nequeat,ſic Bart. in l.creditor. ff.de ſolu.Cuius doctrinam ſequuntur Doct. communiter ibi Dec. in conſil. 25.colum. 1. Egid. Boſ. in titu. debitor. an delinq. ſol. poſ. & eſt notandum quia Barto. clare dicit & intelligit de confiſcatione iuſte facta, non iniuſte, & ego intelligo confiſcationem iuſte factam ab habente auctoritatem confiſcandi, alias eſſet nulla, & nullius valoris dixi ſupra num. 28. item intelligo iuſte factã ideſt non cõtra formã Auth.bona damnatorũ. nã aliter facta nulla eſſet, & inualida,vt dixi ſupra nu. 7.ac idcirco publicatis bonis alicuius creditoris iniuſte in terminis vt ſupra an debitor ſoluẽs fiſco, & Principi confiſcanti eo caſu ſit tutus recurrendũ foret ad Bar. diſtinctionẽ in dicto loco cõmuniter approbatam, vt ſupra retuli: quam etiam probarunt Iaſ. conſ. 26. in 3. Ruin. conſ. 116. in 5. Math.Afflic.deciſ. 150. Quamquam Filip.Dec.d.cõſ.25. col.2. ad exonerationẽ

debi-

debitoris ſoluentis fiſco confiſcanti dixerit ſufficere quod conſtiterit de inſtrumento confiſcationis in publica forma cui probabiliter eſſet credendum, nec debitorem perquirere aut inueſtigare debere de cauſa confiſcationis, & de illius iuſtitia ac auctoritate confiſcantis, & eum ſecutus fuit Boſ. & male iudicio meo, tũ quia aduerſatur intentioni Bart. cum etiã quia debitor non facile ſoluere debet alteri quam vero creditori, & quia obligatio actiua quæ erat penes creditorẽ, non fuit tranſlata in fiſcum nulliter confiſcantem: idcirco debitor ſoluit non legitimo creditori propterea non liberatur eadẽ quoque ratione ſi poſt confiſcationem legitime factam debitor ſoluiſſet creditori non liberaretur a fiſco, cui iam creditum illud quæſitum fuit.

Sic etiam, quia per publicationem bonorum paſſiuæ actiones in fiſcum diriguntur, & Reus liberatur a creditoribus ſuis: idcirco fiſcus tenetur illis ſoluere de bonis condemnati ſic habetur in iuribus præalleg. & in l. 2. & in l. tutelas. §. fin. ff. de cap. dim. vbi Bart. not. & in l. 1. C. de fideiuſ. quicunque ſint illi creditores Alber. in l. actione. §. publicatione. ff. pro ſoc. Calcan. conſil. 68. col. 2. late Guliel. Bened. in cap. Rainutius, in verbo: vxorem, nu. 850. extra de teſtamen. Gramatic. deciſ. 85.

Intellige in debitis contractis ante cõmiſſum crimen non poſt: ad tex. cum materia in l. poſt contractum. ff. de donat. tradit Didac. de ſponſal. in 2. par. in 6. cap. §. 8. ante nu. 10. niſi ex cauſa alimentorum, & defenſionum ipſius rei debitũ contractum fuiſſet ſicuti dicetur infra.

Creditores autem bonis debitoris cõfiſcatis intra tempora in proclamatibus comprehenſa comparere debent, & ſummatim quantum ſufficit de ſuis creditis edocere quibus cognita veritate ſtatim perſolui debet l. ſi quis poſt. C. de bon. proſcrip Bar. in l. res. ff. de iure fiſ. & in l. quinque legibus. ff. de bon. damn. Caſtrẽſ. in l. ſi marito in princip. ff. ſolut. matrim. Et notandum eſt, quia debet conſtare de vero credito illius: alioquin cartula confeſsionata inter aſſertum creditorem, & Reum cõdemnatum non probaret, quia ſuſpecta, & ſimulata præſumeretur ad tex. in dicta l. ſi quis poſt: & ibi not. Angel. ſecutus eſt Egid. Boſ. in d. titu. colum. 2. niſi ex probationibus, vel alijs legitimis præſumptionibus fides illius Cartulę confirmaretur: cęterum ſi parum ante delictum facta appareret, vel poſt augeretur fraudis ſuſpitio. per not. in d. l. poſt contractum.

55 Et adeo debitor liberatur a creditoribus ſuis per publicationem bonorum. vt nulla amplius in eo duret obligatio, ita vt fideiuſſor poſtea datus non obligetur cum nulla adſit principalis obligatio cui adhęrere poſsit ſic Paul. Caſt. in l. ſi debitori, & in l. inter eos. §. fin. ff. de fideiuſſor. adeo vt nec etiam naturaliter teneatur Bal. in l. ſi vero col. 2. ff. qui ſatiſd. cog. Bar. in l. fin. in 1. opp. ff. de duob. reis, nec pro poſt quęſitis excuti poterit, quia liberatus, Bart. in l. quoties. ff. de nouation. Bald. & Angel. in d. l. ſi marito, in princ. quod ſequitur Alexan. ibi & eſt caſus in l. ſi debitor, & in l. tutor. C. de ſent. paſ. Gramat. deciſ. 85. vbi id generale dicit in ſpoliato omnibus ſuis bonis, & idẽ voluit Egid. Boſ. in tit. de proclam. ſub nu. 14.

Contra vero quod non omnino liberetur, ſed tantum pro valore bonorum in fiſcum delatorum, reſpondit Corn. conſ. 190. col. vltim. in 1.

Illud autem conſtat quamuis debitor principalis cõfiſcatus liberetur, non liberati eius fideiuſſores, & correos l. fin. C. de duob. reis l. capitis. ff. de fideiuſ. l. 1. C. eo. l. ſi vero in princ. ff. qui ſatiſd. cog. & plenius notatur in dictis locis Bal. in l. tã mandatori. C. de non numerata pecu.

56 Ideo cauendum eſt a dicto eiuſdem Paul. dicto loco, quod fideiuſſor debitoris penes fiſcum liberatur publicatis bonis illius debitoris fiſcalis: nam intelligo pro quanto capit fiſcus, & non vltra: ad exem-

exemplum hæredis cum beneficio inuentarij: & ratio eſt euidens.

57 Quia ſimiliter ſuccedente fiſco in bonis ſui debitoris, vel per confiſcationem: aut per occupationem eorum vti vacantium: debitum non perimitur niſi pro quanto fiſcus de illius bonis effectualiter capit vt docuit Bart. in l. in fraudem.§.ſi principalis.ff. de iure fiſc. Caſtren.conſi. 209.circa primum in 2.& Cuman.conſi. 32.inculpatus: non tamen tranſit hęc cõcluſio abſque difficultate: nam glo. in d. §. ſi principalis: ſentit per confiſcationẽ bonorum debitoris fiſcalis debitorem ipſum, & eius fideiuſſores penitus liberari, & idem clare Barto. in d. l. capitis. licet ſecus velit cum fiſcus bona occupat vti vacantia:& cũ Bar.tranſit Pau. Caſt. ibi.

58 Limita quæ ſupra dicta ſunt duobus modis. Primo quando fiſcus publicationem factam recuſaret; nam condemnatus bona retineret ideo agere, & conueniri poſſet Bal.in l.ſi vero in princ.col.2. ff. qui ſatiſd. cog. Martin. Laud.in d.ſuo tract.quæſt.97. nam inuito fiſco bona nõ ſibi incorporantur, ſed oportet vt illa agnoſcat ſic idem Bald.in l.non ſolum.ff. de in integ reſt. & in l. eius. §.ſi cui.ff.de teſtamen.per illum tex.vbi inquit, ꝙ fiſcus non eſt neceſſarius ſucceſſor ſecutus eſt Are.ibi columna vltim. & eſt caſus in l. ſi ſeruus plurium. §. ſi quis ante. ff. de legat.primo.

Sed contra quod fiſco repudiante habeant venientes ab inteſtato tenuit Pau. Caſt.in d.§.ſi cui,& in l.ſi debitori deportatio.ff.de fideiuſ. per gl. in l.ea ſola.ff.de reg.iur. ſenſit Iaſ. in l. re coniuncti num. 102 ff.de leg.3.

Prior opinio videtur verior, ꝑ tex. in d.l.ſi ſeruus plurium.§. ſi quis ante, & quia non aufertur quod alteri non acquiritur.l.nec vtilem.ff. ex quib.cauſ.ma.opinio autem Paul. Caſt. ſuſtineri poſſet cũ condemnatus eſſet omnino incapax bonorum in eo loco ad exemplum ingredientis religionem, nam monaſterio recuſante bona: quia ſecundum regulam profeſſus non poteſt ea habere capient venientes ab inteſta. vt nota. in dicto §. ſi cui.

59 Limita ſecundo, cum fiſcus ſuccedit in quota bonorum ſecus ſi reus fuiſſet cõdemnatus in certa pecuniaria ſumma:nã fiſcus non teneretur illius creditoribus. Sed debitor ipſe: fiſcus autem in ſubſidium poſſet conueniri pro quanto in eũ perueniſſet a creditoribus anterioribus ſi debitor non eſſet ſoluendo Socin. iun. conſi.74.in 3.

60 Dum autem dixi fiſcum eſſe, & haberi vti quaſi hæredem condemnati recte dixi, quia non per omnia eſt loco hæredis glo. Barto. & alij in l.inter eos.§ fina. ff.de fideiuſſ. Iaſ.in l.ex facto.§. Iulianus. ff.de vulgar.in 2.no. in multis enim fiſcus non gerit vices hæredis,nam potius ęqui paratur ſucceſſori in prælatura: ſic Bald. in c.1.qui ſucceſ.ten. Affli.in c. 1.nu.32. de frat.de no.ben.inu.

61 Primo enim damnatus dare hæredi non implet conditionem dando fiſco, ſic Iaſ.d.§. Iulianus poſt Bar. in l. qui hæredi.§.cum hæreditas. ff. de cond. & dem. cuius tamen theorica non eſt abſque difficultate ex ijs quæ Socin. ſcripſit ibi ſub numero 5.

62 Secundo hæres ſuccedit defuncto in bonis vbique exiſtentibus l. ex facto, & ibi not.ff.de hæred.inſtit.l.1.C.vbi de hæredi. fiſcus vero per publicationem in bonis tantum ſitis ſub ſua iuriſdict. Barto. in l. cunctos populos in 8. quæſtione. C. de ſumm. Trin.& dicetur infra numero 132.

63 Tertio inter duos cohæredes eſt locus iuri accreſcendi.l. vnica cum materia.C. quando non pet.par.non tamẽ inter duos fiſcos diuerſos Bald.in d.l.vnica, & in dicta l.ex facto.ff.de hæred.inſt. Martin. in ſuo tract. de fiſco. quæſtione 233. Alexand. conſilio 31. in principio volumine primo.

64 Quarto hęres tenetur creditoribus defuncti inſolidum: licet hæreditas non ſit ſoluendo niſi illam adierit cum beneficio inuen-

inuentarii l. fina. C. de iure deliberand. Fiſcus vero cui bona per publicationem, veluti vacantia deferuntur non tenetur ſupra vires bonorum l. 1. §. an bona, & l. non poſſunt. ff. de iure fiſ. l. eius. §. 1. ff. de teſtam. Barto. in dictis locis Alex. in rub. ff. de acquir. hæred. nume. 10. Iaſ. in d. l. fi. in prin. Boſius de publ. bono. nume. 25. Et ratio eſt: quia fiſcus conuenitur a creditoribus vti poſſeſſor. ideoque pro menſura bonorum tenetur: ſic Ancharan. cóſ. 294. 317. & 322. viſa facti: ſequitur Ripa in l. ex facto n. 7. ff. ad Treb. diuerſum eſt cum fiſcus capit vti hæres ſcriptus, vt dixi ſupra in titulo. de fiſco hærede. inſtituto.

65 Quinto inſtantia iudicialis cœpta cũ defuncto, Tranſit actiue, & paſſiue ad eius hæredes l. ſi hominem, & ibi notatur. ff. de fideiuſſ. ca. quia v. extra de iud. non tamen tranſit contra fiſcum quia ſpeciales iudices habet l. ſi conſtante. §. fina. ff. ſolut. mat. & ibi plene not. & in d. cap. quia v.

66 Sexto quia fiſcus magis habetur pro poſſeſſore quam pro hærede, ideo in facultate creditoris erit, non diſcuſsis bonis per fiſcum poſſeſsis, vel eorum precio dirigere actiones ſuas contra fideiuſſorem, vel contra tertios poſſeſſores bonorum: veluti per hanc rationem tradit Socin. conſ. 46. nu. 21. & 22. in 4. Et idem de Ancharan. dicto conſi. 294. & 317. Quæ ſane illatio vtique procederet cum certa res confiſcaretur: ſecus autem in confiſcatione vniuerſali: tunc enim, quia fiſcus perſonali conueniri poteſt idcirco pro bonis ad eum peruentis prius excuti debet: ſic ſane concludit Bald. conſilio 192. proponitur: col. 2. in 1. qui tamen de hoc fuit dubius conſilio 359. numero 8. in 3. priorem autem Bald. opinionem probauit Corne. conſi. 199. col. vlt. in 1. & eſt verior: nam eam probauit Romã. conſilio 93. viſis, & idem de Ancharan. ſeipſum corrigens in conſilio 322. ſecuti ſunt Alexand. & Moder. vbi Dec. colum. 3. in l. fina. ff. ſi cert. peta. & eſt communis Crauett. conſilio 263. numero 7. quam etiam habuit gloſſa. in l. ſententia. C. de fideiuſſ.

67 Licet autem fiſcus per bonorum ablationem ab indigno, aut per occupationẽ vti vacantium hæres non ſit: agere tamẽ poteſt petitione hæreditatis Barto. in l. facultas. C. de iure fiſ. libro 10. gl. & communiter Doct. in l. 1. C. de indign. Salyc. & Paul. in l. 1. C. ſi quis aliq. Corne. conſ. 279. nu. 13 in 4.

68 Tertius effectus eſt, & principalis in materia: quod omnia bona iura, & actiones, quæ per contractum aut vltimam voluntatem transferri poſſunt in extraneũ: in fiſcum ſimiliter per publicationem tranſeunt: Quæ autem in extraneum, nec per contractum, nec per vltimam voluntatem, tranſponi poſſunt, non etiam in fiſcum deuoluuntur: ratio eſt: quia fiſcus eſt extraneus condemnato, glo. ordinaria quam Bar. Bald. & quotquot ſcripſere approbant ibi in l. 1. C. de bon. lib. Bar. in l. iura. ff. de iure patron. idem Bar. in l. eum qui. ff. de interd. & relegat. poſt glo. ibi Alexan. conſi. 23. num. 9. in 1. Soc. ſen. conſi. 121. nu. 17. in 4. Dec. in l. ea ſola. ff. de regulis iuris, Socin. iunior, conſ. 51. nu. 3. in 2. & latius conſi. 49. nu. 12. in 3. Rolan. val conſi. 98 nu. 16. in 2. & conſilio 29. nu. 19. in 3.

Duæ autem in propoſito concurrunt regulæ, quæ diligenter ſunt attendendæ ex quibus ad plura in practica notanda infertur.

69 Capiendo autem regulam affirmatiuam; Primo infertur, quod bona fideicommiſſaria, quæ per hæredem grauatum poſſunt durante eius vita naturali in extraneum alienari l. fina. §. ſed quia noſtra. C. commu. de legat. eadem quoque per publicationem bonorum in vita delinquentis in fiſcum tranſeãt caſus eſt: in l. ſtatius. §. Cornelio. ff. de iure fiſ. nec mirum, quia publicatio bonorum eſt ſpecies alienationis per delictum: vnde ſi contingeret viuente Reo decedere fideicõmiſſarium ſubſtitutum bona ipſa iure libero

libero in fiſcum cederent d. §. Cornelio, & l.ex facto.§.ex facto.ff.ad Trebe.quod etiam voluit Bal.conſi. 284. in 1. vbi inquit, quod condemnatus nō habetur pro mortuo quo ad effectum implendi conditionem, vt bona tranſeant in ſubſtitutū ei debita per mortem illius naturalem ad impediendum bonorum confiſcationem.

Amplia ad dānatos in metallum, vel in opus metalli: aut in triremibus. & maxime iure nouo, quo inſpecto libertatem non amittunt Auth.ſed hodie. C.de donat.inter virum: ſic Barto.in d.§.Cornelio.clarius autem Imol.Paul.& Alexan. quos refert Ripa in d §. ex facto ſub nu. 11.Boer. deciſ. 268. latius ſcripſi ſupra, in tit.de deportat.nu. 20.

70 Secundo infertur, quod bona cenſualia vel emphyteutica, quæ ex vi pactorū aut pro ſui natura in extraneos tranſmitti poſſunt: eadem quoque in fiſcum per publicationem bonorū tranſeunt ſic Bar. in l.ſi finita. §. ſi de vectigalib. col.3.ff.de damn. infect. & ſequuntur Doctores ad eum Bal.conſi. 284. præmiſſis in 1.Alex. conſi.89.vtrum.in 4.Socin.ſen. cōſi.266. nu.32.in 2.Dec.conſi.442.nu. 31. Ruin. conſi.23.nu.33.& conſi.26. in 5. & conſi. 117.nu.16.in 1.

71 Tertio infertur, quod feudalia quæ in hæredes extraneos tranſeunt, vt quia feudi natura, vel tenor inueſtituræ id importet tranſeunt quoque in fiſcum Cyn. in l. 2.C.de li.& eor.lib.Bar.in l.eū q.ff.de interd.& releg.Alex. ī d.§.ſi de vectigalib. nu. 30. a cuius tamen dictis caueas, dum ſubdit: quod feudum perſeuerabit pœnes fiſcum viuente condemnato per tex. in d.l. Statius.§.Cornelio, nā per errorē, & inaduertenter locutus fuit (pace tanti viri dixerim) quia eiuſmodi feuda perpetuo durant penes extraneos ſucceſſores: nec tex. in d. §. Cornelio meruit allegari: quoniam bona fideicommiſſaria iuxta illorum conditionem mortuo condemnato deuoluuntur in ſubſtitutos: Quare dictum Alexand. & recte improbauit Crauett. conſi. 128. colum. vltim. Concludens feudalia iſta cum onere ſeruitij debiti patrono, pertranſire in fiſcū. Idque ex communi firmarunt Ruin. d. conſi. 23. in 3. & 4.dub.in 5.Iacobin.in ſua inueſtitura in verbo: Dictique vaſſalli: columna.penult. Curt. iun. conſilio 4. Boſius in titu. eodem. ſub numero 19. & numero 54. Clarus in §. feudum. quæſtio.84.Gigas in tract.de crimine læſæ maieſt.lib. 2.quæſtio. 5. Rolan.d.conſi. 29.nu.27.in 3.& conſi. 78. in 4. illud tamen Alexand. dictum refert, & ſequitur Berous conſi.78.nu.11.in 1.& forte ſaluari poſſet in feudo mixto.

72 Quarto infertur, quod ius patronatus competens condemnato tranſibile in extraneum hæredem; tranſiret quoque in fiſcum per publicationem bonorum: Bal. & Alex.in l.in inſulam in princ. ff.ſoluto matr.vbi ſecus concludunt, quando non eſſet tranſmiſsibile: & idem poſt Card. & Abbat.in cap. quanto. extra de iudic. firmauit Dec. ibi, ſub numero 10.vbi de communi, quam etiam communem dixit Cittadin. de iure patronat. in 20. quæſtio. Angel.de malefic. & Auguſt.ad eum: in verbo. & eorum bona publicamus nu.14.& 17.

Contrarium vero tenuerunt Archidiac. Butri. & plures alij relati per Roch. Curt. de iure patronat. in gloſſ. ipſe vel.is a quo, quæſtio. 29. & per Nell. in 1.par.ſec.temp.quæſtio.32. Felyn in d.c. quanto. Et hāc communem dixit Gigas, in tract.de crimin. læſæ maieſt. in titu.de pœnis committen.quæſt.4.num. 3. ſenſit Didac. libro 2. var. reſol.cap.18.nu.7.& conſulti in eodem caſu reſpōderunt Soc. iun.conſi.51.in 2. & D. Mantua conſi.5. in 1.par.& ſecūdum eorum reſponſa fuit iudicatum per Ser. Dom. ſicuti retulit D.Gigas d.loco cuius opinionis etiā fuit Pau.Caſt.in l.1.in fi.C.de bon. liber. Tenendo autem partem affirmatiuā pro fiſco: eam dupliciter limita. Primo vt ius patronatus reſideat penes fiſcum pro quāto tempore patronus fuiſſet habiturus

ad tex.in l.lex vectigali.ff.de pignor.& in l.peto.§.prędium ff.de leg. 2. Sic Rocus. & Soc.in dictis locis. Secundò intellige cum omnia delinquentis bona confiſcantur: ſecus ſi dictum fuiſſet de mobilibus & immobilibus Soc. iun.d.conſ.vel ſi de iure patronatus facta fuiſſet ſpecialis mētio: Dec.d.c.quanto ſub num. 11. vbi id comprobat.

73 Quinto infert, quòd licet vſusfructus, ac ius vtendi,& fruendi,in alium ex contractu,vel per vlt.vol. transferri non poſſit.§.finitur: inſtit.de vſufr.& l. ſi vſusfructus. ff. de iure do. Quia tamen commoditas vtendi, & fruendi poteſt in vita vſufructuarij per eum alteri cedi l.4.§.& hic ſubiungi.ff.locati & l.commodis vbi Iaſ. ff.de re iud.late Tiraquel. de retract. Lignag.§.26.gl.1.nu. 46. Arius Pinel.in repe.l.1.nu.37.C.de bon. mater. Borgnin. Caualcan. in tract. de vſufr.nu.66.& 67. idcirco commoditas vtendi, & fruendi ex publicatione in fiſcum tranſibit: ad hoc,tex.in terminis in l. ſi poſtulauerit.§. iubet.ff.de adulter. & ita decidit Nell.in 1.par.2.temp.q.27.Cuius tamen dicta declara, niſi condemnatus pateretur maximam, vel mediam capitis diminutionē: nam tunc vſusfructus finiretur, & cum proprietate conſolidaretur.§.finitur: inſti.eo.& l.corruptionem.C.eod.ſic Alex. in dicto §.ſi de vectigalibus nu. 51. Borgnin. dicto loco numero 225. & 238. Roderic.in repetitio.l.ſi poſt rem,nu.13. ff.de re iudic.Franc. Marc.deciſ.827.nu. 4.in 3.parte dixi infra nu.115.

74 Sexto infertur, quod ſicut bona, cum ſuis cauſis ſeruitutibus,vitijs,oneribus,& conditionibus tranſeunt ad ſucceſſores extraneos per contractum,vel per vltim. volunt.l. hæredem. ff. de regulis iuris l. Pomponius. §. cum quis. ff.de acquiren. poſſeſſ.& l.vitia.C.eo.Similiter etiam in fiſcum per publicationem bonorum trāſferuntur, caſus eſt in l. in facto. §. primo, ff.de condition.& demonſtratio. in l.ſtatius.§.Cornelio.ff.de iure fiſ.in l. cum fiſco.ff.ad Sillanian.in l.recuſare. §. ſi fiſco. ff.ad Trebelli.& in l.ex facto. §. ex facto. ff.eodem, & ibi D. Ripa ſub nu.5.infert ad plura vtilia: Ego autem infero fiſcū teneri ſtare venditionibus & locationibus factis per condemnatum, licet ſecus eſſet,cum publicatio facta fuiſſet particulariter de aliqua re, & ita poſt Bald.intelligo tex.in l.ſi fundus quem mihi locaueris.ff.loc. Secundo infero,ꝙ fiſcus pro bonis in eum peruenris teneatur ad omnia onera quibus poſſeſſor condēnatus ſubijciebatur, dixi ſupra in tit.de indig.nu.18. Tertio infero,quod ſi condemnatus erat bonæ,vel malæ fidei, ſic etiam fiſcus cenſebitur eius ſucceſſor: Egid. Boſ. in titu. de proclam.nu.4.

75 Septimo infertur, quod onus liberos alendi, vel etiam vxorem inopem, quia tranſit ad quemcunque bona parentū,& mariti tranſeunt l.ſiquis a liberis. §. idem reſcriptum.ff.de liber. agnoſ.dixi in ti.de incapacib.nu.191.ideo in fiſcum quoque ſucceſſorem in bonis, per eorum publicationem tranſibit ſic Socin.ſen.in conſ.30. nu.3.in 1.Ripa in d.l.ex facto §. ex facto nu.8.& 9.Egid. Boſ. in tit.de aliment.& Ripa infert eadem ratione.

76 Fiſcum teneri ad dotandum filias cōfiſcati,quia, ideſt onus paternum, & fuit dictum Bal.in l.fi.nu.9. C.de do.prom.ſecutus eſt Alex.ad Bar.in l.quęſitum. §. 1. ff.de priuil.cred.Cæpola conſ.160.nu.10. & 191.nu.3.Et notandum eſt: quia Soc. & Ripa id intelligunt etiam in crimine læſæ maieſt. dum allegant tex. in l. quiſquis C.eo.& in c.vergentis extra de hær. ſecutus eſt quo ad onus dotandi Boſ.in tit.eo.nu.9.& in tit. de crim. læſæ maieſt. nu.134.Gigas in eo tract in tit.quas pœnas incur.c.15.& poſt eos Plot. inter cōſ. criminalia conſi.130.nu.83 & 84. & cōmunem dixit tam in dotibus quam in alimentis Franc.Becius conſ 8. per totum, & obſeruatā a Rege Ferdinan. in filiab. Principis Roſſani retulit Affl in c. 1. §. ꝑterea gl.3.n.80.in ti. quæ fuit prima cā. Intellige sēper vt reſeruata portio ad ea,quæ ſupra dixi n.34.& infra in eas cās

cedat,

cedat, & ſi ea non ſufficeret ſupplebit fiſcus in alijs bonis ſic Plottus, & Becius in dictis conſilijs: immo bona oĩa filijs adijcerentur cum alias commode alimentari non poſſent dixi ſupra nu.38. in hoc tamen negocio curiarum conſuetudines eſſent explorandæ & attendendæ: Nota tamen quia ampliatio ad crimen læſæ maieſt. in terminis d.l. quiſquis. mihi admodum dubia eſt per caſum illius legis: vbi cum agitur de matris ſubſtãtia filiabus reſeruatur legitima: in paternis vero filiabus ipſis nihil reſeruatur: filij autem maſculi tam a paternis quàm a maternis penitus arcentur, & ſic in terminis etiam in fortioribus ſenſit Boer.deciſ.7.

77 Septimo infertur, quod obligationes ne dum pure, ſed etiã conditionales actiuæ competentes condemnato, quia pro ſui natura ad extraneos hæredes tranſire poſſunt. §. ex conditionali inſtit. de verb. obl. in fiſcum quoque tranſeunt l. inter ſocerum.§.fi.ff.de pactis dotal. quam ad hoc adducit Bal. in d.l.1.C.de bon.liber. & in l.fi.C.de contr.emp. Io. de Imol. in l.non ad ea.ff.de condi. & dem. & eſt concluſio probata per Iaſ. in l. ſi quis arbitratu col. vlt.ff.de verb.obl. Boſ.tit.noſtro nu.14. & ſeq. Mar. Laud. in tract. de fiſco q. 10. ex quib. cõprobatur deciſio Gram. pro fiſco Regio conſ. 6. quamuis hæc non adduxerit. amplia etiam in obligationibus naturalibus Bal. in l. tam mandatori. C. de nõ num.pec.

78 Octauo infertur, quod omnes exceptiones tranſeuntes in hæredes & ſucceſſores extraneos in fiſcum quoq; tranſeunt, & e contra negatiue ſic Salic. in l. ſi quis poſt hac. C. de bon. proſcrip. vbi inquit fiſcum opponere poſſe exceptionem dotis non numeratæ intra tempus prout poterat maritus, vel eius heres vltra vero non. Sequitur Afflict. deciſ. 402. colum. pen. poſt And. de Iſern. quem refert: & latius comprobat Roland. Val. conſi. 31. colum. penult. & vltim. in 1. dixi infra num. 82.

79 Nono infertur, quod ius deducendi vtramque quartam legit. & Trebel. quia tranſit ad hęredes extraneos filij grauati per fideicom. vniuerſ. paternum l. quanquam. C.ad leg. Falc. tranſeat quoque in fiſcum ſic Bal.conſ.8.in 4.pleniſsime Natta conſi. 528. col. pen. & vlt. & de legitima D.Menoch.conſ.77.col.vlt. Rolan.d. conſil. 31. nume. 33. in 1. & id apud nos ſpecialiter deciſum extat ex lege excelſi Conſil. Decem Virum ſupra relata num. 33. Non obſtante earum prohibitione in filiis 1. gradus licet vſque ad certam ætatem earum prohibitionem valere poſt plures tradiderit Iul.Clar.lib.5.§. fi.q.78. col.6.Rui.conſi.129.in 2.& excel. Panci-rol.conſ.181.

80 Decimo infertur, quia fiſcus loco extranei ſucceſſoris habetur ideo mater relicta vſufructuaria a viro ſuo, quæ propterea ob conſuetudinem Bulgar. filio exiſtente in medio pro alimentaria reputatur confiſcatis bonis filij reaſſumit integrum vſumfructũ, prout ſi filius deceſſiſſet relictis hæredibus extraneis ad ea quę Bart. ſcribit in l. Titia cum teſtamẽto.§.Titia ff.de leg.2. ſic in ſpecie concludunt Cur.ſenior.conſi.14.nu.2.Ruin.cõſil.26.in 5.Pichus in d. §.Titia, num.36. Rol.val.conſi.74.nu.11 in 2.Borgnin.Caualc.in tract.de vſufructu.nu.40. Hie.Gabriel.conſi.184.

81 Vndecimo infertur: qđ quarta reſeruata coniugi inopi aduerſus hæredes cõiugis defuncti, quia etiã eo inuito debetur, & tã ab inteſtato quã ex teſtamẽto Auth. præterea: cum ſua materia, C. vnde vir & vxor. propterea, & aduerſus fiſcum quoque detrahatur: caſus eſt in d. Auth. bona damnatorum. C.de bon.dam. tradit Socin.ſen.conſil.121. col. 4. in 4. niſi fori conſuetudo obſtaret.

82 Duodecimo infertur: publicatis bonis mariti vxorem prędeducere aduerſus fiſcum dotes ſuas, & donata propter nuptias pro vt deduceret aduerſus hæredes mariti: caſus eſt in l. ſi marito in princ. ff. ſol.mat. & in l.ſi quis poſthac, & in d.Authen.bona damnatorũ not. in l.2.in prin. ff.eo.

ff.eo.Soc.d.conſi.121.col.4. Soc. iun.cōſ. 55.in 2.Neguſant.de pignorib.in 1.mēb. 5.partis nu.35.Boſius in titu.eo.num. 73. Rolan.d.conſ.31.nu. 33. Et idem Rolan. in dote ,& donatis propter nuptias, quæ nos contra dotes appellamus:de lucro do tis q. 59. Intellige vt etiam dos confeſſata, quæ poteſt deduci aduerſus hæredes, & creditores mariti ob lapſum fatalium, poſsit etiam deduci aduerſus fiſcum Bar. in l.ſi quis poſthac. C. de bon. proſcr. Afflic.deciſ. 402. Caſt.in d.l.ſi marito Rub. Alex.conſi.78.col.2. Rolan.conſi. 20. nu. 16.& conſ.74.nu. 10.in 4.vbi alios adducit,& interim donec dos ſoluitur: currūt vxori alimenta dotalia, pro vt aduerſus extraneum hęredem, & ſic ſenſit Egid. Boſ.in tit.de alimen.præſt.col 1.

Amplia etiam quod mariti bona publicentur ex cauſa læſę maieſta.& etiam ſi vxor fortunam viri ſequatur. Boſ. d. loco ſub.num.65.ſequitur Iul.Clar. loco allega to q. 78. col. 9. Et not. quia vxor propria auctoritate poteſt inijcere manus in bonis mariti confiſcatis pro tuitione, & rehabitione ſuæ dotis ſicuti Angel. tradidit in dicta l.ſi quis poſthac.

83 Decimotertio infertur: publicatis bonis vxoris diſſolutoque matrimonio quãuis dos publicetur maritum lucrum dotale ſibi debitum ex pacto, vel ex lege prędeducere poſſe aduerſus fiſcum ſicuti con tra hæredes vxoris Bart. in l.quinque legi bus.ff.de bon.damn. Ang.de maleſi.in verbo,& eius bona publicamus, verſ.an vxor Soc.d.conſ.121.col.4 Rolan.d.q. 59.

84 Decimooctauo infertur, quod omnia iura ad quærendum competentia condem nato, quæ ad illius hęredes extraneos trāſirent ad fiſcum quoque per publicationē tranſeunt: ad tex. in §.ex conditionali inſti.de verb.oblig.vbi in contractib. exemplum item in iure delib.ex lege cum antiquiorib. C. de iu. delib.item in tranſmiſſione, quę fit ex potentia ſuitatis ad quoſcunque hęredes de qua in l. apud hoſtes. C.de ſuis & legit. Item in iure agendi ad ſupplementum legitimę, vel in iure dicendi nullum, & in iure petendi reſtitutionē in integrū, & deniq; iura omnia trāſibilia ad extraneos hęredes de quib.late per Ti raq.de retr.lignag.§. 26. gl.3.nu 2.& ſeq. Hęc enim iura omnia in fiſcum tranſeunt ex regula: Qui actionem habet rem ipſam habere videtur. l. qui actionem. ff.de reg. iur ſic ſane concludunt Bal. Imo. Alex.& Iaſ.in l.ſi quis mihi bona.§.1.col. vlt.ff.de acq. hęr. vbi Iaſ.de communi Boſ. in tit. iſto nu.16.& fuit de mente Bar.in l.1.col. 7.item ver.quęro. ff.de vulg.cum quo ſtat cōis Doc.ſnīa,R:p.ibi nu.155. Clar.d.loco col.14.Ant.Gom.delictorum cap.14. col. 3. & in fideic. pure delato Natta cōſ. 472.nu.14.Contrariū vero determinarūt Nell.in 1.par.2.temp.q.30.& 31. ſecutus eſt Dec.in l. 3.§.illud. ff quod quiſque iur. & in ſuo conſ.442 col.3. quo in caſu conſulti idem reſponderunt Riminal. ſenior. conſ.139. Rui.conſ.23.& 25.in 5. Rationes ſunt, quia hęreditas antequam ſit adita non eſt in bonis hęredis l. precia rerū.ff. ad leg.Falc.& in iure adeūdi agitur de iu re quęrendo non de iure quęſito Bart. in l.is poteſt col. 4. ff.de acq.hęred.inde eſt, quod hęreditas nō adita ſuſtinet vices defuncti non hęredis l. hęreditas. ff. de acq. rerum dom. Confiſcatio autem bonorum trahitur ad quęſita per damnatum non au tem ad acquirenda.vt inferius dicetur,itē quia fiſcus non eſt hæres, ſed loco hęredis,& ita arguit Aretin. in d.l.ſi quis mihi bona.§.1.

Quę tamen rationes non concludunt: quia verum eſt quod confiſcatio non trahi tur ad ea quæ nullo modo ſunt acquiſita ſecus autem cum pro eis quærendis quęſitum eſt ius condemnato: in eadē tamen opinione perſiſtit idem Dec.in conſ. 438. in vlt.col.vbi in fideicom.vniuerſ.puro de lato bannito confiſcato nec dum per eum agnito, & idē Dec.cōſ.445.nu.65.vbi in reb[9] donatis cōdēnato tradēdis poſt mortē donatoris. Reperi,qđ D. Rui. d.conſi. 24. attigit articulū in tranſmiſsione iuris delib.ex l.cū antiquiorib.& ex potētia ſuitatis de qua in l. apud hoſtes. C. de ſuis, & leg.

& leg.concludens, quod, ſi condemnatus ſuſtinuit mortem naturalem, vel ciuilem, ita quod hæreditatem ſibi acquirere nequeat: quia factus ſit incapax, verior ſit opinio primo relata pro fiſco, ſin autem bannitus eſſet tali banno, quod pro mortuo non haberetur: iuraque communia in ciuitate ſibi ſalua eſſent, ad ea quæ ſupra dixi in tractatu de incapacib. tit. de bannitis, tunc alia contra fiſcum verior ſit: ratio eſt, quia ſua intereſt ne tranſmiſsio locum habeat, cum poſsit ſibi acquirere, ſuperiore vero caſu ſua non intereſt, quia ſibi acquirere nequit, & idem in eodem caſu firmauit conſi.23.nu.17.& nu.27. quæ ſane diſtinctio mihi non placet: Quia an fiſco quæratur, non videtur, quod ius, & ratio pendeat ab intereſſe condemnati. Hanc tamen opinionem contra fiſcum probauit excell.D.Panciroi.in conſi.163.num. 5.in 1.

85 Reperi item quod Alciatus conſi. 67. col.2.lib.9. reſpondit ius dicendi de nullitate teſtamenti competens filio non trãſire in fiſcum, motus, quia ius iſtud perſonale eſt, non tranſibile ad extraneos hęredes, ſed ad liberos tantum Iaſ. in l. cum mota nu.16.C.de tranſactio.& ſtante ſuppoſito pro vero, vera quoque erit illatio, vt dicam in regula negatiua in tertia illatione: planum autem eſt, ſi filius viuo patre condemnatus fuiſſet non poſſet fiſcus poſt patris mortem dicere de nullitate teſtamenti ſicuti Bal.ſcripſit, & recte in l.ſi qua pęna. ff. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur.

86 Decimoquinto infertur, ꝙ omnes obligationes paſsiuę, quæ tranſeunt contra hæredem extraneum, eędem quoq; aduerſus fiſcum proponuntur.l.1.C.ad leg.Iul. de vi publ.l.ſi marito in prin. ff.ſoluto matrimonio.l.cum fiſco. ff. ad Sillanian.& l. 2.ff.de alim.leg. & econtra actiones actiuæ ad eum quoque pertinent l. Reo criminis.ff.de ſolution.Roman.conſi.ſeptuageſimo tertio, in prin. dixi ſupra in ſecundo effectu, intellige, & amplia etiã, quod ſint naturales obligationes Bald. in l. tam mandatori. C.de non numerata pecunia.

87 Limitatur concluſio in obligationibus paſsiuis condicionalibus: nam pro eis cõdicione adueniente poſt bonorum publicationem fiſcus non tenetur. l. quotiens. vbi Barto.Angel.Imol.& Caſtr.ff.de nouation.idem Bart.in l. poſtquam in prin. ff. vt leg.nom.cau. & in l.ſi quis arbitratu col.vlt.ff.de verbo oblig. & in ſuo conſil. 166.Talionus:& vtrobique infert: quod per bonorum publicationem extinguitur compromiſſum, quia agitur de futura obligatione contrahenda per arbitramentum, ſequuntur Bald. Roman Alex. Socin.& Iaſ.in dicta l. Aretin. conſi.110. clariſsime Doctor. colum.4. Nellus in prima parte, ſec. tempor. quæſt. 31 Boſius d.loco, nume.14. & Clar. loco pręallegat.col.13.

Nec obſtat, quod iſtæ obligationes cõmitrantur contra hæredes extraneos, quia fiſcus non eſt loco extranei hæredis.

Contra tamen tenuerunt Bald. & Salycet.in l.fin. C. de contrahenda emptione, num. 15. ſequitur D. Alexand. in l.ſi marito in princ. ff.ſolut.matrim. adducitur text.pro caſu in l.Statius §. Cornelio. ff. de iure fiſ. addendo, quod hęres per aditionem hęreditatis ex quodam quaſi contractu obligatur fideicommiſsarijs conditionalibus l. ex maleficijs. §. hęres. ff. de act. & obliga. Secundo allegatur, quod bona tranſeunt in fiſcum affecta cum ſuis cauſis, & oneribus, vt dictum fuit ſupra in ſexta illatione.

88 Tertio quia ex facto, & perſona fiſci non debet immutari conditio obligationis ad pręiudicium creditoris cui ex cõtractu iam quęſitum ius fuit l. fiſcus. ff.de iure fiſ.d.l.recuſare.§.ſi fiſco.l.cum quidã. § fiſcus.ff.de vſur.& l. 2.§.ex his. ff.de ver. oblig.

Quarto quia obligationes conditionales actiuę tranſeunt ad fiſcum dixi ſupra nu.77.igitur, & e contra paſsiuę quoque, & hę rationes videntur efficaciter concludere.

89 Retenta autem communi concluſione habes, Quod non omnia, quæ tranſeunt aduerſus hæredes extraneos tranſeunt ad uerſus fiſcum ſic Ruin. colligit conſ. 23. nu. 25. in 5. & eſt ratio, quia vt ſupra dixi fiſcus non gerit vices hæredis.

90 Decimoſexto infertur, quod quæ per contractum poſſunt in alium transferri, & alienari in præiudicium hæredum, & ſucceſſorum: eadem delinquendo per publicationem bonorum in fiſcum trãſmitti poſſunt: nam qui per contractum poteſt is etiam per delictum ſucceſſoribus ſuis præiudicare valet: Bal. in l. emancipatum. §. 1. ff. de ſenator. Socin. ſen. conſi. 266. nu. 38. in 2. Afflict. in c. 1. gl. 3. nu. 8. in tit. quę fuit prima cau.

Ex regula autem negatiue ſumpta, qđ ea, quæ inter viuos alienando, aut morien do per actum vltimarum voluntat. tranſferri non poſſunt in extraneos, non etiã ſecuta bonorum publicatione in fiſcum tranſeant: ſequũtur ſimiliter plura notab.

91 Primo infertur, quod iura perſonalia omnia quę ad alium non ſunt tranſibilia, non etiam in fiſcum deuoluuntur: ideo ius eligendi in perſonam alicuius collatum, quia perſonale eſt ad fiſcum non pertinet l. ex facto. §. ſi quis rogatus. ff. ad Trebel. not. in l. cum pater. §. hæreditatem. ff. de lega. 2. Sic etiam ius reuocandi libertum in ſeruitutem quia perſonale eſt ad fiſcum non deuoluitur, Paul. Caſt. in l. pẽ. C. de liber. & eorum liber.

92 Item ius reuocandi donationem inter viuos ex pactione ad voluntatem donatoris publicatis bonis donatoris ad fiſcum itidem non tranſit quia voluntas perſonalis eſt l. 4. ff. locati ſic cenſuit Lofredus conſi. 5. in 2. dub. nu. 17. ſic etiam ius reuocandi donationem ob ingratitudinẽ donatarij, quia perſonale eſt donatoris nec ad hæredes tranſitorium l. his ſolis & l. fi. C. de reuocan. donat. Ripa ibi in 61. q. Anton. & Canon. in c. fina. extra de dona. Bar. & alij in l. qui Romæ §. Flauius. ff. de verbor. obl. nec etiam in fiſcum tranſibile erit: ſic Lofred. dicto loco.

93 Secundo infertur: quod iura conditionalia, quę interim ante aduentum cõditionis defuncto honorato pereunt, nec in alium tranſponi poſſunt: non etiam in fiſcum tranſeant: exemplum in legatis conditionalibus: nam pro ſui natura pereunt interim decedente legatario. l. vnica. §. ſin autem. C. de cad. tol. ac idcirco publicatis bonis illius legatarij conditionale legatum, vel fideicommiſſum non tranſit in fiſcum: ſed conditione eueniente, vel poſt mortem naturalem illius honorati euaneſcit: vel ſi in illius vita naturali durante ad eum relicti commodum pertinebit: quia publicatio bonorum ad futura non trahitur vt infra dicam: ſic gl. communiter per Doct. ibi recepta, in l. non ad ea. ff. de cond. & dem. Alexand. ibi ad Bar. & in l. ſi marito in prin. ff. ſol. mat. Iaſ. in d. l ſi quis arbitratu col. vltim. Rom. conſi. 247. Socin. ſen. conſ. 285. nu. & ſequen. in 2. Boſ. in titu. de publi. bon. numero 14. & pulchre Natta conſi. 472. in 3. & 4. col.

94 Sic etiã ſpes ſubſtitutionis pupillaris, quia non egreditur perſonam ſubſtituti. l. qui habebat. ff. de vulg. proinde in fiſcũ non tranſit l. ex facto. §. Iulius Longinus, & ibi no. ff. eod ſimiliter ſpes ſubſtitutionis fideicõmiſſariæ condõnalis, quia non egreditũr perſonam fideicõmiſſarij nec in fiſcũ quoq; tranſit ſic arguit Alex. cõſ. 23. in 1. Rol. ↄſ. 29. n. 19. Boſ. in ti. de pub. bon. nu 16. & 18. Vbi idem infert in ſpe ſuccedendi in aliqua emphyteoſi, vel feudo per mortem alicuius viuentis.

95 Ijſdem rõnibus, quia hæreditas delata non eſt tranſmiſſibilis ad hr̃des. l. vnica. §. in nouiſſimo. C. de cad. tol. nec ẽt ceſſibilis l. mulier. §. hæres ex aſſe. ff. de iure dot. idcirco nec fiſcus ex perſona condẽnati hr̃editatẽ illi delatã, & per eũ nõ agnitã capiet Imo. Alex. & Iaſ. in l. ſi qs mihi bona. §. 1. col. vlt. ff. de acq. hęred. limitando tamen, vt dixi ſup. nu 84.

96 Similiter contractus qui cõtrahentiũ morte diſſoluuntur, nec inter viuos ad alium protẽdi pñt, ijdẽ per publicationẽ bonorum

bonorũ diſtrahuntur, nec in fiſcũ trãſeũt: veluti cõpromiſsũ, nã ſicuti morte vnius cõpromittentiũ diſſoluitur l. diẽ ,pferre. §.1.l.nõ diſtinguemus.§.cõpromiſſo.ff.eo. ſic ẽt publicatione bonorũ vnius dixi ſup. nu. 87. & 88. Societas quoq; quia morte vnius ex ſocijs diſſoluit l.actione.§. morte.ff.,p ſoc.§.morte.inſt.eo. ẽt, ꝙ ad tps ſit contracta Alex cõſ.34. col. 1.in 2.& q̃uis in contractu ſocietatis dictũ fuerit ,p ſe, & hrdib.Corn.cõſ.121.& 122. in 1.Philip. Dec. conſ.213. col. 4.& in eodẽ caſu Ruin.cõſ.90.vol 1.Grat.reſp.15. itẽ in 1. nec ,p ſui natura ad alium extendi bilis l. ideoque,& l.nemo. ff.,p ſoc.idcirco publicatione bonorũ ſocietas finit l. actione. §. publicatiõe.ff.e.& §.publicatiõe,inſt.e.ti.

97 Tertio principaliter infertur,ꝙ iura liberorũ,quæ nõ ſunt cõia ad extraneos,publicatis bonis nõ trãſeãt in fiſcũ: quia pſonalia ipſorũ liberorũ ſunt ſic Alc. cõſ.67. lib.9 Secũdũ Venetã impreſsionẽ, adducit ſcripta p Pau.Caſt.in l.1. C de bo.lib. & inde decidit cõdõnes adiectas p patrẽ ad onus filij in legitima non a filio repulſas,cõfiſcatis filij bonis, p fiſcũ reijci non poſſe,quia ius illud ſit pſonale filiorũ: idẽ explicite voluit Egid. Boſ.in tit. de publ. bo.nu. 37. vbi infert ius reuocãdi abſtenſionẽ ab hæreditate paterna nõ trãſire in fiſcũ, quia eſt ius ſpirituale filiorum non tranſibile ad hęredes extraneos, veluti tradiderunt Alexan. & Iaſ. in l. qui ſe patris.C.vnde li.huc ẽt ſpectat dictũ eiuſ dẽ Alc.in d.cõſ.relatũ ſup. nu.85. Sed illud dictũ de legitima, nõ ſatis verũ videtur, quia ius legitimæ formatum a filio tranſit in fiſcum dixi ſup.nu.79.& optime contra Alc.iuuant quę infra dixi nu. 151. Cum autem patre viuente filij bona infiſcantur, ius deducendi legitimam, quia perſonale eſt, nec adhuc formatum,equidem in fiſcum non tranſit Bald.in l. ſi qua pęna. ff. de his qui ſunt ſui. Ex pręmiſſa autem concluſione infero fructus per fiſcum perceptos in vita filij cõdemnati grauati per fideic. vniuerſale paternũ ad terminos tex.in l.ſtatius.§.Cornelio. ff.de iu.fiſ.imputari in Trebellianicam, quamuis ſi per filium percepti fuiſſent ſingulari illius priuilegio in eam quartam non imputarentur:l.iubemus, C.ad Trebell. Ex his etiam infertur, quòd bona, quæ pro iure primogenituræ in primogenitos deuoluuntur, non alienabilia inter viuos, nec per vlt. vol. in perſonam extraneam, non etiam fiſco cedant:ſic Boer.ſenſit deciſ.268.nu. 6.& idem in iure patronatus, & ſimilib.quæ liberis,aut generi cõpetũt, tradidit Bellam. conſi.33. Ex his quoque infertur iura libertorum,quæ ad hæredes extraneos tranſire poſſunt ea quoque in fiſcum, quæ vero propria liberorum patroni ſunt: ea non vtique fiſco cedere: ſic Bart.poſt glo.& antiquos in l. eum qui in 1.opp. ff.de interd.& releg. vbi ſic conciliat textum illum,& in l.1. C. de bon.lib. ad tex. in l.iure, ff.de iure patron & in l. eorũ ff.ad leg.Iul Ma.gloſ.Cyn Bart.Bal. Sal.& Paul. in d.l.1. eadem, & ſimili ratione bona intuitu eccleſię quęſita:quę in extraneos ſucceſſores deuolui nequeunt eadem,nec fiſco quęruntur: ſicuti latè deduxit Clariſ.D.Menoch.conſi.223.

98 Quarto principaliter infertur: ꝙ res p teſtatorẽ expreſſe prohibita alienari fauore familię, vt in familia permaneat: non tranſit in fiſcũ,ſed publicatis bonis delinquentis poterit per illos de familia ſtatim vendicari, ſicuti ſi eius facta fuiſſet alienatio extra familiã per cõtractũ,aut per vltimã volũtatẽ,caſus eſt in l.Imperator, vbi Bar.not ff.de fideicõmiſ. liber. & Bened. de Plumbino poſt eũ, ſecuti ſunt cõiter Doct. Iaſ. Crot. Opizon.& Ripa in rep. §.diui.ff.de leg.1.Iaſo.in l.fi.§.ſed quia noſtra, C.com.de legat. Alex.conſ.23.in 1. & conſ.88.in 3. Ruin. conſi. 129.in 2.& in conſ.23.in 5.& in eo vol.conſ.25.quo in caſu,idem reſpondit Dec. cõſ.442 nu. 28.& 32.Grat.Reſponſ.21.col.vlt.uol.2. Soci.iun.conſi.34.col.2.& conſi.49. in 3. Berous q.41. Alc.cõſ.19.lib. 7.& cõſ.67. & cõſ.76.lib.9. Rol.cõſ.98.in 2.& cõſ.1. nu.44.ĩ 3.Egid.Boſ.in ti.iſto,nu 34. Hieron.Cabr.cõſ.184.col.1.Petr.Anto. An-

guſciola cōſi.17.lib.6. Natta cōſ.528.nu. 19.& nouiſsime Clariſ.D.Pācir.cōſ.181.

Quam tamen concluſionem: in termi nis vbi ſubeſt ſimplex fideicommiſſum, & præterea addita eſt prohibitio de non alienando extra familiam, vt in familia bona conſeruentur: indubitatam eſſe pro fitentur Soc.iun.in dictis conſilijs,& Cabriel.in dicto loco inquit, ꝙ opinio Bar. eſt receptiſſima per totum orbem, & ab ea contra fiſcum, non eſſe recedendum. Amplia qñ vltra fideicōmiſſum prohibita fuiſſet expreſſe diuiſio omnium bonorum, nempe illa prohibitio haberet vim prohibitionis de nō alienando: ſic Rol. conſ.84.col.pē.& vlt.in 1.Sed ego valde dubito de iſta ampliatione:quia prohibi tio de non alienando per contractum nō impedit alienationē per delictū, Iaſ.in l. is, cui bonis, col.9.Ripa ibi,nu.53.ff.de verb.obli.& in terminis Gram.dec.105. nu.40.& 41.vis huius cōis ſentētiæ in eo conſiſtit,vt nec etiam durante vita naturali ipſius delinquentis bona quo ad fructuum cōmoditatem infiſcari poſſint,ſed ſtatim ſecuta publicatione illis de familia ſint relaxanda, & pro communi addu citur ratio.

99 Quia quoties quis prohibetur rē alienare fauore tertij: is delictum cōmitten do illam in fiſcum alienare nequit: ſecu s autem cum alienatio fauore ipſius delin quentis prohibetur. ſic Bar. in l.ſi quis in tantam,col.3.C.vnde vi.& in l.ſi finita,§. ſi de vectigalibus in 6.q.ff.de dam.infect. Bal.& Salyc.in l.1.C.de bon.lib. & ſubſequitur Soc.ſenior.conſi.266.n.38.in 2. & conſi.121.nume.22.in 4. vbi per hanc rationem approbat dicta Bar. in d.l.Imperator.& communem concluſionem cō tra fiſcum,ſic etiam argumentantur Dec. d.conſi.442.nume. 27.& Alciat.d.conſi. 67.libro 9.

Sed ad hanc rationem tuendo iura fiſci reſpondetur, verum eſſe, qđ alienatio fieri non poteſt in quantum concerneret præiudicium illius tertij: quia ab eo auferretur cōmodum,veluti cū per delictū vxoris auferretur dos marito quæ eſt in illius vſu,& dominio, vel per delictū filij auferretur peculium patri, ſecus vr̄ cum agitur de confiſcanda fructuum commo ditate in vita delinquentis: quorum cōmoditas nō niſi ſubſecuta morte naturali illius delinquētis peruētura erat ad agnatos ſubſtitutos, verum rectè conſiderādo ratio efficaciter concludere videtur,nam fructuum commoditas in ſpecie præſenti non eſt ſeparata a cauſa dominij,ſed cū ea annexa,& coniuncta ad tex. in l.ex diuerſo.§.1. ff. de rei vend. & ſicut dicitur de vſufructu cauſali, idcirco oportet, vt fructus dominum ſequantur, Rei autem dominium ob prohibitionis vim tranſit in agnatos de familia,non autem in fiſcū, igitur & cum fructuum perceptione.

100 Secundo adducitur tex in d.l. Imperator,& in l.rogo,ff.de fideic. liber. ſi teſtator iubeat hæredi ſuo:ne Stichus ſeruus alterius ſeruitutem experiatur,& contingat,heredem, ſeruum illum in extraneū alienare continuo efficitur liber,& idem quoque ſi bona illius publicari eueniat, vnde colligitur publicationem bonorum alienationi æquiualere. varijs modis qui iura fiſci tuentur, reſponderunt ad illum tex.vt plene per Ruin.in rep. §. Diui, & per Hier.Cabr.d.conſi.123. melior præceteris videtur ſolutio, quæ fuit de mēte Salyc.in l.ea lege, nu. 14. C. de cond.ob cau quam probauit idem Cabriel. d. loco ſub nu.24. quod in illis iuribus alienatio fuerat prohibita fauore ipſius ſerui alienati, & in caſum alienationis ſibi relicta libertas,nil mirum, ideo committitur libertas in quocunque caſu alienatio illius contingat, ſiue ſit voluntaria, ſiue neceſſaria,nec conuenit expectare mortē naturalem hæredis condemnati: ne interim contingat ſeruum decedere, & per illius mortem relictum libertatis finiri: ſic & a ſimili cum res prohibetur alienari in aliquam certam perſonam curare omnino hæres prohibitus debet, ne ea res quocunque modo quoquove titulo in eam perſonam perueniat, l.Codicillis,

cillis,§.matre,ff.de leg.2.no.in l.ſi ita q̃s, §.eã lege.ff.de verb.obli.Solutio iſta non ſatisfacit: nam ideo per publicationem bonorum committitur libertas, ne alioquin Stichus ille contra voluntatem, & prohibitionem teſtatoris ſeruitutem alterius experiatur, igitur pari modo, ne bona in extraneam perſonam tranſeant contra teſtatoris prohibitionem, Secuta publicatione ad agnatos pertranſibunt.

101 Contrariam verò opinionem aliàs ꝑ munere meo tuendo iura fiſci in caſu publicationis bonorum, cuiuſdam nob. Vincentini defendi concludendo bona illa in vita delinquentis tranſire in fiſcum cũ ſua cauſa: & eam prohibitionem intelligi de alienatione voluntaria per venditionem donationem, aut aliam alienationis ſpeciem: non autem de alienatione neceſſaria contra votum hæredis grauati, & alienare prohibiti: licet prouenienre ex illius facto non tamen expreſſe ordinato, ad caſum alienationis per text. qui videtur in terminis in l.peto. §.prædiũ. ff.de leg. 2. Eſt enim confiſcatio ſpecies alienationis neceſſariæ. Tenendo tamen contrariam opinio. ad illum text. poſſet reſponderi multum intereſſe inter cauſam fiſci, qui de lucro quærit l.fina.C.de codicill.ideo diſpenſatio facta in fauorem creditorum contra teſtatoris prohibitionem non videtur protrahenda ad rem fiſci.præterea ſicut prohibitus vendendo per actum non punibilem rem in extraneum non transfert: igitur multò minus delinquendo, ac delictum committendo ex quo bonorum publicatio inferatur.

102 Secundo conſiderabam: nam fideicõmiſſa intelliguntur, etiam abſque alia expreſſione cauſæ, ordinata, vt bona conſeruentur in familia, ſic enim ſenſit gloſ. in d.§.Diui:in verbo, non poſſunt, no. Cuman.in l.vnum ex familia.§. ſed ſi fundũ. ff.de legat.2.Ioan.de Anan. conſi. 47. in princip.Socin.conſi.227.col.4.in 2.Gabriell.d.conſi.23.nu.11. attamen conſtat bona ſubiecta fideicommiſſo conditionali in vita confiſcati cedere fiſco l. ſtatius.§. Cornelio. ff. de iure fiſc. Sed iſta conſideratio per tenentes contrariã ſententiam videtur elidibilis, nam ideo bona ſubiecta fideicommiſſo tranſeunt in fiſcum cum ſua cauſa:quia viuens grauatus poteſt ea alienare etiam quo ad tranſlationem dominij eo naturaliter viuente.l.fina.§.ſed noſtra, & § emptor.C.communia de leg.ſecus vero cum adita reperitur expreſſa prohibitio de non alienando fauore familiæ, d. §. Diui, & ibi late ſcribitur. Tertio adduxi auctoritates quamplurium tenentium pro fiſco, Old. conſi.17.nu.18.Pau.Caſt.d.§.Diui; ampliſsime Ruin.ibi col.19.& ſeq. a quibus non diſſenſit Alciat.ibi, idem Pau.in l.in inſulam, in princip.ff ſolu.matrimon.Roman.in l.ſi conſtante, §. fi. ff. eod. Rub. Alex.conſi.154.num.2 Alciat.conſ.211. lib.9.vbi de communi latiſsime, Gabr. d.conſi. 123. Hier. Gigas de crim. læſæ maieſt. lib. 2. in 3. quæſtio. & ſenſerunt pro iſta opin. Specul.& Bellam. in materia feudalium infra allegandi, & conferunt, quæ infra dicam.nu.114.

Quarto adduxi decretum Excelſi conſilij decem, cum additione 1578. diei 26. Septembris, quò indiſtincte iubetur bona homicidæ penſati confiſcari, etſi ſubiecta ſint fideicommiſsis, in vita illius quo ad vſumfructum, & ita in ea cauſa pro fiſco fuit iudicatum 1580. die 8.Martij per Clariſ.tunc D.D. Rectores huius Mag.ciuitatis reluctantibus in contrarium Mag.& Exc.Iureconſ.D.D.Bartholomeo Siluatico, nunc Conſultore Benemerito Sereniſſ.Dominii, & Hercule Coradino, & idem quoque fuit determinatum, & executum in alia confiſcatione Baſsanenſi.

His omnibus præſtantiſsime lector adde: q̃ licet per expreſsam prohibitionem de non alienando ad hoc, vt bona in familia remaneant ſecuta illorũ alienatione admittantur ꝓximiores de familia ad reuocationem alienatorum, etiam in vita alienantis ad text. cum materia

in

in l.filiusfamilias,§.Diui,ff.de legat.1.attamen in hoc Sereniſſ. Dom. non id obſeruatur, ſed differtur in mortem ipſius alienantis & ita vidi reſolutum in Excel. conſi.de XL.contra filios nob. Dom. Iacobi a Solle nob.Paduanos,niſi preterea inſerta eſſet expreſſa clauſula, quòd in caſu alienationis alienans,cadat a iure ſuo, & bona deuoluātur in proximiores, quo caſu ſic pro filijs D. Iulij de Benedictis contra ipſum patrem vidi pronunciatū per Clariſſ.Dom. Iud.cur. mob. die 15. Maij,1574.& laudata in Excel. conſi. de XL.ſub die 17.Martij,1575.

103 Verum ſi vltra prohibitionem de non alienando teſtator expreſſe ordinaſſet, ꝙ in caſu publicationis bonorum ob aliqđ delictum bona continuo tranſirent in ꝓximiorem de familia, & non in fiſcum maior ineſt dubitatio,& iſta queſtio pūctualiter diſputanda occurrit in ea confiſcatoria Vicentina, nam contra fiſcum adducebantur hæc, primo teſtatoris voluntas,quā lex iubet ſeruari, §. diſponat. Auth.de nupt. Secundo poteſtas teſtatoris qui rei ſuæ legem, quam voluit impo nere potuit ad l.in re mandata. C.mand. l.legem.C.de pactis, tertio conditio non inhoneſta,ſed iuſta,& rationabilis.

Quarto Doctorum authoritates qui contra fiſcum pro voluntate defuncti reſponderunt. Alcia.in d.§.Diui,Ruin. ibi in 4.no.& in ſuo conſ.129.vol. 2 Socin. iun.conſi.34.nu.7.& conſi.49.col.2.in 3. Boſ.in tit.de publicat.bon.nu. 30.& ſeq. Gabr.conſi.123.nu.12.& conſi. 140.nu. 39.& cum alijs vt per D.Menoch.conſi. 91.nu.6.& per D.Marzar.in ſuo epito.fideicommiſ.q.47.& nouiſ.D.Pancirol.d. conſi.181.in 1.& D.Menoch. conſil. 77. nume.6.

Quinto addi poteſt alia ratio:nam teſtator ſtatuere poteſt ne bona ſua perueniant in aliquam perſonam l. codicillis. §.matre de leg.2.quo caſu nec etiam per alien.neceſſariam in eam perſonam trāſferri poſſunt vt no.in d.§.mater.

Contra vero pro fiſco conſiderabam. Primo dictam ordinātionem non eſſe exequendam vti nutritiuam delictorum, qa ſic de facili cōſanguinei conſpirarent fierēt, & īſtituerent ſimiles ordinationes.

Secundo dictam conditionem videri adiectam in fraudem fiſci non autem ad compeſcendum delicta quia teſtator nō aufert a delinquente, cū deliquit, ſed cū bona pro delicto confiſcantur, conſequēter aufert a fiſco, idcirco hmōi prohibitionem vti in fraudem fiſci factam fiſco non præiudicare,ad hoc tex.in d.§.Diui. ibi, ſed nec creditoribus nec fiſco fraudi eſſe,& in ſpecie illum text. aduertit Rip. ibi ſub nu.52.Verum huic rōni occurrit Rui.conſi.25.col.pe.in 5. vbi inquit non eſſe attendendam cōſideratam fraudem, quia intentio prohibentis non fuit ordinata ad hoc ,ſed ad conſeruandum bona inter ſuos beneficiatos adducit tex.in l. ſi vehenda.§.1.ff.ad l.Rhod.de iact.

Tertio conſiderabam, quod iſta prohibitio videtur reſiſtere quodammodo poteſtati Principis.

104 Quarto adducebam: Pactum initum inter duos fratres diuidentes, vt eorū altero committente delictū ex quo ſequat̄ bonorū publicatio ea bona cōmiſſo delicto ꝑueniant in aliū fratrem, vel eius filios non valere in ꝑiudicium fiſci, Pich. in rep l.poſt contractum ſub nu.30. ff. de don. Dec.conſi.239.Boſ.in tit.eo.nu. 51. explicite Cabr.conſ.140.nu.38. dixi inf. nu.155.Tandem ſolēniter diſcuſſa cā ꝓnunciatū fuit cōtra fiſcū & ſucceſſiue bona pleno iure fuerunt relaxata Mag. fideicōmiſſariis. Nota tñ,quia diſputatio tā in hoc q̄ in priori articulo procedit cum bona confiſcant̄ ex alio delicto quā pro crimine læſæ maie.vt dicet̄,nu. 111.

Sed vtrum filius qui ob delictum commiſſum contra patris ordinationem priuatur paterna ſucceſſione,poſſit ipſe,vel fiſcus ex illius perſona, detrahere legitimam,& Trebel.eſt quæſtio deciſa affirmat.Per leges huius Ser.Do. dixit ſupra nu.79.Sed de iure cōi materia eſt diſputabilis:nam contra fiſcum decidit Ruin. conſi.

conſi.129.in 2.Dom. Guid. Pancir.conſil. 181.

105 Item adde,quòd vbi vel in hoc,vel in priori caſu bona non infiſcantur,ſed tranſeunt ad ſubſtitutos,ſi quidem ſubſtitutus ſit filius delinquentis, non quæritur patri in eis bonis vſusfructus iure patriæ poteſtatis Alex. conſi. 23.ſub nu. 20.in primo, & eſt generale, quòd in his quæ patri auferũtur propter delictũ non quęritur per filium patri vſusfructus, Paul. Caſtr. in Auth excipitur,& Angel.in Auth. idem eſt.C.de bon.quę lib.Cab.conſi.118. col. penul.& ad hoc do tibi dictum Barto.incognitũ in l.eum qui in fine. ff. de interd. & releg.

106 Quinto ex præmiſſa reg.infertur,quòd feuda,quę ex ſui natura nõ poſſunt in hęredes extraneos transferi, vel per actum alienationis in perſonam non compræhẽſam in inueſtitura tranſmitti publicatis bonis vaſſali delinquentis non tranſeunt in fiſcum: quia alienari nequeunt;toto titu. de proh. feud. alienat. ſic concludunt Barto.Imol.Rom.& Alex.in l.ſi finita,§.ſi de vectigalibus.ff.de dam.infec. Idẽ Bar. in l.eum qui, ff. de interd. & releg.col.2. poſt Cyn.in l.2.C. de lib. & eorum liber. Bald.in Rub.ff.de rerum diuiſ.in 4 q.Bal. Saly.& Paul.in l.1.C.de bon.lib.idẽ Bal. in l. in inſulam in prin.ff. ſolut. matr. vbi inquit,quòd ea,quæ certo generi perſonarum deferuntur fiſco nõ cedunt.Idem firmarunt Ruin.conſil.23. in 3. & 4.dub.in 5.Dec. conſil.252. num.5.Soc. iun. conſi. 49 col.1.in 3.Rolan. Vall. conſi.29.in 3. Afflict.in c.1.§.denique,col.vlt.in ti.quæ fuit prima cauſ.Boer.quęſtio. 263. nu.6. & 7.Clar.lib.3.ſent.recep.§.feudũ, quęſt. 84.Boſ.in ti.noſtro,nu.52. Aufre.in additio. Cap. Tholo. q. 396. Moheda. deciſ. 55.nu.3.

Hanc autem concluſionem non intelligas in feudis improprijs tranſmiſsibilibus ad quoſcunque,nam hæc confiſcantur, vt dixi ſupra in reg.affirm.nu.71.licet, & in his aliter ſenſerit Capella Tholoſa. deciſio.395.

107 Item intellige in feudo antiquo, nam in feudo nouo: quia vaſſallus poteſt illud alienando per actum inter viuos pręiudicare filijs, & agnatis propterea Dominus feudi licite per publicationem bonorum feudũ illud ſibi acquirit ex ſententia Clari,quæ mihi applaudet d.quęſtio. 84.cui quoque adſtipulatur Soc.iu.conſi. 68.nu. 124.vol.3.Bal.in l.1.col.2. C. de bon. libert.& clare Paul.Caſt.nu.5.Rolan.conſil.78.in 4.limita in feudo nouo ex pacto, & prouidentia pro ſe, & alijs ad ea, quæ infra dixi ſub nu.113.

108 Rurſus intellige cum delictum commiſſum fuit in alium, quam in dominum feudi, nam ſi in dominum poteſt vtique dominus,quamuis ſit paternum, & antiquum illud infiſcare, & ſibi acquirere ad perpetuam filiorũ,& agnatorum feudatarij delinquentis excluſionẽ in iniuriæ ſuæ vltionem,d.c.1.§. denique in ti. quæ fuit prima cau.c.1. in tit.ſi vaſ.culp.c. Fęlicis de Pęn.in 6 clem.1.in eod.tit. Bar.in l.ſi finita,§.ſi de vectigalibus, ff.de damn.infect.vbi Alex.nu.21.Bar.in d.l. eum qui, col 2.Bal.in d.c.1.ſi vaſſ.culp.Paul. Caſt. in d.l.1.nume.5.C.de bo. lib.& in l.adoptiuus,§.patronum,ff.de in ius vocan. & clare idem Bal.in l.qui ſe patris.col.5.C. vnde lib.feudiſtæ omnes in dicto § denique.Annan.in conſ.32.in 2.dub.Cur.iu. de feud.in 5.parte prin.in 1.quæſt.vbi de communi Alexan conſi.60.col.2.in 3 & idem Alex. cõſ. 13.nu.16.in 6.Dec. cõſ. 606.col.pen.Soc.ſen conſi.266.nu 40.in 2.vbi idẽ cõcludit in bonis emphyteuticis Gozad.conſil.84.nu.3 vbi de cõi Pariſ.conſ.21.nu.52.in primo,pulchre Soc. iu.conſi.65.col.1.& conſ.68.in 12.quęſt. num.126.in 3.vbi ita tenet, tam in feudo nouo, quam in antiquo ad præiudicium agnatorum,& refert ſe cum Excellentiſsimis Doctoribus ita cõſuluiſſe.idẽ firmarũt Iacobinus a S.Georg.in ſua inueſtit.in verbo dictique vaſſali, verſic.videamus nunc Roland. Val.conſ.78.num. 25.in 2.& conſi.1.nu.10.& conſi. 29.nu. 7.in 3.Boſ.in tit.iſto,nume.58. Gigas in

tract.

tract.de crimine læſæ maieſta. lib. 2.q.5. Bero.conſ.114.nu.54.cum ſeq.in primo, Clar.§.feudum. q.66.

Sed aduerte: qa licet Fellonia patris in Dominum præiudicet filijs,& deſcendentibus in feudo antiquo ēt ex pacto;& prouidentia non tamen videtur præiudicare Agnatis ſic Andreas,& Affl.in d. c.1.§.denique,& in eo.c.in glo.3. ſub nu. 19.& num. 81. vbi tamen ſecus in feudo hęreditario. Sed horum opinio communiter improbatur ſicut ampliſsime reſpõſum fuit aduerſus Illuſtr. Dominos Fliſcos per Clariſ.Iureconſul.d.Decian.cõſilio 18.nu.321.in primo, & D. Menoc. conſi.99.nu.124. cum pluribus ſeq. vbi, ꝙ etiam agnatis præiudicatur. Et quamuis Clariſ. Menoch. ſentiat eo caſu non præiudicari agnatis vltra quartum gradum per tex.in c.1.§.ſi vaſſallus culpam in tit.ſi de feud.def.& in c.1.ſi vaſſal.feu. priuet. Attamen Socin. iun. & communiter alij intelligunt, vt etiam eis præiudicetur intelligentes iura illa cum delictum non fuit commiſſum in perſonam Domini, & huius intentionis fuit Paul. Caſt.in d.l.1.nu.5.C.de bon.lib.

109 Limita quando inueſtitura taliter eſſet concepta, ꝙ ex eis verbis agnati, vel filii non eſsent priuandi, vt quia dominus conceſsiſſet feudum generi, ſeu familiæ:nam ob iniuriam per vnum Dño illatam feudum non auferretur aliis, Bal. in d.c.1.§.denique col.1.& idem quãdo inueſtitura fuiſset conceſsa plurib. principaliter,vel de vno in alium: veluti exẽplificat, Aluarot. in dicta §. denique in 7.concluſ.allegat Bal. qui hoc dicit in d. c.1.ſi vaſsal.culp.col. 3. quia culpa vnius alteri nocere non debet. Secutus eſt Decius conſi.544 ſub nu. 31. Quod eſt duplicatum conſi.606.Rol. Val. conſi.1.nu. 54.in tertio.Hæc tamen limitatio declaranda eſt vt per Curt.iunior. dicto loco de feud.in quinta par. princip. in prima concluſ. vel quando filij fuiſsent ſpecialiter nominati Cyn.in d.l.2. C.de libe.& eorum liber.Cum adductis per Dec.cõſ. 389.in 1.coll.& præmiſsas limitationes communiter receptas dixit Clarus.§.feudum. q. 66. quamuis illas non admiſerit Excel.D.Menoch.in d.conſi.

110 Limita ſecundo, quando de delicto conſtat per veras probationes factas præſente reo criminis,& ſe defendente ſecus aũt ſi eo abſente & cõtumace proceſsus fuiſset formatus, & condemnatio ſecuta cum publicatione bonorum:nam eius cõtumacia non noceret filijs, & agnatis in iure eis quæſito,ad no. per Bar. in l.eius. qui.ff.de iure fiſc.& in l. qui repudiantis. §.fi.ff.de inoff.teſtam. & in l. cum filius in prin.vbi alij Doc.ſequuntur.ff.de verbo. obl.& in terminis tradiderunt. Boſ. titu. iſto nu.55.cum ſeq.Rolan.Val.conſi.29. col.pe.in 3.vbi dicunt, quòd licet cõtra abſentem fuiſsent examinati teſtes de illius crimine, & ſecuta condemnatio adhuc illa condemnatoria cum publicatione bonorum non noceret filijs,& agnatis in feudis & fideicommiſsis. Sed hoc vltimum dictum apud me eſt valde periculoſum, quia iuſtificato crimine ꝑ teſtes idoneos dñi intentio remanet fundata, nec contumacia delinquentis ſibi in iure ſuo debet præiudicare.quocirca limitationem accipio cum ex ſola contumacia abſens dãnatur. Adde q̃ ſcribit in propoſito Dec cõſ.442.in fi.Abb.conſ.66.in 2. Corn.conſ.143.nu.8.in 2.D.Pancirol.d. conſi.181.collat.1.

111 Procedunt aũt ſupraſcripta cũ feudũ recognoſcit̃ ab eo dño cuius ꝑſona fuit offenſa,at ſi ab alio puta ab ẽpo, vel alio Dño tꝑali non vr̃, qđ feudum infiſcari poſsit in p̃iudicium filiorum, vel agnatorũ aut in p̃iudicium patroni feudi,qa pęna regulariter nõ egredit̃ ſuos authores.

Item ius noſtrum ēt in ſpe quæſitum a nobis ſine facto noſtro auferri,nec debet nec poteſt l.pe.vbi late Iaſ.ff.de pact. l.id qđ noſtrum.ff.de reg.iu. Itẽ qa feuda antiqua ex pacto maiorũ & prouidẽtia dñi in agnatos delinquentis deuoluunt̃,quib. factũ illius p̃iudicare irrationabile eſt:& ita in terminis ↄcludunt Cæpo.conſi.581 in

in ciuilibus Soc.iun.d.conſi.49.coll.1.in 3.ſenſit Saly.in l.fin. §. filij vero in prima oppoſ.C.ad leg.Iul. maieſ.Aegid.Boſ.in tit.eo.ſub nu.40.Boer.d.deciſ.263.Pariſ. conſi.101.nu.35.lib.1. Gigas in præalle. ſuo tractatu lib.2.q.5.vbi in crimine læſę maieſtatis,& in q.16 poſt Math. Afflict. in cap.1.§.præterea glo.3.nu. 81.in titu. quæ fuit prima cau. & in fideicommiſſarijs Dec.conſi.543.& Rol.Val.d.conſi 1. in 3.Rubeus conſi.154.nu.2. D. Menoc. conſi.275.nu.32.

Et horum opinio in feudis eccleſiaſticis in quibus Princeps ſecularis nullam habet iuriſdictionem veluti in feudis decimalibus,vel de rebus eccleſiæ minus dubitabilis eſt per tex.in clem. paſtoralis de re iudic.& in ſpecie tradiderunt Bal. in Rubrica, ff. de rerum diuiſ. q. 42.Aluaro.in c.1.§.illud el 2. in vltimis verbis in titu.de prohib.feud. alien. per Feder. Mart.Laud.in tract. de crim. læſæ maieſtatis q.33.D.Gigas in eo tract. lib. 2.q. 5.num.8.

Sciendum tamen eſt non defuiſſe magnæ authoritatis viros, qui in puncto tenuerunt nedum ob crimen læſæ maieſtatis,ſed & pro alijs criminibus bona feudalia pro iure vtilis dominij ſeruato iure directo patroni feudi infiſcari poſſe in præiudicium domini quo ad hoc vt ei non conſolidetur,per tex.in l.fina. C.ad l. Iul.Maieſta.& in d.l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.Cuius opinionis authores fuerũt Speculator in titu. de feud. §. quoniam. verſi.40.quæritur: vbi ita concludit poſt relatas diuerſas opiniones, & ſubdit qđ facta confiſcatione Princeps poterit & debebit vendere ius vtile infiſcatum alicui priuato, qui vice illius condemnati ſeruitia exhibebit Domino feudi. Eiuſdem opinionis fuit Albe.in 3.par. ſtat.q. 16.& in auth.ſi vero Dominus. C.de hæret.Cardinal.Zabbar. in clemen.ſecunda in 7.q.de hęretic.Bellam.in conſi.15.vbi multorum opiniones refert, ibi tamen loquitur in crimine læſæ maieſtatis. Quorum opinio in criminibus priuilegiatis puta pro crimine læſæ maieſtatis a compluribus recipitur.Henrich. Boich.in c. in quibuſdam ext.de poen.Soc.Sen. cõſi. 226.nu.40.in 2.& Soc.iun.conſi.65.col. 1.in tertio,intellige tamen pro vt Doct. præallegati dicunt in bonis ſitis in territorio illius Principis.

Et horum opinio vltimo relata in crimine læſæ maieſtatis de facto, & de conſuetudine obſeruatur in toto hoc Ser. Dom. ad perpetuam excluſionem ſubſtitutorum, & comprehenſorum tam in fideicommiſ. ordinationibus quam etiam in inueſtituris feudalibus etiam eccleſiaſticis,& decimalibus ſaluo in eis iure directi dominij,in hoc enim criminis genere præter regulas iuris egredi licet ad compeſcendas ſubditorum audacias ne quid temere contra ſuos Principes ad euerſionem, & perturbationem ſtatuum moliantur,& ita etiam in feudalibus ſeruari in regno Franciæ teſtatur Boerius dicto loco ſub nu.9.& in primo ac ſecundo capite leg.Iul.de facili ſuſtentabilis.

112 Cum autem feudum ob delictum in particulare commiſſum non infiſcatur vt ſupra dixi, qõnis eſt, apud quem reſideat: videtur enim penes delinquentem, quia non aufertur,quod alteri non acquiritur l.nec vtilem.ff.ex quib. cau.ma. itẽ, quia in generali diſpoſitione bonorum, feudalia non continentur,c.in generali,ſi de feud.fue.cont. & quia in diſpoſitione non continentur ea quæ non ſunt in poteſtate diſponentis,c.a nobis, & inde no. Abb.ext.de ſent.excõ. ſic in terminis concludunt Cæph.conſ.29.nu.12. & Rolan. conſi.item 29.nu.8.in 3.ideoq; ſi feudum in generali confiſcatione bonorum non includitur,videtur ꝙ penes damnatũ remaneat, & maxime cum ſeruitiũ pro eo non præſtaret,vel tale, quod per ſubſtitutum poſſet explicari, ſic ſenſit Alex. in d. §.ſi de vectigalibus:ſequitur Ruin.conſi. 23.num.31.in 5. Alij vero dixerunt domino feudi acquiri, vti ſibi apertum per alienationem factam eo irrequiſito Oldrad. conſi.17. colum. 2. Gulielm.&

Pau.

Paul. in l. ſi quis presbiter. C. de epiſ.& cler. Card. conſi. 128. Afflict. deciſ. 228. nume. 12.& ſeq. ſenſit Bellam. conſi. 23.& plures alij relati per Cualc. in tract. de vſufr. nume. 237. Quorum opinio in feudo nouo, recte procedit ad ea quę ſupra dixi nu. 107. Sed indiſtincte pro horum opinione videtur caſus in c. in quibuſdã extra de pœnis:& in c. Felicis. eo. ti. in 6. & in clem. 1. eiuſdem tituli.

Sed contra in feudo paterno, & antiquo, quod extantibus filijs & agnatis cõprehenſis in inueſtitura feudali feudum antiquum, & paternum deuoluatur ad filios, vel agnatos determinarunt communiter ſcribentes, ſic in feudo eccleſiaſtico Paul. Caſtr. conſil. 44. circa præſentem: col. 2. in 2. Cæpola d. conſi. 58. Dec. in terminis conſi. 252. num. 6. Ruin. d. conſil. 23. nu. 30. Soc. iun. d. conſi. 49. in 3. Berous conſi. 78. num. 11. in 1. vbi quod non tranſeat in fiſcum pro fructibus in vita delinquentis, & in dictis locis concordantes adducuntur.

113 Ratio eſt: quia per publicationem bonorum condemnatus fuit redditus incapax ad retinendum feudum, quia quantum ad ſe illud alienauit in perſonam extraneam ſcilicet in fiſcum idcirco ab eo aufertur, & in alios deuoluitur: in filios vel in agnatos non autem in dominum, nam communis eſt concluſio, quod alienato feudo antiquo ſine domini conſenſu feudum non ad dominum, ſed ad proximiores deuoluitur, c. 1. §. ſi vaſſallus, in tit. ſi de feu. def.& c. 1. ſi vaſ. feudo not. in c. 1. §. hoc quoque: de ſuc. feu.& in c. 1. §. denique, quę fuer. pri. cap. Curt. iu. de feud. in 5. par. princip. in verſi. quarta principalis Dec. conſi. 308. copioſe Iul. Clar. in §. feudum ſub q. 66. Roland. Val. conſi. 60. & 64. in 3. & conſil. 64. nume. 28. in 2. Sic etiam cum vaſſallus amittit feudum ob delictum non in dominum commiſſum feudum non deuoluitur ad dominũ, ſed ad proximiores, d. c. 1. §. deniq; in 2. reſp. in §. ſi vaſſallus culpã, ſcd'um cõem intelligentiam,& in d. cap. 1. ſi vaſſal. feu. & in c. 1. de eo qui interf. fratr. in quibus iurib. pleniſsime notatur. Hoc tñ caſu fatentur cõiter ſcriptores cũ ob delictũ nõ in dominũ cõmiſſum vaſſallus perdit feudũ, illud quidẽ ad agnatos proximiores deuolui, non ad filios: volẽtes in hoc filios eſſe peioris cõditionis ꝑ text. in d. §. denique. quẽ in feudo antiquo ẽt ex pacto, & prouidentia intelligunt cõiter Doct. ibi Aluar. in 2.& 15. cõcluſ. Affli. n. 3. ad hoc ẽt ſunt tex. ſatis aperti, in d. c. 1. §. ſi vaſſallus culpam: in ti. ſi de feudo fuer. controu. & in d. c. 1. ſi vaſſal. feu.& in c. 1. an ille q interf. in qbus locis ampliſsime notatur, & in d. §. hoc quoq; Soc. ſen. conſi. 4. col. vlt. in 3. Soc. iun. conſi. 68. nu. 27. in 3. quibus addo Bal. in l. 1. q. 28. ff. de rerũ diuiſ. vbi inquit quod in feudis facilius præiudicatur filijs quam agnatis. Et idem Bal. in l. qui ſe patris nu. 8. C. vnde lib. Paul. Caſt. in l. 1. nu. 5. C. de bon. liber.

Qua ratione quod filij non poſsint reuocare alienationem factam per patrem d' feudo antiquo, incõſulto domino, agnati autẽ poſsint, concludũt Doctores Bar. ĩ l. eũ qui. ff. de interd.& relegat. explicite Abbas in c. ex parte, extra de feudis ꝑ illã doctrinã Bar. Affli. in c. 1. §. ſed & res in ti. ꝑ quos fiat inueſt. nu. 31. & fuit deciſio Iacob. de Beluiſ.& Bal. in d. c. 1. §. deniq; & idẽ Bal. in cap. 1. §. Titius filios: in tit. ſi de feudo fuer. contro.& horũ opinionem cõem dixit Ruin. conſi. 214. nu. 16. in 1. & conſi. 112. nu. 10. in 4.& huic opinioni adſtipulantur Iacob. in verbo,& cũ pacto de non alienãdo, nu. 35. Curt. iu. de feudis in 4. par. nu. 151. dũ ex cõi dicũt agnatos in recuperatione feudi alienati ſine domini conſenſu præferri filijs & deſcendentibus ſequitur Clar. §. feudum ſub q. 42. & iterum ſub q. 66. verſi. ſed quid.

Sed ꝙ qđ immo cũ vſſallus perdit feudũ ob alienationẽ de eo domino irrequiſito filij ẽt admittant̃ ad reuocandũ ſenſerũt Iſern. Aluar.& Affli. ĩ d. §. Titiꝰ filios, idẽ And. Bal. Aluar.& Afflict. in d. §. hoc quoque idem Andr. in d. §. denique, verſ. ſi vero non in dñm & Aluar. ibi concl. 27. & ho-

& horum opinionem communem dixit Soc.iun.conſi.77.nu.121. in 1. & conſil. 112.col.1. in 2. Nec obſtare iura ſupra adducta: quia loquũtur cum vaſſallus ob delictum non in dominum commiſſum perdit feudum non cum propter alienationem, & pro iſtorum opinione adducitur tex. in dicto §. Titius filios: qui tamen nihil facit: quia alienatio illa facta in agnatum remotiorem comprehenſum in inueſtituram facta ſine conſenſu domini valida erat quo ad dominum, Bald.in d.§.hoc quoque in 7.concl.Afflic.in c.1. nu.33.& 38.in tit.de aliena feu.pat.Feli. in c.quæ in eccleſiarum nu.23.ext.de con ſti.Ruin.conſi.42.in 2.Cæphal.conſi.28. nu.9.vbi pulchre in iſto puncto: Ego in practica vidi per duas ſententias iudicatum contra filium, in materia cuiuſdam feudi decimalis. Hæc tamen concluſio videtur accipienda in feudo informiter conceſſo ſecus ſi expreſſe pro filijs & deſcendentibus; tunc enim factum patris filio non præiudicat, ſic præciſe Pau.Caſt. in l.adoptiuus.§.patronum.ff.de in ius vo can.Imo.in d.c.ex par.ext.de feud. Ruin. conſi.123.nu 30.in 5. vbi alios adducit, & clare Bar.in d.l.eum qui, prope finem. ff.de inter.& releg ſequitur Clarus quãuis hos non referat in §. feudum, q. 66. verſi.ſed quæro. Et idem in feudo nouo ſic accepto, quia ex pacto ſpecialiter de filijs fuit habita ratio, quòd feudum ad illos pertineat non ad dominum tradidit idem Afflic.in d.§.hoc quoque num. 56.& in d.§.Titius filios num. 5. & licet And. in c.1. de alien.feud.pater. contra deciderit attamen Afflic. ibi adhuc tuetur priorem opinionem in filio non hærede patris, vel cum beneficio legis, & inuentarij. Adde, quod opinio And. communiter recipitur vt inquit Sigiſ.conſil. 52. col.1. ſequitur Clar. in §. feudum q. 41. Agnati autem qui ad ſucceſsionem in feudo admitti intendunt, debent eſſe in quarto gradu vel ſupra, infra autẽ non admittuntur. ſic per ex.in d.§.ſi vaſſallus culpam, intellexerunt Bal.& Iac. de Bel. quorum opi. communem dixit Soc. iun d.conſi.68.num.128.in 3. Sed contra tenuerunt poſt glo.Aluar.& Afflic. & idẽ Aluar.in d.§.denique in 11.concl.tex. ꝓ alia opi. videtur ſatis Clarus nec mirum videri debeat, ꝙ ea lege admittantur vlteriores agnati excluſis proximiorib. nã & filii & deſcendẽtes excluſi fuere agnatis admiſsis. Ad contraria autem facilis eſt diſſolutio: nam licet feudum ex cauſa publicationis non acquiratur fiſco, non tamen reſidet apud damnatum, ſed tranſit ad proximiores agnatos, vel ad dominum iuxta ſupradicta, & ſi iſti non vendi carent fiſcus caperet Sal. in c.1.in fi.in titu.per quos fiat inu. Non ob. quód in generali diſpoſitione non veniant feudalia, quia reſpon. id non procedere, cum per generalem diſpoſitionem vaſſallus ſpoliatur bonis omnibus ſuis, nam & feudalia ab eo abdicantur, quæ eo caſu tranſeunt vt ſupra dictum fuit.

114 Retenta autem hac cõcluſione, quod feudum abſolute confiſcari nequeat quo ad ius vtile ipſius feudatarii; Dubius eſt an ſaltim feudi commoditas in vita delinquentis infiſcari valeat, hæc ſane quæſtio ſimiliter incidit in illa confiſcatoria: nempe confiſcatus poſsidebat feuda quędam decimalia in territorio Vincentino antiquiſsima in illa nobiliſsima familia.

Pro negatiua adducebatur in terminis auctoritas Bar.in d.§. ſi de vectigalibus: vbi determinat, quod publicatis bonis feudum reuertitur ad dominum, vel ad agnatos iuxta ea quæ ſupra dixi ad hoc etiam Bal.deciſio in rubr.ff.de rerum diuiſione q 40.vbi inquit, quod publicatis bonis vaſallus penitus amittit feudum, quia pro mortuo habetur: Et in emphyteuſi eccleſię idem Bal.in conſi. 284.præ miſsis:in primo, & hæc videtur communiter recepta Pau. Caſt. in l. in inſulam in principio ff.ſol.matrim Alex.in d. §.ſi de vectigalibus.num.30.Ciau.conſi.128. col.vltim. Boſius in titulo noſtro nu. 53. Berous d.conſi.78.nu.11. Burſat.cõſ.43. nu.

nume. 16. in primo. Cuius ſententiæ fuit etiam Aluarot. in d.§. ſi vaſſallus culpam & in d.§ denique in 11.concl.

Pro qua rationes iſtæ videntur efficaciter concludere: nam alienatio ex contractu facta de feudo ſine domini,& agnatorum conſenſu facit extunc aperire feudum domino, vel proximioribus agnatis iuxta tamen diſtinctiones ſupra traditas igitur, & alienatio quæ fieri contingit ex cauſa delicti: quæ eſt magis odibilis.

Secundo ſi vaſſallus mutet ſtatum etiã ex cauſa laudabili, vt quia efficiatur clericus, vel religoſus feudum amittit etiam quo ad fructuũ cõmoditatẽ durante eius vita naturali.c.1. §. ſi clericus in titu.ſi de feu.fuer.contr.

Tertio,quia fructuũ cõmoditas eſt vnita, & inſeparabilis a iure vtilis dominij, & vtile dominiũ cõſequitur l. ex diuerſo. §.fructus.ff.de rei vendicatione. Sed vtile dominium nõ trãſit in fiſcum, vt ſuperius concluſum extitit, igitur nec fructuum perceptio.

Quarto, quia vtile dominium tranſit in agnatum proximiorem cum onere ſeruitij erga dominum igitur, & fructuum commoditas, quæ ad onera correſpectiuatur. l. ſecundum naturam. ff. de regulis iuris.

115 Contra autem pro fiſco allegabam: qđ in feudis tria conſiderantur. Primo directum dominium quod reſidet pœnes patronum. Secũdo ius vtilis dominij, quod vaſſallus habet. Tertio fructuum commoditas ac ius percipiendi fructus de quo iure vaſſallus ipſe libere diſponere poteſt vendendo contrahendo, & alienando in vita ſua Bar.in dicto. §. ſi de vectigalibus col. 2. quem ibi ſequuntur Doctor. communiter ꝑ tex.in l.cõmodis.ff.đ re iud.vbi Iaſ.late ſcribit,& in l.ſtipẽdia.C.de excu. rei iudic.late Alex.conſi.124.col. 3.in 4 & conſi.11.in 5. Aretin.conſi.14.viſo.col. 7.Tiraquel.de retrac.lignag.§.primo,gl. ſeptima,nu.47.

Quare arguebam, quod in vita delinquentis quaſi ex cauſa alienationis factæ per eundem fiſcus capiat fructuũ commoditatem nam & cum publicantur bona vſufructuarij commoditas vtendi & fruẽdi in fiſcum tranſit licet non ius vſusfructus vt dixi ſup.nu.73.

Sane cum dominus feudi confiſcat res abſoluta ꝗppe eſt,c.1.§.ſi.in ti.de cap.Cõradi,ſed & ſi dominus feudi nõ ſit:adhuc proxime relata opinio per dictam rationem valde probatur.

Cuius etiam quamplurimi fuerunt aſſertores Specu.in tit.de feudis.§.quoniã: in ver.40.quęritur,vbi inquit quođ feudũ infiſcatur quo ad ius vtilis dominij ipſius vaſſalli delinquentis.

Explicite autem cum eo temperamento ad vitam delinquentis tenuerunt Alber.de Gandino,& Guido Suzar.quos refert,& ſequitur Alberic. de Roſ. in tertia parte ſtatut.q.16.& in Authen. Item ſi dominus temporalis.C. de hæret. Bald.in c. 1.per quos fiat Inu.Maſuer. in tit.de pœnis relatus ꝑ Boer.queſt.263. nu.7.Affli. in c.1.in verbo, & bona committentium nu.5.& idem Afflict.in deciſ.282.nu.14. & in dicto §.denique nu. 4. ſenſit Nellus in prima parte 2. temp. quæſt. 23 & ſeq. Ange.de maleſ.in verbo, & bona eius publicamus ad finem, & d. Gigas. in dicto ſuo tract.in tit. de pœnis commit. in 5.q. pulchre Bellam. deciſ. 725. vbi adducit: quod ſicut ex pœna quæ nocenti infligitur:innocenti afflictio non irrogatur: ita quoque vtilitas inde ſurgens ad nullam perſonã nõ offenſam: ſed potius ad Principem,& ad rempubl.pertinere debet,ad l.4.C.de modo mulct.& eſt ratio: quia offenſa reſpicit rempubl.l. nullus. C.de Iudæis, & R. P. intereſt delicta puniri l.ita vulneratus.ff.ad leg.Aquil.ideoq; ad burſam fiſcalem vtilitas inde proueniens pertinere debet:nec dominus feudi turbari debet ſi interim vtile dominium,quod eſt ſeparatum a ſuo directo permanet apud Principem cõfiſcantem l. ſi poſtulauerit. §.iubet.ff.de adulter.Nec etiam priuatus ſucceſſor. in feudo: qui ſucceſſurus non

eſt niſi

eſt niſi poſt mortẽ delinquentis. Quę ſane rationes arguunt, quod etiã in vita delinquẽtis vtile dominiũ ne dũ fructuũ commoditas in fiſcum tranſeat: quia alinatio neceſſaria eſt: ad l. peto. §. prædictum. ff. de leg. 2. & hãc ſecutus eſt Boer. d. q. 263. Super iſto puncto diſcuſſa cauſa: tandem pronunciatum fuit pro fiſco ſcilicet fructuum commoditatem in vita confiſcati publicandam eſſe, & ſic fuit executum:

Aduerte tamen quod illa ratio quam ſupra inducebam nume. 114. videtur poſſe dilui: quia cum vaſſallus alienat ex cõtractu commoditatem fructuum feudalium, feudum quippe quo ad vtile dominium, & quo ad onus ſeruitij perſonalis erga dominum penes ſe reſidet. Item ad rationem illam, vt ſupra inductam ex Bellam. ſimiliter videtur quod reſponderi poſsit nempe, quia agnatus, ſeu Dominus non principaliter ex condemnatione percipit commodum, ſed in conſequẽtiam, quia vaſſallus condemnatus mutat conditionẽ, bona non retinet, ſed alienat: ideoque non inſpicitur quod in conſequẽtiam talis vtilitas inſurgat l. cũ ex oratione. ff. de excuſ. tut. Bal. in l. quod fauore in 7. opp. C. de legib. not. in l. non omnis. ff. ſi cert. pet.

116 Sexto ex regula negatiua infertur, qđ cum vſusfructus, nec ex contractu nec per vltim. volun. ſit tranſmiſsibilis in aliquam perſonam & amplius finiatur per mediam, vel maximam ipſius fructuarij capitis diminutionem l. ſi vſusfructus, ff. de iure dot. l. corruptionem. C. de vſufr. §. finitur: inſtit. eo. propterea publicatis bonis fructuarij per cõdemnatoriam ex qua paſſus ſit maximam aut mediam capitis diminutionem adeo finitur in eius perſonam ius vſusfructus vt ad proprietatem conuolet nec fiſcus eo viuente poſsit capere fructuum commoditatem: quamuis ſecus foret ſi minimam capitis diminutionem pateretur. vt dixi ſupra nume. 73. Sic diſtinguendo tradidit Alexan. in dicto §. ſi de vectigalibus nume. 51. & in conſil. 116. colum. ſecunda, in ſecundo, & fuit opinio Bald. in d. l. corruptionem, Secutus eſt poſt alios Hier. Gabriel. conſ. 123. nume. 10. & conſil. 184. D. Pancirol. conſil. 181. nume. 11. in primo latiſsime Borgni. Caualcan. in tract. de vſufr. num. 129. Vbi in propoſito inquit maximam pati capitis diminutionem, vel ſaltem mediam, damnatos in metallum condemnatos ad ꝑpetuos carceres, vel ĩ triremibus. Item bannitus qui patriæ hoſtis reputatur, quia impune poteſt offendi ciuitatem amittit ac ideo ius vſusfructus ſecundum eum: poſt alios quos adducit; quod nec recuperant quamuis iſti reſtituti fuiſſent, quia ſemel extinctũ, dicto §. finitur. & l. qui res. §. aream. ff. de ſolu. Iaſ. in puncto in l. ſi is qui pro emptore numero 89. ff de vſucap. Dec. conſil. 261. Iacob. Machel. in patrocin. 29. nume. 27. cum alijs adductis per Borgnin. dict. loco numero 253. Relegati vero non perdunt ius vſusfructus quia ciuitatem non amittunt.

Ideoque ex præmiſsis fuit alias deciſum bannito patre cum publicatione omnium bonorum filios deducere poſſe dotes maternas nulla habita ratione vſusfructus legalis debiti ipſi patri: quia per bannum capitale ex quo impune poterat offendi ius ſuum vſusfructus perdiderit, & ſic ſæpius in Camera iſta fuit executum: quamuis diſſentire videatur Nellus in prima parte, ſecundi tempor. quæſtione 27.

117 Septimo infertur, quod cum vxor matrimonio conſtante nõ ſit domina dotis, & rerum dotalium, ſed earũ dominium, & adminiſtratio ex contractu ad maritum pertineat pro oneribus matrimonij l. 1. ff. de vſucap. pro don. l. doce. C. de rei vend l. pro oneribus, & l. in rebus C. de iure dot.

118 Qua ratione factum extitit, vt pro debito per mulierem matrimonio conſtante abſque mariti interuentu contracto non poſsit fieri executio in rebus dotalibus ad præiudicium viri gl. & ſcriben. in

l.a diuo Pio.§.in vēditione,vbi Alex.nu. 26.& Iaſ.col.fin.ff.de re iud.Guido Papa quæſtione 447.

Ideo publicatis bonis mulieris ex cauſa alicuius delicti commiſsi poſt matrimonium contractum non publicabitur eius dos in præiudicium mariti Bar. in l. ſi quis in tātam col. quarta, Cod.vnde vi.

Circa quam materiam, vt eam reſolutam habeamus: notandum eſt, quod de iure communi ob delictum vxoris dos non publicatur niſi in quinque caſibus de quibus in l.quinque legibus.ff.de bon.dāna. ſalua pro lucro dotali marito actione, vel exceptione, ſiue lucrum ex pacto, aut ex lege deferatur.veluti declarat Bar. ibi ſequuntur Angel. de malefic. in verbo: & eius bona Socin. ſen. conſil. 211. nu. 18.in 4. Roland. de lucro dot. quæſt. 59.Cardin.Alban.conſi.8. num.35.extra autem illos caſus dos non publicatur glo. & Bartol. reprobata ibi opinione Dyni contra quem ſtat cōmunis.Cęphal.conſi. 214. quinimmo, & iure nouo per Auth. bona damnatorum.reperitur modificata diſpoſitio dictæ l.quinq; legibus, vt Cęphal ait d.loco.

Amplius ſi ex ſtatuto bona mulieris publicentur ob aliquod delictum, non tamen,quamuis mulier morte naturali etiā puniatʳ,dos illius publicabiẗ,ſed filijs eius reſeruabitur, prout ex aliquib. deduxit d. Cęphal. d. conſi. 214. Cuius deciſio an iure probata ſit nunc diſcutere non placuit.

119 Ijſdem rationibus publicatis bonis filiæ non præiudicatur patri in dote profectitia, quia ad eum dos pertinet ad no.in l.2.§.quod ſi in patris.ff.ſol.mat.ſic Bar.in d.§.ſi de vectigalibus,in 6.q.Saly.in l.ſi filius.C.de bon.damn.Et eſt veriſsima concluſio:nam ſi filia non poteſt contrahendo præiudicare patri in dote profectitia d.§.quod ſi in patris, & cōſuluerunt Cor. conſ.234.col.2.in 3.Rub.Alex. conſi.28. per totum:igitur multominus delinquendo,Octauian.deciſ.94.nu.7.quibus rationibus idem videtur dicendum in dote aduentitia quo ad ius vſusfructus ex lege patri reſeruatum,ad ea quæ idem Rubeus tradidit conſi.166.

120 Octauo infertur,quod res emphyteuticæ,quæ pro ſui natura in certum perſonarum genus deferuntur:& quę in extraneos tranſponi nequeunt,ſecuta publicatione bonorum non confiſcantur, Bar. d.§.ſi de vectigalibus in 2. q.ſequuntur Imol. Alexan. & Alij Paul. poſt Guliel. in l. ſi quis presbiter. C. de epiſ.& cler.& idem Paul.in l.1.in fine.C.de bon.lib. Alex.conſil.23.nu.10.in 1.& conſi.89. Vtrum emphyteuſis,in 4.Soc.ſen.conſi.266. num.3. Dec.conſ.422.col penul.Ruin. in eodem caſu conſi.23.nu. 33.& in conſi. 25.in 5. vbi optime declarat, & melius in conſ. 117.in 1.Roland. conſ.98. nume. 17.in 2.Boſius in titulo iſto nu.60.Port. Imol. conſ.48.nu.8.

Et nota, quia non confiſcantur etiam quoad fructum commoditatem ſicuti ſenſerunt præcitati Doctores, & in terminis Bal.conſ.284. præmiſsis in 1. Sed contra determinauit Nellus in 1.part.2 temp.q. 24.Reſolutio autē pendet ex ijs quæ ſup. dixi in materia feudalium, & fideicommiſſorum.

Ad quos autem emphyteuſis tranſeat publicatis bonis emphyteutæ ſcribit idē Bald.in præalleg. conſilio Barto.in l.eum qui. ff. de interdic.& releg.& in d. §.ſi de vectigalibus. Ruin. dicto conſ. 117. & dicto conſ. 23. nume. 36.& d. conſ. 25. colum. vltima, Oldrad. conſ. 17. pulcherrime autem Berous conſ. 114. nu. 54. in 1.vbi diſtinguit inter empyteuſim priuati, & eccleſię:& an delictum ſit commiſſum in priuatum vel in eccleſiam etiam vniuerſalē,& fuit diſtinctio Card. in clem.2.in 7.q.de hęret.

121 Nono infertur:ius patronus non tranſibile in perſonam extraneam non etiam eſſe confiſcabile ſic Butr. & Canon. in clem. paſtoralis: de re iudic. Angel. de malefi.in verbo,& eius bona nu 14.& 17. Iul.Clar.in ſua pract.criminal.lib.5.q.78. in 4.col.nil mirum quia fiſcus eſt perſona

extra-

extranea,& in terminis conſuluit Socin iunior conſi.41.in 2.& eſt caſus in l. ſi in libertinum.ff.de bon.lib.

122 Decimo infertur:donata per Principem alicui pro ſe,& deſcendentibus non poſſe infiſcari niſi in vita delinquentis ad tex.in l.ſtatius §.Cornelio. ff. de iure fiſc. Limitando in caſu quando vlterius fuiſſet eorum alienatio prohibita Aegid. Boſ.titulo iſto nu. 59. Sed aduerte, quia in prohibitione de non alienando facta in contractu contra tenuit Hieron. Gabriel.conſi.140.nu.31. cui addo quæ ſupra ſcripſi.nu.97.

123 Vndecimo infertur, quod cum relictum,vel obligatio alimentorum præſtãdorum non egrediatur perſonam alimẽtarij l.cum hi.ff.de tranſactio. l. is cui. ff. de alimentis legatis. Propterea nec in fiſcum per publicationem bonorum tranſibit etiam viuente alimẽtario, ſed apud eum permanebit, quia ſic damnatus eſt capax alimentorum.dicta l.is cui,& l.ſeruis.ff.eod.& l.in metallum. ff. de his quæ pro non ſcript.Et in terminis ita decidit Salic.in l.ſi ademptis.C.de ſent.paſ.Alb. in 3.par.ſtat. quæſt. 11. Nellus in prima parte ſecundi tempor.quæſtio.36. & 48. Boſ.dicto loco nume. 72. Vbi refert ita fuiſſe deciſum:& ſenſit Bald in l. corruptionem ad finem. C. de vſufruc.ſecutus eſt Borgnin.in dicto tract.de vſufru. nu. 238.Vbi tamen poſt Franc.Marc. deciſ. 833.in prima parte.Limitat quando alimenta deberentur ratione vſusfructus nam extincto vſufructu in ea perſona extingueretur quoque ius alimentorũ,quia in vſufructu inerat.

124 Duodecimo ex prædictis infertur an publicatis bonis patris publicetur peculium filij,vel ècontra publicatis bonis filij publicetur peculium: quàm quæſtionem pertractarunt Bar.& Doct.in d.l. ſi finita.§.ſi de vectigalibus,ff.de dam.infe. Iul.Clar.in ſua pract.crim.lib.5.§. fin. q. 78.col. 6.& ſeq. Et ſparſim in varijs locis. Qua in re infraſcriptas colligo concluſiones.

125 Prima concluſio publicatis bonis filijfamil.non publicatur peculium profectitium ſibi a patre conceſſum: Ratio eſt quia ius dominij, & poſſeſsionis reſidet penes patrem.Bar. & communiter Doct. in d.§.ſi de vectigalibus,vbi Alex.nu.50. ampliat poſt Ang.& Imo. in l. ſi filius.ff. de dam.infec.ad caſum quando pater cõceſsiſſet peculinm cum facultate donandi, & diſsipandi, quia in tali conceſsione nõ videretur cogitatum de cauſa delicti, & de hac prima concluſione nemo dubitat Ruin.conſi.24.num.5.in 5.Croctus in l.frater a fratre nu.19. ff. de condi. indebit. Amplia etiam in crimine læſæ maieſt.Gigas in tit. de pœnis committẽ. quęſt. 10.

126 Secunda concluſio, publicatis bonis paternis non publicatur peculium profectitium filiofamil. conceſſum, l. 3. §.ſed vtrum,& ibi glo.Bar.& alij.ff.de minor. Bar.& communiter ſcribentes, in dicto §.ſi de vectigalibus vbi Alexan.num.45. Salic.in l.ſi quis poſthac. §. ſi quid.C.de bon.proſcript.Socin.conſi.121.num. 20. in quarto,Boer.deciſ.7. num. 11. nil mirum, quia nec etiam creditores poſtea contracti per patrem in peculium niti poſſunt gl.& Bal.in l.pe.C.qui bon. ced. poſ.Bart.in l. ſi filius. ff.de damno infect. Alexand. dicto §. ſi de vectigalibus. numero 47.48.

Limita primo in crimine læſę maieſt. Alex.ibi nu.46.Gigas d.loco q.13.

Limita ſecundò, quando bona patris ex tali delicto confiſcarentur ex quo pater amitteret patriam poteſtatẽ, quia in filio facto ſui iuris ceſſat ratio pecul ij l. ſi & ibi no.Iaſ.poſt alios. C.de inoffi. teſta.vnde peculium illud vt reliquum patris patrimonium diiudicaretur ac ideo fiſco cederet Cy.in l.tria onera. ff. de excuſ.tut.Bal.in l.diximus.§.ſi pater. ff.eod. quorum opinionem probauit Alex. d.§. ſi de vectigalibus:reiecta Rom. ſentẽtia, pro qua inducit tex.in l.1.§.ſed & ſi alio. ff.quañ.actio de pecul.ſecutus eſt Boſ.tit. iſto nu.71.Iul.Clar.d.loco.

Sed aduerte,quia Bar. in dicto §. ſi de vectigalibus:expreſſe ſentit oppoſitũ, dũ arguit a patre ad filium , & reſpondet ad tex. in dicto § ſed ſi alio , & idem tenet Gulielm. Cun. in d.§.ſed vtrum. ſecutus eſt Salic.in l ſi quis poſthac.§. ſi quid. C. de bon. proſcript. quam etiam opinionẽ habuit Bal.in l.executorem num. 33. C. de excuſ.rei iud.vbi inquit, quod in tanto mærore infelicitatis paternæ peculiũ reſeruatur filijs loco alimentorum , & idem Bal.& Salic.in l.pe.C.qui bo.ced. poſ.& hæc humanior eſt: variauit tamen Bal.ipſe in l.ſi filius. ff.de his qui ſunt ſui.

127 Tertia eſt concluſio filiofam. condemnato in certa quantitate,& legitima cum eo conteſtato iudicio executio fieri poterit in peculio profectitio,& eſt rõ : quia ex contractu poteſt conueniri filius, vel pater de peculio, etiam , quòd iudicialiter contractus ſit per litis conteſtationẽ. l.3.§.idem ſcribit.ff.de pecul.l.& ſi condemnatus.ff.de noxal.l.ſi filio la 2.ff.ſoluto matrimonio, per quæ iura ſic tradidit Bar.in dicto §.ſi de vectigalibus, colum. penul. in medio , & prope finem ſecutus eſt Alex.ibi nu.49.Bal.in l. ſi filius nu. 1. ff.de his qui ſunt ſui : idem a fortiori in peculio caſtrenſi, vel quaſi, & idem quoque in aduentitio cuius adminiſtrationẽ pater filio conceſsiſſet Bar. ibi Alex. car. pen. col. 4. & fol. vlti. quo caſu executio fieri poterit in proprietate. Et in vſufructu ſicuti explicat Alexand. ibi ſecus autem ſi pater non conceſsiſſet filio adminiſtrationem.

128 Quarta eſt concluſio publicatis bonis filijfamil. non publicatur eius peculium aduentitium etiam quo ad proprietatẽ, quia filius in eo non habet adminiſtrationem:nec poteſt alienando patri præiudicare l.fi.§.filijs autem.C.de bon. quæ lib. igitur nec delinquendo Bar.amplè, in d. §.ſi de vectigalibus in 6.q.cum quo concordant communiter Docto.Alexan. ibi nu.44.Bal.& Salyc.in l.3.C.de bo. dam. Cur.ſenior conſi.59.nu. 12. Ruin.conſi. 117.num.7.& 8.in 1.& conſi. 24.& 25. in 5.Boſ.titu.iſto nu.71.Gabr.conſi.123. nu.9.Octauian.deciſio.94.Capel.Tholoſa.deciſ.120.

Amplia etiam quod pater in eo peculio non haberet adminiſtrationem nec vſumfructum,vel quia nollet: vel quia filius eſſet proprietarius tantum ſicuti eleganter probauit Ruin.dicto conſilio 24. per totum , nam & caſtrenſe non publicaretur,& hanc probarunt Abb.conſilio 66. in ſecundo , Clarus loco prædllegato.

Dubitabilis tamen eſt huiuſmodi ampliatio:nam contrarium ſenſit Bar.in dicto §.ſi de vectigalibus columna quinta, quem ſequuntur Alexan.ibi & plures relati per Boer. dicta deciſione ſeptima, numero 15. & infra vbi refert per bina Areſta ſic fuiſſe iudicatum, quam etiam probauit Crottus in repetit.l. frater a fratre num. 21. ff.de conditione indebiti D. Gigas loco præallegato , quæſtione vndecima,in fine, & in crimine læſæ maieſtatis,Imol. & Alexan. dicto loco , & ita ſeruatur Octauian.d.deciſi.94. licet plures contra teneant: ſane in crimine læſæ maieſtatis admodum ſceleſtiſsimo horum opinio forte præualebit, & indubitanter in terminis. l. quiſquis. C. ad leg. Iul.maieſt.

129 Quinta concluſio publicatis bonis paternis publicatur vſusfructus, quoad fructuum commoditatem patri debitus in aduẽtitijs filiorum Bar.in l.3.§.ſed vtrũ. ff.de minorib.per text.in l.ſi poſtulauerit. §.iubet.ff.de adult.vbi Bar. idem adnotauit,& idem Bar.in l.ſi quis in tantam : ad finem.C.vnde vi.Et idem tenuit Ang.in l.eorum.ff.de dam.infec.

Contra quòd non confiſcetur tenent Bal.& Sali.in l.1.C.de bon.lib.

Tu vero concluſiue diſtinguas: nam aut per confiſcationem,& ſententiam ſuper delicto pater amittit patriam poteſtatem,vt quia ciuitatem, vel libertatem perdiderit §.cũ autem.§.pęnę ſeruus,inſtit.quibus modis ius patrię poteſta. ſol. & his caſibus perdit vſumfructum, & ad

ad proprietatem reddit,l.corruptionem. C.de vſufr.§.finitur inſtit.eo.aut vero nō patitur maximam,vel mediam capitis diminutionem, & ſic poteſtatem patriam non amittit,& tunc vſusfructus commoditas publicabitur ad formam l. vſufructu. ff. ſoluto matrimonio. Sic eleganter diſtinxit Bal.in l.corruptionem nume.7. C.de vſufr.Salicet.in l.ſi quis poſt. C. de bon.proſcript. Alexand. in dicto §. ſi de vectigalibus nume. 45. & 51. cum alijs adductis per Borgnin.Caual.in tract de vſufr.nu.235.& 238. & ſic cenſuit Boer. in deciſione ſeptima,vbi tamen ſubdit,& bene in caſu confiſcationis filium non habentem in bonis, alendum eſſe ex illis fructibus.

Vnde aberraſſe videtur d Gigas in q. 19.ſub titu. de pœnis commit. quatenus poſt Nellum in prima par.2.temp.q. 27. concluſit in ijs caſibus cum pater perdit patriam poteſtatem dimidiam vſusfructus confiſcari ad l. cum oportet, C. de bon.quæ liber.fallitur enim quia licet ſoluta patria poteſtate per emancipationē pater retineat medietatem vſusfructus,d. l.cum oportet:ſecus eſt cum ſoluitur: qa pater paſſus ſit capitis diminutionem maximam, vel mediam, nam vſusfructus tunc in eius perſona extinguitur,vt ſupra dixi.

130 Sexta concluſio publicatis bonis filijfamil.non publicatur eius peculium Caſtrenſe,vel quaſi,l.3. C.de bon. damn. & inde notant Bal.Angel. & Saly. poſt antiquos,Bar.in d. §. ſi de vectigalibus, in 6.q.& Alex.ibi,num.49.vbi de communi,& fuit opinio gl.in l.1.ff.de bon.dam. quam probauit Specu.in tit.de feudis,§. quoniam,in 40. q. ſecutus eſt Boſ. in iſto tit.nu.31.rationem adducunt:quia dominium bonorum Caſtrenſium eſt apud filium de iure ſpeciali contra regulas iuris communis,ſic Ruin.d.conſi.25.nu. 4. in 5.& quia pater mortuo filio occupat bona Caſtrenſia iure peculij, l. 2. ff. de Caſt.pecul. igitur & eo condemnato cū publicatione bonorum, nam quo ad ea ſimilis eſt mortuo,ſic Ruin.d.conſi. 117. nu.7.in 4.& communem dixerunt,& ſecuti ſunt Alex.& Dec.in l.3.§. ſi filius. ff. quod quiſque iur.Pariſ.conſi. 157. num. 36.in 4.Iul. Clarus loco prealle. & huic opinioni iure cogente inhærendum videtur:qa habemus caſum legis: alioquin in contrariam ſententiam eundum foret:quam poſt Iac. de Are. tenuit Rom. in d.§.ſi de vectigalibus,& Ang. in d.l.ſi filius, Nellus in prima par. 2. tempor. q. 25.Florian.in l.alienationes,ff.famil. erc. cum alijs adductis per Boer. d. deciſi. 7. nu.14 quia in Caſtrenſibus filiusfam. pro patrefamil. reputatur.liberè enim de Caſtrenſibus adminiſtrat, & diſponit contrahendo, & teſtando. Item aliàs confiſcatio eſſet inutilis: ideoque ſi caſus de facto accideret fortaſſe hæc pro fiſco præualeret.

Ampliatur communis concluſio, etiā quòd ille condemnatus proprios filios haberet, nam adhuc pater iure peculij Caſtrenſia occuparet, nec de hæredibus filij quærendum eſſet: quia viuens hæredem non habet,l.1.ff.de hæred. vend. ſic Salyc.in d.l.3. & ſequitur Alex. in d.§.ſi de vectigalibus.

Limita prima in crimine læſæ Maieſ. vt ſupra dictum fuit de aduentitio, & tradit Octauian. d. deciſ. 94.d.Gigas d. loco q.12.

Limita ſecundo,quando per condemnationem filius non mutaret ſtatum, ſed bona tantum ſibi adimerentur, nam qa eo caſu peculium non vacat,pater occupare non poſſet: nec impedire executionem in bonis filij.ſic egregiè Bal in d.l.ſi filius. ff. de his qui ſunt ſui. ſecutus eſt Alexan.in d.§.ſi de vectigalibus,fol. pen. col.vlti.& Ruin. d. conſi.117.nume.7.in primo.

Limita tertio,cum per condemnationem filiusfam.plecteretur morte naturali, & publicatione bonorum, nam dato tali caſu fiſcus occuparet, nempe tex. in d. l. 3. locum hēt in filiofam. deportato qui interim viuens perdit iura ciuilia ſic

S 3 egre-

egregiè Bald. in d.l.ſi filius, ff. de his qui ſunt ſui, & fuit de mente Salic. & Alexã. quos ſupra retuli.

Limita quarto, cum aliud ex decretis principum, vel de conſuetudine obtineret.

131 Decimotertio ex præmiſsis infertur, an publicatis bonis alicuius habentis feudalia, & emphyteutica, quæ per publicationem deuoluuntur ad dominũ, an melioramenta tranſeant in fiſcum: ſanè Doctores communiter diſtinguunt, quòd aut feudum deuoluitur ad dominum ſine culpa, & delicto vaſalli puta ex pacto, vel ob finitam generationem, & melioramenta per dominum perſolui debent, aut vero ob culpam, & delictum vaſſalli, puta propter ceſſationem in ſolutione canonis, ob inueſtituram non petitam, ob alienationem factam domino inconſulto, vel ob felloniam commiſſam in dominum ipſum, & in his caſibus melioramenta cedunt domino citra precij ſolutionem, ſic communiter feudiſtæ, in c. 1. §. ſi vaſallus. in tit. hic finitur lex: Iaſ. in l. 1. nu. 26. & in l. 2. nu. 27. C. de iure emphyt. Guido Papa, q. 169. Dec. in Auth. qui rem, num. 14. C. de ſacro ſanc. eccleſ. idem Dec. conſi. 326. in fine, & in conſil. 518. Bald. Angel. Imol. Alexan. & Iaſ. in l. ſenatus, §. Marcellus, ff. de legat. primo, Clarus in §. feudum, q. 88. Quare iuxta communem diſtinctionem melioramenta non infiſcari: quia ob delictum, & culpam ſuam vaſallus perdit feudum, & emphyteuſim ex profeſſo conſuluit Burſat. conſi. 43. nume. 18. in primo, cuius deciſio recta eſt cum erga dominum commiſſa fuit culpa, ſed cum circa tertium deliquit, aliud videtur dicendum, vt eo caſu fiſcus habeat melioramenta, prout haberet quilibet creditor.

132 Quartus principalis effectus eſt: quòd cum publicatio bonorum referatur ad tẽpus condemnationis, idcirco bona, tunc præſentia ipſius condẽnati includit, non autem ad futuras acquiſitiones protenditur, l. ſi tibi mandauero, §. is cuius, & ibi not. ff. mandati, & in l. eius. §. 1. ff. de teſta. & in l. certa forma. C. de iure fiſc. lib. 10. vbi Barto. & alij notant, & in cap. fœlicis, §. verum de pœnis in ſexto, gloſ. & Docto. in l. non ad ea. ff. de condit. & demon. Bart. in l. 1. ff. de bon. damn. & in l. ſi ita, col. 3. ff. de auro, & arg. leg. Bal. in l. etiam ad fi. C. ad leg. Falc. Alex. & Dec. in l. 3. §. illud, ff. quod quiſque iur. Iaſo. in l. ſi ſtipulatus, §. cum ſtipulamur, ff. de verborum obligation. Nellus in prima par. 2. Tempor. quæſtio. 18. 30. & 31. Alexã. conſi. 23. num. 5. & conſi. 75. nume. 15. in primo, Paul. Caſtr. conſilio 56. in primo latiſsime Curt. Sen. conſilio 60. num. 32. Dec. conſi. 438. 442. & 445. & idẽ Dec. conſil. 235. colum. 3. vbi inquit, quòd fideicommiſſum cõditionale purificatum poſt bonorum publicationem non acquiratur fiſco, & idem concludit Bartol. & Socin. conſi. 275. num. 18. Ruin. conſilio 123. volum. 4. vbi ſub numero ſeptimo, intelligit quæſita poſt confiſcatoriam fiſco non deberi etiam quod acquirantur ex cauſa de præterito de quo latius dixi ſupra nu. 84.

133 Ideo hæreditas patris, matris, vel fratris delata bannito poſt publicationem bonorum eidem, nõ fiſco acquiritur. Bal. in l. ſi qua pœna. ff. de his qui ſunt ſui, idẽ Bald. conſilio ſeptimo, ſecundum ea in 2. cum alijs adductis, per Boſium in titu. eodem nume. 27. & ſi bannitus ille eſſet incapax ſuccederent ſequentes in gradu non fiſcus, Pau. Caſt. conſi. 212. omiſſo in ſecundo.

Et idem eſt in legitima: nempe quia patre viuente non eſt realiter filio debita ad l. 1. §. ſi impuberi. ff. de colla bon. ſic Bal. in d. l. ſi qua pœna, Iaſ. d. §. cum ſtipulamur, ſequitur Dec. d. conſi. 438. num. 8. Cur. ſen. d. conſi. 60. vbi in hæreditate patris, legitima & alimentis idem Bald. in l. 1. C. de bon. lib. Mart. Laud. in tracta. de fiſco, quæſtio. 6. Ruin. d. conſi. 123. in 4. Boſ. loco præalle. ſub nu. 17. Rol. Vall. conſi. 97. nu. 5. in 2 D. Menoch. conſi. 77. num. 26.

Et cum ſtatus non mutatur, propoſitio eſt indubitabilis per caſum in d. l. certa forma: ſtatu verò mutato ſolum conſideratur, an ille ſit habilis ad acquirendum de quo dixi in tract. de incapacibus. De his autem bonis bannito poſt bannum quæſitis poterit bannitus diſponere, & ad eius hæredes tranſeunt, nec fiſcus ab illis aufert dixi ſup. in tit. de bannitis, nu. 46. Aduerte tamen, quòd in transfuga, & Rebelle, quia eius bona inuadi poſſunt confiſcatio traheretur etiam ad futura ad l. trãſfugam. ff. de acq rerum do.

134 Sed vtrum publicatio bonorum referatur etiam ad bona poſſeſſa per condemnatum in alio territorio elegans eſt quæſtio pulchra, & vtilis quam pertractat Barto. & Legiſtæ in l. 1. C. de ſumma Trinitate, colum. penul. & vlt. Canon. in cap. poſtulaſti, extra de foro comp. Alber. in 2. par. ſtat. quęſt. 2. Nellus in prima par. 2. Tẽp. quæſtio. 17. Paul. Caſtr. conſi. 319. in primo, Cępola conſi. 27. nume. 37. Marſi. in rep. l. fi. nu. 188. ff. de iuriſdic. omn. iud. Boſ. in ti. noſtro, nu. 62. Clarus loco pręal. col. 15.

Concluſiue autem Barto. diſtinctio eſt communiter recepta: nam interdum iuriſdictiones ſunt ſeparatæ, ſed Burſa fiſcalis in effectu eſt vna: exemplum in ciuitatibus Paduæ, Vincentiæ, Veronæ, Brixiæ, habent enim iuriſdictiones ſeparatas, ſed omnes ſubſunt Sereniſſ. Venetorum Dominio, & in effectu vna eſt Burſa fiſcalis: quia omnia confluũt in ęrarium huius Sereniſſ. Dom. & hoc caſu ſubdiſtingue: quia aut confiſcatio fit de iure communi, ideſt in caſibus in quibus vt ſupra diximus vltra prouiſionem Authen. Bona damnatorum. delinqentium bona poſſunt publicari: (ſic enim Barto. declarauit Caſtrenſ. d. conſil. 319. Alexand. conſil. 31. numero quarto in primo.) & hoc caſu proculdubio infiſcabuntur omnia bona ipſius delinquentis vbique ſita ſub hoc Seren. Dom. ad l. ſi quando. C. de bon. vac. libro. 11. Cępola d. conſi. 17. numero 38. executio tamen tenutarum, & apprehenſionum per iudices, & officiales illius loci, vbi bona ſita ſunt expedietur: ad l. a diuo pio, § primo, cum ſua materia, ff. de re iudic. text. in cap. vrgentis, vbi Felyn. notat. extra de hęret. ſic tamen vt precium bonorum vendendorum deferatur in cameram confiſcantem, vt clare explicat Paul. Caſtr. d. conſil. 319 columna 1.

Hinc deſumpta eſt practica, quam ego ſæpe obſeruari vidi, nam confiſcatoria lata immediate ſcribitur Rectoribus poteſtatibus, & iuſdicentibus aliarum terrarum, quod per officiales, & miniſtros publicos in tenutam apprehẽdi faciant omnia bona de ratione delinquentis exiſtentia in eorum territorio cum illorum deſcriptione, & deſignatione reſcribendo de executiõe cũ trãſmiſſiõe tenutæ: Verũ aduerte: quia in hoc puncto, ꝙ executio fieri debeat per iudices, & cameram illius loci vbi bona ſita ſunt, ſenſit Bar. in d. l. 1. col. pe. Nellus itidem loco præall. Bal. cõſil. 341. ſuper. primo in quarto, prior practica apud nos ſeruatur.

Quandoq; vero confiſcatio fit ſecundũ leges ſpeciales illius Regni R. P. aut Ducatus, quę ſunt vniuerſales in toto Regno, & Dominio, & primo caſu idẽ dic, vt ſupra: quia conſtitutiones illæ habentur pro iure communi in toto illo dominio, ſic Nellus loco præall. & in terminis Rol. conſi. 21 nu. 22. in quarto.

135 Vbi inquit, quod ſtatutum dicitur ius commune in patria: ſicuti Abbas traddidit in c. fi. nu. 24. extra de foro compe. Berous conſ. 50. nu. 31. in primo Port. conſi. 48. nu. quinto.

136 Ego vero addo ꝙ ſtatutum loci dominantis reputatur ius commune in ciuitatibus, & locis ſubditis veluti in terminis tradiderunt Rom. in conſi. 128. Soc. ſen. conſi. 81 in primo Socin. iunior conſil. 2. nu. 31. in primo, Craue. conſi. 11. num. 12. Port. conſi. 163. nu. 16.

137 Quandoq; vero, & tertio publicatio fieri cõtingit per legem ſpecialem vnius ciuitatis, puta quia in ciuitate Paduæ

extaret ſtatutum, quòd adulter plecteretur pœna publicationis omnium, vel partis bonorum: nam ſententia confiſcatoria ex vi huius particularis ſtatuti non protenderetur ad bona ſita in alijs territorijs ad l fi. ff. de iuriſd. omn. iudic. cap. vt animarum, de conſtitut. in 6 & per tex. in l. 1 ff. de tutor. & curator. & in l. neque. C. qui dare tutor. Nellus loco præcitato, & in ſpecie Alexand. dicto conſi. 31. numero quarto, in primo. Boſius in titulo iſto. numero 62. nam & bannitus de territorio Patauino tutus habitat in alijs territorijs contra tamen in puncto ſenſiſſe videtur Iul. Clar. lib. quinto, §. fina. quæſt. 78.

138 Interdum verò iuriſdictiones, & Burſæ fiſcales ſunt omnino ſeparatæ, & adhuc ſubdiſtingue, aut confiſcatio fit in caſibus iure communi permiſsis, & omnia vbique publicata cenſentur, & fiſcus cuiuſque loci capiet bona ſita ſub ſua iuriſdictione hic iure confiſcationis ille iure occupationis vti vacantia, nec eſt locus iuri accreſcendi inter fiſcos omnino ſeparatos, Bal. in l. ex facto. ff. de hæred. inſtitu. vnde confiſcatis bonis pro crimine læſæ Maieſt. habentis bona ſub hoc Sereniſſ. Dom. & in ſtatu Mediolani, vterque fiſcus inuadet bona exiſtentia ſub ſua iuriſdictione. Bar. in d. l. 1. Alexand. dicto conſi. 31. in primo. Are. conſi. 10. colum. vlt. Angel. de Malef. in glo. & eius bona publicamus. numero 5. & late Auguſt. ad eum, & ad hoc videtur caſus in cap. cum ſecundum de hæretic. & in cap. fœlicis de pœnis in 6. & eſt communis ſententia. Afflictus in cap. 1. §. denique. nu. 35. in titu. quæ fuit prima cap. idem Afflictus deciſio. 282. num. 16. Boſ. in titu. quæ ſint Regal. numero 15. Rolan. conſilio 78. num. 15. in 2. & conſi. 75. num. 8. in 3. Burſat. conſi. 43. nume. 14. a quibus non diſſenſit D. Menoch. conſi. 147. num. 54. in ſecundo, & capiet ille fiſcus bona vti vacantia. ſicuti Bal. docuit in l 1. colu. vlt. C. de ſumm. Trin. & ab eo ſumpſerat Andr. ab eccleſ. inter conſilia feudalia diuerſorum. conſi. 58. col. 3. & ſubſcribentes ad eum quos retulit Rolan. d. conſilio 21. col. 3. & 4.

Sed hic ſubſiſtendum eſt: nam ſi confiſcatio præſupponatur facta pro delicto pro quo delinquens vbique puniri poterat, & cum auctoritate ſuperioris vbique iuriſdictionem habentis veluti pro crimine hereſis, quod eſt delictum eccleſiaſticum, tunc vera eſt Bart. ſententia: nam fiſcus vbi bona ſita ſunt illa capiet, & ea ſnīa ius faciet apud omnes, ſic ſenſit Ioā. And. in c. cum ſecundum: de hæret. in 6. & Nellus d. loco, ſi autem confiſcatio facta fuerit pro crimine ſeculari, & tunc non ſatis conuenire, nec in practica adaptari poſſe videtur, quòd per ſententiam latam ab Imperat. aut Sereniſſ. Hiſpan. Rege bona delinquentis exiſtentia ſub hoc Sereniſs. Dominio publicentur, & per fiſcum huius Sereniſs. Dominij occupentur, cum quo ad hæc bona penitus deficiat iuriſdictio confiſcantis, ideoque non publicari firmarunt Pau. Caſt. dicto conſi. 319. colum. 2. in primo, Anto. But. conſi. 62. & explicite Ludouic. Bologn. conſi. 35. cuius opinionis fuit etiam Nellus in loco præcitato. Affl. in c. Domino Guerram. § nunc venio. nu. 8. in tit. Hic finitur lex, nil mirum: quia publicare bona iuriſdictionis eſt Corn. conſi. 333. nu. 26. in primo. Menoch. conſi. 147. nume. 54 nec verum eſt, quod fiſcus alterius Regni, vel iuriſdictionis vbi damnatus bona habet illa occupet vti vacantia: nam non vacant: cum ille ſic damnatus capax ſit bonorum in ea prouincia, & præterea bannum non operatur effectus ſuos extra territorium iuſdicentis: ſicuti de his ampliſsimè ſcripſi in titulo de bannitis, nec etiam placet Bald. diſtinctio in dicta l. prima colum. vlti. C. de ſumma Trinitate, in primo capite, dum concludit, quod ſi damnatus, & confiſcatus factus ſit ſeruus pœnæ per mortem naturalem, vel per ſententiam deportationis, aut dānationis in metallū eo caſu fiſcus extraneus capiat bona vti vacantia;

cantia: quia ille inhabilis ſit bona retinere: nam reſpondetur, Quod Reo naturaliter mortuo per ſententiam condemnatoriam, ſuccedunt hæredes ab inteſtato in eius bonis non confiſcatis, & quæ in alia prouincia ſunt: ideoque vacantia non ſunt. Cum autem Reus deportatur, aut in metallum damnatur: non amittit hodie libertatem, nec pœnæ ſeruus efficitur. Authent. ſed hodie, & in corpore, vnde ſumitur. Cod. de donatio. inter virum: quamobrem contra Barto. & Bald. abſolute concludo bona alienæ iuriſdictionis non infiſcari, & ſic ſenſit clare Paul. Caſtren. dict. conſi. 319.

Interdum vero confiſcatio fieri cõtingit ſecundum decreta, & leges vnius Regni, vel Dominij, & eo caſu indubitanter non extenditur ad bona ſita ſub alio Dominio, per reg. d. l. fina. ff. de iuriſdict. omnium iudic. & in dicto cap. vt animarum, & eſt communis concluſio. Paul Caſtren. dicto conſilio 319. & conſi. 209. in ſecundo. Alexand. conſilio decimoſexto, per totum, & d. conſi. 31. in primo. Dec. in l. 1. nume. 20. Cod. vnde vir. Clarus loco iam allegato.

139 Quæ vero ſub eo Dominio ſunt, omnia infiſcantur, adeo vt vaſſalli capiant, quæ ſub terris infeudatis reperiuntur, quamuis per officiales maioris domini confiſcatio facta fuerit: ſic in ſpecie Roland. dicto conſilio 21. numero 20. poſt Brun. conſilio 31. columna tertia. Natta conſilio 580. numero 14. Andr. ab Eccl. dict. conſilio 58. & idem ante eos Crauetta conſilio 128. & Afflict. deciſio. 282. & eſt ratio: quia fiſcus vaſſallorum idem iuris habet, quod fiſcus principis veluti in illius locum ſubrogatus. ſic pulchre tradidit Natta conſilio 346. quem ſubſequitur Roland. ſub numero vigeſimotertio, declara, & limita, vt dixi in prima parte. nu. 94.

140 Notandum tamen & obſeruandum eſt: quia nunquam fit apprehenſio bonorum ſub prætextu confiſcationis: niſi præceſſerit ſententia confiſcatoria, aut declaratoria criminis commiſſi lata per iudicem competentem, vt eſt caſus in ca. cum ſecundum, de hære. in 6. & inde colligit Ancharan. in 2. notab. latius dixi ſupra in tit. de crimin. quæ mor. non exting. nu. 8. & ibi ſcriptis adde quod idem firmarunt Curtius ſen. conſi. 59 nu. 6. Marſil. in ſua practica in §. aggredior. nu. 105. Boſius in tit. de hæret. nu. 6. Rolan. conſi. 8. nu. 7. in tertio.

141 Sed iterum cõgrue dubitatur de duobus, primo quid in bonis mobilibus, & nominibus debitorum exiſtentibus extra locum, & iuriſdictionem cõfiſcãtis. Quo ad mobilia: Bald. in l. mercatores. C. de commerc. dixit attendendum eſſe locũ domicilij ipſius condemnati: quia mobilia concernunt perſonã illius cuius ſunt: Immobilia vero cõcernunt territorium: & dictum Bal. approbat Alexand. d. cõſ. 31. nu. 11. in 1. & conſi. 19. nu. 7. in ſexto, vbi tamen limitat poſt Saly. in l. 1. col. pe. C. de ſum. Trin. niſi appareret ex deſtinatione patrisfamilias, qđ ibi ꝑpetuo eſſent manſura, quam limitationẽ plenius cõfirmat Alex. d. conſ. 31. nu. 15. Brun. de ſtat. exclud. in 8. artic. nu. 131. & fuit dictum eiuſdem Bal. in conſi. 341. in 4 & eſt cõis declaratio. Tiraquell. de iure primig. q. 48. In practica tamen opinio hæc non fuit recepta: quia fiſcus loci vbi bona ſunt illa capit, ſic Clarus d. libro 5. §. fi. quæſtio. 73. verſic. ſed hic quæro: ſequitur Burſat. conſi 43. nu 13. & indubitanter fiſcus. Fiſcus domini confiſcantis occupat mobilia. & mercaturas, q̃ ibi ſunt. Afflictus dicto §. denique. nume. trigeſimoquinto, & in cap. primo in 10 nota numero ſecundo, in ti. de pace tenen.

Ad illud tamen dictum Bal. quod mobilia ſequantur perſonam, immobilia verò territorium, adde Old. conſ 17. & quę ſupra ſcripſi in prima par nu. 83.

142 Quòd vero attinet ad nomina debitorum. Bald. & Ang. poſt Pet. in l. ex facto. ff. de hæred. inſtitu. ſentiunt attendendum eſſe domicilium debitoris, non autem creditoris, & idẽ conſulendo reſpondit

dit Paul.d.conſ.319.in primo,vbi determinat confiſcatis bonis delinquentis in ciuitate Florentiæ,non pertinere ad fiſcũ illius ciuitatis nomen debitoris alterius iuriſdictionis, & idem firmat Aretin. conſi.10.per totum, & maxime in vltim. col.per text. in l. Titium, & Meuium.§. tutores.ff.de admin.tut.vbi concludit publicatis bonis cuiuſdam in ciuitate Ferrarię publicari ius annuæ pręſtationis ſibi debitę in ea ciuitate per debitorem ibi commorantem, quamuis pro fundis ſitis in Agro Bononienſi.

Contra vero, quòd immo attendatur perſona creditoris, & eius domicilium, conſequenter fiſcus loci creditoris ſenſerunt Oldrad. d. conſi. 17. quem ſequitur Ioan.Andr. in addit. ad Specul. in titulo de feudis.§. quoniam. quæſtio.40.Iacob. a S.Georg.in tract.de Roidis.nume. 19. Tiraquell.de iure primigen.quæſtio. 49. ideo Alexand.dicto conſi. 31. in primo, quod eſt duplicatum conſi. 111.in quarto, conſultus in puncto cum bona vaccãt vter fiſcus capiat nomina debitorum: reſpon.contemplandam eſſe perſonam creditoris: & fiſcum domicilij creditoris, adducunt: quia perſonales actiones cohærent oſſibus creditorum ad l.quis ergo caſus.ff.de pecul.& in l. tertia. ff. pro ſoc. reperio, quòd Bartol. Socin.conſilio 175.in 2.Conſultus in caſu,quo, vnus inſtitutus fuerat in bonis, & iuribus exiſtentibus in ciuitate Mutinæ, alius vero in ciuitate Centi concludit actiones, & nomina debitorum cenſeri eius loci in quo debitor, ac debitum exigi poteſt ratione contractus, vel deſtinatæ ſolutionis adducit text. in dicta lege. Titium, & Meuium.§. tutores, & quæ not. Bald. & Angelus in dicta lege ex facto.Lapp.in allegat.91. quidam Nicolaus,& idem conſilium reperitur in ordine 101.in primo, & iſta tertia opinio, quã originaliter habuit Lapp. Nomina debitorum eius loci cenſeri vbi de iure, & de facto exigi poſſunt:communiter tenetur. Baldus conſilio 357. nulla mulier. columna fina. in primo. Salycet. in dicta lege prima,columna vltima.verſic.ſi autem eſſent iura. C. de ſumma Trinitate. Roman.in l.ſi conſtante. §. fina. ff. ſoluto matrimonio. Alexand.conſ.16.col.vlt.in primo.Marian.ſen.conſ.36.col. 5. in primo.Stephan.Beltrand.conſi. 74. col. vlt. in 2.Alber.Brun.de ſtat.exclud.in 8.articulo.nu. 134. & d. Tiraquell. de retract. lignag.§.36.gl.3.nu.15.16.& 17.

Et ad illam rationem, quod actiones perſonales inhærent oſſibus creditoris, reſponderi poteſt, quòd ſimiliter è contra inhęrent perſonę debitoris,nec illius perſonam egrediũtur.l.ſi vnus.§.ante omnia ff.de pact.l.fina. §. fin.ff.de contrahen. empt.notatur in l.1.§.ſi hæres. ff. ad Trebell.Effectum autem in omni materia potius intuendum eſſe l. pen. § docere.ff.ne quis eum qui l. 1. §. hæc verba. ff. ne vis fiat,& l.debitor.ff.de verbor.ſign.& idcirco ſpectandum potius eſſe locum vbi actiones ipſæ exerceri, & ad effectus deduci poſſunt: quam locum perſonæ creditoris vbi inutiliter competunt.

143 Alia eſt quæſtio: quid in actionibus paſſiuis: Petr.& Bal.in d.l. ex facto. ff.de hæred. inſt.concludunt quemlibet fiſcum teneri pro ære alieno contracto in ſuo territorio: ad exemplum duorum tutorũ ĩter quos diuiſa ſit adminiſtratio per certa territoria,nam quilibet agit,& conuenitur pro negotijs,& rebus ſui territorij. l.inter tutores.ff.de admin.tut. l. quęro ff. de ſolution. ad hoc etiam text. in l. hinc quæritur.§ poteſt.ff.de pecul & in l.ſi certarum.ff.de teſt.mil.

144 Ideoque ſucceſſor in feudalibus tenetur ad debita contracta occaſione feudalium,ſucceſſor vero in allodialibus ad debita illorum occaſione, ſic determinarũt Andr. Iſern. in cap. 1. an agn.vel fil.quem ſequuntur alij.Brun.conſi. 104. iſta Mag. de ſtatut.exclud.in 11.artic.nu. 69. Grãmat.deciſ.105.Illu.Marchioniſſa. nume. 47.& opin.Petri & Bald.ſequuntur Auguſt. ad Angel. in verbo: & eius bona publicamus. numero nono. Clar. d.

loco

loco.q.78.vbi tamen dicunt:ſi bona vnius territorij non ſufficiāt ſupleatur de bonis alterius territorij.

Contra tamen decidunt Alexan.d.cōſi. 31. nu. 16. in primo. Iacobin. in tract.de Roidis.nu.26.Tiraquel.de iure primoge. q.35.nu.31.vbi concludunt patrimonium totum eſſe æſtimandum, & quemlibet fiſcum teneri pro rata patrimonij ad ſatiſfactionem creditorum, ad tex. in l. ſi pro rata.ff.de Religioſ.& ff. ad leg. Falcid.l.ſi vir vxori: ad hoc inducunt deciſionē Gulielm.Cuma.in dict.l.hinc quæritur.§.poteſt: vbi ita determinat in duobus ſuccedentibus ex diſpoſitione ſtatuti: Altero in bonis paternis: altero verò in bonis maternis;& idem Gul.in l.ſecunda. ff.de cap. dimin.& horum opinio verior eſt, quam etiam habuit Imol. in d.l.ex facto, ſecundum eam reſpondit Vldra. Zaſius conſil. 17.col.vltim.in 2.

Ad contraria autem facilis eſt reſponſ. nam ad textus in d.l. inter tutores reſpondetur, id ſtatutum fuiſſe ratione commodioris adminiſtrationis,ne unus tutor implicet ſe in negocijs alterius. non tamen propterea præiudicatur creditoribus,immo adhuc creditor conuentus a tutore vnius prouinciæ poterit opponere compenſationem de eo, quod ſibi debetur ex adminiſtratione alterius contutoris, vt dicunt iura illa,& tradit Alexan.d. conſ.32. col.vltima. item quo ad commodum burſale nihil intereſt tutorum, vt fiat bonorū ſeparatio, text.verò in l.hinc quæritur, §. poteſt, loquitur in perſona habente duo peculia diuerſarum perſonarum: Itē text. in l.qui certarum,ff.de teſta.mili.ſimiliter loquitur in milite habente duo patrimonia Caſtrenſe, & Paganaticum,quod iura permittunt fauore militari, deciſio vero Andreæ de Iſer. & ſequacium eadem ratione procedit: nam feudalia habent naturā omnino ſeparatam ab Allodialibus c.1.de ſuc.feudi.

145 Ex præmiſsis autem inferri poteſt ad deciſionem alterius quæſtionis, quid in clerico poſsidente bona temporalia, ac bona intuitu Eccleſiæ quæſita, an lata cōfiſcatoria vel per Epiſcopum,vel per Domi. temporalem in caſibus iure conceſsis ad quem fiſcum bona ipſa pertineant, quam quæſtionem diſcutit Oldr. d. conſi. 17.& D.Menoch. conſil. 223. ego autem latius ſcripſi in prima par. nume. 105. & 106.

146 Quintus principalis effectus eſt, quod cum bonorum publicatio referatur ad bona præſentia, proinde non trahitur ad ea quæ in præteritum erant in bonis condemnati, verum quia materia iſta ampla eſt, & vtilis, & diligenter attendenda, ideo eam diuido in duas principales conſiderationes. Prima eſt cum alienatio facta fuit titulo reuocabili. Secunda autem quando titulò non reuocabili, & eſt materia diſcuſſa in l. poſt contractum. ff. de donatio.& in l.ſi quis poſt, C. de bon. proſcript.

In primo autem caſu tres particulares caſus ſunt conſiderandi, de quibus ſtatim dicam,in quibus regulam cōſtituo: quòd vbicumque alienata titulo pro ſui natura irreuocabili ex aliquibus cauſis per fiſcum poſſunt reuocari,vt mox dicemus, ex eiſdem poterunt quoque reuocari alienata titulo reuocabili, & eſt concluſio Paul. Caſtr.& aliorum, in d.l.poſt contractum, col.vlt.ff.de donat.& tetigit Boſ. in tit.de publ. bon. nume. 52. & ratio eſt euidens, quia non debent eſſe maioris efficaciæ quæ titulo infirmiori ſuſtinentur, quam quæ titulo validiori.

147 Primus itaque caſus erit in donatis cauſa mortis: nam conſtat donationem cauſa mortis pro ſui natura eſſe reuocabilem: & in his ſiquidem contingat bona donatoris publicari, diſtinguendum eſt, quòd aut donator pœna capitali afficitur cum publicatione bonorum, & hoc caſu non ſolum donatio non confirmatur donatoris morte, ſed infirmatur vti imperfecta, & bona in fiſcum tranſeunt, caſus eſt in l.ſi aliquis, ff. de donat.cauſ.mor.& ibi not. Paul. Caſtr. vbi amplius voluit, quòd etiam non ſecuta publicatione bonorum,

norum, talis donatio reuocetur, & idem eſt ſi bona donatoris per delictum confiſcata fuerint, licet Reus capitaliter mortuus non fuerit,& ratio eſt: quia donatio cauſa mortis eſt ſpecies vltimæ voluntatis: Vltima vero voluntas reuocatur per condemnationem ex qua quis ciuitatem, libertatem, aut vitam amittat, l.eius qui, §. primo, ff. de teſtament. & in ſpecie ſic tradidit Barto.in d.l.poſt contractum.colum.3.& clarius idem Paul.Caſtr.colum. vltim. Pichus num.33.& ſenſit Boſ. in tit. de publ. bon. num. 32. Natta conſi. 549. num.12.

Sed contra quod donatio cauſa mortis non infirmetur, niſi per ſententiam capitalem, aut per delictum pro quo poſt illius mortem bona publicentur videtur caſus apertus in d.l.ſi aliquis,& in l.cum hic ſtatus,§.ſi maritus vxori,ff.de donat. inter virum,in quibus terminis iura illa loquũtur,non autem cum quis patitur deportationis pœnam, per text.apertum in l.ſed ſi mors, §. 1.ff eod.de donat.inter virum, nec mirum videri debet, quòd facilius reuocetur teſtamentum, quam donatio cauſa mortis cum ea participet de natura contractus: quia fieri debet a præſente, præſenti, & in pleriſque differt ab vltim. volunta. ad notata in l 2 ff. de legatis primo, nec placet quorundam reſponſio, quod ille text.in dicta l.ſed ſi mors, §.primo, loquatur in donatione coniugum, quæ differt a donatione cauſa mortis, ad ea quæ Iaſon. ſcribit in l. ſi ſtipulatus, §. cum ſtipulamur. num. ſexto, ff.de verbo. obligatio. quia tex. ille loquitur in donatione cauſa mortis facta a coniuge coniugi.

148 Secundus caſus conſiderabilis eſt: in donatione inter coniuges, in qua diſtinguitur, quod aut donator tale commiſit crimen, pro quo poſt eius mortem quæri poteſt, & bona publicari, & eo caſu donatio infirmetur ad fiſci commodum, hic eſt caſus in dicta lege cum hic ſtatus, § ſi maritus vxori. intellige etiam quod non metu futuri criminis donauerit, in quibus terminis loquitur text. ille, aut vero commiſit tale crimen pro quo viuens dãnatus fuit, ſiquidem capitaliter; confirmatur donatio, ſi vero deportatus fuit, in pendenti eſt, nam ſi maritus non reuocauerit habet vxor. ſi vero viuens reuocauerit capit fiſcus poſt illius mortem, hic eſt caſus in l.res vxoris, C. de donatio.inter virum, & in d.l.ſed ſi mors, §. primo, & ſic communiter diſtinguitur per glo. & Docto. in d. l. res vxoris, per Bartol. & Docto. in d. l. poſt contractum, colum. tertia, Pichus ibi.num. 31. Boſius in titu. de public. bon. num.35. 36. & 52.Salyc. in d. l. ſi quis poſt. colum. 3. C. de bon. proſcript. vbi de ratione diuerſitatis, inter hanc, & inter don. cau. mor. & cum ſecundum tempora noſtra fiſcus non capiat bona quæſita per bannitum confiſcatum, poſt bannum, ſicuti dixi in tractatu de bannitis.num.46.cautela eſt, vt maritus conſulte agens futura aduerſa timens donet vxori: quia ad ſui commodum ſi contingat bona ſua publicari poterit donationem reuocare, & bona illa ſibi habere, ſic pro cautela tradidit Bald. in l. executorem, colum. nona, verſic. quæro quidam. C. de execut. rei iud. ſequuntur Paul. & Roman. in dict. l. poſt contractum. Iaſo. in dicto §. cum ſtipulamur. Natta in dicto conſil. 549. colum. vltima.

Hæc autem diſtinctio communis eſt ad donationes collatas a parentibus in filios, quæ ab initio inualidæ ſint: nam hę procedunt a pari cum donationibus coniugum, l.penulti. C.de donatio.inter virum: ſic gloſſ.in dicta l.ſi quis poſt. §. primo, quam ſequitur Salycet. ibi Imol. & Pichus in dict.l. poſt contractum ſub nu. 33.& conſuluit Sigiſmund. Lofred.conſ. 9.nu.6.

149 Tertius caſus conſiderabilis eſt in donatione inter viuos reuocabili per ſuperuenientiam liberorum ad l. ſi vnquam. C. de reuoc. don. de qua materia ſcripſit Boſius in titul. de publ. bon. num. 37. & 38. & Doctores in varijs locis, & breuiter

ter reſolutio eſt: quòd aut Reus fuit condemnatus pœna relegationis cum confiſcatione bonorum puta ex forma ſtatuti, & tunc per ſuperuenientiam filiorum reuocatur donatio ad commodum donatoris, nec confiſcatio trahitur ad acquiſitionem iſtam ex cauſa ſubſequenti: aut vero Reus condemnatur pœna deportationis cum confiſcatione bonorum, & tunc aut filij ſunt concepti, & nati poſt deportationem, & per eorum natiuitatem non videtur reuocari donatio: aut vero ſunt cõcepti ante deportationem, & videtur per eorum natiuitatem poſſe reuocari, vt eſt caſus in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebellia. per quem textum ſic plerique concludunt.

Alij vero contra, quòd immo etiam quòd ſint concepti poſt deportationem reuocetur donatio: ſic ſanè ſenſit Bartol. in l. prima. ff. de bon. damn. Boſius dicto loco, & ratio eſt: quia filiorum intereſt donationem reuocari: quia & ipſi portionem habituri ſunt: vnde a ceſſante ratione eorum, ſi nihil habituri eſſent, donatio non reuocaretur, ſic in terminis dicti §. ex facto, late ſcripſit Bart. Soci. conſi. 275. nu. 15. & 16. in 2.

Sed hic diligenter aduertendum eſſe cenſeo: nam D. Boſius præſupponit donatione reuocata bona ad fiſcum pertinere, quaſi quod a principio ſibi donata fuerint ſub tacita conditione, ſi filios non ſuſceperit: quam quidem conditionem fiſci cõmodum operari præſupponit allegando not. in l. ſi marito in principio, ff. ſoluto matrimo. & in l. 3. §. illud. ff. quod quiſque iur.

Quæ ſane ratio nihil concludit: nam conſtat ex donatione dominium & poſſeſsionem rei donatæ in donatarium trãſlatum fuiſſe, idcirco huiuſmodi bona in confiſcationem non veniunt cum pro ſui natura ad præſentia tantum referatur: nec tacita illa conditio operatur, vt ſecuta reuocatione per natiuitatem filiorum poſt publicationem bona illa reincidant in fiſcum, vt eſt caſus in dicta l. res vxoris. Et in d. l. ſed ſi mors. §. 1. nempe conſtat donationes inter coniuges tacitam in ſui initio habere conditionem: niſi contraria voluntate reuocentur: Quamobrem dicẽdum eſt, vel donationes reuocari ad commodum donatoris pro vt in terminis d. l. res vxoris, & d. l. ſed ſi mors. vel poteſt dici per natiuitatem filiorum poſt deportationem conceptorum donationes non reuocari, quia deportati amittunt ea quæ ſunt iuris ciuilis l. prima & ibi not. C. de hæred inſtituen. reuocatio autem donationis ob ſupernaſcentiam filiorum fit ex auctoritate iuris ciuilis dicta l. ſi vnquam: ad hæc etiam tex. in dicta l. ex facto. §. ex facto: nam ſi per eorum natiuitatem non expirat expreſſa conditio, ſi ſine filijs, multominus igitur tacita conditio a lege in contractu donationis ſubintellecta: & iſta magis placet: inutilis tamen eſt præſens diſputatio: quia hodie deportationis pœna non eſt in vſu & banniti noſtri temporis non amittunt iura ciuilia communia, ſicuti dixi ſupra de deportatis & de bannitis.

150 Sed adhuc ſupereſt notab. difficultas an natis, vel conceptis filijs ante condemnationem cum publicatione bonorum, fiſcus poſsit bona donata inuadere: etiam quod donator expreſſe non reuocauerit donationem: Pro negatiua facit ratio: quia donatio non reuocatur niſi accedente declaratione donatoris Ripa dict. l. ſi vnquam quæſt. 41. Item tale ius reuocandi non tranſit ad hæredes Ripa poſt plures ibi quæſt. 42. igitur nec in fiſcum qui minus iuris habet quam hęres.

Contra facit: quia per natiuitatem filiorum donatio ipſo iure reuocatur adeo vt dominium retro acquiratur donatori Ripa in d. l. q. 45.

151 Secundo quia creditores donatoris ſuper rebus donatis inuito donatore poſſunt actiones ſuas ex vi retranslati dominij exercere, ſicut etiam in bonis debitis filio pro legitima, quia ipſo iure debetur

poſſunt

poſſunt creditores filij abſq; aliqua eius declaratione actiones ſuas intendere, ſicuti late probauit Excell. Nenoch.conſi. 77. per totum: & hanc in donatione reuocabili probauit Boſius dicto loco. Sed pro priori opinione ſtat Angel.doctrina in l.ſi filius,C.de bon.dam.vbi in donatis filio, vel vxori reuocabiliter, vel per patrem conceſſis filio in peculium determinat confiſcationem non operari, idque lege inductum fuiſſe, quia confiſcatio eſt odioſa: Néc deciſio illa D.Menoch. tuta videtur. Quia legitima & illius ſupplementum debetur filio commutabiliter non incommutabiliter. Bald.in l.ſcimus in princip.C.de inoffic.teſt. Corne.conſ. 286.nu.8.in 4.

Secundo autem caſu principali: Cum alienatio facta fuit titulo irreuocabili: quinque diuerſa tempora ſunt conſiderāda pro vt Barto. & Doctores aduerterūt in dicta l.poſt contractum. Primum tempus eſt: ante delictum commiſſum. Secūdum, poſt delictum commiſſum, ante tamen accuſationem. Tertium poſt accuſationem ante tamen litis conteſtationē: Quartum poſt accuſationem & litis conteſtationem ante ſententiam. Quintum poſt ſententiam condemnatoriam. Doctrina autem Barto. communiter recipitur per Doctores ibi, per Bald. Salycet. & alios in d.l.ſi quis poſt.C. de bon.proſcript.præclare Dec.conſi. 235.Ego autē circa titulos alienationum addo, quod aut alienatio fit titulo oneroſo aut titulo lucratiuo.

152 In primo tempore: Regula affirmatiua eſt: alienationes factas quocunque titulo ante crimen commiſſum valere, ſiue in coniunctas, ſiue in alias perſonas, ſiue crimen poſtea perpetratum etiam eſſet de grauioribus puta læſæ maieſtatis l. fin. ad leg.Iul. maieſt. dicta l. ſi quis poſt vbi Bald.not.& l.donationes.§.fina.ff. de donatiōn.tradit de Ancharan. conſi. 251.ex his, Alexand.conſi.83.columna tertia,in tertio,Dec.dicto conſ.235. columna prima; nam & a pari alienata per debitorē fiſcalem ante contractationem cum fiſco reuocari nequeunt l.ſi debitor.C. de priuileg.fiſc.& lege prima, C.de iure fiſc.libro decimo.

153 Hæc autem cōcluſio, ſane intelligitur: niſi alienatio facta ſit in fraudem fiſci, ꝑpter futurum crimen: nam reuocabitur, dicta l.ſi aliquis. ff. de donation.cau.mor. l. in fraudem in principio, & l. aufertur. §.primo.ff.titulo noſtro, Barto. & alij in dicta l.poſt contractum declarando tamē quando crimen eſſet tale ex quo ſequeretur publicatio bonorum alias non reuocaretur vt declarat, & bene Paul.Caſtr. in dicta l.poſt contractū.columna prima. Et licet Salycet.in l.ſi quis poſthac. C.de bon.proſcrip.fuerit opinionis, quod alienatio facta ante crimen cōtractum licet animo fraudandi fiſcum reuocari nō poſſit, quia ante maleficium nulla erat contracta obligatio cum fiſco,& quia qui cū tali contrahit, cui contrahere interdictū non eſt, decipi non debet: attamen eius opinio communiter per Doctores reijcitur, vt probat Pich. in d.l.poſt contractū ſub nu.11.& 12.& ratio eſt.

154 Quia alienatio etiam facta in fraudē futurorum creditorum reuocatur l. ait prætor.§. ita demum vbi Barto pulchre not.ff.quæ in frau cred glo.& Bald.in authen. ſed iam neceſſe C. de donat. ante nupt.& idem Bald. in rubr. C. de reuoc. his quæ in fraud.cred.nu.5. & per Scrib. in §. item ſi quis in fraudem inſtitu. de action. & licet fiſcus ſit creditor ex cauſa lucratiua attamen non eſt voluntaria & liberalis, ſed neceſſaria, & obligatoria proueniens ex legis diſpoſitione ex cauſa delicti, & iſta opinio ratione fouetur vt ſic homines deterreantur,& a delictis abſtineant, vnde ad contraria facilis eſt ſolutio: nam ad primum fuit reſponſum.

Ad ſecundum reſpondetur non ſimpliciter alienationes factas ante delictum reuocari, ſed quæ in fraudem fiſci pœnæ metu factæ fuerunt, fraus autem in propoſito euincitur ex veris, vel ex præſumptis probationibus. Qua in re Barto. in d.l.

poſt

poſt contractum elegantem tradidit doctrinam, diſcurrendo ſex coniecturas ex quibus fraus conuinci poſsit, quas ſigillatim & breuiter percurrentes; a quibus nō diſcedit Bald.in d.l.ſi quis poſthàc.

155 Præmittendo tamen primo, quod dictæ coniecturæ, vel earum aliquæ nō ſufficiunt niſi tempore alienationis ſuberat cauſa propter quam maleficium fuerit perpetratum odij ſcilicet, & inimicitiæ ita Bar.in 1.& in 5. præſumptione, & ſequenti Pau.Caſt.col.fin.Pichus num. 17. idem Bart.conſ.65.Sal.in d.l.ſi quis poſthac col. 3. Natta in conſil. 549. vbi pulchre, & ample declarat præterquam in crimine læſæ maieſt. nam alienationes factę ex titulo lucratiuo præcedentes crimē commiſſum de facili retractabuntur, ſicuti dixi infra num.185.

156 Prima itaque coniectura eſt cum præcedentibus inimicitijs, Reus donauit omnia bona ſua, deinde delictum commiſit ex quo bona publicabantur.nam ex hisdo nationem factam fuiſſe in fraudem conuincitur,& ratio eſt, quia ex immenſa donatione de facili fraus pręſumitur l. omnes.§ Lucius.ff.quæ in frau. cred. vbi tex. apertus etiam quod non interuenerit ex parte donatarij fraudis conſilium, & iſta prima præſumptiò per Doct. communiter recipitur in d. l. poſt contractum, & per Scribentes in §.item ſi quis in fraudē: inſti. de act. Bald. & cæteri in d. l. ſi quis poſthac. Sigiſm. conſ. 21. col.2.per Dec. dicto conſi. 235. & per Alex. conſil. 55. nu.7.in 1.vbi poſt Bald.in l. 1. in 3 q. C.ſi quid in frau.patr. ampliat illum tex.ad eū qui non omnia, ſed quaſi omnia bona ſua donauit:quod etiam voluit Bal. ipſe in l.ſi vnquam.C.de reuoc.donat.

Item amplia ad eum qui bona ſua meliora donaſſet prout in ſpecie voluit Angel. in d. §. Lucius.nempe ex magna alienatione fraus euincitur vt inquit Bal.in l. fraus.ff.de legib.

Amplia deinde etiam quod iuramentum interueniſſet,quia iuramentum nihil operatur ad pręiudicium tertij ad not. in cap.quamuis de pact.in 6.& in c.licet, de iureiur. in 6.& has ampliationes probauit Iaſ.in §.item ſi quis in fraudem nu.34. inſti. de act.

Amplia etiam ſiue in vna vice ſiue in pluribus omnia bona ſua donauerit, nam & hoc caſu fraudis conſilium ſumitur. gl. & Bart.in l.nomen.§.filio ff.de leg.3. Bal. in l.1.in 4.quæſt.C.ſi quid in frau.patron. Angel.in d. §. Lucius. quos ad hoc refert Iaſ.dicto loco nu.35.

Intellige tamen & declara vt pręſumatur fraus cum agitur de pręiudicio fiſci, vel creditorum ex cauſa oneroſa ſecus ſi ex cauſa lucratiua Bald.in pręalleg. rubr. C. de reuoc. his quę in fraud. credit. ſub nu.5.

157 Amplia deinde in eo qui ex cauſa oneroſa habuiſſet veluti in emptore ita Bart. in d.§. Lucius. gloſ. & Bart.in l.qui teſtamentum.ff.de probat. & idem Bar. in d.l. poſt contractum.in prima pręſump.

Intellige tamen quando emptor fuiſſet particeps fraudis,alioquin non ſufficeret fraudis conſilium ex parte ſolius venditoris l.ſi debitor & l.ait prętor.§. ſi quis particeps.ff.quę in frau.cred. Dec.d.conſ. 235.nu.4. Et licet Salic. in l. ſi quis poſthac col.3.C.de bon. proſcrip. fuerit contrarię opinionis in eo qui emit omnia bona alicuius ad exemplum donatarij vniuerſalis.attamen eius ſententiam, & bene refellit Pichus in d.l.poſt contractum nu. 18 quia differentia eſt in iure ſatis nota in hac materia inter emptorem & donatarium, nam in emptore requiritur fraudis conſilium (§. ſiquis particeps. in donatario non l.qui autem.§.ſimili modo.ff. eo. nec mirum, quia hic de lucro ille de damno quęrit,& non eadem, & par eſt lucri,& damni ratio l. fi. C.de codicil. Alc. conſ.6.col.2. in 3.Crederem tamen de facili eſſe pręſumendum contra emptorem omnium bonorum, & idcirco ſi appareret quod pro modico precio emiſſet, ſatis poſſet dici conuicta fraus: nam ex inſolito modo contrahendi venditionem omnium bonorum pro modico precio

fraus

fraus ſatis demonſtratur. ſi enim pro iuſto precio emiſſet veris probationibus tunc fraus probari deberet quoniam pro emptore valde præſumeretur. Et ita intelligo dicta per Imol. & Roma. in d. l. poſt contractum quorum auctoritas eſt magna & in practica ſeruaretur vt ait Pichus ibi ſub numero 20. & eorum dicta etiam probat Iaſ. in dicto §. item ſi quis in fraudem nu. 33.

158 Sed difficultas eſt, an caſu quo fiſcus poteſt reuocare teneatur refundere precium emptori, qui de fraude participauit, Barto. in l. ſi debitor. ff. quæ in fraud. cred. per illum tex. determinat negatiue, niſi precium eſſet conuerſum in vtilitatē creditorum reuocantium aut in aliam rem quæ exiſteret ſubſequitur Bald. in l. fina. §. emptor nu. 6. C. com. de leg. & hāc de facto practicari vidi.

Contrarium autem tenuerunt Imol. Roma. Raph. Iacob. Puteus, & Pichus in d. l. poſt contractum nu. 13. poſt Cyn. in l. pe. C. ad leg. Iul. maieſt. moti quia licet in creditore habente cauſam oneroſam id conſtitutum ſit: vt ab emptore fraudis participe reuocare poſſint alienata ſine precij reſtitutione, d. l. ſi debitor. attamen non idem diffiniendum eſt in fiſco qui de lucro tractat ad exemplum patroni qui reuocat alienata per libertū. nam precium refundere indiſtincte tenetur emptori l. 1. §. ſi quis in fraudem. Ponderando ibi maxime, ff. ſi quid in fraud. patr. Sed ad iſtum tex. varijs modis reſpondent Doctores in d. §. item ſi quis. & Pichus dicto loco. Hæc tamen eſt communis opinio vt refert Boſius, tit. iſto nu. 45. & in titu. ſeq. ante num. 7. Clar. in ſua pract. crim. lib. 5. §. fin. q. 78. col. 10. Quæ tamen mihi non placet, ad homines deterendos, & ad cohibenda delicta.

Limita quæ dicta ſunt de alienatione ex cauſa oneroſa omnium bonorum, vel maioris partis, in alienatione voluntaria: nam in alienatione neceſſaria ſuſpicio fraudis ceſſaret veluti cum pro dotandis filiabus, vel ſimili alia cauſa prout aduertunt Raph. Cum. Iacob. Puteus Pich. & Boſ. in locis præcitatis: Cum enim ex neceſſitate alienatur ſuſpicio fraudis nō videtur ineſſe, niſi quatenus alienatio cauſam neceſſariam excederet.

159 Secunda coniectura eſt cum quis donat perſonæ coniunctæ, nam præcedente inimicitia, & ſubſequente delicto, donatio licet de re aliqua particulari medio tempore facta, præſumitur metu futuri delicti, & pœnæ, & ratio eſt, quia ob coniunctionem inter eos ſuſpicio eſt, quod donatio non vere, ſed colluſoriè facta ſit. l. data. C. de donat. l. pen. ff. de bon. lib. vbi autem inimicitiæ cauſa non præcederet donatio vtique valeret irreuocabiliter d. l. ſi quis poſthac. C. de bon. proſcrip. l. res vxoris. C. de donat. inter virum. & iſta coniectura communiter per Docto. vbique recipitur Dec. d. conſi. 236. Pichus in d. l. poſt contractum nu. 21. vbi inquit, quod opinio Bar. eſt communis, & in practica tenetur.

Contra quam tamen arguunt Rom. & Imo. dicentes potius videri præſumendū pro veritate donationis collatæ in perſonam coniunctam quam in extraneum, quia quis magis mouetur ad donandum coniuncto quam alteri, & hanc opinionem etiam poſt delictum commiſſum ante tamen accuſationem inſtitutam tenuit Alciat. conſilio 24. in 3. dub. lib. 8. Sed ad hoc facilis eſt reſponſio, Argumentum procedere ceſſante inimicitiæ cauſa, ſed ea concurrente, præſumptio eſt, Reum metu pœnæ futuri delicti voluiſſe donare perſonæ ſibi coniunctæ in quem ſibi expedit bona ſua conſeruare ideo hac ratione fraudis ſuſpicio ſuboritur. Cum vero donat extraneo ceſſat cōiectura fraudis, quia non magis ſibi expedit extraneum illum quam fiſcum habere.

Præmiſſa tamen intelligerem in coniuncto, & in amico non vulgari amicitia coniuncto, qua in re plurimum poterit iudicis arbitrium, pro vt in materia teſtium, & alijs cōſimilibus, & ſenſit Pich. ſub nume. 22.

Ampliat

Ampliat Bar. dicta per eũ in donatione facta coniuncto ad venditionẽ, & ſic ſentit idem eſſe in venditione rei particularis pro vt in donatione ſubdit tamen, ꝙ in emptore requiritur, ꝙ fuerit particeps fraudis. d.l. ait prætor. § ſi quis particeps. & ſecundũ eũ propter coniunctionẽ pręſumitur ſcientia. l. Octaui. ff. vn. cogn. & l. de tutela. C. de in integ. reſti. Quæ oĩa diligenter aduerte, q̃a alijs adminiculis coadiuuantib. cauſa fiſci de facili erit potior.

160 Tertia præſumptio eſt: ſi poſt donationẽ, vel vẽditionem donator aut venditor remanſerit in poſſeſsione rei, l. ſicut. §. ſuperuacuum. ff. quib. mod. pig. & l. ſi is, qui. ff. de acq. hæred. Et nota, ꝙ tali caſu contractus præſumitur ſimulatus, & ficticius qui propterea multũ diſtat a caſu quando in fraudẽ celebratur, vt declarat Bart. & ſequuntur Doct. in d.l. poſt contractũ, & idem Bar. conſ. 65. Petrus Nicolę, Cępo. de ſimul. contract. ſub nu. 5. & in 24. præſumpt nu. 76. Et circa illam doctr. Bart. collige nonnullas concluſiones, & declarationes. Prima eſt, quod ex retentione poſſeſsionis arguitur ſimulatio indifferenter in contractu venditionis, & donationis, etenim in vtroq; contractu vniformiter Bar. loquitur, nec mirum, quia in vtroque eadem ratio concurrit.

Secunda eſt, quod ficta traditio poſſeſsionis per conſtitutũ, vel per precariũ, nõ prodeſt emptori ad remouendam ſimulationẽ quando ſubeſt præſumptio, & ſuſpicio fraudis, & ſimulationis, ſed requiritur traditio corporalis l. 1. C. de ſuffrag.

Tertia eſt, quod vbi materia eſt ſuſpecta de fraude, & ſimulatione inſpiciendũ eſt, quis ex contrahentibus fructus perceperit, an emptor, vel venditor. nã ſi venditor fructus perceperit contractus pręſumetur ſimulatus, & nõ verus, & ratio eſt, quia cum ordinetur ad cõmodum emptoris quo ad fructuum perceptionẽ, & emptor illos non percipiat colligitur cõtractũ veritate carere, hinc eſt, ꝙ vbi aliqua cauſa adduceretur propter quam emptor fructus non perceperit, tunc ſimulationis præſumptio ceſſaret veluti, quia in cõtractu donator aut venditor ſibi reſeruaſſent vſumfructum, nã de iure iſtud fieri poteſt l. quiſquis. C. de donat. vel quia oportuiſſet emptorẽ abſentari, vel quia deceſsiſſet relicto hærede minore, vel extraneo ignorante, tunc enim contraria præſumptio ceſſaret l. diuus. ff. de in integ. reſti. & iſta doctr. Bar. vt dixi communiter recipitur per Doct. ibi & per Boſ. qui plures refert in d. tit. de public. bon. nu. 48. & ſeq. Dec. d. conſi. 235. col. 2.

Intellige tamẽ hanc coniecturã, quãdo tẽpore donationis, vel venditionis cõcurreret cauſa inimicitiarum propter quam vero ſimiliter Reus proceſsit ad actũ venditionis, & donationis: ita enim fuit clare de mẽte Bart. in d.l. poſt cõtractũ, in verſ. quartus caſus. & licet Pichus ibi ſub nu. 24. ver. quarta concl. aliud ſenſerit: attñ p̄cedens opinio eſt verior, quam probauit Boſius ſub nu. 49. Et eſt ratio, quia contractus non poteſt argui ſimulatus niſi cauſa precedat Bart. conſ. 65. Petrus Nicolę, & dixi ſupra nu. 155.

161 Item adde, quod venditor, vel donator ex eo ſolo quod poſſeſsionem retinuerit non poteſt ipſe opponere de ſimulatione contractus: Tertius autem de cuius intereſſe agitur poteſt, ita Bar. conſ. 81. Martinus, in fine, & eſt ratio, quia venditor, & donator interim lucrum ſenſit, & quia ſecum contrahens habet actionem perſonalem ex contractu, quæ durat annis 30. Si tamen allegauerit cauſas ſimulationis ſcilicet propter quas contractus fuerit ſimulatus, & vlterius deducat ſe in poſſeſsionẽ remanſiſſe audietur, & obtinebit: ita colligitur ex dictis Bartol. in d.l. poſt contractum, & in dicto conſi. 65. & pulchre ac eleganter ad practicam Paul. Caſt. conſi. 58. viſis in 2. vbi dicit, quod licet allegans contractum factum fuiſſe in fraudem fiſci, vel creditorum contra ſuum donatarium, vel emptorem non audiatur. Secus tamẽ ſi deducat contractum fuiſſe ſimulatum, & ficte factũ in fraudẽ fiſci, vel creditorum, & iſtud eſt, quod voluit

Bar. in dictis locis ſecutus eſt pulchre Socin.ſen.con.264.col.1.& 2.

Et dum dictum fuit, quod tertius poteſt allegare contractum ſimulatum ex eo ſolo, quòd alienans retinuerit poſſeſsionem cum fructuum perceptione, intellige dummodo ſubſit cauſa ſimulationis, vt ſupra dixi.

162 Quarta præſumptio eſt, quando venditio aut donatio fuit facta clam, & occulte argu.text.in l.fin. ff. de ritu nupt.& in l. non exiſtimo. ff. de admin. tu. ſubdit tamen Bart.quod in emptore requiritur, vt ſit particeps fraudis.per text. in d.l.ait prętor. §. ſi quis particeps. Præterea inquit oportere, quod cauſa præcedat propter quam veriſimiliter præcogitauerit maleficium committere ſequuntur Docto.ibi, & Dec.d.conſ.235.col.2.eſt verum, quod Io.de Imo.in d.l.poſt contractum.arguit, quòd ex eo ſolo, quòd venditio clam, & occulte facta ſit, arguatur ſuſpicio fraudis quamuis non probetur emptorem fraudis participem, mouetur, quia valde præſumitur contra actum clandeſtinum, & ab eius opinione non diſsentit Pichus ſub num. 25.& mihi quoque placet.

163 Quinta præſumptio eſt cum delictum incontinenti ſequitur alienationem, nam eo caſu alienatio facta præſumitur metu futuræ pœnæ, argum.tex.in l.ſi ventri.§. in bonis.& ibi not. Bart.ff.de priuil. cred. & l. ſed Iulianus. §. ſed ſi filius. ff. ad Maced. & cap. officij extra de electio. Bald. & alij in d. l ſi quis poſthac. intelligendo tamen, quando delictum committitur ex cauſa præcedente alienationem ſecus ſi ex cauſa poſtea ſuperueniente, puta in rixa inopinata, item in venditione intellige modo emptor fuerit particeps fraudis, & ita breuiter intelligenda eſt doctr.Bart.in d. l. poſt contractum in quinta præſump. quam ita declarauit Pich.ſub num. 28.& 29. vbi ad tex.in d.§.in bonis, plura ſimilia adducit, & ſecutus eſt Boſ.num. 51.& Dec. d. conſi. 235. colum. 2. vbi inquit, quòd an delictum ſecutum fuerit incontinenti, vel non: iſtud relinquitur arbitrio iudicis: adde, quod iſta pręſumptio efficaciter operatur, etiam, quod inimicitiæ non præceſſerint, niſi caſus poſtea ſecutus ex ſui natura appareret non præuiſus tempore donationis, vt aduertit Natta conſi. 549.

164 Sexta præſumptio Bar.eſt quando alienatio facta eſset in caſum, ſi contingeret bona publicari. tunc enim ſatis aperte de fraude conſtare videretur, adducit in argumentum tex. in l. fin.ff.de ſtipul. ſer.& in l. ſumma cum ratione. ff. de pecul. ſequitur Sal.in d.l.ſi quis poſthac. col. 3.& idcirco pactum inter fratres diuidentes, quod in caſu publicationis bonorum filij illius condemnati, vel fratres ſuperſtites ſuccedant, non valet ad præiudicium fiſci Hiero.Cabr.d.conſi.140.num.38. Et eſt communis traditio Doct.vt Pich. ibi nu. 30.Dec.d.conſi. 236.& per Boſ. nu. 51.

In contrarium tamen videtur caſus in l.ſed ſi mores.§. 1. ff.de don.inter virum, vbi dicitur donationes in caſum deportationis collatas valere. Tu dicas verum eſse in caſu deportationis donatarij, nam donatarius deportatus ex contractu ſibi acquirere poteſt, & eſt vera ſolutio, licet Boſius per illum textum dubitauerit de ea Bart.doctrina.

165 Vltra iſtas coniecturas Pichus ſub nu. 33.addit aliam, quando pręceſsiſsent minæ, vel verba, ex quibus colligi poſset in Reo animus delinquendi ad not.per Bar. in l. fin. ff. quæ in frau. cred. per Bald. & Alex. in l.metum. C. quod met. cau. Sed iſta cõiectura clauditur ſub prima ſupra, nu.155. Iſtę autem coniecturę ex quibus fraus euincitur ad reuocationem alienatorum per Reum ad commodum fiſci in cauſa lucratiua publicationis bonorum fortius ſeruiunt cum agitur de damno fiſci vitando ex cauſa alienationis factę per eius debitorem, & ita ex facto obſeruatũ vidi, & iſtę coniecturę ſeruiunt etiam aduerſus debitores qui ſoluiſsẽt Reis cõdemnatis de quo puncto videndus eſt Boſ. in tit. debitor. an delinq.ſol. poſ.& quę infra ſcripſi nu.176.

In

166 In ſecũdo vero tempore: ſcilicet poſt delictum commiſſum, ſed ante accuſatio nem inſtitutam ex dictis Barto. plures colliguntur concluſiones. Prima eſt, qđ vbi delictum tale eſt, propter quod, bona ſtatim & ipſo iure publicantur, eo caſu nõ valeat alienatio, quia ex delicti cauſa Reus ſtatim amiſit dominium rerum ſua rum, ideoque alienando non potuit in alium rem transferre l.nemo plus iuris.ff. de reg.iur. & eſt concluſio vbique proba ta.Pichus ſub num.73. Quę tamen fallit in alienatione neceſſaria prout infra dicetur in ſecunda concluſione ſic etiam in his terminis limitauit Saly. in d. l. ſi quis poſt hac col.pen.C.de bon.proſ Pich.d. l.poſt cõtractum nu.35.Et eſt humanior, & æquior opinio, ne alioquin defenſio quę iuris naturalis eſt, videatur ſublata.

167 Punctus eſt, vt videamus, quibus in ca ſibus bona ipſo iure publicentur. quam ſane materiam explicuit Bar. in d. l.poſt contractum col.pen.& in l. Imperator.ff. de iure fiſc.& Alex.ad eum: idem Bar.in Auth. de inceſt. nup. col.2.Alber.Roſat. in 3. par. ſtatut.q.18.Calc.cõſi.52.col.3. ſequuntur Fely. in c. Rodulphus nu. 48. ext.de reſcr.Boer.deci.263.n.10.Berous conſi.191.nu.3.in 3. Nam interdum deli ctum committitur circa rem contra legis prohibitionem, & delinquẽs punitur in amiſſione ipſius rei, & in his caſibus delinquens ipſo facto.amittit dominium rei, & acquiritur fiſco.d.l.Imperator vbi caſus in eo qui ex tacito fideicõ. reliquit ei, cui ex legib.relinquere prohibebatur, nam fiſcus rem illam vendicat: exemplũ eſt etiã in l. cõmiſſa.ff.de publi. in eo qui pro re vectigal non ſoluit, & aliud habetur in l.1.§.an bona. ff. de iure fiſc. In his tamen caſib.& in alijs, quamuis dominiũ ipſo iure acquiratur, non tamen poſſeſſio acquiritur, idcirco vendicatio fiſco datur.glo.Barto.& Pau.in d.l.commiſſa: idẽ Bar.in d.Auth.de inceſt.nupt.pleniſſi me omniũ Affl. ĩ c.1.§.ſancimus col. 2.in tit.quo temp.miles.Et latius ſcripſi ſup.n. 52.& in tit.de bonis vacan.nu.22.

Quandoque vero delictum committitur circa rem, ſed Reus extra rẽ punitur in perſona, vel in alijs ſuis rebus, & eo caſu requiritur cõdemnatoria.l.2.C. de ijs, qui ex publ.ration.lib.10.

168 Interdum vero delictum committitur extra rem, & bona ipſo iure non publicã tur.niſi lex id exprimat, vel per æquipollentia verba ſicuti latius ſcripſi, in tit. de crim. quæ mor. rei non ext. ſub nume.7. Exemplum vero eſt in contrahente nuptias inceſtas.§.1.in Auth. de inceſt.nup. niſi adſint liberi legitimi, vt ibi Angel.& Salic.in dicta l.ſi quis poſthac. C.de bon. proſcript.Decius conſ.235.col.2.

169 Idem in Sodomita contra naturam peccante, voluit gl.in cap.cum ſecundũ: in verbo: naturæ contrarias, de hęret.in 6.Barbat.conſi.vlt.in 1.

Et eſt communior ſcriptorum opinio vt retulit Iul.Cla. in ſua practica crim.in §. ſodomita. vbi tamen refert in ſenatu Mediolani contra deciſum fuiſſe: quia nulla lex reperitur quę talem pœnam ingerat, § cum autem in Auth.de non elig. ſec.nup. Et eſt rectior opinio, quia alicuius bona non confiſcantur, niſi lex iubeat, vel ſupremus Princeps committat, vt dixi ſupra nu.21.cum ſeq.

170 Idem eſt in crimine hæreſis.c.cum ſecundum:de hæret.in 6.& ibi tradunt ſcri ptores omnes Bar.in d.l.Imperator, & in Auth.de inceſ.nup.col.2. Amplia etiam, quòd hæreticus ſit occultus ſic pulchre, & late D.Menoch.conſi.185.nume.8. & 217.numero 7.

171 Addunt nonnulli pro crimine læſæ maieſt. bona ipſo iure publicari Dyn. in l.Imperator.ff.de iure fiſc. per tex.in l.fin. C.ad leg.Iul.maieſt. idem ſenſit gl.in l fi. C.de iure fiſ lib.10.Lucas de Pen. in l.1. C.de petit.bon.ſubl. Boer.deciſ.277.nu. 12.Et plures alij quorum ſententiam pro bauit Iul.Clar.in criminal.in §. læſę maieſt.crimen: latiſſime D. Menoch. conſi. 99.nu.160.cum ſeq.

Sed horum opinio cõmuniter reijcitur, per tex.clarum in l. quæſitum. ff. qui

& a quib.& in l.fina.C.ad leg.Iul.maieſt. vnde communis concluſio eſt: quod requiritur ſententia condemnatoria & priuatiua nedum ad aduocationem poſſeſſionis, ſed etiam dominij non autem ſimplex declaratoria criminis commiſſi ſic Barto.Paul.& Roma.in d. l. poſt contractum,idem Bar.in l. ſi debitor. ff. quæ in frau.cred. & in d.l. Imperator,& in §.1. in Authen.de inceſt.nupt.Bal.in l.1.C.ex del.def.Imo. Pau.& Aret.in l. qui a latronibus.§.1.ff.de teſta.Andr. Iſern.in c.ſancimus: in tit.quo temp. mil. cum concor. adductis per Boſ.in tit.de ſent.nu. 48. & in tit.de crim.læſę maieſt.nu.73.Grama. deciſ.105.nu.12. Gigas in titu.de pœnis committen.q.25.

Quorum opinio procedit etiã in reis huius criminis rebellibus & transfugis ſicuti ex præcitatis plures ſenſerunt, ſed in hoc puncto vidẽda ſunt: quæ ſcripſi in tract.de incapacibus in ti.de rebellib.

Saluari tamen poſſet prior opinio in terminis l.quiſquis.C.ad legẽ Iul.maieſt. ibi bonis eius omnibus fiſco noſtro adictis,nam verba illa,Canonem latæ ſententiæ importare videntur: & in terminis.c. Fęlicis.de pœnis in 6 quod ad imitationem illius legis prodijt concedunt tamẽ interpretes vbique, quod Reus huius criminis ſtatim commiſſo delicto perdat ea quæ ſunt iuris ciuilis, & eorum efficiatur incapax, ad ea quæ ſcripſi loco præallega.

172 Sed ante ſententiam an ſit neceſſaria citatio Rei ad illius defenſam, an vero procedi poſſit ad ſententiam confiſcatoriam bonorum eius abſque alia citatione ſunt opiniones.nam Lucas de Penna in l. quiſquis.C. de petit.bon.ſubl.tradidit citationem (in hoc criminis genere quoniam omnium ſcelectiſsimum eſt) neceſſariam non eſſe, ſed ſtatim procedi poſſe ad bonorum ablationem.Sequitur Affl. in cap.1.§.item ſi fratrem nume.10.quib. mod.feud.amit.& in c. ſancimus: col. 3. & 4.in titu. quo temp. mil. Verum huic opinioni reſiſtit text. in extrauag. Ad reprimendum: vbi Barto. notat in verbo, ſine figura: tex.in terminis in clem.paſtoralis de re iud. Quod & exemplo docuit Deus omnipotens,nam non aliter primũ parentem noſtrum Adam punire voluit niſi prius vocatum,& de crimine conuictum.Geneſ.c.3.Et ita communiter concluditur: Gigas in 2.libro, in tit.qual.in crim.læſæ maieſt.q.6.& in vlt. par.q.1.& vtrobique intelligit præterquam in crimine notorio,nam rebellem notoriũ poteſt princeps abſque citatione cõdẽnare, & eius bona confiſcare,& inuadere & alteri concedere, ſicuti de quo pleniſſime ſcripſit Marſil.in repe.l.de vnoquoq; col. 2.ff.de re iudic.dixi,& declaraui ſupra in tit.de crim.quæ mor. non exting. nu. 11. & in tit.habent.iura fiſ.nu.57.

Notandum tamen eſt,quia licet in crimine hæreſis, & inceſtus matrimonialis non requiratur ſententia confiſcatoria,& priuatiua dominij, attamen requiritur declaratoria ſuper facto per quam declaretur crimẽ illud commiſſum fuiſſe, nec ante fiſcus apprehendit bona, niſi demũ lata ſententia ſuper crimine,Bar.& Ang. dicta Auth.de inceſt.nup.col.2. Bal.in l. quæ ſub conditione.§.fina. ff. de condit. inſtit.Dominic.in c.Felicis,col.2.de pœnis in 6.Et probat tex. in d.c.cum ſecundum,dixi ſupra in pręall.tit.de crim.quæ mor. non extin. nu. 8. Præterquã quo ad effectus qui trahunt ſecum executionem abſque alio facto, veluti quod Reus ſit in famis, vel quod ſit inteſtabilis, nam quo ad hos effectus non expectatur alia declaratio ſuper crimine, ſed ſtatim crimine cõmiſſo Reus incurrit ipſas pœnas, Dominic.in d.c.Felicis: Dec conſi.327.col. 3. Item præterquam cum aliud conſtaret ex verbis ſtatuti,ſicuti in caſu deduxit Berous conſi.191.nu.8.in 3.

173 In omnibus autem his, & alijs caſibus quibus bona delinquentis ipſo iure, & facto publicantur, quia dominium immediate fiſco acquiritur, poterit fiſcus res alienatas etiam titulo oneroſo vendicare abſq; precij reſtitutione ad l.ſi mancipiũ. C.de

C.de rei vendic.l.inciuilem. C.de fur.& l.ſuper empti.C.de euict. Io.And.Anch. Geminian. & alij in d.c.cum ſecundum, Bar.& latius Paul.Pichus in d.l.poſt cõtractum col. 19.& Io. Annibal.nu.267. Dec.conſi.235. colu. 3. Tiraquel.in rep. l.ſi vnquam: in verbo,reuertatur nu.267. C. de reuocan. donat. per rationes ſumptas ex d. l. inciuilem : & idem quoque tenuerunt Ange. & Salyce. in d. l. ſi quis poſthac, latiſſime Burſat. conſilio 43. nume.5.in 1.

Contra vero tenuit Iacob. de Aret.in l.1.C.ad leg.Iul.maieſt.quem ſecutus fuit Arius Pinell.in rep. l. 2. in 2.par.c.4.nu. 73.C.de reſcind.vend.

Prior autem opinio verior eſt ex vi tranſlati dominij in fiſcum immediate delicto ſubſecuto, quam probauit Dida. de ſponſal.in 2.par.c.6. §. 8. ſub nume.9. Si tamẽ precium reperiretur inter bona delinquentis aut cõuerſum ad eorũ augmentum equidem reſtituendum foret:ex reg. l. ſi & me & Titium. ff. ſi cer. pet.ne alioquin fiſcus cum iactura illius dupliciter locupletetur notat Didac. d. loco, Annibal d l.poſt contractum nu. 481.& probatur ex ijs,quæ ſupra dixi nu.158.

174 In his autem caſibus cum bona ipſo iure publicantur ex die delicti commiſſi fructus ad fiſcum pertinent vti dominũ, ad regulam de qua in l. ex diuerſo. §.1.ff. de rei vend.Bal. in auth. inceſtas ad finẽ. C.de inceſt.nup.Ang.in §.1.in Auth.eo. col.2.Io.And.in d.c. Felicis Marian.ſen. in c.1.ext. de iudæis cum cõcor.adductis per Felin.d.c. Rodulphus ſub nume. 70. ext.de reſcrip.& in c.de quarta n.37.ext. de præſcrip.Quorum opinionem quo ad emptorem libenter limitã vt non procedat ſi in bona fide fuerit nam fructus ſuos faciet ad no.in d.l.ex diuerſo.§.1.& notãt Pich.& Burſat.d.conſ.ſub nu.10.In alijs autem criminibus, pro quibus bona per ſententiam confiſcantur fructus veniunt ex die ſententiæ confiſcatoriæ, extantes autem capiuntur vti delinquentis bona Card.in clem.conſtitutionem. §. cæterũ, extra de elect.Fel.d.c.de quarta,num.33. Cor.in l.1.C.de indig.cum alijs adductis per Curt.antiquũ conſ.60.nu. 30. vbi ita diſtinguit. Et ita apud Ser. Dominum noſtrum ſeruatur.

Intellige cum bona ex delicti cauſa confiſcantur. ſecus cum bona in aliquem peruenta fiſcus ab eo ex aliqua cauſa aufert:nam illa reſtituit cum fructibus perceptis veluti in indigno,ad no.ĩ l.1.C.de indig.per Sal.Paul.Alex.& Iaſ.

175 Secunda concluſio Bart.eſt, quod vbi pro delicto commiſſo interdicitur Reo adminiſtratio bonorum, Reus alienare non poterit veluti in crimine lęſæ maieſ. l.quæſitum.ff.qui & a quib.ad exemplum eius cui iudex per decretum bonis interdixit ad l.is cui bonis.ff. de verbo.obl. Et idem eſt in alijs criminibus priuilegiatis veluti Apoſtaſiæ Repetũdarũ, & aliis de quibus in d. l. ex iudiciorum cum gl. ff.de accuſat.& in d.l. quęſitũ. & per Bar. in d.l.Imperator. Ideoq; alienata ꝑ Reũ quocunq; titu. ſecuta confiſcatoria fiſcus vendicabit pulchre Ange. in l.pen. C.ad leg.Iul.maieſt.Sal.in d.l. ſi quis poſthac. col.5.d. Gigas in dicto ſuo tract.lib.3.q. 24.Etiam precio non reſtituto pro ut in priori caſu,ſic concludit Pichus. d.l.pòſt contractum nu.36.poſt Auguſt.in addit. ad Añge.in verbo,& eius bona publicamus.Et ſicut alienare non poteſt,nec etiã contrahere,vel quaſi ꝯhere valet,ideo hę reditatem ſibi delatam adire nequit gl.& communiter Scribentes in l. mutum.§.1. ff.de acq.hæred.

176 Fallit ſecundum Bar. in alienationib. neceſſariis, vt quia creditoribus ſuis ſoluiſſet l.reo. ff. de ſolution. l. peto. §. prædium.ff.de legat.2.l.alienationes.ff.famil. erciſc.& nota, quia Bar. allegando textũ in d.l. Reo: præſupponit debitores tuto ſoluere reo delinquenti, id quod clarius expreſſit in d. l. Reo: & Paul. Caſt. poſt eũ,declarando tamen niſi Reus contumaciter ſe abſentaſſet gl. & Doct. omnes in d.l.Reo : per tex.in l.fina.ff.de requir.reis Bar.d.l. poſt contractum in 3.temp.item

cum eſt Reo interdicta adminiſtratio, debitores non liberantur illi ſoluendo niſi in cauſas neceſſarias l. fi. C. ad leg. Iul. maieſt. intellige præterquam in colonis & fictuarijs, nam iſti recte ſoluunt, quia Reus interim eſt dominus & poſſeſſor ad text. cũ materia in l. ſi vrbana. ff. de condi. indeb. & quæ ſcribit de Anchar. conſ. 285. tria principaliter. & Egid. Boſ. in tit. debitor. an delinq. ſolu. poſ. col. 2. & an ſufficiat confeſsió creditoris per ſcripturam receptionis manu ſua an vero requiratur probatio de vera numeratione diſcurrit idẽ Boſ. d. loco col. pen. & vlt.

177 Quid ergo ſi alienauerit pro dotanda filia: Pichus dicto loco ſub num. 37. arguit non videri alienationem neceſſariam ex mente Bartol. ibi. & idem Angel. ſenſit in l. pen. C. ad leg. Iul. maieſt. Sed tu conſidera, nam ſi fiſcus damnati & confiſcati filias dotare tenetur, veluti concluſi ſupra num. 76. iam conſtat alienationem (remoto exceſſu) neceſſariam fore, nec aduocatio alienatorum concedenda eſſet, quia fiſco obſtaret doli exceptio ad l. 1. ff. de doli exceptio. Pietas enim patris qui filiam dotauit reprehendenda non eſt, dicit tex. in l. prima §. ſed ſi libertus. ff. ſi quid in frau. patr.

178 Tertia concluſio pro crimine commiſſo regulariter non interdicitur adminiſtratio bonorum Bart. in d. l. poſt contractum, per l. aufertur. §. in reatu. ff. de iure fiſ. ratio eſt: quia bona inuito fiſco non infiſcantur, ſed fiſci agnitio requiritur. l. 1. §. an bona. ff. de iure fiſc. dixi ſupra num. 58.

Et interim ante fiſci agnitionem Reus vtitur bonis Bald. in l. non ſolum. ff. de in integ. reſtit. Felyn. d. cap. Rodulphus nu. 70. ad finem.

Ideoque an delinquens poſt delictum commiſſum poſsit alienare ante accuſationem cum ei non eſt interdicta adminiſtratio, diſtinguendum eſt. aut alienatio eſt irreuocabilis, & non valet, l. qui pęnæ. ff. de manumiſ. aut eſt reuocabilis & valet, d. l. poſt contractum, niſi in fraudem fiſci metu futuræ condemnationis facta arguatur vere, vel præſumptiue ex coniecturis ſupra relatis, nam fiſcus reuocaret ſiue alienatio ſit facta ex cauſa lucratiua ſiue ex cauſa onerosa l. ſi aliquis. ff de don. cau. mort. l. in fraudem. ff. de iure fiſ. & efficax coniectura eſſet ſi in crimine fuiſſet deprehenſus l. fin. ff. de bonis eorum: ſic Bartol. quo ſupra loco, diſtinxit: & eſt cõmunis theor. ſecundum Pichum ibi num. 10. & conſuluit Alciat. conſi. 24. num. 8. lib. 8.

Amplia ad eum qui notorium crimen commiſiſſet, nam deprehenſo ſimili eſt ſic Pich ſub nu. 8. & bene.

Aduerte quia dubitabile videtur, ꝙ Reus criminis poſt delictum commiſſum, licet ante accuſationem, poſsit donare, & vendere: cum ſtatim commiſſo maleficio perſona illius ſit ſubdita pęnis legalibus vna cum eius bonis, & niſi haberemus caſus apertos: in d. l. poſt contractum. & in d. l. ſi aliquis: videretur aliud concludendum: iura tamen apertè requirunt, quod ſine ſuſpicione pœnæ donatio inter viuos, vt valeat, facta ſit: difficile autem iudicio meo erit perſuadere, donationem factam poſt delictum, non fuiſſe factam metu futuræ pœnæ: nam ſi præſumitur fraus cum poſt donationem immediate ſequitur delictum vt dixi ſupra nu. 163. Fortius ergo cum delictum præceſſit: quare iura illa erunt intelligenda cum omnino alienatio bona fide facta appareat: in alienatione autem onerosa, quia requiritur vt emptor ſit fraudis particeps l. ait prætor. §. ſi quis particeps. ff. quæ in frau. cred. dixi ſupra num. 157. Ideo facta venditione emptor bonę fidei tutus erit ſic in puncto conſuluit Petr. de Anchar. conſil. 251. Quęſtio talis eſt: per totum: quod ſi conſtaret emptorem fraudaſſe, res ab eo eſſet auocanda nec precium ſibi reſtituendum eſſet: ad text. in l. ſi fundum ſciens. C. de euictio. in dicto §. ſi quis particeps. In re autem dubia, vel cum res minori precio quam valeat vendita ſit, venditionem ad procurato-

curatoris fiſcalis inſtantiam reuocari cū precij reſtitutione iudicatum vidi hic Paduæ in confiſcatione bonorum Franciſci Ruperoni 1584.5. Nouemb. & iudicium cunctis fere ſuffragijs laudatum fuit in ex. conſ. de 40. ciuil. not. Die 12. Decemb. 1585. Et ita fuit executum. Et eſt tutior via, nā ſic & fiſco, & tertio ſuccurritur: Sed contra præmiſſa, qđ immo donatio poſt delictum commiſſum indiſtincte ſit ipſo iure nulla adducitur text. in l. res vxoris. C. de donat. inter virum: Pich. in d. l. poſt contractum: nu. *33*. intellexit illum tex. in donationibus coniugum, quæ pro ſui natura inualidę ſunt: ſubſequitur Boſ. in tit. de publi. bon. nu. 52. Quorum opinio mihi non vſque placet: & ad textum, in illis verbis, ante reatum, de facili poteſt reſponderi: quia ſcilicet poſt reatū maior concurrit præſumptio inualiditatis donationis ob perſonarum coniunctionem. & eſt veritas. nam de facili poſt delictum commiſſum fraus in alienatione præſumitur præſertim ex tit. lucratiuo.

179 Circa tertium tempus poſt accuſationem inſtitutam ante tamen litem conteſtatam Barto idem per omnia concludit pro vt in ſecundo tempore, ex cuius dictis colligitur, quòd accuſatio non parit præſumptionem, delinquentem metu futuræ pœnę alienaſſe pro vt cum deprehēditur in delicto, vel cum delictum notoriū eſt: ſic adnotauit Pichus nu. *39*. Cuius tamen ſententia communiter refellitur, vt late idem Pichus tradidit poſt Io. de Imo. ibi idque ſenſerunt Ang. & Imol. in d. l. ſi quis poſthāc. Io. And. & Can. in d. c. cum ſecundum, Clarus in criminal. q 78. verſ. & hæc omnia. Tu vero conſidera, ꝙ in effectu, maxima eſt differentia, an quis ſit deprehenſus in crimine vel crimen ſit notorium: an vero quis de crimine ſit accuſatus, quia accuſatio non reddit eum delinquentem, pro vt deprehenſio, & facti notorietas.

Pro cauſis tamen neceſſarijs permittitur Reo, vt alienare poſſit, ſcilicet pro parandis, & faciendis ſuis defenſionibus, pro ſoluendo creditoribus ſuis, & vt ſupra nu. *176*.

180 In quarto tempore poſt litem conteſtatam ante ſententiam, Bar. adhuc concludit non interdici Reo adminiſtrationem bonorum reprobata glo. in l. ex iudiciorum. ff de accuſat. adducit: quia fiſcus ante ſententiam non habet ius in bonis, ſed agit perſonali ad vindictam ex cauſa maleficij: ideo Reus conuentus valide alienare poteſt: pro vt quiſque couentus perſonali actione: nam perſonalis actio debitoris res litigioſas non facit, Bar. in l. 1. C de litigioſ. & in l quamquam. §. 1. ff. de aq. plu. arc. & eſt communis concluſio, vt per Crauet. conſi. *279*. col. 2. Tu dic Bartoli theoricam veram eſſe, quo ad validitatē alienationis, & translationis dominij. Sed fiſcus alienationem vti in eius fraudem factam reuocabit: & ſi quidem ex cauſa lucratiua facilius erit illius reuocatio: ſi vero ex cauſa onerosa: ſiquidem emptor ſcierit Reum accuſatum, conſilium fraudis de facili præſumeretur, alias ſerua quæ ſupra dixi.

Vnum ſcias, quod ſi Reus præſentatus fuerit in carceribus ex tunc videtur ſibi interdicta adminiſtratio, vt contrahere, & alienare non poſſit ſine licentia magiſtratus & ita hoc iure vtimur. Pro cauſis tamen neceſſarijs alienare poterit declarando vt iam dixi, & ſupra.

Item ſi Reus bona fide alienauerit nō in diminutionem patrimonij, ſed permutando rem vnam cūm alia, valere alienationem cenſuit Clarus loco præalleg. per tex. in l. Imperator §. fina. ff. de leg. 2. cum ſimil. & eſt vera concluſio, quia Reus eſt dominus, nec adminiſtratio eſt ſibi interdicta, ſed tantum inſpicitur: an in fraudem alienauerit.

181 In quinto tempore ſcilicet poſt ſententiam confiſcatoriam concluſio eſt, quòd aut ſententia non fuit appellata, & clarū eſt Reum non potuiſſe alienare: per tex. in d. l. poſt contractum, quia deſijt eſſe dominus, vel adminiſtratio ſibi intelligi-

 tur

tur interdicta: aut fuit appellata quo caſu ſuſpenditur vis ſentētiæ l.1.§.fin.ff.ad Turpil.& tunc interim valet alienatio: ſed iudex appellationis illam reuocabit per viā attentati ſecuta confirmatione ſententiæ. l.chirographis.§.fin.ff. de admin. tut. nec diſputabitur vtrum in fraudem facta fuerit,vel non. Sic Barto. in d.l.poſt contractum,& ſequuntur poſteriores ad eum Salic.d.l.ſi quis poſthac col.5.gl. & Scribentes in l.furti:in prin.ff.de his qui not infa.

182 Sed contra pręmiſſa omnia arguit Bar. nam obligationes naſcuntur ex contractibus & ex maleficijs, vel quaſi l. ex maleficijs.ff.de act.& obl.fiſcus autem ex die cō tractus habet bona ſui debitoris ſibi obligata l.aufertur.§.fiſcus.ff.de iur.fiſ.l.reſcriptum.ff.de pact.ergo poterit bona per delinquentem alienata a quocunque poſſeſſore per hipothecariam vendicare ad l.pignoris.ff.de pign. Sol.veritas eſt, ꝙ a die contracti criminis Reus pro maleficio obligatur. Pęna autem non eſt nec dicitur debita iure obligationis niſi ſecuta ſententia condemnatoria, quia officio iudicis debetur ad publicam vindictā, Bar. in l.fi.ff de iniur.& in l.in fraudē, in prin. ff.de iur.fiſ.propterea hipotheca nō naſcitur niſi a die contractæ obligationis per condemnationem,ſic Bart.in d.l.poſt contractum col.pe.& in l.aufertur.§.fiſcus,& eſt communis traditio Pich. d.l.poſt contractum nu.40.Bart.Bald.Alber. Angel. & alij in d.l.reſcriptum: idem Barto.in l. vnica.C.de pęn.fiſcal.lib. 10. Salic. d.l.ſi quis poſthac colum.5.Et adde prædicta procedere etiam,ꝙ iudex alicui ſub pęna pecuniaria præcepiſſet aliquid fieri vel non fieri, deinde ob illius contumaciam ſequeretur ſententia condemnatoria iuxta formam præcepti: nam adhuc, non ex die præcepti, ſed ex die condemnatoriæ latæ contraheretur obligatio, & hipotheca, quia præceptum illud non eſt condēnatio, ſed eſt declaratio animi iudicis, qua pęna Reum contumacem mulctaturus ſit,ſic pulchre tradidit Pet. de Anch. conſi.251.col. vlt.

Sed an ad retractā das alienationes factas in tertiū ſufficiat cōdemnatoria lata contra abſentem,qui ex forma ſtatuti habeatur pro condemnato, adeo ꝙ contra eum procedi poſsit ad diffinitiuam, Alc. conſi.24 nu.10.lib.8. decidit non ſufficere per tex. in l.Papinianus. §. meminiſſe. ff.de inoffic.teſta.& in l.ſi ideo ff.de euic. & per doctrinam Bart.in l.eius qui. ff. de iure fiſc.Tu verò intelligas iuxta ea, quæ ſupra ſcripſi nu.110.

183 Videamus modo de quibuſdam quęſtionibus acceſſorijs ad materiam ſupra diſcuſſam. Quęro igitur vna cum Bart. quid in datione inſolutum facta per Reū creditoribus ſuis, dic aut facta fuit vero creditori,& pro iuſto precio, & eo caſu: quia bona fide facta fuit, fiſcus tenetur ratam illam habere, ad hoc tex. in d.l.Reo. ff.de ſolutio.& in ſimili tex.in l.ſi patroni. §.ſi ff.ad Trebel.& quę notantur in l.Marcellus.§ fin.ff eod.item quia fiſcus ſoluere tenetur creditoribus condemnati: ideo factum legitime per verum dominum. non videtur de facili retractandum, & iſta prima concluſio generalis eſt ad omnia tempora, vt aduertit Pichus ſub nu. 41. Aut vero non fuit facta bona fide vt quia pro paruo debito res maioris precij data fuiſſet in ſolutum eo caſu vſque ad veram quantitatem debiti valeret ab inde autem ſupra reuocaretur.l. 1.§. ſiquis in fraudem.ff.ſi quid in frau.patr. electio tamen poſſeſsoris eſſet vel iuſtum preciū ſupplere,vel rem dimittere ſoluto ſibi credito ſuo,vt clare decidit tex.ille,cui ſimilis eſt in l.2.C.de reſc.vend.& in l.fi.C.de iure dom.impetr.& in puncto Egid.Boſ. in tit. debitor. an delinq.ſolu poſ.col.1. aut facta fuit pro maiori quantitate, quā re vera deberetur, & in totum nulla eſt.l. ſi non ſortem.§.ſi centum vbi Bart.& late Iaſ.ff.de cond indeb.

Quòd ſi de vero credito non conſtaret,ſed tantum per cōfeſsionem partium in actu dationis inſolutum, vti ſimulata per fiſcum reuocabitur, ad text. in d.l.1. §. quod ſi in lite, & §. ſi mutuam. ff. ſi quid

quid in fr.patr.& in l.per diuerſas. C.mā dati.optimus tex. in d.l. ſi quis poſthac. C.de bonis proſ.in princ. & ibi notatur, ideo confeſsionem de precij numeratione inter emptorem, & inter venditorem reum criminis ſimulatam præſumo tum ex iam dictis cum etiam ex auctoritate Anch.in terminis d.conſi.251.& per ea, quæ in ſimili ſcripſit Pau Caſtr. in l.1. in fine.C.de inof.dona.

184 Sic etiam dotes confeſsionatas, & dotium augumenta facta per reum poſt delictum, vel etiam ante accedentibus alijs coniecturis ſuſpectas, & fraudulētas præſumo in fiſci fraudem per tex. in d.l. ſi qs poſthac. & in l. res vxoris. C. de donat. inter virum,de qua materia vidēdus eſt Soc.in l.1.ff.ſol.matr. Aegid.Boſ.in titu. de public.bon.nu.49.& ego ſupra ſcripſi nume.82.

185 Vlterius quæro cum Bar. an officialis executor poſsit amouere poſſeſſores rerū alienatarum, an vero prius reuocatorijs actionibus agendum ſit, conclude non eſſe amouendos, niſi prius facta reuocatione per ſententiam. §. item ſi quis in fraudem:inſtit.de actionib.& l. 1. §. 1. ff. ſi mul.ventr.nom.& eius opinio communiter recipitur Pichus ibi ſub nume. 43. Saly.in d.l.ſi qs poſthac col. 5.Alci.conſ. 24.nu.12.lib. 8.ſecundum Venetam impreſsionem:nam tertij poſſeſsio impedit incorporationem in fiſcum Alexand. in l.ſi marito,in princ.ff. ſolu. matrimonio. Bal.vero in d l.ſub num. 4. magis fauens iuribus fiſci,dixit executiue procedi poſſe per officium iudicis remoto illegitimo contradictore:adducit tex.in l. fi. C. de bon.vac.lib.10.cum autem reuocatoria agitur ad reſciſionem alienationum fructus quidem extantes tempore alienationis, item percepti poſt litem motam reſtituuntur medio autem tempore percepti minime,vt eſt caſus in l.fina. §.non ſolum.ff quæ in frau.credi.glo.in l.videamus.§.in fauiana.ff. de vſur. Pichus d.l. poſt contractum.num.47.Adde ad illud Bald.dictum : quia procederet in donatione facta per eum qui poſtea incidiſſet in crimen læſæ Naieſta.nam ipſo iure reuocatur ſicuti ſenſit Andr.Iſer. in cap. 1. in verſic.condemnatorum bona, in titu. quæ ſint Regal. Paūl. in d. l. poſt contractum: Sigiſmund.conſi.21.nu.3.

186 Sed vtrum iudex ante ſententiam poſſit lite pendente deſcribere interdicere, aut ſequeſtrare res & bona dicam in vlti. par.in titu.de ijs, quæ ſpect. ad ord. iud. nume.10.

187 Vltimo quæro, an alienata poterunt reuocari per aſcendentes, deſcendentes, & collaterales quibus loco fiſci bona reſeruantur iuxta formam Authent. bona damnatorum.C.de bono.dam.prout po-

188 tuiſſet fiſcus ipſe: † Reſponde extra iſtā materiam,quo ad collaterales quibus legitima non debetur reuocari non poſſe, ſed quo ad aſcendentes, & deſcendentes diſtingue:quia aut alienatio fuit facta titulo lucratiuo, & hoc caſu reuocari tantum pro menſura legitime indiſtincte tenuerunt Aret.conſi.47.viſis, Pichus d.l. poſt contractum,ea ratione:quia ſupra legitimam liberam habent adminiſtrationem.Barto.vero in l.1.C.de inoffic.don. diſtinxit,& eius diſtinctio communiter recipitur Iaſ. conſi. 125. in 1.Socin.iun. conſi.67.num.56. in 2. Clarus in §. donatio. quæſt. 24.& nota quia Bartol.& Doctores in querela inoffic1oſæ donationis parificant liberos, & parentes Barto. in d.l.non vſque adeo,& in rub.C.de inoffic.dona.

189 Limita cū titulus eſt mere lucratiuus, ſecus ſi pro ſui natura non eſſet mere lucratiuus veluti ad alienata in ludo,qui ſe habet ad damnum, & lucrum, nam ſic alienata per patrem filius non reuocat Bal. in l.1. C. ſi quid in fra.patr. ſequitur Pichus d. l.poſt contractum in primo no.& nu.16.

Aut vero alienatio fuit facta titulo oneroſo, & filius non reuocat etiam qđ in eius fraudem pater alienaſſet gloſ. & ſcriben. omnes in d.l. 1. C. ſi quid in fr. patr.Bar.& Ang.in l.hr̄ditariū.ff.de bon. auct.

auct.iud.poſsid.Bald. Sal.in l.1.C.de inof ſic don.Aret.in §. item ſi quis in fraudem inſtit.de action. Didac. in c.Rainutius.§. 10.nu. 9 extra de teſtam.Alex. conſil.55. num. 1.in primo,vbi tamen ſecus concludũt in filio arrogato per tex. l. fi.ff.ſi quid infra.patr.ſequit Iaſ.in l.ſi arrogator. ff.de adoptiõ.ſed idẽ Bar.aliter diſtinxit inter aſcendẽtes,& deſcedẽtes ſecutus eſt Pau. Caſ.in l.1.C.de inof.dona.Ant.Cardin.& Abb.in d.c.Rainutius, Pichus in d.l.poſt contractum.nu.16.Pinell.in rep.l.1.in 3. par.nume.77. C. de bon. mater.& videtur æquior opionio declarando ex ſcriptis per Paul.Caſt.in d.l.1.in materia autem ſubiecta an aſcendentes, deſcendentes, & collaterales, quibus lex nouiſsima cõdemnati bona preſeruat:ꝙ adhuc in ea de conditione ſint,decidit Bar.in d.l.poſt contractum in fine ſentiens melioris quo ad hoc conditionis eſſe fiſcum,cum in eũ bona tranſeunt quam perſonas illas ſibi prelatas.

190 Nunc modò videndum eſt, an Reus poſsit lucra ſibi delata non acquirere,quã materiam pertractarunt Barto.& Alber. in l.in fraudem in principio.ff.de iur.fiſc. ex quorum dictis duæ colliguntur concluſiones, prima eſt, quòd Reus criminis ante condemnationem poteſt recuſare acquiſitiones ſibi delatas· per text.in l.cum quidam. ff. eod.& ratio eſt quia ante condemnationem non eſt obligatio nata pro fiſco, nec fiſcus poteſt ab eo petere,not.in l.fi.ff.de iniur.dixi ſupra. nume. 182.ex qua ratione infero ſecus eſſe, cum crimine commiſſo Reo interdicitur adminiſtratio bonorum, aut bona ipſo iure publicantur.

Secunda concluſio eſt, quòd poſt condemnationem latam: quia tunc Reus eſt debitor fiſci non poteſt ſibi non acquirere,& ſi remittit,fiſcus reuocabit repudiationem vti in fraudem fiſci factam tex.ad hoc in d.l.in fraudem in princ.& optime conferunt, quę ſcripſi ſupra in 2. lib.tit. 2.nu.27.

191 Ex prima concluſione infertur, quòd Reus criminis ante ſententiam confiſcatoriam poteſt repudiare hæreditatem ſibi delatam,vt filio ſuo emancipato quæratur prout in terminis decidunt Riminal.conſil.136.præſens conſultatio in 1.vol. Nellus in 1.par.2.Temp.quæſt.30.Boſ.in tit. de publ.bon.nu.29.Excell.Pancirol.conſil.163.& videtur caſus in d.l.cũ quidam. Reperi tamẽ,quod Excell.Menoch.conſ. 91.nu.4.intelexit iſtas auctoritates Nelli, & Boſij, etiam poſt cõdemnationem,ſed male vt videri poteſt,& contra ſecundam Barto.concluſionem.

192 Ex ſecunda concluſione infertur,quòd lex magis fauet fiſco, quam priuato vero creditori,nam debitor priuati poteſt ſibi non acquirere,nec eius creditor de fraude conqueri poteſt.l. qui autem in princ. ff.quæ in frau. cred. ſic etiam libertus in fraudem patroni.l.1.§.vtrum.ff. ſi quid in fraudem patr. Aduerte qđ vbi præceſsit cõfiſcatoria vniuerſalis, iura oĩa ad quærẽdum competentia condemnato, quærũtur fiſco dixi ſup.nu. 84. ideo condemnatus,repudiare non poteſt.

Adde quod Petr. de Anchar. conſil. 101.ad finem: arguit non eſſe ſpeciale in fiſco,ſed ſecũdum ius commune:quia ſcilicet fiſcus habet tacitam hypotecham in bonis debitoris. Quæ ſane ratio in crediti vtique vera eſt, ſed in pœnis non procedit:quia in ijs fiſcus non vtitur hypotecæ priuilegio,& tamen alienata reuocat, d.l.in fraudem, vnde ſpeciale fateri eſſe oportet,vt tandem ipſe concludit,& ſpeciale eſſe in fiſco decidit Ripa in l.1.ff.de pignorib. Boſ.loco prælleg. Socin.iun. conſi.114. in 3. vbi de communi: quam veriorẽ dixit contra Anchar.& ſequaces. dicam latius infra.in titu. de debitor.fiſc. num.38.

193 Succedit alia queſtio,an fiſcus pro expenſis factis in procedẽdo aduerſus Reũ delinquentem,& in capiendo, ac incorporando bona infiſcata præferatur priuatis creditoribus ſuppoſito,quòd bona delinquentis nõ ſatis ſint ad ſatisfactionem omnium:quæſtio contradictores habuit.

Nam

Nam Matth. Affli. in ti.quæ ſint Regal. in verbo & bona committentium.nume. 119.tenuit pro fiſco in vtraque expenſarum ſpecie:contrariũ de directo tenuit d.Gigas in ſuo tract. de crimine læſæ maieſt. in 11.q. vltimæ partis: ſanè pro fiſco partes validiores eſſe ſentio, & vltra rationes d.Affl.adducor in hanc ſententiã: quia publicè intereſt delicta puniri. l. ita vulneratus.ff.ad leg. Aquil. cum ſimilib. ideoque impenſa facta in proſequendo aduerſus reum pro publico intereſſe ſpecialem meretur fauorem ſicuti pro funere impenſa,quæ publicam continet cauſam, nam hæc in concurſu quoſcunque priuatos creditores ſuperat. Item fiſcus ex neceſsitate legis, quæ ſic fieri iubet, proceſsit aduerſus reum,facilius ergo eſt ei ſubueniendum, de impenſis autem factis pro rebus in fiſcum cogendis:quia in rem factis minus dubitationis ineſſe videtur ad tex.in l. interdum. ff. qui pot. in pignor.& in l.ſi §.in computatione.C.de iure delib.vbi pro impenſa inuentarij hę res præfertur creditoribus defuncti. Rationes autem conſideratæ per d. Gigan. non videntur concludere.

194 Nam prima, quòd fiſcus teneatur de ſuo impendere aduerſus facinoroſos pro criminum punitione ad glo.& Doct. in l.1. C. de mulierib. quæ ſer. propr. quia econtra in compenſationẽ percipit mulctas,& pœnas ad tex.in l.1. C. de modo mul.reſpon.repetitionem dari ſuper bonis delinquentis cum extant:& in concurſu fiſcum præferri alijs creditoribus rationibus adductis.alia vero ratio, quod fiſcus ſit loco hæredis illius condemnati, & quòd hæres non deducat credita ſua aduerſus creditores defuncti: inepta eſt, nam fiſcus non eſt loco hæredis, vt latius dixi ſupra nu.60.cum ſeq.Item ſi eſſet loco hæredis id procederet ad exemplum hæredis cum beneficio inuentarij, qui non tenetur ſupra vires bonorum, & qui omnia ſua credita in concurſu cum alijs creditoribus pro eorum potioritate deducit,vt omnibus eſt notum,& not.in d. l.fina.& præterea fiſcus ſuccedens in bonis confiſcati non tenetur creditoribus ſupra vires bonorum.l.1. §. an bona ff. de iure fiſc.dixi ſupra nu.64.

195 Sequitur,vt dicamus an confiſcationũ vtilitates pertineant iudici inquirẽti de maleficio tempore ſui magiſtratus commiſſo, an vero iudici condemnanti, an vero iudici exequenti, ſi contingat interim illum ab officio recedere,hanc quæſtionem pertractauit Afflict. in cap.1.in uerbo pœnarum.nu.37.in titu. quæ ſint Regal.ſcripſi infra in titu.de conductoribus in vlt.q.apud nos ſeruatur,vt detractis impenſis,& debitis,ac vtilitatib. ordinarijs de venditionibus Camerarum, id quod ſupereſt, pro vna decima applicatur, quibuſdam officialibus cameræ, reſiduum vero pro vna dimidia deuoluitur in capſam Principis: Alia vero dimidia compartitur equaliter inter Illuſtriſ. DD.Rectores,& inter Clariſſ. DD. Camerarios,qui fuerunt pro tempore condemnationis latę,& pro tempore executionis.

196 In practica autem apud nos ſeruatur, vt non ante ſententiam confiſcatoriã fiat deſcriptio,& minus appræhenſio bonorum delinquentis, ſed ſtatim ſecuta ſententia condemnatoria cum publicatione bonorum fiſcus inuadit poſſeſsionem omnium bonorum mobilium, & immobilium,quæ ſingulariter deſcribuntur,& ſic etiam iuris eſſe quod ante condemnatoriam non poſsint deſcribi bona, etiam ad effectum ſimplicis bonorum inuentarij determinauit Arius Pinell.in rep.l.1. in ſec.par.nu.24 C.de bon.mat.per text. in l.defenſionis facultas.C.de iure fiſ. lib. 10.vbi tamen limitat, quando aliqualiter conſtaret de maleficio, ex quo bona forent publicanda.Et in eo caſu,quod bona deſcribantur, & inuentarientur non amoto reo de poſſeſsione voluit Bart. & alij poſt eum in l.fi.C.de bon.vac.lib.10. in l.defenſionis facultas. C.de iure fiſc.& idem Bar.in l.poſt contractũ.col vlt.ff.de don.& in l.fi.ff.de requi.reis,& ſic in practica

ctica ſeruari dixit Pichus in d.l. poſt cõtractum.num.96. Deſcriptio autem fieri debet de rebus delinquentis mobilibus, & immobilibus iuribus, & actionibus, cum ſuis qualitatibus, & circumſtantijs, & cum ſuis oneribus prout ſunt pœnes reum delinquentem: nempe fiſcus ad inſtar hæredis tamquam ſucceſſor vniuerſalis inuadit,& occupat omnia bona tenta & poſſeſſa,& prout tenebantur,& poſſidebantur per reum ad no.in l.fin. C.de ed.D. Ad. ideo res quas delinquens iure conductionis depoſiti,vel commodati tenebat,pro iure detentationis tranſeunt in fiſcum d.l.fi.C.de bon. vac.quæ vero per eum poſsidebantur pleno iure, vel naturaliter,vti emphyteuta, vel ciuiliter pro iure directi dominii, hæ pro eo iure de quo cònſtat deſcribuntur.

197 Cæterum ex eo ſolo, quod delinquens reperiatur rem habere præſumitur,quòd illam poſsideat: quia vt inquit Bald.in l. poſt ſententiam in vlt.col.ver. ſed nec illud,qui apparenter eſt in poſseſsione p̄ſumitur etiam exiſtenter.

198 Et magis pro ſe, quam pro alio, l. & magis,& l.Titia.ff.de ſolutio.ideoque in dubio poſsidens prǽſumitur pro ſuo poſſidere,toto tit.ff.pro ſuo, vbi Cæpola latius declarauit.gl.& Doc.in l.2.C.de acqui.poſ.Bal conſi.51.an domina,in 2.per tex.in d.l.Titia,& in l. apud antiquos.C. de furt.& idem Bal.in l.2.num.28. C.de ſeru.vbi quid in iuribus incorporalibus Alex.conſi.136.col.2.in 1.

199 Qui verò ſuper bonis confiſcatis creditum vel ius aliqđ prætendunt emiſsis publicis proclamatibus debent intra terminum proclamatum comparere, & iura ſua deducere, quia elapſo termino nõ audientur ad tex.cum materia in l. diffamari. C. de ingen.man. & in l. ſi eo tempore.C.de remiſ.pign.

200 Apud verò nos extat decretũ Excelſi Decem Virum conſilij editum ſub die 26.Septembris 1578.in caſu publicationis bonorum pro homicidiis pẽſatis,vel aliis attrocibus criminibus, quo ſic formaliter cauetur.Et accioche non ſia commeſsa fraude in queſta materia de beni, occorrendo il caſo di confiſcatione, ſiano obligati tutti quelli, che haueſsero credito di qual ſi voglia ſorte ſopra li detti beni,in termine di meſe vno dopo la publicatione della ſentenza darlo in nota,e giuſtificarlo, e paſsato detto tẽpo non li poſsa piu eſser fatto buono, eſso credito: & ſe ſi trouerà che alcuno vſi fraude in farſi creditor ſimulato, o finto, caſchi a pena di bando perpetuo della città, e territorio di onde fuſse, & a pagar altre tanto quanto fuſse il credito finto:Circa quod decretũ plura ſunt notanda.Primum, ꝙ licet lex loquatur de termino menſis poſt publicationem,attamẽ practica hic Paduæ obtinuit, vt fiant cridæ publicæ quas ſtridas appellamus, in loco vbi adſunt bona, & in ciuitate iſta, qđ oẽs prætendentes creditum,ſeu credita ex quauis rõne,& cã debeant in termino menſis a die cridæ comparere in camera, & contradicere pro ſuis creditis, ac ea iuſtificare in termino menſis aliter &c. & iſta practica obtenta fuit ex mente ipſius decreti, quandoquidẽ ſnĩa confiſcatoria,non ita innoteſcat ſicuti crida publicè facta rurſus notandum eſt, ꝙ decretũ includit creditores oẽs, ſiue creditum ſit purum,ſiue in diem, aut conditionale. Nam clarè loquitur in illis verbis;credito di qual ſi voglia ſorte.

201 Nempè conditionalis creditor quamuis propriè non, largè tamẽ creditor eſt Alb.Saly.Fulgoſ.Rom. Alex. & alij in l. 1.ff ſi cer.pet.& eſt tex.in l. cõditionales. ff.de ver.ſig.& l.ſeq.& l.is cui.ff. de actio. & obl.nam ſpes eſt creditum illud quandoque deberi,& in alios quoſcunque ſucceſsores tranſmittitur. §. ex conditionali inſtit.de verbo.oblig. & in decreto Mediolani edito ſuper huiuſmodi cridis faciendis ex cauſa bonorum publicatorum ſcripſit Aegid.Boſ. in tit. de proclamat. ſub num.11. & in terminis noſtri decreti,res indubia eſt: quia verba illa vniuerſalia. Credito di qual ſi voglia ſorte, inclu-

includunt quæcumque credita propria, vel impropria,ſicuti cum dicitur, de quibuſcumque bonis, vel de quibuſcumque hæredibus, ad ea q̃ ampliſsime, vt alios omittamus ſcripſit Tiraq.de retract.municip.§.1.glo.7.nu.20.& 21.& 27. Ideoque creditores Hypothecarios conditionales includi cenſeo, veluti ex cauſa emptionis pro euictione futura, vel ex cauſa fideiuſsionis; Nam & hi ſuper bonis confiſcatis,creditum aliquod habent, licet non de præſenti ſaltim in ſpe,caſu,& conditione adueniente, ac idcirco pro tali ſuo credito contradicere, ac proteſtari debent aliter remanent excluſi ſicuti contigit in bonis emptis, & ſtridatis per cridas iuxta morem Venetum, & in terminis decreti Mediolanenſis tradidit Boſ.in loco præalleg. quod ſanè decretũ ſimile eſt cridis noſtris emptionalibus. Tertio notandum eſt, ꝙ etiam credita priuilegiata includuntur veluti ꝓ dote, pro tutela,pro mutuo, pro depoſito; & huiuſmodi, ob vniuerſalitatem verborũ de quibus in decreto. Item credita quarũcumque perſonarum,maſculorum,fœminarum,militum,nobilium, ignobiliũ, ruſticorum,minorum,& pupillorũ, præſentium,& abſentium, denegato beneficio reſtitutionis in integrum, ſic in eo Mediolani decreto concludit Boſ. d. loco ſub nu.12.per quod præiudicatur etiã in rerum dominio,& ita etiam apud nos ſeruatur in cridis emptionalibus: necnõ & in cognitis particularibus ad excludẽdum ius congrui,nil mirum quia plerũque minoribus currit præſcriptio abſq; ſpe reſtitutionis in integrum latiſsime Tiraq.de retract municip. §. 35. glo. 2. per totam illam glo.ſed contra quòd abſentibus compendioſa hæc præſcriptio non noceat videtur caſus in d.l. ſi eo tempore.C.de remiſ.pignor. Item quòd nec pupillis minoribus, & mulieribus maritatis in dotibus ſuis,præiudicet vt ſaltem eis ope reſtitutionis in integrum ſuccurratur: facile erit aduerſus legis rigorem apud magiſtratus noſtros pietatis,& iuſtitiæ maxima cum humanitate cultores obtinere,& ita quandoque in camera iſta Patauina obſeruatum fuit: Rurſus videtur,quòd habentes ſuper bonis confiſcatis ius penſionis Annuæ, veluti pro cenſu,pro libello,vel aliqua alia recognitione,annua veluti feudali,aut locataria ad longum tempus,teneantur,& iſti contradicere,nil mirum quia verba decreti; Tutti quelli che haueſſero credito di qual ſi voglia ſorte ſopra detti beni. Hos quidem includere videntur: quia iſti habent creditum annuæ penſionis ſuper iſtis bonis,& idem indubitanter dico in legatarijs annuis;& in ijs, qui ex contractu, reſponſionem annuam ſuper bonis haberent,nam cum his ex contractu, vel ex legato ſuper rebus illis debeatur equidem creditores ſunt d. l. creditores cum duabus.ll.ſeq.ff.de ver.ſig.

202 Dubium eſt quid in ijs, qui habẽt ius dominij de præſenti, vt quia delinquens rem occuparet, vel illius rei vſufructuarius eſſet: item quid in illis qui habent ius dominij de futuro veluti in fideicommiſſariis conditionalibus,feudalibus, & huiuſmodi:nam iſti non videntur creditores:quia debitum non prætendunt, nec creditum; ſed rem ſuam eſſe vel futuram fore,nam hæc inter ſe differunt, ideo in verbis decreti non videntur comprehendi,glo.in verbo debetur in §.1.inſtitu. de act. & in d. l.creditores, idcirco decretũ diſponens, quòd ſi quis fuerit negligens per ſpacium decem annorum ad petendum ſibi debitum amplius non audiatur non repellit vendicantem rem ſuam iure dominii.Bald.Ang.Are.& Iaſ. in d. §.1. nume.99.

203 Item ſi teſtator legat liberationem omnibus ſuis debitoribus de omnibus ſibi debitis non prohibetur hæres rem teſtatoris ab alio poſſeſſam vendicare. glo. & Bar.in l. Aurelius.§.Mẹuia.ff. de liberat. leg. Bald. in l.cum neceſsitatem.C.de fideicõ.& in ſorore,quæ renuntiauit fratri faciendo ſibi generalẽ quietationem de omni eo quod ſibi debebatur quod non prohi-

prohibeatur petere res proprias tradidit idem Bald. in l. pactum quod dotali. in 12 q C. de collat. ſecutus eſt Iaſ. d. loco, nu. 10. & in l. ſub prætextu C. de tranſac. & hæc locum habent, quamuis ſtatutum, vel pactum loqueretur per verba vniuerſalia de omni, & quocunque debito: veluti Alex. ſenſit conſi. 46. col. 2. in 1. & cõſi. 170. in 2. præclare. Ruin. conſ. 25. nu. 17. in 1. Idem Iaſ. conſi. 171. col. 3. in 1. & late Didac. lib. 2. var. reſol. cap. 14. augetur arg. quia ex verbis decreti conſtat emanaſſe ad obuiandum fraudibus, quæ committuntur, ac idcirco decretum punit eos, qui falſo ſuggeſſerunt ſe creditores pœna banni, & in altero tanto quantum ſe aſſerebant creditores; hæc autem pars decreti pœnalis non eſt proportionabilis ad eos qui ius proprietatis, & dominij adducunt, quia iſti non allegant ſe creditores: Nec creditum pecuniarium prætendunt, ac idcirco in iſtis decretum nullatenus videtur locum habere ad hoc deciſio ſatis nota Iacob. Butrig. quam ſequuntur Salyc. Fulgoſ. & alij in l. mancipia. C. de ſer. fugit. Roman. ſingul. 186. ſtatutum puniens. Alexand. in rubr. ff. ſolu. matrimo. num. 22. Dec. conſi. 201. nu. 2 augetur argumentum, quia decretum eſt pœnale, & exorbitans, idcirco ſtricte accipiendum in terminis ſuis de creditoribus qui creditum qualecumque ſit prætendant ſuper rebus, non qui prætendant res ſuas eſſe. c. odia. c. in pœnis, de reg. iur. in 6. Contra vero facit, nam qui ad rem iure Dominij vendicationem habet is largo modo dicitur creditor, & creditum habere, poſſeſſor vero & ipſe largè dicitur debitor gl. in d. §. 1. in verbo debetur, & in dicta l. creditores, vbi Alciatus ampliat. glo. & Bal. in l. fi. C. de compenſ. & idem Bal. in l. fin. C. quod cũ eo. & idcirco verba vniuerſalia de omni, & toto eo, quod quis ex quacumque ratione, vel cauſa: includere etiam reales actiones ex vi vniuerſalitatis verborum reſp. Alex. conſi. 102. in 6. ideoque verba illa, credito di qual ſi voglia ſorte: etiam ius proprietatis, & fideicommiſſorum iura, quaſi debitum quoddam includere videntur: exceptio autem dominij per contradictorem probata impedit venditionem, ſeu appropriationem in fiſcum; & efficit, vt fiſcus rem vero Domino reſtituat, idem eſt cum excipitur per confiſcationem rem deuolutam eſſe in contradictorem ratione feudi, fideicommiſ. vel emphyteuſis, & ex cauſis de quibus in tractatu ſuperiori, contradictiones vero pro creditis, vel pro aliquo iure nõ hos operantur effectus, quia res venduntur cum ſuis cauſis, & ſaluo iure creditorum ſuper pretio, quandoque tamẽ contra fiſcum excipitur de poſſeſsione contradictoris, quia dicit ſe poſsidere rem, & delinquentem eam non poſſediſſe tempore delicti commiſsi, & hoc caſu conſtito de hoc relaxatur poſſeſsio cõtradictori ſaluo iur. fiſ. in proprietate Bar. in l. defenſionis facultas C. de iure fiſci. lib. 10. dixi ſupra num. 52. & ibi dictis addo Aegid. Boſ. in d. titu. de proclam. nu. 10. & ſi fiſcus intendit rem alienatam fuiſſe in eius fraudem remedijs reuocatorijs ſibi agendum eſt dixi ſupra nume. 185. Item notandum eſt, quod terminus menſis non incipit currere, niſi poſt apprehenſam poſſeſsionem per fiſcum, ideo moris eſt ſtatim appræhenſa poſſeſsione ſtridare, quod ſi quis, &c. & iſte ordo eſt de mente tex. in d. l. fin. C. de bon. vacan & inde not. Odofred.

204 Nil mirum, quia cridæ habent vim p̃ſcriptionis menſtruę ad finiẽdum, & excludendum ius tertij d. l. ſi eo tẽpore. not. Bart in l. rem, quæ nobis; ad finem. ff. de acqui. poſſeſ. præſcriptio autem non currit ſine poſseſsione ex parte præſcribentis. l. ſine poſseſsione. ff. de vſucap. c. ſine poſſeſ. de reg. iur. in 6. proinde cridę non nocent, non contradictoribus quo ad bona per fiſcum non appręhenſa, nec ſtridata ſi quæ omiſsa fuiſsent, & pręſertim ignorantibus ſicuti ſenſit Odofr. d. loco, & poſt eum Boſ. in loco prææallegato, & in ſpecie ſub nu. 14.

Sed

205 Sed vtrum cridę noceant ijs qui agere non poſſunt, diſtingue nonullos caſus. Primus eſt cum quis habet ius aliquod in ſpe de præſenti, quod in futurum ſperat ſibi cum effectu competere, veluti creditor in diem, vel ſub conditione. Item fideicommiſſarius ſubſtitutus de pręſenti, quoniam ius purũ habet præſuppoſito, quod decretum includat pętendentes ius Dominij, equidem contradicere debet, prout etiam cridis emptionalibus opponere tenetur, quod ſi ſubſtitutus ſit in diem, vel ſub cõditione, vt q̃a poſt mortẽ confiſcati, & adhuc condicere tenebitur quia ius habet de præſenti cõditionale tñ, ſic in decreto Mediolani, determinauit Boſ. in d. loco ſub nu. 11. cuius dicta optime ſeruiunt ad cridas noſtras emptionales, vt fideicommiſſarius ſubſtitutus poſt mortẽ venditoris per non contradictionem excludat, niſi cõſuetudo aliud obſeruet. Nec his iuuat reg. quod non valenti agere nõ curat præſcriptio, ad l. 1. §. fin. C. de annal. excep. Cum ſuis concord. nam reg procedit in præſcriptione, quę currit aduerſus illũ: q̃ nõ agit. ſed hic p̃ſcriptio currit aduerſus eũ q̃ de iure ſuo nõ opponit, & hæc inter ſe differunt. Secundus caſus eſt in ſubſtitutis poſt primum ſubſtitutum, & his negligentia præiudicare non videtur: quia ius eorum non ab vnius tantum morte pendet, ſed duorum, ac ideo valde incertum, & quia ius, ac defenſio, & ſollicitudo reſidet in primo ſubſtituto ad tex. & ibi not. in l. ex contractu ff. de re iudic. & in l. ſępe. ff. eodem, & in l. filiusfamilias. §. Diui de legatis primo. Tertius caſus eſt in non natis tempore cridarum, & his compertum eſt non nocere, quia cridæ eum qui in rerum natura non ſit afficere nequeunt ex ijs, quæ copioſe ſcripſit Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. glo. 9. num. 82. cum ſequent Hoc tamen caſu excluſo primo per lapſum termini cridarum, admitti poſtea natum, & conceptũ, ex vi fideicõmiſsi perpetui ſubſtitutum ad reuocationem bonorum infiſcatorum etiam in vita prioris negligentis non expectata illius morte: tradidit Boſius in loco dudum allegato, & male: quia auctoritas Alex. per eum allegata nihil ad rem, & contra eum ſtat inconcuſsa, ratio quod in fideicommiſsis perpetuis, & ſucceſsiuis ſubordinatis ordine ſucceſsiuo d̃ vno ad aliũ, donec extat primus, non admittitur ſecundus l. cum ita. §. in fideicommiſſo. l. peto. §. fratre. ff. de legat. 2. l. fi. C. de verbor. ſignific. c. primo, in ti. de nat. ſuc. Feud. & eſt caſus in l. ſtatius. § Cornelio. ff. de iur. fiſci, & in l. fin. §. ſin aut auaritiæ. Cod. com. de leg. ideoque quamuis primus ſubſtitutus per lapſum cridarum ſit excluſus a iure vendicandi res illas, non tamen ſubſtituto eſt apertus locus in ſucceſsione fideicommiſſi, donec is naturaliter viuit.

Quartus caſus eſt in ijs qui rei adminiſtrationem non habent veluti vxor in dote ſua, filiusfamil. in aduentitijs quorum pater eſt vſusfructuarius.

206 Sed iterum quæro decretum dicit: q̃ quilibet debeat in termino menſis contradixiſſe, & iuſtificaſſe ſuum creditum. Pone creditor comparuit, & dixit ſe creditorem in centum ex cauſa mutui, & nihil adduxit, procurator fiſcalis intra terminũ menſis nõ oppoſuit, ſed poſt creditor vult probare, an poſsit, dic, quod non, quia decretum non ſimpliciter inuitat, & prouocat ad contradicendum, prout contingit apud nos in cridis emptionalibus. Sed ad contradicendum, & iuſtificandum, & ſic compulatiue ad duo, ideo vtriuſque concurſus requiritur. l. ſi hæredi plures. ff. de cond. inſtit. & l. ſi quis ita vbi Iaſ. not. ff. de verborum obligat. prout in termino conceſſo ad probandum, & probatum habendum, quo caſu probatio per teſtes fieri debet intra terminum, Bald. in l. 2. Cod. vt lite penden. Abb & Dec. numero trigeſimoprimo, in cap. licet cauſam. extra de probatio.

207 Sed quid ſi intra terminum menſis creditor ad probandum eius creditum produxit ſcripturam imperfectam, puta priuatam, vel inſtrumentum non in forma probante, vel de confeſione rei delinquẽtis:

tis:quæ nocere nõ ſolet ad l.ſi qs poſthac C. de bon. proſcript. procurator fiſcalis poſt menſem opponit,exceptionem iuris, an creditor poſt terminum poſsit iuſtifica re: quæſtionẽ hanc reaſumpſit Egid. Boſ. in dicto loco ſub nu.14.& arguit pro cre ditore:quia fiſcus tenebatur opponere ex ceptionẽ iuris, quia iuris præſumptiones licet non ſint probandæ ſunt tamen neceſ ſario allegandæ. l. ſi adulterium. §. ijdem Pollioni,vbi Bar.not. ff.ď adul.& late Iaſ. in l.cum quid ff.ſi certum petat. Ideo oppoſita iuris exceptione poterit actor probare etiam poſt terminum ſicuti Aret.do cuit in l. ſed etſi de ſua.colum.4.ff. de acquir. hæred. ſubiungit tamen quod hæc opin.male in practica poſſet ſuſtineri,niſi ex conceſsione ſenatus, & in terminis noſtri decrecti cauſa creditoris eſſet valde difficilis: quocirca ad eum ſubleuandum, recurrendum erit ad copioſse ſcripta per Abb.Felyn.& Dec.in d.cap.licet cauſam, extr.de prob. vbi materiam pertractant, an poſt lapſum termini liceat probare, ex quorum dictis colligo,quod producto in termino,aliquo inſtrumento,licet non in forma probante,puta exemplo poteſt cre ditor extra terminum ad confirmandam eius fidem producere originale, quia qui confirmat,de nouo non dat.l. ſi donatæ.§. ſi ſponſus.ff.de donat.int.virum,ſic Bal.in cap.1.ext. de fid.inſtru.ſecutus eſt Fely.d. loco ſub.nu.44.in 5.limitat. & ita in caſu de facto admiſſa fuit talis productio. Immo facta contradictione in tempore vr̃, quod ẽt poſt lapſum menſis, modo res ſit integra poſsint produci inſtrumenta ad iuſtificandam actoris intentionem, quia inſtrumẽta pręſeferunt rem notoriam,ſic Anto.Butr.Aret.& Fely.in d.c.licet cau ſam.nu.31.

208 Denique quæro,nam confiſcatio bono rum trahitur ad præſentia, vt ſupra dixi. num.132.Item per confiſcationem bono rum debitor liberatur a ſuis creditoribus dixi ſupra nu.55. Rurſus creditores, qui non contradicunt in termino, excluduntur ab omni iure ſuo ſuper bonis cofiſcatis: pone Reus iterum deliquit;magiſtratus pro nouo delicto confiſcat bona per eum quęſita,vtrum ſuper his nouiter cõfi ſcatis creditores illi regreſſum habeant Dom. Boſ.in dicto loco ante nu.15.ſenſit pro creditore, & refert ita fuiſſe ſeruatũ. Ego autem valde dubito: quia fiſcus habet hæc bona ex noua cauſa, & a perſona non obligata illi creditori, & ad hæc adde,quę ſcripſi in tit.ſequen. num.32.Sed quid erit ſi ob lapſum termini creditor ſit excluſus:deinde ex gratia principis bo na ſint reſtituta reo delinquenti, an tenea tur ſatisfacere creditoribus, & videtur q ſic per tex. vbi eſt caſus in l. ſi debitor, & in l.fi.deportationis.Cod. de ſentent.paſſ. & inde in terminis iuris com.not. Docto. quia actio integra eſt, & viua aduerſus fiſcum,quamuis obeſt pręſcriptionis exceptio. Sed dubium eſt ſtante decreto de quo ſupra: in decreto autem Mediolani, Dom.Boſ.dicto loco ſub num.15.contra creditorem arguit quaſi per lapſum termini ob non contradictionem creditoris actio ſit perempta,ac idcirco amplius reſtitui nequeat ad l. qui res §. Aream.ff. de ſolution.& per doctrinam Bal. in l. 1. C.qui ad liber.perue.non poſ.Sed contra decidit quia præſcriptio non omnino tol lit actionem, ſed parit except. Barto. & Bald.in l.fi.C.ex quibus cauſ.ma.copioſe Felyn.in cap. ad aures: item priuatus cui bona reſtituuntur, non ſuccedit in ius fiſci, ſed in ius ſuum reponitur,& integratur, ac idcirco cum obligationibus, & conditionibus prioribus:quia id eſt ſecũdum naturã reſtitutionis ad l. quod ſi minor.§.raſtitutio.ff. de minor. & ita verius eſſe cenſeo.

BANNITI, ET DAMNATI RESTITVTI, QVAE RECVPERENT. Titulus Secundus.

1 *Banniti, & damnati reſtituti, quæ recuperent.*

2 *Bannitum nullus reſtituit, niſi princeps vel alius de ſuo mandato.*

Pœnam

3 *Pœnam poſt latam ſententiam iudex minuere nequit.*

4 *Diſpenſatio contra ius eſt de reſeruatis principi.*

5 *Inferior a principe contra ius diſpenſare nequit.*

6 *Inferior a principe, reſeruata principi ſibi ex priuilegio conceſſa exercere non poteſt ſine cauſæ cognitione.*

7 *Inferior a principe ius alteri quæſitum auferre nequit.*

8 *Principis eſt iura vnius auferre, & alteri dare.*

9 *Bannitos non reſtituunt etiam qui habent auctoritatem ſtatuendi in magnis negociis. Item nec procurator Cæſaris.*

10 *Reſtitutio facta per principem maior eſt quã per eius officiales de ſuo mandato.*

11 *Gratia conceſſa per principem aduerſus bannum ſtatim operatur ſuos effectus.*

12 *Gratia ſolo viuæ vocis oraculo perficitur.*

13 *Papa ſi moriatur poſt conceſſam gratiam literis inexpeditis gratia non expirat.*

14 *Literæ ſunt neceſſariæ ad probationem gratiæ extra curiam.*

15 *Reſtitutoria remedia tranſeunt ad hæredes.*

16 *Gratia an proſit ignoranti ante illius acceptationem.*

Priuilegium non prodeſt ignoranti conceſſionem de eo ſibi factam.

17 *Bannito gratia conceſſa aduerſus bannum nõ operatur, vt bona rehabeat, ideoque nec tenetur creditoribus.*

18 *Gratia bannito conceſſa per verba ambigua potius trahitur ad reſtitutionem, quam ad indulgentiam.*

19 *Genus verificatur in ſpecie in ſui rudi materia.*

20 *Reſcripta fiſco damnoſa reſtringuntur ad minus præiudicium.*

21 *Bannitus reſtitutus per viam iuſtitiæ recuperat bona ſua.*

22 *Gratia quæ confert bannito plenam gratiam operatur etiam quo ad bona.*

23 *Bannitus libere cancellatus vel cui plenaria gratia fuit conceſſa bona quoque ſua recuperat a fiſco.*

24 *Bannitus qui gratiam obtinuit, non intelligitur reſtitutus ad famam.*

25 *Bannitus reſtitutus per verba importantia reſtitutionem intelligitur reintegratus nedum aduerſus pœnã banni, ſed etiã ad bona.*

26 *Bannitus reſtitutus recuperat iura ſanguinis, & iura ciuilia omnia quæ per bannum perdiderat.*

27 *Bannito reſtituto fiſcus tenetur reſtituere pretium redactum ex bonis ſuis.*

28 *Bannitus reſtitutus, an reddatur habilis ad relicta in teſtamentis alienis.*

29 *Deportatus reſtitutus recuperat omnia iura ciuilia, & capit ſibi relicta in teſtamentis extraneorum ante ſententiam deportationis.*

30 *Damnatus in metallum reſtitutus non efficitur habilis ad capiendum ſibi relicta in teſtamentis alienis etiam ante ſententiam damnationis.*

31 *Media tempora inhabilia in relictis, & legatis non nocent, declara, vt ibi.*

32 *Bannitus reſtitutus cum certis conditionibus non vltra conſequitur.*

33 *Bannitus reſtitutus non recuperat iura, & bona in quibus ante bannum nullum ius ſibi quæſitum fuerat.*

34 *Bannitus reſtitutus aduerſus bannum, & ad bona non recuperat bona interim tertio acquiſita.*

35 *Bannitus reſtitutus ad bona, non illa recuperat a tertiis poſſeſſoribus in eos per fiſcum alienata.*

36 *Teſtamentum filii interim defuncti non irritatur ſi pater bannitus poſtea reſtituatur.*

37 *Bannitus reſtitutus, an acquirat hæreditatẽ quæ alteri delata fuiſſet, ſed nõ dũ adita.*

38 *Ius alicui quæſitum ſpe licet non re, non tollitur per principis reſcriptum.*

39 *Bannitus reſtitutus non reintegratur aduerſus pœnam tertio applicatam.*

40 *Bannitus reſtitutus, an recuperet in dignitatibus, & collegiis locum, quem prius tenebat.*

41 *Clericus depoſitus deinde reſtitutus nõ recuperat beneficium alteri collatum.*

42 *Bannitus reſtitutus non recuperat bona per fiſcum alienata, & ex noua cauſa in eum reuerſa*

43 *Supplicatio non attenditur, ſed gratia, & reſcriptum.*

44 *Bannitus reſtitutus per viam iuſtitiæ recuperat bona per fiſcum alienata.*

45 *Reſtitutio ex titulo de minoribus, & ex quib. cau. ma. dicitur de mera iuſtitia.*

46 *Minor læſus in reſignatione beneficii eccleſiaſtici non reſtituitur ad illud, ſi alteri fuerit collatum.*

47 *Minor læſus in lucris re non integra non reſtituitur, ſed in damnis ſic.*

V Banni-

48 *Bannitus an reſtituatur ad bona in tertium alienata.*

49 *Princeps pro pace habenda , an poſsit auferre res priuatorum, et ſi aufert teneatur pretium dare.*

50 *Pacis bona multa ſunt: pacis cauſa etiam mala permittuntur.*

51 *Res alicui ex cauſa ablata ceſſante cauſa ſibi reſtitui debet.*

52 *Re alicui ex cauſa ablata pretium illius rei reſtitui debet.*

53 *Bannitus reſtitutus recuperat omnia quæ ex vi ſententiæ condemnatoriæ ſibi immediate fuerant ablata, limita & declara vt ibi.*

54 *Bannito reſtituto non reſtituuntur ſibi bona applicata offenſo, vel eius hæredibus.*

55 *Bannitus reſtitutus, cum clauſula, quòd de cõfiſcatione opponi non poſsit, recuperat bona a poſeſſoribus.*

56 *Princeps moderare poteſt iuriſdictionem ſuorum magiſtratuum.*

57 *Laici ſtatuere poſſunt ne iudices ſui in certis cauſis reddant ius perſonis eccleſiaſticis.*

58 *Princeps ſi declaret conſiſcationem fieri non potuiſſe, & eam haberi pro non facta , quid operetur huiuſmodi declaratoria.*

59 *Princeps poteſt tollere ius quaſitum alicui per actus iuris ciuilis, dominium vero ex quacunque cauſa quæſitum tollere nequit.*

60 *Princeps poteſt bannitum reſtituere aduerſus publicam offenſam.*

Bannito poteſt princeps remittere publicam offenſam.

61 *Bannitus reſtitutus per viam gratiæ, vel iuſtitiæ qui recuperat bona, an recuperet fructus.*

62 *Reſtitutio per viam iuſtitiæ operatur , vt fructus, etiam percipiendi reſtituantur.*

63 *Reſtitutus ad bona, tenetur pro rata bonorum creditoribus , & illa rehabet cum oneribus ſuis .*

64 *Reſtitutus ad bona non ſoluit Laudimia , non tenetur petere inueſtituram, quia bona habere videtur ex veteri cauſa .*

65 *Reſtitutus ad bona, non inuadit eorum poſeſſionem, niſi poſſeſſore citato.*

66 *Reſtitutus aduerſus bannum non recuperat bona ſibi interim vſurpata, ſed remediis ciuilibus agere debet.*

67 *Reſtituti ad patriam vigore pacis recuperant bona ſua.*

Rebelles reſtituti vigore pacis , an recuperent bona ſua.

68 *Bannitus reſtitutus vendicat bona a poſeſſoribus in eos per principem translata ſine præcedente conſiſcatione.*

69 *Poſſeſſor cui princeps bona aufert, & in rebannitum transfert , an agat de euictione contra ſuum auctorem .*

70 *Reſtitutio conceſſa bannitis, & rebellibus, an operetur quo ad mortuos.*

71 *Teſtamentum banniti, & damnati, an confirmetur per gratiam factam bannitis poſt illius mortem .*

72 *Rebellibus reſtitutis omnes ſententiæ contra eos interim latæ irritantur.*

73 *Rebellibus, ac bannitis reſtitutis omnes intelliguntur reſtitui qui ex eius perſona pendent .*

74 *Bannitus reſtitutus non rehabet bona a tertio poſſeſſore citra regium aſſenſum.*

75 *Reſtitutus ad bona non reacquirit bona interim eccleſiis acquiſita.*

76 *Damnatus ad mortem , & in bonis ſi ductus ad patibulum obtinuerit indulgentiam bona reacquirit .*

77 *Reſtitutus non recuperat iura, quæ per damnationem penitus fuerant extincta .*

78 *Vſufructuario reſtituto, an reintegretur vſuſfructus finitus per illius damnationem.*

1 VIDENDVM nunc eſt , an bannitus, & condemnatus in bonis recuperet, bona cęteraque iura ſua, ſi rebannitus, & reſtitutus fuerit: quã materiam pleniſsime tractant ſcribentes in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de libe. & poſth. & in l. fi. C de ſenten. paſ. & alibi ſæpe. Ego autem pro perfecta reſolutione materiæ infraſcriptas ſubijcio concluſiones.

2 Prima eſt: bannitum & condemnatũ nullus reſtituit aduerſus bãnum, niſi princeps ſupremus, etiam ex cauſa, quia reſtituere bannitos eſt de reſeruatis principi. l. relegati. l. ad beſtias. §. ex prouincia. ff. de pœnis. Item nec bona in fiſcum delata alius quam princeps reſtituit. l. 2. C. de bon. dam.

3 Nil mirũ hęc, quia lata ſnia non poteſt iudex ſine principis auctoritate pœnam minuere. l. acta. §. de amplianda. ff. de re iudi. l. 1. §. ſi quis vltio. ff. de quæſtion. & l. diui.

l.diui. ff. de pœnis, copioſe Octauian.in deciſio,101.nu.1.dixi ſupra in tit.de mulctis,& pœnis. nu. 10. & horum omnium præterea ratio eſt.

4 Quia diſpenſatio cōtra ius eſt de ſeruatis ſoli principi:ſicuti not.in c.1.ext.de cōſtitut.& in c.poſtulaſti,ext.đ reſcrip.Inn. in c.dilectus ext.de temp. ordin. Spec.in titu.de leg.§.nunc oſtendendum.verſ.58.

5 Idcirco inferior a principe contra ius diſpenſare nequit, ét quòd ſit vicarius generalis, & locum tenens ipſius principis, quia in eum principi reſeruata per generale mandatū non cēſentur tranſlata. ad not.in c.quod ad tranſlationem ext.de offic.legati, & in legato de latere Lud.Roman.conſ.38.viſo puncto,latiſsime Alex. conſ.106.perſpectis,in 2.vol.& in eo.lib. in conſi.68.nu.14

6 Immo etiā ꝙ principi reſeruata tranſlata fuiſſent,non tamen inferior ea exercere poſſet abſque cauſę cognitione,ſic pulchre Inno.in c.cum ad monaſterium: extra de ſtatu Monach. & in cap. veniens extra de fil.presb. in cap. at ſi clerici.§. de adulterijs num. 12. extra de iudic. Bal.in l.ſi teſtamentum.C.de teſtamen.& in l.cū filius ff.de teſtamen. milit. Sigiſmun.Lofred.conſi.30.col.2.

7 Et multominus poteſt inferior a Principe ius alteri quæſitum per bānnum, vel per ſententiam auferre ſicuti Bald. tradidit, in dicta l.Gallus §.& quid ſi tantum col.vlt. & punctualiter in legato de latere Dec.poſt plures conſil 525. col. vltim. & eſt ratio.

8 Quia ius vnius auferre, & alteri dare eſt ſolius principis.ſic Specul.loco pręalleg.in verſi.57. Bald. in d.l.cum filius: & melius in l. 1.nu.39.C. de ſeruitut.Ro.d. conſil. 38.Sigiſ.d.conſil.30.vbi in Locum tenente Regio.

9 Amplia hæc etiam, quod ciuitas vel commiſſarius haberet auctoritatem condendi ſtatuta in magnis negocijs Principe inconſulto, nam adhuc bannitos, ſine principis aſſenſu per ſuum ordinamentū remittere non poſſet per dictas rationes, & ꝑ iura & auctoritates ſup.allegatas:per quæ contra Bar.in d.l.relegati:ſic determinauit Salyc. in l. cum indulgentia. C. de ſent.paſ.

Amplia, vt nec etiam procurator Cęſaris, l. 2. vbi Bald. not.ff. de offic. proc. Cęſar.

10 Adde præterea, quod maior eſt reſtitutio facta per Principē,quam per eius officiales licet de ſuo mādato,ſicuti ſcripſerunt Andr. Iſer.& Affli.in cap.1.in glo.3. nu.90.in ti.Quę fuit prima cau. vbi propterea inferrunt reſtitutum per Regem recuperare feuda, non ſic reſtitutum per officiales regios.

11 Secunda concluſio: Gratia per principem bannito conceſſa aduerſus bannum ſtatim operatur ſuos effectus: quamuis adhuc reuerſus non ſit:ſic Bar.in d. l. fin. C. de ſent.paſ.adducit,quia per contrarium, condemnatio immediate operatur contra Reum.l.quidam ſunt.ff. de pœnis:Adde tu quod.

12 Gratia ſolo viuæ vocis oraculo abſque ſcriptura quo ad ſe perfecta eſt & ex ea ſtatim acquiritur ius impetranti: cap. ſi pro te,de reſcript.in 6.cap.fin. de conceſ. pręben. in eodem & melius in cap. inſtitutionis 25.q. 2.per quæ iura, & plura alia ſic copioſe diffinierunt Archid. & Ioan. Andr. in prohoem. ſexti: ſecutus eſt Bald.in l.ſi qua per cal.nu.5.C.de epiſcop.& cler.& in l.humanum in fin. C.de legibus.

13 Vbi inquit, quod cum Papa viuæ vocis verbo aliquem pronūciat epiſcopum alicuius loci, ille ſtatim erit epiſcopus, ét antequam literæ ſint formatę quia ſcriptura nō requiritur ad eſſentiā,ſed ad probationē gratiæ:vnde infert,ꝙ ſi interim Papa moreretur, gratia non expirat,ſed dēt expediri per ſucceſſorem,faciendo mentionē de gratia præceſſoris,& idem Bald. in l.falſus colum. 8. C. de fur. & in l.cum apud.C.de com. ſer. man. & l. fin. col.2. C. ſent. reſc. non poſ. & in gratia Regis Sigiſ. Lofred. conſi.31 num.7. & hæc intelligas cum gratia continet aliquid in ſe

V 2 perfe-

perfectum, non cũ conceditur ad aliquid faciendum ex Bald.doctrina in d.l.Falſus col 8.vel cum continet commiſsionem iuriſdictionalium ex Oldr.conſi.324. factũ tale eſt:col. 2. in verſic. quarto renunciationem.

14 Nota tamen, quod ad probationem gratię impetrans debet eſſe literis munitus: alias extra curiã ſibi nõ crederetur ſic poſt dictos patres: Bald. in d. l. ſi qua per calumniam.

Ex hoc autem, quòd in re noſtra gratia per ſolam principis conceſsionem ſit perfecta: infertur, quod mors banniti poſt ſubſecuta non tolleret effectum reſtitutionis.

15 Quia remedia reſtitutoria trãſeunt ad hæredes.l.3.ff.de vi & vi arm. Soc.in l.rẽ quæ nobis.ſub nu.10.ff.de acq.poſ. Boſ.in ti.de reſtit.princip.col.2..

16 Sed an proſit bãnito ignoranti dubitauit Fely.in c.nouit,nu.29.extra de iudic. Bal.vero in l.fi.col.2 ff.de conſtit.prin.expreſſe determinauit ꝓ bannitꝙ vt ei proſit:Sed ego valde dubito:qa gratia & priuilegiũ nõ quæritur abſenti ante illius acceptationẽ c.2.de cõceſ.præben. in 6.vel ſaltẽ a tẽpore ſcientiæ.l.fi.C.de cõſulibus, li.12.Bar.in l.fi.col.2.ff.de conſt.prin.vbi Iaſ.n.32.de cõi Alex.& Aret.in l.qui abſenti.ff.de acquir.poſſeſs. in ſpecie Ruin. cõſ.100.n.15.in 2.vol.& ꝯſ.102.n.8. in 3.

17 Tertia concluſio: Gratia conceſſa bannito aduerſus bannum per verbum gratię, indulgentię, ſeu diſpenſationis iuuat ad pœnam banni,ſed non trahitur ad bona etiam per fiſcum non alienata.l. 2.& l. fruſtra:& ibi Sal.not.& in l.fin.col.vlt.C. de ſent.paſ. item nec trahitur ad alia iura puta patr. poteſt. l. ſi pater. C. eod.gloſſ. notab.in §.pari ratione,inſtit.quib.mod. ius pat.pot.Bal.& Imol. in l.liber homo. ff. de hęred. inſtit. Alex. in l.ſi marito in prin.col.vlt.ff.ſol mat. Claud. Aquenſ.d. §.& quid ſi tantum.nu.37.vbi concordantes adducit:ideoque Bald. eleganter in l. 1.quæſtio.51.ff.de rerum diuiſione dicebat,quod diſpenſatio Papæ cum illo, qui ob eius delictũ perdiderat feudũ nõ prodeſt illi vt feudum reacquirat, item nec iura paſsiua in eum reintegrãtur. l.tutor & l.in inſulam.C.eod.l.2.& l.ſeq.ff de ſent paſ. vbi quod non tenetur creditoribus,Bald.Ang.& Alex.in d.l.ſi marito,in princip.

18 Quarta concluſio: Gratia per principem conceſſa non per verba ſignificantia reſtitutionem,ſed per verba pro ſui natura adaptabilia ad indulgentiã,& ad reſtitutionem, vt quia dictum ſit: quod rebanniatur, aut quod de banno cancelletur, an ad reſtitutionem,an vero ad indulgentiam trahatur:dubium eſt nam Bar.in d.l.fin. nume. 11.& in l fin. ff.eod:ti.& in l. 1. § ſi quis vltro. ff. de quęſtion. concludit pro reſtitutione,ex duobus.Primo per text.in d.l.1.§ fin. Secundo per rationem, quia principum beneficia ſunt latiſſime interpretanda l. fina. ff. de conſtit. prin.& idem cum Bar.concludunt Bald. & Iaſo. in l.fin. col. 4. ff. de conſtit. princip. Nellus in 1.par.3.temp.q.4. Alexan. conſi.112.in 2.& conſi. 95.col 2.in 7.Angel.Aret.in §.cum antem.nu.9.inſti.quib. mo.ius pat.pot.ſol.

19 Contrarium vero decidit Sal.in d l.fi. col.vlt.in 3. caſu, qa verba in genere prolata reſtringuntur ad illam ſpeciem quam genus comprehendit in ſui rudi materia, & ſic ad ſpeciem magis nudam l.quæſitũ. §.illud fortaſſe.ff.de lega.3.& l.ſancimus. C.de verborum ſignification.

20 Secundo,quia reſcripta fiſco damnoſa in dubio reſtringuntur ad minus præiudiciũ l.ſi qñ & l ſi aliquãdo.C.de oper.pub.

Tertio, quia iura loquentia de bonis reſtituendis expreſſe loquuntur cum princeps vtitur verbo reſtitutionis, & opinionem Sal prius habuit Bal ſibi contrarius, in l.ſi ademptis. C. de ſent. paſ. & in l. ſi putator. ff. ad legat. Aquil. & ibi dicit, quod cancellatio banni habet vim indulgentię.Bar.vero opinionem communem dixit Boſ.in ti.ď remed.ex ſola clem. col. 2. & hæc magis placet per l. non puto. ff. de iure fiſci. Tenendo tamen opinionem

Salyc.

Salic.eam limita duobus modis.

21 Primo cum bannitus reſtitutus fuit per viam iuſtitiæ, quia de eius innocẽtia docuit, nam eo caſu æquitas ſuadet bona ſibi reſtitui, idcirco verba ad reſtitutionem bonorum traherentur caſus eſt in dicta l.prima, §.final. ff. de quæſtion. quem ſic intellexit Salicet.in dicta l. fina. & eſt vera limitatio plenius confirmanda, vt infra.

22 Secundo limitatur cum princeps vtitur verbis denotantibus plenam aut plenariam gratiam: nam quia gratia non eſſet plena, citra bonorum reſtitutionem, idcirco bona cenſerentur reſtituta: ſic docuit Andr.Sicul.in c. teſtimonium extra de teſtib.& in c.eam te.ext.de reſcri. vbi refert apud Ferrariam ita obtinuiſſe: adducit, quæ pulchre ſcribit Bal. in titu. de pace conſtantiæ, in verbo: in plenitudine gratiæ noſtræ: ſecutus eſt Felyn.in c.inter quatuor ſub nu.10 ext.de maio.& obed. vbi ex pluribus exornat ampliando vim & effectum illorum verborum, plene & libere, & late Claud. Aquenſ. in d. § & quid ſi tantum nu.37.& Galiaul. nu. 64. vbi eam limitationem tenent: Dec.in c. quia diligentia ſub nu.8.ext.de elec. Pariſ.conſi.1.nu.37.& 51.in 4.

23 Idem eſſet cum princeps mandaſſet condemnationes factas libere cancellari ſic Pet. de Anchar. conſi. 408. probata: ſequitur Felin.in d.cap.inter quatuor, & in d.c.ſuper eo.col. 2. extra, de off.deleg.

24 Quinta concluſio, indulgentia conceſſa bannito aduerſus bannum non reintegrat illum ad famam, niſi in indulgentia ſpecialiter facta fuiſſet abolitio infamię: vel quando vltra indulgentiam pœnæ facta fuiſſet ſpecifica reſtitutio aduerſus famam.l.fina. C.de gener.abolit.vbi Sal. not. & l. generali. C. de ſenten. paſ. vbi idem Sal.notat: & in l.fina.col.vlt.C.eod. Pariſ conſ.1.nu.20.in 4.Rolan.conſ.45. num.3. vol. 4. Contra tamen in bannito per contumaciam reſpondit Alex. conſi. 112.in 2.

25 Sexta concluſio: bannitus ſimpliciter reſtitutus aduerſus bãnum per verba denotantia reſtitutionem, intelligitur reſtitutus ne dum aduerſus pœnam bãni, ſed etiam aduerſus bona fiſco acquiſita per condemnationem, item & honoribus & beneficijs.l.1.C.de ſent. paſ. quia ita importat effectus reſtitutionis ad l. quod ſi minor.§. reſtitutio. ff. de minorib. vt redat, quod abſtulit læſio ſic ſane determinando arguit Imper.in l.fi.C. eo. Bar. & communiter Doct.ad eam legem, intellige ex mente omnium etiam quod fiſcus bona illa occupaſſet, ſcribentes omnes in d.§.& quid ſi tantum, & eſt recepta omnium ſententia Crottus conſi.127.nu.13. Rolan.d.conſi.ante nu.20.& in 2.col. intellige tamen ceſſante obreptione, vel ſubreptione ſicuti Pariſ.tradidit in d.cõſilio 1.nu. 26. in 4.

Amplia etiam ad regalia, & iuriſdictionalia Gramatic.deciſ.105.nu. 23. & 24. vbi ita concludit poſt Lofred. ab eo relatum.

26 Item reacquirit iura agnationis, cognationis, & filiationis ac iura ſuccedendi ab inteſtato vel præter & contra teſtamentum paternum, vel auitum ſi forte ea, iura per bannum perdidiſſet, & denique iura omnia ciuilia ſibi reintegrãtur. l.1.§ fin.ff.de bon.poſ.contra tab.l.ſiue.ff. de iure patr.l.3.§.ſi deportatus. ff.de bon. liber.l.1.& l.fi ff. de ſent.paſ.& l. fi.C.eo.

Item reacquirit iura, & effectus patr. poteſtatis ne dum actiuè, vt dixi, ſed etiã paſſiuè nempe in patris poteſtatem reincidit: ac idcirco teſtamentum factũ per filium patre reſtituto nullum redditur.d. l. fi. vbi Sal. Et adminiſtratio bonorum filij in patrem inſtauratur, niſi malis moribus infectus ſit vt in dicta lege finali. Vnde reaſſumit pater vſumfructum in bonis filij ac ſi deportatus, vel bannitus non fuiſſet gloſ. Barto. & alij in dicta lege fin. reſtitutio enim damnationem infirmat, ideo omnia reſtituit quæ per damnationem fuerant amiſſa, & alteri quæſita, quia cauſa acquiſitionis reducitur ad non cauſam ſicuti pul-

chre explicat Bald d. l. fina. nume. 5.

Item actus per eum geſti ob damnationem infirmati eo reſtituto reconualeſcunt, & inſtaurantur veluti teſtamentũ per eum factum quod per damnationem fuerat irritum. l. ſi quis filio. §. quatenus. ff. de iniuſ. teſtam. vbi Bar. notat: ſic etiam inſtitutio de eo facta, quæ per bannum erat irrita eo reſtituto conualeſcit Ange. & Imol. in l ſi alienum. §. in extraneis. ff. de hære. inſti. Clar. in criminal. §. fi. q. 59. ver. quæro nunquid.

27 Cum autem ſic reſtitutus recuperet bona a fiſco proinde infertur: quod venditis bonis per fiſcum, quamuis emptor inquietari nequeat ad text. in l. 2. & in l. bene a Zenone. C. de quadr. præſcr. & dicetur infra & quia emptor a poſſeſſore bonæ fidei hæreditatis alienæ rem hæreditariam emptam non reſtituit. l. ſed ſi lege. §. item ſi res. ff. de peti. hære. tenebitur tamen fiſcus prout poſſeſſor, in pretio locupletior factus illud reſtituere: ſic Bart. in d. l. fi. nu. 7. ſequitur Iaſ. in §. & quid ſi tantum, nu. 57.

Item quia ſic reſtitutus bona recuperat tenebitur ſatisfacere creditorib. ſuis. l. 3. ff. de ſenr. paſ. etiam, quod bona nolit rehabere l. 2. ff. eod. titu.

28 Sed vtrum reſtituatur ad relicta ſibi in teſtamento ante damnationem notabilis eſt articulus, & intellige non in bannito qui in loco non perdiderat iura cõmunia, ſed in eo qui per damnationẽ nedum iura ſingularia ſuæ patriæ, ſed iura communia quoque amiſerat veluti deportatus & damnatus in metallum & qui his ſimiles ſunt: Breuiter pro ſolutione ſciendum eſt.

29 Deportatum reſtitutum a principe recuperare omnia iura filiationis, & ſanguinis & ſuccedendi ex teſtamento & contra teſtamentum paternum & maternũ, vt ſupra dixi allegando iura, & in ſpecie docuit Bar. in d. l. 1. §. fi. ff. de contratab. Item ſuccedit ex diſpoſitione hominis puta ex teſtamento extranei vt eſt caſus in l. intercidit. ff. de condi. & demõ. & in l. ſi cognatis: Secundum primam lecturã. ff. de reb. dub. & ibi Bar. in 1. col. Intellige in relictis, vel puris vel conditionalibus ante tamen ſententiam condemnatoriam, nam ſecus ſi poſt: quia eo tempore fuiſſet incapax ac idcirco relictũ non conualeſceret obſtante regula Cathoniana vt no. in dictis iuribus, & in l. 1. ff. de reg. Cathon.

Amplia in reſtituto ex mera indulgentia, per verba gratiæ, & indulgentiæ & non per verba denotantia reſtitutionem ſic Pau. Caſt. in d. l. intercidit ſen ſit Ang. in l. Ariſto. ff. de man. teſtam. Cuius opinioni aduerſatur gl. in verbo. ſtatũ in §. cum autem, inſti. quib. mod. ius patr. pot. ſolu. Bar. in d. l. 1 §. fi vbi intellexit iura præalleg. in materia iſta de plenarie reſtituto ad iura & ad bona non aduerſus pœnam tantum ſequitur Ripa in l. ex facto. §. ex facto, ſub nu. 11.

30 In damnato vero in metallum & in dãnatis qui per damnationem libertatẽ amiſerant Bar. in d. l. 1. §. fin. & in l. 1. §. qui mortis. ff. ad Tertul. Concludit hos ſic reſtitutos recuperare iura ſanguinis, & filiationis conſequenter iura ſuccedendi tam ab inteſtato, quam contra teſtamentum eius, qui ex lege ſibi relinquere tenebatur: quia hæc ſunt lucra & ſucceſsiones quæ ex legib. deferuntur, & proueniunt: ſecutus eſt Socin. in d. l. ſi cognatis. num. 11. & conſenſerunt Mode. in d. §. & quid ſi tantum: intellige in plenarie reſtituto, non ſimpliciter in reſtituto ad libertatẽ aduerſus pœnam ſeruitutis, vt dixi ſupra ex Barto. & Ripa ad eum, ſeruus autem priuati manumiſſus a domino non reacquirit iura agnationis, & ſanguinis, & iura ſuccedendi ex legum diſpoſitione caſus eſt in d. l. prima, §. qui mortis & in l. 2. §. 1. ff. ad Tertul. & in l. is qui. ff. vnde cognati & in dicto §. cum autem: & eſt ratio, quia manumiſſus remanet libertus alterius l. homo liber. ff. de ſtatu hom. & fuit ratio in d. §. qui mortis, ſequiť Soc. d. l. ſi cognatis. nu. 10.

Hos autem ſic damnatos quãuis reſti-

tutos non recuperare iura ſuccedendi ex teſtamento, & diſpoſitione hominis qui ex legibus relinquere etiam tenebatur, & qui ante damnationem diſpoſuerat profi tetur Bar.d.loco per.tex.in d.l. intercidit: vbi idem Bar. & Imol.idem Barr. in d.§. qui mortis: & in d.l.ſi cognatis: ſequitur Socin.ibi nnm.14. Scribentes in d.l.ex facto:Ruin.in d.§.& quid ſi tantum. nu.11. Et eſt ratio: quia per reſtitutionem a ſeruitute ad libertatem, hic videtur nouus homo, vt dicunt iura & Doct. ac idcirco non conſequitur legatum ad text.in l.qui res.§.aream. ff. de ſolut. Ideoque eleganter Paul.Caſt.in d.l.interdicit: inferebat, quod ſi legatarius pendente conditione legati decederet, & miraculoſe ſuſcitaret: non ſibi deberetur legatum:quaſi eſſet nouus homo.

31 Et hoc caſu ceſſat, quod pro regula traditur, in relictis & legatis: media tempora non nocere, ad l. ſed ſi in conditione. §. ſolemus. ff. de hæred. inſtit. nam non procedit regula cum honoratus ammittit libertatem, quia per reſtitutionem videtur nouus homo. ſic Bar. in d. §. ſolemus. Et intellige etiam, quod ſic damnatus fuiſſet plenarie reſtitutus ſicuti clare voluit Bar.in d.l.1.§.fin.ff. de contra tab. Socin. d.l.ſi cognatis nu.14, Ruin.d. §. & quid ſi tantum nume. 118. In quo tamen puncto aliud ſenſit Angel.in d l.Ariſto.ff. de manum.teſtam.& clarius Paul. Caſtr. in d.l. intercidit:vbi intellexit Barto.in d. §. fin. & inde pro vt aduertit Ruin. loco dudum alleg.

Cur autem ſit, quod ſeruus hominis manumiſſus capiat legatum ante ſibi relictum l.ex facto.§ fin.ff.de vulg & ibi notatur:Bar.in d.l.ſi cognatis:in 1.col.& in d. § qui mortis: non autem illud capiat ſeruus pœnę liber poſtea factus d.l. intercidit:Reſpon.poſt Bar.& alios quod ſeruus hominis non efficitur omnino incapax, quia ex pſona ſua acquirit domino l.ſi paterfamil. ff. de hęred. inſtitu. at ſeruus pœnæ omnino incapax eſt & nemini acquirit, latius dixi in 2. part. in titu. de dam.in metal. ſub num.11. Adde tamen, quod differentia inter deportatos & inter damnatos in metallum iure nouo ſublata extitit: quia hodie nemo bene natus per damnationem amittit libertatē auth. ſed hodie. C.de donat.inter virum.& late dixi in ti.de deportat. ſub nume. 20.& ita aduertit Socin. loco præallegato ſub num. 14.

32 Septima concluſio: Reſtitutus aduerſus bannum cum certis conditionibus, nō vltra cōſequitur quam in reſtitutione fuerit expreſſum, quia limitata cauſa limitatum producit effectum, l. in agris. ff. de acq.rerum.dom.l.cancellauerat. ff. de his quæ in teſtam. del. idem ſi reſtitutio fuerit limitata ad certos actus:nam vltra non extenditur.l.3.C.de ſenten.paſ.quia incluſio vnius eſt excluſio alterius.l. cū prætor. ff.de iud.Bar.dicta l.fi.nu.1.Saly.col.fi.in ſecundo caſu.

33 Octaua concluſio reſtitutus aduerſus bannum, non recuperat bona, in quibus ante bannum, vel poſt bannum ob illorū incapacitatem ius reale ſibi quæſitum nō fuerat: gloſſ. magna in d. §. & quid ſi tantum:in fine, quatenus decidit, quod ſi nepos ſuccedat auo defuncto filius deportatus poſtea reſtitutus non auocet a nepote filio ſuo hæreditatem: & illam gloſſ. ſequuntur Barto Bal. & Scribentes omnes Bar.in l.fi C.de ſent.paſ.nu.8.& Saly. in vlt. col. Ideo primogenitus bannitus mortuo interim patre & ſuccedente ſecūdogenito in baronia, poſtea reſtitutus non aufert a ſecundogenito ſic Lucas de Penna in l. cū allegatis col. vlti. C. de re mil.libro 12.Afflict.poſt plures.in c. 1.in glo.3 nu.90.in ti.quæ fuit prima ca.d.Gigas.in tit de pęnis com.crim.læſæ maieſt. q. 20. Et eſt vera concluſio confirmanda ex infra dicendis quam probauit per caſus diſcurrendo eruditis.D.Menoch. conſil.275.nume.41. & idem Afflict.in cap. Domino Guerram in 6.not.nu. 43.in tit. hic finitur lex.

34 Nona concluſio, reſtitutus aduerſus bannum, & ad bona, non recuperat bona

interim tertio acquiſita, vel iura in aliũ tranſlata, nec bona per fiſcum alienata, q̨a licet principis priuilegium quo ad ſe plenam recipiat interpretationem attamen in dubio non in præiudicium tertij protenditur. l. 2. §. ſi quid a principe & §. merito ff. ne quid in loco pub. l. nec auus. C. de emanc. liber. c. ex tuarum, extr. de auctor. & vſu pal. & c. quamuis, de reſcri. in 6. ſic in puncto decidunt gl. Bar. & ſcribentes omnes in d. §. & quid ſi tantum. vt proxime retuli Bar. Bal. Ang. & Sal. in d. l. fi. Abb. in c. 1. ext. de paroch. Feli. in d. c. inter quatuor. nu 6. Nellus in 1. par. tertij tempor. q 4. Aegid Boſius in tit. de remed. ex ſola clemen. nu. 13.

35 Ideo ſi fiſcus bona infiſcata vendidiſſet aut princeps per contractum in aliũ tranſtuliſſet non poſſet rebannitus licet reſtitutus bona illa rehabere aduerſus tertios poſſeſſores Bal. d. §. & q̨d ſi tantũ col. vlt. cum alijs adductis per Galiaul. nu. 66. Affl. in c. 1. nu. 30 de vaſal. decrep. ætat. latiſsime idem Affl in c. 1. in 6. notab. in titu. hic finitur lex Feder. Sed aduerſus fiſcum pro pretio habito ſibi agendum erit ſicuti dixi ſupra nu. 17.

36 Similiter teſtamentum per filium factum, & interim defunctum per reſtitutionem patris damnati ſuperuenientem non irritatur, ſicuti no. in d. l. fin. per Bar. & Doc. vbi tamen Bar. voluit patrem reſtitutum recuperare a filio & ab eius hærede bona ſua ꝓfectitia, ſecutus eſt Are. dicto §. & quid ſi tantum nume. 21. & vtrum recuperet vſumfructum in aduentitijs filij eſt quæſtio diſcuſſa per Bar. in ea l. num. 7.

37 Quid autem iuris ſit in hæreditate alicui delata, ſed non actualiter adita & apprehenſa ante banniti reſtitutionem. ſane glo. in d. §. & quid ſi tantum. ſubobſcure loquitur. eam autẽ intellexit Paul. Caſt. ibi etiam, quod hæreditas non fuiſſet realiter adita: ſequuntur Soc. ibi nu. 11. Galiaul. nu. 55. & tandem Ruin. nu. 116. & 117.

38 Quorum opinio iuuatur, quia regula, quòd princeps non videatur voluiſſe tertio præiudicare procedit etiam in iure quæſito ad rem veluti Abb. tradidit in c. in noſtra, ext. de reſcrip. in 3. not. Dec. in c. ſuper eo. nu. 3. extra de offi. deleg. & in conſi. 525. ſub nu. 6. vbi in terminis: & in iure quæſito ſpe licet non re, per text. in d. c. quamuis, & idem tradidit Io. Andr. in c. iuris ignorantia, de reg. iur. in mercurial. Geminian. conſi. 107. in fine Aret. in conſi. 7. & Crott. in dicto §. & quid ſi tantum num. 56. Natta conſi. 258. nume. 3. & in terminis Rolan. dicto conſil. 45. num. 13.

Contra vero, quòd non ſufficiat hæreditatem delatam niſi fuerit actualiter apprehenſa clare voluit Bar. in d. § & quid ſi tantum. colum. vlt. & in l. 1. §. filius. ff. ad Tertul. Sal. in d. l. fi. col. vlt. in 2. caſu, vbi in filio nepote & auo. ſecutus eſt Bellam. deci. 783 & 785. refert Soc. in d. § & q̨d ſi tantum. nu. 11. idem Iaſ. nu. 49. & latiſſime comprobauit d Fortu. num. 150. & 151. Vbi amplius voluit filium reſtitutũ reintegrari ad hæreditatem paternam quamuis per nepotẽ filium ſuum actualiter apprehenſam.

39 Ex præmiſsis autem infertur, quòd reſtitutus non reintegratur aduerſus pœnã pecuniariam applicatã tertio veluti parti offenſæ: gl. no. quam ibi ſequuntur Bar. Bald. Alex. Soc. Iaſ. Dec. Purp. & quotquot ſcripſere in l. venia. C. de in ius voc. Boer. in deciſ. 65. Felin. d. c. ſuper eo. col. 2. ext. de off deleg. dixi in tit. de mulctis, nu. 18. idem eſt cum bona fuiſſent applicata fiſco inferioris domini ſicuti Anch. cenſuit conſi. 161. in 1. dub. Affl. in c. 1. in verbo, & bona commit. nu. 127. in titul. quæ ſint regal.

40 Eiſdem rationibus infertur, vt reſtitutus non recuperet locum ſuum quem in dignitatibus habebat tempore banni ſi alius in eius locum ſuffectus ſit: Bart. in l. 2. ff. de decurion. ꝑ illũ text. vbi refert, ita determinatum. Limita primo, cũ ille habuit locũ a bãnito, veluti quia filius ſublato patre de medio in locũ eius ſubrogare-

gare-

garetur.& ſubrogatus fuiſſet:ſic Bart.ſenſit in d.§ & quid ſi tantum col.pen.quamuis Scribentes multa dixerint circa ſenſumverborum ſuorum, qui tamen ſic eſt intelligendus ſicuti explicuit Galiaul.ſub nu. 154. Limita ſecundo, niſi ille fuiſſet particulariter reſtitutus ordini & collegio:nam locum ſuum reaſſumeret:ſic tex. in d.l.2.in verſ.reſtitutus.nec Bar.cõtradicit: quia loquitur in reſtituto ciuitati: non particulariter ordini prout aduertit & bene Fortun. in d. §.nu.153.vbi infert ad not.caſum.ex his autem valde dubito, an vera ſit deciſio Io Fab.in §.1. inſti.qui bus mod. ius pat. pot. ſol. quatenus decidit,quod reſtitutus ad bona recuperat officia per principem alteri collata,quia officia ſunt principis,non particulariũ:ideo ille non læditur,ſequitur Affl.in c.1.in 6. not nu.41.vbi limitat niſi ſecundo cõceſſiſſet ob illius benemerita : nã ex ſupra dictis & infra:videtur,quòd non recuperet.

41 Et ex his iuſtificatur dictum d.Abb.in c.ex tuæ,ad finem: in tit.de cleric. non reſident.ꝙ clericus depoſitus reſtitutus ad priſtinum ſtatum nõ recuperat beneficiũ interim collatum alteri, ſequitur Fel. in cap.inter quatuor, nu.7. vbi refert aliud eiuſdem Abbat.in §.de adulterijs col.13. ext.de iud. poſt Io. de Ligna.ꝙ diſpenſatio cum clerico criminoſo non nocet ei cui ius quæſitum fuit in beneficio illius.

42 Cõcluſionem principalem amplia primo ſi bona per fiſcum in tertium alienata ex noua cauſa ad eum redijſſent,vt quia ille ſine hærede deceſsiſſet,ſic And. Iſer. in c.1.in fi.de vaſ.decre.æta. ſequũtur Pręp. & Affl. nu. 23.Aq.d.§.& quid ſi tantum. nu.32. Galiau.nu.63.ſufficit enim, quòd ſemel ab illis bonis excluſus fuerit Gram. deciſ. 105.nu. 36.vbi illam And.deciſionem amplectitur, faciunt quæ de filia ſemel excluſa traduntur in c. 1. §.quin etiã in tit.epiſc.vel Abb. Sed attende quia cũ fiſcus ad precij reſtitutionem teneatur, vt ſupra dixi, videtur bonis in eum reuerſis ad illorum reſtitutionem teneri. His autem adde, quæ ſcripſit idem Afflict. in deciſione 361. ſub numero 30.

43 Amplia ſecundo quamuis reſtitutus ſupplicaſſet reſtitui aduerſus etiam bona alienata: nam ſi in reſcripto id expreſſum non fuerit,ſupplicatio id non operabitur: ſicuti probauit Afflict. dicto loco nu. 31. poſt Alex.conſi.136.colum.2.in 2.nil mirũ.quia in priuilegijs attenditur quid cõceſſum non quid ſupplicatum Innoc. in cap.ſuper litteris ext de reſcr. Bald.in l.2. colum. vlt. C.ſi contra ius, Sigiſm.conſi. 14.nu. 35.

44 Limita nonnullis modis, primo in reſtitutione facta per viam iuſtitiæ cognito de innocentia Rei, nam hæc plene ſuccurrit,etiam quo ad bona, & iura in aliũ translata, ſic Raph. Cuma.in d.§.& quid ſi tantum:ad hoc tex.in l.1.§.fi.ff.de quęſt. & clare ſenſit Sal.in d.l.fin.col. vlt. Nellus in 1.par.3.temp.q.11.ſecutus eſt Iaſ. in d. §.nu.59.vbi adducit, quòd reſtitutio per viam iuſtitiæ pinguius ſuccurrit quam gratioſa reſtitutio.l.quod ſi minor. §.Scęuola.ff.de minor.Claud.Aqu.nu.36.Fortun.& Rui.nu.118. Afflict.poſt Iſer.in c.1.num.32.in titu. de vaſ.decrep. ætat. & conſuluit Calcan.conſi.32 colum. vlt.Cõtra vero firmauit Galiaula num. 67. per tex.in l.2.& in l.bene a Zenone.C.de qua dr.præſcrip. Reſponde iura illa procedere cum fiſcus ſimpliciter rem alienat vti ſuam,ſecus cum adiecta cauſa quæ poſtea detegatur nõ eſſe vera,l.nec vllam. §.item ſi quis.ff.de pet.hæred. per quem ſic dixerunt Bald.& Sal.in l.1. C.de hęr. vend.ſic limitantes iura illa.

Secundo mouetur ex notatis per Bart. in l.fin.nu. 7.C. de ſent.paſſ.Sed certe dicta per Bart. ibi procedunt in reſtitutione gratioſa in quibus terminis verſatur materia illius legis.tertio adducit,

45 Nam reſtitutio ex tit.de minorib.& ex quib.cau.ma.dicitur fieri ex mera iuſtitia: Bart. in l. cum quis.§.ſi quis pro reo.ff.de ſolu. & tamen ſic reſtitutus non recuperat bona in alium translata poſt læſionem ex nouo contractu.l.quod ſi minor §. Scæuola. ff. de minor.

Sic

46 Sic ēt minor lęſus in renūcia.beneficij eccleſiaſtici reſtitutus non recuperat beneficium alteri collatum gloſ. magna in cap.ex parte,ext.de reſtit. ſpol. quā ibi ſequuntur Card.& Abb & vlterius ponderat:id fuiſſe de mente Bart.in d.§.& quid ſi tantum:dum allegat tex.in d.§.Scęuola: clarius autem ſenſit Barbat.conſ. 32.col. pe.in 3.

47 Verum huiuſmodi ratio non concludit & eam confutauit Didac. variarū reſol.lib.1.cap.5.nu.7. vbi ſecutus communem: hanc Galiaula ſententiam improbat: nec obſtat tex. in d. §. Scęuola, nam tex.ille procedit in repudiatione hæreditatis, aduerſus quam re nō integra minor non reſtituitur ex cauſis,veluti ad intellectum illius textus diſcurrit Alex. in conſ. 67.col. vlt.in 5. at in ſpecie noſtra agitur de reſtitutione aduerſus damnum,quo caſu etiam minori re in alium translata ſuccurritur l.ſi ex cauſa in princ.ff.de minor. & l.1.C.ſi aduerſ.vend.pign.& l.in cauſę. §.interdum.ff.eo. in quo tamen puncto puto aduertendum eſſe an multum reſtituti Interſit potius res ſuas habere quam precium in fiſcum translatum:ſicuti eſt de mente tex. in d l.ſi ex cauſa, & adnotauit Didac.loco præall.poſt Alex. d. conſi.67. & Aym.Crau.conſi.7.ad finem.

Nec rurſus obſtat quod notauit glo.in d.c.ex parte,quia reſpondetur,quod in ea materia de beneficij eccleſiaſtici reſtitutione, agitur de lucro quærendo non de damno vitando, ſicuti adnotauit Cardinal.ibi in 2. col.vel etiam reſponderi poteſt: quod gloſ.& ſequacium opinio tuta non ſit:nam in ea ſpecie minorem reſtituendum eſſe ad beneficium quamuis alteri interim collatum firmauit Imol.in d. cap.ex parte, ſecutus eſt Didac. d. cap. 5. lib.1.vbi late ſcripſit.

48 Secundo limita cum Princeps gratioſe reſtitueret etiam ad bona in tertiū alienata ſic Ang.in d.§.& quid ſi tantum,Fulgoſ.conſil.143.Anto. Contra vero, poſt Cyn.ſenſit Bald.in d.§. vbi refert ita fuiſſe determinatum per legatum Bononiæ, & plenius ſecutus fuit Galiaula ibi num. 66. vbi de communi, ſiue bona fuerint translata in alium titulo oneroſo ſiue lucratiuo:fundamentum eſt, quia princeps non poteſt de poteſtate ordinaria tollere ius & dominium alteri quæſitum ſicuti notatur in l.fin.C.ſi contra ius, & plenius in cap.quę in eccleſiarum,ex.de conſti & in terminis ſic Afflic. cenſuit in cap.1.in 6.nota. in tit. hic finitur lex Feder. num. 40 poſt Bald.ibi.Immo nec de plenitudine poteſtatis poteſt princeps reuocare cōtractus ſuos Bal.& Pau.in l.digna vox.C. de legib. & late ſcripſi in 6. lib. in princ. ibi nu.10.

49 Suſtineri tamen poſset limitatio ipſa cum princeps id ex cauſa legitima faceret, nam ex cauſa poteſt princeps dominium alteri quæſitum auferre,l.Lucius.ff. de euict.& eſt communis traditio Dec.in d.c.quæ in eccleſiarū,nu.26. Item ex cauſa poteſt princeps a ſuo contractu recedere,idem Bal.in l.pen.C.de dona. inter virum,cum adductis in d.6.parte ſub num. 11 Cauſa autē legitima eſt pro bono pacis,& pro vtili ſtatu Regni & Reip.& ſic propter publicam vtilitatem non ob priuatā,ſic loquitur Fulg.in d.cōſ.ſic Bar.in l.quæcunque C.de fide inſtr. lib.10.idem Bal.in tit.de pace conſtantię in verbo,priuilegia omnia,& eſt communis limitatio & declaratio per Doct.recepta. Aret.Socin.& Iaſ.in d.§.& quid ſi tantum nu.66. Crot.num 56.idem Iaſ.in l.venia col.vlt. C.de in ius voc.& in l.Barbarius col.7.ff. de offi.pręt.Fel.d.c inter quatuor num 9. Afflic. loco pręallegato:& idē Afflic.in c.1.nu.30.in tit.de vaſ.decr.ætat.& in tit. quæ ſint regal.in verbo:& bona cōmi.nu. 138.& in deciſ.361.col.2.Calc.d.cōſ.52.

50 Nil mirum autem ſi pro pace habenda id fieri conceditur:quia Pax adeo grāde bonum eſt: vt in rebus humanis nihil glorioſius,nihil delectabilius, aut vtilius audiri,aut concupiſci poſſiderive ſoleat, vt inquit Auguſt. de ciuitate Dei relatus per Alberic. in l.1.in princ.C.de cad.toll. vbi multa ſcribit de laudib. pacis, & per

Soc.

Soc.iun.conſi.60.nu.41.in 3.ac idcirco pacis cauſa mala etiam tollerantur,c.hæc quippe 3.q.6.& c.1.& c.ecce 23.quæſt. 4.idem Socin.conſilio 68.nume.21 in eodem vol.

51 Ceſſante autem cauſa vt quia reſtitutus iterum defeciſſet & ſic res eius denuo in fiſcum deuolutę forent priori domino reſtituendæ eſſent: quia cum res alicui ex cauſa aufertur,ea ceſſante,domino primo reſtitui debet: Innocen. in cap.quia plerique,ext.de immun.eccleſ. Ant. But. Imol.& alij relati per Dec. in d.c.quæ in eccleſiarum nu.27.& per Fel.nu.41.& in terminis Afflic.d.deciſ.361.nu.29.

52 Item cum domino res aufertur ex cauſa publica precium ſibi reſtitui debet ita in terminis iſtis Iaſ.in locis pręalleg.& idem Iaſ.in l.fin.C.ſi contra ius: vbi generaliter concludit,quod princeps,vel alius qui aufert ius alterius tenetur de ſuo recompenſare de quo per Dec. conſi. 357. col.vlt.& in pręalleg.cap.num.26.& per Socin.ſen.conſi.266.nume.35. Gl.Bal.& Feudiſtæ in c.1.§.ad hæc.in ti.de pace iuram.fir. eleganter Natta conſi. 554. niſi princeps per viam legis generalis ex cauſa res ſubditorum auferret, veluti pro Alueo faciendo: nam precium non reſtituit,ſic poſt Alex. & Dec.contra Iaſ.in d.l.Barbarius.tradidit Boſ.in tit.de principe nu.201.Condigna autem ſatisfactio reputatur precium rei æquiualens Rol. Val.conſi.71.in 3.& aliquid in conſi. 69. in 2.Ego autem putarem cōdigne ſatisfactum fore, ſi precium per emptorem expoſitum eidem reſtitueretur, quod ſi per Principem res gratioſe alicui conceſſa fuiſſet, non eſſet alienum a iuris ratione, vt ob pacem priori domino reſtituatur nulla præſtita poſſeſſori recompenſatione ſic Bald.ſenſit loco pręalleg. dum ſimpliciter loquitur,nec his ob.quod pro pace habenda non poſſit Princeps remittere res ſingulorum veluti Innocen. tradidit in c.in noſtra extr. de iniur.& ſubſcribit Anchar.in c.peccatum, de reg. iur.in 6. quos adducit Socin. vbi propterea intelligit limitationem quando aliter non poſſet pax haberi.Sed tu dic,ꝙ non agitur de auferendo rem naturaliter & originaliter illius poſſeſſoris,ſed de rem reſtituendo ei, qui prius illius rei erat dominus & poſſeſſor,& hoc fauorabile eſt, quia res ad ſuum priſtinum caſum reducitur ad gl.in l.ſi vnus.§.pactus.ff.de pact. cum ſimilib.

Pręmiſſa autem limitatio ſic vt ſupra declarata facilius procedit cum per viā prouiſionis generalis banniti & condemnati omnes reſtituuntur,non cum de perſona ſingulari agitur.ſicuti ex Bald. deducitur in l.quicunque numero 27. C. de ſeru.fug.cum adductis per Pariſ.d.conſi. 1.numero 48.

53 Limita tertio, cum immediate abſq; alio facto intermedio ex ſententia bannitoria acquiritur ius tertio, nam ex vi reſtitutionis omnia bannito reintegrantur, quia ſententia perimitur ideo cauſa reducitur ad non cauſam, & infecta radix inficit, quod ab ea immediate deriuatur. ſic egregie Bald.in d.l.fi.nume.5.& 6. C. de ſen.paſ. per illum tex. & idem Bald. poſt Cyn.in d.§.& quid ſi tantum col. vlt. per tex in l.fine.ff.de iure patr.& in l.1.§. fin. ff.de bon.poſ.contra tab.And.Iſer.in c.1. de vaſ.decrep.æta.vbi determinat, Bannitum reſtitutum recuperare feudum, ꝙ immediate per condemnationem amiſerat,quæſitum domino,vel agnatis:ſequuntur Præpo. & Afflict. ibi nu.25.& ſeq.& idem Afflict.in c.1.in 6.no.in tit. hic finitur lex Fed. latiſſime Bellam. deciſ. 744. & idem eſt ſi feuda deuoluta fuiſſent filijs banniti Fortu.d.§.& quid ſi tantum. nu.152.& in pulchro caſu Pet.de Anch. conſi 408.probata,vbi decidit:Reſtituta muliere aduerſus ſententiam adulterij & bannum: dotem quam vir lucratus fuerat ſibi reſtituendam. & hęc limitatio cōmuniter recipitur Alex.d.§.& quid ſi tātum.nume.19.Aret.Iaſ nu.62.Aq.nume. 32.Fort.nume.153.Pet.de Ancharan.in c.quamuis de reſcr.in 6.Felin. in c. ſuper eodem.ext.de offi.deleg.& in d. ca. inter

quatuor

quatuor nu.8 Iaſ.in d.l.venia, Boſ.in tit. de reſti.quę fiunt a prin.nu.8. Nat. conſi. 471.Berous conſi.60.nu. 19. in 3.Rol.d. conſi.45.nu.25.

54 Contra tamen obſtare videtur deciſio Bald. poſt Cy. in d. §. & quid ſi tantum, vbi inquit ſtante decreto,quod occiſores banniantur,& pars ſuorum bonorum applicetur Camerę Dominij.alia vero pars hæredibus occiſi: prout nouiſsime apud nos ex lege excelſi decem virum conſilij captum fuit anno 1578.ſi occiſores beneficio principis ſint reſtituti non recuperabũt bona pro parte applicata hæredibus ſed tantum pro parte applicata fiſco,quia principis beneficium non debet trahi in prędiudicium tertij.l.2. §. merito , & §. ſi quid a principe. ff.ne quid in lòco publi. ſequuntur Imo.ibi Alex.conſi.190.col.j. & 216.col.5.in 2. Dec.conſ.525.num.8. idem Alex. in d. §. & quid ſi tantum poſt tamen bonorum apprehenſionē in diſtinctè habitam Fort.in co.nu.154.Cui ſane deciſ.conferunt gloſ. & Scribentes ad eā in l. venia. C. de in ius voc. & quæ ſupra ſcripſi nu.29. Verum Bal. illa deciſio nõ eſt tuta, quia contrarium ſenſit Angel.in l.ſi pater filium.ff.de adop.Cuius opinionem ante poſſeſsionem adeptam ſecutus eſt Alex. proxime relatus quia hoc caſu dominium non poteſt videri translatum nec poſſeſsio quæſita,ad l.cum hęredes in prin.ff.de acq.poſ.ſecutus eſt Aret.ibi,& Felin.in d.cap.inter quatuor:Natta conſ. 471. nume. 10. vbi ſecus concludunt poſt apprehenſam poſſeſsionem.

Contra vero pro reſtituto,etiam quod apprehenſa fuerit poſſeſsio tenuit Andreas in d.cap.1.de vaſſal.decrep. æta.cui adhæſit Aquenſ. d. §. & quid ſi tantum , nume. 32.

In hac Doctorum varietate diſtingui poteſt: quod aut clare conſtat de mente Principis volentis reſtitutum habere etiam bona hæredibus offenſi acquiſita & tunc reſtituenda ſint : quia principis voluntas præualet ſicuti plenius probaui in titu.de mulctis & pœnis num.18. Aut clare non conſtat & tunc dic poſt Galiaul.d.§. & quid ſi tantum num. 70. Aut ius fuit quæſitum tertio immediate non in vltionem ſuæ iniuriæ & hoc caſu reſtitutio proſit : in his terminis loquuntur text.in l.1.§ fin. ff. de contratab.in l. ſiue. ff.de iure patron.in l.fin. C.de ſenten paſ. aut fuit quæſitum in vltionem ſuæ iniuriæ,& per decretum ius illud non videatur ademptum, quia iniuria non fuit ſublata.& in his terminis optime procedunt ſcripta in d. l. venia. & eſt vera Bald. deciſio,quam indiſtinctè accipio ſiue ſtatutum deferat offenſo aut eius hæredibus partem bonorum ſub nomine quotæ bonorum , vel ſub titulo pœnæ pecuniariæ contra Aret.in d.§.& quid ſi tantũ: Hinc infertur deciſionem Petr. de Anchar. d. conſi.408.dubitabilem admodum eſſe de qua ſupra. Hinc etiam infertur partem delatori ex lege acquiſitam rebannito reſtituendam eſſe.

Limitationem autem ſupra confirmatam ſublimita duobus modis . Primo quando is in quem bona ex ſententia bānitoria tranſierunt bona ipſa alienaſset: nam reſtitutio ad ea bona in alium peruenta non traheretur ſicuti cenſuit Andre. Iſer. in d. cap 1.de vaſ. decrep.ætat. in 3.colum.verſ.idem ſi is ,& late Afflic. ſub num.25 Sublimita ſecundo , cum ex contractu bona ad aliquem redijſsent: veluti quia Dominus conuenitſet,quòd ob delictum vaſsalli , uel emphyteotæ bona ipſa feudalia & emphyteotica ad ipſum immediate redirent: nam principis reſtitutio vires illius contractus non infringeret : ſic And. d. loco. colum. vlt. ſubſequitur Affl. num. 28 niſi ille conſenſiſset reſtitutioni illius banniti:nam conſentiēdo ſibi prędiudicaſset veluti aduertit Affl. ibid nu.29.

55 Limita quarto principalem concluſionem non procedere: cum princeps reſtituit in forma pleniſsima , cum clauſula, quòd nihil obijci poſsit de banno & confiſcatione bonorum, tunc enim reſtitutio traheretur ad bona per fiſcum alienata

nata

nata aut in offenſum, vel eius hæredes translata:ſic Card.& Imo. in cap.quia diligentia ext. de elect. Fel. in d. cap. ſuper eo. & in d. cap. inter quatuor. & ratio eſt ſicuti poſt eos conſiderauit Soc. in d. §.& quid ſi tantum ſub nu.19.

56 Quia in poteſtate ſuperioris eſt,iuriſdictionem magiſtratuum ſuorum moderare.l.circa principium.ff.de orig. iur. ideo reſtituto agenti ad reinteſtrationem poſſeſsionis, vel ad relaxationem bonorum ſuorum,non poterit poſſeſſor cum effectu opponere de confiſcatione, quia replicabitur de reſtitutione cum illa clauſula, ac ideo iudex exceptionem oppoſitam non admittet, & reſtitutus hac via in effectu conſequetur bona ſua, ſequuntur Alex. Iaſ.& communiter alij Crott.num. 56.& eſt limitatio communiter recepta. Pariſ. conſi.1.num.38.in 4.Ruin.conſi.21.num. 9.in 5. Rolan. d.conſi.45. num. 23. & tenenda eſt:quamuis contra ex pluribus attentauerit Fortun. in eo. §. & quid ſi tantum,num.157. Poſſeſſor autem recurſum habebit aduerſus fiſcum pro precio rei emptæ ſibi euictæ, ſic Imo. Ruin. Pariſ. Crot. & alij ſup. relati. Pro huius autem limitationis fundamento adducunt Soc. & Iaſ. elegans conſilium Bart. in ordine CC. Domini priores: vbi determinat, quòd licet,

57 Laici non poſsint directo ſtatuere ſuper bonis aut perſonis eccleſiaſticis poſſunt tamen committere iudicibus ſuis, ne audiant perſonas eccleſiaſticas certo caſu ſuper obligationibus eis quęſitis. quod dictum ſequuntur Pet.de Ancha. & Abbas, nam & nonnunquam non expreſſa non nocent, licet tacitè inſint quæ ſi expreſſa fuiſſent nocerent.l.nonnunquam.ff. de cond.& dem. l. expreſſa ff.de regu.iur. per quas rationes reſoluitur obiectum, quod princeps ius alteri quæſitum auferre nequeat,& quod vna via prohibetur altera concedi non debet.

58 Limita quinto,cum princeps declaraſſet confiſcationem factam fieri non potuiſſe, & velle eam haberi pro non facta perindeac ſi facta nõ fuiſſet,vel ꝑ ſimilia, nã oĩa exinde ſecuta retractabuntur.ſic cẽſuit gl.in cle.1.in verbo,ꝓ infectis, de immu.eccleſ.q̃ ſequuntur Card.& Ant.But. in c.cæterũ, ext.de reſcr. Abbas in c.non dẽt.de conſang. Sed cõtra,ꝙ clauſula illa nõ operetur in p̃iudiciũ tertij cui ius q̃ſitũ fuit ex alio actu ſecuto poſt cõfiſcationẽ tenuerunt idẽ Card & Io. de Anan.in c.ad petitionem ext. de accuſ.quia dñium fuit quæſitũ illi tertio ex vẽditione,vel donatione principis & ſic ex cõtractu & ꝓinde irreuocabile vr̃.Bal.in d. §.& quid ſi tantũ.in vlt.col. qua rõne hanc cõtra limitationẽ tenuit Bar.Soc.in cõſ.266.nu.33. in 2.& Filip.Dec.in c.fi.nu.6.ext de cõſt. & ad gl.in d.cle.1.rñdet eã nõ obſtare,q̃a ꝓcedit in ijs quæ ſunt iuris poſitiui q̃bus facilius derogatur. & ita ẽt aduerſus eã limitationem tenuit Neuiz.cõſ.68. ſub nu. 47.& eſt notandũ quia hæc differt a priori veluti in pũcto aduertit Dec. loco dudũ allegato.Reperio, ꝙ idẽ Dec.in conſi. 252.reaſſumpſit difficultatẽ, & in vlt.col. diſtinxit:an ius ſit quęſitũ de iuregentium & eo caſu abſq; legitima cã tolli nõ poſſit, an vero ex actu iuris ciuilis puta ꝑ p̃ſcriptionẽ vel ꝑ ſñiam,& eo caſu ex principis voluntate tolli poſsit, quæ ſufficiet

59 pro cauſa. Quæ tamen diſtinctio dubitabilis eſt: quia licet dominiũ ſit quæſitũ ex cã iuris ciuilis attamen iuriſgentiũ eſt,nã modus & cã acquirendi non facit, vt dominiũ quęſitum ſit iuris ciuilis ideo vr̃,ꝙ nõ poſsit tolli ſine cã ſic Bal in l.1.in fi.C. de iure ann.aur.Pau.Caſt.in l. digna vox. C.de legib.Rui.in d. §. & quid ſi tãtũ.nu. 117. Ius aũt quęſitũ ex cauſa iuris ciuilis ante rei traditionẽ ſeu poſſeſsionẽ apprehenſam quia iuris ciuilis eſt, ſola voluntate principis tolli poteſt, Pau. Caſt.d.§. & quid ſi tantum col. vlt. Alex. conſi. 87. viſis in 2. cum concor. adductis per Dec. in cap.quæ in eccleſiarum num 26. ext.de conſtitut. vbi concludit ius quęſitum ex cauſa iuris ciuilis per principem tolli poſse: Et licet Dec. ipſe idem velit in dominio quæſito ex cauſa iuris ciuilis

poſt

poſt rei apprehenſionem, quia cauſa acquiſitionis quæ principalis eſt, & de iure ciuili attendi & ſpectari debeat non autem dominium in conſequentiam acquiſitum ad not.per Bal.in l.fi.C. ſent.reſcin. non poſſe. & per regulam in l.ſi quis nec cauſam. ff. ſi cer. pet. attamen idem Dec. ibi fatetur,quòd vbi dominium acquiritur ex contractu principis, id ſine cauſa tolli non poſſet:Nihilominus idem Dec. in cap. quia diligentia ad finem ext. de elect adhuc ſenſit reuocata ſententia cum clauſula vt ſupra rem rebannito reſtituẽdam eſſe,quaſi quòd dominium quęſitum illi fuerit ex contractu, originem habente a ſententia pro ſui natura retractabili, & in hanc ſententiam concordarunt Pariſ.d.conſi.1.nu.57. Rol. d.conſ.45.num. 30. & ante eos Rui.conſil.21.nu. 8.& 9. in 5.

60 Decimà concluſio princeps de poteſtate ordinaria poteſt reſtituere bannitos & damnatos aduerſus publicam offenſam,etiam, quòd bannitus ab offenſo pacem non habuerit ſic And Iſer.in cap.1. in verbo bona commit. col. 1. Afflic. ibi num.122 Boſ.in tit.de remed.ex ſola cle. num.24 ſenſit Iaſ. in l.venia. C.de in ius voc.Pariſ.d.conſi.1. col.1.& nu.65. in 4.

61 Vndecima concluſio reſtitutus ad bona per viam gratiæ quamuis bona rehabeat nunquã tamen recuperat fructus interim ex eis perceptos,ſiue bona fuerint alienata ſiue non ſic Angel. Imo. Raph. Alex. Aret.& Claud.Aq.in d.§. & quid ſi tantum,per tex. in Auth. idem de Neſtorianis.C.de hæret.& idem not. Ang. in corpore vnde ſumitur. Bal.qui nihil ignorauit,in cap.D.Guerram, in tit. hic finitur lex,idem Bal.& Præp.in cap.paſtoralis §. 1.ext.de app.& in l.fi.colum.8. C.de ſen. paſ.& eſt communis opinio quam pleniſſime tuetur d.Fortun.in d §. & quid ſi tãtum.nu.162.& nu.163. ad fin. vbi inquit fructus extantes non conſumptos fore reſtituendos ad tex.cum materia in l.certũ. C.de rei vend.ſecutus eſt Curt. ſen. conſi. 49.col.pen.& hanc communem dicit,& ſequitur Egid. Boſ.in tit. de reſti.nu.17. vbi quid in perceptis poſt capitula reſtitutionis.Contra tamẽ determinauit Nel. in 1.par.3.temp.q.7.vbi diſtinguit: quòd aut bannitus eſt expreſſe reſtitutus in priſtinum ſtatum & eo caſu recuperet fructus & bona, aut rebannitus ſimpliciter tunc ſecus:ſequitur d.Iaſ.in d.§. & quid ſi tantum. nu. 52.cum ſeq. & in l. iuſiurandum,quod ex conuentione. §.fin.ff.de iureiur.& in l. Barbatius. ff. de offi.prætor. & in l.fi.ff.de cõſtit.princip.adducit:quia ita eſt de natura reſtitutionis, vt fructus veniãt.l.videamus.§.in fauiana.ff.de vſur. l.in condemnatione. ff. de regul. iur.& l. ex diuerſo.§.1.ff.de rei vendic. & quia reſtitutio reddit quod læſio abſtulit. l.quod ſi minor.§.reſtitutio.ff.de minor.& l.fin. C.de ſent. paſ.& hanc ſecutus eſt Dec.in d.l.in condemnatione. §. 1. Boſ. in tit.de remed.ex ſola clem.ſub nu.11.

62 Verum a communi recedendum non eſt: quia iura in contrarium adducta loquuntur in reſtitutione per viam iuſtitię, quæ pleniſsime operatur. l. 1. §. fin. ff. de quæſt.dixi ſupra nu. 27.vnde in ea veniũt fructus,ne dum percepti, ſed & percipiẽdi:glo.not.in l.patri pro filio. §. ex diuerſo.in verbo. cum fructibus. ff. de minor. quam ad hoc ſingularem dixerunt Rom. ſing.518.& Cremen ſing.134.quæſtio vero noſtra procedit in reſtitutione gratioſa,quæ non ſic late accipitur. Limita cum verba conceſsionis, & gratiæ facta fuiſſent ſub forma plenariæ, vel pleniſsimæ reſtitutionis ſicuti probauit Crott. conſi. 127.nu. 13. ſequitur Rol. d.conſi.45.nu. 32.Egid.Boſ.in titu. de principe. nu. 48.

63 Duodecima concluſio, reſtitutus ad bona, illa recuperat cum oneribus, & honoribus: ideoque pro parte bonorum reſtitutorum tenetur creditoribus l.ſi debitor & l. ſi deportationis. C. de ſenten. paſ. & ibi notatur Bald. Angel. Alex. & alij in l.ſi marito,in princ. ff. ſolut.matrimo. & nota quod recuperat bona in quibus ſolam detentationem habebat ad exemplum captiui per poſtliminium reuerſi,ſic Bal.in l.ſi quos.C.de capt.& adde

quòd

q bonis reſtitutis tenetur priorib. creditoribus, etiam quod ob non contradictionem proclamatibus factis per fiſcum creditores non contradixiſſent: nam præſcriptio illa iuuat fiſco, ſed non perimit illorum creditorum actionem dixi in titu. præced ad finem.

64 Decimatertia concluſio, reſtitutus per Principem ad bona, videtur illa habere ex ſuis titulis præcedentibus. Ideo laudimia non ſoluit, ſic Filip. Probus in addi. ad Ioan. Monach. in cap. 1. numero 7. de in integr. reſtitutio. lib. 6. relatus per Boe. in deciſ. 279. ideo ad feuda ſua reſtitutus non tenetur petere inueſtituram Affl. in c. 1. nu. 35. & 36. in tit. per quos fiat inueſtit. nec mutat naturam ſuam feudi veteris, aut noui, quam prius habebat, idem Afflict. in c. quidam vaſſal. nu. 12. & 13. in titu. de vaſſ. decrep. ætat. & fuit deciſio. glo. quam ſequuntur Bald. & alij in c. 1. §. inſuper in tit. de prohib. feud. alien. per Fed. intellige ante apprehenſam per fiſcum poſſeſſionem, & illius feudi incorporationem: nam noua inueſtitura opus eſſet, & feudum cenſeretur eſſe nouum: idem Bald. in l. 1. q. 15. ff. de rerum diui. Oldrad. conſilio 178. nu. 2. feudiſtæ in d. §. inſuper, & in d. ca. 1. de vaſſal. decrep. ætat. Iaſ. conſi. 152. columna 2. in 2. Rim. conſilio 96. numero 23. Gozadin. conſi. 84. numero 10. Berous 109. numero 27. in 1. Becius conſ. 56. nu. 24. & 25.

65 Decimaquarta concluſio, ſic reſtitutus debet poſſeſſ. rerum adipiſci non propria auctoritate, ſed cum mandato, & auctoritate principis reſtituentis, ac citato poſſeſſore, quia poſſeſſor non debet non citatus de ſua poſseſſione eijci, de quo videndus eſt Affli. in deciſ. 116. & melius in deciſ. 361. ſub nume. 12. & ſub nume. 35. amplia etiam quod princeps illum reſtituerit de plenitudine poteſtatis: quia non per hoc interuertitur poſseſſio illius tertij ſic Bald. in l. prima, numero 24. C. de ſeruitut.

66 Decimaquinta concluſio, reſtitutus aduerſus bannum non recuperat bona interim durante banno ſibi vſurpata, & præſcripta, ſed ea iuris remedijs recuperat, l. ſi cum militi. §. quod eo tēpore, vbi Bal. not. ff. ex quib. cauſ. maior.

67 Decimaſexta concluſio Rebelles reſtituti ad patriam vigore pacis ſequutæ recuperant bona ſua per Principem confiſcata, & alijs perſonis conceſſa, ſic Bal. per illum text. in titu. de pace conſtantiæ in verbo priuilegia. Vbi inquit, quod pax facta cum reſtitutione Rebellium nō habet vim ſimplicis indulgentiæ, ſed reſtitutionis in integrum, & idem Bald. ibi in verbo poſſeſsiones, vbi quod poſſeſsiones facta pace debent reſtitui extoribus reſtitutis, niſi pertinerent ad Imperium, & eius dicta ſequitur Aret. in d. l. Gallus, §. & quid ſi tantum ſub nume. 21. ff. de lib. & poſth. & plures relati ſupra nume. 32. & in terminis ad hoc, dictum illud inducit Socin. conſi. 58 nu. 2. & 3. in 3. vol. & Nicol. Boer. in deciſ. 38. nume. 8. D. Gigas in titu. de Rebellibus. quæſt. 17. 19. & 26. Roland. conſilio 1. numero 116. & ſequen. in 3.

Sed attende, quia Barto. in l. quæcumque. C. de fide inſtrum. libro 10. ſenſit cōtrarium, niſi ex capitulis pacis, id actum fuiſet, adeo vt requiritur, quod princeps ita expreſse voluerit, & ex Barto. tradit Iaſ. in d. §. & quid ſi tantum. numero 66. Boſ. in titu. de remed. ex ſola clemen. nu. 12. & in titu. de reſtitu. quæ fiunt a principe, nume. 8. & cum pacis capitula, ita expoſtulant exequenda ſunt Calcan. d. cōſilio 52. colum. pen. & ſic expreſse capitulari admonet Afflict. in cap. 1. ſub nume. 36. in titu. de vaſsal. decrep. ætat. & idem Afflict. in cap. 1. in 6. notab. ſub numero 34. in ti hic finitur lex, & clarius ſub nu. 36. vbi refert dictum illud Bald. de pace conſtantiæ, & inquit dictum illud non ꝓcedere cum princeps bona Rebellium ꝑ contractum in alium tranſtuliſet, proptera cauti ſint exbanniti, & Rebelles, vt in capitulis pacis apponi faciant, vt reſtituātur ad patriam, & ad omnia bona ſua, & in tertios alienata. ſic Ang. ī d. §. & quid ſi tantum,

tantum,& Iacob.de Beluiſ.in tit. hic finitur lex.Fed. & Afflict.ad eum ſub nu.34. in ſexto notab.

Adde quòd idem ſentit Angelus in l. penul.C.de cap.vbi inquit, quòd extores qui tempore pacis reuertuntur ad patriã cum capitulis, vt bona ſua ſibi reſtituãtur recuperant omnia,& quæcumque mobilia,& immobilia,iura,& actiones, & quæ de facto tenebant, ſicuti reuerſi per poſtliminium,& veniunt bona cum fructibus ex die pacis,& reſtitutionis,niſi verba capitulorum pacis aliud ſuaderent ſicuti declarauit Boſ. loco præallegato ſub nume. 18.

Quandoq; tamen Principes ne contingat in ſtatibus aliqua perturbatio ob reſtitutionem bonorum faciendam extoribus reſtitutis,componunt de aliqua ſumma pecuniaria ſicuti factum fuit in fędere initio inter Cęſ. Ma. & inter Sereniſſ. Venetorum Dominium, nam extoribus Paduanis, & Vincentinis bona: quia per plurium manus tranſierant reſtituta nõn fuerunt, ſed loco bonorum, & fructuum Sereniſſ. Dom. ſe obligauit eiſdẽ, & ſucceſſoribus in perpetuum ſoluere ducatos 5000. partiendos inter eos pro rata bonorum infiſcatorum,& ita executum fuit, & adhũc inuiolabiliter obſeruatur.

68 Decimaſeptima concluſio, vbi pro crimine bona ipſo iure non infiſcantur, nec per ſententiam confiſcatoriam Reus fuit dominio bonorum priuatus, quamuis Princeps de facto bona in alium tranſtuliſſet,Reus reſtitutus poſſet bona ſua a poſſeſſore vendicare, nec a vendicatione repelleretur ex beneficio. l bene a Zenone,C.de quad.pręſcript. ſic Afflict. poſt Andr. Iſern.in c.1.de vaſſal. decrep. ætat.nume. 32.ſequutus eſt Grammati.deciſ. 105.nume. 18.& 19.& bene quia rerum Dominium nunquam a Reo diſceſſit,& ex facto conſuluit Calcan.conſi.52. col.3.& 4. ex quibus autẽ criminibus bona ipſo iure publicentur ſcripſi in titu.de crimin.quæ mor.nõ exting. Hanc tamen concluſionem non procedere intelligo in iuribus ad quærendum competentibus bannito, deinde tranſlatis in alium ſicuti ex ſcriptis per Lucam de Penna in d.l.cũ allegatis,col.pe.& vlt.C.de re mil.lib.12. plane deduci poteſt,

69 Decimaoctaua concluſio,poſſeſſor cui princeps bona aufert, & in rebannitum de mera gratia transfert, non habet contra auctorem ſuum recurſum de euictione.l. Lucius.ff.de euict. ſecus autem cum non ex mera gratia, ſed de iuſtitia extraordinaria, nam eo caſu non ceſſat euictio. l. minor xxv. annis. ff. eodem & ibi Salyc. notat. limita cum poſſeſſor ex cauſa lucratiua poſsideret.l.qui res. §. diuerſum,ſecundum vnum intellectum, quem ſequuntur Doctores ibi. ff. de ſolution.& in materia Boſ.in tit. de remed.iuſt cont. ſenten col.2 Ego autem indiſtincte cenſeo, ablata re emptori ex facto principis reſtituentis exititios ad bona, de euictione dari recurſum aduerſus principem, ſi ſit immediatus auctor,vel aduerſus venditorem immediatum auctorem, prout Angel. ſenſit in l. 2. C. de peric. & com. rei vend. & deciſum refert deciſ. Pedemont.47.& illam l. Lucius intelligo in caſu cum res non a facto principis, perueneat in venditorem.

70 Decimanona concluſio: reſtitutio conceſſa Rebellibus, & extoribus non videtur trahi ad iã mortuos, & defunctos, quia mors omnia ſoluit.§.deinceps,auth. de nup.ideo mortuus liberari non poteſt. l. qui libertinus. § poſthumus.ff de oper. liber.preterea nulla legis diſpoſitio poteſt cadere, niſi in ſucipientem materiam, vnde innane eſt decretum, quod in mortuum profertur. ff. qui ſatiſd. cog. l. ſi deceſſerint, & ff. de hæred. inſti. l. quo loco.§.ſi iam mortuo: Item Senatus auctoritas facere nõ poteſt,quod de iure impoſſibile eſt,l.2.ff.de vſufr.earũ rerum, ſic in ſpecie arguit Bald.conſi 408.in 1.vbi tamen contrarium decidit: quia defuncti memoria poteſt abſolui, & in integrum reſtitui, ſicut,& cõdemnari.ff.de accuſat.

l.ex

l.ex iudiciorum. Vnde excommunicatus, & de hæreſi inquiſitus etiam poſt mortē abſoluitur cap. a nobis, extra de ſent. excō. cap. accuſatus de hæret. in 6. ideoque eſt ſubiectum abſolubile. Videlicet defuncti memoria, quo ad eius bona, & famā. Item adducit, quòd reſtitutio principis, & poſtliminium æquiparantur. l. ſi quis filio. §. pen. ff. de iniuſto teſtamento, ideoq; reſtitutus fingitur, vel ſemper in ciuitate fuiſſe, vel ante damnationem deceſsiſſe ad exemplum. l. Corneliæ. conſequenter concludit reſtitutionem prodeſſe ſucceſſoribus, quo ad bona, & idem Bald. conſi. 243. in eo. vol. & hac ratione iuuatur, quia & iſti non minori fauore digni ſunt, quam viuentes immo maiori, ſi pœnam capitalem principis iuſſu luiſſent, & ita ſeruaſſe refert Boſ in præalleg. tit. nu. 14. & in tit. de reſtit. quæ fiunt a prin. & idē quoque conſuluit Ang. conſi. 356.

71 Quo caſu alia ſubintrat quæſtio ſuppoſito, quòd decretum expreſsè, vel tacitè mortuos compræhendat vtrum teſtamentum illius confirmetur quod per damnationem irritatum fuerat ad tex. in l. ſi quis filio. § irritum. ff. de iniuſt. teſtam. conſtat enim reſtitutionē viuenti conceſſam prodeſſe ad confirmationem teſtamenti per eum ante facti. d. l. ſi quis filio. §. quatenus vbi Barto. pulchre notat. In mortuo autē an proſit, vt teſtamentum antea factum valeat, ſunt opiniones, nam Bald. in prælle. conſilijs determinat pro validitate teſtamenti, contra verò expreſſe decidit Petr. de Ancha. d. conſ. 161. in 2. dub. quamobrem ad euadendum difficultates opportunum eſt explicite capitulare, ſcilicet de vltimis Rebellium defunctorum voluntatibus confirmandis, nam ſic confirmarētur: aliàs inciditur, in quæſtionem ſupra relatam, ſic Lofred. conſ. 7. col. 6. & ibi ad hoc plura adducit.

72 Vigeſima conluſio, reſtitutis exulibus ex cauſa pacis ſecutæ, ac proinde reſtitutis eis bonis ſuis, ne dum ſententiæ contra eos latæ ex cauſa Rebellionis reſcinduntur, & annullantur, ſed etiam omnes, & quæcunque aliæ ſententiæ interim aduerſus eos latæ, vel contra fiſcum poſſeſſorem bonorum puta ex cauſa mutui, depoſiti, fideicommiſſ. vel ex alijs cauſis ſic egregie Bald. in titu. de pace conſtantiæ in verbo ſententiæ, ſecutus eſt Boſ. in tit. de remed. prin. ſub num. 10. & 11.

73 Vigeſimaprima concluſio, reſtitutis rebellibus intelliguntur reſtituti omnes qui in conſequētiam eorum condemnati fuerant caſus eſt in l. fin. ff. de ſenten. paſsis. Exemplum in terminis. l. quiſquis. §. filij vero. C. ad leg. Iul. Ma. ſic Salyc. in l. caſtitati. C. de adulter. D. Gigas in titu. de pœnis committent. quæſt. 22. num. 8 Idcirco reſtituto primogenito: quia per reſtitutionem habilitatur ad feudi ſucceſsionem, vel etiam ad illius rehabitionem, vt dixi ſupra num. 23. filij quoque, & deſcendentes ab eo etiam concepti, & nati poſt bannum intelliguntur reſtituti, & habilitati ad ſuccedendum in eo feudo veluti pulchre docuit Afflict. in cap. primo in gloſ. 3. num. 91. & ſequen. in titu. quæ fuit prima cau.

74 Vigeſimaſecunda concluſio, reſtitutus aduerſus bannum, qui proinde non poteſt ex vi reſtitutionis rehabere bona per Principem ex contractu in tertium alienata, vel in eum ex pacto reuerſa, non etiam poteſt ab eo tertio bona illa ſponte dante habere citra principis aſſenſum, ſic pulchre concludunt Andr. Iſern. & Affli. in d. cap 1. ſub nu. 29.

73 Vigeſimatertia concluſio, reſtitutus a Principe in forma pleniſsima etiam ad bona in alium translata non poteſt inuadere bona Eccleſijs alienata per eas poſſeſſa: quia facta ſunt ſancta ſanctorum in quibus Iudex, & Princeps laicus ſe amplius intromittere non poteſt, citra ſacrilegij crimen. 12. quæſt. 2. nulli liceat, & c. ſeq. notat Innocent. & poſteriores ad eum in cap. verum, extra de foro compet. intellige etiam, quòd ex cauſa pacis facta ſit reſtitutio bonorū: ſic deciſum fuiſſe in ſacro conſilio, retulit Afflict. in deciſ. 361. monaſterium.

X Dam-

76 Damnatus in perſonam, & in bonis, ſi ad patibulum ductus, obtinuerit remiſſionem delicti non amittit bona: quia nec etiam vitam naturalem, ſic Bal. in c. Domino Guerram in tit. hic finitur lex. vbi non diſtinguit inter indulgentiam, & reſtitutionem, ſecutus eſt Affl. ibi in §. nunc venio. nu. 3. Ego tamen puto diſtinguendum eſſe: quia non video rationem in cõtrarium, quæ valida ſit.

77 Vigeſimaquarta concluſio, damnatus, & reſtitutus non recuperat iura illa, quæ per illius damnationem penitus extincta fuerant, ſic Bal. notabiliter in l. 1. C. qui non poſ. ad lib. peru. per tex. in l. intercidit. ff. de cond. & dem. & per regulam in l. qui res, §. arcam. ff. de ſolu. & quia ſecundum naturam de priuatione ad habitum impoſſibilis eſt regreſſus: ad hoc quæ ſcripſi ſupra in ti. de dam. in metal. ante n. 11. ideo vſufructu conſolidato cum proprietate ob maximam, vel mediam fructuarij capitis diminutionem, & ſic finito, & extincto: ad tex. in §. finitur inſtit. de vſufr. & in l. corruptionem. Cod. eodem. fructuario reſtituto non reintegrabitur: & in ſpecie ſic ſenſerunt Ang. & Raph. cõ. in l. ſi is qui pro emptore. ff. de vſucapio. quos ibi recenſuit Iaſ. nu. 104. & nu. 106. & quãuis Iaſ. ibi contra decidat per tex. in l. ſi ager. ff. quib. mod. vſusfr. amit. nihilominus tex. ille nihil obſtat: quia loquitẽ de impedimento ſuperueniente reſpectu Rei, non de impedimento inhabilitante perſonam fructuarij, idcirco concluſio noſtra vera eſt, quæ comprobatur ex ſcriptis per Dec. conſ. 621. & per Borgnin. Caual. in ti. de vſufructu. n. 233. & eſt generale, quod extincto relicto ob aliquam cauſam non reaſsumit vires, quamuis cã illa deficiat Bar. in l. Titia. §. Imperator. col. pen. ff. de leg. 2. Paul. Caſt. in l. 2. C. de inſtit. & ſubſti. Alex. in l. in ſubſtitutione. ff. de vulg. Ioan. de Garron. in Rub. C. de ſec. nupt. nu. 99. limita, & intellige in relicto vnico, ſecus in relicto annuo, & multiplicabili, nam ſingulo quoque anno nouum eſt legatum, ſic Borgnin. in dicto loco: adducit tex. in l. ſi vſusfructus alternis. ff. quib. mod. vſusfr. amit. & quæ not. Tiraq. in l. boues. §. hoc ſermone ĩ 4. limitat. ff. de verb. ſignif. & Iacob. Mathel. in patrocin. 29. nu. 17. tu vero adde limitationem generaliter ꝓcedere, quoties ex forma diſpoſitionis beneficium, ſeu legatum non eſſet ſimplex, & vnicum, ſed repetitum ſingulis annis, vel toto tempore vitę illius, vel cum capax eſſet: cuius rei exempla habemus apud Bar. & Scribẽtes poſt eũ in l. Titia. §. Titia. col. pen. ff. de leg. 2. Rom. cõſ. 516. Curt. ſenior. cõſ. 14. & 15. Dec. conſ. 476. & conſ. 620. col. 4. Ruin. conſ. 17. nu. 14. in 2. Pariſ. conſ. 21. colu. 1. & 2. in ſecundo.

M. ANTO-

M. ANTONII PEREGRINI, DE IVRIBVS, ET PRIVILEGIIS FISCI.

Liber Sextus.

DE FISCI PRIVILEGIIS IN EXTRAIVDICIALIBVS. Titul. Primus.

1 *Fiſcus in dubio vtitur iure priuati, ac iure cõmuni.*
2 Priuatus *vtitur legibus loquentibus de fiſco, niſi in priuato aliud ſtatutum ſit.*
3 *Fiſcus in dubio non præſumitur priuilegiatus.*
4 *Generalis diſpoſitio omnes caſus, & perſonas includit.*
5 Fiſcus *agens ex ſtatuto tenetur obſeruare formam a ſtatuto indictam.*
6 *Fiſci iura in dubio ad priuatos protenduntur.*
7 *Fiſcus ex contractibus efficaciter obligatur.*
8 Princeps *ex contractu validè obligatur.*
9 *Deus per promiſſionem obligatur.*
10 *Princeps non poteſt de plenitudine poteſtatis reuocare contractum, nec aliquid addere, vel detrahere.*
11 *Princeps in contractibus vtitur iure communi.*
12 *Contractu non obſeruato tenetur princeps, & fiſcus ad totale priuati intereſſe.*
13 *Princeps ex cauſa poteſt recedere a contractu.*
14 *Fiſci ex contractu non transfertur, nec acquiritur dominium, aut poſſeſſio abſque traditione.*
15 *Principis ex contractu, an transferatur dominium, vel poſſeſſio abſque rei traditione.*
16 *Pacto ex nudo fiſcus non agit.*
17 *Fiſco alter ſtipulari non poteſt, niſi notarius ſit.*
18 *Dotis cauſa alter alteri ſtipulari poteſt.*
19 *Piæ cauſa tertius ſtipulari poteſt.*
20 *Fiſco abſenti nemine pro eo ſtipulante non acquiritur.*
21 *Donatio facta piæ cauſæ nemine pro ea ſtipulante non valet.*
22 *Dotis fauore valet donatio nemine pro dotis cauſa ſtipulante.*
23 *Fiſco ex notarii ſtipulatione non acquiritur ante ratihabitionem.*
Notarius non acquirit ex ſtipulatu fiſco, niſi accedente fiſci ratihabitione: quid autem in priuatis.
24 *Stipulatione officialis fiſci quæritur actio fiſco, ſi ſtipulatio ſolemnis interceſſerit.*
25 *Fiſcus emphyteota non ſoluens expelli poteſt, prout priuatus.*
26 *Fiſcus pro negocio vtiliter geſto tenetur.*
27 *Fructus ſi fiſco ſint reſtituendi intelligitur deductis impenſis.*
28 *Scriptura priuata debitoris fiſcalis non prodeſt fiſco.*
29 *Fiſcus in pœnis vtitur iure communi.*
30 *Teſtamentis, & in vlt. voluntat. fiſcus iure cõmuni vtitur.*
31 *Fiſco non denegatur beneficium iuris communis.*
32 *Emphyteota fiſci, vel priuati habens tres apocas ſolutionum trium annorum præſumitur pro retro annis præteritis ſoluiſſe.*
33 *Debitorem fiſci eximens tenetur de ſuo ſoluere, nec liberatur, ſi illum in carceribus referat.*
34 *Fiſcus contra factum ſuum venire nequit.*

35 *Fiſcus ſuccedens in ius priuati, an vtatur iure priuati, vel iure ſuo priuilegiato.*

36 *Contractus cum fiſco, & principe celebrati, habent naturam bonæfidei.*

37 *Principis contractus vim legis obtinet.*

ABVNDE ſcripſimus quibus ex cauſis fiſco acquirat: expedit, itaque vt mox videamus de iuribus, & priuilegijs fiſci in contractibus, & generaliter extraiudicialibus, & eſt tertia principalis pars tractatus noſtri.

1 Illud autem prænotandum eſt, quòd fiſcus in dubio vtitur iure priuati, conſequenter iure communi, niſi in caſu ſubiecto reperiatur ſpecialiter priuilegiatus, ad hoc tex. notab. in l. idem. ff. de compenſat. in l. cum vitioſe. ff. de pignor. in l. de contractu. C. de reſcind. vend. in l. iuſtas. C. de iure fiſ. & in l fina. Cod. de vſur. fiſc. libro decimo, & in l. 1. vbi Barto. not. C. de conduct. libro vndecimo, pulchre Cyn. in l. 1. C. de peti. hæred. & in terminis, ſic argumentantur Ancharan. conſi. 101. Fulgoſ. 126. & Guido Papa, q. 536.

2 Et è contra priuatus vtitur legibus loquentibus de fiſco, ac ſtatuta in fiſco præſumuntur communia ad priuatum, niſi in priuato aliud conſtitutum reperiatur. tex. in terminis in l. item, §. ait Senatus, & §. in priuatorum. ff. de peti. hæred. & inde colligit gloſſ. & Scriptores omnes, & pulchre Paul. Caſt. ibi, & idem Paul. & alij in d. l. 1. C. eo. ad hoc etiam tex. notandus in l. 2. C. de paſc. publ. lib. 11. gl. in l. ſi fundum. C. qui potior.

3 Quamobrem cum quęritur, an fiſcus ſit priuilegiatus in dubio cõtra fiſcum eſt enunciandum, per tex. in l. non puto. ff. de iure fiſc. quem ſic valde eleganter intellexit Filip. Dec. in l. in ambiguis. ff. de reg. iur. & in Rubric. extra de iud. in 2. lectura, & in c. ex literis, extr. de probation. in 3. colum. & in id adducitur per regulam præmiſſam. ſubſequitur Ripa in l. 1. numero 4. ff. ſolu. matrimo. & in l. ſi debitor. numero 7. ff. de pignor. Didac. variarum reſolut. libro primo. c. 16. nu. primo. Caballin. in tract. de euict. §. tertio. nu. 107.

4 Quibus optime conſonat, quod generalis diſpoſitio omnes caſus, & perſonas includit etiam priuilegiatas, ſi in eo caſu non ſint ſpecialiter priuilegiatæ, l. in fraudem, §. fina. & inde colligit Bald. ff. de teſt. mil. Dec. conſil. 225. in vltim. colum. & in terminis in fiſco per hanc rationem formaliter arguit Decius ipſe conſi. 531. & numero 3.

5 Vbi infert, quod fiſcus agens ex ſtatuto tenetur obſeruare forma, & ſolemnitatem ex ſtatuto indictam.

6 Quare dubitabilis, immo non vera videtur Franciſci Lucani, aſſertio poſt Alber. quem refert in ſuo tract. de fiſco. q. 133. dum inquit, ius in fiſco ſtatutũ in dubio ſpeciale præſumi, nec ad priuatos extendendum, nam ex pręmiſſis reijcitur. quibus præterea addo Euerard. in loco, a fiſco ad eccleſiam fol. pen. in verſic. dummodo: & Excell. Menoch. conſi. 242. nu. 9. in 3. vbi tamen ſub nu. 8. ſecus concludit in cauſa dotis.

7 Quamobrem cum fiſcus iure communi vtatur: proinde fit, vt ex contractibus efficaciter obligetur, prout quilibet priuatus, ſic arguit tex. in l. de contractu. C. de reſcin. vend. optimus textus ad hoc in l. bene a Zenone. C. de quad. præſcr.

8 Nec mirum, nam & ſupremus Princeps ex promiſſione obligatur. d. l. bene a Zenone, & l. ſeq. & l. pen. vbi Bal. not. C. de donation. inter virum, idem Bald. & Iaſ. in l. 1. in prin. ff. de pact. per illum tex. Bal. Pau. & alij in l. 2. C. de legib. ad hoc textus pro caſu in cap. 2. extr. de probati. & inde notat Abbas Papam ex promiſſione obligari, & ſequuntur poſteriores omnes, & pulcherrimis rationibus confirmauit Bal. conſi. 24. in 2. & 327. colum. 1. in 1. nil mirum: quia nihil eſt quod clariori lumine pręfulgeat, quam recta fides in principe. ſicuti legitur in Epiſtola inter claras. C. de ſum. Trin.

9 Immo Deus ipſe Optim. Max. ex promiſſiõe obligatur, ſicuti ↄcludit magiſter ſenten. relatus per Cyn. in l. digna vox. C. de le-

de legib.& per Bal. in d.l.1. in prin.ff.de pactis. Id autem ſiue contingat,quia Princeps promittendo obligetur ciuiliter,ſiue naturaliter tantum,cum vnus,& idem reſultet effectus,vlterius non proſequor, de ea autem re pleniſsime concertarunt Arc. Fely.& Dec.in d.cap.1.

10 Adeo autem obligatur Princeps,& fiſcus ſimiliter, vt poſt perfectum contractum,nihil poſsit ei addere,vel diminuere,ad tex.in l.perfectam. C. de donat.quæ ſub mo. & in l. 2. C.de donatio.ſic Bald. cenſuit conſ. 327. in 1. Soc.iun.in conſil. 126.nu.12.in 3. Rui.conſi 229. nu.10.in primo.ita, vt nec ex plenitudine poteſtatis poſsit cõtractum infringere, vt inquit idem Bald. in l. digna vox, & poſt eum Paul.Caſt.C.de legib. idem Bald. in cap. 1.§.ad hæc,in 5.colum.in tit. de pace iur. fir. Dec in d. cap. 1. in 1.colum. & in ſuo conſi. 286.num.5.& 6. cum alijs adductis ſupra in 1.par. num. 130. ſiue contractus celebratus ſit cum ſubdito, ſiue cum alio Anto.Butr.Imol. Abbas, Aret.Fely.Dec. & alij in d.cap.1.Grammat. deciſ.65. nu. 26.& 27.Soc.iun.conſi 60.nu. 15 in 3.

11 Ideoque & Princeps ipſe contractib. vtitur iure communi,prout & fiſcus,ſicuti Bald. colligit in l. ex imperfecto. C. de teſtam.& in eis conſideratur vti priuatus, veluti in terminis ſcripſit Card.conſ.147. col.pen Dec.d.conſi.286.nu.7. & probatur in d.l.de contractu.C.de reſcin. vend.

12 Propterea ſi princeps,vel fiſcus non obſeruauerit contractum ex parte ſua tenetur priuato contrahenti ad totale illius intereſſe veluti teneretur quilibet priuatus: ſic Bart.Soc.cõſ.156 col.2 in 2.& conſ.4. col.2.in 3. Afflic.in cap.1.§.1.nu.12.in ti. de noua for. fidel.

13 Ex cauſa tamen poteſt Princeps a contractu recedere.l cõtem.§. agri. cum gl & inde not. Pau.Caſt.ff.de publican.l. quod ſemel.vbi Bar.ff.de decre.ab ord.fac. Bal. in d.l.pen.C.de donat.int.virum. Soc.ſen. conſ.4 num.10.in 3.Iaſ.conſi.1. num.3.in 1.vbi declarat iuſtam cauſam eſſe, quæ de nouo ſuperueniat, aut retro ignoratam a Principe: Afflic.deciſ.361.nu. 6. deciſ.Pedem.90.nu.14.& 15.D.Decian.conſ.19. nu.89. in 3. vbi conſiderat, ꝙ regulariter quælibet diſpoſitio intelligitur, rebus ſic ſtantib. ad l. quod ſeruius. ff. de cond. ob cau.& l.quæro.§ inter locatorem. ff.locat. & not.Abb.in c.pen.ext. de cleri.nõ reſid. ideo ſi ratio publicæ vtilitatis ſuperueniẽtis aliud ſuaderet de facili princeps a contractu ſuo recedere poſſet: dixi in prima par.ti.3.nu.64.& in ti.de bãni.reſt.nu.39.

14 Ex his ſane plura notatu digna inferũtur:primum ꝙ ex contractu cum Principe, & fiſco celebrato non acquiritur illis rerum dominium citra rei traditionem, prout nec priuato. l. traditionibus. C. de pact.cum materia,fallit in rebus venditis, donatis & legatis, ac per fideicõ. relictis: iuxta tex.in l.fin.C.de ſac.ſanc.eccleſ. quẽ textum etiam in fiſco,& Principe procedere concludunt communiter Doct. dixi infra in tit.de pręſcript.fiſcal.nu.3 & 4.

15 Secundo è contra infertur, ex contractu Principis,& fiſci non acquiri priuato rerum dominium, abſque rei traditione, per regulam.d.l.traditionibus, per quam ſic adnotarunt Iaſ. & Dec.ibi, idem Iaſ. in l quoties.col.2.& 3.C.de rei vendic.& fuit dictum Bal.in c.1.§.inueſtitura, quẽ ſequuntur poſteriores in tit. de noua for. fid. & ego latius ſcripſi in 1.lib.tit.3. num. 49.declarando,tamen vt Bald. ipſe explicauit cum princeps procedit per viam cõtractus:nam ſi per modum priuilegij trãſfertur dominium abſque rei traditione, quam diſtinctionem poſt Iaco. ab eo relatum probauit Boſ. in tit.de Principe. nu. 87.ſequitur Afflic.in cap. 1. ſub num. 29. in tit.qui ſucceſ.ten. Iaſ.ex plurib. in l.quoties.nu.10. C.de rei vendic. dixi in primo lib.tit.3.nu.17.

16 Item quia ex pacto nudo nõ oritur efficax obligatio, quæ pariat actionem ad agendum ad l.iuriſgentiũ. §. igitur nuda. ff de pactis, proinde fiſcus ex pacto nudo agere nequibit,ſic Bart.in l.1.in prin. col. vlt.ff.de iure fiſ.& ibi quoque Alberic.

17 Sic etiã quia ſecundũ iuris ciuilis regu-

las, alteri nemo ſtipulari poteſt, ad l. ſtipulatio iſta. §. alteri. ff. de verbor. obligat. idcirco ex ſtipulatione inter duos priuatos, veluti ſuper pœna, non quęritur fiſco valida actio obſtante illa regula, niſi notarius tamquam publica perſona pro fiſco ſtipulatus ſit ſicuti Bar. explicuit loco dudum allegato, & idem Bar. & Alber. in l. arbiter intra certam. ff. de arbitr. & idem Albe. in l. 1. ff. de iure fiſ. Iaſ. in d. §. alteri in 1. col. vbi adducit rationem toties dictam, quod fiſcus vtitur iure communi; & idem tradiderunt Corn. conſi. 72. col. 2. & 248. nu. 7. in 4. Berous conſi. 204. nu. 15. & 206. nu. 32. in 3. Boer. deciſ. 284.

18 Et notandum eſt, quia cauſa dotis in hoc eſt magis priuilegiata: nam in ea alteri valide ſtipulatur. Iaſ. in d. §. alteri, in 2. limitatione. Bald. in tract. dotium in 6. par. priuil. 22.

19 Sic etiam pia cauſa in hoc priuilegiata eſt, vt ei tertius ſtipulari poſſit. Bald. in l. illud, col. 2. C. de ſacroſanc. eccle. per gl. in c. quoties cordis 7. quęſt. 1. cum adductis per Iaſ. in d. §. alteri. in 6. limitat. & poſt Bald. Paul. Caſt. in d. l. illud.

20 Rurſus quia de iure, abſenti nemine pro eo ſtipulante non acquiritur, ad l. abſenti. ff. de don. l. 1. in princ. ff. de pact. & l. 1. in prin. ff. de verb. obli. ideo fiſco abſenti donari non põt, vel aliter acquiri nemine pro eo ſtipulante, ſic Alex. in additio. ad Bar. in d. l. 1. in fine principij. ff. de iur. fiſ. addu cit Bal. in l. decernimus. C. de ſac. ſan. Eccleſ. qui id non dicit: forte voluit illum allegare in d. l. illud. vera tamẽ eſt propoſitio; quæ generalis eſt, etiam ad alias cauſas priuilegiatas.

21 Nam & donatio in pauperes, cauſasq; pias collata nemine pro eis ſtipulante nõ valet: Bar. Bal. Pau. & cæteri. in d. l. illud. C. de ſacroſanct. Eccleſ. quorum opinio communis eſt Ruin. conſi. 13. num. 10. & conſi. 36. nu. 4. in 4. Clarus in §. donatio. quęſtio. 12.

22 Fallit tamen in dotibus: quarum in hoc ſingulare eſt priuilegium. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxor. action. Bar. conſi. 123. factum ſic ſe habet: ſequitur Dec. conſi. 35. vbi adducit plures concord.

23 Cum autem notarius pro fiſco ſtipulatur, demũ quæritur fiſco actio ex ea ſtipulatione notarij, ſecuta ratihabitione fiſci, Berous d. conſi. 204. nu. 16. cuius deciſio fundatur in opinione tenẽtium, ꝙ ex ſtipulatione notarij, tãquam publ. perſonæ non quæratur tertio ius, & actio etiam vtilis, niſi ſecuta ratificatione, & fuit opinio Bal. in l. nec enim, §. ſatiſdatio. verſi. ſexto, quæro. ff. de adoption. clarius autẽ ſic determinauit Pau. Caſt. conſ. 195. col. 3. in 2. vbi, ꝙ poſt mortem illius eius hæredes ratificare non poterunt, ſecuti ſunt Dec. conſ. 226. nu. 7. & idem Dec. conſi. 586. col. vlt. vbi quod ſufficiat etiam tacita ratihabitio. Ruin. conſi. 180. in primo, Curtius iunior conſ. 55. col. 3. nu. 9. & 10. & conſ. 120. in prima, & ſecunda colum. Alciat. conſi. 14. libro 9. ſecundum Venetam impreſſionem, vbi quod mortuo illo hæredem ratihabitio non iuuat, & idem Alciat. conſ. 29. in eo. lib. vbi in actu iurato, & idem Alciat. conſ. 98. & iterum cõſil. 112. in eod. libro, & in l. 2. §. ex his. ff. de verb. obligat.

Contra vero tenuerunt plerique alij ex ſtipulatione notarij, acquiri abſẽti ius, & vtilem actionem reuocabiliter tamen. Corn. conſ. 50. in 1. Soc. iun. conſ. 67. in 1. dubio, & 127 nu. 8. in 3. Rui. ſibi contrarius conſ. 172. in 1. vbi ꝙ ex ſtipulatione notarij quęritur abſenti, ne dum ius, & actio; ſed etiam ex conſtituto illius, dominium, & poſſeſsio, & propterea infert primam donationem in abſentem ſtipulatione notarij vallatam, cum clauſula conſtituti, præferri ſecundæ donationi, quamuis in ea interuenerit vera rei traditio, & idem ampliſſime ſcripſit Alexandrin. cõſilio 117. Roland. a Valle conſi. 19. per totum, in primo, & idem etiam conſulẽdo tradidit Aymo. Crauet. conſ. 252. col. 2. Clarus in §. donatio, quæſtio. 13. vbi de communi poſt Gozadin. conſilio octuageſimoſeptimo ad finem. quæſtionem pleniſſimè pertractauit Octauian. in deciſ. 32.

ciſ.32.vbi ex multis per eum relatis concludit ex ſtipulatione notarij pro abſente etiam præter ſtipulationes prætorias immediate eidem acquiri ius & actionẽ vtilem etiam ignoranti: poſſeſſionem vero,& dominium non acquiri: quia in horum acquiſitione animus acquirendi deſideratur.l.1.§.adipiſcimur.l.3.in principio.ff.de acq.poſſeſſ.mihi vero, ſi licet inter tot grauiſſimos auctores proferre meã ſententiam,prior opinio magis placet: qa obligationes perſonales, vt actiones pariant, exigunt mutuum partium conſenſum in d.l.1.in princip.ff.de pact.conſenſus autem eſt facti,& animi.l. conſilio. ff. de curatore fur. igitur neceſſaria eſt ratihabitio conſenſum illius demonſtrans, quæ ſi ſequatur, retrotrahitur ad tempus celebrati actus.l. fina. C. ad Macedo. nec refert: quod ſic nulla eſset differentia an priuatus abſentis nomine, vel notarius ſtipularetur: nam & priuato abſentis nomine ſtipulante,ſecuta ratihabitione quæritur illi ius, & actio. l. ſi ego. ff. de negoc. geſt.quia reſpondent Caſtr.& Decius differentiam eſse,nam ex facto notarij ſecuta ratificatione priuati quæritur immediate eidem actio,& obligatio abſque aliqua ceſſione, diuerſum eſt in priuato: quia ceſſio requiritur leg. poſseſſio quoque.§.& ſi poſseſſio. ff. de acquir. poſseſſio.& ibi notatur, fiſcus autem in hoc negocio nullam habet prærogatiuam, vt ſupra dixi.

24 Inſuper ex ſtipulatione officialis fiſcalis non quæritur fiſco actio,niſi interuenerit debita verborum forma veluti Bald. tradidit in l. 1. numero 14. C. per quas perſ.nob.acq.

25 Exinde etiam quod fiſcus iure cõmuni vtatur; infertur quod fiſcus emphyteota non ſoluens poteſt expelli,prout quilibet priuatus. Innocent.in c.ex literis, ext. de probation.

26 Item pro negocio vtiliter geſto tenetur,& conueniri poteſt.l. mulier. §. opus ff.de captiuis,ideo capiens bannitũ expẽſas factas a fiſco repetit Bald. & Afflict. in cap.1.in 5.not.nume.8.in titu. hic finitur lex: quia Reip.intereſt,hos puniri,& procul arceri.

27 Item ſi fructus fiſco ſint reſtituendi, id intelligitur deductis impenſis prout in priuatis. Alexan.& Iaſ.in l.fructus.ff.ſolu. mat.latiſſime Tiraquel.de retract.lignag. §.15.glo.1 nu.11.

28 Item priuata ſcriptura debitoris fiſcalis per quam profiteatur ſe creditorẽ alicuius tertij non probat pro fiſco, prout nec pro priuato ſuo debitore.l. inter chartulas.C.de fide inſtr.lib.10.ad tex.in l.exẽplo in l.rationes.C.de probation.

29 In pœnis quoque fiſcus vtitur iure cõmuni, ideoque ob vnius delictum alter non grauatur.l.ſancimus.C.de pœnis, & factum ſocij ex quo res incidit in commiſsum ſocio non nocet in portione ſua. l.fraudatæ.vbi gl.Bar.& alij.ff. de public.

30 Similiter in teſtamentis, & in vltimis voluntatibus fiſcus quidem iure communi capit, nec quid ſpeciale in eo conſtitutum reperitur.ad tex.cum materia in l. ex imperfecto.C.de teſtam. ideo fiſcus ea ratione vtitur iure accreſcendi, prout priuatus ſucceſsor.Iaſ.in l. re coniuncti. nu. 101.de legat.3.

31 Fiſco autem nuſquam denegatur beneficium iuris communis.l.quod placuit. ff. de iure fiſ.l.ſtatius.§.fina.ff.eod.nec capiẽda eſt interpretatio, vt fiſcus ſit peioris conditionis,quam priuatus. Barto.in l.aufertur.§ ſi multi.ff. eod. bonus text.in l.1. C. de conductor. libro 11. & ita arguit tex. in l. 1. C. creditor. euiction. pignor. non deb.

32 Ex eo autem quod ſtatuta in fiſco præſumantur communia ad priuatum,infertur,quod ſicut emphyteota,& conductor fiſci habens tres apochas continuatas ſolutionum pro tribus annis prox.decurſis, præſumitur pro annis retro antecedentibus ſoluiſse. l. 2. C. de apoch. publ libro 11.ſic etiam eſt in emphyteota,& conductore priuati. gloſ. in l. 2. Cod. de iure emphy. quam ſequuntur Saly. ibi in 2.& 8. quæſtione & d. Iaſon. numero 168.

Pariſ.conſilio 108.numero 31.in 1.

33 Sic etiam eximens debitorem fiſci tenetur de ſuo proprio ſoluere, veluti fideiuſſor exēpti.l.quoties.C.de exact. tribut. libro decimo, quæ ſane lex, quamuis in fiſco loquatur protēditur etiam ad priuati debitores.Bar.& And.de Barulo ad illam legem.Bal.in l addictos. C. de epiſc. Aud. immo ſi eximens illum referat in carceribus non adhuc liberatur,ſic Iaſ.in l.1.§.quod prætor.poſt Salycet. & Rom. ff.ne quis eum qui.

34 In illis autem caſibus in quibus fiſcus reperitur priuilegiatus, non adeo priuilegium extenditur,vt etiam contra factum ſuum venire poſſit,prout nec etiam priuatus poteſt.l.1.Cod.creditor. euiction. pignor. & toto titu. C. ne fiſcus rem quam vend. Calcan. qui plura adducit conſilio 52.numero 16.

35 Item cum fiſcus in ius priuati ſuccedit pro tempore quidem anteriori vtitur iure priuati, pro tempore vero ſequenti vtitur iure ſuo priuilegiato,tex.notab. in l.fiſcus cum in priuati.ff.de iure fiſc. & in l.cum quidam.§. fiſcus. ff. de vſur. vbi de vtroque exemplum habetur, & in l. 2.& fina.Cod.de vſur.fiſca.libro decimo, & l. in facto,§.primo.ff.de condit. & demonſtrat.& l.via conſtitui.§.primo.ff.de ſeru. ruſtic.præd.cum pluribus ſimilibus, ideo ex tunc fiſcus,vel alius priuilegiatus præſcribit, & contra eum pręſcribitur pro tēpore priuilegiato,glo.Cyn.Bar. Bald. & Paul.in Authen. quas actiones, Cod. de ſacr.ſanct.Eccleſ.

36 Adde inſuper, quod contractus cum fiſco celebrati habent naturam contractuum bonæfidei ſicuti cum principe celebrati, qui & naturam bonæfidei obtinent Bald.in capitulo primo.§.ſi quis vero: in principio. in titulo de pace conſtant.ſequitur Dec. conſilio quarto, ante nume.3.& in conſilio 187.columna fina. Zaſius conſilio decimoquarto, numero quadrageſimotertio, in primo. Iaſo. in l. cum fundus.ff.ſi cert.petat.

37 Item & pręterea adde quod contractus cum Principe celebratus vim legis obtinere dignoſcitur.l.Cæſar. vbi Barto. notat.ff.de publican.& l. penult. vbi Bar. & Bal.Cod.de donat.inter virum, Iaſ.in l.ciuitas ff. ſi certum peta. & idem Iaſon. conſi.99. in fine, in primo, tu dic, quòd non habet vim legis reuocabilis, prout ſupra dixi ſed vim legis eo modo, quo & legis vim habent priuatorum ad tex. in l. legem.C.de pactis, & in l. legem. C. de pactis conu.

PRIVILEGIA FICI, AN SINT COMMVNIA AD ALIAS CAVSAS priuilegiatas. Titu.II.

1 *Priuilegia fiſci, an protendantur ad Eccleſiā, piam cauſam, dotem, & ad minores.*

2 *Priuilegia pro ſui natura non extenduntur ad alias cauſas, & perſonas.*

3 *Fiſci priuilegia per Doctores extenduntur ad cauſas alias priuilegiatas.*

4 *Priuilegia fiſci ſunt communia ad Auguſtū, & ad Auguſtam.*

5 *Argumentum a fiſco ad piam cauſam, & Eccleſiam, an procedat.*

6 *Argumentum a fiſco ad dotem ſimiliter an procedat.*

7 *Argumentum a fiſco ad minorem, an valeat.*

8 *Fiſcus in quibuſdam vtitur iure pupilli.*

9 *Fiſcus an vtatur iure maioris.*

10 *Fiſcus vtitur iure minoris, & reſtituitur ſicut minor.*

11 *Fiſcus in lucris læſus, an reſtituatur.*

12 *Eccleſia iure minoris vtitur.*

13 *Fiſco læſo in ſuis contractibus parce ſubuenitur.*

14 *Fiſcum aduerſus minores læſi reſtituuntur. Minores ex capite læſionis reſtituuntur aduerſus fiſcum.*

15 *Minor eſt magis priuilegiatus, quam fiſcus.*

1 MAIORES nrī priuilegia fiſci nō adeo arcte acceperunt, vt ea etiam non communicauerint alijs cauſis, & perſonis priuilegiatis: quare ſubijcienda eſt quæſtio, an protendi poſſint: ſane ſecundum varias cauſarum ſpecies argumentati ſunt, a fiſco, ad

Eccleſiam,

Eccleſiam,ad cauſas pias,ad dotes, ad minores,ad libertatem,ad R.P.& huiuſmodi, & quandoque e contra: Ego autem perpenſo negocio probabiliter dicendũ arbitror, vt quæque cauſa perſonaue priuilegiata intra ſuos terminos priuilegiatos continere ſe debeat, ac idcirco non vti priuilegijs alterius: conſequenter fiſci priuilegia ſpecialia fiſci ſint, priuilegia Eccleſiæ,& pię cauſę ſimiliter earum cauſarum propria ſint, nec extendenda ad cauſam fiſci, & idem generaliter in dote, ac in alijs cauſis, perſonis priuilegiatis, niſi quatenus lex ſcripta, vel neceſſaria aliqua ratio priuilegia vnius cauſę efficeret communia ad aliam cauſam: nam ſi vt ſupra in titul. præcedenti dictum fuit. numero primo, fiſcus vtitur iure communi, niſi in caſu ſubiecto repe riatur priuilegiatus,cur ergo dicemus in eo caſu fiſcum ſpecialiter nõ priuilegiatũ vti debere priuilegio dotis,vel ſimilis cauſæ, quæ ſpecialiter reperitur in ea facti ſpecie priuilegiata: Item lex generalis comprehendit cauſas, & perſonas alias priuilegiatas, niſi ſpeciale in eo genere priuilegium habeant,igitur cauſa priuilegiata ſubiacebit legi generali,nec ab ea ſe ſubtrahere poterit per extenſionem priuilegij alterius cauſę.

2 Rurſus iure ſcripto conſtitutum reperitur, vt priuilegiati debeant ſe continere intra ſuos terminos priuilegiorum, nec vlterius ea protendere. cap. cum capella, extra de priuileg. ideoque in priuilegijs non fit extenſio de cauſa ad cauſam, de perſona ad perſonam etiam ex identitate rationis capitu. priuilegium, & ibi notatur, de regulis iuris in ſexto not.in clementina prima,de cenſibus Cardinal. in clement. prima in 6. quæſtio.de teſtamen.Thom. Grammat.deciſ. 28.nu. 31.Barto. & Scribentes in l. 1. ff. de conſtit.princ.

3 Communiter tamen ſcriptores noſtri argumentati ſunt iuxta varias cauſarum ſpecies, a fiſco ad alias cauſas priuilegiatas, cum in iure aliud in eo caſu non reperitur deciſum, ſubſiſtente, tamen eadem ratione, & quod caſus ſit applicabilis ad aliam cauſam pariter priuilegiatã. ſic pleniſsime & eleganter ſcripſit Nicol. Euerar. in ſuis locis legalibus. A fiſco ad eccleſiam, vel piam cauſam,a fiſco ad dotem,a fiſco ad minores.Et in hoc meo tractatu diuerſis in locis ſcriptũ reperitur. Quę ſane argumentatio an accipienda ſit iudicio aliorum relinquo.

4 Illud tamen in iure ſcriptum comperio, vt quodcunque priuilegiũ fiſco competit, illud quoque habere ſoleat ratio Cęſaris & Auguſtę ſic tex. in l. fiſcus cum in priuati. ff. de iure fiſ. & in l. fina. C. de quadr.præſcript.Sali.in l.penul.C. de priuil.fiſ.& econtra: nil mirũ hæc quia fiſcus principis eſt, ideoque ſicut fiſcus non ſatiſdat,quia ſemper ſoluendo eſſe cenſetur l.prima,§. ſi ad fiſcum.ff.vt legat.nom. ſic etiam nec princeps.Soc.iun.conſi.68.nu. 149.in tertio.

5 Redeundo autem ad propoſitum,Doctores noſtri ſumunt argumentum a fiſco ad eccleſiam ciuitatem, & piam cauſam, quia æquiparantur a iure l. fin. C. de ſac. ſan. eccleſ. vel ſaltem non multum differunt.§.ſinimus,in Authent. de non alien. Quæ ſane ratio leuis eſt, nam in caſu d.l. fin.non proceditur per modum æquiparationis,ſed per modum prouiſionis: ideoque nõ recte infertur, in illis tribus caſib. communis eſt prouiſio fiſci & eccleſiæ ergo & in alijs,q̃a in alijs,nec lex cõmunis nec generalis æquiparatio facta reperitur,tex.vero in d.§. ſinimus, nihil obſtat tum quia in alio propoſito, vel quia licet non multũ differant ſacerdotium & imperium; differunt tamen res, & iura eorum, diuerſimode enim reguntur & diſponuntur res,& iura eccleſię,ac res & iura imperij.& quæque legibus ſuis clauduntur.

In pluribus autem caſibus a fiſco ad eccleſiam argumentantur, glo. enim in l. ſi procurator.§.fi.ff.de iure fiſ.arguit,quod ſicut fiſci procurator vendendo res fiſci vendere debet pecunia præſente,non habita fide de precio,alioquin nõ transferat

domi-

dominium nec poſſeſſionem per illũ tex. ſic nec etiam procurator eccleſiæ, vel piæ cauſæ, ſequuntur Alberi. ibi Bar. in l. a diuo Pio. §. ſed ſi emptor. ff. de re iu. Panor. in c. 2. in fine, ext. de precar.

Sic etiã gl. in l. vnica. C. de ſent. aduerſ. fiſc. latis lib. 10. ſumit argumentum ſententiam latam contra eccleſiam, vel piam cauſam abſente aduocato, vel procuratore eccleſiæ nullam eſſe, quia & contra fiſcum ſic lata inualida omnino eſt: d. l. vnica, ſequuntur Io. de Platea ibi & Paul. de Caſtr. in l. velamento. C. de poſtulan.

Simili argumento vtitur glo. in l. Imperatores. ff. de re iudi. quod eccleſia ad exemplum fiſci ope reſtitutionis in integrum ex cauſa inſtrumentorum de nouo repertorum iuuetur aduerſus ſententiam latam, ſequuntur communiter Doc. ibi.

Sic etiam ſicut in dubio temporis præſumitur pro fiſco ad l. 1. C. de iure fiſc. lib. 10. Sic etiam pro eccleſia & pia cauſa præſumendum eſſe tradunt Rom. in Auth. ſimiliter, in 12. ſpeciali piæ cauſæ circa vltimam voluntatem Iaſ. & Decius. in l. fina. C. de edic. diui Adriani.

Poſſent ad hoc plura alia cumulari, quæ congeſſit Euerar. in loco ſupra allegato vbi decemocto illationes varijs in locis ſcriptas refert quas non vlterius trãſcribo, ſatis erit meminiſſe, quod D. Tiraquel. in ſuo tract. de priuileg. piæ cauſæ: generaliter infert: fiſci priuilegia competere piæ cauſę, quæ tamẽ adaptabilia ſint: ex mente aliorum.

6 A fiſco ad dotem quam ſępiſſime Doctores arguunt, in l. 1. ff. ſol. mat. Euerard. loco præallega. in loco a fiſco ad dotem: nec mirum, quia fiſcus & dos in compluribus caſibus pari paſſu ambulant. l. dotis tuæ, & ibi not. C. de iure dot. l. 2. C. de priuil. fiſc. §. 1. in Authen. vt inſtante exactio. dotis.

Verum niſi vrgens ratio nos cogat, crederem, vt dixi priuilegium vnius cauſæ, non eſſe trahendum ad aliam, & eo magis, quia in priuilegijs viciſſim ſe excedunt, ſicuti Doctores dictis locis tradiderunt & apud doctos ſatis notum eſt: amplius cauſa dotis videtur magis priuilegiata, quam fiſci cauſa ſicuti ex pluriũ auctoritate ſcripſit D. Menoch. conſilio 242. in 3.

7 A fiſco vero ad minorem, & econtra a minore ad fiſcum, quam ſæpiſſime ſcriptores argumẽtati ſunt, quia eadem videatur fauoris ratio, ſic glo & Bar. in l. ſi procurator. §. fina. ff. de iure fiſc. in terminis illius textus. & idem Bar. in l. a diuo Pio. §. ſed ſi emptor. ff. de re iud. Item in terminis l. fiſcus cum in priuati. ff. de iure fiſc. vt ſcilicet minor ſuccedens maiori pro tempore præterito vtatur iure maioris, pro tempore futuro vtatur iure minoris ad exemplum fiſci. quod prodeſt ad multa præſertim quo ad præſcriptiones gloſsa. nota. in l. apud Iulianum, verſic. Marcellus. ff. ex quibus. cauſ. in poſ. ear. & ibi Alb. no. & idem quoq; in eccleſia ſcripſerunt gl. Cy. Bar. Bal. Paul. & Iaſ. in Auth. quas actiones. C. de ſac. ſan. eccle. Item quo ad moram debitorum ad l. cum quidam. §. fiſcus. ff. de vſur. Et in pluribus alijs quoq; argumenta ſumunt vt latius per Euerar. in locis, a fiſco ad minores. & a minore ad fiſcum.

8 Sed contra pręmiſſa, argumentationẽ non recte ſumi, ſuaderi videtur. quia fiſcus iure pupilli vtatur non iure minoris Barto. in l. prima, in principio, columna vltima. ff. de iure fiſc. & idem Barto. poſt gl. in l. 1. §. ſed ad illos. ff. de falſis. vbi amplius dicit, quod fiſcus eſt magis priuilegiatus quam pupillus per tex. in l. ſecunda, ff. de reb. eorum.

9 Vel quia vtatur iure maioris, quia per maiores regitr: ſicuti adnotarunt Petr. & Cyn. in l. Reſpublica. C. ex quib. cau. ma. & in ſpecie Paul. Caſt. ibi, vbi inquit iure cautum reperiri, fiſcum reſtitui aduerſus ſententias contra ſe latas, ſed non aduerſus contractus, & præſcriptiones.

10 Communis tamen traditio eſt fiſcum vti iure minoris, qui & ipſe per ſuos curatores & adminiſtratores regitur: ſic Are. conſil. 20. in quæſtione ad finem: cui ſubſcribit

ſcribit Egid.Boſ.in tit.de fiſco nume.21. Boer.deciſ.265.vbi latius ſcribit & quid in principe,& ea ratione fiſcum & principem læſos ad exemplum minoris reſtituendos eſſe tradidit Guid.Papa,q.302. vtrum fiſcus:ideoque ſicut minori ſuccurritur per in integrum reſtitutionem ſi ex facto ſuorum curatorum & adminiſtratorum damnum patiatur, & illi non ſint ſoluendo,ad l.properandum,in fin. C.de iud. ſic etiam fiſco in eis caſibus ſubueniendum eſt:ſic Euerard. ſcripſit,in loco a minore ad fiſcum,poſt Pirrum in l.iuſtas.C.de iure fiſ.lib.10. Et eadem ratione ſicut minor lęſus in licitatione rei ſuę reſtituitur, ex cauſa tamen. l. & ſi ſine. §. quæſitum ff.de minor Bart. in l. licitatio in fine principij. ff de public. ſic & fiſcus ipſe reſtituitur Alber. in d. § quæſitum, refert Alcia.conſi.12.in 1. & vlt. col. ſecundum Venetam impreſsionem. & ſenſit Guid.Papa q.536. nō tamen reſtituitur ſi ex noua cauſa læſio contingat Alb. d.loco Afflic.deciſ.340.

11 In lucris tamen fiſcus non reſtituitur ex Cæphalo conſi.241.nu. 63. per tex. in l.ſciendum.ff.ex quib.cau.ma. cui conſonat,quod decidit Bal. in aditionibus ad Spe.in tit. de accuſation. in verſic. quid ſi iudex.

Quòd in pœnis fiſcus non reſtituitur, ſi iudex in minus condemnauerit, quam debuerit per tex.in l. auxilium. ff de minorib.Quæ ſane Bal.deciſio licet ſuſtineri poſſet odio pœnarum, attamen dictū d.Cæphal.non videtur generaliter procedere,quia tex.in l.ſciendum.ff. quibus ex cau.maio.per eum adductus. loquitur in maioribus reſtituendis ex clauſula generali quibus parcius ſubuenitur: Minoribus autem,quibus fiſcus comparatur, ēt in lucratiuis iura ſubueniunt d. l. & ſi ſine,& in l.præceden.in §.fina. & latiſsime demonſtrat poſt plures ab eo relatos Didac.variarum reſolution.lib.1.c.5.

12 Simile eſt in eccleſia:nam in materia reſtitutionis iure minoris vtitur. gl. & pulchre Panorm.in c.auditis,nu. 13. ext.de reſti. in integrum. & reſtituitur etiam in lucris ſicut minor, veluti ex eadem gloſ. idem Abb. colligit nume. 15. poſt alios ſcriptores.

13 Nota tamen, quia parce ſubuenitur fiſco in contractibus rerum ſuarum, ad illorum reſciſionem,ſub prætextu læſionis, remoto dolo,& fraude, vt eſt caſus in l. 3.& in l.ratas.C.de reſcind. vendi. notat Bar. in l. 1.in principio,col.2.ff.de iure fiſci,dixi in titu.ſequen.num. 8. & tradit Alcia.conſi.136.num.9. in quinto, text. optimus in l.ſi hypothecas, C. de remiſ. pigno.in illis verbis: fides haſtæ publicæ non facile conuelli debet: qua ratione, ſubhaſtata re fiſcali,ac ea bona fide alicui plus offerenti in publica licitatione deliberata,non auditur alius, ex eo ſolo, qa maius pretium offert, nec ob id, fiſcus, quia læſus, reſtituitur, & ſic deciſum fuiſſe,refert Alberic. in dicto §. quæſitū, & in Sacro Conſilio Afflic.deciſio. 340. fuit notatum Alciat.d.conſi.12. libro 9. Nec aliud ſeruatum audiui ſub hoc Sereniſ.Dom.

14 Aduerſus autem fiſcum minores, & alij priuilegiati reſtituūtur pro vt aduerſus priuatum,nempe quo ad hoc fiſcus iuris publici auctoritatem ſequitur, l. 1.& 2.C.ſi aduerſ fiſ.l.in fraudem. §. minoribus.ff.de iure fiſci,& C.eodem l.ſi minor vbi Bar.no.intellige tamen remoto dolo minoris l.ſi ex cauſa.§.penul. ff. de minoribus, l.Imperatores.§.fi. ff. de public, vbi tamen per dies 30.ipſo iure ſeruatur illæſus poſtea vero ope reſtitutionis ſibi ſuccurritur.tradit Spec. in titu. de in integ. reſti.§.2.verſ.item nota Alexand. in conſi.31.5.vol.

15 Ex quibus colligo ego:cum minor aduerſus fiſcum reſtituatur magis in hac re priuilegiatum eſſe minorem quam fiſcū per tex.in l.rerum.§.fin.ff.de minorib. & l.ſeq.idcirco Bar.dictum in d. l. 1. §. ſed ad illos. ff. de falſis. reſtringendum eſt ad illos terminos.

DE

DE FISCI OFFICIALIBVS.
Titulus III.

1 *Camerarius ſeu Camerlingus & de eius officio.*
2 *Exactores tributorum,& de eorum officio.*
3 *Debitor in Camera fiſci annotatus non liberatur,niſi de ſolutione appareat ex libris Cameræ.*
4 *Camerarum officiales ſuos ordines habent.*
5 *Pecunias fiſci colligentes an poſsint de pecuniis ipſis diſponere.*
6 *Officialis fiſci, vel principis ditatus, an præſumatur ex re ſua.*
7 *Officialis fiſci, vel principis acquirens ex pecunia principis ſibi arquirit cum eſt conductus ad exigendum cum onere ſaldandi ad certũ tempus.*
8 *Officialis fiſci acquirens ex pecunia quam tenebatur fiſco exponere non acquirit ſibi.*
9 *Officialis acquirens ex pecunia quam in certam cauſam ſeruare tenebatur non acquirit ſibi.*
10 *Officialis qui lucrum facit ex pecunia principis in ſolutionibus ſtipendiatorum dando vnam ſpeciem monetæ pro alia ſibi acquirit.*
11 *Officialis fiſci qui pecuniam in genere fiſco præſtare tenetur, ex ea pecunia ſibi acquirit.*
12 *Theſaurarius principis ex pecunia eius acquirens domino acquirit.*
13 *Donata officialibus principis acquiruntur principi.*

FIſcus habet officiales ſuos particulares,qui res & fiſci pecunias colligunt & adminiſtrant:item,& in iudicialibus ſpeciales habet iudices, aduocatos, procuratores & notarios.de quibus non eſt hic locus ſuus,plenius autem ſcripſi in 4.par. in tit. de priuil fiſci in iudicialib.

1 Camerarius autem, quem Camerlingum appellamus, & quæſtorem antiqui, in rebus fiſci locũ primũ tenet,quia Theſaurarius ac cuſtos eſt publicæ pecuniæ. ſanè officiũ hoc primipilatus fuiſſe nonnulli ex noſtris ſenſerunt, pro quo fiſcus iure ſcripto admodum priuilegiatus reperitur, veluti latius ſcripſi infra, ſub titulo de pignoribus & hipothecis. numero 42.

Huius autem officij plura ſunt præcepta, oportet ſiquidem talem adminiſtrationem ſuſcipientem, mundas ſeruare Deo principibuſque ſuis ac legibus manus, & nullũ contingere lucrum neque maius neque minus, ſed contentum eſſe ſolis ſallarijs, & annonijs ſibi a fiſco miniſtratis, ſic text. elegans in §. oportet, in Authentica de mandat. Principum.

Mox vigilanter, fiſcalia tributa, vectigalia, & ad fiſcum pertinentia exigi ſollicite procuret, ſingulariter præcauens ne forte fiſcus detrimentum patiatur. & ei ſaluare,quæ propria ſunt requirat,vt inquit text.ille,qui & ſi ad Rectores Prouinciarum communis ſit ad quæſtores pertinet & apud nos cura hæc particularis eſt Clar. Dominorum Camerariorum.

2 Sunt & apud nos exactores tributorum & impoſitionum publicarum qui quidem minutas pecunias a ſingulis debitoribus exigunt quas Camerarijs referunt & de his habetur in §. coges: in Auth.de mand.Princip.

Hi autem ex prouiſione illius text. ſcripturam ſuſceptorum claram facere, & tenere debent, ideſt de ſolutis per quem, quantum pro qua re, & pro quibus annis, ſub pœna amputationis manus ex eo textu indictæ, & ſi plus exegerint,duplum reddere compelluntur,cap. vnico. §. illicitas de pace iur. firm. quorum ſimplum parti reſtituitur aliud vero fiſco pro pœna infertur. veluti Afflict. docuit ibi in vlti. colum. ex Bartol. doctrina in l. Agraria. ff. de termino moto. Cuius dictum non placet quia immo duplum totum priuato debetur ex doctrina Salic.in l. 1. C. de modo mulct. dixi ſupra,in titu. de pœnis & mulctis ſub nu. 9. & iſti exactores non poſſunt remittere collectas Domino ſuo debitas. Bartol.

tol. in l. omnes. C. de annon. & tribut. libro 12.

Sunt & plura alia in Camera miniſtrantium officia, ſcribarum ponderatorum executorum & huiuſmodi quæque ſuis odinibus circumſcripta & conſtituta.

Hi ſiquidem officiales omnes ex legib. huius Ser. Dominij prohibentur emere ex venditoribus Camerarum ſic enim conſtitutum reperitur ex ſenatuſconſ. & ſeruatum vidi & recte captum fuit: Nam id lege cõmuni apte prouiſum fuit vt dixi ſup. in ti. de pęnis ex contractuum c. ſiſ. debit. ſub nu. 5.

3 Sane memoria dignum eſt: quod debitor annotatus in Camera fiſci non ex eo debito liberatur, niſi in Camera per ſcripturam Camerarij apareat de ſolutione: Nec ſufficeret receptio manu Camerarij annotata in libro debitoris ſicuti latius ſcripſi infra in titu. de debitor. fiſcal. ſub nu. 20. & memini Clar. & Illuſ. Virũ D. Franciſcum Corneliũ olim præſidem huius M. Patauinæ verbis & deinde Procur. S. Marci digniſsimum, dixiſſe ſibi ita de facto eueniſſe.

Annotata autem cautione de recepto in Camera non licet Camerarijs excipere de pecunia nõ numerata vt ibi dixi. & latius in ti. proximo ſub. nu. 10.

Item Camerarij vendentes res fiſcales ſeu debitorum fiſcalium non debent nec poſſunt emptori fidem habere de precio, ſed pecunia præſente vendere debent ſicuti latius ſcripſi infra ſub titul. de vendition. fiſcal. numer. 9. & apud nos moris eſt, quod facta venditione emptor incontinenti, vel infra breues dies precium exponat.

4 Ex legibus autẽ huius Ser. Dominij circa ſcribas Camerarum perutiles ordines conſtitutos reperio ex diuerſis Senatuſconſul. pro tempore, latis, veluti quod ex ciuitate recedere non poſsint ſine licẽtia in ſcriptis Clariſſ. DD. Rectorũ ſub pęna amiſsionis officij 1489. 14. Aprilis & 14. Febr. anni ſeq.

Item quod non poſsint habere commercium aut partem in aliqua apoteca pannorum Armorum, vel alterius negociationis, nec poſsint eſſe procuratores aut ſollicitatores pro aliquo creditore Camerę, nec exigere pecunias pro aliquo 1488. 3. Iulij.

Rurſus, quod nõ poſsint facere partitas bulletarum ſoluendarum creditoribus niſi fuerint viſæ per Clar. DD. Rectores 1529. 3. Nouembris.

Item iubentur ſub pœnis reportare in libris Cameræ omnes, & ſingulas partitas deſcriptas in libris diurnalibus Dominorum camerariorum 1533. 14. Ianuar.

5 Sed vtrum Cameraij & alij officiales principis poſsint de pecunijs publicis diſponere vel etiam ſoluere creditorib. ex eorum arbitrio: Concluſiue dicendum eſt, hos ſine principis mandato, vel eorum, quibus princeps curam ſpecialem commiſit, pecuniam publicam nemini ſoluere poſſe immo etiam quòd haberẽt generale arbitrium nõ poſſunt agnoſcere bonam fidẽ, niſi bona fides cũ obligatione coniuncta ſit ſic eleganter Bal. in rub. C. de conſtit. pecun. vbi adducit ſcripta a Barto. in l. 1. §. hæc verba. ff. ne vis fiat: & reaſſumpſit Sigiſm. Lofr. conſi. 36. nu. 13. vbi refert ita ſeruari in regno, & ſic quoque apud nos ſeruatur.

6 Nunc autem quæro, an fiſci officialis, vel principis ſi diues factus ſit pręſumatur ditatus ex re fiſci principis vel communis, ita vt redere rationes teneatur, vel ſibi auferri poſsit: quęſtio eſt non leuis: nam Gloſſ. magna in l. defenſionis facultas. C. de iure fiſc. libr. 10. reſpondet ex re fiſci præſumi ditatum ſicuti in quæſitis per clericum, & prælatum Authen. licentia & in corpore vnde ſumitur. C. de epiſ. & cler. & ſequitur Bald. ibi, & fuit opinio Iacob. de Beluiſ. in ca. 1. in ti. de controu. inter dom. & vaſſal. quam etiam ante red ditas rationes probauit idẽ Bald. in l. ſi de functus. C. arbitr. tut. & in l. ſicut propo nis. C. de donat. inter virum, & in l. 1. C. de hæred. vend.

Contra

Contra vero tenuerunt Petr. Cyn. & Galiel.in d.Authen. licentiam: a quibus non diſſenſit Pau.Caſt.ibi,Bar.in d.l.defenſionis facultas: adducunt, quia idem eſt in alijs adminiſtratoribus, vt de ſuo præſumantur ditati d.l.ſi defunctus, gloſ. & ſcribentes in l.cum oportet. C. de bonis quæ lib.ideo nihil ſpeciale in fiſco ſumendum eſt:ad hoc tex.in l.3.§.multa.ff. de iure fiſc.& hanc probauit Bal. ipſe in l.principalibus.ff.ſi cer.pet.in l. quiſquis. C.eo.& in d.l.cum oportet,nu.13.& cõmunis concluſio vt plene per Deciũ in conſi.6.& conſi.175.col.vlt. Declaranda tamen niſi ab initio officialis ipſe fuiſſet pauper,& pro ſui conditione non induſtrioſus, nam ſi diu officium geſsiſſet & pecuniarum magnam ſummam adminiſtraſſet inde præſumeretur ditatus, ſic Afflic.in c.1.§.ſi vero in 1.not.in titu. de feudo guard.vbi in proprijs terminis: & in clerico,aut filio reſpectu patris ſimiles conſiderationes habentur in d. Auth. licentiam & in d.l.cum oportet.

7 Pro pleniori tamen reſolutione,conſidero caſus principales: primus eſt cum verſamur in dubio,quia non conſtat officialem ex principis pecunia lucri feciſſe, & hoc caſu procedunt quæ ſupra dixi.

8 Secundus caſus eſt cum conſtat officialem ex pecunia principis acquiſiuiſſe, & hoc caſu ſubdiſtingue, quia aut officialis debebat pecuniam publicam quã penes ſe habebat immediate exponere in cameram principis: veluti exactores tributorum qui tenentur ſingulis hebdomadibus, vel menſibus pecunias per eos exactas a ſingularibus debitoribus in cameram deferre:& iſtis non licet ex ea pecunia mercari & omne lucrum inde proueniens fiſco debetur. quia ſtatim cum non numerant in mora ſunt ſic determinauit Bar.in l.1.C. de auri publ. perſec. li.10.& in l.duos.C.de ſuſceptor.& Ancha.in eo.lib.Dec d.conſ.6.Amplius videtur, quòd criminaliter teneantur ex lege Iulia de reſiduis l.2.& l.4.§. lege Iulia. ff.ad leg. Iul. pecul. vel vt in legibus infra allegandis.

9 Aut vero iſti officiales ſunt deſtinati ad recipiendum pecunias publicas, quas tenentur conſeruare in certas cauſas deſignatas, vel pro occurrentibus publicis neceſsitatibus:Quales ſunt camerarij huius Seren. Dom.& hoc caſu ſimiliter his nõ licet ex ea pecunia mercari, vt inquit Bar.in d.l.duos:nec eam in vſus ſuos conuertere,vel alteri mutuare alioquin vterque punitur.l.1. & fi. C. de ijs qui ex publi.ration.lib.11.vbi Bar.no. Vnde lucrũ inde proueniens fiſco cederet: ſicuti ex Bar.in d.l.1.tradidit Dec.d.conſi. 6 nec eam pecuniam mutuare poſſunt aut in alios vſus conuertere ſicut ex eiſdem legibus diffinitum eſt.

10 Alius eſt caſus cum pecuniam publicam non mercantur, ſed in aliam ſpeciẽ lucri cauſa tranſmutant,& hoc fieri ſimiliter iure prohibitum eſt,d.l.1.C.de auri publ.perſecut. lib. 11. niſi eam ſoluerent creditoribus.nam pecuniam deputatam pro ſolutione creditorum principis non prohibentur officiales in aliam monetæ ſpeciem cum lucro ſuo tranſmutare, & eam pecuniam creditoribus recipientibus ſoluere,ſic ex facto cenſuit Raphael Cuman. conſi. 178. in 2.dub.ſecutus eſt Dec. d. conſi. 6. in camera autem noſtra extat lex contraria 1505.11.April.in regiſtro g.fol.14.

11 Quartus caſus eſt in eo, qui pecuniam publicam colligit cum obligatione illã reſtituendi,& ſaldandi capſam ad certũ tempus:nam quia debitor eſt quantitatis in genere ideo ex pecunia quam interim colligit mercari non prohibetur ad ſui commodum,ſic Dec.d.conſil. 6. & bene ſecutus Aegid.Boſius,in tit ſub nu. 40.

12 Quintus caſus eſt in adminiſtratore fiſci, vel principis puta in theſaurario magno, qui ærarium & principis pecunias in cuſtodia habet: nam quæſita cum pecunia fiſci,vel principis,acquirit principi: vel ad precium tenetur: ſi ſic princeps maluerit,ad exemplum minoris,militis & eccleſiæ,ſic Bal. in l.ſi eum ſeruũ.

ff. ſi

ff.ſi cert.peta.per tex. in l. ſi vt proponis. C.de rei vendic.& in l.curator.C. arbit. tut.& in l.2.ff. quan. ex facto tut. cum ſimilibus: etiam quod proprio nomine mercatus fuerit, vt iura illa dicunt.

13 Sextus caſus eſt in donatis officiali in officio exiſtenti:nam quia ratione,& cõtemplatione officij data pręſumuntur, idcirco domino,& eius fiſco reſtitui debent:veluti determinarunt Andr. Iſern. & Afflict.in cap.1.in princ.nu. 20. in tit. de feudo guard.ad quod adducunt ſcripta per Bar.in l.ſed ſi plures.§. in arrogato.ff.de vulg.& in l.ſi mihi,& tibi.§.regula ff.de leg.1.

14 Extant inſuper officiales deputati ſuper remiſsionibus computorum camerarum , hi ſiquidem ſummarie procedunt in negotio remiſsionum,& viſis libris cõputorum ſi comperiunt exactores per librorum inſpectionem debitores eos de iure abſque alia citatione condemnare ſolent,& poſſunt:caſus eſt notab. in l.2.§. quod ſi de frumentaria.ff de admi.rerum ad ciu. pertinen. & inde colligit Bart.cũ concor.adductis infra in tit. de debitor. fiſcal.ſub nu.6.

15 Quæro denique an fiſci officiales fiſco pręiudicare poſsint:breuiter,d.Iaſ.in conſi.108.nu.2.in 1.determinauit,in quęſitis præiudicare non poſſe,in quærendis vero ſic,per tex.cum ſua materia in l.ſeruus.C.de pact.in l.fin C.de acq poſ.& in l.qui autem,in prin.ff.de his quæ in frau. cred.adducit etiam ſimile de adminiſtratore eccleſiæ:ad not. per Bartol. in l. iubemus nullam. C.de ſacroſ. eccleſ.& per Canon.in c.1.ext.de dolo & contum. Et his adde, quod ſcientia, & negligentia officialis principis in ijs, quæ curæ illius commiſſa ſunt principi ac fiſco ſuo præiudicant ſecundum Bar.in l.ſi publicanus §.in vectigalibus.ff.de publican.ſequitur Are.conſi.42.col.vlt.& late Sigiſmun.d. conſi.36.nu.10.

DE VENDITIONIBVS ET EMPTIONIBVS FISCALIBVS.

Titulus IIII.

1 *Venditiones fiſcales plurimam ſolemnitatem deſiderant.*

2 *Venditiones rerum fiſcalium non poſſunt fieri ſine ſpeciali principis mandato ſecus in vẽditionibus de rebus debitorum fiſcalium.*

3 *Venditiones de rebus debitorum fiſcalium expediuntur per officium Cameræ, ſecus cum ad inſtantiam gabellariorũ res debitorum ſuorum venduntur.*

4 *Venditionum fiſcalium, & de rebus debitorũ fiſcalium ſolemnia numerantur.*

5 *Tutores & curatores minorum citari debent cum ad inſtantiam creditorum ſubhaſtantur minorum bona,etiam per Cameram fiſcalẽ, auctoritas autem tutoris & iudicis decretũ in neceſſariis alienationibus non requiruntur*

6 *Venditio malafide facta retractatur.*

Vendi non debet res magni valoris pro paruo debito.

7 *Venditionibus fiſcalibus pacta inſolita inſeri non debent.*

8 *Venditiones fiſcales an ſubiaceant diſpoſitioni l.2.C.de reſcin.vendi.*

Lex 2.C.de reſcin.vendi. an procedat in venditionibus factis in publica licitatione.

9 *Venditiones fiſcales fieri debent precio præſente non habita fide de eo.*

10 *Confeſsio facta per procuratorem Cameræ fiſci de precio ab emptore recepto liberat emptorem ſecus autem in confeſsione procuratoris priuati.*

11 *Cautio de recepto non annotata in officio Cameræ fiſcalis non liberat emptorem licet cautionem penes ſe haberet.*

12 *Emptor cum agitur de retractanda emptione fiſcali citari debet.*

13 *Poſſeſſor quamuis inuictus non niſi citatus de poſſeſsione ſua eiici non debet.*

14 *Mobilia & mouentia pro debito fiſcali vendũtur remotis ſolemnitatibus.*

15 *Emens a fiſco rem vti fiſci venditam perpetuo tutus eſt.*

16 *Emens ab Auguſto vel ab Auguſta tuto & ſecure emit.*

Lex bene a Zenone & lex ſeq. C. de quad. præſ.ampliantur octo modis.

17 *Principes non recognoſcentes aliquem in ſuperiorem*

viorem comparantur Imperatori.

18 Lex bene a Zenone cum l. ſeq limitatur & declaratur 16 modis.

19 Venditiones fiſcales tribuunt emptori ius perpetuo poſsidendi.

Venditiones fiſcales per agnatos debitorum et per cohærentes non retractantur hic Paduæ, quod tamen limitatur & declaratur.

20 Hypothecam anteriorem creditor amittit ſi ſciens patiatur rem ſui debitoris ad inſtantiam fiſci poſterioris creditoris vendi, nec ipſe contradixerit.

21 Emptor a Camera fiſcali reſciſſa alienatione, non eiicitur de ſuo poſſeſſu niſi prius ſibi reſtituto pretio cum fructibus, & expenſis.

22 Vendito fundo pro minori quam debebat debitor fiſci poteſt debitor oblato integro precio fundum ipſum redhibere.

23 Communem rem cum priuato fiſcus in totum alienare poteſt vendendo, ſed non in emphyteuſim concedendo.

Communem rem duorum priuatorum an fiſcus pro debito vnius ex eis ſui debitoris alienare poſsit.

24 Communem rem inter fiſcum & priuatum fiſcus diuidit data optione priuato.

25 Inſtrumenta communia fiſco et priuato penes fiſcum permanent.

26 Rem priuato deinde fiſco obligatam fiſcus vendit ſic tamen vt ex pretio eius primo ſatisfaciat creditori priuato.

27 Vtilitates debitæ Camerariis ex venditionib. factis per officium Cameræ eis debentur pro portione pretii defluentis in Cameram.

28 Emptor fiſcalis pro re empta non poteſt conueniri ad aliud quam ad pretii ſolutionem.

29 Vendita re ex officio Cameræ fiſcalis pro debito ex vna ſtatione proueniente non poteſt fiſcus pro alio credito anteriori ex alia ſtatione eandem rem ab emptore euincere, & vendere.

30 Emptor hæreditatis a priuato non tenetur creditoribus, & legatariis ſecus ſi a fiſco emerit.

31 Fructus pendentes pertinent ad eum in quem res ex quocunque contractu & actu translata fuit.

32 Fructus pendentes pro portione colonica an tranſeant cum fundo in ſucceſſorem fund. quid ſi alienans fundum ipſum coluiſſet opera & pecunia ſua. Quid ſi emptor ignoraſſet.

33 Emptor priuati non tenetur ſtare colono emptor autem fiſci ſic.

34 Emptor priuati rei reddentis fructus induſtriales conſequitur partem fructuum ſeu vtilitatum ex die venditionis.

35 Emptor priuati rei cum fructibus in ea pēdentibus fructus conſequitur.

Penſio debita per colonum pro fructibus iam perceptis tempore venditionis pro nulla parte pertinet ad emptorem ſed ſi fructus pro parte fuiſſent percepti pro parte etiam pertineret penſio ad venditorem, & ad emptorem.

Penſio anticipate ſoluta venditori reſtitui debet emptori pro rata fructuum pendentium qui ad emptorem ſpectant.

36 Emptor a fiſco conſequitur penſionem debitā per colonum ad diem ſecuturam poſt venditionem quamuis venditionis tempore fructus fuiſſent percepti.

37 Euicta re fiſcus non tenetur ad aliud niſi ad pretii reſtitutionem & hodie generalis eſt conſuetudo etiam inter priuatos.

Euicta re vendita ad inſtantiam fiſci creditoris, an fiſcus teneatur de euictione.

38 Fiſcus non ſubiacet pro ſuis venditionibus mobilium, & mouentium edicto ædilitio.

39 Fiſcus non tenetur denunciare auctori ſuo litem motam.

40 Fiſcus non tenetur ſtare colono ſui auctoris ſiue ſit ſucceſſor voluntarius ſiue neceſſarius.

Emptor a fiſco tenetur ſtare locationi factæ per fiſcum.

41 Emptor fiſcalis ſpeciali iure trahit cauſam ad iudices fiſcales.

42 Venditiones fiſcales admittunt licitatorem maioris pretii.

43 Fiſcus an pro ſuo credito vendere poſsit res ſubiectas conditionibus fideicommiſſariis.

Venditiones factæ per officium Cameræ fiſcalis de bonis fideicommiſſariis an validæ ſint.

44 Emere a fiſco res vēdendas nemo compellitur.

45 Emptores a Cameris Principum an teneantur pro rebus illis & fructibus exinde prouenientibus ad ſolutionem vectigalium & onerum realium

46 Mutatione rerum, vel perſonarum aut cauſæ variatur iuris diſpoſitio.

47 Laudimia an debeantur pro venditionibus fiſcalibus.

48 Laudimia ſoluit emptor non venditor.

1 Venditiones fiſcales tam de rebus fiſco incorporatis: quam etiam de rebus debitorum fiſcalium plurimam ſolemnitatem deſiderant: toto tit.C.de fid.inſtru. & iure ha. fiſ. lib. 10.glo.in l.1.illius tituli:quæ plures enumerat ad idem gl.not.in l.1.C.de præſcr. 30.ann.& in l.ſi quos.C.de reſcin.vend.

2 Differentia tamen eſt: quia venditio de re fiſci non fit ſine ſpeciali Principis mandato, prout nec etiam venditio rei patrimonialis ipſius Principis l. 1. ff. de off.procu.Cæſ.l.fiſcus cum in priuati, ad finem.ff.de iure fiſ. Bart.in l.1. C.de fide inſtr.lib.10.ver.ſed contra hoc. vbi ſecus concludit in venditionibus rerum debitoris fiſci.& hoc iure vtimur.

3 Item cum venduntur res debitorum, intereſt,an vendantur fiſci nomine, & eo caſu venditiones expediuntur per officiũ cameræ, & ſic per Cæſaris procuratores an vero ad inſtantiam emptorum gabellarum & tributorum & eo caſu vendunt per præſidis officium,ſic Bar.in d.l.1. loco præallegato,per tex.in l.2. C. ſi propt. public.penſitat.

Nam ſicut fiſcus bona debitorum ceſſantium capere, & diſtrahere poteſt ita, & emptores gabellarum, & tributorum Bar.in l.creditor.in prin.ff.de act. empt. Bal.in l.1.in fi.C.ſi propt.public.penſit.

Et ita obſeruatur in partibus iſtis quo ad gabellarios:cæterum exactores tributorum ſcilicet Dadiarum, & ſubſidiorũ. tenutas,& venditiones expediunt nomine cameræ,& cum fiſci priuilegijs, quia iſti vere non ſunt emptores. nempe non ſoluunt precium pro gabella:ſed conducta eorum opera pro certo ſallario conuento exigunt a debitoribus particularibus per æs & libram.

4 Hæc autem in venditionibus fiſcalib. requiruntur pro ſolemnibus cum res immobiles debitorum capiuntur,& diſtrahuntur.& aliqua ex his cum fiſcus vendit rem vti ſuam.

Primò enim requiritur, quod adſit debitum: alioquin deficeret venditionis cauſa, & inualida penitus eſſet venditio, latè Iaſ.in l.ſi non ſortem.§. ſi centum. ff. de condi.indeb.

Secundò quod debitor interpellatus fuerit, & in ſolutione debiti ceſſauerit gloſ. in d.l.1.& eſt caſus,in l.2. & 3. C.ſi propt.publ.penſit.

Hinc prodiit practica apud nos: qđ accepta tenuta bonorum debitoris fiſcalis,quæ ſuccedit loco primi decreti,intimatur ei per publ.nuncium, quod in triduo debeat exegiſſe tenutam ſatisfaciendo debitum cum expenſis:alioquin citatur ad ſubhaſtationes faciendas. hæc autem neceſſaria ſunt,quia de debitoris intereſſe nil mirum agitur l. de vno quoq;. ff.de re iudi. Et ſi debitor pupillus ſit ſi quidem tutorem habet:tutor debet citari,& ſi non habet debet ei de tutore prouideri,alias acta facta citato pupillo impubere eſſent ipſo iure nulla l.neque impuberes. ff. de in ius voc. ſi vero curatorem habeat debet citari adultus cũ ſuo curatore, ſi autem curatorem non habet citabitur minor: vt legitime compareat, alias venditio facta eſſet ipſo iure nulla l. fi.C. ſi propter publ.penſit.not. in l. quæcunque.C.de fide inſtrumentorum,libro 10. Alex.conſi.31.nu.4.in 5.

5 Et nota, quod in iſtis venditionibus neceſſarijs, quę fiunt ad inſtantiam creditorum ex magiſtratuum auctoritate per viam tenutæ non eſt neceſſaria tutoris vel curatoris auctoritas: quæ requiritur in venditionibus voluntarijs, ſed ſufficit eorum citatio ſic eleganter declararunt Bald.& Salic.in d.l.fin.C.ſi propter publ. penſit. poſt Iac.de Are. & Cyn.

Tertio requiritur,quod venditio fiat præſente procuratore fiſci ſeu commiſſario cameræ,gloſ. & Barto. in d. l. 1. C. de fide inſtrum.per illum tex. Soc. conſi. 46.nume.17. in fi. Et hoc iure vtimur in toto hoc Sereniſſ. Domin. nempe venditiones fiunt cum aſsiſtentia Clar.Dom. Camerarij.

Quarto interuenire debent publicæ

ſubhaſtationes duraturæ per dies xx. vt intra illud tempus licitatores poſsint precio offerre & plus offerenti decernuntur ad exemplum venditionum de rebus eccleſiæ, caſus eſt in l. ſi tempora ſecundũ tertiam lect. gloſ. C. de fide inſtrumen. libro 10. quam ibi communiter Doctores obſequuntur. adducit tex. in Authen. hoc ius porrectum. C. de ſacroſanct. eccleſ. Poteſt tamen commiſſarius in id deputatus tempus illud protogare, an autem minuere Bar. & alij in d. l. ſi tempora: idem Bar. in l. Lucius. ff. ad municip.

In partibus autem iſtis forma ſubhaſtationis hæc eſt, quia ſcilicet in tribus diuerſis diebus in loco conſueto præconizãtur res vendendæ & in vltima tertia ſi ita M. camerario videtur deliberantur plus offerenti, & facta deliberatione vlterior licitatio non admittitur: Raro autem contingit, quod in tribus continuatis diebus debitorum res vendantur: nempe obtinent ſuſpenſiones quæ de facili indulgentur: ſic enim moris fuit & eſt apud præclariſsimos Magiſtratus in toto hoc Ser. Dom.

Quinto requiritur q̃d in ſubhaſtationibus exprimatur qualitas rei, & quantitas redditus: ne ſub nomine ſubhaſtationis publicæ fraudibus locus relinquatur. lege ſi quos. C. de reſcindenda venditione, & ita obſeruatur cum redditus quantitas certo ſciri poteſt.

6 Sexto quod bona fide vendantur. l. ſecunda, C. ſi propter public. penſ. ibi ſincera fide l. 1. C. de præſ. 30. ann. d. l. ſi quos C. de reſc. vendi. & l. ſi minori. C. de iure fiſ. & l. 1. C. de fide inſtr. lib. 10. cũ ſimilib. Mala fide autẽ vẽditio facta retractatur: & malæ fidei emptor rem cum fructibus perceptis, & percipiendis reſtituere cogitur. d. l. 1. cum materia. C. de fide inſtr. et quod fuiſſent cõſumpti Spec. in ti. de fructib. & inter. §. ſcias.

Septimo quod pro paruo debito non vendatur res magni valoris: ne priuati debitores nimium in rebus ſuis grauentur. dict. l. ſi quos, & l. 2. Cod. de reſc. vend.

7 Octauo quod in venditionibus non inſerantur pacta inſolita, quia inualida eſſent l. 1. C. de paſc. publ. lib. 10 Franc. Lucan. de priuile. fiſ. nu. 9. clauſulæ enim inſolitę argunt ſuſpicionem fraudis Bal. in l. ſi quis ſub conditione. ff. de cond. inſti. Ale. conſi. 89. in 3.

8 Nono requiritur, quod pro iuſto precio res vendatur l. tertia. §. diui. ff. de iure fiſ. l. ſi minori. C. eodem, & l. 2. C. ſi prop. public. penſ. ibi iuſto precio. d. l. ſi quos. & l. 2. C. de fide inſtr gl. in d. l. 1. optimus tex. in l. 1. C. de præſcript. 30. anno: vbi glo. Bar. & alij.

Intellige iuſtum precium non ex præterita emptione, ſed ex præſenti æſtimatione conſtitui dicto §. diui, & l. ad reſcindendum. C. de reſcind. vend. cum moderatione tamen. l. 2. C. de reſcind. vend. ſic enim fiſcales vẽditiones ex legis illius temperamento ne ſubditorum commoda tantopere aſpernantur moderari cenſuerũt magis communiter Doctores Roman. & Alex. in l. ſi quis cum aliter. ff. de verborum oblig Crem. in repe. d. l. 2. nu. 102 Cagnol. nu. 161. Pinell in 2. par. ſec. par. princip. num 25. Et in venditionibus per fiſcum de re ſua factis quod nõ reſcindantur ad fiſci grauamen niſi læſus fuerit vltra dimidiã iuſti precij remoto dolo, vel fraude, tradiderunt gl. & Bar. in l. 1. in prin. ff. de iur. fiſ. & eſt tex. ſatis apertus in l. 3. & in l. ratas. C. de reſc. vend.

Nonnulli vero quorum auctor fuit Ange. Peruſ. in l. 1. C. de præd. Curt. libr. 10. tenuerunt remedium illius legis ceſſare in venditionibus neceſſarijs factis in publicis ſubhaſtationibus idem Angel. & Fulg. in l. 1. C. de pręſcrip. 30. ann. ſequitur Alciat. conſi. 12. Secundum Vener. impreſsionem, libro 8. mouentur, quia ſubhaſtatio probat iuſtum precium, quoniã res tantum valet quantum vendi poteſt, vt inquit Bal. conſilio 103. quęritur in primo, & probatur in l. ſi ſeruus. ff. de cond. fur. & in l. 3. ff. de in diem adiect. Et quia iuſtum precium dicitur, quod quis licitãdo con-

do conſequi poteſt Auth. hoc ius porrectum.C.de ſac.ſan.eccl.& l.fin.§.fin.C.de admin.tut.Iaſ.in l.qui Romæ.§. cohæredes.ff.de ver.obl. & horum opinio apud nos præualuit.rarò enim venditiones fiſcales ſolemniter & bona fide factæ ex ſolo læſionis prætextu diſſoluuntur,tum ne de facili ſubhaſtationis publicæ fides ſubuertatur:tum etiam vt facilius adinueniantur & alliciantur emptores publicaque pecunia prompte cõſequi poſsit, qđ maxime ad Rempub attinet:cui ſane opinioni ſuffragatur optime tex.in l.ſi hypothecas.C.de remiſ.pign & in l.benè a Zenone.C.de quadr.præſcr.

9 Decimo,quod pretio præſente vendatur:nec enim fiſci procuratores vendere poſſunt habita fide de pretio niſi aliter in mandatis habuerint l.ſi procurator. ff. de iure fiſ.l.1.&l.& inſtrumenta.C. de fide inſtrumen. libro 10.& l. 1.C. ne fiſcus,& in dictis iuribus notatur per glo. Bartol.& ſcribentes.idem Bartol. & late Iaſ.in l. 1.ff de off.procu. Cæſ.num.18. Concludens ex communi venditionem per fiſci procuratores factam, fide de pretio habita,valere quidem ad obligationem emptoris licet non quo ad translationem dominii; idque explicite voluerunt glo.Bal.& Salic.in l.cum vendente. C.vbi cau.fiſ.Sequitur Alexan. in l.a diuo Pio.§. ſed ſi emptor nume. 8.ff.de re iudic. non tamen cogitur emptor pretium exburſare niſi vacua rei poſſeſsio ſibi tradita fuerit l. liberalitatis.§.1.ff.de vſuris.Amplia ad rem minoris,& eccleſiæ gl.in d.l ſi procurator.

10 Proinde pro emptorum cautione aſſerente camerario pretium ſibi eſſe ſolutũ, emptor perpetuo manet ſecurus nec de pretij numeratione docere oneratur l. omnes.§.ad hæc vbi Cyn.Bal. Ange.& Sali.C.de quadr. præſcrip. licet ſecus in procuratore priuati ad exigendum:cuius confeſsio de recepto non liberat debitorem, ſed de vera numeratione conſtare oportet,vt dicunt Doct.pręal. Bar. & alij in l.2.§.fi.ff.ſi cer.pet.

11 Intellige,vt exprimit tex.ille, dummodo in eo officio vbi facta fuit venditio per camerarium fuerit annotata precij numeratio cum die,menſe,& anno, aliàs cautio emptori facta non annotata in officio illum non releuabit, vt explicat ille tex. quem intelligo in cautione de recepto: ſed ſi per viam confeſsionis diceret pecuniam ſibi ſolutam,fortaſſe confeſsio officialis non præiudicaret fiſco ſi ſoluendo non eſſet ſic Bal.in l. in contractibus. §.ſed quoniam. C.de non nu. pec.

Quo tamen caſu vbi cautio eſt minus ſolemnis fiſcus prius agit contra procuratorem ſuum,& camerarium, & eo exiſtente non ſoluendo contra debitorem per tex.in l.ſecunda, C. de conu. fiſ.deb. libro 10.

Non tamen denegatur facultas probãdi de numeratione pretij aduerſus camerarium, & de contractu ipſo per teſtes: Inſtrumentum etenim non eſt neceſſarium de iure communi caſus eſt in l.& ſi inſtrumenta.C.de fi.inſtr.lib.10. & eſt generale in contractibus priuatorum l.contrahitur. ff.de pignorib.

Moris autem apud nos eſt vt celebrentur inſtrumenta ſubhaſtationum, ad hæc autem vide quę ſcripſi infra in tit.de debitor.fiſcal.nu.14.

12 Cum autem ad reſciſsionem venditionis fiſcalis agitur, poſſeſſor vtique qui emit de cuius intereſſe agitur citandus eſt,d.l.1.& 2.& l.ſi minori,C. de iure fiſ. & l.2.C.ſi prop.public. penſitat. vbi poſt Iac.de Are.notant Bal. Saly. & Pau. Et inde colligunt,quod,

13 Poſſeſſor etiam quod de facto poſsideat abſque legitimo titulo non debet de ſua poſſeſsione amoueri niſi citatus, & legitime conuictus quia poſſeſsio ẽt iniuſta nemini eſt auferẽda abſque cauſæ cognitione no.Inn.in c.intra quatuor,extra de maio.& obe. gl.in l.cum miles. ff. ex quibus cau. maio. ſed ad hoc potuiſſent allegare glo. notab. in cap. licet epiſcopus de pręben. in 6.& quod vulgo dicitur, vt poſſeſſor etiam quòd ſit prædo

manuteneri, & ſeruari debeat in ſua poſſeſsione.l.fin.C.ſi per vim, cap. in literis, extra de reſtit.ſpol.& l.1.§. qui a me,ff.de vi & vi Arm.pulchre Marian.ſen.cõſ.12. colum. 1. in primo, & Barto. Socin.eius filius in conſilio decimotertio numero quinto, & ſequen. in quarto. Calder.con ſil.4.ſub titu.de dilation. Dec. in l.fin.col. 2.nu.4.C.de ed.di.Adr. Tol.contra fiſcũ autem debitor pignoratitia cõtraria agere poteſt,vt rem indebite venditam reſtituat.d.l. ſi minori, ſecundum primam lecturam.

14 Præmiſſa autem procedunt, cum venduntur bona immobilia debitoris, ſeu quæ immobilium nomine cenſentur, diuerſum eſt in venditione bonorum mobilium, & ſe mouentium, nam in his ſolemnis ſubhaſtatio,non eſt neceſſaria: & ſi quidem talia ſint in quibus non conſiſtat affectio, vt quia recipiant functionẽ in genere ſuo veluti frumentum, & vinũ, ſufficit, quòd vendantur in foro publico abſque alio prçconio,vbi hçc vendi conſueuerunt: quia horum precium manifeſtum eſt. Aut vero talia ſunt in quibus cadere poteſt affectio tunc vendi non poſſunt ſine ſubhaſtatione,ff.de minorib.l. & ſi ſine ſic Bal.dicta l.prima,numero quinto.C.ſi prop.publ.penſ. & Sal. in l. fin.C. eo.Alex.ad Barto.in d.l.ſi quos, C.de reſcin.vend.& eſt tex.in Auth.hoc ius porrectum.C.de ſac.ſan. eccle. Moris autem apud nos eſt in publica ſubhaſtatione mobilia queq; & ſe mouẽtia vendere, vnica tamen ſubhaſtatione deliberantur, niſi aliud res exegerit.

15 Secundo ſpeciale eſt,vt acquirens a fiſco rem aliquam corporalem,vel incorporalẽ,omnino tutus ſit, adeo vt ab alio inquietari nequeat ſuper ea re actione reali,aut pſonali,reſeruata actione illi tertio contra fiſcũ proponenda intra quadrienij metas,& non vltra,Caſus eſt in l.2. C.de quadr.præſcr.in §.fi.inſt.de vſucap.intelli ge procuratore fiſ. vendente. l. ſi procurator.vbi Bar.ff.de iur.fiſ.Bal.conſ.363.quçritur,in 1.nil mirũ,(vt ipſe inquit) quia fiſcus eſt res inanimata.

16 Cuius ſane legis deciſio per legem ſequen.bene a Zenone protenſa fuit ad alienationes ex quocumque titulo oneroſo, vel lucratiuo,procedentes a Sacratiſſ Imperatore,vel a Sereniſſ.Auguſta; & ex facto per illa iura conſultus reſpondit Bellon.conſi.51.Rimi.conſ.103 nu.52.& ad de,q per illa iura denegat̃ actori audientia,& iudicib.ſublata eſt iuriſd. cognoſcẽdi.Affli.deciſ.361.nu.18. & plena ſecuritas acquirit̃ cũ imper.donat,vel transfert cũ benefi.illarum legum, ſicuti Soc. iun. ſcripſit conſi.113.in 2.vbi pro Duce vrbini,& idem Socin.conſi.65.in 3.Dicta autem iura varie per Doctores ampliantur, & moderãtur,veluti per Martin.Lauden. in tract.de principe. Iacob.a S. Georgio in tract.feu.in verbo.Princeps Pedemontium.Balb.de prçſcript.in 2 part. Quintç par.princip. in 8. quçſtio. per Soc.ſeniorem in conſi.45.in 4. Iaſ. in Authen. quas actiones. C. de ſac. ſanct. eccleſ. Duenas Reg.238.emens a fiſco. Afflict.in c. 1.in verbo. Et bona committentium, in vlt. col. Primo amplia etiam ſi fiſcus vendat rem aliquam ſub nomine vniuerſitatis,puta hçreditatem Titij.Nam verus hçres illam ab emptore vendicare nequit. glo.in 2.ſolutione.Bal.& antiqui in d. l. 2.gloſſ. Bar.& Ang.in l.etiam.§.item ſi quis.ff de pet.hçred.vbi dicũt tex. illum eſſe correctum.Secundo amplia etiam, quod emptor, vel donatarius ſciret rẽ eſſe alienã. Bal.in d.l. 2. ſed cõtra tenuit ipſemet Bal. in l. 2.C.com.rerum alien.gl.in prçallegata,l. 2.in 3.ſolutione,& hçc videt̃ verior, vt ſic ius tertij minus lædatur,& iura illa exorbitantia coerceantur, & hac ſequitur Soc.iun.conſ.94.num. 21.in ſecundo.

Tertio amplia, vt is tam in agendo, quam in excipiendo potior ſit,d. l.bene a Zenone,& d.§.fi. item ſiue priuatus agat, ſiue excipiat. Bal. d.l.bene a Zenone, nu. 1.Quarto amplia,vt nec ẽt pro tributorũ debito ,ã contracto,cõueniri poſsit Bar. in l.fi.C. de fide inſtru.libro decimo.

17 Quinto amplia in Dominis, & ciuitatibus

tibus non recognoſcentibus aliquem in ſuperiorem de quibus dixi ſupra: ſic Bal. conſi. 363. in 1. & 359. in 3. & in procem. decret. Rom. conſi 310. nu. 5. & conſi. 59. nu. 7. Abb. in cap. 2. ext. de reb. eccleſ. non alien. Balb. loco prææalleg. Fely. in c. quæ in eccleſiarũ. n. 53. ext. de conſt. latè Soc. iun. conſi. 65. col. 2 in 3. Crauet. conſilio 263. col. pen. vbi de communi, & in Rege Franciæ, Boer. deciſi. 8. adducunt q̃a iſti habent iura, & priuilegia fiſcalia, & hæc mihi vera eſt ex ratione ſcripta in d. l. bene a Zenone de qua infra, & probauit Afflic. dicto loco per eam rationem: Soc. iun. conſi. 65. nu. 6. in 3. vbi in Duce Mediolani, & in eodem Duce, idẽ Socin. conſil. 17. colum. 3. in 4. cum adductis per Roland. conſil. vlti. nume. 48. in quarto.

Sed contra tenuit Ang. in l. 1. C. de fide inſtru. lib. 10. dicens hoc eſſe priuilegium ſummi Principis, & eius fiſci. cuius dictum refert Socin. Sen. in conſi. 46. nu. 22. in 4 quod tamen non eſſe tutum dicit: Illud autem prius tradidit Bald. quoque in c. ad Apoſtolicæ, de re iudic. in 6. refert Mart. Laud. de fiſco in xj. ſpeciali. Iacobin. in ſua inueſtitu. in verbo Princeps Pedemontium, in 40. ſpeciali. Abb. conſi. 3. Nitar. q. 17. in 2. Vbi in Rege Franciæ. Dec. conſi. 357. nume. 7. vbi Romani dictum improbat, eiuſdem opinionis fuerunt Cur. Sen. conſi. 51. colu. pen. Iaſo. conſi. 162. col. 2. in 2. Cur. iun. conſi. 142. col. fi. & conſi. 174. col. pen. & conſi. vlt. col. pen. & in Duce Vrbini. Socin. iun. conſi. 69. nu. 56. in 1. Et in inferioribus veluti in legato de latere. Alex. conſi. 52. in 7. Sexto amplia, & intellige etiam quando fiſcus capit poſſeſsionem bonorum alicuius damnati, & confiſcati, & illa bona vendit. ſic Pau. Caſ. in l. fi. colum. 1. C. ſi adu. fiſ. Septimo amplia ad quaſcunque res mobiles, immobiles, iura, & actiones, ſic enim iura illa explicãt. Octauo amplia etiam quòd res vendita eſſet alicuius minoris Bal. Ang. Salyc. & clare Pau. in l. fi. col. 1. C. ſi adue. fiſc. declarando tamen quo ad hoc, vt emptor ſit ſecurus, ſed ad reſtitutionem pretij minor contra fiſcum agere poteſt, etiã poſt quadriennium, vt ibi explicite poſt Bal. profitentur alij de quo infra in 14. limit.

Ratio autem illarum legũ, quare Imperator ex cauſa venditionum fiſcalium, & ex cauſa alienationum quocunque titulo a ſe, vel a Sereniſſ. Auguſta procedẽtium, ius proprij dominij abſtulerit, ex eis facile depromitur, nempe in fiſcalib. ne emptores aliquod ſuſtineant detrimẽtum; & ſic vt tuta ſit fiſcalis haſtæ fides. l. ſi hypothecas. C. de remiſ. pign. in ijs verò, quæ a Principe de ſuo proprio patrimonio procedunt: quia multum intereſt inter priuatam fortunam, & regale culmen, quæ ſanè ratio par eſt ad alienationes factas per Principes non recognoſcentes aliquem in ſuperiorem.

18 Limitanda modo eſt, & declaranda multis modis illarum legum deciſio, primo, vt non procedat, quando fiſcus vel Princeps vendit rem aliquam, non vti ſuam, ſed ſui debitoris. Nam hoc caſu non præiudicatur vero domino in iure ſui dominij, ſi res illa aliena ſit, ac ideo verus Dominus rem ſuam ab illo emptore vendicare poterit, ſimiliter ſi fiſcus vẽdat, ſed minus ſolemniter rem ſui debitoris, poteſt debitor reuocata venditione rem ſuam rehabere: ad hæc tex. & ibi no. gl. Bar. Bal. Ang. Saly. & Pau. in l. fi. C. ſi aduer. fiſc. & eſt caſus in l. fundus qui. ff. de reſcind. vend. & ibi Saly. no. & in l. 1. vbi glo. Ang. & Sal. C. de præſ. 30. anno. Bal. conſi. 363. in 1. idem Bal. in procem. decre. col. 4. Felyn. in c. quæ in eccleſiarũ. num. 55. extra de conſti. Alex. conſ. 52. in 7. Bald. conſi. 253. in 1. Secundo limita quando Princeps ſciens rem eſſe alienã illam vendit, aut donat, nam non confertur ius tertij glo. no. in l. 2. C. com. rerum alien. & in l. 1. C. de vend. reb. fiſc. lib. 10. Abb. d. conſi. 3 q. 17. Rom. d. conſi. 310. ad fi. Dec. d. conſi. 357. Fely. in d. c. quę in eccleſiarum. nu. 55. Balb. de præſcri. loco præcitato, & ſic eam l. non procedere

cum Princeps ſcit rem eſſe alienam, firmauit ex multis Lucas de Penna in l. fin. col. 16. ver cæterum, quia ſæpe. C. de loc. præd. ciui. lib. 11.

Tertio limita cum fiſcus, & Princeps poſſidet rem illam vti ſuam bonafide, tunc enim permittitur ex vi illarum legũ irreuocabilis illius rei alienatio ad præiudicium veri domini in ſuo dominio, ſecus autem ſi fiſcus non poſſideret: ſic cenſuit gl. in d. l. ſi C. ſi adu. fiſ Bar. in l. fi. C. ſi contra ius Bal & Sal. in l. 2. C. com. rerum alien. Alex. d. conſi. 52. num. 5. Bal. in l. 1. nu. 5. C. de hæredi. vendi. Iaſ. in d. Authen. quas actiones, & Felyn. d. c. quæ in eccleſiarum. nume. 55. Balbus d. loco, cui autem incumbat onus probandi fiſcum, ſeu Principem tunc poſſediſſe, vel non, an emptori, an vero aduerſario, dic actori onus probandi incumbere, ſecundum regulam: ei qui dicit. ff. de probat. & quia id operatur commodum poſſeſſionis, quæ eſt pœnes reum in iudicio cõuentum, vt onus probandi in aliũ transferat. §. commodum inſtit. de interdict. ſic Bald. & Salic. in d. l. 2. & ſequuntur alij.

Quarto declara quando fiſcus, vel Princeps rem ipſam tradidit alias ſecus Bal. in cap. 1. §. fin. colum. vlti. in titu. de noua for. fidel. idem Bald. conſi. 363. in primo, vbi amplius requirit, quod in rei traditione nullus ſit contradictor. ſequitur Balb. loco præcitato.

Quinto declara quãdo fiſcus, vel Princeps: ſimpliciter rem alienet vti ſuam, ſecus autem ſi adiecta aliqua cauſa, quæ non ſit vera, nam tunc reuocata cauſa reuocatur illius rei alienatio, vt quia fiſcus vti hæres Titij vendidiſſet illius hæreditatem, nam cognito fiſcum non eſſe hæredem, venditio retractatur. reſtituta hæreditate vero hæredi, ſic Bal. & Sali. in l. 1. C. de hær. vẽ. vbi ita intelligunt tex. in l. nec vllam, §. item ſi quis. ff. de pet. hæred. quorum intellectus capiendus eſt in hac ſpecie: quia ſic euitatur correctio illius text. aliàs oporteret dicere eum correctũ ſecundum Barto. & Ang. poſt glo. & antiquos. Et dicta Bald. & Salyc. ſequuntur Alex. d. conſi. 52. nu. 7. Soc. Sen. conſ. 46. nu. 19. & conſi. 121. nu. 25. in 4.

Sexto declara cum Princeps nullum ius in re habet, nam alias Princeps videretur rem alienaſſe pro iure, quod habet ad l. vxor patrui cum materia. C. de legat. & in l. qui tabernas. ff. de contrahen. empt. ſic Bal. conſ. 127. a principio, in 3. vbi in donatione, & idem Bal. conſ. 253. Illuſtris Dominus, in 1. vbi itidem in donatione. ibi tamen ob verba, & clauſulas multum amplas dubitat: & in fiſco vendente ſcribit Socin. Sen. d. conſil. 46. nu. 24. & conſi. 121. num. 25. in 4. niſi pretij quantitas, & cædula incanctus ex verbis aliud indicaret, nam emptor decipi non debet: Sanè in donationibus Bal. deciſio rectè procedere poteſt.

Sexto limita cum Princeps conceſsiſſet rem ſaluis iuribus alienis Afflict. poſt Iſern. dicto loco in vltimis verbis.

Septimo limita quando actor eſſet creditor ipſius rei venditæ, ſeu in ipſa re vendita, vt quia fiſcus vendiderit hæreditatem Titij, nam Titij creditor contra emptorem etiam fiſco non excuſſo agere poterit, l. eum qui. ff. de iure fiſc. & l. 1. ff. & C. de hæred. vend. & ibi not. Ang. vbi ſentit idem eſſe in re ſingulari vendita in qua tertius ius crediti haberet, ſequitur Socin. d. conſi. 46. nume. 19. vnde per illum tex docebat Bald. in d. l. 1. in 2. op. fiſco vendente rem aliquam quæ pro ſui natura onerata ſit in emptorem onera tranſire: ſed contra dictum Ang. in re certa ſenſit Bar. in d. l. eum qui.

Octauo limita quando fiſcus rem alienam pro credito ſuo alicui tradidiſſet, vel ceſsiſſet in iuribus ſuis illum reponẽdo ſic Dec. conſi. 357. poſt Bald. dicto conſilio 253. in primo, idque indubitanter procederet cum fiſcus tranſtuliſſet rem ipſam cum ſuis iuribus actiuis, & paſsiuis, quod ego ſæpius in venditionibus bonorũ confiſcatorum practicaui.

Nono limita cum cõſtat principẽ vti velle

velle plenitudine poteſtatis Bald. in prohem.decretal.col.3. & in l. 2. C. com.rerum alien.ſequitur Dec.d.conſi.357.col. vltim. vbi aduertit, quod Princeps in dubio non præſumitur vti plenitudine poteſtatis,& refert, quod idem voluit Felyn.in d.c.quæ in eccleſiarum, ſed aduerte:quia Felyn. ſub num.59. contra tenuit, & ſecutus eſt Balb. loco præcitato, nu.9. qa iura illa in diſtinĉte loquuntur.Et hęc iudicio meo eſt verior:quia in fiſco,& in Principe vendēte, ratio iſta plenitudinis poteſtatis non eſt conſiderabilis.

Decimo declara, quod princeps cōcedendo bona generaliter non videtur concedere ea in quibus tertius habet ius ſingulare & proprium,ſic Bal.conſi.363.nu. 4.in primo per tex. in l. 1. ff. de euiĉtion. & in c.1.de inueſt. de re alie.fac.

Vndecimo limita in rebus Eccleſiaſticis donatis, vel venditis per fiſcum aut per Principem ſecularem: quia in iſtis non habent poteſtatem c.quicumque,vbi tex.& glo.12.quęſtio.2.toto titu.extra de reb.eccle.non alien. & eſt caſus in cap.2. ext.eod. & inde colligit Abb.Saly.in d.l. bene a Zenone,col.1.Felyn.in d.cap.quæ in Eccleſiarum.nu.58.Soc.d.conſi.46.nu. 14.Balb.đ præſcript.in 1.par.5.par.prin. nu.11.Affli.d.loco,& in deciſ.361.n.42.

Duodecimo limita in Eccleſia, cui Princeps,vel fiſcus conceſsiſſet rem alienam, nam illā ī præiudicium veri domini ſibi nō acquireret: quia Eccleſia eſt cultrix iuſtitię,& illa iura plus habent de bono, quam de æquo: vt inquit Bald. in d.l. bene a Zenone:ſic cōcludit gl.in d.c. quicunq; 12 quęſt.2.Ro.ſingul.625. Regula eſt,refert,& ſequitur Fely. d.c.quæ in.Eccleſiarum.nu.58. Balb. vt ſup. in 6. limit. Affliĉt.loco pæalleg.

Decimotertio limita đ iure canon. gl. in d.c.3.in verbo irrita,ext.đ reb. Eccleſ. non alien. quæ tñ hoc nō dicit quia loquitur in rebus Eccleſię,ſecus autem in profanis,vt Abb.ibi declarat Fely.d.loco nu. 59.& Balb.in 8.limitat.

Decimoquarto limita đ cōſetudine in pluribus locis, veluti in ſtatu Mediolan. tradidit Boſius in tit. de Principe nu.86. & ſub hoc Sereniſ.Dom.itidem ſeruatur, quod ius tertij non cenſetur abrogatum.

Decimoquinto limita,vt non fiat præiudicium hypothecæ dotali,rebuſq; dotalibus ꝑ dotiū priuilegiū Bal.cōſil.359. quemadmodum Imperator. in 3. Soc.d. cōſ.46.nu.25.Iaſ.in l.1.col.3.ff.ſolut.mat. Balb.vt ſup.in xj.limita. cū alijs cumulatis ꝑ Tiraq.đ retraĉt.ſang.§.1.gl.14.n.19.

Decimoſexto limita in re minoris: nā per reſtitutionē in integrum minori ſubueniretur.gl.& Bar.in l.pen.C. de fide inſtru.lib.10.ſecutus eſt Balb.diĉto loco in 10. limita. ſed contra concludunt alij, vt ſup.retuli in 8 ampliatione.

Decimoſeptimo limita in duobus habentibus cauſam a Principe, vel a fiſco, nam potior eſt illius conditio,cui primo faĉta fuit conceſsio l.prędia.C.de locat. præd.ciuil.libr.11.c.Abbate ſanè, de re iud.in 6.Ro.conſ.298.nu.3. & plene tradidit Curt.iu.conſ.143. per totum ſequitur Grammat.deciſ.65.nu.43. Affli.loco pręall Sed in hoc punĉto vide quę ſcripſi in ti.habent.iura fiſ.nu.47.& ſequent.

Decimo oĉtauo intellige cū venditio a fiſco ſolemniter ꝓceſsit alias retraĉtari poſſet,l 1.l.3.l.ſi tēpora.l. duplex ratio. C.de fid.inſt.lib.10.Bald.in d.l.1. ver.ſed contra hoc.C.de hæred vend. & in diĉto conſ.336.in.1.

Decimonono limita cū pīceps alienat bona alicuius vti confiſcata,deinde illum reſtituit,etiā ad bona alienata ex cauſa R. P.Affli poſt Iſern.in c.1.nu. 32. in ti.de vaſſa.decr.ętat.dixi in 2 par.in ti.bann.reſtitu.nu.38.

19 Tertiò ſpeciale eſt, quod venditio fiſci nomine ſolemniter faĉta emptori tribuit firmitatem perpetuo poſsidendi.l.1. C.ſi propter pub.pēſitat.l.1.C. de capien. & diſtrah.pign.& l.quæcumq;.C. de fide inſtru.lib.10.vbi Barto.inquit, quod nec prætextu reſcripti, nec minoris ætatis retraĉtatur,nec prætextu lęſionis.. iuxta ea, quæ ſupra dixi,& ea eſt ratio: quia fides

haſtæ publicæ non facile conuelli debet. l.ſi hypothecas.C.de remiſ.pign.Quocirca,ex legibus huius Sereniſs. Dom. licet alias venditiones bonorum immobiliũ per priuatos factæ poſsint ex vi legis particularis, & municipalis reſtituto pretio per agnatos,& cohærentes retractari, ſecus,tamen eſt in vẽditionibus fiſcalibus, ſic enim ex Senatuſconſul. in rogatis capto 1445. 28. Iunij, & 1487. 5.Martij captum fuit moderando,tamen cum bona fiſci, ſeu debitorum fiſcalium vendun tur,ſecus vero, cum ad conſignationem debitoris fiſcalis diſtrahuntur bona ſui debitoris ad eius exonerationem, quod fieri nonnullis caſibus permittitur, nam in ea ſpecie ſtatuto de retractu non detrahitur ſicuti ex alio Senatuſconſul. diei 23. April. 1488. declaratum extitit, & ita obſeruatur.

20 Quarto ſpeciale eſt, quòd licet aliàs re debitoris vendita ſciente, & patiente, nec contradicente creditore hypothecario, nullum ſibi in ſua hypotheca inferatur præiudicium.l.fint, §. non videt. ff. quib.mod.pig.vel hyp.ſol.attamen ſecus eſt cum fiſcus rem ſui debitoris vendit, nam creditor licet anterior ſciens, & tacens ſibi in iure ſuæ hypothecę anterioris præiudicat, caſus eſt in l. ſi hypothecas,C.de remiſ.pign.& ibi no.Ang. ſpeciale eſſe in fiſco,& præter eum gl. Bal. & Saly.ibi,notatur in l.fi.C.ſi adu.fiſc. & ibi eleganter Pau Caſt.col. fi. vbi inquit notandum eſſe ad venditiones factas per cameram fiſcalem huius ciuitatis Patau. quæ fiunt cum ſolitis proclamationibus, & ſtridationibus, vt amodo emptor ſit tutus contra quoſcumque creditores, ēt anteriores:quia ſcierunt,aut ſcire potuerunt: ideoque ſecundum eum non erit opus facere cridas,quæ ſecundum formã ſtatuti durant per annum, quod dictum eſt valde notandum: quia multum fauet emptoribus: & ſecundum regulam præmiſſam,decidit Barto. in l.fina. C.de remiſ.pigno.Socin.d.conſil 46.num.23.in 4. Neguſant. in tracta. pignorum, in 3. membr.6.partis.num.15.

21 Quinto ſpeciale eſt, quod reſciſa, ſeu nulla exiſtente alienatione facta per fiſcũ de re debitoris fiſcalis: non poteſt debitor rem rehabere,& redimere, niſi oblato,& ſoluto debito ſuo pro quo fuit vendita licet minus ſolemniter,caſus eſt in l. fundus,qui,& ibi not.ff.de reſcin. vendi. & in l.fi.C.ſi aduer.fiſc.& in l.fi.§.fi. ff.qđ met.cau.l.ſi minori.C.de iur.fiſ.l. 1.& 2. C.de fide inſtru. lib. 10. & in propoſito ſcribit Franc.Cremenſ. ſingul. 194. Cur. iun.conſi.vlt.nu.4.

Amplius ex legibus huius Sereniſſ. Dom. & ex obſeruantia huius cameræ Patauinæ emptores extrahi non poſſunt de ſuo poſſeſſu, niſi prius reſtituto toto pretio exburſato cum expenſis poſſeſsus, & inſtrumentorum, acælioramentis in re factis cum fructibus, ſi quos non percepiſsent, ſic enim ex Senatuſconſult. in rogatis diei ſexti Maij, Milleſimo quadringenteſimo quadrageſimoſexto, conſtitutum fuit.

22 Quinto ſpeciale ius videtur in venditionibus fiſcalibus, vt ſi debitoris fundus venditus ſit minori pretio, quam debiti ſumma eſset, poſsit debitor exſoluto integro debito fundum ſuum rehabere, & ad hoc videtur caſus iuxta verba literæ illius tex. in d. l. fundus qui. ff.de reſcin. vendi. nam ſubauditio gloſ. quod fundus fuerit minus ſolemniter venditus:non eſt ex litera,& ita quandoque practicatum fuit in caſibus cum emptor nondum precium fiſci rationali exburſaſset.

23 Sexto ſpeciale eſt, vt fiſcus rem cum alio communem totam alienare poſsit: ſociuſque non niſi ad partem precii pro rata recurſum habet. l. 2. C. de com rerum al.& C.de vend. rerum fiſc. lib. 10. in l.1.Aequum tamen eſt,vt Bald. inquit in d.l. 2. vt fiſcus id faciat requiſito conſorte, & ſi ille tantum offerat, quantum alius præferatur.arg.l.1.ff.de priuil.cred. ſequitur Tiraquel.de retract.lignag. §.1. glo.18.nu.7.

Amplia

Amplia etiam ſi fiſcus modicam partem in re habeat dicta l. 1. Item amplia etiam,quod res ſit diuidua modo interſit fiſci rem totam vendi reſpectu maioris pretij.Barto.in d.l. 1. poſt glo. Felyn. alios adducens in d. cap. quæ in eccleſiarum.nu.73.

Amplia item ad alios contractus tranſlatiuos dominij, vel vſus:ideoque fiſcus rem cum priuato communem poterit in totum infeudare in emphyteuſim dare, & locare. Bald. conſi. 336.præmitto in quinto,quæ ſanè ampliatio mihi non adeo placet: qa ſic priuatus haberet inuitus emphyteutam, & vaſsallum perpetuum, ideoque priuilegium fiſci in venditionibus non videtur ſic protrahendũ, nempe re vendita priuatus conſequitur ſuam pretij partem,de qua pro libito ſuo diſponere valet.

Et ſecundum regulam per illa iura arguit Bald. conſilio 171.condemnatus in 1. Dec. conſilio 235. columna penultima, & de facto per illa iura fuit obſeruatum.in iſta camera Patau. quòd pro debito quondam Excellentiſs. Domin. Ioannis a Ferro fuerunt vendita bona ſua communia cum Domino Petro fratre ſuo, & licet Dominus Petrus pro ſui portione valide ſe oppoſuiſset: attamen retulit iudicium contrarium hic Pad. quòd ad eius appellationem fuit confirmatum in Excel. conſi. de 40. & eſt maxima ampliatio ad illa iura,quæ loquuntur in fiſco habente dominium rei pro parte pro indiuiſio, ideoque priuilegium de iure extendendum non videtur ad caſum quando fiſcus habet tantum ius hypothecæ pro parte,nam cum fiſcus habet in re ius vſusfructus, & priuatus ius proprietatis non poteſt, nec ſolet fiſcus rem vendere,niſi pro iure ſuo. Bald. in dicta lege ſecunda, C. de commu.rerum alien. & hæc ſecunda indubitanter vera eſset ſi fiſco conſuli poſset in alijs bonis ſui debitoris; alias prior obſeruata opinio ex fiſci priuilegio non eſt ſine fundamento, quia illorum iurium ratio punctualiter ſeruit, & in materia, quòd fiſcus ratione partis attrahat ad ſe partẽ ſocij oblata æſtimatione ſcribit Afflict. in cap.1.num.14.& 15.in titu.de duobus fratr.de no.ben.inu.& in titu. de duobus frat.nu.79.

24 Septimo ſpeciale eſt, vt rei communis inter fiſcum,& priuatum diuiſio fieri debeat per fiſcum data electione priuato lege prima,C. de his, qui ſe defer. libro 10. Et ibi notat Barto. idem Barto. in l. ſenatus.§. ſenatus cenſuit. ff. de iure fiſ.& ita fuit practicatum Paduæ in cauſa confiſcationis bonorum Domini Octauij Borromei cum fratribus ſuis: in priuatis autem aliud eſt, quia ſocius etiam maior non tenetur diuidere data partium electione ſuo conſocio Iaſ.in l. 2. in princip. C. commun. de legat. cum alijs, vt per Tiraquel. de iure primogen. quæſtio. 60. quicquid in contrarium conſulendo ſcripſerit Emil. Ferret. conſilio 1. per totum.

25 Octauo ſpeciale item eſt ratione communionis,vt inſtrumenta ad rem cõmunem pertinentia penes fiſcum reſideant d.l.Senatus.§. Senatus cenſuit: nec mirũ quia apud digniorem inſtrumenta communia permanere debent l.fina.ff.de fide inſtru.& l.procurator.C.de eden.

26 Nono ſpeciale eſt,vt re debitoris priuato deinde fiſco obligata poſsit fiſcus rem ipſam totam vendere, ſic tamen vt ex illius pretio priori creditori fiſcus ſatisfaciat, vel emptor ex mandato ſibi iniuncto l.res.§.1.ff.eo. tit. de iure fiſc. & ſi emptor priori creditori perſoluerit, vel habenti portionem in re vendita tutus erit emptor ſic Barto.in d.l.1.C. de vendi.re.fiſ. Bald.in l.1.colum. 2.C.de hæred. vendita.

27 Sed dubium eſt an vtilitates camerarijs debitæ puta in ratione quinque pro centenario precii, debeantur, pro toto pretio,an vero pro parte tantũ quæ in cameram defluit, & conſiderato negocio viſum fuit non pro pretio confluente in priuatum anteriorem creditorem, vel

in

in habēte portionem in re iure dominij. Ex pluribus primo, quia ius illius tertij nimium lęderetur. quia quandoque creditor priuatus non conſequeretur totum ſuum creditum: Item dominus rei cuius portio eo inuito venditur, non haberet integrum precium. Secundo, quia fiſcus habet intereſſe limitatum pro certa portione: igitur ad eam quoque limitari, & reſtringi debet ratio vtilitatum officialium, ſicuti etiam ad eam ſummam debitam reducuntur pœnæ ad quas debitores fiſcales ceſſantes tenentur.

28 Nono emptor fiſcalis pro re per eum empta non poteſt conueniri per fiſcum ad aliud quam ad precij ſolutionem non ad alia debita l.pen.& l.fin.vbi Bar. C.de fide inſtr.lib.10.niſi ad debita ex cauſa tributorum etiam pro tempore præterito. l. prædijs.ff.de iu.fiſ.l. Imperatores.ff.de public. Sublimitando tamen quando pro tributorum debito facta fuiſset venditio: nam nec pro tributis præteritis vlterius conueniri poſset d.l. fin. vbi Barto. ita diſtinguit: quod nota, vt emens fundum libellarium venditum ad inſtantiam domini ex cauſa libellorum decurſorum, non poſsit conueniri pro libellis ante decurſis, & non comprehenſis in actu venditionis, & emptionis.

29 Decimo ſpeciale eſt: quod re aliqua per fiſcum ſolemniter vendita non poteſt fiſcus eandem rem ab emptore euincere, quamuis ſtatio ſeu camera actrix plus iuris haberet quam ſtatio illa, quæ vendidit l. 1. & 2. C ne fiſcus lib.10. Et vtrobique Bart. & Doct. ſi tamen ſtatio ſeu camera venditrix nullum ius vendendi habuiſset equidem venditio illa nullum præberet impedimentum l.quæro.ff.de ſolut. Bart. in d.l.1.

Illa autem ſtatio ſeu camera quæ plus iuris haberet precium aduocare poterit vt deciditur in dictis iuribus, de facto tamen vidi obſeruari contrarium: nam ſcriptum fuit per officia ſuperiora de reuocatione venditionum hic Paduæ factarum non de tranſmiſsione precij. Adde, quòd iſta practica procedat cum vtraq; camera intromiſit bona eiuſdem debitoris: prior vero in alio caſu.

30 Vndecimo quamuis iure communi emptor hęreditatis, vel bonorum non teneatur creditorib. & legatarijs. ſed actiones ſuas dirigere debeant contra venditorem ille vero aduerſus emptorem l. 2. C. de hæred. vend. l. hęreditatem. ff de legat. 1. per illam rationem, quia ſemel hęres non poteſt deſinere eſse hęres. l. & ſi ſine. §. ſed quod Papinianus. ff. de minoribus. Et quia perſonales actiones non ſequuntur rem, ſed perſonam l. 1. §. ſi hęres ff. ad Trebell. l. fin. § fin. ff. de contrahenda emptio. in fiſco tamen ſpeciale eſt vt emptor creditorum actiones ſuſcipere teneatur. l. eum qui. ff. de iure fiſ l. 1. C. de hæred. vēd. eo tamen non exiſtente ſoluendo fiſcus, in ſubſidium tenebitur. gloſ. Cyn. & Bald. in d.l. 1. num. 6. argu. tex & quod ibi notatur in l. fin. ff. de eo per quem fac. er. intellige, vt fiſcus teneatur pro menſura eius, quod ad eum peruenit ad text. in l. 1. §. an bona. ff. titulo iſto, & alibi dixi.

31 Emptor fundi cum fructibus pendentibus fructus conſequitur, quia ſunt pars Rei. l. fructus pendentes. ff. de rei vend l. Iulianus § ſi fructibus. ff. de act. empt. l. fi. § pen. ff. de his quæ in fraud. cred. & l fin. ff. de iure fiſ. idque generale eſse in omni actu alienationis, & tranſlationis aſseuerat ex pluribus Tiraquel. de retrac. mun. §. 1. gloſ. 7. nu. 42 & 43.

32 Adeo vt ea ratione, & per illa iura Ludo. Rom. conſ. 309. videtur prima fronte, ſenſerit fructus pendentes etiam pro portione colonica emptori deberi, & ita cōſuluit: Cuius ſententiam ſubſequitur Iaſ. in l. cum filiofamil. ad finem. ff. de leg. 1. in caſu quando emptor ignorauit fundum coli per colonum partiarium. Secus autē ſi ſciuerit: quia videtur emiſse ius quod habebat dominus in fundo vendito, & ſic partem fructuum ad eum ſpectantem ad text. in l. qui tabernas. ff de contr. emptio.

Ego autem exiſtimo etiam, quod emptor ignoraſset, adhuc fructus pro portione

ne pertinere ad colonum partiarium tum ea ratione, quia venditor cenſetur vendidiſſe ius ſuum d. l. qui tabernas & l.ſi domus.§.final.ff.de leg.1.cum concord.Pręſumptio enim de qua in dictis iuribus ſumitur ex alienantis mente non acquirentis:tum quia colonus partiarius habet medietatem fructuum pro opera & impenſa culturæ:conſtat autem impẽſas factas gratia fructuum quærendorum ſemper deduci etiam a malæfidei poſſeſſore l. fructus vbi late Iaſ. poſt alios.ff.ſol. mat.l.ſi a domino. §. vlt. ff. de pet. hęred. l. fundus qui.ff.famil.erciſ. cũ adductis per Tiraq. de retr. Lignag. §.15. gloſ. 1. & per Menoch.de recup.poſ.in 15.remed.nu.575.

Sane ſi venditor ipſe impenſa ſua fundum coluiſſet, quem fructibus plenũ alienaſſet, puto non iure eum de detrahenda portione colonica cum emptore contendere prout nec de alijs impenſis factis in agro colendo Paul.Caſt.in l.ſi filius. §.cũ fundum.ff.de verbo.oblig.niſi coniectura aliqua reſiſtat.

33 Item in fiſco ſpeciale ius eſt:quia licet emptor a priuato rem cum fructibus cõſequatur adeo, vt nec etiam pro eo anno teneatur ſtare colono, conductori & ab eo precium in contractu locationis, cum venditore conuentum accipere l. emptorem. C.locati, l. ſi merces.§. j. ff. eo. pleniſſime notatur in l. filiofami. §. ſi vir. ff. ſolut. matrimo. quo caſu conductor contra auctorẽ ſuum ad intereſſe agit vt in dictis iuribus.Emptor tamen fiſcalis conductoribus fiſcalibus ſtare tenetur.ne alioquin fiſcus colono ad intereſse teneatur: Caſus eſt in l.fin.in verſic. Papinianus. ff. de iure fiſ.& inde colligit Bart.Alexand. in d.§.ſi vir. num.5. Bald.in l.diuortio in prin.ff.ſoluto matri.

34 Rurſus emptor priuati:ſi emit rem reddentem fructum induſtrialem puta domum locatam:vel nauim ad vecturam cõceſſam:Merces ſeu penſio pro rata temporis ante venditionem ad venditorem ſpectat: pro rata autem temporis poſt venditionem ad emptorem l. Iulianus.§. ſi fructibus vbi Alber.& Paul. ff. de actio.empti. Ac ideo venditor pro rata temporis ad emptorem ſpectante eidem actiones contra conductorem cedere cogitur vt [illegible]idem aduertunt gloſ. Bart. Alber.& Paul.idem de diuiſione pro rata firmauit Barto. in l. fin. §.fin. ff.de iure fiſ. Bald.in cap.cum Marcus,col.2.extra de conſtitu. quem ad hoc retulit Tiraquel. de retrac. Lignag.§.5.gloſ.3.pulchre Salyc. in l.fructus.C.de actio.empt. Aret. conſ.160.in 5. dubio, Didac. variarum reſolut. lib. 3.cap. 15.

35 Si vero emit rem reddentem fructum naturalem: ſiquidem fructibus in fundo extantibus fructus ad emptorem pertinẽt vt proxime fuit dictum: ſinautem fructibus perceptis vt quia emerit ad finem mẽſis Octobris, nihil de fructibus perceptis ſibi debetur. Et ſi fundus ad penſionem pecuniariã fuiſset locatus quamuis dies ſoluendæ penſionis aduenißet poſt contractam emptionem,vt quia ſoluenda eſſet in feſto S.Martini,tota deberetur venditori,ſic ſane decidit Bart. in d.l.fin.§.fi. reprobata opinio. Dyni per tex. in l. defuncta. ff.de vſufru. vbi hoc idem in vſufruct.conſtitutum reperitur. & per tex.in d.l. Iulianus.§.ſi fructibus. Et quia penſio ſoluitur propter fructus ideoque ad cauſam penſionis debitæ recurrendum eſt: Quæ talis eſt, vt ad emptorem non pertineat,& opinionem Barto.ſequuntur communiter ſcriptores Paul. Caſtren. in d.§. ſi fructibus Bal.& Saly.in dicta l.fructus. C.de actio.empt. Bald. d.cap. cum Marcus Aret.in d.conſ.160.in 5.dubio, Anchar.conſ.193.Alex.conſ.28.col.1.in primo,& conſ.82.col.vlt.in 2.& conſ.40.nu. 18.in 3.cum alijs,vt per Didac.loco pręalleg.

Quorum opinio veriſsima eſt: quicquid aliter ſenſerit Rom. ſecutus Dyn. conſ.10.quæſtionis propoſitæ.

Illud tamen verum eſt, quod vendito fundo poſt collectam partem fructuum alia parte pendente puta poſt meſses ante Vindemiam affictus per colonum debitus

bitus pro rata fructuum pendentium debebitur emptori ſic Salyc. in d. l. fructus, Alex. d. conſi. 82. col. vlt. & d. conſi. 40. nu. 18. & ita ſpecifice conſuluit Roman, dicto conſi. 10.

36 Quib. ſane auctoritatib. & ea ratione, quia fructuum perceptio ac pendētia cōſideratur: arbitror, quòd etiam ſi venditor percepiſſet affictum a conductore ante pceptionē fructuū: emptori affictus portio eſſet reſtituēda pro rata fructuum pendētium tempore emptionis maximè ſi ignoraſſet prærogatam ſolutionē, & in puncto ſic decidunt Bal. & Sal. d. l. fructus. in emptore tamē fiſcali ſpeciale ius eſt, vt pēſio per colonum ſoluenda poſt diem emptionis, quãuis fructibus iam per colonum ex fundo collectis, debeatur emptori non autem fiſco venditori. d. l. fin. §. fina. vbi Barto. rationem adducit: quia ad emptorem fiſci tranſit de neceſsitate ius coloni fiſcalis ideo cū in hoc grauetur, fas eſt, vt in alio releuetur ad l. cū qui. ff. de iure iur. vnde attenta hac ratione poſſet quidē attentari, quòd in caſibus in quibus emptor tenetur ſtare colono, eidem quoque deſeruiat deciſio illius tex. vt ſic penſiones futuras a colono debendas conſequatur, quamuis pro fructibus ante venditionem perceptis.

37 Speciale item ius eſt in venditionibus fiſcalibus, vt re euicta fiſcus non teneatur, niſi ad ſimplum quamuis procurator Cæſaris ſub pœna dupli de euictione promiſiſſet, l. ſi procurator. ff. de iure fiſ. gloſ. in l. ſi dictum. ff. de euiction. Pariſ. cōſil. 101. nume. 14. in 1. Caballin. in tract. de euiction. §. 1. nume. 88. poſt Rebuf. in titulo de dilation. articu. 2. gloſ. prima, numero 32. vbi teſtatur quod in Regno Franciæ, idem omnibus ſeruatur, quod in fiſco: Et ita eſt ſub hoc Sereniſsimo Dominio, nam re euicta per priuatum a piuato non tenetur venditor, niſi ad precij cum ſumptibus litis reſtitutionem, & ſic ſeruatum vidi. intellige cum fiſcus vendit rem vt ſuam, in quibus terminis loquitur tex. in d. l. ſi procucator. vbi propterea Bartol. ſubdit legem illam eſſe correctam per textum in leg. omnes, & in l. bene a Zenone, Cod. de quad. præſ. de quibus ſupra diximus, verum quia illarum legum deciſio fallit in compluribus caſibus, idcirco vtilis adhuc eſt illius legis Sanctio: cœterum cum fiſcus rem vendit vti ſui debitoris planum eſt non teneri de euictione, nempe tenetur debitor, cuius res venditur, toto titulo creditorem euictio. pign. non deb. debet autem fiſcus pręſtare in re debitoris vendita ſe potiorem omnibus illius creditoribus, vt in illis iuribus: ideoque re debitoris vendita pro credito fiſcali euicta iure fideicommiſ. non tenetur fiſcus de euictione etiam ad precij reſtitutionem: quia ita iure cautum eſt: verum in Camera iſta Patauina, & vt audiui in toto hoc Sereniſſ. Dominio, Clariſſ. Dom. Camerarij, dum vendunt bona debitoris fiſcalis obligant in caſu euictionis bona illius debitoris, & Cameram ipſam: Et promittunt, quòd emptor in caſu legitimæ euictionis non extrahetur de ſuo poſſeſſu, niſi prius reſtituto precio cum expenſis, & cum melioramentis in re factis. Quæ ſane clauſula in damnum fiſ. deuiaret à iuris Regulis ſi aliter intelligeretur, quam de iure ſit intelligenda.

38 Ius quoq; præcipuum fiſci eſt, vt in vēditionibus fiſcalibus de rebus mobilibus, & ſe mouētibus ædilitium edictū ceſſet, quamuis locum habeat in venditionibus minorū, & R. P. l. 1. §. illud. ff de ædil. ed. & nota quia generaliter loquitur de venditionibus fiſcalibus, nec ſe reſtringit ad venditiones de rebus fiſci.

39 Itē ſpeciale videtur eſſe in fiſco, prout in minore: qđ non teneatur denunciare auctori ſuo litē motam, & ſecuta euictio ne agere poſsit cōtra auctorem ſuū Rub. Alex. in rep. §. morte. col. 105. nu. 704. ff. de op. no. nunc.

40 Emptor fiſcalis iure ſpeciali fiſci tenetur ſtare locationi factæ per fiſcum licet ſecus in emptore priuati: caſus eſt in l. fin. ff. de iure fiſci vbi Bart. poſt Dyn. in verſi. Papinia-

Papinianus *in l.* penult. vbi Barto. C.de mancip.& colon.libro 12.dixi ſupra. nume.32.fiſcus temen non tenetur ipſe ſtare colono venditoris, nedum ſi voluntarius ſucceſſor ſit iuxta regulam iuris communis de qua in l. emptorem, C. locat. ſed ẽt ſi ſucceſſor neceſſarius ſit ob fiſci priuilegium gl. Magna, in l.ſi fundus ff.locat. Iaſ.in l.diuortio, colnm.10. verſic.limita iſtã.ff.ſol.mat. Cęphal.cõſ.255.nu.46.vbi ampliat ad Eccleſiã. Duenas Reg. 240. in 8.limitatione.

41 Emptor fiſcalis pro re a fiſco empta in iudicio cõuentus ſpeciali iure poteſt cauſam trahere ad iudices fiſcales,l. fina.C.ſi adu.fiſ.vbi Paul. Caſ.not.dixi latius in 4. par.prin.nu.4.

42 Fiſcus inſuper in ſuis contractibus vẽditionum ſpeciali priuilegio vtitur, vt alius offerens meliorem conditionem audiatur. l.fin. in princip. vbi Barto. not.ff. de iure fiſ.l. Lucius.§ fin. ff. ad municip.l. ſi tempora.C. de fide inſtru. libro 10.vbi Bar.& alij notant:idem Barto. in l. licitatio in princ. ff.de publican. Sed attende: quia in partibus non hoc iure vtimur dixi ſup.nu.5.

43 Rurſus dubitatur, an fiſcus vendere & alienare poſsit res debitorum ſuorum ſubiectas alicui conditioni fideicommiſſariæ, vel hypothecæ creditorum;diſtingue, aut fiſcus vendit pro debito proueniente ex contractu puta cum gabellario vel ex alia cauſa,& non uendit,niſi pro iure ſui debitoris ſalua conditione Rei. l.ſtatius.§.Cornelio ff.de iure.fiſc. & hoc iure vtimur.

Aut vendit pro debito Reali ipſarum rerum puta pro debito tributorum collectarum, & dadiarum, & ſubdiſtingue, aut illud onus erat ordinarium impoſitum ex lege, & auctoritate Principis ante conſtitutum fideicommiſſum, & tunc quia fiſco erat acquiſitum ius hypothecæ in bonis.l. Imperatores. ff. de publican.l. cum poſſeſſor.§.fin.ff. de cenſibus,l. 1.C.ſi propter publ. penſitat. Idcirco,venditionem impediri non poſſe,videtur: quia iã res erat affecta fiſco toto ti. C. debit.vẽd. pignor.imped.non poſſ.l.filiusfamil.§ Diui.ff.de legat. 1. & in terminis eſt caſus in d.l.1 & not.Bald.in l.ſi fundum per fideicommiſſ.in verſic. item oppono.ff.de leg. 1. & ita fuit iudicatum Paduæ die 17. Septemb.1574.& fuit ſententia confirmata in Excelentiſſ.conſi.de XL. die primo Febr. 1575. more Veneto, ſed & aliter quandoque.

Aut vero onus non erat ordinarium, ſed extraordinarium veluti ſunt ſubſidia, & præſtantiæ, & hoc caſu: quia bona non ſunt hypothecata fiſco, niſi ex die in dictæ collectæ, ac ſubſidij extraordinarij,vt ſignanter inquit Paul. Caſtr. in d.l. Imperatores, idcirco non videtur bona fideicommiſſo, ſeu alteri conditioni anteriori ſuppoſita vendi poſſe in prę iudicium illius,cui ex cauſa illa anteriori affecta ſunt, & ita in terminis decidit Paul.Caſtr.d.loco intelligo quo ad hunc effectum,vt a poſſeſſore rem vẽdicare valeat precio refuſo, niſi lex principis aliud diffiniret, veluti captum fuit ſuper bonis incultis ad culturam redigendis obſeruandum tamen eſt,quód vbi ex fructibus bonorum ſatisfieri poteſt, oneribus Realibus, non facile proprietas bonorum ſubhaſtetur, maxime in præiudicium ſubſtitutorum.

44 Item quæro an priuati cogãtur emere res infiſcatas per fiſcũ ſubhaſtandas;concluſiue concludendum eſt pro negatiua per tex.in l.nec emere.C.de iure delib.& in l.licitatio,§.ad conducendum.ff. de publican. & in puncto ſic conſuluit Natta conſ.500.per totum.

45 Iterum quæro, an emptores a Cameris Principum teneantur pro fructibus illorum bonorum ad vectigalia, tributa, collectas, & ad alias angarias reales, pro vt tenentur pro alijs ſuis bonis, & prout tenentur ꝓ fructibus aliorum ſuorũ bonorum, & videretur, quod non: quia Princeps cuius locum emptor tenet, adhæc ſibi ipſi non tenebatur: quia in eodem ſubiecto actio, & paſsio non cadit, & optime con-

me conferunt,quæ dixi in titu.ſequen.nu. 24. & 25. Sed contra facit: quia Reales iſtæ præſtationes, & vectigalia ſoluuntur ex natura ipſius rei,quoniam lex vniuerſalis eſt ad omnes res, ac idcirco res præſumuntur venditæ cum ſuo onere ad tex. in l.ſi fundum.ff.de leg.commiſ.

46 Et quia prohibitio temporalis,donec res fuit pœnes dominum non videtur operari imperpetuum.l. Imperator.ff.de poſtulando,l.ſtatuliberum, §. 1.ff de leg. 2.& ceſſante cauſa priuilegij ceſſat priuilegium.l.Titia Seio.§.vſuras, vbi Bar.ff. eo.& mutatione perſonæ priuilegiũ quoque mutatur,l.Paulus.§.1.ff.de acq. hęre. vbi Bart.& Doct.l.filiusfamilias,ff.ad leg. Falc. l. ſed ſi reſtituatur. §.1.ff.de iudic.l. fin. C.de inofficioſo teſtam. Bald. in l. 1. quæſt.7. C.de ſeruit.& aq. ſolutio. aut in contractu venditionis fuit circa hoc prouiſum,& ſerua legem contractus, aut nihil fuit dictum:& tunc aut res illę fuerũt per longiſsima tempora poſseſsæ immunes a dictis Gabellis,& cõtributionibus, & eo caſu emptor ſatis tutus videtur, aut non per longiſsimi temporis ſpacium, & res in priuatum reuerſa videtur reſtituta priori,& antiquæ ſuæ naturę, ſic in re feudali ad dominum reuerſa, & poſtea in feudum nulla mentione facta de aliquo ſeruitio conceſsa determinauit Afflic. in cap.1. num. 251. & infra, ex quibus cau. feu.amit. Nota quia quęſtio iſta, quo ad vectigalia habet in ſe probabilem dubitationem ex ſupra conſideratis, ſed quo ad contributiones Reales minus dubij ineſt:nam res tranſit in principem, ac illius fiſcum cum ſuo onere,& tantominus ſoluunt priuati, proinde res vendita per fiſcum alicui priuato indubitanter tranſit in eum cum onere contribuendi, ſic in ſpecie Iacobin. in ſuo tract. de Hõmag. col.4.ſecutus eſt Boſ.in tit. de fiſco. num. 43. & in puncto per aliquas ex pręmiſsis rationibus,ſic conſuluit Clariſ.Purpurat. in feudalib. mihi conſ. 27. vbi præterea adducit: quòd emens bona eccleſiaſtica, non eſt exemptus a ſolutione collectarũ, prout erat Eccleſia, ad textum in cap.nõ minus de immun. Eccleſ. ad quod inducit deciſ.Specul in eo.titu.de immun.Eccleſ.in fine,Gemin.in cap.quamquam,colum. vlt. de cenſibus in 6.Feder. Senenſ. conſi.3.Quæſtio talis eſt,& Ioan. de Platea in l.Senatorum,C.de dignitat.lib.12. Et huic concluſioni, quam ego ſemper veram credidi,cõſonat deciſio illuſt. Cardinal.Alb. in ſua eruditiſsima diſput. de immun. Eccleſ. quatenus concludit Eccleſiam, & perſonas eccleſiaſticas pro bonis a laicis de nouo per Eccleſiam quęſitis immunes eſse a cõtributione talearũ, tributorum,& collectarum, & verior eſt opinio iſta, quia onera,& collectæ imponuntur perſonis pro rebus, ideo tempus impoſitæ collectę pro bonis obſeruãdum eſt,& qui poſsidet grauatur, niſi perſona eius priuilegio exempta ſit,vt grauari nequeat.

47 Vltimo quęro, an pro venditionibus, & emptionibus fiſcalibus debeantur priuatis dominis vtilitates, quę deberentur eiſdem pro venditione facta priuato, veluti laudimia, & capſolda pro rebus feudalibus,& emphyteoticis,nam cum in iure huiuſmodi venditiones non reperiantur exemptę, detrahendum non eſt iuribus priuatorum.

48 Sed aduertendum eſt,quod emptor tenetur ſoluere laudimia, & capſolda, nil mirum:quia ſoluuntur pro laudatione,& inueſtitura de re vendita per dominum facienda,ſic gloſ notab. in l.fin.in verbo, & ne auaritia. C.de iure emphyteot. quã communiter receptam profitetur Iaſ. ibi num. 40. prout etiam tenetur emptor ad alias gabellas gloſ. in l. debet. ff. de ędil. ędic.quam Doctor.ibi,& vbique notant. Et ſic ſeruatur in camera iſta:nam emptores rerum venditarum vti de bonis debitoris fiſcalis ſoluunt directarijs laudimia pro inueſtituris obtinendis,& idem quoque cenſeo cum fiſcus vendit bona vti confiſcata,vel vacantia,aut aliter in eum deuoluta.

DE

DE CONDVCTORIBVS ET EMPTORIBVS GABELLARVM & rerum fiſcalium. Titulus V.

1 *Vectigal quid ſit & quantum pro vectigali de iure communi ſolui debeat.*
2 *Vectigales fundi qui ſint.*
3 *Vectigalia iure communi triennio locantur.*
4 *Conductores fiſcales finita conductione liberi ſunt.*
5 *Conductores fiſcales præferuntur nouis conductoribus ſi augumenta facta per alios ſuſcipere velint.*
6 *Reconducere tamen tenentur quibuſdam concurrentibus.*
7 *Duobus in licitatione fiſcalium eodem tempore vocem emittentibus vter præferatur.*
8 *Minores 25. annis non poſſunt vectigalia conducere.*
9 *Filiifamilias an vectigalia conducant.*
10 *Mulieres vectigalia non conducunt.*
11 *Debitores fiſcales vectigalia conducere nequeunt.*
12 *Tutores & curatores minorum vectigalia non conducunt.*
13 *Conductores fiſcales ſublocare poſſunt.*
14 *Conductores fiſcales non ſoluentes conſtitutis temporibus expelli poſſunt.*
15 *Conductores fiſcales priuilegio fori potiuntur.*
16 *Mercatorum libris ſi credatur, intelligitur ſtatutum de concernentibus mercaturam.*
17 *Publicani tenentur edere libros etiam cõtra ſe. Conductores fiſcales tenentur edere libros etiã contra ſeipſos.*
18 *Datiarii exigere debent datia a quibuſcunq; perſonis.*
19 *Exemptio non prodeſt a datiis niſi nominatim id dictum ſit.*
20 *Exempti ab oneribus realibus, & perſonalibus non ſunt exempti a datiis.*
21 *Exemptus a ſolutione gabellarum pro vſu ſuo an ſit exemptus pro illis de ſua familia*
22 *Exemptiones, & immunitates non poſſunt cõcedi niſi per Principes, & qui ſummam R. P gerunt.*
23 *Datia multis in caſibus non ſoluuntur. Vectigalia non ſoluuntur pluribus in caſibus.*
24 *Princeps an teneatur ad ſolutionem gabellæ.*
25 *Priuati contrahentes cum principe ſoluunt gabellam.*
26 *Res emptæ a principe ſi alio tranſportantur ſubiiciuntur oneri gabellarum.*
27 *Res quibus caſibus in commiſſum incidant.*
28 *Merces illicitæ cadunt in commiſſum, cum iis quæ coadiuuant.*
29 *Merces illicitæ quæ ſint.*
29 *Merces licitæ comportatæ cum illicitis an publicentur.*
30 *Merces illicitæ ex cauſa neceſſitatis, vel per tranſitum tranſuectæ non incidunt in commiſſum.*
31 *Merces ratione fraudatæ gabellæ quando incidant in commiſſum.*
32 *Pœna indicta conductoribus mercium per contrabannum pertinent ad datiarios, & firmarios gabellarum.*
33 *Datiarii, & gabellarii iura fiſci habent.*
34 *Augumenta gabellarum an pertineant ad gabellarios.*
35 *Mercium Ductores in pluribus caſibus excuſantur ob gabellam non ſolutam.*
36 *Plures obligati principaliter contrahendo tenentur pro virilibus.*
37 *Plures obligati acceſſorie pro alio tenentur inſolidum prout ille.*
38 *Fideiuſſorum approbatores illis exiſtentibus non ſoluendo an teneantur.*
39 *Fideiuſſorem cum iudex approbat requiritur partis citatio.*
40 *Conductores, & emphyteotæ prædiorum fiſcalium conueniuntur pro rata tantum fundorũ quos poſſident.*
41 *Conductores gabellarum, & datiorum refici debent propter ſterilitatem, peſtem, vel bellum.*
42 *Conductores reddituum fiſcalium an debeant habere condemnationes, & mulctas.*
43 *Marito debentur emolumenta quæque prouenientia ex iuriſdictione caſtri ſibi in dotem traditi.*
44 *Tempus delicti commiſſi, an vero condẽnationis, attẽdatur, quo ad hoc cui pœna debeatur.*

VISO de emptionibus, & vẽditionibus fiſcalibus videamus modo de conductoribus, & emptoribus vectigalium & reddituum fiſcaliũ.

1 Vectigal eſt: vt Alciat. tradidit in l.eũ qui vectigal.ff.de verbo. ſign. quod pro rebus ciuitati inuectis, vel euectis publico ſoluitur, & de iure communi eſt octaua pars.l.ex pręſtatione. C. de vectigal. Sed

ex

ex cõſuetudinibus locorum diuerſimoda præſtatio conſtituta reperitur.

2 Sunt & fundi vectigales, qui ciuitatũ ſunt, & municipibus ita locantur vt certum vectigal Reipub.pendant.ſicuti idẽ Alcia.ſcripſit,& iterum:lib.3 diſputatio. cap.3.de quibus in tit.ff.ſi ager vectigal. vel generaliter dicas vectigalis nomine contineri omne, quod fiſco penditur l.2. §.ſi quis.ff.ne quid in loco pub.cum alijs adductis per Cum.in conſi. 162. col.1.

3 Vectigalia autem iure communi non minori ſpacio triennij locantur. l. penes. C. de vectigal. vbi Bald. & Salyc. nota. Boer.deciſ. 249. Conſuetudo tamen regionum,& in hoc diuerſimode obſeruat.

4 Finita autem conductione fiſcales cõductores liberi ſunt nec in eis locum habet tacita recõductio.l.nõ intelligitur.§. cum quinquennium.ff.de iure fiſ.licet ſecus in fundis R.P.vel priuatis,l.item quę ritur.§.qui impleto.ff.locati.

5 Priuilegiati tamen iure communi in hoc reperiuntur, quòd ſi augumenta ab alijs propoſita ſuſcipere velint,nouis con ductoribus iure congruo pręferantur. ad l.congruit & l.fin.C.de locat. præd.ciuil. lib.11.Afflict.in cap.1.in verbo vectigalia num.116.in tit.quæ ſint regal. non tamen admitto, quod durante conductione admittatur licitator plus offerens. pro ut ſenſiſſe videtur gloſ.in l.ſi tempora C. de fide inſtrumen. per tex. in d.l.fin. quia textus ille intelligitur finita illa conductione,Bart.ibi,& idem ſenſit glo. in d.l. fin per text.in l licitatio.§. ad conducendum.ff de publ.

6 Reconducere tamen iure communi tenentur pro eodem precio tribus concurrentibus. Primo ſi proximo tempore præterito conduxerint. Secundo ſi maxime ſuperlucrati fuerint. Tertio ſi pro futuro tempore conductores non reperiã tur l.cotem ferro.§.qui maximos ff.de publican.Bald.in l.1 colum.2. C.de hæred. vend. alias reconducere non tenentur l.licitatio §.1.ff.de public.Bart. & Scribentes in d.§.qui maximos,idem eſt vt reconducere non teneantur, ſi ſuperuenerit bellum,vel peſtis,Boer.deciſ.249.num.2.Licet autem iure ſcripto hęc conſtituta reperiuntur:attamen ſub hoc Ser.Dom.veteres conductores nec reconducere tenẽtur,nec nouis licitatoribus anteponũtur, ſed in publica licitatione plus offerenti vectigalia ipſa conceduntur.

7 Quo caſu quæſtionari contingit, duobus eodem tempore vocem emittẽtibus, vter eorum præferatur:ſane Angel.in l.1. C. de fide inſtru. lib. 10. ſenſit locum eſſe gratificationi, veteri autem conductori aſſentiendum eſſe ratio congrui ſuadet: in camera autem iſta moris eſt vt denuo ſubhaſtentur.

8 Minores autem 25.ann.nec vectigalia fiſci nec fundos fiſcales cõducere valent, ne alioquin beneficio ætatis aduerſus fiſcum vtantur l.in fraudem.§. minoribus. ff.de iure fiſ.& ita hoc iure vtimur.

9 Filij vero familias maiores annis 25. conducunt & obligantur l 3.§.vnde Iulianus.ff.ad Maced.& id eſt ſecundum regulas iuris communis ad l filiusfamilias. ff.de action. & oblig.& in l. tam ex contractibus.ff.de iudic. Verum apud nos filijfamilias non aliter conducunt nec in cameris ſe obligant,niſi cum patrum conſenſu, nil mirum, quia ſtatutum Paduæ irritat obligationes per filium contractas citra patris conſenſum.

10 Mulieres quoque nec ipſæ vectigalia conducunt ſicuti ex Alber. in l. adeo : in prin ff.pro ſocio,ſenſit Mart.de laude in tract de fiſco quæſt.190.

11 Debitores itidem fiſcales vectigalia conducere prohibentur: niſi idoneos fideiuſſores præſtiterint de ſoluẽdo debita prius contracta l.licitatio §.licitatores.ff. de public.alias Rectores Ciuitatum communi tenerentur ſic Caſt. in d.l.licitatio. §.ſocij.& id quoque ex legib. huius Ser. Dom.ordinatum reperitur.

12 Tutores item & curatores minorum qui tutelæ,& curę adminiſtratæ rationes non reddiderunt vectigalia conducere nequeunt:& conducẽtes pœna falſi coercentur,

centur, l. 1. C.de tutor.& cur.l.1.§.tutores. ff. ad leg. Corn. de falſ. & vtrobique per gl. & Doct.

13 Sublocare tamen poſſunt fiſcales conductores,prout priuati l.moſchis.§. Emilius:cum glo.ff.de iure fiſ. & l.viam veritatis.C.locati.

14 Et ſi conſtitutis temporibus penſiones debitas non ſoluerint, expelli poterunt prout priuati l. vectigalia. §. non ſolutis. ff.de publ. l. quæro. §. inter locatorem.ff. locati.

15 Priuilegio tamen fori fiſcales conductores potiuntur, vt coram fiſcalibus iudicibus conueniantur l. ſi quis & l. cum aliquid. C. vbi cau. fiſ. intellige in quæſtionibus prouenientibus ex cauſa conductionis alias ſecus. & ita ſeruatur apud nos:nil mirum.

16 Quia priuilegium reſtringitur ad cauſam ob quam conceditur. idcirco ſtante ſtatuto, quod credatur libris mercatorũ vſque ad certam ſummam, ſtatutum intelligitur de partitis concernentibus Artem & Mercaturam, non autem extra cauſam negociationis. Ioan. And.in addit.ad Specul.in tit.de inſtrumen.edit.§. nunc dicendum.in magna aditione: per tex.in l.idem ait. §. eodem modo. ff.nau. cau. ſtabul. ſequitur Roman. conſi. 204. pro diſcutienda nu.3.& in conſi.ſeq Are. conſi. 33. conſultatio. in 1. colum. optimus textus in l.ſi quis ex argentariis.§.rationem vbi Iaſ. not. ff. de eden.& idem Iaſ.in l.Age.C.de tranſac. Et præterea fiſcales conductores priuilegiati ſunt, vt a muneribus municipalibus immunes ſint l.ſemper §.conductores.ff.de iure immu.

17 Conductores autem vectigalium, & publicani libros ſuos etiam contra ſe facientes edere tenentur: ne illicitas committant exactiones,quod maxime curare debet præſes prouinciȩ l. 3. §. illicitas.ff. de offi.præſid.ſic Bal. in l.diſſolutæ. C.de cond.ex lege,Franc.Lucan.de fiſco nu.7. Sed vtrum ipſis edi debeat ad fundandam illorum intẽtionem prout fiſco:ſcripſi in vlt.par.

18 Sane conductores gabellarum & vectigalium indifferenter ab omnibus datia & gabellas exigunt,& exigere debent: nempe in hoc omnium æqualis eſt inſpectio, qui vitam degunt priuatam ſic text. in l. omnium. C. de vectigal. & ibi notatur,adeo vt nec etiã milites excuſentur.l. ex præſtatione.C.eo.

19 Ideoque reſcriptum exemptionis nõ prodeſt ad immunitatem vectigalium,& datiorum,niſi inſerta ſit clauſula derogatoria ad illam legem ſic Bal.ibi, Bar.in l. vacuatis.C.de decur.lib. 10. pulchre Iaſ. conſ.101.immunitas,lib.3.

20 Sereniſs. autem Dominium noſtrum ex Senatuſ.diei 11. Iunij 1536. prouidit vt exempti per priuilegium ab omnibus oneribus realibus & perſonalibus, & ab omnibus contributionibus non intelligãtur exempti a datijs & vectigalibus, ſed requiratur ſpecialis a datijs, & vectigalibus exemptio.

21 Quo caſu dubitare contingit an exemptus a ſolutionibus gabellarum pro vſu ſuo intelligatur exemptus pro ijs, quæ emit pro vſu familiæ ſuæ: nam pro negatiua decidit Albe. in l. hoc legatum. per illum tex.ff.de leg. 3. & idem Albe. in 2. par. ſtatut. quæſt. 208. ſequitur Socinus ſenior, conſil. 72. colum. 1. in quarto, & idem quoque tenuit Alber. ipſe poſt Iacob. de Areti. in l. vniuerſi. C.de vectigal.

Contra vero decidit gloſ. in d. l. vniuerſi. quam ſubſequitur Ioan. Fab. pro qua optime iuuat tex. in l. 2.§. 1. & in l. penult.§.1.ff.de vſu & habit.& in l. in lege Cenſoria.§.1.ff.de verbo. ſignificat. & & in l.ſi publicanus. §. 1. ff. de publican. & hæc communiter tenetur:vt Firma.ait in tract. de gabel.in 7.par. q.11.& in practica ſeruatur Boer.deciſ.213.nu.6. & 7.

22 Exemptiones autem & immunitates a ſolutionibus gabellarũ,& ab alijs onerib. publicis per magiſtratus inferiores cõcedi nequeunt. Sed tantũ per Principes & per conſilia maiora quȩ ſummum Reipublic.imperium tenent:ideoq; factȩ ſeu

conceſſæ a Rectoribus Ciuitatum nullæ, & inualidæ ſunt : idem ſi per conſilium ciuitatis, vel vniuerſitatis quæ ſubdita ſit Bar. in d. l. vacuatis : & eſt caſus in l. vectigalia. ff. de public. Alex. conſil. 101. num. 7. in 1. Quocirca Sereniſ. Dom. ex Senatuſconſ. diei 30. Ianuar. 1485. & ex alio diei 7. Decembris declarauit irritas & inanes omnes exempriones, & immunitates conceſſas per quoſcunque magiſtratus etiam per Excell. Collegium non roboratas auctoritate ſenatus, & idem quoque captum fuit in Excelſo Decem Virum conſil. 1504. 17. Decembr. generaliter quo ad omnes, etiam quo ad monaſteria: & ſub anno 1522. die 14. Martij deputati fuerunt xx. ſenatores cum auctoritate ſenatus ſuper negocio exemptionis irritando omnes conceſsiones non confirmatas per illud officium, & idem denuo fuit confirmatum in ſup. relato Senatuſc. diei 11. Iunij 1536. generaliter quo ad oẽs perſonas ſeculares, & eccleſiaſticas vt ad ſolutionem gabellarũ teneãtur. Nouiſſime autẽ cognitio ſuper exemptionibus a datijs, & a gabellis per Senatuſc. diei 18. Aug. 1569. demãdata fuit Exc. collegio x. Sapientum cum 15. adiunctis cum interuentu aduocatorum fiſcalium.

Et his adde, quod nec etiam ex auctoritate Exc. collegij aut alterius magiſtratus datia minui poſſunt, ſed tantum cum auctoritate ſenatus ſicuti ſenatus decreto cautum fuit 1512. 23. Iunij.

Adde etiam, quod exemptio, vel conceſsio gabellarum non protenditur ad gabellas de nouo indictas, ſed ad eas tunc ſolitas exigi ſic apud nos diffinitium fuit binis ſenatus decretis 1551. 27. Iunij, & 1554. 16. Febr.

23 Sunt tamen nonnulli caſus in iure, pro quibus vectigalia non deberi conſtitutum extitit : ſcilicet pro rebus quas Rectores terrarum, & prouinciarum præſides pro vſibus ſuis, & procuratorum ſuorum, aduehunt & reuehunt, & idem in ijs qui exercitibus pręſunt dict. l. ſi publicanus. §. de rebus. ff. de public. idem in jis quæ ad vſum ſuum quiſq; priuatus defert, vel ad fiſcum: vel ruris exercendi cauſa d. l. vniuerſi. C. de vectigal. Quæ ſanè lex in ijs, quæ vſus priuati cã, vel ruris exercendi gratia deferuntur, diuerſimode ſecundum regionum diuerſitatem ſeruatur de facto : quamuis ſummiſtę dixerint contrariam conſuetudinẽ vti iure improbatam non valere, veluti conſtat ex relatis per Franc. Becium conſil. 96. nu. 9.

Item res exercitui paratæ vectigalium præſtationi non ſubijciuntur l. licitatio. § res. ff. de public. & de facto obſeruatum vidi.

Item nauicularij excuſãtur. l. omnium, in fine. C. de vectigal. Item legati pro rebus quas deferunt extra cauſam vſus ſui vectigalia pendunt quas vero a nobis ad ſuos licite portant non ſubijciuntur vectigalibus l. a legatis. C. eod. Inſuper, earum rerum vectigal, quarum nunquam pręſtitum eſt, præſtari non poteſt: quod ſi præſtari conſuetum eſt, & indulgenter publicanus exigere omiſerit, alius exercere non prohibetur: ſic tex. in l. licitatio. § earum. ff. de public. Nec mirum, q̃a in vectigalibus conſuetudo ſpectatur. d. l. ſi publicanus §. in omnibus, vlterius excuſatur, qui non ſoluere præſcripſit ſic gloſ. in d. l. ſi publicanus. §. de rebus : quæ connumerat caſus præmiſſos : adducit text. in d. l. licitatio. §. earum, vbi gloſſ. idem tenuit & ſequuntur Bar Alber. Ang. Pau. & cęteri Scribent. dixi latius in titul. de præſcription. nume. 17. Sereniſſ. autem Dom. noſtrum ex Senatuſc. diei 18. Aug. 1569. reiecit præſcriptiones a ſolutionibus datiorum.

24 Res quoq; fiſcales & fiſcus ipſe ab omnium vectigalium præſtationibus immunis eſt : ſic gloſſ. præalleg. per text. in d. l. licitatio. §. fiſcus, ex quo tex. Dyn. Rain. Bar. & Paul. Caſtr. inferunt, quod ſi princeps vel communitas aliqua vendit aut locat gabellam ſalis, vel vini, aut rei frumẽtarię, vel contractuum: deinde fiſcus emat & contrahat, pro qua emptione & contra

ctu pri-

ctu priuatus teneretur ſoluere gabellam, non tenebitur princeps, vel communitas ſoluere gabellarijs, quod etiam firmarunt Bald. & Sal. in l. emptor. C. de hæred. vēd. Alex. conſ. 109. col. 2. in 2. Afflict. in cap. 1. nu. 59. in tit. de duob. frat. & in cap. 1. in verbo: vectigalia, nu. 108. in tit. quæ ſint regal. Bertach. de gabel in 7 par. nu. 25. Boer. deciſ. 213. nu. 1. Ruin. conſi. 89. in 1. Vbi ampliat etiam, quod princeps mercimonij cauſa emat, alias ſi vſus ſui cauſa nihil iuris plus haberet quam priuatus, quæ ſane ampliatio tuta non eſt, quia contrarium retulit Roland. conſi. 61. nu. 23. in 4. poſt Parpal. & Nattam per eum relatos. Rationes huius ſententiæ, quæ communis eſt, ſunt iſtæ.

Primo quia in generali conceſsione exigendi vectigalia a quacunque perſona non videtur includi perſona loquentis l. obligatione generali. ff. de pigno. l. inquiſitio. C. de ſolution. Gloſ. in d. l. emptor. quam Doctores ſequuntur: vbi determinat vendita hæreditate emptorem non poſſe hęreditarias actiones contra venditorem dirigere quaſi aduerſus eum non translatas.

Secundo, quia princeps a ſeipſo vectigal exigere nequit; igitur tale ius nō poteſt videri in emptorem translatum, quia non entis nulla poteſt videri translatio.

Bar. vero in conſi. 226. cauetur ſtatuto: cōtrarium determinauit pro gabellario, quia fiſcus, & princeps legibus ſubijciuntur l. digna vox. C. de legib. & principis contractus lex eſt. l. Cęſar. ff. de pub. & quia prouiſio de ſoluenda gabella geneliter loquitur.

25 Notandum eſt dum Bart. pro abſoluto præſupponit priuatos cum fiſco contrahentes teneri pro portione ſua ad ſolutionem gabellarum etiam, quòd fiſcus eſſet priuilegiatus: nam ſic emptores frumenti aut alterius mercaturæ a principe tenerētur ſoluere gabellam, ac ſi a priuato emiſſent: & idem quod ementes, & conducentes ab immuni teneantur ad ſolutionem gabellarum determinauit Boer. in deciſ. 213. ſub nu. 19. quia alia eſt perſona; ſed contra in emptoribus ab exempto determinauit Bald. conſi. 31. in primo, quia ſic venditor minus vēderet quantū capit gabella, & ſic priuilegiū ſuum ſibi non prodeſſet, & ita de facto practicatum vidi pro emptore aduerſus gabellarios.

26 Planum autem eſt: Ementes a fiſco vel principe pro rebus quas ipſi reuendunt aut alio tranſportant teneri ad ſolutionē gabellarum Dyn. Bart. Alber. & Paul. in d. l. licitatio. §. mercatores, Salyc. in d. l. vniuerſi, Bald. d. conſi. 31. Dec. conſi. 48. pleniſsime omnium Rolan. d. conſi. 61. in 4. Iaſ. conſi. 20. in primo, vbi generaliter extendit ad omnes habentes cauſam ab immuni Tiraquel. de retrac. mun. §. 1. gl. 13. nu. 12. Ego autem in negocio iſto formulam priuilegiorum plurimum intuendam eſſe cenſeo.

27 Quibus autem caſibus res in commiſſum incidant: diſtingue poſt Bar. & Pau. in locis infra allegandis, & Salyc. in l. neque. C. de vectigal.

28 Nam aut merces erat illicita & indubitanter in commiſſum cadit l. cotem in in prin. & §. Dominus, & §. illicitarum. ff. de publica. Et eo caſu publicantur quoque naues, & æqui & quæ coadiuuant ad tranſuehendum merces ipſas tranſuehi prohibitas Paul. de Caſtr. in d. §. Dominus. Boer. deciſ. 175. nu. 22.

29 Merces autem illicitæ ſunt, veluti cū ex lege particulariter prohibentur; vel duci, veluti certum genus pannorum, vel abduci, puta ad hoſtes noſtros. ſiue ſint infideles, ſiue etiam Chriſtianæ Religionis cum noſtris bellum gerentes ad tex. in l. 1. & 2. C. quę res expor. non poſ. & in d. l. cotem & in d. l. 2. C. de cōmerc. & in l. vſurpatione. C. de vectigal. & in c. ſignificauit extra de iudæis vbi canon. plene ſcribūt late Alex. conſ. 130. ſuper eo. in 7. Boer. dicta deciſ. nu. 18. & ſeq. vbi diſcedit, & bene iudicio meo ab Alex. cum merces deferuntur ad hoſtes noſtros Chriſtiani nominis, nēpe ſenſit Alex. licite deferri poſſe, & male, & cōtra tenuerūt Bal. in l. mer

catores.C.de commerc.Ioan.Anan. in c. ita quorundam ext.de iudęis.

30 Sed vtrum ob merces illicitas publicentur etiam licitæ quæ ſecum ducebantur concertant ſcriptores in l.cum proponas.C.de nau.fęn.& in d.cap.ſignificauit, & in d.§.dominus:mihi autē placet perutilis diſtinctio Salic. in d.l. cum proponas, quam probauit Boer. d. deciſ. 178. nu.24.vbi plura in materia,& per Afflic. d.c.1.in verbo vectigalia q. 63.

Limita cum ex cauſa alicuius neceſſitatis merces illius tranſueherētur ad tex. in l.Cæſar. & in l.fin.§.ſi propter neceſſitatem.ff.de public. aut ſi per tranſitum ad alia loca,l.ſi quis poſthanc.vbi gloſ. Cyn. Faber. Alber. & Angel.C.de ædif.priu. Iſern.in rub. quæ ſint regal.còl.vlt.Boer. d.deciſ.178.num.12.Afflict.in d. cap. in verbo:vectigalia nu. 115.

31 Aut vero merces non erant prohibitæ,ſed agitur vt incidant in commiſſum ratione fraudatę gabellę,& ſubdiſtingue: aut ductor non denunciauit nec ſoluit gabellam, & res tota incidit in commiſſum ad commodum gabellarij, niſi lex particularis aliud conſtituat l. commiſſa l.fin. §.licet.ff.eo.

Amplia vt etiam quæ coadiuuant cōfiſcentur ſic Paul. in d.§. dominus, apud nos autem aliter ſeruatur.

Amplia, vt omiſſa denunciatione res in commiſſum incidat quamuis ex priuilegio perſonæ gabella non deberetur, veluti in vino pro ſcolaribus empto ad l. fi. §. Diuus quoque Pius. ff. eo. vbi Barto. Angel. & Paul. niſi talis eſſet res pro qua notorie gabella non deberetur : veluti ſunt libri ſcolarium ſic Rom. ibi Afflict. d.loco nu. 159.

Amplia etiam quod ductor eſſet forēſis, & allegaret ignorantiam gabellæ conſtitutę d.l.fin.§.licet:nam eiuſmodi ignorantia de re apud gentes in vſu frequenti vt ſupina non releuaret cum de facili certior fieri poſſet ad l. nec ſupina. ff. de iur.& fac.ign. Bar.& alij in d. §.licet.

32 Amplia vt etiam aliæ indictæ extra pœnam commiſſi pertineant ad conductores, & firmarios gabellarū, niſi aliud actum ſit,vel niſi conſuetudo aliter ſe habeat, ſic Bald.in l.creditor in princ.poſt Cyn.ibi.ff.de actio. empti. Alex. in adit. ad Bar.idem Bal & clarius Salyc.in d.l.ſi quis.C.de vectigalibus, idem Alex.in l.ſi quis id quod,& Iacob.a S.Georgio,poſt eum. ff.de iuriſdictio. omnium iudicum. Ang.in l.at vbi.ff.de petit.hæred. Angel. Aretin.in §.pœnales colum.4.inſtitut.de actio. cum pluribus adductis per Firmā. in tractat. gabell. ſecunda parte, quęſt. 19.Boer.deciſio.180. & per Decium, in conſi.4.& pulchre Socin.conſi. 36.num. 12. in 4. vbi id confirmat ſiue pœnæ ſint indictę per nomina multiplicatiua puta in duplum, vel in triplum, ſiue aliter.

33 Nec mirum,quia emptores, & conductores gabellarum quo ad hęc iura fiſci habent dicta l.creditor.vbi Bart.& Bald. & Salyc.in d.l.ſi quis & idem Bald.conſ. 256.in 4.Guido Papa quęſt. 413.

34 Notandum tamen eſt, quòd augumenta gabellarum non pertinent de iure ad firmarios, & conductores cum tempore contractus certa reperiebatur conſtituta ſolutionum menſura alias ſecus,ſic Angel.in d. l. at vbi Boer. dicta deciſ. 180. nu.7.Decius.d.conſ.4.

35 Limita primo, vt res in commiſſum non cadat cum ductor iuſto aliquo errore captus non denunciaſſet, nam eo caſu ſiquidem ignorantia fuit probabilis excuſatur.ſi minus probabilis, tenetur ad duplicatam gabellam,d.l.fin.§.diui: Secundum primum intellectum gloſ. cui Doctores ſubſcribunt:pulchre Cuman.conſ. 5.col.2.Rolan.conſ.42.nu.17. in 3.

Et iuſtus error, per illius iuramentum probaretur ad ſui excuſationem, vt inquit Hippo. in l.fin. nu. 127. ff.de iuriſd. om.iud. Idem eſſet cum gabella foret inſolita aut de nouo in eo loco indicta Bal. in l.leges. in fine.C.de legib. Roland.cōſ. 42.ſub nu.12.aut de rebus pro quibus iure communi gabella non deberetur Frā. Becius conſi.97.nu.13.

Limita ſecundo, ſi a publicano fuiſſet deceptus, nam eo caſu immunis ſeruatur a gabella, & publicanus duplicatam gabellam ſibi perſoluit dicta l.fin. §. diui: ſecundum primum intellectum gloſ. Nota tamen, quod gabellarius non tenetur admonere, & inſtruere tranſeuntem d.l. fin.§.Diuus quoque Marcus. vbi Bar.notandum dicit.

Limita tertio, cum propter aliquam neceſsitatem onus expoſitum fuiſſet, vt ſupra dixi.

Limita quarto, non in præiudicium veri domini, cum dominus argui non poteſt conſenſiſſe in ductorem l.fraudatæ.& l.eotem. §. dominus.ff.eo. Sed ſi ductor fuiſſet eius factor, & inſtitor: an domino ob non ſolutam gabellam præiudicet pulchre ſcripſit Grammatic.in conſ.6.

Limita quinto, cum res a domino aufugiſſet, & in commiſſum incidiſſet, veluti æquus d.l.fi.§.ſerui.vbi Bart.not. Paul. vero refert vidiſſe ſeruari contrarium.

Limita ſexto, quando poſt commiſſum datiarius recepiſſet datium aut admiſiſset profeſsionem, nam diceretur remiſiſſe commiſſum ad l. poſt diem. ff. de leg. com. & in l. Emilius ff. de minor.ſic Bald.conſ. 256.nu.4.in 6.

Limita ſeptimo, cum ductor denunciauit, ſed non ſoluit; nam ad duplicatam gabellam tenetur Bart. in d. l. commiſſa. Sal. in d l. ſi quis: cum adductis per Rolan.d.conſi.42.nu.8. in 3.

36 Rurſus quæro an plures conductores gabellarum teneantur quilibet inſolidū, an vero pro virilibus: de iure regula eſt plures principaliter contrahentes pro virilibus teneri ad tex.in l.reos.§. cum in tabulis.ff.de duob. Reis, & in l. 1.C.ſi plures vna ſent.quæ etiam procedit in publicanis & vectigalium conductoribus l.aufertur. §. fin.ff.de iure fiſ.& l.cum in contractib. C.eo.Bar.in l.fraudatæ.ff.de pub.

37 Plures vero acceſſorie obligati tenentur inſolidum prout ille tenebatur, l.inter fideiuſſores l ſi contendat & l.inter eos.ff. de fideiuſſor.Bart.in l.eandem col. 2.ff.de duob.reis.Corn.conſ. 237.in 3. Ex prouiſionibus autem huius Ser. Dom. conductores & caractatores tenentur inſolidū vſque ad ſatisfactionem totius debiti, & ita ſeruatur in camera iſta.

38 Item quæro, nam gabellarij tenentur præſtare idoneos fideiuſſores de ſoluendo l.licitatio in princ.ff.de publi. l. 3. vbi glo.& Bal. C.de vectigal. quid ſi fideiuſſores recepti, & approbati ſint non ſoluēdo, an fiſcus recurſum habeat contra approbantes, videtur quod ſic per tex. in l. cum oſtendimus.§.fin.ff.de fideiuſ. tut. & ibi Bald.not.vbi inquit, caueas ne permittas te annotari pro nominatore, vel pro approbatore fideiuſſorum in camera fiſci, quia teneberis, & idem concludunt Angel. & Paul.in l.ſi vero. §.qui pro rei. ff. qui ſatiſd. cog. Mart.Laud.de fiſco, q. 99 & 199. Franc. Lucan.nu.63. ad hæc optimus tex in l.quicunque. C. de fund. patrimon. lib. 11. Adde idem eſſe in eo qui in iudicio nominauit aliquem in fideiuſſorē pro idoneo ſic Fulg. in d.§.qui pro rei.vbi ſic intelligit tex.in d.§.fin. Verum Alex.in d.§.qui pro Rei, cui Iaſ.adhæſit: intellexit illum text. in eo qui pro officio ſuo conſtitutus fuerat ad approbādos fideiuſſores vt teneantur. per tex.in l. 1.§.Diuus.ff.de mag.cōuen. ſecus in alio: niſi doloſe affirmaſſet illum idoneum l. & eleganter.§.ſi ff.de dolo: Tu vero caute agas ne incidas in controuerſias, & opiniones ſcriptorum.

39 Et nota incidenter, quod vbicunque iudex approbat fideiuſſorē pro idoneo, requiritur partis citatio, alias declaratoria illa eſſet nulla Ro.conſi. 72.& probatur ex notatis in l.arbitro.ff.qui ſatiſ.cog.

40 Conductores autem prædiorum fiſcalium, & emphyteutæ poſſunt prædia ipſa ſaluo Canone fiſco debito libere alienare l.1.C.de fund.patrimon. lib. 11. vbi Bar.ſpeciale dixit in emphyteota fiſci, Et iſti pro rata fundorū quos poſsident conueniendi ſunt, & excutiendi non pro toto debito & cēſu ſic determinauit Guid. Papa quæſt.432.per tex. in c. conſtitutus

 ext.de

ext.de relig. dom. vbi hoc idem adnotarunt Anch.num.13.& Abb.nu.8. Immo quod plus eſt colligunt ex eo text. quod penſio ab initio conſtituta pro pluribus rebus videtur tacite diſtributa in ſingulas res, vt ſic quælibet res pro rata teneatur. quod eſt notandum, ad plures res in emphyteoſim conceſſas, in quo tamen pũcto in emphyteoſi priuati obtinui ego pro domino quemlibet poſſeſſorem in ſolidum conueniri & excuti poſſe, quibus adde quæ ſcripſi infra de pignoribus num.52.

41 Item fiſcales conductores iure cõmuni vtuntur vt ob nimiam ſterilitatem, peſtem, vel bellum, refici debeant prout priuati ad l. ſi vno. §. 1.ff.loc.& l.forma.§.1. ff. de cenſib. Bartol.in l.cotem.§.qui maximos. ff. de public. & in diſputatio. ſua, Publicanus Alexand. conſil. 107. in 3. Corn.conſ. 23.in 2. & ita in curijs ſeruatur Guido Papa,quæſt.630.Boer.in deciſ.249.

42 Alia occurrit quæſtio in materia:vtrũ ad emptores introituum & reddituum rerum fiſcalium principis aut Regalium pertineant confiſcationes bonorum, & pœnæ:nam videtur quod ſic ex Bald.in l. 1.nu.16.C.de fruct.& lit.exp. vbi inquit, quod banna domini ſunt fructus iuriſdictionis: quia iuriſdictio eſt eorum productiua toties quoties expedit,& ideo ea ratione infert, quod emptores gabellarum lucrantur pœnas & banna, quia ſunt in fructu idem Bald. in rubric. ff. de rerum diuiſ.num.quarto. Contra adducitur deciſio Oldra. conſil. 148. factum eſt tale: Quidam Comes, ſequitur Alber. in rub. C. de vſufruct. colum. 2. in verſic. item quæritur. quos in id refert Boer. deciſ. 180.nu.6.

Sed certe Oldr. deciſio non huc pertinet vt videri poteſt, quia in alijs terminis verſatur.Immo ſi recte aduertatur,potius ſeruit in hanc partem pro firmarijs, & emptoribus introituum, & maxime quando verba eſſent vniuerſalia. Huc autem propius ſpectat deciſio Barto. poſt Petr.in l fin.ff. ſolut. matrimo. vbi determinat.

43 Quod ſi vxor dederit viro ſuo in dotẽ caſtrum aliquod iuriſdictionale, pœnæ & confiſcationes,& emolumẽta quæquæ prouenientia ex exercitio iuriſdictionis vti fructus rei dotalis pertineant ad virum:& licet Bal.& Angel.limitent deciſionem non procedere in confiſcatione bonorum immobilium cohærẽtium territorio quos ſequitur Io.de Anan.in c.ſi. ne prælati vic.ſuas,attamen Bart. deciſio communiter tenetur Imol. & Alex.in d. l.fin. Angel. Alexan. Aretin & Iaſ.in l.diuortio. §. ſi vir.ff.eod. Bald. in l. 1. C.de fruct.& lit.expenſ.cum alijs concord. adductis per Tiraquel. de retr. mun. §. 10. gloſ. vnica num. 18. & 19. & per Alexand. in ſua diſputatio. Rex Aragonum: Verum tamen eſt, quod idem Tiraquel. ad finem tituli ſub num. 10. refert Bald. aſſertionem circa immobilia crebriori Doctorum calculo eſſe receptam.

Prior Bartol. opinio verior eſt, quia mulctæ pęnæ, confiſcationes, & huiuſmodi ſunt fructus iuriſdictionis ſicuti poſt ſupra relatos tradiderunt Socin. ſenior.conſilio 36. num. 18.in quarto Cor. conſil.243 num.ſeptimo in 3.Iacob a S. Georg. in ſua inueſtitur. feud. in verbo Marchio in Italia colum. 2. & Dec. conſil. quarto Ioan. de Amic. conſil. 49. num. 10. Natta conſil. 580. Cum alijs adductis per eundem Tiraquel. de retrac.conuẽt. §. quinto gloſſ.4. num. 21. Et ideo ad eum ſpectant ad quem fructus iuriſdictionis pertinent veluti præfati Doctores concludunt: vbi propterea inferunt magis ad vſufructuarium quam ad proprietarium pertinere.

Notandum tamen eſt, quia ad eos non pertinent xenia, & donatiua, quæ ſubditi liberaliter principi ſuo impartiri ſolent Oldrad.conſi.129.Bal. Imo.Alex. & Iaſ. in d.l. diuortio. §. quod in annos. Boer.d.deciſ.180.nu.9.

Huic

44 Huic autem ſuccedit alia proximior quæſtio, an ſcilicet pertineant ad eum qui erat dominus,& exactor fructuum iuriſdictionalium tempore delicti commiſſi,an vero ad eum qui dominus eſt,& exactor tempore condemnationis latę. Sane communis Doctorum opinio eſt, veluti retulit Tiraquel.d.gloſſ.4.tempus delicti ſpectandum eſſe,quia cōmiſſo delicto ſtatim quæſitū fuit ius priori domino.l. quæcunq; actiones ff.de actio.& obl. itē quia finis condemnationis hēt neceſſariam dependentiā a cauſa delicti,ideoq; ad aliud principium reducitur. Et in delictis eſt tex.in l.quod ait.§.1.vbi Bar.ff de adulter. & in c.vlt.extra de ſent.excommunicatio. vbi Panor.not.

Contra vero tenuit Bald. in d.l. 1. col. 2.C.de fruct & lit.exp. Imol. & Aret. in d.l.diuortio.§ ſi vir.moti quia pœna ante ſententiam fiſco non debetur, vt late dixi ſupra in 2.par.in ti.de crim.quæ mor.non exting. ideoque ante ſententiam, pœnæ cenſentur veluti fructus pendētes, & hāc de ſtilo in Delfinatu ſeruari aſſerit Guido Papa quæſtio 535.Baro: & eſt verior iudicio meo. Quidam tamen diſtinguūt inter pœnas certas,& ordinarias,& in his procedat prima recitata communis ſentētia. Et inter pœnas arbitrarias,& in his ſeruetur ſecunda opinio. hos autem retulit Tiraq.d loco nu.25.

Afflict.vero in c.1.in verbo:pœnarum num.36 in ti.quæ ſint Regal.aliter diſtinxit:quia aut proceſſus erat concluſus,& p tinent ad priorem iudicem aut non, & pertinent ad ſecundum, fortius ergo lata ſententia ante excutionem factam, ſi iudex functus officio ſuo recedat, vtilitates inde prouenientes ad eum pertinebunt.

DE PIGNORIB. ET HYpotec. Titulus Sextus.

1 *Hypothecam fiſcus habet ex die contractus in omnibus bonis debitoris præſentibus, & futuris.*

2 *Non tamen in alienatis ante contractum cum translatione poſſeſsionis.*

3 *Hypotheca contrahitur in bonis etiam per debitorem venditis:modo poſſeſsio translata non fuerit in emptorem.*

4 *Mercimonialia an cadant ſub hypotheca bonorum.*

Hypotheca bonorum an vinculet mercimonialia,& pecunias.

5 *Pecunia an includatur in generali hypotheca bonorum*

6 *Pecuniam ſolutam poſteriori creditori,an prior creditor aduocare poſsit.*

7 *Quid autem iuris ſit in priuato creditore diſcutitur.*

8 *Creditor anterior an poſsit aduocare pecuniā ſolutam poſteriori.*

9 *Pupilli bona fiſco ex contractu non obligantur.*

10 *Fiſcus contra pupillum non vtitur iure priuilegiato.*

11 *Fiſcus cum pupillo contrahens retinet hypothecam in re quæ ad pupillum tranſit.*

12 *Hypothecam non habet fiſcus in pœnis,niſi ex die condemdationis latæ.*

13 *Hypotheca conuentionalis ſuper ſorte non porrigitur ad pœnam*

14 *Fiſcus priuato ſuccedens non habet ius tacitæ hypothecæ.*

15 *Hypotheca priuati anterior ſiue generalis ſiue tacita præfertur*

Hypotheca priuati poſteriori etiam expreſſæ in poſtquæſitis.

Hypotheca fiſci poſterior præfertur hypothecæ priuati anteriori in poſtquæſitis.

16 *Hypotheca tacita priuati anterior,præfertur hypothecæ fiſci.*

17 *Hypotheca dotis poſterior præfertur priuatæ anteriori in poſtquæſitis.*

18 *Hypotheca anterior priuilegiata præfertur in omnibus fiſco poſteriori.*

19 *Bona fuiſſe poſtea quæſita an fiſco probare incumbat.*

Tempus allegans,& in tempore ſe fundans probare tenetur.

20 *Specialia plura non poſſunt ſimul concurrere.*

21 *Fiſci cauſa in concurſu præualet priuato.*

Fiſcus in pari cauſa antefertur priuato.

22 *Creditores duo priuati,ſimul cōcurrunt in hypotheca cum de anterioritate non apparet.*

23 *Lex non puto ff.de iure fiſ. optime declaratur.*

Dubia cauſa,quæ ſit,declaratur.

24 *Fiſcus in pari cauſa pignoris præfertur priuato etiam poſſeſſori.*
Dotis cauſa in paritate pignoris præfertur priuato etiam quod poſsideat.
25 *Poſſeſſoris cauſa in re pari præualet,*
26 *Teſtamentum ad pias cauſas in re pari præualet teſtamento pro priuato.*
27 *Scriptura pro reo præualet ſcripturæ pro actore.*
28 *Poſseſsio non releuat priuatum, in re pari, cum cauſa priuilegiata.*
29 *Cap. ſi a ſede de præbē. in 6. optime declaratur.*
Intellectus ad c. ſi a ſede, de praben. in 6.
30 *Lex, matrem C. de probat declaratur*
31 *Fiſci cauſa potior eſt ſiue de damno ſiue de lucro contendat.*
32 *Dotis cauſa præualet fiſco.*
33 *Fiſci cauſa non eſt adeo priuilegiata pro vt dotis.*
34 *Fiſcus poſſeſsor in pari cauſa præfertur doti.*
35 *Horæ anterioritas efficit vt vnum inſtrumentum alteri præferatur.*
36 *Probatio certior de die præfertur probationi incertæ etiam in cauſa priuilegiata.*
Inſtrumentum priuati cum die præfertur fiſco ſi de die certa non probet.
37 *Inſtrumentum cum die & hora an præferatur inſtrumento eadem die confecto ſine horæ appoſitione.*
Hora neceſſario non eſt adhibenda in inſtrumentis.
38 *Ordo prothocollorum deſignat prioritatē inſtrumentorum.*
Prothocolli ordo deſignat prioritatem inſtrumentorum.
39 *Præſumitur prius factum quod eſt neceſſarium ad validitatem alterius.*
Emancipatio filii ex ordine præcedit donationem factam a patre in filium.
40 *Fiſcus conuentus a priore creditore per hipothecariam excipere poteſt, vt prius excutiantur bona principalis debitoris, licet poſteriori tēpore alienata.*
41 *Fiſcus agens contra tertium poſſeſſorem bonorum ſui debitoris habet intentionem fundatam.*
42 *Fiſcus pro officio primipillatus præfertur vxori in cauſa dotis.*
43 *Primipillatus officium quid ſit.*
44 *Fiſcus non excuſſo principali an agat cōtra tertium poſſeſſorem.*
45 *Fiſcus non exequitur contra fideiuſſorem niſi prius excuſſo principali.*
46 *Fiſcus an contra omnes poſſeſſores bonorum debitoris pro rata an contra vnum inſolidum agere poſſit.*
47 *Poſſeſſor quilibet per hypothecariam pro toto excuti, & conueniri poteſt.*
48 *Omnis, in numero ſingulari actū cuilibet inſolidum tribuit.*
49 *Fiſcus pro debito tributorum, & collectarum dimiſſo principali debitore poteſt agere contra quemlibet poſſeſſorem.*
50 *Fiſcus pro debito tributorum & collectarum poteſt inſolidum exequi contra vnum ex pluribus corporibus in libro æſtimi de ſcriptis.*
51 *Poſſeſſor exactus a fiſco pro ſuo credito collectarum, non agit pro toto ad reintegrationem contra ſingularē poſſeſſorem, ſed aduerſus omnes pro rata.*
52 *Emphyteutæ plures tributarii, & feudatarii fiſci, vel alterius diuidentes inter ſe rem: an quilibet inſolidum teneatur ad præſtationem penſionis.*
53 *Emphyteotæ poſſunt inter ſe ſine conſenſu domini diuidere fundum.*
54 *Emphyteota vno ex pluribus ceſſante ſoluere res tota cadit in commiſſum.*
55 *Fiſcus non poteſt vendicare fundum e manibus aniquioris creditoris ſibi ſolemniter venditum.*
56 *Fiſcus in perſonalibus habet priuilegium prælationis.*

1 FIſcus ſpeciali iure vtitur, vt ex contractu etiam citra expreſſam pignoris conuentionem bona ſecum contrahentis ſint ſibi obligata, & hypothecata l. aufertur. § fiſcus. ff. de iure fiſc. l. ſecunda, C. de priuil. fiſ. l. ſecunda, C. in quibus cau. pign. præſentia, & futura, vt indicant illa iura, & clare text. in l. ſi quis poſthac. C. de bon. proſcrip. Amplia ad eum qui ſucceſsit debitori, nam ex tunc fiſci priuilegijs ſubijcitur. l. eum qui. ff. de iure fiſ.

2 Alienata vero ante contractum cum fiſco celebratum, tacitæ fiſcali hypothecæ non ſubijciuntur. l. ſi debitor. C. de priuil. fiſ. l. 1. cu materia. C. de iure fiſ.

3 Intellige mō exierint debitoris dominium, cęterum ſi debitor ſimpliciter vendidiſſet aut donaſſet rē citra traditionē poſſeſsio-

poſſeſsionis veræ, vel fictæ, fiſcus poſtea cum eo contrahens in ea re hypothecam ſibi acquireret ac idcirco iure pignoris priuato illi potior eſſet: dicta lege 1. cum glo. in verbo perfectam, C. de iure fiſc. libro 10.

Quinimmo idem eſſet in priuato ſecundò loco contrahente, ſub obligatione, & hypotheca bonorum, vel habente ex legis beneficio tacitam hypothecam caſus eſt in l.fi.§.Lucius.ff.de donatio.notant vtrobique Bar. & communiter Doctores Alex.ad Bar.in l.ſi quis argentum §.1.C.de dona.Dec.conſi.239.col.4. notatur in l.quoties.C.de rei vend.

4 Ampliatur concluſio ad omnia bona debitoris fiſcalis mobilia immobilia iura, & actiones. Item & ad mercimonialia extantia tamen tempore quo fiſcus agit, & occupat debitoris bona, nam alienata non reuocat, ne commercia impediantur, vel quia in iſtis vna res loco alterius ſubrogatur. ſicuti pulchrè poſt Iaco. de Are.docuit Bal.in l.vbi.adhuc.nu. 7. C. dè iure dot.

5 Ampliatur etiam ad pecuniam, vt ea in generali bonorum hypotheca includatur.l.cum tabernam.§.fi.ff.de pignor.l. idemq;.§.fi ff.qui pot.in pign. hab. Alex. in l.ſi conſtante in 3.q.3.q.princ.ff.ſolut. mat.Neguſant.in tract.pig.in 1.memb.2. par.nume. 11.

6 Quamobrem mirum videri non debet: quòd fiſcus per hypothecariam vendicet pecuniam extantem ſolutam per debitorem ſuum priuato poſteriori creditori, ad tex.in l.deferre.§.fi.cum ll.ſeq. ff.de iure fiſ.licet ſpeciale ſit, vt ea cõſumpta fiſcus eam condicat ab illo priuato ſicuti eſt caſus ibi, & notatur per glo. & Doc.in l.1.C.de cond. ex lege.

7 Quid autem iuris ſit in priuatis creditoribus gl. in dictis iuribus idem volunt in priuilegiatis tamen veluti pro dote, pro tutela, & ſimilibus per text. in l. 3. ff. quod cum eo.& in l.ex facto. §.primo. ff. de pecul.

Quibus ſanè caſibus reuocata pecunia reintegrantur creditori primæ actiones: cum ſuis hypothecis, & fideiuſsionib.d.l. deferre.§.fi.cum legib.ſequen.

8 Verum in hac materia ſubſiſtendum eſt: & recurrendum ad doctrinam Bar.in l.pupillus.ff.quæ in frau. credi. vbi plene ſcribit, an creditor anterior poſsit reuocare pecuniam, vel aliam rem poſteriori creditori in ſolutum datam, & refert diſtinctionem Iaco. de Are. quibus conſonat diſtinctio Io.And.in addi.ad Spe. in titu.de oblig.& ſolut.in rub.in ver.nunc videamus: quod aut res fuit data: & ſi extat poſsit vendicari per hypothecariam. l. ſi fundus.§.in vendicatione.ff.de pign. aut non extat, & ſiquidem dolo deſiit poſſidere, conueniri poterit, ac ſi poſsideret. l.is qui dolo.ff.de rei vend.aut ſine dolo, vt quia res ſit conſumpta, vel perempta, & conueniri non poterit, niſi in ſubſidiũ in eo, quod ſibi remanſiſſet vltra ſuũ creditum ad tex.in l.1.ff. de diſtr. pign. nam ad pretium, inde reddactum non teneretur, niſi creditor ſecundus eſſet ex cauſa lucratiua, ſicuti cenſuit Bartol. poſt gl. in d.l.prima, ſequuntur Fulgoſ. & Salycet.poſt Bal.gloſ.Barto.& Bald.in l. mater.C.de rei vendi. & eſt communis opinio Alexand.& Iaſ.in l. ſi eum ſeruum.ff. ſi cer.pet. Pau. Caſtr.conſi.62.in primo. Alexand.conſi.108.colum.vlti.in quinto, quod locum habet etiam in creditore priuilegiato, puta pro dote anteriori ſicuti ex communi tradidit Hierony. Gabriel.conſi.37.contra Neguſant.in tract. pignorum, in quarto membro 2. parte, nume.58.

Aut verò ſecundo creditori non fuit ſoluta res, ſed quantitas: & tunc quia genus perire non poteſt, l. in ratione. ff. ad leg.Falc. Poterit prior creditor aduocare cõditione ex lege l.fi.§.ſin vero creditores.C.de iure delib.& hanc doctrinam probarunt Ang.Sali.& Pau.in d.l.pecuniam.Cuman.in d. l. pupillus qui tamen pecunia cõſumpta ab ea receſsit, & idem Ioan. Faber in §. item ſi quis in fraudem nu.23.inſti.de action. Hanc etiam contra

tra priuilegiatos creditores pecunia con ſumpta habuit Fulgoſ.in d. l. pecuniam: & in d.l.ex facto.ff.de pecul.

In hoc perdificili puncto, licet pro priuato creditore hypothecario anteriori videatur extare communis Doctorum ſententia, ſicuti ex relatis conſtat, & in caſu de facto fuerit pro eo reſponſum ꝑ plures celeberrimos Iureconſultos, attamen iudicia manarunt pro ſecundo creditore cui bona fide ſolutum fuit ſiue pecunia extet ſiue non, ne aliàs confundantur & conturbentur commercia, ſic Afflict.deciſ.190.pulchrum fuit, vbi refert ita fuiſſe deciſum in ſacro conſilio cum auctoritate Regia, ſecutus eſt Gramat.q. 1.Pariſ.conſ.69.in 4.Capic.deciſio. 178. in cauſa Iuliani:facit quod ſupra dixi de mercimonialib.ex. Bald. in l. vbi adhuc nu.7.C.de iure dot.

At in creditoribus priuilegiatis communis ſententia per Doctores recipitur ſic Afflict.in dicta deciſione: nempe pro fiſco eſt caſus in d.l.deferre.§.fi. & ll. ſeq. & a fiſco ad dotem, & alias cauſas priuilegiatas arguunt glo.& Doctores. Et ita deciſum fuiſſe in Granatenſi prætorio retulit Didac.in pract.cap.29 Et de iure ita eſſet concludendum pro qua parte, reperio conſultum per Bald.conſil. 360. concluſio in 1.Mihi autem vt verum fatear, maximum negotium facit deciſio illa Bal.de mercimonialib.ſæpius allegata:tex.autem in l.fi.§. ſin vero creditores. C.de iure delib.& in l.ex facto. ff. de pecul. ſuas habent particulares rationes.

Quare fiſci ſpeciale priuilegium erit: intellige ſiue ſecundus ſit creditor ex cau ſa lucratiua ſiue ex cauſa oneroſa: quia iura illa indiſtincte loquuntur.& ſic communiter intelliguntur, vt ex multis retulit Didac. dicto capitu. 29. vbi plures refert.

Contra vero, quod iura illa non habeant locum in ſecundo creditore ex cauſa oneroſa tenuit Ioan.Fab in d.§ itẽ ſi quis in fraudem.ſecutus eſt Gram. d.q. 1.nume.67.& poſt eos D.Cæphal. conſi. 86. vbi conſuluit pro creditore ex cauſa oneroſa.

Intellige, cum principalis debitor nõ eſt ſoluendo. nempe in ſubſidium agitur contra ſecundum creditorem cui fuit ſolutum:ſic ſentit tex.in d.l. pecuniam Bar. in l.ſi non expedierit.ff.de bon.auth.iud. poſſid.Alexan. d.conſi 108. colum. vlti. in 5. Cæphal. dicto conſilio 86. numero 13.& 14.

9 Limitatur principalis concluſio pluribus modis. Primo in pupillo contrahente cum fiſco: nam bona pupilli fiſco non obligabuntur, niſi quatenus a fiſco in pupillum perueniſſet, vt quia fiſcus vendidiſſet pupillo, vt eſt caſus in l.2.iuncta gl.ff.de reb.eorum.per quam ita concludit Iaſ.in repet. l. ſi conſtante nu. 67. ff. ſolu. matr. & ſecutus eſt Neguſant. de pign.in 4.memb.2.par.nu.113.Quorum opinio vera eſt.

10 Quia fiſcus contra pupillum contrahentem non vtitur iure priuilegiato:immo beneficium ætatis prodeſt minorib. 25.annis in contractibus fiſcalibus. vt eſt caſus in l.in fraudem.§.fin.ff. eod. & in l. 1.& 2.C.ſi aduerſ.fiſ.& in l.ex cauſa.§.pe. ff.de minorib. & in l. Imperatores. ff. de public.

11 Quare fiſcus ſatis priuilegiatus eſt, ſi in re ſua hypothecam habeat quam tamen priuatus cum pupillo contrahens non haberet, vt eſt caſus in l.2.ff.de rebus eorum, de cuius intellectu quo ad priuati cauſam pleniſſime ſcribunt Curt. iun. conſi.146.& 147. Tiraquel. de retract. conuent ad finem tituli, nu. 13. Borgnin. Caualc.in tract.de tutore nu.246. Arius Pinel.in repe.l.1.in 3.par.prin.nu.52. C. de bon.mater.

12 Secundo limita in pœnis fiſcalibus: quod intellige vt ſcilicet ante condemnationem fiſcus non habeat bona condẽnati hypothecata, poſt vero condemnationem ſic. quia in iudicijs quaſi contrahitur l.3 §.idem ſcribit.ff.de pecul. item ante ſententiam fiſcus non eſt creditor, poſt ſic l.eius qui.ff.eo.l.ſi qua pœna.ff.de

verb.

verb.ſig.Bal.in l.aduerſus nu.4.C. de furtis,& in l.alia.C.de indign. Non tamen iſta hypotheca ſic contracta prȩiudicat creditoribus anterioribus l. in ſumma. ff. de iure fiſ l. 1. C. pen. fiſcal.cred.præ.lib. 10. Et eſt communis Theorica de qua per Bar.in l.aufertur.§. fiſcus. ff. eod.per Alex.& Iaſ in l.reſcriptum:in prin.ff. de pact.Et per Neguſan.d.4.membro num. 115.Boſ.de pub.bon.num.81.Ideo fideiuſsor pro reo de eo præſentando ſub certa pȩna ſi aufugerit;condemnatus ad pœnæ ſolutionem propter fugam ipſius rei prȩfertur in illius bonis fiſco ſi contingat illius bona infiſcari aut pœna aliqua affici ſic Franc.Bec.conſ.57. per totum.

13 Nil mirum autem ſi pro pœnis fiſcus non habet priuilegium:nam & aliàs hypotheca conuentionalis priuilegiata pro ſorte non ſe extendit ad pœnam in contractu adiectam,Pau.Caſt.in l.ideo.ff.de compenſat. & pignus obligatum pro ſorte non poteſt retineri pro pœna odio pȩnarum.Bald.in l.pignorib. C. de vſur. & horum dicta refert, & probat Neguſant. de pignor.in 1. membro 5. partis princ. numero 41.

14 Tertio limita quando fiſcus ſuccedit priuato creditori. l. fiſcus qui in priuati. ff.eo.gl.& Bar.in l.aufertur.§.fiſcus.declarando,vt ibi per Bar.

15 Secundum priuilegium eſt: quia licet alias priuatus habens anteriorem generalem hypothecam præferatur poſteriori creditori, etiam in poſtea quæſitis per debitorem.l.ſi ignorante.C.de remiſ. pigno.l.fi.in prin.ff.qui potior.l.licet.C.eo. & l.hac edictali.§.omnibus. C.de ſecun. nupt.Neguſant.in 2.membro 5.par.principal.nu.5.& latius.nu.39.Ripa in l. priuilegia.nu.16.ff.de priuil. cred. attamen in fiſco ſpeciale eſt, vt in quæſitis poſt ſuum contractum præferatur creditori anteriori,quamuis generalem,& expreſſam hypothecam habenti,caſus eſt in l. ſi is qui.ff.de iure fiſc.vbi Bar.& alij.

16 In quæſitis autem ante, creditor priuatus hypothecarius anterior pfertur, ſiue nitatur expreſſa ſiue tacita hypotheca,l.ſi pignus,& l. Titius in prin. & §. fi. ff. qui potior.& l.ſi fundum.C. eod. l. vnica. C. rem alien.ger.Bar.poſt Dy.in d.l.ſi is qui. Neguſant.dicto loco.num.42. Socin. & Moder.in l.1.ff.ſolu.matrimo. vbi ſic cōcludunt in tacita hypotheca, & eſt communis opinio.Didac.var.reſol. in primo libro,c.16.ſub nume.2. Capic.deciſ.129. quamuis contra ſenſerit glo. in d. l. ſi pignus.quam obiter ſequitur Ripa in l.priuilegia.num.46.ff. de priuileg. cred.poſt Bal.in l.fi.nu.5.C.qui pot.in pign & male, quia contra fiſcum eſt caſus in dicta l. vnica. licet hypotheca dotalis tacita præferatur anteriori priuati tacitæ.d. l.fi. C.qui potior.

17 Ampliatur diſpoſitio d l.ſi is qui: etiã ad cauſam dotis Bal.poſt Iaco.Butr.in d. l.fi.nu.6.C.qui pot.in pignor.quia dos,& fiſcus paribus paſsibus ambulant, vel etiã dos potior eſt fiſco, vt proximè dixi: & idem conſuluit Bal.conſ.189.D.Lanfrancus in 3.ſequuntur Soc.in l.1.colum.1.& communiter Modern. ff. ſolu.matrimon. Ripa in l.priuilegia.num.31. ff. de priuil. credito. vbi ampliat ad eccleſiam, & alias cauſas priuilegiatas ad no. per gloſ. & Canon.in capitu. ex literis extra de pignor.

18 Limitatur deciſio illius legis, quando priuatus anterior eſset priuilegiatus, puta pro tutela, nam hic nedũ in ante, ſed & in poſt quȩſitis fiſco prȩfereretur, vt eſt caſus in l.fi.in princ.ff.qui potior. quẽ ſic intellexit Bar.ibi,& in d.l.ſi is qui,cui ſubſcripſit Ange. & ſequuntur Doctores Neguſant.loco prȩalleg.Idem erit in dote anteriori fiſco in tempore, quia par eſt, vel ſuperior fiſco in priuilegiis. Soc. d.l.1.nu.11.Contra vero in poſt quȩſitis tenuerunt Fulg in d.l.fi. Saly.in l.licet.C. qui potiores.

19 Sed dubium eſt, cui incumbat onus probandi de acquiſitione bonorum ante, vel poſt,Bar.in d.l.ſi is qui concludit probationem incumbere actori, ſiue fiſcus agat contra priuatum poſseſsorem, ſiue pri-

priuatus contra fiſcum, quia aſſerenti incumbit onus probandi fundamẽtum ſuæ intẽtioris. l. ei qui dicit. ff. de probatio. Et quia qui fundat ſe in tempore illud probare debet. l. matrem. C de probat. notatur in l. non ſolum. §. ſed vt probari: per Bar. & Doctor. ff. de oper. noui nunc. & in l. eum actum. §. fin. ff. de neg. geſt. habetur in clem. fin. per glo. & Doct de reſcri. & diſtinctio Bart. videtur vera, & communis, quam probauit Neguſant. loco præcitato ſub num. 43. quia etiam quod cauſa ſit fauorabilis adhuc procedit regula præmiſſa, vt clare probat tex. in d. l. matrem. qui loquitur in cauſa libertatis, quæ ęque, vel magis fauorabilis eſt, quã fiſci cauſa, l. inter pares. ff. de re iudic. l. libertas. ff. de reg. iur.

20 Item quia aliàs duo priuilegia ſpecialia concurrerent pro fiſco contra priuatum. primum ex d. l. ſi is qui: ſecundum, quòd fiſcus actor releuaretur ab onere probandi contra regulam, ei qui dicit, & reus poſſeſſor grauaretur contra regulam, l. qui accuſare, C. de eden. ſpecialia autem non debent eodem tempore, & caſu multiplicari. l. 1. C. de dot. promiſ. Bal. ĩ l. ſi nõ lex ęlia ſentia. ff. de hæredib. inſtitu. Bar. in l. cum propter. ff. de legat. præſtan.

Contra tamen pro fiſco etiam agente tenuerunt Bald. Nouell. de dotibus parte nona in primo priuilegio: Vincent. Mercul. in l. 1. columna tertia. ff. ſoluto matrimonio, moti per tex. in d. l. ſi is qui, vbi quamuis conſtet de anterioritate priuati fiſcus tamen in poſt quæſitis eidem præfertur, igitur, & in dubio. Quę ſanè argumentatio nihil concludit: quia cum conſtet de poſt quæſitis apparet fiſci cauſam præueniſſe illorum acquiſitionem, vnde vnum tantum concurrit ſpeciale.

Ex his infero, quod ſi eodem tempore fiſcus, & priuatus creditor concurrerent aduerſus priuatum debitorem in dubio fiſci cauſa potior eſſet ad tex. in l. prima, C. de iure fiſc. libro decimo, & ſtatim dicetur.

21 Tertium fiſci priuilegium eſt, q; in concurſu duarum cauſarum fiſci, & priuati, cauſa fiſci potior eſt, ideoque ſi proponantur duo inſtrumenta eodem die, de eadem & ſuper eadem re confecta, alterum cum fiſco, alterum cum priuato: fiſci inſtrumentum præſumitur anterius, & poteſt fiſcus iure pignoris bona a poſſeſſore vendicare, niſi is doceat temporis anterioritatem caſus eſt in d. l. 1. C. de iu. fiſ. ſecundum intellectum Bar. ibi & in l. & quæ nondum. §. quod dicitur. ff. de pignor. Bal. in l. ſi debitor. C. de priuile. fiſc. Rom. ſing. 158. Socin. Ripa & commun. Moder. in l. 1. ff. ſol. mat. Didac. loco prę alleg. ſub nu. 2.

22 Licet ſecus ſit inter duos priuatos creditores l. ſi fundus. §. ſi duo. ff. de pign. l. de reb. C. de don. ante nup. Bal. Sali. & Paul. in d. l. matrem. Neguſant. iam dicto loco nu. 43. & 44.

Immo cõtra priuatum creditorem prçſumitur ſiue agat ſiue poſsideat, ſi contendat cum alio priuatò prætendente nõ hypothecam ſed dominium ex vi ſui inſtrumenti emptionis, vt per plures rationes voluerunt Bal. & Saly. in d. l. matrem Neguſant. in dicto loco.

Redeundo autem ad cauſam fiſci. pro iſta concluſione: vltra tex. in d. l. 1. allegatur tex. in d. l. ſi is qui: vbi in poſt quæſitis fiſco datur præuentio in cauſa pignoris quamuis priuatus ſit anterior in tempore: fortius igitur fiſcus præferendus eſt cũ de anterioritate temporis quæritur.

Tertio adducitur ratio; nam dos, & fiſcus paribus paſsibus ambulant l. 2. C. de priuil. At dotis inſtrumentum in concurſu cum priuato fauore dotis præſumitur anterius. l. 1. ff. ſol. mat. & ibi notatur l. in ambiguis. ff de iure dot. & de reg. iu. igitur, & fiſci inſtrumentum.

Contrarium, poſt Dy. tenuit Bart. in l. non puto ff. de iure fiſ. per illum tex. ſecutus eſt Alex. in d. l. 1. nu. 2 Matheſi nu. 72. Nota. Iaſ. conſi. 99. col. vlt. in 1. Alciat. regul. 3 præſump. 41. adducunt text. pro caſu in dicta l. non puto, non puto delinquere

quere eum (inquit text. ille) qui in dubijs quæſtionibus facile contra fiſcum iudicauerit.

Horum opinio fundata per illum tex. mihi nunquam placuit, quia ſequeretur, quod fiſcus eſſet peioris conditionis quã priuatus: nam duo priuati creditores æquales in tempore cum de anterioritate non conſtat concurrunt ſimul in iure hypothecæ nec vnus alium excludit niſi ratione præoccupationis l. ſi debitor l. ſi fundus. §. ſi duo. ff. de pignor. & tamen inſpecta deciſione illius tex. non delinqueret iudex qui in paritate temporis iudicaret contra fiſcum: fiſco enim ius commune nunquam aufertur. dixi in prin. huius tertiæ partis prin. nu. 23.

23 Quamobrem omiſsis varijs interpretationibus traditis ad tex. in d. l. non puto ibi, & in l. 1. ff. ſol. mat. placuit mihi text. illum optime poſſe intelligi, & declarari per tex in l. admonendi. ff. de iureiur. ibi, ſolent enim ſępe iudices in dubijs cauſis: appellat enim Iureconſult. ibi dubias cauſas in quibus non habeatur plena probatio, vnde eodem modo erit intelligendus tex. in d. l. non puto, de dubijs quæſtionibus. ſ. reſpectu probationum, vt q̃a non ſint certæ, vel quia cauſa ſit coniecturalis, adeo, quod non conſtet de iure, & cauſa fiſci, & ad hoc optime conducit text. in l. abſentem. ff. de pœnis: quatenus determinat ex præſumptionibus neminẽ eſſe damnandum: attamen compertum eſt præſumptiones dubiam cauſam efficere gloſ. in l. vnica. §. accedit. C. de rei vxor. act. Bar. in d. l. admonendi col. 4. in fine: Dubia etiam quæſtio poteſt accipi quando verba eſſent ambigua, & fiſcus vellet ea trahere ad intellectum ſibi proficuum: reus autem ad alium ſenſum: nam reo ad illius intentionem fauendum eſſet iuxta tex. cum materia, in l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iudic. in l. in ambiguis orationibus. ff. de reg. iur. in l. veteribus. ff. de pactis. diſtinguendo vt in dictis iuribus. Ad hæc, adde communem illam deciſionem ſupra per me relatam in tit. de bannit. reſtitut. nu. 8. 9. 10.

Rurſus dubiam cauſam accipio cum iuris quæſtio ambigua eſt, l. in ambiguo. ff. de rebus dub. Ideoque in interpretatione caſus dubij declarando vt ſupra, p̃cedit illius legis deciſio, & optime ſeruit, quod in hoc propoſito Bart. tradidit in l. ſi inter virum. ff. de reb. dubijs, vbi q͂d in interpretatione caſus dubij melior eſt conditio poſsidentis.

Cæterum cum conſtat in facto de iure vtriuſque fiſci, & priuati per inſtrumẽta eo die confecta, cauſa quidem fiſci nõ eſt dubia, ſed par ad cauſam priuati, & in pari cauſa melior eſt fiſci conditio: quia eſt magis fauorabilis l. inter pares. ff. de re iud. c. ſi. ext. eo. multum enim diſtat inter cauſam parem & inter cauſam dubiam, vt ex prædictis conſtat.

24 Retenta opinione pro fiſco, Amplia etiam ſi priuatus poſsideret: pro vt voluit Bar in d. l. 1. per illum tex. & in d. §. quod dicitur, licet ſecus eſſet in duobus priuatis, nam præueniens in poſſeſsione præferetur, d. l. ſi debitor, d. l. ſi fundus. §. ſi duo. ff. de pigno. & idem eſſet ſi vnus ex priuatis eſſet emptor, vel donatarius, & poſsideret l. de rebus vbi Bal. & Doct. C. de dona. ante nup. Bar. in d. §. quod dicitur. & dixi ſupra nu. 22. & ita in fiſco, & dote, quod pro eis præſumatur contra priuatum poſſeſſorem concludunt Soc. Ripa, & Moder. in d. l. 1 ff. ſolu. matr. Soc. conſi. 67. in 3. Didac. lib. 1. var. reſol. c. 16. nu. 7 ad finem.

25 Sed contra pro poſſeſsore ex tribus, arguit Iaſ. in d. l. 1. Primo de textu in c. ſi a ſede, de præb. in 6. vbi poſseſsio efficit, vt habens collationem ab ordinario præferatur habenti collationem a Papa eadem die qui tamen aliàs remoto vinculo poſseſsionis ſibi prælatus fuiſset. Sc͂do quia commodum poſseſsionis operat̃, vt in aduerſarium reijciat onus probationis, § commodum inſti. de interd. l. fin. C. de rei vendic. Tertio quia in pari cã melior eſt conditio poſseſsoris. c. in pari. de regu. iur. in 6. l. ſi ſeruum. §. ſequitur. ff. de verb.

verb.obl.prȩclare Bar.in l.1.§.non autē. ff.de bon.poſ.ſec.tab. vbi inquit exhibitis duobus teſtamentis ad fauorem duorum eadem die confectis, prȩſumi pro poſſeſsore,ſecus ſi neuter concurrentium poſsideat,& ſequuntur communiter Doctores,idem Iaſ.in l.fi.col.pe.C.de ȩdict. diu. Adria.

26 Vbi tamen inquit,data paritate prȩualere teſtamentum pro pia cauſa ex Rom. in Authen.ſimiliter,C.ad leg. Falcid. in 13.ſpeciali piȩ cauſȩ,vbi in pari concurſu determinat præualere inſtrumentum pro pia cauſa aduerſus priuatum arguendo a dote,a fiſco,ad cauſam piam.

27 Quarto vltra Iaſ.facit:quia quando in iudicio exhibentur duȩ ſcripturȩ paris fidei prȩualet ſcriptura pro reo. Bald. in l.de rebus. C. de donatio. ante nupt. Alexand.conſi.19.admodum in princip. volum. 2.

Quinto quia fiſcus in dubio vtitur iure priuati,vt latius dixi in princip.huius tertiȩ par.prin.priuatus autem agens cōtra poſseſsorem tenetur probare de anterioritate,d.l.de rebus,& ibi no.l.ſi fundus §.ſi duo.ff.de pign.Sexto probari videtur per caſum.l.matrem. C. de probat. vbi poſseſsio onus transfert in agentem pro libertate.

Et hanc cum Iaſ.tenuit d.Tiraquel.de iure primigen. quȩſtio. 17. numero 11. & num. 25.

28 Verumtamen a communi non eſt recedendum fauore fiſci, dotis, & cauſȩ piȩ,hȩc enim,ſpecialia quȩdam,nec ſine ratione, merentur contra iuris communis regulas,& concluſio communis optime probatur ex d.l.1.C.de iure fiſc. item quia, & aliàs,licet in dubio ſit pronunciandum pro reo l. fauorabiliores. ff. de reg.iur.fallit cum actor eſt fiſcus,dos,aut cauſa pia,c.fina. extra de re iudic. l. inter pares. ff. eodem, proinde poſseſsionem non releuare priuatum in caſu quando pia cauſa concurrit cum teſtamento eadem die ad eius fauorem confecto determinauit Dec.in dicta l. fina. colum. vlti. C.de edict. diui Adria.

29 Et ad tex.in d.c.ſi a ſede, omiſsis ſolutionibus aliorum:dico, quod in materia noſtra prȩſumptio contra poſseſsorem inducitur,& cedit ad commodum perſonȩ,vel cauſȩ fauorabilis. Cuius commodum durat poſito, quòd res ſit pœnes alium: At in caſu cap. ſi a ſede: prȩſumptio anterioritatis cauſatur fauore concedentis,non autem fauore recipientis, iō ceſsat prȩſumptio cum tertius poſsidet, ad hoc vt Princeps concedens minus lȩdat tertium poſseſsorem. prout regulariter eſt de intentione Principis, l. 2. §. ſi quid. ff. ne quid in loco publico. l. nec auus. ff. de emancip. lib. & eſt notabilis reſolutio.

Nec contra communem obſtat,quòd ſic concurrerent duo ſpecialia. Primum quòd prȩſumatur anterioritas temporis pro fiſco. Secundum quòd poſseſsor teneatur probare: nam dico vnum tantum concurrere: quia prȩſuppoſita anterioritate in tempore pignoris ex tunc fiſci intentio eſt fundata ſecundum regulam: ꝗ prior in tempore eſt potior in iure in cauſa pignoris. l. ſi prior.§.fina. ff.qui pot. in pignore hab.

Alia verò non obſtant:quia regulȩ illȩ procedunt inter priuatos parem cauſam habentes.

30 Non ob.tex.in d.l.matrem. nam intentio Palinȩ actricis erat multum incerta, & vaga: quia exhibebat inſtrumentum manumiſsionis maternȩ ſub certa die,nō tamen docebat de die ſuȩ natiuitatis, vnde ſi eodem die appareret matrem manumiſsam, & filiam natam fauore liberorum prȩſumeretur inſtrumentum manumiſsionis prȩceſsiſse, quamuis ipſa ageret,& proclamaret ad libertatem per ſupradicta.

31 Ampliatur ſecundo communis conclu.ſiue priuatus contendat de lucro,ſiue de damno, ita etiam ſenſit gloſ. in verbo perfectam in d.l. 1. & eſt de mente communiter ſcribentium in d.l.1.ff. ſol.matr. ſenſit Barto.in l. & quȩ nondum. §.quod dici-

dicitur.ff.de pignor.firmauit Bal. nouell. in tract.dot.in 9.par.priui.1.poſt Ang.in l.matrem. C.de probat.Bald.in l.ſi debitor.C.de priuil.fiſ.cum alijs quos refert, & ſequitur Didac.var.reſol.lib.1.cap.16. nume. 2.

Contrarium vero tenuit Sal. in d. l. ſi debitor. quem ſecutus eſt Claud. Aq. in d.l.1.ff.ſol.mat.& videtur de mente Bar. in dicta lege prima, prope finem. C. de iure fiſc. mouentur quia text. in dicta l. prima prope finem. C. de iure fiſc. loquitur in priuato prætendente cauſam lucratiuam, ſcilicet ex titulo donationis in quo magis præſumitur fraus, quã in prætendente cauſam oneroſam, ad hoc text. in l.1.§.ſi quis in fraudem,& § ſi quis mutuam.ff.ſi quid in frau.patr. Sed iſta reſolutio ad illum text. non omnino euacuat difficultatem, nam cum inter priuatos agitur, etiam, quod poſſeſſor prætendat cauſam lucratiuam adhuc potior eſt illius conditio.d.l.de rebus.C.de don.ante nupt. Quare indiſtinctè concludo,fiſci cauſam potiorem eſſe, ſiue priuatus cauſam lucratiuam, ſiue oneroſam in re ipſa agat: puto tamen diſtinctionẽ illã poſſe optimè conſiderari ex parte fiſci,an ſcilicet prætendat cauſam oneroſam,& eo caſu priuilegio locus ſit,an verò lucratiuã, & tunc minime, cum non ſit eadem, & par ratio lucri,& damni,l.fi.ad finem. C. de codicil. Et in his terminis procedere tex.in l.non puto.ff. de iure fiſc. plerique arbitrati fuere,vt per Moder.in l.1.ff.ſol. matr.& per Bal Nouel.in 1.priuil.9.par. princ.& latius ſcripſi infra in 4. part. in tit.de ijs,quæ ſpectant ad ord.iudi. num. 44 & 45.

32 Limitatur modo principalis concluſio pluribus modis, primo quando cauſa fiſci concurreret cum cauſa dotis veluti: quia eadem die priuatus cum vxore, & cum fiſco contraxiſſet, nec de prioritate appareret.tunc enim in iſto ambiguo ꝓ dote eſſet reſpondendum. l. in ambiguis. ff.de iure dot.& in puncto tradunt Bald. in l.dotis.C.de iure dot. Iaſ.& communiter Docto.in l.1.ff.ſolu.matrimon. Ripa ibi num.10.Didac.loco præalleg. ſub nume. 8.

Adducunt rationem: quia duab. cauſis ſimul concurrentibus, ea eſt præferenda, quæ eſt magis priuilegiata, vt per Cyn.Barto.& Doct.in Auth. quas actiones.C.de ſac.ſan.eccleſ.& eſt tex. in l. verum §. fina. ff. de minorib.conſtat autem
33 cauſam dotis eſſe magis priuilegiatam, quam cauſam fiſci: quia fiſcus non præfertur creditoribus habentibus hypothec. anteriorem tacitam.l.vnica. C.rem alie. ger.not.Bar.in l ſi is qui col. 2.ff. eo. dixi ſupra nu.16.quibus tamen præfertur dotis cauſa,l.aſsiduis. C. qui pot.in pignor. Contrarium tamen determinat Salycet. in l. 2.C.de priuileg.fiſc.motus per illum tex.cum glo.quia cauſa dotis, & cauſa fiſci,paribus paſsibus ambulant:igitur vna alteri non erit præferenda in concurſu ad exemplum priuatorum,qui ſimul,ſi pares ſint,in iure pignoris admittuntur. l. ſi debitor.l.ſi fundus.§.ſi duo.ff.de pign. ratio iſta non concludit: quia regula illa, quod cauſa dotis,& fiſci a pari procedãt, non ſimpliciter,& abſolutè procedit, ſed in aliquibus, videlicet quòd ſicut fiſcus, ita dos,habeat priuilegium tacitæ hypothecæ,item quòd ſicut cauſa fiſci,ſi eſt anterior,præualet hypothecæ dotali, ita è contra: Quare putarem primam opinionem eſſe veriorem,& difficultatem iſtam diffiniendam eſſe ſecundum materiam, quæ habetur in Auth. quas actiones, & idem dicerem quando cum fiſco concurreret cauſa pia,eſt verum,quod Bal. Nouel.loco præalleg.per nonnullas rationes videtur adhærere huic ſecundæ opinioni pro fiſco. cui etiam adhæſit Vincent. Hercul.in d.l.1.nu.5.

34 Crederem tamen, quòd ſi fiſcus reperiretur in poſſeſsione,& detentione rerũ eius conditio eſſet potior, prout quando agitur inter duos priuatos, & ita decidit Sal.in d.l. 2. & bene iudicio meo, quia poſſeſsionis additamẽtum efficaciter ampliat iura fiſci.§.commodum.inſti.de interd.

terd.c.ſi a ſede.de prę b.in 6.not. Bar.in d. l ſi fundus,§.ſi duo.nec obſtare,cũ dotis eſſe potiorẽ,quia id verũ ẽ cæteris paribus.

35 Secundo limitatur, cum inſtrumentũ priuati appareret anterius etiam per horam,nam tunc fiſci ratio cederet,prout ẽt dotalis cauſa: quia in pignoribus ſtatim ius reale acquiritur, & in illis regula eſt, qui prior in tempore potior in iure l. ſi prior.§. fin.ff.qui pot.in pign.& in terminis, quod ratione horæ vnum inſtrumentum dicatur antiquius altero tradit gloſ. in l ſi ex pluribus §.fin.ff.de ſolut. tex.in l. ſi fundus.§.ſi duo.ff.de pignor. not. Bald. in l.Imperator.col.5.ff.de ſtat. hom. & c. 2.extra de confeſſ.Socin.in l. 1. in primis verbis.ff.ſolut.matrimo.Dec. conſil. 689. col.prima,Ioan.Andr. in c.ſi duobus, de reſcript.in 6.vbi ita tenet in collatione ordjnarij,vt ratione horæ prę feratur collationi Pontificis,& late ſcribit Fely.in ca. paſtoralis.ſub nu.5.extra de reſcrip. & voluit expreſſe Bal.ĩ d.l.de rebus.quinimmo ẽt prioritas in puncto videtur attẽdenda, vt per Dec.in d.c.paſtoralis.nu.7.& ſenſit Neguſant.d.loco.ſub nu.45.

36 Tertio limitatur quando alia ratione inſtrumentum priuati de iure prę ſumi deberet anterius. ad quod Doct. adducunt plura exempla,primum eſt,quando inſtrumentum priuati haberet diem certã obligatio autem dotis,vel fiſci non eſſet certificata de die, puta quia per teſtes probaretur,qui tamen de die non recordarẽtur, tunc enim pro inſtrumento priuati eſſet pronunciandum ſecundum Bal. in l.de rebus.C.de donat.& Sal.in l.ſi debitor.C.đ priuil fiſ.quos ſequuntur Soc.Ripa,& magis cõiter Modern.in d.l.1.ff. ſol.matrim. Fely.in d.c.paſtoralis,extra de reſc.n.6.& Io.de Plat.in l.1.C.de iure fiſ.lib.10.Neguſant. loco ſup.allegato.nu.46.

Mouẽtur iſti Doc.ꝗa dubia ꝓbatio illius priuilegiati nõ infringit ꝓbationẽ liquidã,& determinato mõ ſe habentẽ,vnde is vincere dẽt.ꝗ certius ꝓbat:adducũt etiã quia quando probatio aduerſarij eſt potentior priuilegium commune nil operatur. Bal.in c.fin.ext. de re iud. quem ad hoc Socin.refert in d.l.1.col.2.

Aduerte quia rationes iſtæ nõ omnino concludunt, nam põt eſſe, cauſam dotis ꝑceſsiſſe:& ideo in huiuſmodi ambiguitate pro dote vr̃ reſpondendum l.in ambiguis.ff.de iure dot.ad hoc tex. in d.l.1.C. de iure fiſ.item quia poſſet eſſe, ꝙ inſtrumentum priuati confectum fuiſſet in vltimis diebus anni, nõ tñ recedo a cõi ſenĩa per tex.qui in terminis videtur,in d.l.matrem.C.de probat.& in d.l. non puto.

37 Secundum exemplum Doctorum eſt, cum in vno inſtrumento eſſet appoſita hora diei in alio vero inſtrumento eſſet appoſitus dies,ſed non hora: nã primum dicta ratione certioris, & liquidioris ꝓbationis præſumendum eſſet anterius, & ꝗa cum inſtrumenta nõ concurrant in hora, idcirco non videntur concurrere in data, & ita per has rationes concludunt Socin.Iaſo. Ripa, & communiter Moder. in d.l.1.ff ſolut.matrimo. Dec.conſi.169. col.vlt. cum alijs adductis per Tiraq. de retr.municip.§.11.glo.1.nu.10.declarando tamen niſi ex tenore inſtrumenti appareret de vltima hora diei, nam vna prę ſumptio aliam ſecluderet.

Sed aduertendum eſt, quod appoſitio horæ neceſſario nõ infert ꝑcedẽtiã huius inſtrumenti, quia poteſt eſſe,quod inſtrumentum priuilegiatum præceſſerit,& idcirco adhuc videtur militare prę ſumptio legis pro illius anterioritate, & eo magis, ꝗa hora nõ ſolet, nec neceſſario apponi dẽt in inſtrumentis, vt habetur in c. inter dilectos, extra de fide inſtru. & in Authen. vt præpon.nom.Imper. Quibus rationibus contrarium tenuerunt Felyn.in d.cap. paſtoralis ſub nume.6. Socin. ipſe ſibi contrarius conſil. 67. eadem die in 3. Alciat.in d.l.1.ff.ſolu.matrimo.Dec.in d. cap.paſtoralis.num.8. & in l.in ambiguis ad finem.ff.de reg.iur.quando ſcilicet, is qui probat de die eſt in poſſeſsione, licet ſecus concludat, quando non eſt in poſſeſſione, & plures etiam tenuerunt contrarium, quos refert Tiraquell. dicto loco. nu.10.

num.10.ſequitur Alciat. reg.3.præſumpt. 43.num. 8. Mihi placet iſta ſecunda opinio fauore fiſci,& dotis: per d.l. primam, & per d.l.in ambiguis,etiam quod priuatus poſsideret per caſum eiuſdem l. 1.& indubitanter quando cauſæ ipſæ priuilegiatæ reperirentur in poſſeſsione, ꝑut dicebat Dec.& ideo eſto cautus, qui iura fiſcalia tueris, vt ſemper poſſeſsionem bonorum appræhendas.

38 Tertium exemplum eſt cum idem met notarius conſcripſiſſet vtrumque inſtrumentum , & ex ordine prothocollorum appareret inſtrumentum priuati præcedere, nam ex ordine ſcripturarũ reſultaret valida præſumptio anterioritatis , pro inſtrumento priuati , ita Bald. in d. l. de rebus. Et idem Bald. poſt Barto.in § quibus in prohe. Cod. cum alijs , vt per Ripam.& Moder.in d.l.1.ff.ſolut. matrimo. & tradit Felyn.ind.c. paſtoralis ſub nu.9. faciũt,quæ de ordine ſcripturæ cumulat Iaſo.in l.2. §.ſi prius. nume. 20.& 21.ff. de vulg.

39 Quartum exemplum eſt qñ ex natura inſtrumentorum vnum deberet eſſe anterius altero pone,reperitur,quod eadem die,pater emancipauit filium,& eadẽ die eidẽ donauit quædã prædia, nec apparet de præcedentia,fiſcus allegat nullitatẽ donationis vti factã a patre filio exiſtenti in pñte , & ideo pro debito paterno poſtea cõtracto vẽdicat prædia illa,ex aduerſo filius allegat donationem valuiſſe: qa factã ſibi emãcipato, & & adducit p̃ſumẽdũ eſſe emãcipationẽ præceſsiſſe ꝑ actus validitate , qa factũ præſumitur prius, qđ ad alterius validitatẽ fieri debet, ita concludunt poſt Cyn.Bal Ang.& Imol.in l.cum in teſtam.§ primo.ff.de hær.inſtit.vbi hoc volũt ẽt, quod ex ordine ſcripturę præcederet inſtrumentum donationis, & eſt cõmune dictum:quod approbat Alex.conſi. 71.col.3.in 3.& conſil.112.nu.2.in 5.Ripa Reſponſ 5.libro 3.latè Fely.in d. c.paſtoralis ſub nume. 7. vbi generaliter concludit, actum illum præſumi præceſsiſſe, qui eſt pręambulus ad alium , & ideo inſert , quòd ſi eadem die appareat de conceſsione in emphyteoſim, & de conceſsione ſuperioris,præſumitur ſuperioris licentiam præceſsiſſe : vt per Alexand. in dictis conſilijs. Et nota , quod dictum eſt ſupra etiam quòd ex ordine ſcripturæ aliter appareat, prout etiam aduertit Felyn. dicto loco num.decimo, vbi propterea limitat,quæ dicta ſunt in 3 exemplo. Adde etiam quod vbi vnum inſtrumentum concerneret habitum alterum vero priuationem : ſemper inſtrumentũ priuationis ꝑ ſui natura præſumeret poſterius, licet ſcripturæ ordo aliud deſignaret , vt per Fely. dicto loco: quia priuatio præſupponit habitum.l.decem.ff.de verbor. oblig.l.manumiſsiones. ff.de iuſtit.& iure , de qua materia ſcribit amplè Alciat.Regula 3.pręſumpt. 42. vbi etiam quid ſi non conſtet actus fuiſſe eodem die celebratos.

40 Quartum vtile fiſci priuilegium eſt , ꝙ conuentus per hypothecariam à creditore anteriore poteſt excipere contra actorem,vt excutiat prius res debitoris poſteriori tempore alienatas,ſic Affli.in c.1.in verbo , & bona committentium. nu.169. in tit.quæ ſint Regal.

41 Quintum priuilegium fiſci eſt:quod eo agente hipothecaria contra tertium poſſeſſorem bonorum debitoris ſui pręſumitur in fauorem fiſci,bona illa poſſeſſa fuiſſe per ſuum debitorem,tempore cõtractę obligationis fiſcalis , modo doceat bona illa fuiſſe in bonis debitoris, niſi ex diuerſo tertius ille poſſeſſor probet,bona cõtẽtioſa fuiſſe ſibi prius vẽdita, vel aliter alienata : ſic in fiſco concludunt cõiter Doctor.per.tex.in d.l.1.C.de iure fiſc.Bar.& Scriptores ibi Bald.in l.1.C. de hæred.vẽdi.& in l. ſi debitor. C. de priui fiſ. Paul. Caſt.in l.matrẽ.de probat..Barto.in d.l.& quæ nõdum.§.quod dicitur.ff. de pignor. Doctores in l.1.ff.ſolut mat.Bal. Nouell. de dotib.in 1.priuil.nonę partis,vbi tamẽ ſecus concludunt in priuato agente hypothecaria contra tertium poſſeſſorem , vt ſcilicet probare teneatur rem fuiſſe in bonis debitoris tempore cõtractæ obligatio

nis,vel poſtea,per caſum in d.§.quod dicitur,& in l.ante omnia. ff.de proba.

Amplia quod de fiſco dictum fuit ad cauſam dotis, vel aliter priuilegiatam. Bal.nouel.d.loco.

42 Sextum non leue fiſci priuilegium eſt, vt pro officio,& adminiſtratione primipilatus ſi fiſcus creditor ſit præferat̄ vxori in oĩbus mariti bonis ēt per eam in cām dotis traditis licet mulier eſset anterior in tp̄e,in bonis vero parafernalibus,quæ mulier talia eſse probaret, pręfereretur ipſa l.1.C.de priuil.fiſ.l.ſatis notum.C.in quib.cau.pign.tac.contr. l. vtilitas. C. de primipil.lib.12.& vtrobique not.

43 Primipilarios autem dixit Abb. in c. ex parte.col.vlti.extra de conſue. qui primi in hoſtes tela ferebant, ſequitur Ripa in l.priuilegia.nu.44.ff.de priuil. credit. Verum Didac.in pręalleg.loco ſub nu.7. primipilatus officium ex auctoritatibus ſcriptorum de Romanorũ geſtis deſcripſit,Centurionis officium,qui Aquilę vexillo in legione pręerat quiquè quadringentos primipilarios milites ducebat Bal.vero & Ang.d.l.ſatis notum, aſserũt primipilatus officiũ gerere, qui pecunias Principi debitas colligit, quem nos Camerarium appellamus:Et explicite Ang. in d.l.1.& idem Ang.in l.aſsiduis.C.qui pot.in pign. & vtrobique dicit fiſcũ creditorem ex tali cauſa pręferendum eſse mulieri ēt creditrici anteriori ex cauſa ſuę dotis,ſequuntur Alex.in l.a diuo Pio §.in venditione.col.10.ff.de re iud.Martinus de Fiſco.q.214.Affl.in c.1.nu.26. in tit.de fratribus de nouo benef.inueſti. Franc.Parmenſ.in tract.de priuileg. fiſc. in 18.priuil. & pleniſsimè Capic. in deciſio. 129. vbi late concludit fiſcum pro huiuſmodi primipilatus credito,ſcilicet pro debito Camerariorum adminiſtrantium publicam pecuniam pręferri alijs creditoribus anterioribus poſt Dyn. in c.qui prior de reg.iur. in 6.& Ioan. Petrum de Ferrar.per eum adductos, quãuis contra Reginam pro creditore anteriori ex cauſa tutelæ: votatum fuiſse referat.Pau.verò Caſtr. in d.l.1. aſserit huiuſmodi officium non eſse in vſu.

44 Nunc autem in materia quęro: vtrum fiſcus non excuſso principali debitore poſsit agere contra tertium poſseſsorem bonorum debitoris pro credito ſuo conſequendo:conclude, ꝙ fiſcus in tacita hypotheca, non hoc gaudet priuilegio, vt eſt caſus in l.Moſchis.ff.de iu fiſc. & in l. 1.C.de conuen.fiſ.deb.lib.10.in expreſsa autem planum eſt quemlibet creditorem eo iure non diſcuſso principali perſequi poſse rem ſibi obligatam.l.perſecutione. C.de pign.quod per Auth. Hoc ſi debitor.iure nouiſsimo immutatum fuit.

45 Vnde quęritur,an fiſcus iure nouo inſpecto teneat̄,& ipſe prius excutere principalem debitorem,antequam perueniat aduerſus tertium poſseſsorem , & videt̄, quod ſic: quia fiſcus vtitur iure communi,niſi ſpãliter reperiatur priuilegiatus.

Item fiſcus non exequitur cõtra fideiuſſorem,niſi prius excuſso principali debitore,qui pręſens ſit,iuxta tex in Authen. pręſente.C.de fideiuſ.ſic gl.Bar. & alij in d.l.1.C.de conu.fiſc.deb. fortius igitur, & multominus contra tertium poſseſsorem qui eſt magis priuilegiatus.d.Auth. hoc ſi debitor. & ita in fiſco, vt iure cõi vtatur in materia diſcuſsionis tradidit Bald in l cum eorum,C.de ſent.Alex.ad Bar.in d.l.Moſchis.

46 Sed dubium eſt, an fiſcus pro ſuo credito diſcuſso principali, poſsit contra vnum ſolum poſseſsorem de rebus debitoris experiri pro toto credito,an vero ꝯ ſingulos poſseſsores bonorũ, pro rata: & vr̄ ꝯ ſingulos.p tex.in d.l.Moſchis. põderando literam illam ibi, & multos alios ex eiſdem bonis emiſse, & ibi oēm poſſeſsorem ꝯueniendum.qui ſanè textus in ſui litera vr̄ multum clarus:ad hoc etiã tex.in l.fi.C.de debitor.ciuit.lib.11.

47 Bar.verò ibi cõcludit quemlibet poſſeſsorem inſolidum conueniri poſse, exponendo,oēm,pro quolibet.per tex. in l. quandiu,& in l.creditoris arbitrio. ff. de diſtrac.pign.ſecuti ſunt prac.Pap. de for

ma

ma libelli,Reſpon.ad actionem hypothecar.nu.24.Corn.135.in 1. & Latius cõſi. 237.in 3.Iaſ.in §. item ſi quis in fraudẽ. nu.128.inſtit.de actionib.Fauenſ. de pignorib.in 1.membro 8.par.princ. nu 50. & fuit opinio Spe.in tit.de obli.& ſolut. §.1.nu.46.& poſt eos omnes ſubſequitur Didac.lib.3.var.reſol.c.7.nu.7.

Quorum tamen opinio non eſt ſine cõtrouerſia,nam contrarium placuit Dy.in d.l.Moſchis.per illum tex ſecutus eſt Faber in d.§.item ſi quis in fraudem.nu.26. & hanc ęquiorem dixit, & in regno ſeruari.Affl.in conſtit. Neapol.lib. 1. Rub. 17.nu.26.Bar. autem opinio in partibus noſtris ſeruatur, & in parlamentis Franciç eam quoque ſeruari aſseuerat Guido Papa q.432.& ſi in priuatis creditorib. pręualuit,a fortiori in fiſco,cui ius commune denegari nõ debet.l. quod placuit. ff.de iure fiſ.& ad tex.in d.l. Moſchis. reſpondet Barto.verba illa. ſ. omnem poſſeſsorem conueniendum, diſtributiue accipi.

48 Quia dictio vniuerſalis,omnis,ſingularis numeri,actum cuilibet inſolidum tribuit, Bart. ibi,& in l.hoc articulo. ff. de hęre.inſti.quem ſequuntur Imo.& Doc. ibi,non obſt.tex in l fin. C.de debitor.ciuit. nam ibi perſonali agebatur non hypothecaria,veluti explicant gl.& Bar.ibi Corn.d.conſi.237.in fi.

49 Planum autem eſt, fiſcum, & cauſam ab eo habentem pro credito tributorum & collectarũ realium dimiſso principali debitore agere poſse contra poſseſsores bonorum, vnde fiſci creditum profluit.l. poſseſsor.§.fi.ff.de cenſib. vbi gl. adnotauit.l.Imperatores.ff.de publi.l.prędijs.ff. de iu.fiſ.l.fi.C.ſine cenſu, Bar. in d.l.Moſchis,Are.conſi.104.& late Afflic. deciſ. 95. vbi concludit poſseſsorem fundi tributarij emphyteutici, & feudalis realis cõueniri poſse pro debito ẽt cauſato ante eius acquiſitionem,& late d. Cęph. cõſi.200.col.1 & nu.4.in 2 poteſt ẽt debitor principalis dimiſso poſseſsore excuti: Pau.Caſt.in d.l.Imperatores.

50 Et notandum eſt:quia ſi plura bona ſunt deſcripta in ęſtimo fiſcus, & eius exactor pro toto debito procedit, & procedere põt contra vnum tantũ corpus ex multis in ęſtimo deſcriptis,& ita apud nos ſeruatur.Et eſt ď iure.d l.cũ poſseſsor.& d l.fi.

51 Ille autem poſseſsor inſolidũ exactus ceſsis ſibi actionibus a fiſco, contra ſingulos poſseſsores bonorũ pro rata agit,non autem contra vnum tantum pro ſolido exequitur:caſus eſt in d l. cũ poſseſsor in prin. & ita practicatũ vidi aduerſus reu. Monachos Prataleę,nec mirum:quia fiſci priuilegia non facilè protenduntur in alias perſonas:dixi in titu.de his,ꝙ ſpect. ad ordin.Iudi.nu.37.& ſeq.

52 Sed vtrum plures debitores fiſci, ꝓ eadem re tributaria ipſius fiſci diuiſa ꝑ partes inter eos,teneant & inſolidũ conueniri poſsint:concluſiue teneo affirmat. ad tex.in l.communi diuid. iudiciũ in prin. ff.com.diui.& idem eſt in priuatis patronis directi dominij,licet enim,

53 Emphyteutę poſsint inter ſe fundum emphyteuticum abſq; domini conſenſu per regiones diuidere,ſicuti Bar.cenſuit in l.qui Romæ.§. duo fratres in 10.q. ff. de verbo.obl.cuius opinio eſt communis Dec.conſi.263.col.pe.& conſi. 326. col. vlt.& in conſi. 411.

Attamen ea diuiſio nõ pręiudicat domino.in exactione penſionis inſolidũ ſuper qualibet parte fundi, ſic in ſpecie Corn.conſi.24.nu.17.in 2.adducit Fede. de Sen.conſi.228.duo fratres.Et idẽ concludit Affl. deciſ. 153. venditur domus: vbi refert ita fuiſse votatum pro domino cum res fuit diuiſa eo inconſulto, ſentiens aliud eſse ſi de illius conſenſu diuiſio facta fuiſset.

54 Pro hoc etiam deciſio gl.in l.communi diuidundo iudicium.ff.com.diui.quatenus vult, ꝙ vno hęredum emphyteutę ceſsante ſoluere portionem ſuã tota res incidat in commiſsum: cuius opinio eſt communis Specul. in titu. de locato. §. nunc aliqua:uerſic.72.Bar.Angel.& Roman.in l.fraudatę.ff.de publican. Alexã.

& Soc.in l 4 §.Catho in 5.op.Bart.ff.de ver.ob.Iaſ.in l. 2.nu.61.C.de iu.emphyt.

Et ad ea quę ſcripſi ſupra in titulo de conductoribus,ſub nu.40 poteſt reſponderi, vt ea procedant cum plures res ſub diſtincta penſione conceduntur, puta x. Campi ſub penſione ſcutorum decem in ratione ſcuti vnius pro campo,in quibus terminis quilibet poſſeſſor pro rata conueniendus videtur per tex.in c.conſtitutus,de relig.domib.

55 Iux a præmiſſa quæro creditor antiquior ſeruato iuris ordine,fundum debitoris ſub haſta poſuit, qui quidem in publica licitatione cuidam tertio, vel etiā ipſi creditori deliberatus fuit: emptor p plures annos illum poſſedit,interim vero fundus fuit factus pciosior. Fiſcus poſterior creditor nunc agit per hypothecariam aduerſus illius fundi poſſeſſorem, excipit ille,conueniri non poſſe: ad text. cum materia, C.ſi antiq. creditor. per totum. fiſcus offert precium per illum exburſatum,& replicat de ſuo credito, ac de ſuis priuilegijs:dicens materiam illā ; C.ſi antiq.credi. & C. ſi de venditio. pignor.agatur:locum quidem habere inter priuatos Super hoc puncto conſultus Fulgoſ.in conſi.126.per totum:contra fiſcum reſpondit:Cogita tu caſu eueniēte.

56 Reſtat,vt dicamus an fiſcus in perſonalibus ſit priuilegiatus,gloſ.& Alber. in l. priuilegia.ff.de priuileg.credito.concludunt affirmatiuę per textum, in l. quod quis.ff.de priu leg.credito. & eſt rectior opinio licet aliud ſenſerit Ripa in d.l. priuilegia.nu.5.

DE DEBITORIBVS FIſcalibus. Titulus VII.

1 *Debitores fiſcales ſi non ſoluunt, quod debent ipſo iure ſunt in mora.*

2 *Fiſcus de iure ciuili exigit a debitoribus ſuis vſuras ſemiſſes.*

3 *Fiſcus ſuccedens in ius priuati creditoris ex tunc vtitur iuribus ſuis.*

4 *Fiſcus ſuccedens in ius priuati debitoris,an teneatur ad vſuras quibus tenebatur ille.*

5 *Debitores fiſcales executiue in ære,& in perſona aſtringi poſſunt, cum debitum eſt liquidum,alias ordo iudicialis requiritur.*

6 *Adminiſtrator ærarii publici, viſo libro rationum & repertus debitor abſque alia citatione condemnatur,& exigitur.*

7 *Debitor fiſcalis de conſuetudine in ære, & in perſona coercetur.*

8 *Fideiuſſor,qui pro debitore fiſcali ſoluit, pōt illum realiter,& perſonaliter excutere.*

9 *Fœmina etiam pro debito fiſcali carcerari nequit.*

10 *Hæres debitoris fiſcalis ex tunc ſubiicitur priuilegiis fiſci.*

11 *Filii debitoris fiſcalis ſi eius hæredes non ſint, non tenentur ad debita paterna.*

12 *Debitori fiſcali dantur dilationes ad comparandum pecunias.*

13 *Debitori fiſcali non poſſunt rectores terrarum prorogare tempora & inducias.*

14 *Debitores fiſcales ſupplicant inducias apud principem,& quis ordo ſit ſeruandus*

15 *Compenſatio an poſſit obiici per debitorem fiſcalem,& in quibus caſibus.*

16 *Compenſatio non poteſt obiici petenti decimā, & in pluribus aliis caſibus.*

17 *Debitor fiſcalis lucra ſibi delata repudiare nequit.*

18 *Debitor fiſcalis non poteſt executiue in perſonam exequi contra ſuos debitores.*

19 *Fiſcus non procedit executiue aduerſus perſonam debitoris ſui debitoris.*

20 *Debitor fiſcalis ſoluens non liberatur, ſi ſolutionis cautio non fuerit notata in Camera.*

21 *Debitor fiſcalis ante diem quandoque conuenitur,& exigitur.*

22 *Debitor fiſcalis non eſt tutus ob ſaluum conductum generalem,ſed ſpecialis requiritur. Saluus conductus generalis non excuſat debitorem fiſcalem.*

23 *Debitor fiſci carceratus ad inſtantiam priuati,poteſt per fiſcum arreſtari.*

24 *Debitores fiſcales manifeſte conuicti non appellant, vel appellando non ſuſpendunt.*

25 *Debitoris debitor, an excuti poſſit a creditore priuato.*

26 *Debitoris fiſcalis debitor in quibus a fiſco excuti poſſit.*

27 *Scriptura debitoris fiſcalis non probat ad commodum fiſci alium eſſe ſibi debitorem.*

28 *Debitor debitoris fiſcalis a fiſco coram iudicibus fiſcalibus conuenitur.*

Cura

29 *Curator datur bonis debitoris abſentis, vel defuncti ad inſtantiam creditoris, vt ſic exigi poſsit contra debitorem illius debitoris.*
30 *Pœnarum pœna non debentur.*
31 *Vſurarum vſuræ non debentur.*
32 *Acceſsio acceſsionis non debetur.*
33 *Lucrum de lucro non debetur.*
Vſuræ dotales non debentur pro augumento dotis.
Contra dotis vſuræ non debentur.
34 *Creditor fiſcalis debitoris ad quem res vel pecunia illius citra dolum, & fraudem peruenit non tenetur ad vſuras, vel pœnas.*
35 *Debitor fiſci non ex contractu, vel quaſi, ſed ex officio per ſe, vel per alium geſto, non tenetur ad vſuras, ſed in ſortem tantum.*
36 *Debitoris tributarii hæres repudians eius hæreditatem perdit collata in eum inter viuos.*
37 *Debitor fiſcalis an poſsit cedere bonis, & cedendo liberari.*
38 *Debitor fiſci an lucra ſibi delata remittere poſsit in fiſci præiudicium. Et quid in debitore priuati.*
39 *Legitimam & ſupplementum legitimæ non poteſt filius remittere in fraudem ſuorum creditorum.*
40 *Lucrum dotale maritus an remittere poſsit in præiudicium ſuorum creditorum.*
41 *Debitoris hæres lucra debitori defuncto delata, nec per illum agnita, in præiudicium creditorum defuncti remittere nequit.*

1 DEbitores fiſci, ex ſpeciali fiſci priuilegio abſque alia interpellatione, ſi non faciunt, qđ debent, ipſo iure ac ipſo facto in mora ſunt; gl. in l. cum quidam §. fiſcus. ff. de vſur. in verbo, inferunt. Bal. & Iaſ. in l. 1. C. de indig. Rom. in l. ſi ex legati. ff. de ver. oblig. Alex. in l. quod te col. 4. ff. ſi cer. pet. cum adductis per Rub. Alex. in rep. §. morte nu. 704. ff. de ope. no. nun. Nicol. Euerar. in loco: a minore ad fiſcum. niſi iuſta cauſa debitorem excuſauerit, vt quia preciū rei a fiſco emptæ non ſoluerit, quia vacua rei poſſeſsio ſibi tradita non fuerit ad tex. in l. libertatis. §. 1. ff. de vſur. vel alia iuſta occurrerit occaſio.

2 Sane fiſcus ſecundum iura ciuilia etiā citra interpellationem, vſuras ſemiſſes a debitoribus ſuis, qui tardius pecunias inferebant: exigebat l. cum quidam. § fiſcus. ff. de vſur. l. fi. C. de vſur. fiſcal. lib. 10.

3 Amplia etiam, quod fiſcus ſucceſsiſſet in ius priuati creditoris, qui vel non, vel minores exigebat, d. l. cum quidam. §. ſi debitores, & d. l. fin. Sed a quo tempore: tex. in d. §. ad literam inquit: poſtquam ad fiſcum tranſierunt, ſemiſſes cogendi ſunt præſtare, gl. vero, in d. l. fin. intelligit: poſtquam fiſcus illum retulit intra nomina ſuorum debitorum, ad quod adducit tex. in d. §. ſi debitores, & in l. fiſcus cum in priuati. ff. de iure fiſ. qui ſane tex. exprimit ſemiſſes deberi ex tēpore quo fiſcus illum in iudicio conuenit: & ita gloſ. & Franc. Accurſ. ibi. Quo vero ad hypothecas, & alia priuilegia perſonalia fiſcus ex tunc vtitur iure ſuo, cum nomen illius debitoris relatum eſt inter nomina debitorum fiſci. vt clare explicat ille tex.

4 Fiſcus veròècontra pro ſuis debitis, & contractibus vſuras non ſoluit, d. l. cū quidam. §. cum autem: niſi in priuati debitoris ſoluentis ius ſucceſsiſſet: nā ad vſuras tenebitur ad quas ille tenebatur. d. §. cum autem: & l. 2. C. de fiſcal. vſur. Et quidem pro tempore anteriori planum eſt fiſcum teneri, quia iam debitæ ſunt: ſed pro tempore futuro, an fiſcus teneatur, dubium eſt: nam videtur, fiſcum poſtquā ſucceſsit, vti debere priuilegio ſuo, d. l. fiſcus cum in priuati, & d. l. fin. optime facit tex. in l. ſi is qui. ff. de iure fiſ. Et quidē ſi non ex pacto debebantur, ſed ob morā ratio fiſci vr̄ validior. Verum hodiernis tpibus ceſſat huiuſmodi diſputatio, q̄a iure canonico oēs vſuræ ſublatæ ſunt, vt notum eſt; principes aūt debitorib. in ſolutione ceſſantibus pœnas indixerūt, de quorum materia infra dicetur.

5 Fiſcalis ſane debitor pro debito eius liquido executiue in ære, & in perſona executi poteſt, l. ſacrilegij § vlt. ff. ad leg. Iul. pecul. l. quoniam nonnulli. ff. de appel. l. vltima, ff. de leg. com. l. Paulo Calimaco. § fina. ff. de lega. tertio, & l. miſsi opina-

tores. C. de exactio.tribut. lib. 10.& eſt ſingulare priuilegium fiſci Bald. conſil. 90.in 5.

Si vero debitum non eſt liquidum requiritur ordo,& ſententia l. hi qui cum fiſco.C.de conu.fiſ.deb lib.10.Bal.in l.2. C.quan.fiſ.ſic etiam diſtinguit Lucas de Penna,in l.1.col.3.C.de cōductor. li.11.

6 Fallit in officiali qui adminiſtrauit introitus ærarij:nā reuiſores deputati ſuper computis,& rationibus viſo libro rationum abſq; alia citatione poſſunt illū condemnare,l.2. §. quod ſi de frumentaria.ff.de admi.rerum ad ciu.pert.& inde Bar.notat. Soc. in l.ſi quis arbitratu. ſub nu.30.ff.de ver.ob.Prępoſ. in c. dilecto, in 4.q.prin.& in c. cum ſit ext. de appel. Affl.in c.1.in tit.de nouo benefic.nu. 40.

7 Et ita conſuetudo obſeruat,quia contra debitores fiſcales pro eorum debito liquido proceditur ad capturam perſonæ,& ad tenutam bonorum.l. nemo carcerem. C. de exactor. tribut. lib.10. vbi Ang.no.Bal.in l.1.col.2.C.de hęr.vend. Maran.de ord.iud.in 4.par. diſ.9.nu.59.

8 Quod ſane priuilegium competit ēt fideiuſſori,qui pro debitore ſoluerit l. in fraudem.§.qui pro alio. ff.de iure fiſc. & ita ſeruatur apud nos.

9 Fallit in fœmina quæ etiam pro debito fiſcali detineri nequit, Bart.in d.l.nemo carcerem.& Ang.poſt eum. Bald.in d.l.1.Martin.de fiſco, q. 225.per tex.in l. 1.C.de off.diuerſ.iud.Affl.in c.1. in verbo,condemnatorum in fi.in titu.quæ ſint regal. alias autem an mulier pro debito carcerari poſsit ſcribit Dec.in l.fęminæ, nu.72.ff.de reg.iur.

10 Hæres autem fiſcalis debitoris ex tunc ſubijcitur fiſci priuilegijs, l. eum qui. ff. de iure fiſci.l.cum quidam. §. debitores. ff.de vſur.non tamen vltra portionem hęreditariam tenetur.l.2.C.de hær. action.

11 Filij autem debitoris fiſcalis defuncti, ſi hæredes patris non ſint paterna debita ſoluere non tenentur ex reg.C.ne fil. pro patre:niſi pro debito primipilatus l. fi.C. de offic.primipi.lib. 12. Quod quidem officium exercet nunc camerarius quem Camerlingum appellamus Ange. in l. 1. C.de priuile. fiſ. dixi ſupra in titulo præced.num.43.

12 Debitori vero fiſcali petenti dilationem ad comparandum pecunias,denegari non ſolet, cuius rei ęſtimatio iudicantis arbitrio committitur. vt ſ. in maioribus ſummis non plus, quam tres menſes. in minoribus autem non plus quam duo prorogentur . prolixioris vero temporis ſpacium a principe impetrandum eſt l. in fraudem § fiſcalibus ff.de iur.fiſ. refert Menoc.de arbi.iud.lib.1 q. 98.

Verum ſub hoc Ser.Do. debitores camerarum ex cā vectigalium certis præfinitis tpibus tenentur facere ſuas pagas alias incidunt in pęnā x. pro centenario.

13 Tempora autem præfinita ex legibus non poſſunt rectores terrarum prorogare, vt pœnam gabellarij euadant immo nec etiam clariſs.officium ſuper cameris poteſt prorogare terminos debitoribus camerarum terræ firmæ, ſicuti ex Senatuſconſ.diei 7.April.1479. cautum fuit, & 1498.16.Septemb.

14 Prorogatio igitur ſupplicari,& impetrari debet a principe,cuius rei ordo eſt: vt ſupplicantes in primis depoſitent in camera vbi debent groſsum vnum pro quolibet ducato ſui debiti, item & vlterius ſolidos ſex pro qualibet libra,de quibus depoſitis fidem Authenticam ſumere debent eamque vna cum ſupplicatione pręſentare in Aula Principis: alioquin ſupplicatio porrecta non impedit executionē ſic.n. ex decretis Excelſi Decem Virum ordinis cū aditione decretū fuit 1569.30.Aug.& 1573.15.Septemb.

Cæterum debitores fiſcales porrecta ſupplicatione adhuc ea pendēte aſtringi pñt, niſi habuerint ſpāle mandatum ſuſpenſiuum ex vi ſupplicationis pendētis: ſuſpenſio aūt fieri non poteſt niſi per menſes tres decurrendos a die ſupplicationis porrectæ, & admiſsæ in Excel. Collegio cum tribus quartis partib. ſuffragiorum: intra quos tenentur debitores p omnes

Clar.

Clar. Magiſtratus ad quos ſpectat & vlt. loco in Excel. Senatu expediri facere ſupplicationes ipſas quib. tranſactis executio fieri iubetur, non obſt. ſuſpenſionib. Quorumcunq; Magiſtratuũ: ſic.u. ex lege Decem virum diei 16. Decemb. 1553. & ex Senatuſconſul. diei 13. Iannarij 1481. more Veneto cautum fuit & deliberatũ.

15 Quid autem ſi debitor fiſcalis idem ſit creditor fiſci: an poſsit compenſationis exceptionem obijcere: iure communi cõpenſatio permittitur ſi debitum fiſci eſt liquidum l. fin. ff. de compenſatio. ſi vero non ſit liquidum conceditur fiſcali debitori tantum tempus ad liquidandum quãtum indulgeretur ad ſoluendum l. aufertur. §. qui compenſationem. ff. de iure fiſ. vbi Bart. not. pulchre Alex. conſi. 61. in 3. cum concord. vt per Tiraquel. de retrac. lignag. §. tertio, gl. tertia, nu. 11. 12. 13. Et compenſatio ipſo iure fit ad inhibendũ pœnas, vel vſuras fiſco debitas l. diem. ff. de compenſat.

Intellige qñ pro eadem ſtatione idem eſt debitor, & creditor: alias ſecus ne iura diuerſorum officiorum confundantur: id que tenaciter obſeruandum eſt l. 1. C. de compenſat. pulchre Alciat. conſil. 10. in 6. & conſi. 57. in 8. & ita ſeruatur.

Si tñ fiſcus ſuccederet vni qui eſſet debitor, & creditor diuerſarum ſtationum rõne confuſiõis fideiuſſores illius liberarẽtur. l. 2. C. de ſol. vbi Bal. Sal. & alij notãt.

Ceſſat etiam compenſatio in complu ribus alijs caſibus: veluti cum debitor eſt ex cauſa tributorum ſtipendiorum Annonæ, aut pro precio rei emptæ a fiſco, d. l. aufertur. §. vt debitoribus; aut ꝑ vectigalibus. l. in ea. C. de compenſ. Itẽ ſi actor ſit in ſui ſpecie debitor debitoris fiſcalis cõpenſare nequit, & compenſatio facta non valet l. pen. C. de compenſ.

Ceſſat etiam iure communi in alijs cauſis compenſatio ſcilicet cum quis eſt debitor pro alimentis, pro mercedibus, aut ex cauſa fideicommiſsi l. in ea. C. de compenſ.

16 Item decimas exigẽti compenſatio nõ obijcitur Alex. in adit. ad Bar. in l. 1. C. de exact. tribut. libro 10. per gl. in c. de decimis. 16. quæſt. 1.

17 Fiſcalis debitor lucra ſibi delata in fiſ. priuilegiũ repudiare nequit l. in fraudẽ. ff. de iure fiſ. vbi Bar. not. licet ſecus in debitore priuati. l qui autem, in princ. ff. de his, quæ in frau. cred.

18 Item quamuis debitor fiſcalis ſummatim & executiue conueniatur & exigatur vt ſupra dixi: non tamen ipſe debitores ſuos remedijs fiſcalibus excutere valet, ſed illos iure ordinario coram ſuis iudicib. cõuenire debet l. hi qui. C. de conu. fiſ. deb. lib. 10. & ibi nota. qđ aliqui intelligunt niſi ex cauſa fiſcali debitum contraxiſſent ad text. in l non intelligitur. §. multa. ff. de iure fiſ. Sed ego non ſimpliciter admitto, quia mutatione perſonæ mutatur priuilegium l. Paulus. §. 1. ff. de acq hęred. l. filiusfamilias. ff. ad leg. Falc. Bal. in l. 2. in 7. quæſt. C. de ſer. & ac. cum infinitis propemodum adductis per Rol. conſi. 61. in 4. Ideoq; debitor debitoris fiſcalis, nec ad pœnas nec ad carceres immediate arctatur niſi ſe ſubiecerit illis executionibus in forma cameræ Guido Pap. q 208. vbi refert ita obſeruari in ea patria, & idẽ ſenſit d. Boer. deciſ. 180. n. 10. & ita quoq; obſeruatum vidi.

19 Immo nec fiſcus executiue procedit in perſonam aduerſus debitorem debitoris fiſcalis Salic. in l. 1. Cod. de cond. ex lege.

20 Debitor fiſcalis ſoluens in camera fiſci, non aliter a fiſco liberatur, niſi ſolutionis cautio in libris annotata fuerit ꝑ Theſaurarios, & ſcribas ad hæc deputatos, nec releuabitur debitor, qui cautionem de recepto penes ſe habet annotatam manu ipſius camerarij, vt eſt caſus in l. omnes. §. ad hæc. Cod. de quadr. præſcript. & in l. 2. C. de conu. fiſ. deb. lib. 10. qui tamen textus in hoc ſuccurrit debitori ex æquitate, vt fiſcus prius conueniat officialẽ ſuum ſi præſens ſit, & ſoluendo, vt tradiderunt Bar. & Doct. ibi.

Intellige in debitoribus relatis, & anno

tatis in camera pro debitoribus, ſecus in contrahentibus, qui adhuc non ſint annotati pro debitoribus: nam totum cōtractum, & ſolutionem poſſunt per teſtes ꝓbare l. & ſi inſtrumenta. vbi Bar. ita diſtinguit. C. de fide inſtru lib. 10. Item non intelligas in debitoribus ex cauſa tributorum, & onerum realium l. 2. & ll. ſeq. C. de apoch. publ. lib. 10 Facta autē cautione vt ſup. tutus eſt debitor, adeo vt ſibi opponi nequeat de pecunia non numerata, dictis iuribus. & l. ſecuritates. C. d' ſuſcep. & Ar char. vbi Bar. not.

21 Inſuper quamuis de iure communi debitor priuati ante diem conueniri, & exigi nequeat, & conuento in pœnam actoris duplicandæ ſint induciæ. §. plus autē inſtit. de action. & §. temporales. inſtit. de except. attamen fiſcalis debitor ante diē deducto interuſurio medij temporis ob publicas neceſsitates exigi poteſt l. 1. & ibi glo. Bald. & Salyc. C. de cond. ex lege Afflict. in c. 1. in verbo vectigalia nu. 51. Quinimmo, & debitoris debitor caſus eſt in d. l. 1. & eſt ſpeciale in fiſco ſecundū Cyn. in l. 1. §. exactio. C. de rei vxor. act. refert Bal. in Auth. bona damnatorū. C. de bon. dam. Remota autē iuſta cauſa ſi fiſcus conueniat debitorem ſuum ante diem, inducię ſibi ſunt duplicandæ d. §. tēporales. licet olim actio perimeretur. l. iuſtas. vbi Bar. C. de iure fiſ. lib. 10.

22 Item debitor fiſcalis obtento generali ſaluo conductu tutus non eſt niſi expreſſe pro debitis publicis ſecuritatem obtinuerit, vt eſt expreſſum in Authen. de mand. princip. in §. publicorum Bald. conſi. 400. quod Iacobus in 1. vbi id intelligit, etiam, quod debitor fugitiuus fuiſſet aſſecuratus a principe alieno, ſcribit Angel. conſ. 23. Fran. Lucā. de fiſco n. 32. Caſſan. de glor. mund. in 5. par. conſider. 23. nu. 199.

23 Item debitor fiſcalis carceratus ad inſtantiam priuati poteſt pro debito fiſcali ſemper areſtari, quia fiſcus in hoc eſt priuilegiatus l. 3 §. fi. ff. ad leg. Iul. pecul. Bal. in terminis conſi. 90. in fine vol 5. Barto. in l. quoties. C. de exactor. tribut. libro 10. ē contra ad inſtantiam fiſ. carceratus poterit pro priuato debito recomendari Angel. Aret. in §. eum quoq; col. 3. inſtit. de action. Guido Papa quæſt. 61. ſenſit Bar. in l. 2. §. fi. ff. de cuſto. reorum, & in diſputatio. ſua Lappus.

24 Debitores fiſcales manifeſte conuicti non appellāt l. quoniam C. de appellatio. apud nos appellatio interpoſita non ſuſpēdit executionem iudicati in materia publicę pecunię, ita practicatur, & ſępiſsime reſcriptum fuit.

25 Debitoris fiſcalis debitor, an fiſco excuti poſsit: diſtingue: priuatus enim creditor debitorē debitoris ſui excutere pōt mandatis ſibi actionibus toto tit. ff. & C. de nouatio. & delega. & l. 1. cum materia. C. de actio. & obligat. & l. per diuerſas, & l. ab Anaſtaſio. C. mandat.

Item dato nomine debitoris inſolutū, citra ceſsionem vel delegationem, poteſt creditor vtiles ſui debitoris actiones intendere l. fi. C. quan. fiſ.

Item priuatus creditor, debitore ſuo condemnato, eoque exiſtente non ſoluendo, tertio ſe illius debitorem confitente, vel per malitiam negante, quæ incontinēti edoceri poſsit, aduerſus illū exequi poteſt l. a diuo Pio, § ſic quoq;. ff. de re iud. vbi Alex. plene ſcribit l. 2. C. quan. fiſ. vbi Bal & alij.

26 Fiſcus vero indubitāter in caſibus præmiſsis ſimiliter debitorē debitoris ſui exigere poteſt, quia vtitur iure communi, ſed & in trib. caſibus ſpecialibus fiſcus debitorem ſui debitoris, etiam non condemnatum exigit, quos recenſuit tex. in l. non intelligitur. §. multa. ff. de iure fiſc.

Primus eſt cum debitor principalis non eſt ſoluendo caſus eſt ibi, & in l. non prius. C. quan. fiſ. & l. 1. C. de cond. ex lege, alias cum debitor principalis eſt ſoluendo fiſcus non agit contra illius debitores l. 1. ſecundum tertiam lecturam, gl. C. de fide inſtru. lib. 10.

Secundus caſus eſt quando ex ratione fiſci apparet debitum fuiſſe contractum, quod Barto. in dicto §. multa: explicat, vt

quia cum ſiſci rationale de re ad ſiſcum pertinente contraxerit,quo caſu fiſco quę ritur actio l.quoties in prin.ff.de admini-ſtrat.tutorum.

Tertius caſus eſt cum ex contractu fiſcali debitores conueniuntur d.§.multa.vt quia ab eo mutuam pecuniam fiſcalem ha buiſſent:vel quia cum conductore rerum fiſcalium, vel emptore de re ipſa fiſcali cō traxiſſent Bar.ibi.

Intellige iſtos tres caſus etiam, quod debitor principalis non ſit condemnatus ſecundum Bart.& communiter alios quā-uis gloſſ. Accurſ. aliud ſenſerit in 3. caſu quam Bart.improbat.

Itē intellige cū debitor debitoris fateť ſe eſſe debitorem alias ſecus, ſic gl. in d.§. multa.per tex. in l. ſi debitum. C. quan.fiſ. Sed contra ſenſit gl. in d l. ſi debitum Bal. vero ibi,priorē tenuit in primo caſu. Mihi videtur ſpeciale ius conſtitutum in fiſco in dictis tribus caſibus.

Extra illos tres caſus fiſcus regulariter non extendit actiones ſuas ad debitorem debitoris niſi principalis ante fuerit condemnatus,& is ſoluendo non ſit d. §. multa.& d.l.non prius,vel niſi debitor priuati fiſci debitoris ſit liquidus debitor d.l.ſi debitum, & not.quia ego intelligo illam l.ſi debitum, vt ad conſignationē debitoris fiſcalis de aliquo ſuo debitore liquido poſſit fiſcus illum excutere,quod ius ſingulare eſt in fiſco,& ita obſeruatur in cameris huius Sereniſs. Dom. cui practicę optime quadrat text. in d. l. ſi debitum: nota tamen, quia contra debitorem ſui debitoris fiſcus non procedit executiue in perſonam vt dixi ſupra ex Salic. in l. 1. C. de cond. ex lege.

27 Item cum fiſcus agit cōtra aliquem vti debitorem ſui debitoris de illius debito plene docere debet, nec ſufficit,quod in libris ſeu chartulis debitoris fiſcalis ille pro debitore reperiatur deſcriptus caſus eſt in l.inter cartulas. C.de cōuen.fiſ.deb.lib.10. tex.in l exemplo. C de probat.

28 Sed coram quo iudice conuenietur,gl. in l.2.C.de primipilo lib.12. reſpon.corā ſuo iudice, ne debitoris debitor dupliciter grauetur.Contra vero ſenſit tex. in d.l ſi debitum, ibi per officium procuratoris. Et hæc practicatur.

29 Pone debitor debitoris mei negat debitum, nec probationes ſunt in promptu, & a debitore meo ob illius impotentiam mihi debitum cōſequi nequeo, quomodo mihi erit ſuccurſum Bald.in l.2. ſub nu.3. C.qu.fiſ.dixit, ꝙ detur curator bonis illius debitoris ſi eſt abſens, vel defunctus, qui nomine illius actiones intendat ad not. in l.ab hoſtibus.ff.ex quib.cau.ma.& ipſemet creditor poterit creari curator.l. creditor. ff.de nego. geſt. ſi vero ſit præſens cogetur iuris remediis actiones ſuas creditori ſuo cedere Bald.& Sal. in l.etiam. C. de exec. rei iud. Angel.Imol.& Alex. in d.l.a diuo Pio.§.ſic quoque.nu.5.

30 Quæro præterea an pœna nō ſoluta, debitor fiſci teneatur ſoluere pœnas pœnarum: breuiter de iure planum eſt pœnarū pœnas, ſicut nec vſurarum vſuras deberi vel exigi poſſe l fin.ff.de Mag. conuen.l.1. C. de fiſcal. vſur.lib. 10. not. in l.fin.C.de vſur.rei iudic.

Ampliatur ſiue pœnæ ſint conuentionales ſiue legales gloſſ.& Bart. in d.l.1. Ampliatur etiam, quòd pœnæ ex pacto fuiſſent deductæ in ſortem. ſic gloſ. & Bartol. in d.l 1.& in materia idem Bart. in l.2.ff. de public.iudic.

31 Sic pari modo vſurarum vſuræ non debētur l.fi.C.de vſur.l.improbum fęnus. C. de infamib.l.fi.C.de vſur.rei iud.

Item intereſſe de intereſſe nō debetur. Alber in l. ſocium qui in eo. ff. pro ſocio, Ruin. conſ. 55. nu. 15.& conſi.56.nu.13. in ſecundo, Decius in cap.cum venerabilis ext.de excep.

32 Non.n.datur acceſsio acceſsionis gl.& & Bald.in l.neque eorum ff de vſur. Nec officium officij gloſſ. Bald. & Angel. in l. hæres furioſi. ff. de petit. hæred. in verbo fructuū.& idem Bald.in l.2.C.de fruct.& lit.expen.vbi inferunt quòd pro fructibus iudicis officio debitis vſuræ non debētur: de quo eſt caſus in l. eum qui in princip. ff.de

ff.de indign. ſic etiam nec ſeruitus ſeruitutis eſſe poteſt l.1.ff.de vſufruct. leg.

33 Nec lucrum de lucro, ideoque pro augumento dotis conſtituto, & non ſoluto non deberi vſuras dotales, quia lucrũ eſt, reſpondit Corn.conſ.240.in 3.

Item nec pro contradote: quia eſt donatio a marito in vxorem, non deberi aliqua interuſuria, quamuis pro dote debeãtur: determinatum fuiſſe refert Afflic.deciſ.291. Et bene quia vſuræ non debentur ex cauſa liberalitatis factæ l. liberalitatis. ff.de vſur.& plura in propoſito cumulauit d. Decian. conſi.49. nu. 47.cum pluribus ſequen. in 2.

Et per prędicta determinatum vidi, quod cum debitor ex cauſa libellorum decurſorum per pecuniam originaliter conſtitutorum, debitum illud in capitale deduxiſſet, nouamque penſionem libellariã addidiſſet præcedente venditione cum retro acceptione ad libellum in forma, nihil deberi ex ea noua adiectione nulliterque libellum nouiter conſtitutum fuiſſe. ad quod videtur caſus in l.1.C.de fiſcal.vſur. & ita quandoque iudicatum vidi.

34 His accedit, quod vbi tertius, in quem res, pecuniave debitoris fiſcalis non dolo, vel fraude peruenit, ſed iure ſuo, quia illius creditor conuenitur a fiſco non ad vſuras, vel pœnas tenetur, quia nõ ipſe debet, ſed res, caſus eſt ĩ l.deniq;.ff.de iure fiſ.

35 Et idem generale eſt, cum quis non ex cõtractu ſuo, uel quaſi, ſed ex officio, quod ipſe vel alius geſsit conuenitur, vt in damnum ſortis non etiam in vſuras teneatur l. Lucius.§.Paulus & l. conſtitutionibus.ff. ad municip. niſi in id conueniretur, quia pecuniam in vſus ſuos conuerterit l. cum quidam. §. penul.ff.de vſur. Barto. ad d.l. conſtitutionibus.

36 Denique in materia debitorum fiſcaliũ ſcire te volo notabile fiſci priuilegium, nam hæres debitoris tributarij onus tributorum ſubire cõpellitur. etiam, quod prædia ſterilia eſſent, quod ſi hæreditatem repudiare maluerit reſtituere cõpellitur quæcunque de bonis illius debitoris habuit ex quocunque titulo etiam inter viuos. caſus eſt in l.hęredes.C.de omni agro deſer.lib.11.vbi ſcriptores notant: & Bartol. extendit ad debitores communis Peruſij. ex cuius dictis colligitur, idem ſenſiſſe etiam in debitoribus ex alia cauſa quã tributorum refert Corſet. ſingulari 135. Rom. in repet. Auth. ſimiliter. C. ad leg. Falcid.in 14. ſpeciali piæ cauſæ circa contractus, Euerard.in loco, a fiſco ad eccleſiam, in 1.colum.

37 Sed vtrum debitor fiſcalis poſsit cedere bonis, & cedendo liberare ſe a debito, & a carceribus pulchre, & late diſtinguit And.Iſer.in cap.1.in verbo condemnatorum, in tit.quæ ſint regal. & latius Matth. Afflic.ibi in pe.& vlt.col. Illud autẽ compertum eſt, debitorem fiſci ex maleficio condemnatum non poſſe cedere bonis, vt cedendo ex carceribus liberetur, quia in malefici js qui non habet in ære luit in corpore gl.no.in c.peccatum, de reg.iur.in 6. Ang.in l.2.ff.de ceſ. bonorum, dixi ſupra in tit.de pœnis & mulctis nu. 33.

38 Denique quæro an fiſcalis debitor lucra, & acquiſitiones ſibi delatas in fiſci præiudicium repudiare poſsit: ſane priuatum debitorem id facere poſſe cõſtat per tex.in l.qui autem, in prin.ff.de his quæ in frau. cred. vbi ratio redditur, quia edictum pertinet ad diminuentes patrimonium ſuum, qui autem ſibi non acquirit, patrimoniũ non diminuit: ad hoc etiam tex.in l.1.§. vtrũ.ff.ſi quid in frau. patr.vbi libertus in damnũ patroni lucra ſibi delata remittere poteſt, nec patronus factum illud vti in eius fraudem reuocat, contra vero in fiſco eſt tex. cum gl.in l.in fraudẽ, verſ. idem iuris. ff. de iure fiſ. & inde notant Bart.& Alber.vbi dicunt ſpeciale eſſe in fiſco, & licet Petr.de Anch.cõſ.101. col.pen.& vlt.dixerit, non eſſe ſpeciale in fiſco, ſed ſecundum iuris communis regulas, quoniam fiſcus ex ſpeciali fiſci priuilegio debitoris bona obligata habet. l. 1. & 2. C.de priuil. fiſ. conſequenter debitoris iura & actiones: inferens idem eſſe in priuato creditore habente generaliter

raliter

raliter hypothecata iura & actiones ſui debitoris, & ad text. in d. l. qui autem reſpondet: procedere in creditore chirografario, & eius dicta probauit Soc.ſen.ſeu d.Franc.de Peppi apud eum conſilio 76. in 4. vbi in cauſa dotis Neguſan.de pignor. in 4. parte 4. partis numero 33. & alij relati per Socin. iun. conſilio 124. in 3. attamen communis Doctorum concluſio, poſt Barto. & Alber. in d. l. in fraudem.eſt vt aliud ſit in fiſco aliud in priuato ſicuti dixi ſupra in titu. de public. bono. numero 190. & text. in d. l. qui autem: locum quoque habere in priuato creditore hypothecario, ſic Ripa in l. 1. numero 7. ff. de pignor. vbi tamen inquit magnam eſſe auctoritatem Petr. de Ancharan. Boſ. in titu. de public. bon. numero 29. Socin. iun dicto conſi.l 124. vbi hanc latiſſime tuetur. & contrarijs reſpondet.

39 Saluari tamen poſſet concluſio Ancharan. in iuribus delatis, quæ ex lege ipſo iure acquiruntur veluti in ſupplemento legitimæ ad text. in l. ſcimus. C. de inoffic. teſtam. & ita in ſupplemento legitimę, vt per filium in præiudicium creditoris priuati hypothecarij repudiari nequeat vltra Ancharan. tradidit Fabian. in rep. Authen. nouiſſima, colum. 15. C. de inoffic. teſtam. & d. Ripa loco præallegato, in legitima autem pleniſſime conſuluit Clar. D.Menoch.conſilio 77. per totum, vbi tamen ſecus videtur ſentire in ſupplemento legitimæ. Ego autem non recederem a priorum auctoritatibus etiam in ſupplemento. Et ſi in inſtrumento debitor expreſſe obligaſſet omnia bona ſua, iura, & actiones præſentia & futura Anch. opinio tutior eſſet ex vi illius obligationis conuentionalis.

40 Amplia quæ dixi de fiſco, vt procedant ne dum in lucris pure delatis, ſed etiam conditionaliter, veluti in lucro dotali ex ſtatuto præmoriente vxore ſine communibus filijs, nam licet maritus in præiudicium creditoris priuati poſſit poſt mortem vxoris, & multo magis ea viuente lucrum illud legale remittere per caſum dictorum iurium: pro vt ſic latiſſime conſuluerunt Pariſ. conſi. 127. in 1. Socin. iun. conſilio 109. & 124. in 3 Roland. de lucro dotis. quæſtione 40. Diuerſum tamen eſt in fiſco ſpeciali iure fiſci etiam in vita vxoris: quia ex ſtatuto ius quoque marito conditionale acquiritur. §. ex conditionali. inſtitu. de verborum obligatio. & ſic deciſum fuit in fauorem fiſci Patau. creditoris d. Ioan. Anto. de Miliario qui vxore viuente renunciauerat lucro dotali ſibi ex ſtatuto delato 1586. 2. Septemb. & aduerte dum dixi de lucris ex lege delatis: nam ſi ex pacto: licet conditionale eſſet, non poſſet debitor lucra ex pacto conditionali ſibi debita remittere in fraudem creditorum etiam priuatorum, quia ex contractu conditionali ius efficax acquirit. §. ex conditionali: inſtit. de verb. oblig. Tiraq. de retr. mun. §. 1. gloſſ. 10. numero 45.

41 Adde etiam quod licet debitor ipſe lucra ſibi delata remittere poſſit: non tamen eius hæres; ſic Socin. iun. d. conſi. 124. numero tertio, per text. quem ſic intellexit in l. liberto octoginta. ff. de bon. liber.

DE PRAESCRIPTIONIBVS fiſcalibus. Titulus Octauus.

1 *Præſcribitur contra fiſcum in actionibus perſonalibus, realibus, & hypothecariis prout contra priuatum.*

Fallit in caſibus. l. fi C. de ſac ſan. eccleſ.

2 *Præſcriptio centenaria currit contra fiſcum, in caſibus. l. fina. C. de ſacroſan. eccleſ.*

3 *Lex fi. C. de ſac. ſan. eccleſ. locum habet in fiſco, & in principe.*

4 *Princeps vtitur priuilegio centenariæ præſcriptionis in rebus patrimonii ſui priuati.*

Prælatus in rebus de ſuo patrimonio non gaudet prout eccleſia præſcriptione 40. ann.

5 *Lex fi. C. de ſac. ſan. eccleſ. non eſt correcta.*

6 *Princeps ſecularis non gaudet priuilegio præſcriptionis centenariæ extra caſus l. final. C. de*

C.de ſacro ſanct.eccleſ.

7 Lex fin.C de ſac ſan.eccl.non habet locum cũ agitur contra hæredem donatoris, venditoris, aut illius, a quo relictum fuit.

8 Præſcriptio triennalis, vel decennalis non currit contra fiſcum in reb.ſuis.

9 Præſcriptio non currit, in iis quæ concernũt ſuperioritatem, & obedientiam.

10 Præſcribitur libertas per tempus immemoriale aduerſus ſuperioritatem Imperatoris.

11 Præſcriptionum in materia, cum mala fides incumbit; attenditur ius Canonicum.

12 Præſcriptioni etiam immemoriali obſtat mala fides de qua vere conſtat.

13 Præſcribi an poſsit per inferiorem aduerſus ſuperioritatem domini inferioris.

14 Præſcribuntur regalia reſeruata principibus per tempus immemoriale.

15 Præſcriptio immemorialis, habet vim priuilegii, conſtituti, & legis.

16 Præſcriptio immemorialis currit aduerſus ignorantem.

17 Præſcriptio immemorialis an currat aduerſus agere non valentem.

18 Præſcriptio immemorialis non prodeſt data incapacitate poſſidendi.

19 Præſcriptio immemorialis data incapacitate poſſidendi minus poteſt quam priuilegium.

Priuilegium quandoque plus poteſt, quam præſcriptio immemorialis.

20 Præſcriptio immemorialis iuuat ea ſola abſq; tituli allegatione.

21 Laicus ex ſui perſona eſt omnino incapax ſpiritualium.

22 Præſcriptio immemorialis quemadmodũ proſit laicis in decimis eccleſiaſticis.

Decima per laicos an præſcribantur per earũ exactionem temporis immemorialis ibidem & ſub nu.18.

23 Præſcriptionem immemorialẽ alleganti onus probandi incumbit, & de modis articulandi, & probandi.

24 Præſcriptionis immemorialis litis pendentia, & probatio, non impedit fiſcum, & principẽ interim vti iure ſuo.

Litis pendentia ſuper præſcriptione immemoriali contra ius non interim impedit fiſcum, & Principem vti iure ſuo.

25 Præſcriptio immemorialis non prodeſt cum cõſtat de titulo nullo, & vitioſo.

Titulus nullus, & vitioſus de quo vere appareat impedit effectũ p̃ſcriptiõis ĩmemorialis.

26 Solemnitas præſumitur in antiquis, niſi ex facto conſtet rem minus ſolemniter geſtam.

27 Tollerantia ſuperioris diuturna confirmat titulum alias inualidum.

Scientia officialium principis in iis, quæ ad illorum curam pertinent nocet domino.

28 Præſcribitur exemptio a ſolutionibus vectigalium per ſpacium 40.ann.

29 Præſcribitur exemptio a ſolutione decimarum eodem tempore, item & a ſolutione collectarum, declarando tamen vt ibi.

Præſcriptio quadragenaria nõ currit aduerſus Dominum ignorantem in iuribus ſcilicet incorporalibus.

30 Exemptio a ſolutionibus vectigalium non præſcribitur ſingulariter per vnum, vel aliquos ſi alii ſoluerint.

31 Præſcribuntur bona fiſco delata non tamen incorporata ſpacio triennii, & decennii.

32 Præſcribitur in quærendis contra fiſcum generaliter ſpacio 20.ann.

33 Præſcribitur annis xx. vt de delicto amplius quæri non poſſit.

34 Fiſcus poſt 20.annos non poteſt exigere pœna condemnatorum.

35 Pœnæ an in foro conſcientiæ debitæ ſint.

Præſcribatur an contra fiſcum in pœnalibus a poſſeſſore malæfidei.

36 Bona non confiſcantur, etiam in criminibus priuilegiatis poſt annos 20.

Præſcribitur contra fiſcum, vt poſt annos 20. non poſsit Reus pro delicto inquiri, nec eius bona infiſcari, ẽt in criminibus priuilegiatis.

37 Publicari, an poſſint bona poſt quinquenniũ a die criminis commiſſi.

38 Præſcribitur in commiſſis per quinquennium contra fiſcum.

39 Præſcribitur contra fiſcum ſpacio quinquennii in criminibus priuilegiatis poſt mortem delinquentis, quo ad hoc, ne bona cõfiſcentur.

Publicari nõ poſſunt delinquentium bona poſt quinquennium, a die mortis eorum.

40 Præſcribitur aduerſus fiſcum quadriennio in quærendis poſt denunciam factam.

41 Litis cõteſtatio facta in vna cã non interrũpit p̃ſcriptionẽ in aliis cauſis ẽt ad cõmodũ fiſci.

42 Præſcribitur aduerſus fiſcũ Ro. Eccl. in rebus immobilibus non niſi ſpacio.100. ann.cõtra vero aliarum eccleſiarum ſpacio 40, anno.

Fiſcus Ro eccleſiæ gaudet p̃ſcriptione 100.an.

43 Rom.Eccleſiæ in cognitionibus maleficiorum præſcribitur 20.annor.

44 Mobilia Eccleſiarum inferiorum, & fiſci ſui præſcribuntur ſpacio triennii.

Mobilia

45 *Mobilia Eccleſiæ Rom. & eius fiſci non vſucapiuntur triennij ſpacio.*

46 *Præſcriptio non currit in pænis ſpiritualibus.*

47 *Præſcribit fiſcus prout priuatus præter caſus in l. 2. C. de quadrien. præſcriptio.*

Fiſcus actiue præſcribit vti priuatus.

48 *Dominia rerum eccleſiarum inferiorum: an cõſiſtant penes eas, vel apud Papam.*

SVpereſt vt videamus, quanto tempore præſcribantur res, & actiones fiſcales: quã materiam pertractauit Bar. in l. in omnibus. ff. de diuer. & tempor. præſcrip. Abbas in cap cum nobis. extra de præſcription. col. 2 Ang. Are. in §. res fiſci: inſtitu. de vſucap. Salycet. in l. 1. C. de quadr. præſcr. Balbus in tract. pręſcript. in 2. par. quintæ par. prin. in quo ſane tractatu primo videndũ eſt, quid in fiſco ſeculari, ſecũdo quid in fiſco Eccleſię.

Et cõmunis diſtinctio eſt: quia aut quęritur de rebus, & actionibus fiſco incorporatis, & acquiſitis: (ſic enim incorporata accipio) aut de rebus, & actionibus delatis, & non incorporatis: ſed quærendis.

1 Primo caſu concluſio ſit: perſonales actiones fiſco competentes item & reales pro re per tertium poſſeſſa, ac hypothecariæ præſcribuntur ſpacio 30. & 40 annor. prout præſcribitur contra priuatum: ad tex. in l. omnes & in l. cum notiſsimi. C. de præſcrip. 30 anno. gloſ. in d. §. res fiſci: quã ſequuntur Faber. Angel. & alij, Bartol. poſt glo. in d. l. in omnibus Bald & Salic. in d. l. 1. Aret. conſi. 154. colum. vlt. Boer. deciſ. 264 nu. 21. Bald. loco præcitato: & in ſpecie ſub hoc Ser. Dom. extat Senatuſconſul. diei 11. Iunij 1496. quo cautum fuit, vt poſt annos 30. inquiri nõ poſsit cõtra pacificos poſſeſſores bonorũ ſub prætextu quòd ea bona ſint Se. Dom. & indebite vſurpata, quod etiam confirmatũ fuit 1506. & nouioribus temporibus ſic etiam in pleno Exc. Collegio fuit reſpõſum: primo Mag. Oratoribus Brixiæ 1575. 22. Februarij, mox & deinde Mag. Oratorib. Veronæ 1578. 7. Nouemb. in materia bonorum comunaliũ & generaliter protenſum ſub toto Sereniſs. Dom.

2 Fallit in rebus venditis, donatis, ac per vltimam voluntatem relictis: nam in his fiſcus non niſi præſcriptione centum annorum excluditur, l. fin. C. de ſac. ſan. eccleſ. quæ quidem lex etiam in fiſcalibus procedit: ſecundum Ioan. Cuius opinioni adhęſit Accurſ. ibi, nec diſſenſit Barto. Clare autem Bald. in 2. col. Salyc. itidem, & d. Iaſ. col. 1. Barol. in d. l. in omnibus. Aret. in d. §. res fiſci. Balbus loco dudum allegato nu. 3. & alij relati infra nu. 32. quamuis Pau. Caſt. in dicta l. fin. colum. penul. aliud videatur ſenſiſſe, ſed prior opinio eſt communiter recepta.

3 Quæ & ex alia communi iuuatur, nempe vt lex illa in caſibus illis priuilegiatis locum quoque habeat in Imperatore, & quocunque alio Principe ſupremo ſuperiorem non recognoſcente, habente iura fiſci in rebus & bonis quæ vti princeps habet Alex. conſi. 24. nu. 17. & ſeq. in 5. Soc. iunior conſ. 65. nu. 4. in 1. Crauetta, de antiq. temp. in 4. parte in §. abſolutis nu. 36. & 37. & pluribus ſeq. nil mirum, quia hæc iuris fiſcalis eſſe cenſentur. ſicuti dixi in prin primæ partis. nu. 8.

4 Quinimo arbitror Principẽ ea prerogatiua vti etiam in bonis, quæ ſunt patrimonij priuati prout in ſpecie voluit Pau. Caſtr. conſ. 106. circa col. 2. in 2. ſenſit Socin. iun. d. conſ. 65. num. 5. & 6. quamuis Crauet. dicto loco num. 33 & 34. contra Paul. deciderit adductus ſimili, quia epiſcopus, & prælatus eccleſiæ in bonis de ſuo patrimonio non vtitur priuilegio eccleſiæ circa pręſcriptionem, ſed iure communi glo. in c. poſſeſsiones 16. quæſt. 4. quã ſequitur Iaſ. poſt Salyc. in auth. quas actiones col. fi C. de ſac. ſan. eccle. Cum aliis ab eo adductis: nam eiuſmodi ſimile nihil cõcludit, quia princeps vtitur priuilegiis fiſcalibus in rebus ſuis. l. fiſcus cum in priuati. in fine. ff. de iure fiſ. & l fi. C. de quadr. pſ. dixi ſupra, in titulo priuilegia fiſci nu. 4. Ideoq; diſsimilis eſt ratio, vt ex his patet.

5 Recte tamen cenſeo ſenſiſſe d. Crauet. vna cum Alex. in præfato conſil. Contra

Boerium

Boerium in deciſ. 264.num. 22.videlicet: dictam legem finalem,C.de ſac.ſan.eccle. in illis tribus caſibus priuilegiatis de præſcriptione centũ annorum perdurare nec correctam eſſe per authen. ſequentem niſi quo ad eccleſias inferiores ab eccleſia Romana ,ſic enim communiter concluditur in d.Auth.quas actiones quamuis ea Boerij opinio iuuetur auctoritate Sali. in illa Auth.& in l.1.C.de quadri.præſcrip. ſed cõtra præmiſſa obſtat deciſio Bal.& Ang. in l.2.C.com.de vſuc.vbi determinant abſolute , qđ contra fiſcũ ſecularẽ nõ currat præſcriptio niſi cẽtenaria prout nec cõtra fiſcũ eccleſiæ Rom. volẽtes propterea qđ,

6 Princeps ſecularis in præſcriptionibus gaudeat priuilegio Eccleſiæ Rom. & idẽ Bald.in l.ſicut,colum.fin.C.de præſcr. 30. anno. & in l.1. col. 2. C.de annali except. Alexand. d. conſi. 24.in 5. mouentur auctoritate gloſſ.in §.vt autem lex: in Auth. de non alienand.ſequitur Felyn in cap.ad audientiam.num.30.ext. de præſcription. & in nominibus debitorum deſcriptis in libris,& regiſtris fiſcalibus,quòd non obſtet fiſco præſcripio.30.annorum tradidit Afflic.poſt Iſern.in cap.1.num.9.in tit.de capitan. qui cur. vendid. ſed certe gloſſ. non dixit,id ad quod allegatur, ſed tãtum de caſibus , in quibus loquitur d. lex finalis,& ſi aliud dixiſſet,male,quia Princeps, & Principis ſecularis fiſcus extra illos caſus priuilegiatos vtitur in præſcriptionibus iure communi , ſic Henricus Boich. cap.diligenti in fine,extr.de præſcription. & concluſum , ac ſeruatum fuiſſe refert Guid.Papa quęſt.416.Boer.d.deciſ.264. num.25.Balbus loco præalleg.num 5. latiſsime omnium Crauetta:pręcitato loco, num.39.vſque ad num.48. Ego autem vidi in iſta camera ſæpius obſeruatum , vt actiones perſonales contra debitores in libris cameræ deſcriptos,& eorũ bona exerceantur etiã poſt annos 40.50.60.& vltra.

7 Notandum tamen eſt:quod illa lex finalis.C.de ſac. ſanc. Eccle. de præſcriptione centennaria pro rebus venditis , donatis, & per vltimam voluntatem relictis : locũ quidem habet , cum agitur contra venditorem,donatorem,hęredem relinquentis, ſeu aduerſus illorum hęredes ; ſecus vero ſi tertius rem poſsideat, nam hic licet ſingularis ſucceſſor ab illis cauſam habens pręſcribit ſpacio 30. & 40 annor. aduerſus ciuitatem , fiſcum , & Principem : ſic poſt gloſ.in d.l.fin.tradiderunt Gul.Cum. & Bald.in 2.colum. Iaſ.num. 20. Ang.& Imol. in l. vſucapionem. ff.de vſuc. Alex. conſ.16.num.20.in 5.Cra. qui alios refert loco proxime adducto.nu.47.

8 Secunda concluſ. res fiſci per tertium poſſeſſorem etiam titulatum,& cum bona fide non præſcribitur triennio, vel decennio prout res priuatorum. l. iam pridem. C.commun.de vſucap.§.res fiſci inſtit.eo. & not.gloſ. vtrobique & ſenſerunt Barto. in d.l.in omnibus Angel.Aret.in d.§.res, atque Abbas in d. cap.cũ nobis,& Sali.in d.l.1.C.de quad.præſ. dum diſtinguunt inter quęſita fiſco,& inter quęrenda , & incorporãda,eſt verũ ꝙ Pau.Caſt in d.l.fin. col.pe.in diſcurſu aliud ſenſit:ꝑ tex.in d.l. in oĩbus.& male quia text. ille iux. cõem intelligentiam loquitur in incorporandis.

9 Tertia concluſ. in his quę concernunt obedientiam,ſuperioritatem,pręeminentiam,& ſubiectionem,priuatus nunquam pręſcribit aduerſus Principem ſuum , & illius fiſcum veluti in ſolutione cenſus,tributorum,& recognitione domini ad l.cõperit.C.de pręſcr.30.& 40.ann. c.cum ex officij.ext.de pręſcr.& c.cũ inſtantia ,ext. de cenſib. Inn.in c.auditis,ext.de pręſcri. prçclare Abb.in d. cap.cum nobis.nu. 11. & in c.cum non liceat,& in c.ad audiẽtiã in fi.ext.eo. Affl.notabiliter in c.1.in verb. & pallatia.num. 20. in tit.quę ſint Regal. Guid.Pap.deci.416.& ex multis firmauit Bellamera cõſ 10.nu.6.& ſeq.& in ſubdito,ꝙ nõ poſsit ꝑ̃ſcribere iuriſdictionẽ dñi Bal.in l.1.nu.25.C.de ſeruitut.& adde ꝙ prçcitati Docto. intelligunt, vt pręſcribi non poſsint hęc etiã per tẽpus immemoriale 100. anno.& vltra.Cy.& Sal.in d.l. comperit: quorum opinionem probauit Egid.Boſius in titu.de fiſco,num. 56.cum ſe-

ſequentibus, & ſenſit Barto.in l.licitatio. §.earum.ff.de publican.& eſt communis, & approbata concluſio, vt inquit Vldar. Zaſius conſi.16.nume.12. Balb. de præſcription. in 2. par. 5. par. principal. ſub numero 7. vbi tamen intelligit reſpectu Papæ, vel ſupremi Principis, ſed contra inferiores dominos præſcribi poſſit: ex dictis per d.Abbatem in d.cap. ad audiẽtiam: in vlt.col. intellige in dominis recognoſcentibus ſuperiorem non habentibus fiſcalia, & iura Principis, alioquin, nec aduerſus iſtorum ſuperioritatem ſubditus prę̨ſcriberet, & ſic decidit Barto. Soc.conſi 166.col.vlt.ver. ſed clarum in 2. & in eodem caſu in 1. volu. conſi. 86. col. vlt. hanc etiam concluſionem firmauit d.Iaſon.in l. Imperium, colum. 9. & 10.ff de iuriſd. omn. iud. & eſt veriſſima concluſio in priuato ſubdito recognoſcẽte dominum ſuum in ſuperiorem, vt aduerſus ſigna ſubiectionis præſcribere nequeat: quamuis per tempus immemoriale aduerſus cenſus, & tributi prę̨ſtationem in recognitionem ſubiectionis præſcribi poſſe, reſponderit idem Iaſ. conſi. 208.col.1.& 2.in 2.Sed male vt ex ſupradictis: nam prę̨miſſa iura enixe in his ꝓhibent præſcriptionem, ideoque nec immemorialis currit ſicuti per ea poſt Butr. Abbatem, & alios tradidit Felyn. in capitu. accedentes. numero 16. extra de præſcription.

10 Quarta concluſio libertas per tempus immemoriale præſcribitur aduerſus ſuperioritatem Imperatoris, per Reges Principes, Reſpublicas, & ciuitates liberas illum non recognoſcentes in ſuperiorem, & qui per tantum temporis ſpaciũ illum in ſuperiorem nõ recognouerunt, ſic enim concludunt communiter maiores noſtri, vt ſupra retuli in 1. libro titu. 2.nume.59. & 60. ideoque dicebat Angel.ĩ l.hoc iure.§.ductus aquæ ff.de aqua quotid.& eſtiua, quod ſi nobilis per tempus immemoriale per ſe, & ſuos, vſus ſit abſoluto Imperio in aliquo loco fundatam habeat intentionem, quamuis non oſtendat titulum ſui priuilegij, & conceſſionis: ſequuntur Dec. conſi.85.colu. 2.Curt.iun.conſ.158 nume. 11. Ripa in cap.decernimus.nume.33 ext. de iudic. Roland.conſi. 89. numero 9. & 10.in 2. Intellige non quod præſcribatur ſuprema Imperatoris auctoritas, ſed vtilis iuriſdictio ſubalternata directę quo ad omnia præſcriptionis commoda acquiratur præſcribenti, veluti pulchre explicuit Bald.in Auth. quas actiones. nume. 14. C. de ſac.ſan. Eccl. Inno. & Archidiac. ab eo relatos.

Sed aduerte, quod licet præmiſſa concluſio ſecundum rationes iuris ciuilis vera ſit: quia eo iure malafides non nocet in præſcriptionibus iſtis longiſſimis, attñ ſecus inſpecto iure canonico, quo malefidei poſſeſſor nullo tempore præſcribit, cap.fina.ext.de præſcription. cap. poſſeſſor.de reg.iur.in 6.

11 Quod quidem ius canonicum in tali materia, quia peccati eſt, obſeruandum quoque eſt in foro ſeculari ex doctrina Barto.& Bald. communiter recepta in l. priuilegia.C de ſac.ſanct. Eccle. Corne. conſilio 166. in 4. Ripa in repet. c. cum Eccleſia. numero 117. ext. de cauſa poſ. & propr.Natta conſi.226.nume.4. & d. Ceſal.conſ.40.ſub nu.26.

12 Et licet Filip.Dec.in l. traditionibus. col.3.C.de pact & in conſi.638. colum. 1.in fine, & Curt.iun. conſilio 52.colum. 4.ſenſerint malamfidem non obſtare præſcriptioni immemoriali per aliqua ab eis adducta: attamen malè loquuntur, cum conſtat ab initio de malafide vera: quia iura illa canonica abſolute dicunt, nullo tempore currere præſcriptionem, idcirco indiſtinctè intelliguntur etiam in perpetuum, & ita in vera malafide cõſentiunt communiter maiores noſtri gl. in cap.1.in verbo, niſi de præſcription.in 6.quam ibi ponderauit Filip. Franc.col. vlt.& adduxit Afflict. in deciſ. 368. col. vlt.Ange.Aret.in §.furtiuæ inſtit. de vſu capion. vbi quod nec in æternum, & conſuluerunt Oldrad. de Cur. & Barto. de Vulpis

Vulpis de Soncino apud Calcaneum, conſi.6.& conſi.52.Alexandrin.conſ.13. col 4.quos refert ad hoc,& ſequitur Craue.in conſi.146. col. 2. & de antiq.temp. in 4 par.in §.materia iſta.quæſtio. 23.& vltra præfatos auctores, idem quoque firmarunt Balb.de præſcription.in 2.par.3. partis principal.quæſtio.7.nume. 4. Cefal.d.conſ.40.nume.15.Bolognet.in rep. l.nemo poteſt,nu.236.ff.de legat.1.Vaſq. & alij relati per M.D.Tullium Petrozanum Mantuanum in ſuo eleganti conſi. edito pro monacis S.Benedict.mihi nu. 173.ſed & præter ſupraſcriptos auctores addo ego Barto.Cęp.in tract.ſeruit Vrban.cap.20.in 1. colu. Aretin conſi.102. col.pen.& conſi.153 .conſultatio in fine, Felyn.in c.vigilanti,col.pen. & vlt. extr. de præſcript.Ripa poſt Iaſon. ab eo relatum,in rep.d.cap.cum eccleſia. num. 99. Pariſ.conſi.66.num.128.in 3. Quocirca attenta communi iſta cōcluſione parum iuuaret communis illa relata concluſio, q̃a malæfidei replicatio elideret pręſcriptionis obiectionem, & indubitanter cũ de vera a principio malafide conſtaret: Immo etiam quod agatur de præſumpta malafide,cum ea ex facto tanta ſit,vt præponderet bonæfidei præſumptæ ex curſu temporis: adhuc malæfidei ratio præſcribenti obſtat, ſic poſt Felyn. tradidit Crau.in locis proxime adductis vbi quoque adducit Boer.in deciſ.211.col.6.

13 Sed vtrum præſcribi poſſit aduerſus ſuperioritatem Domini inferioris, pura prælatus aduerſus Epiſcopum iure ordinario ſibi ſuperiorem, vt ei non ſubſit, ſed Papæ & ſimiliter in dominis temporalibus,ſcripſerunt Canon.in d.cap. cum non liceat, Balb. in dicto ſuo tract. in 1. par.5.par.prin.nu.91.

14 Quinta concluſio Regalia reſeruata Principi,ac illius fiſco in ſignum ſingularis priuilegij: qualia ſunt exactiones vectigalium,creare Tabellioues, legitimare naturales,& ſpurios, monetas cudere, & huiuſmodi plura, de quibus in c.1.in titu.quæ ſint Regal.cum accumulatis per Scribentes ibi, & per Caſſan. de Gloria Mun.in 5.par.conſiderat. 24. Hæc enim per vſum temporis immemorialis præſcribuntur,& acquiruntur.

15 Quia vſus tanti temporis habet vim priuilegij gloſſ. in cap. ſuper quibuſdam in § præterea.ff.de verb.ſign. & vim conſtituti,& pacti.l.hoc iure.§. ductus aquæ. ff de aqua quotid.& æſtiua.immo,& vim legis.l.1.§.fin.& l.2.§. idem Labeo. ff. de aqua plu.arc.& tantæ eſt poteſtatis,quod inducit præſumptionē iuris, & de iure, contra quam non admittitur probatio in contrarium ſicuti dixi in 1.lib.titu.2 nu. 65.adeo, vt omnia quæſibilia priuilegio quærantur præſcriptione tanti temporis ſicuti argumentatur Oldrad. conſi 172. quia fere omnes: cum alijs adductis per Dec.conſi.534.col.1.& 2. Et in terminis hæc ſic præſcribi tradidit Barto.in l.ſi publicanus.§.in vectigalibus.ff. de publica. Abb.in d.ca.cum nobis colum.pen. Guido Papa, quæſtio. 514. vtrum Barones Iacobin.in ſua inueſt. in verbo confiſcationes,& in verbo fluminibus. Afflict.in d.cap.1.in verbo vectigalia num. 20. vbi in vectigalibus: Et in monetis,idem Afflict.in verbo monetę,colum. 1. Balb. de pręſcript.in 2.par.5 par.principal. num. 24.& conſulendo tradiderunt Bald.conſilio 11.in 2 Socin.iun.conſi. 76. nu. 55. in 1.& conſi.6.in 3.

16 Amplia vt præſcriptio huiuſmodi immemorialis currat etiam aduerſus Principem ignorantem, adeo, vt de domini neſcientia inutiliter obijciatur, Salyc.in l. vectigalia. C. noua vectigal. Alexand. conſi.8.col. pen. in 1. Felyn. d cap.cum nobis, nume. 3. Dec.conſi.496.nume.5. Balb.loco proxime adducto.nu.19. cum pluribus cumulatis per Roland.conſ.89. nu.9.in 3.dixi in 1.lib.tit.2.nu.66.

17 Immo etiam currit aduerſus eum qui agere nequiuit,adeo vt in præſcriptione immemoriali ceſſet regula.l.1. §. fina. C. de annali except. ſic Socin. iun. d. conſi. 76.nu.85.cum ſeq in 1. Quod tamen dictum perpetuum non eſt, nec locum habet

habet in ijs,quæ ordine ſucceſsiuo de vno in alium deſferuntur. veluti in fideicommiſſar.Feudalib. & maioratibus ſicut determinarunt Doctores noſtri ſecundum varias cauſarum figuras in facto eis oblatas Alex.conſi.59.in 3.Dec.conſi.267.nu. 4.& conſi. 445. nu.46. & 468. in fine, & iterum 498.nu.22. Afflic. poſt And. Iſer. in cap.1.§.quid ergo,nu.20.in tit. de inue. de re aliena.Rub.Alex.conſi.13. num.13. & conſi.85.Grat.conſi.101 num. 42.in 2. Soc.iun.conſ.126.nu.27.in 1.Pariſ.conſ. 14.num.199.in 1.& idem etiam tradiderunt Crot. Ripa Ferdinan. & Modernio. in rep.§.Diui.ff.de leg. 1. Arius Pinell.in rep.Auth.niſi tricennale. num. 49. C. de bon.mater.& eſt in his in practica recepta concluſio.

18 Sed contra præmiſſam concluſionem efficaciter obſtare videtur dictum Ioan. Mon.in cap.2.de prębend. in 6. quem ibi ſequitur Ioan. Andr.quatenus concludunt laicum per tempus immemoriale pręſcribere non poſſe ſpiritualia, & eis annexa: quia illorum eſt incapax, quamuis ex priuilegio Papę illa habere poſsit, quia nulla temporis pręſcriptio facere poteſt capacem eum, qui ex conditione ſuę perſonæ incapax eſt, licet priuilegium ſic; ſecutus eſt Cardinal.Zabbar.in conſi.57. propoſita quęſtio.vbi in iure conferendi licet per tempus immemoriale per laicum poſſeſſum,vt ea temporis pręſcriptio laicis non opituletur,& in decimis prędialibus, idē Cardinal.per laicos poſſeſsis in conſi. 88. capitulum ciuitatenſe:per tex. in cap.cauſam quę,ext.de pręſcription. & in terminis,quod laici poſsidentes per ſe, & ſuos auctores decimas prędiales, quamuis per tempus immemoriale non ſint tuti aduerſus diœceſanum, ſeu parrochialem vendicantem ius decimandi, niſi doceant de priuilegio Papę, aut de conceſsione ſibi facta ante Concilium Lateranēſe, de quo in cap.prohibemus,ex.de decim.determinauerunt Hoſtien.& Ioan.Mon. in c.cum apoſtolica.extra de his, quę fiunt a pręlat. Archidia.in c.2.de decim.in 6.per rationem prędictam,& per tex. in d. c.cauſam quę:Addo ꝙ illud dictum Io.Mon.& Io. And.ſecutus eſt,vbique Abb. Panorm.in c.quanto in 1. no. extra de conſuetud. vbi infert,quod inferiòr nullo tempore etiam immemoriali pręſcribere poſsit ea, quę ſunt ordinis epiſcopalis, quia illorum eſt incapax, quāuis pręſcribere poſsit ea, quę ſunt dignitatis, & iuriſdictionis, & idem Abb.in cap.fi.nu.15. ext. eo. vbi idem dicit de conſuetudine,quod de pręſcriptione, & idem quoque in c.quod ſicut. num. 6.extra de electìon.& in cap.ſacrò ſancta, colum.2.& in cap.Maſſana.num.4.per illa iura,ext.eo.tit. & idem Abbas in d.c.cum apoſtolica.num. 12. & in cap nouit.num. 22. ext. de iudi.& melius in d. c.cauſam quę: vbi per illū tex. colligit quod ſupra dixi laicos,quamuis per tempus immemoriale poſsidentes decimas Eccleſiaſticas non illas pręſcribere, quia incapaces ſunt eas habere ſine titulo, & priuilegio Eccleſiaſtico.

19 Vnde infert data incapacitate perſonę plus poſſe priuilegium, quam pręſcriptionem immemorialem, nam priuilegium a ſupremo conceſſum habilitat incapacem c.quamuis,& ibi not. ext.dė decim.l. quidam. ff.de re iud. pręſcriptio vero non d. c.cauſam quę,& ſequitur Fely.ibi, & idē Fely.in c.accedentes,nu.15.ext.de pręſcription.& ante eum And.Barbat. conſi.35. col.2.in 2.vbi ex pluribus concludit,quęſibile per priuilegium, non eſse quęſibile per pręſcriptionē data incapacitate poſsidendi ex parte pręſcribere volentis, ſecutus eſt Franc.Balb.poſt alios per eum relatos,in d.prima par.5.par.principal.nu.55. Pariſ.conſi.101.nu.107. in 1.vbi in decimis. Rebuff. in tract.de decim. quęſt. 13. nu.64.Quamobrem videtur,quòd priuati qui ex conditione ſuarum perſonarum incapaces ſunt habere iura iſta Regalia Principibus reſeruata, nec illa quoque per pręſcriptionem immemorialem ſibi acquirere poſsint.

20 Pro ſolutione difficultatis, notandum eſt elegans verbum Bar. in l.cū de in rem

verſo. col. 2. verſ. veniamus ad ſecundum. ff. de vſur. quatenus concludit, quòd vbi quis fundat intentionem ſuam ex ſolo curſu, & vſu temporis immemorialis, non habet neceſſe docere de titulo ſuo, nec titulũ allegare, prout cum fundat intentionem ſuam in minori tempore, adducit tex in d. l. hoc iure. §. ductus aquæ, & in l. 1. §. fin. ff. de aq. plu. arc. & in cap. 1. de præſcriptio. in 6. Quod tamen non adeo verum videtur. quia iuris præſumptiones debent allegari, licet probare neceſſe non ſit. l. ſi adulteriũ. §. ijdem pollioni. ff. de adulter. Iaſ. ex multis in l. cum quid. ff. ſi cer. pet.

21 Secundo aduertendum eſſe cenſeo, ꝙ laicus ex ſui perſona omnino incapax eſt ſpiritualium. d. c. ſacro ſancta, d. cap. Maſſana, ext. de electión. & d. cap. cauſam quę, ext. de præſcription. & in illis iuribus pleniſsime notatur, & 16. quæſt. 7. cap. 1. adeo vt nec conſuetudine induci poſsit, vt laici ſpiritualia tractent, ſicuti poſt Io. Andr. concludit Abb. d. cap. fin. num. 15. ext. de conſuetud. & eſt caſus in d. cap. Maſſana, nil mirum ergo ſi quo ad hæc, præſcriptio immemorialis laicis non proſit: priuilegium vero Papæ ſic. Priuatus autem in his, quæ Regalia ſunt, quia hæc pro ſui natura ad laicos pertinent, non omnino eſt horum incapax, ſed tantum prohibetur reſpectu ſtatus priuati, idcirco immemorialis pręſcriptio ſibi prodeſt, ad hoc tex. in c. 1. de præſcription. vbi licet epiſcopus decimas alterius Diœceſis ſine titulo poſsidere nequeat, & ſimiliter vna parrochialis alterius parrochialis, quoniam ius reſiſtit: quia tamen epiſcopus, & Eccleſia, capaces ſunt poſsidere, & habere decimas, & ſpiritualia iſta, idcirco data capacitate poſſidendi, ſi non longiſsimo tempore abſque titulo præſcribere non poſsint, præſcribũt tamen per ſpacium temporis immemorialis.

22 Rurſus notandum eſt: quia Scriptores varijs modis declinant dictum illud Ioã. Mon. & Ioan. Andr. nam plerique volũt, quod probato vſu temporis immemorialis, & præterea probata fama, de conceſſione priuilegij a ſummo Pontifice, ſeu de conceſsione facta auctoribus illius ante Concilium Lateranenſe, in materia decimarum, is obtinere debeat, ſic Felyn. in d. cap. cauſam quæ. colum. 1. in prima limitatio. poſt plures per eum relatos, ſecutus eſt Sigiſmund. Lofred. conſi. 40 num. 42. cuius ſententiæ fuit d. Abbas in d. cap. cum apoſtolica. num. 12. poſt Ioan. Andr. ibi. vbi tamen addit quod probare debeat ſe vti vaſſallum Eccleſiæ poſſediſſe decimas, ideoque ex mente iſtorum patrum, probata poſſeſsione immemoriali, & quod tanquam vaſſallus Eccleſiæ reputabatur, & præterea famam eſſe de ſuo priuilegio, is obtinebit: Addunt aliqui oportere, vt doceat de aliqua inueſtitura, per ſe, vel ab aliquo præceſſorum ſuorum obtenta ab Epiſcopo, licet de prima non probet: ſic Balb. in d. 1. par. 5. par. principal. nu. 59. ſecutus eſt Rebuff. loco præallegato. num. 70. ſed iſta qualitas ex intentione præfatorum patrum, non eſt neceſſaria: quia ſatis eſt, quòd probet ſe vti vaſſallum Eccleſiæ poſſediſſe.

Nonnulli vero ſentiunt ſatis eſſe probare poſſeſsionem immemorialem, & allegare priuilegium cònceſſum maioribus ſuis a ſummo Pontifice, ſeu conceſsionẽ factam ante Concilium Lateranenſe, & hoc ſufficiat, nam maxima eſt vis tam vetuſtiſsimi vſus per ſic longiſsima temporum curricula tollerati: nil mirum habet vim priuilegij: legis, & pacti, & producit pro poſſeſſore præſumptionem iuris, & de iure, ſicuti ſupra dixi: ſic in terminis concludunt Butriga. & Imol. in d. cap. cum apoſtolica, Raphael Cuma. conſi. 83. Quia cauſa. Alexand. d. conſi. 6. colum. vlt. in 1. Barbat. conſil. 35. colum. 2. in 2. vbi de communi, & hanc vti communem ſequitur poſt nonnullos alios Balb. d. loco ſub num. 60.

Et attenta hac reſolutione obiectum faciliter euadi poteſt: vt ſcilicet procedat, cum poſſeſſor fundat ſe ſolum in pręſcriptione, & vſu temporis immemorialis, ſecus autem cum vlterius allegat priuilegium

gium

gium ſibi conceſſum,& adducit pro prę ſumptione ꝯceſsionis priuilegij téporis diuturnitaté,& iſta reſolutio optime deducitur ex ſcriptis,in l.cũ de ĩ rẽ verſo.ff. de vſur.& in l.ſi certis annis.C.de pact.

23 Sexta concluſio allegãti præſcriptionem immemorialem, onus probandi incumbit,ad reg.in l.ei qui dicit.ff.de probat.quomodo autem probetur, magiſtraliter docuit gl. Ioan. And. in d.cap.1.in verbo memoria: de præſcription. in 6. Secutus eſt Inno. in c.veniens, de verb. ſignifi. Ant.But. & alij in c. quid per nouale: extr.eo.Aretin.in c.licet ex quadã. ext.de teſtib.& pulchre Curt. iun. conſi. 158.vbi docet modum, & formam articulandi,Roland.a Valle conſ.89.nu.30. in 3.Natta in conſ.99.nu. 20.& plenius conſi.636.nu 105. & difficilis eſt huius rei probatio, adeo vt de facili ſubuerti poſsit: ſicuti impugnando ſcripſerunt Signorol.conſ.70.ſub num.19.Beltrand. conſ.184.per totum in 2. idem Cur.cõſ. 61.ſub nu.11.& in Peruſinis Ioſeph.Ludou.deciſ.106.nu.18.vbi deciſum refert cõtra ſe fundantem in præſcriptione im memoriali,& pleniſſime,D.Tullius in d. ſuo conſi.nume 164.

24 Notandum tamen eſt, quia donec lis, & probatio pendet ſuper præſcriptione, fiſcus & princeps: quia fundatam intentionem habet,poteſt vti iure ſuo: ſic Fel. d.c.cum nobis.num.7.Rolan.d.conſ.89. col.vlt. & ad hoc eſt caſus in c. cum perſonæ:de priuileg.in 6. iuxta quem textũ eorum dicta intelligo:Nec ſummaria ex aduerſo probatio poſſeſſionis interim lite pendente illum iuuaret, ſicuti ex illo tex. tradidit Dida. in practicis.c.18.ſub nu.6. vbi pulchre in materia illius interdicti,quod interim appellatur, quod in foro vſitatiſſimum,& frequens eſt,lite pẽdente, & idem Dida. variarum reſolu. c.16.nume.10.& 11.

25 Aduerte tñ pro ſingulari limitatione, & declaratione præmiſſorũ,ꝙ vbicumq; conſtaret,de originali titulo cõceſſionis, & ille titulus eſſet nullus,& inualidus:q̃a à non habente auctoritatem cõcedendi, vel aliter eſſet nullus,& vitioſus: prę ſcriptio, & vſus immemorialis ex vi illius tituli inualidi,nihil operaretur:ſic ſane determinauit Moder.Pariſ.in ti.de comer. & vſur.nu.192. Quia veritate manifeſtata vſus,& conſuetudo cedit veritati:quoniam veritas omnipotens eſt,nil mirum: quia Deus eſt veritas, c.ſi conſuetudinẽ, & c.conſuetudo,8.diſtin. & ante eũ reperio,ſic voluiſſe Paul. Caſtr.conſi.423.ex puncto trãſmiſſo,col.2.in fine.Egid.Bellam.conſ.10.col.10.in prin.& col.13.prę clare Afflict.in c.1.§. ſi quis per 30.in 1. notab.in tit.ſi de feudo fuer.contr. Pariſ. conſ.66.nu.128.in 3. Crauetta de antiq. temp.in 2. par. in §. abſolutis ſub nu.60. & ſequen.& in §.materia,ſub nu.2.& iterum in 3.par.in 7.limitat.vbi plura adducit, & pręterea vltra rationem proximè adductam: quia ex præſcriptione adeo antiqua titulus præſumitur, & verus, & iuſtus;Quoniam pręſcriptio veritati cõparatur.Cum autem titulus inualidus,& vitioſus producitur, omnis præſumptio ceſſat, & veritati apparenti cedit dictis iuribus,& l. continuus. §. cum ita. ff. de verb.oblig. & ad hæc facit elegans deciſio Pau.Caſt.conſi.81.in cauſa,col.3.lib: 2.vbi inquit quod licet in antiquis ſolẽnitas extrinſeca præſumatur ad validitatem geſtorum ad not.in l.ſciendum.ff.de verb.oblig.& in l. qui in aliena, in prin. ff.de acquiren. hæred. vbi late Alexand. & Iaſon.fallit tamen quando producitur inſtrumentum in quo enunciatur ſolemnitas,quæ apparet minus legitima,ſequũtur quamplures relati per Crau. in d.7. limitat.& vltra eos Iaſ.conſ.140.col. vlt. & conſi.148.col.pen.in quarto, Alex.ꝯſ. 1.col.pen.in 4.Afflict.deciſ.107.num.5. Soc.iun.conſi.56.nu.21.in 2.

Et notandum eſt:quia dictum Pau.de Caſt. debet intelligi, vt dixi, quando ex inſpectione inſtrumenti apparet ſolemnitatem fuiſſe adhibitam, ſed minus legitimè, ſecus ſi nihil de ſolemnitate in eo inſtrumento appareret, nã ſolemnitas

extrinſeca ob temporis antiquitatem adhuc præſumeretur: quia extra illud inſtrumentum fieri potuit, & ita præſuppo ſuit Aret. conſi. 36. & clare voluit Dec. conſi. 341. col. 6. & 558. circa finem: vbi reprehendit Paul. Caſt. & malè: quia nõ loquitur in his terminis, prout & bene aduertit Crau. loco prealleg. nu. 30. Verũ quia ſuper hoc ſunt variæ Doctorum intelligentiæ, vt per Felyn. in c. ſicut. nu. 42. extra de re iud. per Roland. a Valle cõſi. 99. numero 23. cum ſequen. in ſecundo, & per D. Ceſal. conſi. 152. nu. 39. ideo vlterius non proſequor.

27 Aduertendum tamẽ eſt, quod titulus nullus, & vitioſus tolleratus a ſuperiore qui poterat illum infirmare per vſum, & obſeruantiam longis. temporis confirmatur. tex. in l. ſi poſt mortem, ff. de adoptio. Pau. de Caſt. in conſi. 313. poſtremo, col. 1. in 1. vbi concludit: quod titulus exemptionis minus ſolemnis ab oneribus confirmatur, ſi eximens per ſpacium longi, aut longiſſimi temporis paſſus fuerit illũ vti, & gaudere exemptione: ſequitur Crauet. dicta tertia parte, in §. vidimus in genere. numero vigeſimo octauo, & ad hoc optime confert, quod Innocen. tradidit in capitu. 2. extra de locato, vbi quod ſcientia ſuperioris de conſtitutione inferioris accedente tollerantia eius illam confirmat ſequitur Ro. conſi. 218. in fine, ipſe tamen Crau. dubitauit, an in vſu, & præſcriptione requiratur ſcientia ſuperioris, qua in re concluſiue teneo, quod ſic vbi conſtat de titulo vitioſo: quia circa ignorata non poteſt conſiderari ſuperioris confirmatio. l. mater. ff. de inofficio. teſtamen. & l. non eſt ferendus. ff. de tranſaction. idque in re magni præiudicij obſeruandum foret, & in puncto, quòd ex diuturna ſuperioris tollerantia inferatur confiſmatio, aliqua vtilia tradidit Curt. iun. in tractatu feud. in prima quæſtio. 1. par. principal. ſub numero 9. & 10. Roland. d. conſi. 99. nu. 25. in 2. & conſi. vlt. nu. 97. & infra in 4. Ceſal. conſi. 348. nu. 17. Quibus adde ꝙ ſcientia officialium Principis ad quos illius rei cura pertinet, cum eorum tollerantia, ſufficit pro ſcientia Principis, ſic Bar. in l. ſi publicanus. §. in vectigalibus. ff. de publican. Alex. conſi. 6. col. 2. in 1. Aret. conſi. 42. col. vlt. Sigiſmund. Lofred. conſi. 36. nu. 10. Bal. de præſcript. in 2. par 5. partis prin. nu. 19. & ita in quadam cauſa valde graui per aliqua ex præmiſſis allegauit M. & Excell. D. Ludouicus Tolentinus, mihi a puerilibus annis citra, fraterna amicitia coniunctus, contra tamen obſtare videtur, quod Tollerantia Principis non iuſtificat geſta quantocumque tempore in ijs, quæ non ſunt quæſibilia ſine ipſius Principis conceſſione ſicuti Geminian. tradidit in c. 2. de præbend. in 6. vbi ita decidit in decimis non ſolutis per laicos longo tempore per tollerantiam D. Papæ, & ſequitur Bertachin. de Gabell. in 1. parte nu. 32. verum quia Geminiani dictum procedit in ſpiritualibus, nec ſatis eſt conſtans, vt infra dicam. n. 18. ideo priori concluſioni inhæreo.

28 Septima concluſio exemptiones a ſolutionibus vectigalium ſpacio triginta, & quadraginta annorum præſcribuntur aduerſus Principem, & eius fiſcum iuxta regulam de qua in prima conclu. Barto. in l. licitatio. §. earum. ff. de publican. Angel. & Paul. ibi, Corne. conſi. 268. nu. 19. in 4. Curt. iun. cõſ. 61. in 2. col. tex. notab. in d. c. cum perſonæ: de priuileg. in ſexto.

29 Nam & a ſolutionibus decimarũ exẽptio, & immunitas tanto tẽpore præſcribitur, ſicuti iuris rationibus docuerunt poſt plures alios Balb. dicto loco ĩ 1. par. 5. partis principal. nu. 41. Didac. libro 1. variar. reſol. cap. 17. nu. 10. contra gloſſ. in cap. in aliquibus, ext. de decim. Item & immunitas a ſolutionibus collectarũ. Barto. conſilio 59. commune Spoleti. numero tertio, Curtius iunior. d. conſilio Nota tamen quia in iſta quadragennaria præſcriptione ſcientia Domini requiritur, cum illius patientia: quia alias poſſeſſio non ſoluendi, non diceretur acquiſita illi priuato præſcribere volẽti, &

ſine

ſine poſseſsione nulla currit præſcriptio, l.ſine poſſeſsione.ff.de vſucap.cap.ſine poſſeſsione, extra de reg. iur. ſic ſane colligigitur ex Bart.in d.l.ſi publicanus.§.fina.& in l.1.§.denique.ff.de aq.plu.arc.Sal.in l.2. C.noua vectigalia: d. Alexand.conſi.6.in primo, vbi diſtinguit inter hanc, & inter prȩſcriptionem immemorialem, Iaſ.in l. Imperium.colum.12.verſ. circa primum. ff.de iuriſd.om. iud.cũ adductis per Balb. d.2.par.5.par.nu.19 25.& 26.prout, & in alio differunt, nam hȩc non currit aduerſus non valentem agere l.1.§ fin.C.de ann. excep.centennaria vero,& immemorialis ſic,Soc.iun.conſi.76.num. 85.cum ſequẽ. in 1. & dixi ſupra num. 12. adde tamen quòd ſufficeret ſcientia officialium Principis ad quos illius rei cura pertinet: dixi proxime num.16.

30 Item nota, ꝙ ſi fiſcus, vel R. P. exegit vectigal ab alijs, ſed non ab vno priuatorum nõ prȩſcribit iſte immunitatem: quia ius eſt vnum exigendi ab omnibus non diuerſa iura contra ſingulos, ſic eleganter Barto. in dicto §.earum, adducit tex.in l. vacuatis. C.de decurion.lib.10. quare cõſuetudo vnius priuati non eſt attendenda: quia ius Domini integrum conſeruatur per exactionem ab alijs: ad hoc text. in l. qui fundum, & l. penult. ff. quemad. ſer. amit. & ſequuntur Angel. & Cuman.ibi, Rui.conſ.217 colum.4.in prin. in primo, Balb.de prȩſcrip.in 2.parte 5. partis principal. quȩſt. 5. & conſuluit Roland. Vall. conſ.5.col.vlt.in 1.

Ex legibus autem huius Sereniſs. Dominij, exemptio aduerſus ſolutionem vectigalium nullatenus prȩſcribitur ſub prȩtextu,non ſolutionis, quamuis per longiſſima temporum curricula, nec probationes de non ſolutionibus gabellarum licet per longa temporum interualla admittuntur,ſicuti ex decreto Senatus diei 18. Auguſt.1569.conſtitutum fuit.

Secundo vero caſu principali cum bona nõ ſunt incorporata, delata tñ fiſco ex aliquibus cauſis,veluti:quia bona ſint vacãtia,vel aliter ad fiſcũ pertinẽtia, & adhuc ſubdiſtinguo ꝯſtituẽdo plures ꝯcluſiones.

31 Prima eſt tertius poſſeſſor cum titulo, & bona fide prȩſcribit bona fiſco ſeculari delata,ſi mobilia ſint,per triennium,ſi immobilia per decennium, l.quamuis: cum gloſſ.ff.de vſucap. gloſ.in dicto §.res fiſci: gloſ. in d. l. 1. vbi Bald. & Salyc. gloſſ.& Bar.in d.l.in omnibus.Abbas in d. c.cum nobis,col.pen.Bal. Ang.Aret. & Boer.in locis prȩallegatis: nec diſtinguitur inter prȩſentes,vel inter abſentes,prout in prȩſcriptione inter priuatos :quia fiſcus ſemper eſt prȩſens,ſecundum Bal.poſt Iacob. de Rauen.& gl.in d.l.1.Quam tamen opinionem,non admittit Saly.ſed diſtinguit, an procurator fiſci ſit prȩſens, vel non: & eſt verior,& ȩquior opinio ne fiſcus ſit deterioris conditionis,quam priuatus, ſequitur Boer.d.deciſ.264.nu.23.

32 Secunda concluſio in quærendis, necdum fiſco denunciatis, delatis tamen prȩſcribitur aduerſus eum in omnibus cauſis ſpacio 20.annorum,niſi ex legibus minora tempora ſint conſtituta, caſus eſt in d.l. in oĩbus. ff. de diuer & temp. præſ. & ibi Bar.not.& ſequuntur Doct.in locis ꝑalle.

33 Amplia, vt fiſco præſcribatur etiam quo ad hoc, vt poſt 20. annos de delicto quȩri non poſsit, ne dum per viam accuſationis, vt eſt caſus in l. querela, C. de falſ.Sed nec etiam per viam inquiſitionis ex iudicis officio Bart. Bal Ang.Salyc.in d. l. quȩrela. Alex in l. Diuus. ff.de re iudic.pulcherrime D.Boer.in deciſ.26.fallit in quibuſdam criminibus de quibus ſcripſit D.Gigas in ſuo tractat.de crimin. lȩſȩ Maieſta.in 2.parte, quȩſt.29.

34 Ideoque poſt 20. annos non poteſt fiſcus exigere pœnas condemnatorum in re,vel pecunia indictas, ſic per d.l.in omnibus tradidit Bald.in l.data opera. num. 88.C. qui accuſ. non poſs. refert Balb. d. loco. num. 1. & in bonis confiſcatis. Soc. iun.conſi.71.nu.5.in 2.

Amplia etiam quod poſseſsor poſsideat ſine titu. ſic Bald. Salycet. Abbas, Paul. Caſtr. & Balb. in locis prȩallegat. poſt gloſ.in dictis iuribus.

35 Amplia ſecundò, etiam quod poſſeſſor ſit in malafide: quia text. in d. l. in omnibus ſimpliciter loquitur, & eſt not. caſus in l. 2. & 3. ff. de req. reis. per quas ſic determinauit Ang. in l. 1. nu. 4. C. eo. nec mirũ: q̃a in foro conſcientiæ pœnę non debentur, ſed conſcientia ſalua retineri poſſunt gl. percelebris: in c. fraternitas, 12. q. 2. quam ex pluribus exornant Abb. in cap. 1. nu. 10. & Fely. nu. 52. extra de conſtit. eſtque communis ſententia, nedum apud Canoniſtas, ſed etiam apud Theologos, veluti probauit Didac. in 2. parte de ſponſal. & Matr. cap. 6. §. 8. nu. 10. D. Mantica de coniect. vlt. volunt. lib. 10. tit. 4. nu. 16. vbi propterea poſt Didac. infert, quòd hęres, cui fiſcus vti ab indigno aufert hęreditatem poterit illam ſalua conſcientia retinere, & id generaliter in pœnis fiſco delatis.

Sed contra quod bona fides requiratur ſaltem inſpecto iure Canon. decidit Saly. in d. l. 1. col. vlt. C. de quadr. prę ſ. Bald. in d. l. data opera. nu. 89. Abb. d. cap. cum nobis, col. vlt. Balb. loco prę alleg. & Boer. d. deciſ. 264. nu. 23. & ad hoc videtur caſus in cap. 2. de prę ſcript. in 6. nec ob. gloſ. in d. cap. fraternitas: quia gloſ. illa non procedit in pœnis ipſo facto per legem indictis, vel per ſententiam hominis, nam quia ius quęſitum eſt fiſco, ideo bona ſic confiſcata cum bona conſcientia retineri non poſſunt: ſic eleganter Abb. in d. cap. 1. ext. de conſtitution. per tex. in d. c. 2. & ſecutus eſt Fely. ibi ſub nu. 58. idem Abb. in cap. dilecti, col. 6. extra de arbitr. Alias falentias ad illam glo. adde per Fely. & Moderniores in dictis locis. Mihi autem in puncto propoſito placet, vt ius fiſci indiſtincte perimatur, nec text. in d. cap. 2. obſtat: quia inducit in eo caſu prę ſcriptionem ſingularem cum bona fide, & ita tandem concludit Didac. d. loco ſub nu. 16.

36 Aduerte tamen quia vbi pro delicto accuſatio, vel inquiſitio ſpacio 20. annorum perimitur, ſic etiam eodem tempore perimitur ius fiſci, quo ad effectum bonorum confiſcandorum etiam in caſibus priuilegiatis in quibus ipſo facto per canonem bona infiſcantur, vel pœna aliqua ipſo iure irrogatur. Et eſt ratio: quia in iſtis requiritur ſaltem declaratoria ſuper facto quę quidem per lapſum vicennij ferri nequit; ſic in crimine inceſtus matrimonialis ex quo bona ipſo facto publicantur cẽſuit Boer. d. deciſio. 264. & quamuis Petr. de Ancharan. in d. cap. ſecundo, de prę ſcript. in ſexto. per illum textum dixerit, quòd licet ius querelandi, vel inquirendi de crimine finiatur ſpacio 20. anno. ſecus autem eſſe cum agitur de declarando pęnam fuiſſe commiſſam ob aliquod delictum, quo caſu vult ius fiſco competere per ſpacium annorum 40. Cuius dicta refert Alex. ad Bart. in d. l. querelam. C. de falſis.

Attamen non diſcedo a priori concluſione: quia text. in d cap. ſecundo, procedit iure ſingulari in caſu hęreſis, prout aduertit Ab. in d. c. cum nobis, nu. 8 9. & 10. extra de prę ſcr. & ſequitur Fely. ibi ſub nu. 14 vbi propterea reprę hendit dictum illud Anchar.

37 Tertia concluſio contra fiſcum prę ſcribitur ſpacio quinquennij quãtum ad hoc vt Reus pro delicto condemnari nõ poſsit in publicatione bonorum, ſic Ang. in l. in cognitione per illum tex. ff. ad Syllan. referunt, & ſequuntur Alexand. in addit. ad Barto. in d. l. querelam. Afflict. in cap. 1. in verbo condemnatorum. nu. 45. in tit. quæ ſint Reg. Boſius in tit. de fiſco. nu. 52. Fely. in d. c. cum nobis. nu. 14. Barbat. conſi. 70. colum. antepenul. in 4. vbi limitat in fiſco Eccleſię.

Ego vero valde dubito, cum ille text. procedat in ſuis terminis: quia ſi de delicto cognoſci poteſt, vſque ad annos 20. ad cõdemnationẽ in perſona: fortius ergo ad cõdemnationẽ in rebus: quia condẽnatio in rebus acceſſoria eſt: & quia perſonę ſunt digniores rebus. Et illum tex. procedere in terminis ſuis ſenſit aperte Angel. ad eum, ſi in fonte videatur, nec contrariũ voluit Bal. in l. 3. C. quibus res iudi.

38 Quarta cõcluſio in delatis, & cõmiſsis ob vectigal nõ ſolũ p̃ſcribitᷣ aduerſus fiſcũ

ſpacio

ſpacio quinquennij.l.2.C. de vectigal.& commiſſ.& eſt communis Doct.traditio ibi.Bar.in l. commiſſa.ff.eo.Bal.in l.3.C. ſi prop.publ. penſitat. Alex. conſi.31.col. vlt.in 5.Soc.iun.cõſ.71.col.1.& 121.in 2.

Amplia ad alios caſus in quibus bona ipſo iure fiſco applicantur, veluti ſi ex forma ſtatuti bona non cataſtrata fiſco ſint deuoluta, ſic Bar.in d.l.commiſſa.

39 Amplia ſecundo cum ob delictum cõmiſſum in faciendo bona ipſo iure publicantur,ſic gl.in l Manicheos.C.de hęret. ubi ita determinat in crimine hæreſis,& generaliter extendit ad alia crimina, & in crimine apoſtaſiæ eſt caſus in l. 2.C.de apoſtat.& in alijs criminib. tradit Soc. iun.d.conſi.71.col.2.Anto.Gomez.delictorum,c.14.ſub nu. 5.Illu.Card.Alba. cõſ.5.nu.37.Ampliatio iſta non placet, nam in crimine hæreſis contra gl. eſt caſus in terminis in d.c.2.de præſcr.in 6.& not.Abb.& Fely.d.c.cum nobis,col.pen. Item nec in alijs criminibus ratio cõſentit: quia ſi in alijs minus grauiorib.perſecutio non finitur ſpacio quinquẽnij, ſed vicẽnij,fortius igitur in iſtis, quæ grauiora sũt.ſic arguit Abb.d.c.cũ nobis,n.11.

Quamobrem ampliationem puto procedere cum agitur ex criminib. priuilegiatis ꝙ hæredes defunctorum, vt intra quinquennium a die mortis rei defuncti agi debeat, nec vlterius agi poſsit,vt dixi ſupra in 2.par.in titu.de criminib.quæ mor. rei exting. ſub nu. 33.& ita cenſuit Fely.d.c.cum nobis,nu.12. & 13.vbi varijs modis reſpondet ad tex. in d.c.2.qui in crimine hęreſis contra decidit,placet mihi vt textus ille intelligatur cum pro crimine bona hæretici delinquentis applicantur fiſco Eccleſiæ,nam aduerſus fiſcum Eccleſiæ maiora tempora exigũtur, quam contra fiſcum ſecularem, vt ſtatim dicam licet Ant. Gome. in ti.de delictis c.1.nu 81.idem in vtroq; fiſco deciderit.

40 Quinta concl. fiſcus ſecularis in quærendis nondũ ſibi incorporatis poſt denunciationem ſibi factã negligens agere quadriennij præſcriptione excluditur, l. intra quatuor.ff. de diuerſ.& temp.præſ. l.1.C.de quad.præſ.§.res fiſci inſt.de vſucap.& not.in dictis iuribus.

Intellige quadriennium currere a die denunciationis modo tamen bona tunc fiſco ſint delata d.l.intra quatuor, & no in locis prææalleg.

Intellige quod denunciatio facta non perimat vſucapionem,vel præſcriptionẽ iam perfectam,& conſumatam,puta ſi facta ſit poſt triennium, vel decennium,& interim poſſeſſor præſcripſiſſet, ſeu vſucepiſſet ad ea,quæ ſupra dixi, ſic Salycet.d. l.1.colum.fina.

Item intellige, quod denunciatio nõ impediat curſum præſcriptionis iam inchoatæ, niſi denunciator iudicialiter poſſeſſorem conuenerit, & cum eo litem ſit conteſtatus,ſic Salyc.d.l.1 col.vlt.

41 Præterea adde,quod denunciatio, ac etiam litis conteſtatio per vnum facta non interrumpit pręſcriptionẽ quadriennij,vel 20.annor. ad commodum aliorũ etiam ſi per gratiam nunciator deſtiterit gloſ.& Bar.in d l. intra quatuor: quia interruptio eſt ciuilis, vt Bar. inquit, & pleniſſime not.in l.naturaliter. ff. de vſucap.& in c. ex tranſmiſſa, ext. de præſcr. ad hoc tex.in ſimili in l fi. ff. de interrog. action. & inde nota quod fiſcus non eſt magis priuilegiatus,quam priuatus in interruptione præſcriptionum.

Secus ſi per pecuniam nunciator corruptus deſtitit, nam omnib. interrumpit immo docto de pręuaricatione cauſa perimitur: inquit tex.in d.l.intra quatuor: quia pro confeſſo corruptor habetur l. in fiſci cauſis. ff. de iure fiſc. gloſſ. in d.l. intra quatuor.

Sequitur vt mox videamus de fiſco Eccleſiæ in quo conſtituas infraſcriptas concluſiones.

42 Prima eſt in rebus immobilibus iuribus,& actionibus,ſiue ſint fiſco incorporatæ,ſiue non attamen fiſco delatæ,currit præſcriptio aduerſus fiſcum Rom. Eccl. centennaria,& non minor, aduerſus aũt Eccleſias inferiores currit præſcriptio

quadragennaria, Auth.quas actiones.C. de ſacro ſanct.Eccl.& in Auth.vt Rom. Eccleſ.c.ſi diligenti,c.cũ nobis.C.ad audientiam,extra de præſcr. Quæ iura licet loquantur in Eccleſijs procedunt quoq; in fiſco Eccleſiarum,ſic Bal.& Pau.Caſt. in l.fi.C.de ſacr.ſanct. Eccleſ. hic ſub nu. 8. ille vero in ſecunda col. Abb.& Fely. in d.c.cum nobis.col. pen. Boer.d.deciſ. 264.n.24.Balb.de pſcr.in 2.par.5.partis principal.nu. 5.& in his terminis procedit gl.in c.accuſatus,de hæret.in 6.

Fallit in caſu c.2.de præſcr.in 6.vbi in caſu ſingulari fauore fidei hæredes hæretici defuncti,qui communiter pro catholico reputabatur, præſcribunt aduerſus eccleſiam Roman. ſpacio 40. annorum, de quo tex.plura ſcribunt Abb.& Felyn. d.c.cum nobis.

43 Secunda concluſio in cognitionibus maleficiorum currit pręſcriptio 20.ann. aduerſus etiam Eccleſ Roma.iuxta text. in l. querela. C. de Falſ. quamuis pœnarum exactiones non pręſcribantur aduerſus fiſcum Rom.Eccle.niſi ſpacio c. Ann. & aduerſus fiſcum Eccleſiarum inferiorũ ſpacio 40.ann.ſic eleganter Bal. in l.fina. col. 2.C.de ſac.ſanct.Eccle.quod dictum ſequ.Fely.d.c.cum nobis.num. 14. Balb. loco dudum allegato.

44 Tertia concluſio in rebus mobilibus Eccleſiarum inferiorum, quę ſacræ non ſint,currit præſcriptio,ſeu vſucapio triẽnalis aduerſus eas prout in rebus priuatorum: quia in mobilibus iura ciuilia nihil immutarunt, d. Authen. quas actiones.Et in Auth.de Eccleſ.tit.in §. pro tẽporalibus,& in Auth. hæc conſtitutio innouat,& idem quoque eſt de iure canõ. quia ius canonicum in mobilibus nihil immutauit Dy. in c.poſſeſſor de reg.iur. in 6.plenè Sal.in l.vnica.C.de vſuca.trãſ for.Imol.& Abb.in c.1. ext. de in integ. reſtit.& in c.illud.ex. eo. Iaſ.in d.Auth. quas actiones, & eſt communis opinio. Fely.in c.de quarta ſub nu.53.ext.de pręſcrip.Balb.in 1.par.5. partis. nu. 10. Sed vtrũ contra fiſcum Eccleſiarum inferiorum currat vſucapio triennalis in rebus mobilibus incorporatis: videtur cõcludendum negatiue, prout in fiſco ſeculari dictum fuit ſupra num.8. nec enim fiſcus Eccleſiæ debet eſſe deterioris conditionis,quam fiſcus Principis ſecularis,& ſic melioris conditionis erit fiſcus Eccleſiæ, quam Eccleſia ipſa, quod vr̃ abſurdum, ideo cogita,& vide quæ dixi ſupra nu.4.

45 Contra vero Eccleſiam Rom. ac eius fiſcum mobilia non vſucapiuntur triennio,ſed in his quoq; gaudet præſcriptione centennaria: quia priuilegium Ro. Eccleſ.de præſcriptione centennaria generale eſt: in Auth. vt Eccleſ.Romana: & in iuribus ſupra allegatis, ſic Abb. in c.cum dilecta,col. 2.extra de confirm.vtili.Felyn. in c. ad audientiam. nume. 33. extra de præſcrip.Saly.in d.l.vnica.C.de vſucap.transfor.& eſt communis,vt Balbus tradidit loco prox. allegato. nu. 23. no. tamen quia ratio adducta per Sal. in d. l. vnica. ex eo: quia Roman. Eccleſia fiſcum habet,& res fiſci non poſſunt vſucapi,d.§.res fiſci,non eſt bona ratio:quia non infert ad præſcriptionem centennariam,vt dixi ſupra nu.1.& nu.8.

46 Quarta concluſio in pœnis ſpiritualibus nulla currit pręſcriptio gl.ĩ c.admonere 33.q.2.Felyn.d.c.cum nobis nu.15.

Quinta concluſio aduerſus ſuperioritatem Papæ in ſpiritualibus,nulla currit præſcriptio;dixi ſupra in 1.li.ti.2.nu. 60. Item nec in tẽporalibus reſpectu ſupremæ ſuperioritatis,veluti ibidẽ dixi n.32.

47 Reſtat vt videamus de præſcriptionibus fiſcalibus actiuis. i. quanto tempore pręſcribat in quo puncto concluſiuè dico, quod fiſcus in tali materia non reperitur priuilegiatus, niſi in caſu. l. 2.C.de quadr.præſcr.de quo tex. ſcripſi ſupra amplisſime in ti.de vendit.fiſc.ſub nu. 15.& ſeq.vnde extra caſus illius legis fiſcus vtitur iure priuati,ac iure communi,vt dixi ſupra ſub n.6.& faciunt, quæ plenius ſcripſi in prin. huius ſextæ partis, & ſi diceretur quod ſicut contra fiſcum non præſcribitur communi tempore, ita etiam

nec

nec fiſcus ipſe contra priuatum communi tempore prȩſcribat argum. tituli. ff. quod quiſq iu. Reſpondetur quod in priuilegium fiſci maius tempus introductũ fuit in præſcriptionibus paſsiuis. iõ ius commune non poteſt videri fiſco ſublatum in actiuis:quia beneficium iuris cõmunis fiſco non aufertur l. quod placuit. l.Statius.§.fi.ff.de iu.fiſ.&ſic tandem cẽſuit Affl.in c.1.§.ſi quis per 30.col. vlt.in tit.ſi de feudo fuer.controu.

48 Sed hic pro complemento ſuboritur notabilis quȩdam difficultas: nam differentia ſupra conſtituta in prȩſcriptionibus inter eccleſiam Rom. & inter eccleſias inferiores prȩſupponit rerum dominia cõſiſtere penes ipſas inferiores eccleſias,quia de natura præſcriptionis eſt dominia rerum paulatim vni auferre & p̃ſcribenti adijcere.l.1.ff.de vſucap.& toto tit.ff.& inſti.eo.tit. immo inferior eccleſia aduerſus aliam prȩſcribit.c.illud extra de prȩſcri.Quod tamen non videtur verum,cum rerum dominia non ſint eccleſiarum particularium, ſed apud Papam Chriſti Vicarium per quem eccleſia regitur ſicuti dixi ſupra lib.1.in tit.habent. iura fiſ.nu.85.igitur,vel differentia ſupra relata, non recte ſtat: vel fateri oportet rerum dominia penes eccleſias inferiores conſiſtere, qđ iuris auctoritate deciſum quoque videtur in c.abbate ſane,de re iudi.in 6. ibi iure dominij vel quaſi, & in tit.ext.de reb. eccl. non alien.per totum. Item quamlibet eccleſiam habere proprium prȩſupponunt iura de ingredientibus monaſteria,loquentia:in Auth. ingreſsi.in Auth.ſi qua mulier.C.de ſacroſ. eccl. & in l. Deo nobis. §.huius autẽ. C. de epiſ.& cle.no.in c.2.ext.de teſta.& latiſsime no.in c.in prȩſentia,ext. de prob.

Ad hoc etiam quȩ ſcripſi ſupra de bonis vacantibus per mortem clerici vt eccleſiȩ acquirantur.ſup.lib. 4. in titulo de bon.vac nu.10. Et concluſiue rerum dominia particularibus eccleſijs oblatarũ, eccleſijs ipſis acquiri determinauit Ioã. Faber.in §.nullius,inſti.de rerum diuiſ.ſi tamen eccleſia capax ſit:aliàs eccleſiȩ Roma.acquiritur,clem.exiui.§. denique. de ver.ſig.& idem probauit Cardi. de Turre Crem.in c.videntes, ver. ad ſecũdum, 12.q.1.Sigiſm.Lofred.conſi.40.nu.29.

Verum quia ex aduerſo auctoritates maiorum aſſeuerant,quæ eccleſiæ offerũtur donum Dei eſſe, c. Saluator.1.q.3.c. qui Chriſti,c.nulli liceat,& c.qui abſtulerit 12.q.2.& propterea Inn.in c.cum ſup ext.de cau.poſ.& propr.infert, quod ea, quȩ eccleſijs offeruntur, Deo oblata eſſe cenſentur. & inde ex prȩmiſsis & alijs auctoritatibus maiores noſtri ſupra relati in 1.lib.nu.85.colligunt dominium proprie harum rerum oblatarum non conſiſtere apud eccleſias particulares, Sed apud Papam qui eſt immediatus Chriſti Vicarius. Idcirco pro concordia ſalua meliori determinatione dici poteſt: oblata eccleſijs particularibus, eccleſijs illis acquiri ex intentione dantis, & Chriſti ſunt,quia Chriſti Eccleſiȩ oblatȩ, Papa autem vti Chriſti Vicarius concurrit cũ ea eccleſia,& prȩlato in dominio, & adminiſtratione illarum rerum, ex regula Io.Monaci eo loci relata, immo plus poteſt Papa vti Chriſti Vicarius circa earum rerum diſpoſitionem,& alienationẽ quam prȩlatus eccleſiȩ veluti ibi diſſerui.Differentia autem ex legibus conſtituta circa prȩſcriptiones inter eccleſiam Rom.& inter eccleſias inferiores:quo ad eccleſias procedit: licet Papa caput ſit tã Romanæ,quam eccleſiarum inferiorum, & vnum,& idem.

M. ANTONII PEREGRINI, DE IVRIBVS, ET PRIVILEGIIS FISCI.

Liber Septimus.

DE IVDICIBVS FISCALIBVS. Titulus Primus.

1 *Fiſcus iudices ſpeciales habet in cauſis ſuis.*
2 *Cauſæ fiſcales, quæ ſint.*
3 *Fiſcalis iudex non cognoſcit inter priuatos, niſi in cauſis quæ a fiſco pendent.*
Iudices fiſcales non ſe impediunt in cauſis inter priuatos.
4 *Fideiuſſor pro reo in aliquo officio ſoluens pro eo, poteſt reum, in eo officio conuenire.*
5 *Emptores a fiſco iudices fiſcales habent pro re empta.*
6 *Fiſcus in ſuis cauſis non poteſt conſentire in alium iudicem præterquam in ſuos iudices.*
7 *Soluens in camera fiſci pro debitore fiſcali poteſt illum conuenire coram iudicibus fiſcalibus.*
8 *Ceſſionarius fiſci priuilegium fiſci reſpectu fori conſequitur.*
Fiſci ceſsionarius in priuilegium fiſci reſpectu fori ſuccedit.
9 *Fiſcus comparens pro ſuo intereſſe cauſam trahit ad ſuos iudices*
10 *Fiſcus trahit ad ſuos iudices etiam illos quos ex proprio ſuo priuilegio conuenire poteſt.*
11 *Fiſcus non tenetur ſtare inſtantiæ ceptæ per priuatum ſuum auctorem.*
Inſtantia iudicii per priuatum non obligat fiſcum ſucceſſorem.
12 *Fiſcus appellans a ſententia lata contra priuatum ſuum auctorem non immutat iudicem, ſed proſequitur coram iudice appellationis.*
13 *Fiſci officiales habent fiſci priuilegium reſpectu fori.*
14 *Fiſcales iudices non recipiunt ſportulas.*
15 *Fiſcus & fiſci ceſsionarius an trahat ad ſuos iudices fiſcales perſonas eccleſiaſticas.*

AGREDIOR quartam, & vltimam principalem operis partem: quæ circa iudicialia verſatur. in iudicijs autem conſiderantur perſonæ: ordo, & merita cauſarum.

Ideoque de his ſingulis videndũ eſt: Et vt a perſonis incipiamus: quæ digniores ſunt, ad l. ſi quæramus. ff. de teſtamen. Quinque ſanè perſonę in iudicijs interueniunt: iudex, actor, reus, aduocatus, & notarius.

1 In fiſcalibus itaque cauſis iudex particularis ex Principum conſtitutionibus, & ex vſu deſignatus reperitur: nempe ꝓcurator Cæſaris (ſic enim appellatur) de cauſis fiſcalibus cognoſcit, toto tit. C. vbi cauſæ fiſc. in quo non mediocre fiſci priuilegium verſatur contra regulam. C ne quis in ſua cauſa, pro ut aduertit Alciat. conſi. 12. num. 11 lib. 8. vbi propterea infert, quod fiſcus eſt formidoloſus.

2 Cauſæ autem fiſcales ſunt, cum de crimine non quæritur, ſed de bonis fiſco applicandis ex cauſa criminis commiſsi, vel aliter.

aliter.nam de crimine ad pœnam irrogã dam pręſes cognoſcit,l.1. & 2. & l. ad fiſcum.C.vbi ca.fiſ & l 2. C.ſi aduer. fiſ. & pulchre docuit Iaſ.conſi.100.in 1.

Item intellige cum in prouincia adeſt procurator Cæſaris, al às pręſes cognoſcit,ſic Bar.in l.ſi vacantia.C.de bon.vac. lib.10.vbi ita intelligit illum tex.& gl.in l.defenſionis.C.de iu.fiſ.eo. lib.

Ideo fiſcus, ſiue actor, ſiue reus ſit ex quacunque cã iudices ſuos habet vt in dictis iuribus & l.1.C.de fi. inſtr. eo. lib. & l.ſi conſtante.§.fi.ff.ſol.mat. & l. cum eorum.C.de ſent.

3 Inter priuatos autem fiſcalis iudex nõ cognoſcit l.procurator. C. vbi ca.fiſ. niſi priuatus priuatum conueniat ex cauſa, q̃ a fiſco pendeat l.ſi vendente.C.eo l.ſi minori.C.de iure fiſ lib.10. vbi emptor pro re empta a fiſco,coram iudicibus fiſcalibus a priuato conuenitur.

4 Proinde fideiuſſor ſoluens in camera pro debitore principali fiſci, ſeu emptor alieno nomine rei per fiſcum venditę poteſt debitores ſuos, & bonorum poſſeſſores coram iudicibus fiſcalibus conuenire,pro ut fiſcus ipſe poterat, vt explicant iura illa,ponderando,ibi elegeris,.ad qđ etiam eſt tex. in l in fraudem.§. qui pro alio.ff.de iure fiſ.vnde actoris eſt electio: Bal.Sal.& Pau.poſt antiquos in d.l.ſi vẽdente, ideoque inferunt fideiuſſorem in aliquo officio veluti maleficiorum ſoluẽtem pro reo poſſe eundem reum coram eo iudice conuenire pro ſui indemnitate: licet alias ſit iudex incompetens, & fuit dictum Bar.in d.l.cum eorum: quib. omnibus conducunt,quæ Iaſ.ſcripſit in l. ſi quis.§.rationem.ff.de eden.

5 Emptores etiam & cauſam a fiſco habentes iudices habent fiſcales,idcirco coram alio iudice conuenti pro re a fiſco empta petere poſſunt remiſsionem ad iudices ipſos fiſcales caſus eſt in l.fi.C.ſi aduer.fiſ.& inde colligit Pau.Caſ. & in d.l. 1.C.de fid.inſtrum.& inde no.Ang.& ſic apud nos ſeruatur:parte aũt non opponẽte, nec fiſco remiſsionem petente valet proceſſus coram ordinario Soc. Senior, cõſ.46.in 1.dub.in 4. vbi plenius ſcribit.

6 Fiſcus autem in cauſis ſuis non poteſt in alium iudicem conſentire:nec alterius iuriſdictionem prorogare Bald.in d.l. cũ eorum. vbi adducit, quia iudices ſuos ꝓtaxatos fiſcus habet. Amplia ad emptores fiſcales, qui rem a fiſco cum priuato communem ex fiſci priuilegio emiſſent l.1.& ibi Bar.C.de vend.rerũ fiſc.lib.10.

7 Soluens item in camera fiſci pro illius debitore iura fiſci aſſequitur,facta tamen ceſsione iurium per fiſci adminiſtratorẽ, & non aliter,l.ſi cum pecuniam,& l.fi.C. de priuil.fiſ.& ſpeciale eſt,vt inquit Pau. Caſt. quod iudex transferat actiones, nã alias factum priuati creditoris requiritur ad l.Modeſtinus.ff.de ſolu.

8 Et nota,quod ceſsionarius fiſci, ne dũ aſſequitur iura fiſci circa potioritatem in meritis, vt iura illa dicunt:ſed etiam reſpectu priuilegij fori Bal.poſt Butr. in d. l.cum eorum,in fi.

9 Ampliatur materia:vt etiam fiſcus cõparens pro ſuo intereſſe cauſam trahat ad ſuum iudicem l.ſi minori. ſecundum vnã lect.C.de iure fiſ.lib.10.Anch.in c. ea q̃, q.17.de reg.iu.in 6.Pau.Caſt. & Cagno. in l.venditor. ff.de iudic. late Capic. deciſ.197. quicquid contradixerit Caballin.in ſuo tracta. de euictionib. §.3.num. 124.& Didac.in pract.c.8.num. 3. Nam prior opinio præualet quam probauit Dec.conſi.vlt.nu.8.

10 Amplia vt fiſcus coram ſuis iudicibus trahat illos contra quos ex ſuo priuilegio,vel alia ratione actiones ſuas dirigere poteſt, veluti debitores ſuorum debitorum ad l.ſi debitum.C.quan. fiſ. & l.1. C.de cond.ex lege.

11 Amplia tertio, vt etiam fiſcus ſuccedens in ius priuati, non teneatur ſtare inſtantiæ litis ceptæ per vel ꝓ auctorẽ ſuũ, ſed coram ſuis iudicib. cã agi, & terminari dẽt:caſus eſt in d.l.ſi conſtante.§. fin. & ibi no.Bal.in l.1.col.2.C.de hęr.vend. quamuis ſecus ſit in priuato l. ſi eum hominem.ff.de fideiuſ. c.quia V.ext.de iud.

Hoc

Hoc tamen dictum limitatur, cum fiſcus ſuccedit iure hæreditario:tunc enim iudicij inſtantia ab illo iudice non remouetur:Quia fiſcus cum priuato ſuccedit, in præteritis, & cõnexis priuati iure vtitur. l. fiſcus q̃ priuati.ff.de iure fiſ.ſic ſane concludunt Bal.Ang.& Caſt.in d.l.ſi conſtante.§.fi.Dec.in d.c.quia V.n. 10. Ale.conſ. 22.lib.6. & horũ opinionẽ ſequitur Ale. d.§.fi. poſt Imol.in d.l.ſi eum hominem, ne alioquin pereat inſtantia in præiudicium actoris.& ad tex.in d.§.fin. reſpondet, ꝙ loquitur in caſu,cũ fiſcus ſuccedit in bonis per publicationem non iure ſucceſsionis hęreditario. Verum tamen licet in via diſputatiua multa dici poſſent: circa intellectum d. §.fin. ex ſcriptis per Doct.ibi,& per Dec.in d.c.quia V. Concluſiue cum in priuatis cauſis deciſum habeamus tam in actore quam in Reo inſtãtiam tranſire contra ſucceſſorem l.ſi petitor.ff.de iud.& d.l. ſi eum hominem:etiã, quod ſit ſucceſſor bonorum tantum l tam ex cõtractib.ff.đ iud.iuncta l. 2.ff.de caſt. pecul.& d.c. quia V.Et cum in fiſco contra reperiatur deciſum in d.§. fin. idcirco ſpeciale in fiſco eſſe,fateri, melius eſt: ea ratione, quia iudices ſpeciales fiſcus habet ſiue ſuccedat in bonis:ſiue ſuccedat ꝑſonæ,& in bonis & ſic determinauit Bar. ibi.ſequuntur Bal.in rub. ff. de rerum diuiſ.nu.15.Ang.in l.ſi vt ꝓponis. C đ bon. dam.Sal.in l.1.C. ſi pend. appel.Anto.& Ab.d.c quia V.& hæc ſeruatur apud nos nam iudices fiſcales aduocãt ad ſe cãm cũ toto ꝓceſſu,& ex ſup.dictis iuſtificatur dictũ Ang.in l.cũ quędã puella.ff.de iuriſd. om.iud.dum inquit,quod præuẽtio iuriſdictionis non præiudicat fiſco ſucceſſori, ſequitur Mart.Laud.in tract.đ fiſco q.91.

12 Limita præmiſſam concluſionem Bar. & ſequacium, quando fiſcus ſuccedit priuato durante prima inſtantia,ſecus ſi poſt latam ſententiam in cauſa appellationis; nã eo caſu fiſcus tenetur iudiciũ appellationis proſequi ſic Sal.in d.l.1.C.ſi pend. appel.per illum tex. ſequitur Franc. Lucan.de priuil.fiſ.nu.70.

13 Sunt etiam nonnullæ perſonæ, quæ ex cauſa fiſci priuilegium fori habent, vt ſ. coram iudicib.fiſcalib.conueniãtur in ciuilib.veluti officiales cameræ,l.nullum,& l.cum aliquid.C.vbi ca.fiſc. Item conductores fiſcales, d. l. cum aliquid l. ſi quis l. domini,& l.fi.C.eo.Et attende, quia iura iſta loquuntur cum quæſtio agitur inter priuatos extra rem fiſci. Modo tamen ex cauſa illius conductionis quæſtio oriatur ſecus ſi omnino ſit extranea,& ita obſeruatur dixi in parte præced. in titu.de conductor.fiſcal.ſub.nu.8.

14 Sanè fiſcales iudices in ſignum pręeminentiæ, & dignitatis fiſcalis non recipiũt ſportulas pro cognitione, & expeditione cauſarum ex quo ſunt ſalariati de publico vt in l.ad fiſcum,vbi glo.& Scribent. no. C.vbi ca.fiſc.Iudices autem priuatorum vtique.C.de ſpor.l.1.cum materia, & no. Affli.in c.1.nu.63.in ti.de fratr. de nouo beni.inu.

15 Sed vtrũ fiſcus, & fiſci ceſsionarius trahant ad ſuos iudices fiſcales ꝑſonas eccleſiaſticas, quæ itidẽ ſuos iudices hẽnt, nec coram iudicib.laicis cõueniri queunt,ad tex.cũ materia in c.ſi diligẽti.ext. de foro compet.eſt quæſtio tractata per Afflic.in deciſ.2.Seren.Rex:vbi negatiue decidit.

DE ADVOCATIS FISCALIBVS. Titulus Secundus.

1 *Aduocatos ſpeciales fiſcus habet.*

2 *Aduocatus fiſci intereſſe debet in cauſis fiſcalibus:alias acta non valent.*

3 *Sñtẽtia ꝑ fiſco lata abſẽte fiſci aduocato valet.*

4 *Iudex impartiri debet terminũ petenti ꝑ inueniẽdo aduocato alias grauatus recte appellat.*

5 *Aduocatus fiſci eligitur, & conſtituitur ꝑ principem ſeu per commiſſarios ſuos fiſcales.*

Iudex delegatus a principe non habet auctoritatem eligendi aduocatum fiſcalem in cauſa delegata.

6 *Aduocatus fiſci non eligitur qui non ſtuduerit in legibus per quinquennium.*

7 *Fiſci aduocatus non debet calumnioſas actiones inſtituere.*

Aduocatus fiſci ſolicitus eſſe debet ſic tamen vt actiones calumnioſas non moueat.

Aduoca-

Aduocatus fiſci non cogitur contra ſe & ſuos patrocinari.
9 *Aduocatus fiſci non debet cauſam fiſci ſub prætextu ſallarii non ſoluti deſerere.*
Aduocatus fiſci in vna cauſa poteſt in aliis cõtra fiſcum poſtulare.
Idem eſt in cauſis priuatorum.
10 *Aduocatus in prima inſtantia an poſſit cõtra poſtulare in cauſa appellationis.*
11 *Conſulens pro vna parte an poſſit aduocare pro alia parte.*
12 *Aduocatus fiſci eligitur de præſtantioribus, & duo eliguntur.*
13 *Aduocati fiſcalis officiũ per biennium durat.*
14 *Aduocatus fiſci decedens intra annum integrũ ſallarium ad hæredes ſuos tranſmittit.*
15 *Aduocatus fiſci dignitatem habet; ac ſpecialia meretur priuilegia.*
Aduocati ſunt exempti a muneribus perſonalibus, & quod ex officio acquirunt quaſi caſtrenſe reputatur.
16 *Notarios ſpeciales fiſcus habet.*
17 *Agere pro fiſco quilibet poteſt.*

1 SICVT fiſcus iudices proprios habet: ita quoq; aduocatos, & procuratores ꝓ defenſione, & tuitione rerum cauſarumq; ſuarũ peculiares habet toto tit. C. de aduoc. fiſ.

2 Debet autem fiſci aduocatus intereſſe in fiſcalib. cauſis, adeo vt ſententia aduerſus fiſcum lata eo abſente ſit nulla, & inualida l. non intelligitur. §. diuus. l. ſi fiſcus ff. de iu. fiſ l. 2. C. ſi aduer. fiſ. & l. fina. C. de aduoc. fiſ. & ita ẽt ex lege decem virũ huius Ser. Dom. 1562. 19. Iulij cautum fuit. Et præterea lucra fiſco delata inconſulto fiſci aduocato repudiari nequeunt l. 1. C. de repud. bo. poſ. & ibi no. Contra priuatum autem ſnĩa lata velamento abſentiæ ſui aduocati non reſcinditur etiam quod inter duos priuatos contendatur, l. velamento. C. de poſtul. l. 1. C. de bon. poſ. cõtratab. & vtrobique notatur.

3 Sententia vero pro fiſco lata, quamuis abſente eius aduocato, & procuratore, valet, quia priuilegium ſuum ſibi nocere non debet l. pupillus. ff. de arbitr. l. acta. §. fin. ff. de re iudi. & l. non ideo minus. C. de procur. Nam & aliàs valet ſententia pro, licet non contra. l. poſthumus. §. fi. ff. de inof. teſt. & l. denunciaſſe. §. fin. ff. de adult. gl. no. in d. §. Diuus: quæ idem dicit in procuratore, quod in aduocato.

4 Nota tamen in cauſis priuatorum, ꝙ ſi pars petierit terminum ad ſibi prouidendum de aduocato, & iudex denegauerit, poteſt iuſte a tali grauamine appellare. l. ait prætor. ad fin. ff ex quib. cau. ma. Bart. in l. 1. C. de ſenten. aduerſ. fiſ. latis lib. 10. Iaſ. & Dec. in d. l. 1. C. de repu. bon. poſſeſ. Canon. in capitu. 1. extra vt lite non conteſt.

5 Aduocatus vero & procurator fiſcalis eligitur, & conſtituitur per Principẽ Supremum. l. 1. ff. de off. procur. Cæſ. ſeu per iudices, & commiſſarios fiſcales in id habentes auctoritatem: q̃a Princeps videretur elegiſſe ex regula: Omnia noſtra facimus, quibus auctoritatem noſtrã impartimur. Cæterum iudex a Rege delegatus in cauſa fiſcali, nõ poteſt ipſe eligere aduocatum, & procuratorem fiſcalem in ea cauſa, & ſi elegerit, proceſſus cum eo formatus erit nullus & inualidus, ſic Afflict. deciſ. 360. in pleno, in 1. dub. ſequitur Reſt. de Imp. q. 110. caſu 247.

6 Nullus autem aſſumi poteſt, in fiſci aduocatum, niſi ſtuduerit in legib. ꝑ annos quinque l. petitiones. C. de adu. diue. iud. vbi Bar. Bal. & Sal.

7 Electus vero fiſci aduocatus, pœnam metuens ſollicite fiſci cõmoda proſequi debet: ſic tamen ut calumnioſas, non inſtituat actiones l. pe. C. de aduo. fiſ. ad exemplum tutoris l. quoties. §. nec vtique ff. de admin. tuto. ne inde iniuriarum naſcatur occaſio, vnde iura naſcuntur, l. meminerint. C. vnde vi, & plurimum ſibi cauere oportet: ne vitio ſui fiſcus detrimentum aliquod patiatur, l. fi. C de bon. va. lib. 10. alioquin ſi calumnioſam inſtituerit litẽ, meretur in expenſis de ſuo proprio condemnari ad tex. in l. ſuccurritur. ff. de excuſ. tut. & per Ioan. Fab. in l. non eſt. C. in quib. cau. tut. hab. Et in terminis tradidit Boer. in deciſ. 324. Gram. dec. 60. nu. 21.

vbi

vbi ſubdit verbum nimis graue, quod etiam capitaliter puniatur ad tex.in l.vniuerſi.C.vbi ca.fiſ. Sed intellige & reſtringe ad terminos illius legis & pro qualitate calumniæ.Amplius adde,quod aduocati,& procuratores fiſci tenentur iurare de calumnia,niſi aliud de cõſuetudine ſeruetur:ſic Lucas de Penna, in l.1.C.de conductor.lib.11.

8 Non tamen cogitur contra ſe, & ſuos patrocinari l.petitionem. C. de adu.diu. iud.& ibi no Bal.adducit in arg. tex. in l. amiciſsimos.C.de exc. tut. & quia prima charitas incipit a ſeipſo l.prȩſes.C.đ ſeru.

9 Item aduocatus fiſci in vna cauſa non debet eam deſerere prætextu non ſoluti ſallarij, nec in ea cauſa contra fiſcum poſtulare l. 1. C. eo. vbi gloſſ. ſecus ſenſit in cauſis priuatorũ per tex.in l. properandũ. §.illo. C. de iud.in alijs autem cauſis poteſt.l.2.C.eod. niſi ſit generalis fiſci aduocatus Bal.ibi,& bene.Limita cum fiſci aduocatus haberet cauſam propriam,filiorũ parentumuè ſuorum, vel pupilli cuius eſt tutor: nam contra fiſcum cauſam illam agere & tueri minime prohibetur.l.pe.& final. de poſtul. Immo etiam in eadem cã in qua fiſcum iuuauerat:vt dicunt iura illa & clare gl.ibi.In priuatorũ aũt cauſis: abſolutum eſt aduocatum in vna cã poſſe in alia cã contra aduocare vt in d.l.2.in eadem vero non poteſt, alioquin præuaricationis crimine inuoluitur. l. Athletas. §.præuaricator.ff q no. infam.l.2.§.quod ſi aduocatio.ff.de præuaric.Spec.in tit.de aduoc.§.nunc tractemus nu.11.

10 Vtrum autem aduocatus in prima inſtantia pro actore poſsit eſſe aduocatus pro Reo in cauſa appellationis, dubitant ſcriptores:Nam Accurſius in l.fi.ff.de poſtul.tenuit affirmatiuam: quia alia eſt cã, & Specul.dicto loco ſub nume.12.refert, quod ita ſæpe cõtingit in curia Rom.ſubdit tamen honeſtius eſſe abſtinere, quia ſecreta illius cauſæ nouit,& quia cauſa appellationis eſt eadem cũ prima,cuius opinionis fuit Io. And. in c fi.de teſtib.in 6. vbi inquit nõ eſſe honeſtũ,licet ſit đ iure permiſſum:Immo Guliel.Cun. quẽ Bald. refert in l.fi.ff.de poſtul.tenuit,quòd aduocatus tranſiens in cauſa appellationis ad partem diuerſam ſit tergiuerſator, quia non debet primam fidem irritam facere.

11 Qui vero vni parti conſilium præſtiterit,an poſsit pro altera parte aduocare,dubitatur: nam glo. in d. l. fi. determinauit affirmatiuè,ſecutus eſt Spec. in loco præalleg.Io.And.vero in addit.ad eũ formaliter dixit, quod non aduocaret cõtra eum cui recepto ſallario conſilium dediſſet: maxime in ſcriptis, & huius opinionis fuit etiam Bal.poſt Gul.in d.l.fin.vbi formaliter inquit, quod nudatis ſecretis improbus eſt qui diuerſam partem adiuuat, quod eſt verum ſi ſibi tanquam conſultori fuit ſolutum condignum ſallarium: quia non debet contrarijs partib.conſulere:ſecus autem ſi ſit tentatus a clientulo, quia obuiandum eſt malitijs eorum. l. in fundo.ff. de rei veud.nam multi ſciſcitantur oretenus ab aduocatis, quid ſentiãt ſuper aliquo puncto, & obiter oſtendunt punctum alicuius fideicommiſsi vel alterius quæſtionis. Et deinde opera aliorũ aduocatorum vtuntur:nam ea incidens conſultatio non impedit aduocatum contrariã partem tueri vt ex Bal.colligitur, & Doctorib.ſupra relatis.

12 Redeundo vnde diſceſsimus notandũ eſt, quod fiſci aduocatus eligitur de prȩſtantiorib.l. binos.vbi Bal.not.C.de adu. diu.iud.Et duo eligunt̃ d.l.binos & l.poſt duos.C.eo. & ita obſeruat̃ in camera ficali huius M.ciuit.Patau.& ſub die 16.Nouemb.1576.Clar.& Illuſtr.Domini Paſcalis Ciconia Prætor tunc Pad deinde Dux Seren. & Aloyſius Georgio prȩfectus Digniſſ.Rectores huius Ciuitatis ob mortem M.& Excel.D.Iulij Spironi, & ob ſenectutem M.& Exc.D.Marci Antonij Gaballini aduocatorum elegerunt eodem tempore in aduocatos fiſcales vna mecum M.& Excel. D. Bartholomeũ de Zaghis. In huius locum ob illius obitum ſubrogatus fuit M.& Excel. D. Aloyſius Burlettus mihi vti frater honorandus

celeber-

celeberrimus in criminalibus aduocatus,& poſt nos ſubſtitutus M. & Excellẽ. Dominus Alexander Forteccia mihi cõpater & vti frater.

13 Durat autem de iure ſcripto aduocati fiſcalis officium per biennium l. ſancimus la 2. C. eod. in partibus vero huius Ser. Dom. eſt ad vitam pro arbitrio tamen Principis.

14 Et fiſcalis aduocatus decedens intra annum integrum illius anni ſallarium ad hæredes ſuos tranſmittit l. petitionem & l.poſt duos.C.eo.vbi Sal.extendit ad aduocatos priuatorum qui habent annuum taxatum ſallarium poſt Bar.in l.1. §. Diuus.ff.de var.& extraor.cogn.

15 Aduocatus autem fiſci dignitatem habet & meretur ſpecialia priuilegia d.l bi nos vbi Bal. no. ideoque liberatur a curiali conditione, vel altera viliori l. cum aduocatio.C.eod. & clariſsimus appellatũ l.1.l.laudabile & l.reſtituẽdæ. C.de adu. diu.iudicum,& exempti ſunt a munerib. perſonalibus præter arbitrandi, conſulendi,& iudicandi l.ſancimus la 1.C.eo.vbi Bar. & Bal. Item & quod acquirunt peculium eorum quaſi caſtrenſe reputatur l.fori.C.eo.etiam a priuatis, glo. & communiter Doc. ibi.hęc tamen duo vltima communia ſunt etiam alijs aduocatis, vt clare iura illa decidunt.

16 Notarios quoque ſuos particulares fiſcus hẽt ſicuti iudices,& aduocatos adeo vt alij tabelliones fiſcalia acta conſcribere nequeant l.in fraudem. §. quotiens. ff. de iu.fiſ.Bal.in l.1.col.2.C.de hęr.vendi.

Et in præſentiarum camera iſta notarium hẽt d.Ang.de Auguſt. compatrem mihi gratiſsimum virum quidem bonũ, & in negotio ipſo optime eruditum.

17 Item in fiſco ſpãle eſt vt quilibet ꝓ eo agere poſsit ſic Bal.in c.1.§.iniuria,in ti. de pa.ten.Affl.in c.1.n.62.in ti.de duob. frat.Bar.poſt gl.in rub. ff.de popul.actio.

DE IIS QEAE SPECTANT AD ordinem iudiciorum. Titu.III.

1 *Priuatus non conuenit Principem nec eius fiſcum in ius,niſi venia impetrata.*

2 *Vaſallus an poſſit conuenire in ius principem ſuum, abſque venia impetratione.*

3 *Cauſis in fiſcalibus an iudiciarius ordo ſit ſeruandus:& citatio eſt neceſſaria.*

4 *Inſtantia non currit in cauſis fiſcalibus.*

5 *Cauſa fiſci prius agi debet quam cã priuati.*

6 *Conteſtatio litis in vna cauſa non producit aliquos effectus in alia cauſa.*

7 *Fiſcus plus tempore petens quas pœnas patiatur.*

8 *Inquiſitionis via proceditur in cauſis fiſcalib. ad commodum fiſci.*

9 *Fiſci officiales non occupant bona vti in fiſcũ deuoluta ſine principis mandato.*

10 *Lite pendente an fiſcus poſſit ſequeſtrare poſſeſsionem rei contentioſæ.*

11 *Edere tenetur reus ad fundandam fiſci intentionem.*

12 *Fiſco probante per teſtes communes reum habuiſſe inſtrumenta ſi non edantur præſumuntur ſubtracta.*

13 *Poſſeſſor non tenetur edere fiſco titulum ſuæ poſſeſsionis.*

14 *Princeps quo ad iuriſdõnalia,& dominium in genere habet intentionem fundatam.*

15 *Poſſeſsio de præſenti arguit dominium.*

16 *Bona intra territorium principis per neminem poſſeſſa præſumuntur eſſe principis.*

17 *Poſsidens fortilitia in limitibus Imperii tenetur docere de titulo conceſsionis.*

18 *Vaſallus tenetur oſtendere domino titulum ſuæ inueſtituræ.*

19 *Bona omnia vaſalli præſumũtur feudalia niſi oſtendat inueſtituram in aliquibus.*

20 *Poſsidens regalia tenetur oſtendere titulum ſuæ conceſsionis alioquin priuabitur.*

21 *Poſſeſſor cogitur titulum oſtendere quando ſine titulo poſsidere non poſſet.*

22 *Poſſeſſor per tempus immemoriale non tenetur docere de titulo.*

23 *Edere non tenetur reus fiſco contra ſe in cauſis criminalibus.*

24 *Edere non tenetur fiſcus fiſco aduerſario.*

25 *Edere non tenetur reus fiſco aliunde probationes habenti.*

26 *Edere tenetur fiſcus priuato ſcripturas ad eum iure dominii pertinentes.*

27 *Edere non tenetur fiſcus actori ad fundandã actionem, ſed replicationem.*

28 *Edere non tenetur fiſcus ſcripturas ſuas priuato contra tertium.*

29 *Edenda ſunt a priuato inſtrumenta contra fiſcum alicui pertinentia iure dominii.*

Acta

30 *Acta publica ſunt exhibenda priuato contra fiſcum cum criminaliter quæritur.*
31 *Acta publica ciuilia an contra fiſcum edenda ſint per publicas perſonas.*
32 *Acta exiſtentia penes priuatum an contra fiſcum ſint exhibenda.*
33 *Fiſcales conductores & emptores circa materiam editionis vtuntur fiſci priuilegiis.*
34 *Priuilegia fiſci per ceſsionem poſſunt in priuatos transferri.*
35 *Ius excipiendi tranſit ad ſingularē ſucceſſorē.*
36 *Emptor a fiſco priuilegiis fiſci vtitur.*
37 *Gabellarii tenentur edere libros ſuos.*
38 *Confeſsio facta parte abſente plene probat ad fauorem fiſci.*
39 *Falſificans acta in cauſis fiſcalibus cadit a cauſa: quid autem in cauſis priuatorum.*
40 *Conteſtatio litis in vna cauſa reddit reum malæ fidei in alia cauſa.*
41 *Confeſsio ficta in vno iudicio non nocet in alio expreſſa vero ſic.*
42 *Ciuilis interruptio præſcriptionis in vna cauſa non prodeſt in alia.*
43 *Sententia in pari cauſa ferenda eſt pro fiſco.*
44 *Sententiis duabus paribus contrariis: præualet quæ ſtat pro fiſco.*
45 *Fiſci conditio diſpar eſt cum agit de damno & cum agit de lucro.*
46 *Iuramentum ſuppletorium an deferatur in cauſis fiſcalibus.*
47 *Sententia lata neutra partium inſtante eſt ipſo iure nulla, exceptis cauſis fiſcalibus.*

POſtquam vidimus de iudice, aduocato, & notario in cauſis fiſcalib. ſequitur vt videamus de ijs quæ ſpectant ad ordinem iudicij. Verum quia tractatus noſter pertinet ad cās ciuiles, idcirco de iudiciorum ordine in ciuilibus tantum ſcribam; conſequēter de priuilegijs quæ fiſcus hēt, vel vti actor, vel vti reus.

1 Primo itaque notandum eſt: qđ priuatus non poteſt conuenire fiſcum ſui Principis, ſicut nec Principem in ius, citra veniæ impetrationem, ſic Bal. tradidit in l. bene a Zenone. C. de quadr. pſcri. veluti nec libertus patronum l. adoptiuus. §. patronum l generaliter. ff de in ius voc. & dictum Bal. ſequitur And. Iſer. in c. 1. in prin. in ti. de lege Cōrad. Affl. in c. 1. §. pterea el 2. de ꝑh. feu. alie. p Fede. nu. 63. vbi pciſe loquitur, cum quis agere vult ꝯ fiſcū, ſecutus eſt Rol. ꝯſ. 18. nu. 17. in 2.

2 Verum quia punctus principalis an vaſallus poſsit vocare dñm in ius ſine veniæ impetratione eſt valde ꝯtrouerſus, quia gl. in c. 1. de mili. vaſal. quam ſequūtur ibi cōiter feudiſtæ, tenuit, quod non ſit neceſſaria veniæ impetratio, Alex. in d. l. gñaliter. vbi alios adducit, & ſequuntur plures relati p Rol. d. ꝯſ. col. 1. quia prætoris edictum loquitur de certis perſonis. Alij vero fuerunt ꝯriæ opinionis veluti Iaſ. in d. l. generaliter & plures relati p Rol. ſub num. 11. Nonnulli aūt diſtinguunt inter Principem, & inter dominos inferiores a principe ſicuti Iac. a S. Georg. in tract. de Homag. in 6. col. Idcirco, in re controuerſa, & quia veniæ impetratio eſt potius formula quædam ad mores pertinēs, vſus in partibus iſtis obtinuit, vt iudicia agantur abſque veniæ impetratione.

3 Planum autem eſt in cauſis fiſcalibus citationem eſſe neceſſariam l. de vnoquoque. ff. de re iud. c. nos in quemquam 1. q. 1. clem. paſtoralis, de re iudi. ſed an in his ordo iudiciarius ſit ſeruandus, Bar. in l. 1. C. de conduct. & procurat. lib. 11. Sentit ſeruandum eſſe, & ſequitur Lucas de Pēna ibi, niſi quatenus de iure reperiaē relaxatus ſequūtur Mart. de Fiſco q. 181. Iaſ. in prælud. feudo. nu. 50. Tu dic quòd cauſæ fiſcales ſummariæ ſunt ac ideo tractantur etiam temporibus feſtiuis modo non ſint in honorem Dei caſus eſt in l. publicas, & ibi not. C. de Feriis, & in eis non exactę, ſed ſola facti veritate inſpecta pceditur, ſic Alciat. conſi. 54. ad finem in 5. etiam cum fiſcus vti reus conuenitur, Bart. in l. res quæ. §. res autem. ff. de iure fiſc. Pau. Caſt. in l. ſi marito in prin. ff. ſoluto matrimon. Quocirca dictum Bar. in d. l. 1. accipiendum eſt, vt ordo ſit ſeruandus in cauſis fiſcalibus, pro vt in cauſis priuatorum ſummariis ad tex. in clemē. ſæpe, de verborum ſignificatione. Omiſſa autem citatione compertum eſt ſententiam

tiam

etiam fore ipſo iure nullam quamuis latã a Principe ſupremo, d.clem. paſtoralis, & d.cap.nos in quenquam. pulchre Dec. conſi.544.

4 Item in cauſis fiſcalib.non currit inſtãtia prout in cauſis priuatorum l.properandum, in prin. C. de iud. Item nec in eis iuratur de calumnia,ſecundum quoſdam per gloſ. in cap.1. de conſuet.recti feudi: quæ id mihi non dicit:ita tamen ſeruatur apud nos.vnde quo ad hoc loci conſuetudo erit attendenda Lucas de Penna in dict.l.1.

5 Rurſus fiſco, & priuato mouentibus quæſtionem ſuper eadem re cauſa fiſci prius agi debet l. apud Iulianũ. ff. de iure fiſ.Spec.in ti.de Reo ver.item ſi fiſcus,Affli.in c.1.n.7.in ti.de fratrib.de nouo ben. & melius in c.1.§.Rei autem, nu.9.in tit. de inueſt.de re alie.vbi poſt And.Iſer.plenius ſcribit,& in c.1.§. præterea ducatus nu.66.de proh.fe.alie.

6 Conteſtatio litis facta per fiſcũ in vna cauſa,non prodeſt eidem quo ad aliquos effectus in alia cauſa. caſus eſt & ibi Bart. explicat in l.fiſcus in quæſtio.ff.de iure fiſ. & eſt generale in cauſis priuatorum Bart. in l.2.ff iud.ſol.not.in l.2.C.de eden.& in his fiſcus iure communi vtitur.

7 Fiſcus plus tempore petens cadebat a cauſa ad inſtar priuati l. iuſtas ſec. primam lect.C.de iur.fiſ.lib.10. Iure autem nouo duplicantur inducię.§.tẽporales,in ſti.de excep.quæ ſane duplicatio eſt de tẽpore quod ſupereſt:Bar.in d.l.iuſtas. Niſi ſubeſſet iuſta cã:nam.ante tempus ex fiſci priuilegio deducto interuſurio medij tẽporis priuatus debitor exigi poteſt l.1.C. de cond.ex lege,gl.Bal.& Sal.ibi,dixi plenius in ti.de debitor.fiſcal.

8 Vtitur autem fiſcus priuilegio in modo procedendi, quoad hoc, quia licet in ciuilib. iudex ex officio ſuo non inquirat ad priuati vtilitatem niſi fauore pupillorum in cauſa ſuſpecti tutoris, ad tex.in l.3.§.præterea. ff. de ſuſpect. tutor. ad fiſci tamen vtilitatem, & commodum ſpeciali eius fauore cum bona ex aliqua cauſa ad fiſcum pertinent, Procurator Cæſaris cum fiſci patrono diligenter inquirere poteſt, & debet l. final. & inde colligunt gloſ. Bart. Angel. & alij. Cod. de bon. vac. libr. 10. not.Bald. in cap.1. §.iniuria,in tit. de pace iur.fir.Afflict.ibi nu.23.Lucas Penna in d.l.1.C. de conductorib.Et acerrima indagatio fieri debet, & ſi res expedierit, etiam cum tormentis gloſ.in l.defenſionis.C.de iure fiſ.lib. 10. & ibi no.Bal.in l.1.C.de hæred vend.nu. 7. vbi ampliat etiam,quod bona ſint delata fiſco ex cauſa non punibili,ad hæc tex. in l.1.C.de nat.liber.Et poteſt procurator Cęſaris compellere notarios & tertios penes quos extãt inſtrumẽta,& ſcripturę bonorum ad eorum exhibitionẽ gl. & Bar. in d.l.defenſionis.Angel.in l.ſi quis.C.de bon.proſ.Mart.de fiſco,q.82.

9 Nota tamen, quod officiales principis non poſſunt capere bona alicuius vti in fiſcũ deuoluta ſine literis & mandato principis,vel rectorum ſuorum, alioquin poſſeſſor poteſt de facto impune reſiſtere caſus eſt in l.prohibitũ. C.de iure fiſ.li. 10.

10 Lite autem pendente, ãn fiſcus poſsit inſcribere,deſcribere,vendere, aut ſequeſtrare bona de quibus controuertitur diſtingue poſt Bar.in d.l.defenſionis,& in l. fin.ff.de requir.reis & in l. poſt cõtractũ, col vlt. ff. de donat. quẽ ſequitur Pichus nu.44.Quædam eſt deſcriptio per modũ inuentarij, vt ſciatur quantitas & rerum qualitas,,& hæc fieri cõcedit l.1.§. pen.ff. d ven.in poſ.mit.l.3.& l.fi.C. de bon.vac. vbi Bar.& Ange.Lucas Penna,in d.l.defenſionis.per illũ tex.Quædam eſt deſcriptio ſeu potius inſcriptio cũ inſignijs,& armis quæ ſignificat rẽ eſſe principis,& hæc ante ſententiam,& rerum incorporationem fieri prohibetur.d. l. defenſionis.

Venditio vero,de rebus quę in contentione ſunt lite pendente differenda eſt, l. res quæ.ff.de iure fiſ.

Sequeſtratio autem fieri quoq; pendẽte lite inhibetur,ſicut & ipſius rei in fiſcũ incorporatio d.l.defenſionis facultas,vbi idem Lucas not.& l.fi.C.de bon.vac. lib.

Cc 10. Item

10. Item nec aliter reus de poſseſsione eijci debet, donec lis finiatur. Guido Papa q. *366*. ſecutus eſt Didac. d. lib. 1. var. reſol. c. *16*. nu. *9*.

Si tamen adeſſet legitima ſuſpicio, vel alia iuſta cauſa: res in ſequeſtro penes tertiũ, aut penes reum prętitis fideiuſſorib. deponi poſſet, l. fi. C. de ord. cogn. Bar. d. l. poſt cõtractũ, col. vlt. Guido Papa d. loco Item ſi reus contumaciter abeſſet quia ꝑ contumaciam vehemens contra eum inſurgit pſumptio ad ſequeſtrũ deuenire expediret d. l. fi. ff. q̄ requirẽ. reis, copioſe dixi, in ti. de publica. bon. num. 174. & 175.

Sed vtrum aduerſarius teneatur edere fiſco, vel è cõtra: Quæſtio ſcindit in quatuor partes. Prima eſt an fiſco edi dẽat. Secunda an fiſcus edere teneatur. Tertia an contra fiſcũ. Quarta, q̄d in cõductoribus fiſcalibus & a fiſco cauſam habentibus.

11 Quo ad primum, licet regulariter in cauſis priuatorum Reus nõ teneatur edere actori ad fundandam eius intentionẽ l. qui accuſare. C. de eden. cum legib. ſeq. attamen in fiſco ſpeciale ius eſt, vt Reus ad fiſci intentionem fundandam edere debeat, caſus eſt, ſecundum communem intellectum in l. 2. §. Diuus ff de iure fiſ. vbi Bart. not. & in l. nec quiſquam. ff. de eden. & ibi cõmuniter not Doctores gl. & Scriptores in l. 2. & in d. l. qui accuſare, Dec. in l. non iuſtum. C. de eden. & idem Dec. poſt Fel. in c. 1. nu. 12. extra de probation.

Et editio facienda eſt cum die & anno pro vt voluit Spec. in ti. de inſtr. edit. §. *6*. in ver. facienda eſt: refert Affli. in c. 1. nu. 73. in tit. de fratrib. de nouo ben. inu.

12 Et ſi reus requiſitus, vt edat, negat illa habere, fiſcus vero per teſtes etiam cõmunes probet reum illa habuiſſe quamuis non ſint docti, & periti de tenore inſtrumentorum ad not. in c. cũ olim, extra de priuileg. ea probatio ſufficit ad conuincendum reum, vt illa inſtrumenta ad fiſci cauſam pertinentia ſubtraxiſſe videatur Bar. in d. l. 2. §. Diuus. vbi hoc ſpeciale. dicit in fiſco Bal. in l. 1. colum. 2. C. de hęred. vend.

13 Sed contra præmiſſam concluſionem communiter receptam obſtare videtur: nam poſſeſſor a fiſco conuentus non cogitur docere titulum ſuæ poſſeſsionis, ſed fiſcus actor tenetur ipſe implere ſuam intentionem l. extat. ff. de iure fiſ. vbi glo adducit concord. quia ſecundum iuris regulas poſſeſſor non tenetur probare, nec dicere titulum ſuę poſſeſsionis l. in ſpeciali. ff. de rei vend. l. cogi. C. de petit. hæred. cũ pluribus ſimilib. Ang. in l. qui interrogatus. ff. de pet. hæred. Albert. Brun. in cõſil. 108. & in terminis in fiſco not. Bar. in l. 1. C. de cõductor & procur. l. i. 10 Corn. conſi. 282. col. 2. in 4. & in eo. vol. in conſ. 314. col. 2. Tiraq. in connubial. lege. 11. nume. 11. Iaſo. in prælud. feud. nu. 50. vbi alios refert.

Ratio rationis eſt q̄a fiſcus vti actor tenetur implere intentionẽ ſuam alioquin reus abſoluendus eſt d. l. qui accuſare. l. fi. C. de rei ven. c. ex literis ext. de ꝓbat. & l. vti frui. ff. ſi vſuſfr. pet. Bar. in l. 1. col. 1. ad finẽ. C. de iu. fiſ. Itẽ nec fiſcus actor põt excipere ſeu replicare de iure tertij ad no. per Soc. in l. 2. ff. de excep. rei iudi. Et in terminis tradit Soc. iu. cõſ. 51. nu. 7. in 2.

14 Vnde licet princeps quo ad iuriſdictionalia, & quo ad dominium in genere habeat intẽtionem ſuam fundatam in bonis quę ſunt intra fines ſui principatus, & Imperij, attamen quo ad omnium rerum particularium quę ꝑ priuatos vel per vniuerſitatem aliquam poſidentur, prę ſumitur pro poſſeſſore: ſic Abbas in c. ſi diligẽti, ext. de præſcr. Soc. ſen. conſi. 127. nu. 5. in 1. quod eſt duplicatum in 2. vol. conſil. 181. Alex. conſi. *76*. col. fi. in 2. Corn. d. cõſil. 282. col. vlt. Dec. conſ. 128. col. 2. Affli. in c. Imperialem. §. illud, nu. *30*. in titu. de prohib. feud. alien. nu. *30*.

15 Ratio eſt, quia ex poſſeſsione de præſenti dominiũ præſumitur. l. ſicuti. §. ſed ſi quæratur. ff. ſi ſeru. ven. l. 1. & quod ibi notatur. ff. famil. erciſ. Bar. & Bald. in l. quidã in ſuo. ff. de cond. inſtit. Bar. conſi. *209*. viſo proceſſu Paul. Caſt. conſi. 113. contra in 1. & conſi. *334*. in 2.

Et

Et hoc operatur commodum poſſeſſionis: quia trāsfert onus probandi in aliū. §.commodum; inſtit. de interd. & d.c.ex literis, extra de probation.

Ad iſtud obiectum reſpondetur: quòd priuatus tenetur edere inſtrumēta ad fundandam fiſci actoris intentionem, vel replicationem, ſed non tenetur edere ad fundandam ipſius Rei defenſionem, quæ iure ipſo fundata reperitur per poſſeſſionē rei contentioſæ, & hoc eſt quod voluit text. in d.l. extat, & eſt pulchra declaratio in materia.

16 Et ſi diceret, niſi Reus poſſideret fundata eſſet intentio Principis, vel communis, & ſic fiſci, quia bona exiſtentia intra territorium Principis per neminem poſſeſſa præſumuntur eſſe quo ad dominium illius Principis, vt ſignanter voluit Paul. Caſt. in d.l. 1. in prin. ff. de acquir. poſſ. ſequitur Socin. ibi, & in conſi. 127. Aret. conſi. 15. Reuerende pater.

Reſpon. dupliciter, primo ꝙ illa aſſertio, Pau. Caſt. eſt controuerſa, nam contrarium tenent alij, vt ea potius in nullius bonis ſint, & occupanti concedantur, quando ſunt herema, & inculta, Ripa in d.l. 1. nu. 14. & 15. & dixi ſupra in tit. de bonis vacant. prope finem. Secundo reſpond. ꝙ ex poſſeſſione priuati reſultat iuris præſumptio ꝓ illius dominio quæ habet vim liquidæ probationis, quo ad eum, ideo cōtra iuris regulas non eſt grauandus, vt doceat de ſuo titulo.

17 Sic itaque ad fiſci petitionem poſſeſſor non compellitur edere titulum ſuæ poſſeſſionis, quam tamen concluſionem limita in caſu, l. 2. C. de fund. limitrop. lib. 11. in eo qui Caſtrum poſſidet in regni limitibus, nam ad petitionem Regij fiſci deberet prẹſentare titulū ſuæ poſſeſſionis, alioquin priuari poſſet, ſicuti adnotârunt ibi: Bar. Ioan. de Plat. & Lucas de Penna, niſi vetuſtas temporis illum excuſaret ſecundum Bart. ibi nil mirum, quia habet vim priuilegij, & conſtituti, dixi in tit. de ijs, qui hab. iura fiſ. nu. 61. & idem etiam limitando, vt ſupra tradidit Afflic. in cap. 1. nu. 83. in tit. de controu. inueſt. vbi tradidit 20. limitationes ad Reg. de qua in l. cogi. C. de pet. hæred.

18 Secundo limita in Baronibus, & vaſſallis habentibus Caſtra, vel alia bona in feudum, quorum non allegant proprietatem, & plenum dominium, ſed vtile tantum, nam tenentur ad petitionem domini, & fiſci procuratoris oſtendere titulum inueſtituræ: ſic Bald. in l. 2. nu. 9. C. quom. & quā. iud. vbi eleganter ſcribit, & limitat dictum Bar. in d.l. 1. C. de conduct. lib. 10. vt procedat in poſſeſſore, qui prẹtendit in re plenum dominium, & proprietatem, ſecus in eo qui fatetur rem eſſe alienā, ſed in ea prẹtendit habere ius aliquod, nam de iure, & titulo ſuo docere tenetur, adducit in ſimili: quia clericus in beneficio Eccleſiæ cogitur docere titulū ſuum c. ordinarij, de offi. ord. in 6. idem in feudatario tenuit ipſemet Bal. in l. inſtrumēta. nunu. 7. C. de fideicommiſſ. Iaſ. in prælud. feudorum, nu. 50. Rom. cōſi. 163. col. vlt. Dec. conſi. 61. col. 1. & 2. Afflict. deciſ. 265. nu. 87. & idem Affli. loco prærallеg. nu. 86. Rolan. Vall. conſi. 89. nu. 21. & 22. in 2 vbi alios refert, & in conſi. 66. col. pe. & vlt. in 3. Grammat. conſi. infra alleg. Et nota quia niſi inſtrumentum oſtenderit priuabitur feudo ſecundum Roland. poſt alios, & cenſuit Afflic. in cap. 1. §. illud; num. 28. in tit. de ꝓhi. feudi ali. per Fede. quia intentio domini eſt fundata, vt ait Rolan. d. conſ. 89.

19 Sed attende, quia quod priuetur feudo maxima pœna eſt, nec a iure reperitur in poſita, ideoque licet poſſeſſor in hoc grauetur, vt edere teneatur, non tamen ex hoc ſolo, quia non edit grauari debet, vt cadat a iure ſuo, ideoque ſatis videri debet grauatus, ſi ob id quia non edit bona omnia ſua, præſumi debeant feudalia, ſic ſane voluit Hoſtienſ. in ſumma de feudis, §. quibus modis, verſicul. quid ſi vaſſallus confiteatur, Curt. iun. conſi 158. num. 3 & conſi. 184. col. 2. Ruin. conſ. 108. num. 23. in 2. Iacob. a S. Georgio in ſua inueſt. in verbo dictique vaſſalli promiſerunt recognoſcere,

gnoſcere,col. 6. ſecutus eſt quoque idem Rolan.conſi.66.in 1.col.vol.3.& idem in emphyteota ſcribit Iaſ.in l.2. nu. 210.C. de iure empyt.

20 Tertio limita in eo qui Regalia poſsidet, nam de titulo ſuæ poſſeſſionis docere cogitur,alioquin ad fiſci Regij inſtantiã, & eius procuratoris fiſcalis recte priuari poterit, ſic Lucas de Penna in d.l.2.C.de fund. limitrof. ratio eſt, quia horum priuati, ſine titulo ſunt incapaces capit. con tra morem 100. diſtinc. not. in titu. quæ ſint Regal.ideo iure communi ab horum poſſeſsione ſunt depellendi Afflict. in ca. 1. nu.84. in ti.de controu.inu. ſecutus eſt Rolan.d.cõſi.89.nu.24.& pulchre Grammat.conſ.9. vbi in eo qui hẽt Molendinũ in aquis publicis, quæ de Regalibus ſunt c.1.in ti.quę ſint Regal.

21 Confirmatur ex his, quæ Angel. ſcribit in l. qui interogatus. ff. de inter action. vbi inquit quod poſſeſsio non releuat poſſeſſorem ab onere demonſtrandi titulum,quando res eſſet talis, quæ ſine titulo poſsideri non poſſet, veluti in Epiſcopo poſsidente in aliena dioceſi,vel in laico poſsidente decimas Eccleſiaſticas,cap. ad decimas de reſtit.ſpol.in 6.ca.1.de reg. iur.in 6. & in beneficialibus late Fely. in c.licet heli,nume. 12.ext.de ſimon. Et generale eſt in eo qui poſsidet, quod ad ſe de iure communi non ſpectat, ſed ad aliũ ſicuti latius deduxit Lucas de Penna loco præall.col.2.

22 Declara, niſi illum poſſeſſorem tueretur antiquitas temporis immemorialis: quia per tempus immemoriale per ſe, & auctores ſuos Regalia illa poſsidiſſet.nã tanti temporis curſus vim habet conceſſionis a Principe, & priuilegij conſtituti ab habente auctoritatem vt late dixi ſupra in 1.par. in titu.de ijs, qui hab. iura fiſcal.nu.34.& in 3.parte,ſub titulo de præſcription. nu.10.& 11. Item declara, niſi poſſeſſor ad iuſtificandum ſuũ titulum illum allegaret, & induceret poſſeſsionem 30.annorum cum præſtatione,& recognitione cenſus feudalis,ſic vtrumq; Afflı.in c.Imperialem.§.illud.nu.30. cum ſeq. in tit.de prohib.feud.alien. per Feder.

23 Principalem vero cõcluſionem, quod Reus teneatur edere fiſco actori ad fundandam actionem,limita primo, vt non procedat in cauſis criminalibus. nam in his Reus ad ſui offenſam edere non tenetur.d.l.2.§.item diui.ff.de iure fiſ.gloſſ. & Docto.in l. 2. C.de eden. Abb. Felyn.& Dec.in d.cap.1.ſub num.13.extra de probation. Amplia limitationem, ne dum ſi agatur de condemnatione corporali, verum ẽt ſi de pecuniaria, nã & adhuc cauſa dicitur criminalis ad not. per Barto.in l.3.§.1.ff.de ſepul.viol.p Dec.in Rub.ext. de iudic. & ita per hanc rationem,reſpõdit Alex.conſi.132.viſa,col.vltim. in 1. & hanc cõmunẽ dicit, & ſecutus fuit Egid. Boſ.in ti.de fiſco. nume. 11. Contrarium tamen firmarunt Iaſ.in l.1.nume.8. Dec. in l.2.num.41.C.de eden.idem Dec. in d. cap 1.nume.14. & bene iudicio meo per caſum in d.§.item Diui.qui in cauſa ſummaria iubet editionem, ſecus vero in cauſa capitali: Sublimita tamen limitationẽ, vt non procedat in cauſis criminalibus in quibus ſerui cõtra Dominos torquentur, nam in ijs inſtrumenta fiſco edenda eſſent Bar.in d.§.Diuus.

24 Secundo limita, quando fiſcus contra fiſcum ageret, vel alium priuilegiatum, tunc enim fauor Rei præponderaret.l.verum.§.fin.ff.de minor.cap. in pari,de reg. iur.in 6.nam priuilegiatus contra pruilegiatum priuilegio ſuo non vtitur. Auth. quas actiones, & ibi plene notatur. C de ſacr. ſanc. Eccle. cap. in pręſentia,ext.de probation.tex.notab.in l ſed,& milites.§. 1.ff.de excuſ.tut. ibi coęqualitas enim honoris: Et quia par in parem nõ habet Imperium.l.nã maigiſtratus.ff. de arbitr.l.ille a quo.§.tempeſtiuũ.ff.ad Trebell.& ita tandem concludit Dec.d.c.1.ſub num.15. Iaſ.in d.l.ne quiſquam.ff.de eden.

25 Tertio limita quando fiſcus aliunde habere poſſet probationes,ceſſat enim eo caſu illius priuilegium. Abb.d.c.1.col.4. Dec.ſub nu.15.adducit rationẽ.quia priuilegia

uilegia ſunt reſtringenda,l.quod non ratione.ff.de legib.ad quod adduco tex.notabilē in l.ſi apud.ff.de minor.& in terminis in d.l.2.§.Diuus.

26 Circa verò ſecūdam difficultatem, an fiſcus edere teneatur: planum eſt, quod ſi editio petatur iure Dominij: quia fiſcus ſcripturas & inſtrumenta ad alium pertinentia teneat, ea edere tenetur,ac actori reſtituere,quibus ille contra fiſcum vti poterit ad hoc tex.in l. in fraudem. §. ex his vbi Barto. ff. de iur. fiſc. & idem Bart.in §.ſeq.

27 Si vero editio petatur iudicis officio, fiſcus quidem non tenetur edere actori ad fundandam eius actionem:edere tamē tenetur Reo ad fundandā eius exceptionem. l. iuſtum. C. de eden. & ibi notatur & pari ratione tenetur edere actori ad fundandam illius replicationem, nam ius actoris in replicādo procedit a pari cum iure Rei in excipiendo,nil mirum: quia actor in replicationibus ſuſtinet vices Rei,ſic communiter concluditur in l. fin. C.de eden. & per Canon. in d.cap.1.vbi Dec.ſub nu.43.ver.7.fallit,ex quibus plane habes,quòd fiſcus quantum ad hæc vtitur iure communi.

28 Quandoque vero a fiſco petitur editio inſtrumentorum,vel actorum ſuorum cōtra tertium,& fiſcus ea edere non compellitur,& ſi edit illa exhibere debet cum cautione, quod illis vti non poſſit contra fiſcum,& quatenus cōtra interdictū vteretur cadat a cauſa,caſus eſt in l.in fraudem. §.neque inſtrumenta,vbi Bar.ff. de iur.fiſ. Quo verò ad 3.difficultatem,an contra fiſcum edi debeat,capiamus nonnullas concluſiones.

29 Prima eſt, quod vti quis petit ſibi edi inſtrumēta vt ad ſe pertinentia iure dominij, vel vti a ſe mandante confecta, tunc indiſtinctè edenda ſunt.l. procurator,& l. iuſtum,C.de eden.d.l. in fraudē. §. ex his, & not.Barto.in d.§. neque inſtrumenta in 1.verbis.

30 Secunda eſt quod acta publica, & ad publicā vtilitatē cōfecta veluti maleficiorum. & condemnationū edi debeant contra fiſcum.d.l 2.§.Diuus. vbi Bar. & d. §. neq; inſtrumenta. etiam non præſtita.cautione de illis non vtendo contra fiſcum: quia iura indiſtincte loquuntur.

31 Tertia concluſio,quod acta publica veluti ciuilia nō ſint contra fiſcū edenda per tex.in d.§.neq; inſtrumenta:qui generaliter loquitur,& ibi hoc ſentit Bar. dum intelligit illum tex. non procedere in actis publicis & ad publicam vtilitatem confectis,quod etiam ſentit gl.in d.§. neque inſtrumenta, & clare Alexan. in l. 1.col. 2. C.de edend.

Dura tñ videtur concluſio iſta, cum a notario editio petitur, cuius officium eſt publicum, quare deſcribendorum actorum,cuiq; poteſtas publica eſſe videtur, ne vel probationum facultas anguſtetur, & ita Dec.ſentit.d.c.1.ſub.nu.63.

32 Quarta concluſio,acta exiſtētia pœnes tertium, vel etiam inſtrumenta non debent contra fiſcum edi, per text. in d. §. neque inſtrumenta,& eſt communis concluſio.

33 Circa quartam difficultatē, Bal.in l.1. §.editiones,col.vlt.ff.de edend.concludit priuilegium fiſ. circa editionem tranſire in fiſ.cōductores, & cām ab eo habentes: quia in ius,& fiſci locum ſuccedunt.

Contra tenuerunt Alex.& Iaſo.in l.ne quiſquam.ff.de eden.Dec.in ca.1.ſub.nu. 13.moti, quia priuilegium fiſco competens,non tranſit ad habētes cauſam ab eo. Dyn.Bart.Alber.& Paul.in l. licitatio.§. mercatores,ff.de publi. per illum tex.idē Bart.in l.1.C.de Nauicular. lib. 11.& in §.antenuptiali, in Auth. de non elig. ſec. nub.Dec.conſi.48.col.1. Tiraq.de retr.lignag.§.1.gl.13.nu.12.& Sal.in l.vniuerſi. C.de vectigal.

34 Aduerte, quia palnum eſt fiſcum per ceſsionem transferre priuilegia ſua in priuatum,l fi.C.de priuil.fiſc.vbi Bar.& alij. idem Bar.in l.1.C.de priuil.dot.& adde quod iudex trāsfert priuilegia fiſci abſq; facto ceſsionis,d.l.fi.Idcirco in hoc negocio diſtinguendum puto:nam aut loqui-

mur in conductoribus gabellarum Principis, qui loco Principis gabellas exigũt, & hos fiſci priuilegijs vti dicendum eſt, quia fiſci iuribus vtuntur, & in his terminis veriſsima eſt, Bald. deciſio, & hoc iure vtimur in partibus iſtis: nã gabellarij vtuntur iuribus, & priuilegijs fiſci. Sunt enim quodammodo factores, & negociatores Principis, quod intelligo quantum ad debitores gabellarum, pro contractibus vero per eos celebratis cum aliquibus particularibus veluti caractatoribus, aut qui poſtas aliquas daciorum conduxiſſent, nõ puto eos fiſci priuilegijs vti, puta reſpectu tacitæ hypothecæ, prælationis aduerſus alios creditores, & huiuſmodi: quia iure hoc cautum non reperitur, conſequenter priuilegium editionis, non habent, & in terminis, Guido Papa quæſt. 208. optime conferunt, quæ Roman. ſcribit conſi. 111. & Egid. Boſ. in tit. de fiſco. nu. 29.

Aut verò loquimur in emptoribus rerum fiſcalium, & tunc ſubdiſtinguo, nam aut non agitur de fiſci intereſſe, & tunc fiſci priuilegio non vtuntur, ideoque priuati cum fiſco contrahentes tenentur ſoluere pro ſua parte gabellam cõtractus, Bart. conſi. 226. Item & pro rebus ſicuti ſi a priuato emiſſent, & ita procedant, quæ ſupra retuli ex Bart. & alijs in d. §. mercatores cum concord. dixi ſupra, in tit. de conductor. fiſcalib. ſub nu. 24.

Aut vero agitur de fiſci intereſſe, vt quia emptor pro re a fiſco empta, vendita de bonis debitoris fiſcalis, vel aliter in iudicio conuenitur, & eo caſu cum de fiſci intereſſe agatur, puto emptorem iure fiſci, & illius priuilegijs vti poſſe, & eſt ratio.

35 Quia ius excipiendi tranſit ad ſingularem ſucceſſorem, l. ſi mater. §. idem Iulianus. l. ſi a te. §. Iulianus. ff. de excep. rei iud. Bart. in l. ſi tertius. §. ſi quis prius. ff. de aq. plu. arc. Socin. conſi. 158. nu. 28. in 2. Crauet. conſi. 148. nu. 1. & 2. Tiraquel. de retr. lign. §. 1. glo. 9. nu. 130. & 131. Alexan. in l. 3. num. 4. C. quod me. cauſ. Quod etiam in ſucceſſore beneficij Eccleſiaſtici procedere, tradidit Gomeſ. in reg. de annali. quæſt. 63.

36 Et idem crederem ſi emptor ageret: quia fiſci loco eſt, & maximè cum venditio facta eſſet cum clauſula quod venditor cedebat rem cum omnibus ſuis iuribus, & actionibus, quo caſu emptor omnes perſonales, & reales actiones pro re venditori competentes exercere, poteſt; Barto. in l. Iulianus. §. 1. ff de verbo. oblig. Crauet. conſi. 298. nu. 7. vbi alios adducit.

37 Sed vtrum gabellarij ipſi teneantur edere aduerſario, dic quòd libros publicos exactionis gabellarum edere tenẽtur, alias vero ſcripturas non: Bald. in l. diſſolutæ. C. de cond. ex lege, dixi ſupra in titu. de conductor. fiſcal. nu. 6.

38 Speciale inſuper ius eſt in cauſis fiſcalibus, & publicis, quòd confeſsio facta parte abſente, quæ alias faceret ſemiplenam probationem ad notata in l. admonendi. de iureiur. in his faciat plenam probationem, Anton. Butri. in c. ſi conſtiterit, extra de accuſat. refert Mart. Lauden. in tract. de fiſco quæſt. 88.

39 Item ſpeciale eſt: quòd falſificans acta in cauſa cum fiſco, cadit a cauſa, caſus eſt in l. in fraudem. §. quotiens. ff. de iure fiſ. & ſpeciale eſſe in fiſcalibus cauſis aſſeruit gl. in l. 1. C. de formul. & late defendit Abb. in cap. cum venerabilis, extra de except. adducit rationem, quia odia ſunt reſtringenda, item quia in cauſis priuatis nulla lex talem ingerit pœnã, ſecutus eſt Imol. in l. Diuus. ff. de re iudic. verum gloſ. & Bart. in d. §. quotiens, ſenſerunt non eſſe ſpeciale in cauſis fiſcalibus, ſed generale eſſe in cauſis priuatorum, & hanc communem dicit, & ſequitur Alexan. in l. Diuus. nu. 7. dicens, quòd etiam inter priuatos cauſæ aguntur coram iudicibus fiſcalibus per tex. in l. cum vendente. C. vbi cauſ. fiſcal. & dixi ſupra in princ. huius quartæ partis.

Nota tamen, quia non eſt generaliter verum, quod inquit gloſ. in d. §. quotiens, quod committens falſitatem in cauſa perdat cauſam, nam id verum eſt cum falſitas

com-

committitur circa acta non circa alia, ſic Bart.ibi, & d.Alex.in addition.& in d.l. Diuus. Abb.in loco præallegato.

40 Rurſus in fiſco ſpeciale eſt, quod litis conteſtatio contra Reum in ciuilibus ex vna cauſa, reddit eum malæfidei etiam in alia inſtantia ex alia cauſa circa tamen eãdem rem, adeo vt fiſco obtinenti ex inſtantia ſecũda fructus debeantur etiam ex prima gloſ.in l.fiſcus,in quæſt.ff.de iure fiſc.per illum text. Sed contra ſenſit glo. in eadem l.in verbo: controuerſia: quam ſequitur Bart.ibi,& eſt verior opinio.

41 Simile eſt, nam ficta confeſsio in vno iudicio non nocet in alio, expreſſa autem ſic, Barto.in l eius qui delatorem, in fine. ff.de iure fiſc. Guido Papa, quæſt.254. Alciat.in l.is apud quem.C.de edendo, Merzar.con.16. col.9.

42 Sic etiam in cauſis fiſcalibus, interruptio ciuilis per litis conteſtationem non interrumpit præſcriptionẽ quo ad alios, l.intra quatuor. ff.de diuerſ.& temp.præſcr. Bar.in l.1.§.fin.ff.de iure fiſc.

In probationibus autem non video fiſcũm magis priuilegiatum, quam priuatũ quemquam, ideoque præſumptiuæ probationes etiam contra fiſcum concludunt, caſus nota.in l.cũ de in rẽ verſo. ff.de vſu. cũ materia,& in l.non puto. ff.de iure fiſc.

43 Sententia in pari cauſa ferenda eſt pro fiſco, quando negocium agitur cum perſona non priuilegiata: quia in re pari præualet ſentẽtia pro cauſa priuilegiata ad tex. in l.inter pares.ff.de re iudic. in l.lege Iulia.ff.de manumiſſ.in l.ſi pars.ff.de inoffic. teſta.& in c. ſi.extra de re iud. & in ſpecie Barto & Docto.in l.1.per illum tex. C.de iure fiſc.lib.10. Angel. in l.ſciendum.ff.de appel.recip. Dec.in c.ex literis, nu.8.extra de probation. Ripa in l.1.nu. 4.ff.ſol.mat. Secutus eſt Didac. variarum reſol. lib. 1. cap.16.num.3.& conferunt, quæ pulchre ſcripſi in 3.parte, in tit.de pignorib.& hypo nu.21.& ſequen.

44 Et iuuatur horum opinio: quia duabus latis ſententijs, altera pro fiſco altera contra fiſcum præualet, quæ pro fiſco ſtat, vt dixi infra, in tit. de ſent. aduerſ. fiſcum latis.num.13.

Contra tamen tenuerunt Alexand. & Iaſ. in d.l. inter pares. ff.de re iudic. Mathefil.in not.72.incip nota, per tex.in l.nõ puto.ff.de iure fiſc. idem Alexan. in l.1.ff. ſol.matr. Iaſ.conſi.99.col vlti.in 1. Fely.in d.cap.fin.de re iudic.ſenſit Barto.in d.l.nõ puto.per illum tex qui tamen text.non loquitur, in fiſci cauſa pari cum cauſa priuati, ſed in cauſa dubia, vt latius declaraui in tit.de pignor.& hyp num. 23. His conſonat dictum Bald. in l.quicunqne, colum. pen.C.de ſer.fug.vbi inquit, quod ius fiſci facilius remittitur, quam ius priuatorum: & contra fiſcum, ſic arguit Brun.conſi.27. nume.10.

45 Alij vero diſtinguunt, an fiſcus agat de damno vitando,& verior ſit prior opinio, an vero agat de lucro captando, veluti in pœnalibus, & confiſcationibus bonorum, & eo caſu potior ſit conditio priuati per tex.in d. l.non puto, ſic Iacob. Beluiſ.in l. vnica.§.fina.C.de cad.toll. quem ſic retulit,& ſequitur Fely. in cap. paſtoralis, nu. 11.ext.de reſcrip. Raſ. Com.in l.1.ff.ſolu. matrimo.quem ſequitur Ripa ſub num.4. Ang. Aret. in §.fin.inſtit. quib. mod.teſt. infirm. Iaſ.in l.de die in princ. ff. qui ſatis. cog.& in l.1.ff.ſol.matri.nu.37. Bald. nouell. in 1. priuil.9.partis, Dec.in l.in ambiguis. ff. de Reg. iur. Didac. d. loco ſub nu.1. Natta conſi.314.in fine. Neguſan.in tractatu, de pignor. in 4. memb. ſec.par. num.118.

Nonnulli autem contra diſtinguunt, an priuatus agat de damno,& fiſco præferatur.d.l non puto, an vero de lucro,& fiſco cedat, per tex.in d.l.1. ſecundum vnũ intellectum, C.de iure fiſc.ſic Salyc. in l.ſi debitor.C.de priui.fiſc.dubitat tñ per tex. apertum in l. ſi is qui.ff.de iure fiſc.

Ego in hoc negocio iudicis arbitrium ex facti,& perſonarum conditione plurimum poſſe concludo: ceterum tertia relata opinio maximam æquitatem habet, intelligendo tamen quod fiſcus agens de lucro in pari cauſa ſuccumbat priuato, qui

agat

agat de damno, non ſi de lucro, & ipſe contendat, dixi ſup. de pignor. & hyp. numero 32.

46 Vtrum autem in cauſis fiſcalibus deferatur iuramentum ſuppletorium, conclude in pœnalibus non deferri, vt per Roman. in l. admonendi. ff. de iureiur. quem ad hoc refert, & ſequitur Afflict. in c. 1. nu. 101. in ti. de fratr. de nouo ben. & ego id verum cenſeo etiam in nō pœnalibus: quia fiſcus iurare nequit, & illius procurator de facto alieno iurare non poteſt, alias ſi de proprio pro fiſco procuratoris facto ageretur, non video rationem obſiſtentem in ciuilibus.

47 Item ſpeciale eſt: quia licet ſententia lata neutra partium inſtante ſit ipſo iure nulla, & inualida, ad not. per Bar. & alios in l. 1. C. vt quæ deſ. aduoc. & per Paul. Caſt. in l. 1. colum. 2. C. de iudic. vbi propterea refert vidiſſe pronunciari ſententiam nullam, cum concordant. adductis per d. Iaſ. in l. properandum, §. & ſi quidē. nu. 4. C. de iudic. in fiſcalibus tamen cauſis ſpeciale eſt vt ſententia valeat, ſic Iaſ. ibi per text. in l. 2. §. Senatus. ff. de iure fiſc. & ibi Barto. not.

DE SENTENTIIS ADuerſus fiſcum latis reparandis. Titulus Quartus.

1 *Appellare poteſt fiſcus a ſententia contra eum lata in ciuilibus, & in criminalibus.*

2 *Sententia lata contra fiſcum abſente fiſci aduocato eſt ipſo iure nulla.*

3 *Sententia lata contra fiſcum per inſtrumenta de nouo reperta ope reſtitutionis in integrum retractatur.*

Item eſt in cauſis publicis, Eccleſiæ, minorū, libertatis. furioſi, & dementis; piis, & dotis.

4 *Sententia lata contra priuatum, an per inſtrumenta de nouo reperta retractetur, pulchre declaratur.*

5 *Sententia lata per præuaricationem iudicis, vel aduocati eſt ipſo iure nulla, tam ſi pro actore, quam ſi pro Reo.*

6 *Sententia lata per præuaricationem ambitioſam, vel gratioſam ope reſtitutionis in integrum reſcinditur.*

7 *Sententia ſi ſit nulla ex defectu prolationis poteſt iterato ex eiſdem actis pronunciari: ſecus ſi ſit nulla ex defectu proceſſus.*

8 *Sententia retractata ope reſtitutionis in integrum, iterum cognoſcitur ex eiſdem actis.*

9 *Sententia poteſt dici nulla, vel aduerſus eam reſtitutio peti, etiam antequam agatur cōtra procuratorem.*

10 *Sententia lata contra fiſcum prætextu falſorum teſtium, vel inſtrumentorum eſt ipſo iure nulla.*

11 *Sententiæ latæ contra fiſcum per Rectores ab extra Seren. Dominii. Venetorum, non exequuntur, niſi fuerint confirmatæ.*

12 *Sententia pro fiſco lata eſt appellabilis.*

13 *Sententiis duabus contrariis latis præualet ſententia pro fiſco.*

14 *Expenſæ in cauſis fiſcalibus, an debeantur.*

1 SENTENTIAM aduerſus fiſcum latam remedio appellationis reparari poſſe in ciuilibus compertum eſt: quia id iuris communis ſubſidium eſt. l. illud. ff. de appellation.

In criminalibus itidem appellationē concedi, ea ratione: quia nulla lex reſiſtat, fatentur Scriptores: Innoc. & Abbas in cap. cum clamor, extra de teſtibus. Gramma. deciſio. 14. in cauſa Magnifici, vbi tamen refert in Regno iuxta ritus magnæ Curię Vicariæ non concedi fiſco appellationem in criminalibus.

Refert etiam fiſcum aduerſus ſententiam in criminalibus contra ſe latam petere in integrum reſtitutionem, & ea via fiſco ſuccurrendum eſſe, ſicuti Bald. adnotauit in l. quid ergo, §. pœna grauior. in prima lect. colum. vlt. Angel. in §. quamuis, colum. item vlt. ff. de infam. vbi referunt, ita conſuluiſſe Barto. & ſequitur Paris Put. in tract. ſindicatus, in verbo. Condemnatio, & videtur text. in l. 1. C. de ſenten. adu. fiſc. lat. intellige reſtitutionem obtinendam eſſe a Principe, nam iudex inferior non reſtitueret fiſcum in criminalibus aduerſus ſententiam abſolutoriam, ſic Odofred. in d. l. 1. ſecutus eſt Boſ. in titu. ſi aduerſ. rem iud. nume. 9. per tex.

tex.in l.Diui.ff. de pęnis ſuccurritur,item, & alijs remedijs,quocirca vt negocium ex plicitum habeamus infraſcriptas cōſtituo concluſiones.

2 Prima concluſio, ſententia lata contra fiſcum abſente fiſci aduocato eſt ipſo iure nulla.l.3.§.Diuus,l.ſi fiſcus. ff.de iure fiſc.l. fi.C.de aduoc. fiſc.dixi ſupra in tit. de aduocatis fiſcal.vbi late ſcripſi.nu.2.

3 Secunda concluſio,ſententia lata cōtra fiſcum legitime defenſum,per inſtrumenta de nouo reperta ope reſtitutionis in integrum retractatur intra triennium olim, vt eſt caſus, in l.1. C.de ſent.adu.fiſc.latis lib.10. hodie vero intra quadriennium.l. fin.C.de temp.in integ.reſtit.

Et idem eſt in cauſa publica.l.Imperatores. ff. de re iud. & ibi gloſ. ampliat ad cauſas Eccleſiæ & minorum,& ſequuntur Bart.& communiter Doctores ibi, gloſ. in l.ſub prætextu.C.de re iud.glo.& Bart. in d.l.1.

Idem quoque eſt in cauſa liberali:quia libertas res adeo fauorabilis eſt,l 2.in fine. ff. ſi lib. ing. eſse dic. Bartol. in d.l. Impera tores.

Idem in cauſa furioſi,& dementis:quia pupillo ęquiparantur.l.Fulcinius,§.adeo. ff.ex quib.cau.in poſ.eatur, Bart.in d.l.Imperatores,quem cæteri ſequuntur.

Idem in cauſis pijs: quia parificantur cauſis fiſcalibus publicis, & liberalib.Bar. in l.proxime.ff.de his, quæ in teſt.del.

Idem quoque in cauſa dotis:cum publi co fauore, a pari procedat cum cauſa fiſci ad not.in l.1.ff.ſolu.matrimo.Et quę dicta ſunt de inſtrumentis de nouo repertis, intellige etiam in teſtibus de nouo adinuen tis, ſic Iaſo. in d. l. Impera. col.pen.

4 Priuatus autem per inſtrumenta de no uo reperta non reſtituitur aduerſus ſentētiam contra ſe latam,quæ in rem iudicatā tranſierit,d.l.Imperatores, & l.ſub prætex tu.C.de re iud.prout nec aduerſus tranſactionem.l.ſub prætextu. C. de tranſact.

Hoc tamen in priuato pulchre poſt Innoc.in c.vltra tertiam, ext.de teſtib.tēperauit Bar.in d.l.1.C.de ſent.adu. fiſc.latis, vt ſcilicet priuatus ob id ſolum non reſtituatur aduerſus ſententiam, ob inſtrumenta de nouo reperta, & ob omiſſam illorū productionem in quibus caſibus ſuccurritur perſonis,& cauſis, vt ſupra priuilegiatis,ſed ſi allegaret, & probaret adhibuiſſe diligentiam,& ea reperire, & producere non potuiſſe,tunc ex clauſula generali,intra quadrienniū reſtitueretur, & eſt concluſio communiter recepta. Angel. Imo. Pau.Alex.& Iaſ.in d.l.Imperatores. Iaſo. & Moderniores in rep.l.admonēdi, ff.de iure iur.Bal. & Salyc. in d.l.ſub prætextu, C.de tranſact.Imol.in conſi.37.viſis, vbi inquit,ꝙ iſta declaratio eſt ęqua,iuſta, & rationabilis,& eleganter Paul Caſt.conſ. 257.in cauſa,quæ vertitur in 2. vol.ac idcirco idem Caſt. Alex. & Iaſo.poſt Spec. in ti.de execut.ſent.§.fi.in verbo illud, admonet aduocatū,vt ſit cautus, & ſi ſuſpicetur contra ſe ſententiā ferri,quod inſtruat Principalem,vt alleget feciſſe diligentiā, & non potuiſſe reperire inſtrumenta ad ſuam cauſam pertinentia, ac ideo proteſtetur de ſalua habentia iurium ſuorum in caſu quo illa apparuerint, & nota quòd petens reſtitutionem in integrum aduerſus ſententiam debet ſummarie oſtendere de lęſione: alias non auditur Imol.in cap. cum ex literis,ext.de in integ.reſtit.& poſtea in proſecutione plene docere ſecundum eum,ſequitur Boſius d. loco. num.4. Et in terminis, quod in priuato requiratur probatio diligentiæ adhibitæ pulchre ſcribit Curt. iun. conſi. 18. num. 3. vbi & tres tradidit notabiles declarationes. Prima quod communis illa traditio procedat in Reo aduerſus quem lata fuit ſentētia,non in actore,ex auctoritate Paul. Caſtr.d.cōſ.257.rō diuerſitatis eſt:quia actor debet venire in iudicio inſtructus,ideoq; ei imputatur, cur inſtrumenta ad cauſam faciētia nō parauerit,& adinuenerit, quæ ratio vtiq; in Reo ceſſat: cū non fuerit in ſua poteſtate,qñ cōueniretur.l. qui in alterius.ff.de reg.iur hinc eſt,ꝙ quę ſunt tēporalia ad agendū, perpetua ſunt ad excipiēdum.l.pure.§.fi.ff.de doli excepti.

Se-

Secunda declaratio eſt, vt reſtitutus, ob inſtrumenta de nouo reperta illis tantum vti poſſit, & non alijs probationibus tex. ad hoc in l. admonendi. ff. de iureiur. & ibi not. Bar. & Doct.

Tertia ea eſt, vt ſi lata ſententia fuerit de partium conſenſu cofirmata, puta per tranſactionem, vel per pactum: maximè accedente iuramento amplius non retractetur, nec aduerſus eam detur in integrum reſtitutio, idque ex pluribus deducit, & confirmat: Quæ ſanè declaratio mihi non adeo ſatisfacit: quia qui confirmat nihil addit, nec intentionis eſt addere, item quia idem error eademque læſio eſt in actu confirmationis, prout in ſententia ipſa ad not. per Bart. in l. fina. ff. de cond. indeb.

Sanè ex legibus huius Sereniſſ. Dominij permittit ob inſtrumenta de nouo reperta, ſententias latas retractari, modo tamen earum executio ſub prætextu inſtrumentorum de nouo repertorum interim non retardetur.

5 Tertia concluſio, ſententia lata per prœuaricationem ob pecuniam, datam iudici, aut aduocato, ſeu procuratori partis ſuccumbentis, eſt ipſo iure nulla, & in fiſco, & in priuato, glo. & Barto. in d. l. 1. C. de ſen. aduer. fiſ. per tex. in l. venales. C. quãd. prou. & in l. 1. & 2. C. de pœna iud. & eſt caſus in l. 2. §. fina. ff. de cond. cau. da. & idem eſt in eo, qui pecunia delatorem in fiſcalibus cauſis corrupit, nam litem amittit, l. eius qui delatorem. ff. de iure fiſc. & amplius pœna ſolidorum quingentorum plectitur, l. Imperatores. ff. eod. & intellige, quod corrumpens incidat in has pœnas, ſecuta pronunciatione, & declaratione iudicis competentis ſuper facto præuaricationis, & curruptionis, & non ante de quo fiſcalis iudex erit iudex competens vti colligitur ex Bar. in l. 1. in principio in penult. colum. ff. de iure fiſ. verſi. contra prædicta, & probatur in d. l. eius qui delatorem, vbi amplius habetur, quod morte corruptoris, non impeditur cauſa denuo tractari.

Idcirco ſi præuaricator, & corruptor moriatur ante pronunciationem pœna amiſſionis cauſæ, & ſolidorum quingentorum, non transiret ad eius hæredes. l. eius qui delatorem, & ibi Bar. ff. de iu. fiſ.

Sententia autem lata per corruptelam pecuniæ ex tunc, & ſemper eſt ipſo iure nulla. d. l. venales[c] Paul. Caſt. in l. 1. nu. 5. C. de pœna iud.

Amplia ſupradicta etiam in Reo, qui per pecuniam iudicem, vel aduocatum, ſeu procuratorem actoris corrupiſſet gl. in d. l. 1. Bar. Bal. & Paul. reiectis opinionibus contrarijs.

Et ex his, quod ſententia ſit nulla ſequitur in practica, quod ſi actor qui per pecuniam ſententiam pro ſe obtinuit agat cõtra Reum vigore iudicati, poteſt Reus obijcere exceptionem intentionis, & facti: quia ſententia nulla eſt, ſi vero Reus obtinuerit poteſt actor agere primęua actione, & ſi excipiatur de ſententia replicabit ipſe de nullitate, ſic docuit Caſtrenſ. in d. l. 1.

6 Quarta concluſio, ſententia lata per præuaricationem gratioſam, vel ambitioſam, valet quidem, mero iure, ſed ope reſtitutionis reuocatur, intra triennium; olim per text. in d. l. 1. C. de ſenten. adu. fiſ. lat. quem ita intellexit gloſſ. ibi, hodie vero vſque ad quadriennium, d. l. fina. & idem eſt in priuato ſecundum gl. ibi per tex. in l. ſeruo inuito. §. cum prætor. ff. ad Trebellian. & ſubſequitur Barto. declarã do tamen in priuato, vt ſi ſcierit ſententiam latam per gratiam, vel ambitionem debeat ab ea in terminò iuris appellare. l. 1. in prin. ff. de appellat. & ſi non appellauerit, & tunc quia eſt in lata culpa indignus redditur, vt ſibi ſubueniatur, ex clauſula generali, & idem tradidit ipſemet Bar. in d. §. cum prætor. Et in materia idẽ Bar. in l. ſi prætor. §. Marcellus. ff. de iud.

7 Quinta concluſio vbi ſententia eſt nulla, & nullitas cõcernit prolationem ſententię tantum, non autem acta, tunc ex eiſdem actis iterato cognoſci, & decidi debet, alias nõ ex eiſdem actis, quæ nulla

eſſe

eſſe conſtat,quia non entis nullę ſunt qualitates,& quia quod nullum eſt, aliquem non poteſt producere effectum. l.nam & ſi,verſi.rumpendo.ff.de iniuſto teſt. & ita concludit Barto.in d.l.prima.C. de ſent. adu. fiſc. & plenius in l. cum quærebatur. ff.de re iud. & in l. ſi vt proponis.C.quo. & quand.iud.

8 Vbi vero ſententia per reſtitutionem in integrum reuocatur.planum eſt ex eiſdem actis,iterum agendum eſſe,quia per reſtitutionem in integrum,prima reſtaurabitur inſtantia l. 1. C. ſi adu lib. & ita concludunt glo. & Barto. in præallegat. l. 1. nec mirum quia reſtitutio in integrũ rem in priſtinũ reponit. l. quod ſi minor. §.reſtitutio.ff.de minor.

Vtrum autẽ nullitas principaliter peti debeat per viam libelli, an vero incidenter ſufficiat,& conſecutiuè, & vtrum requiratur pronunciatio ſuper nullitate,eſt materia ampla de qua in dict.l.cum quærebatur.ff.de re iud.

9 Sexta concluſio,fiſcus,& perſonæ priuilegiatæ de quibus ſupra, non tenentur prius agere, contra ſuum procuratorem, vel aduocatum, ſed immediate poſſunt de nullitate ſententiæ dicere, vel reſtitutionem aduerſus eam petere gloſſ.& Barto.in d.l.1.& notatur in d.l.Imperatores.

10 Septima concluſio ſententia lata contra fiſcum prętextu falſorum teſtium, vel inſtrumentorum eſt nulla ipſo iure, vel ſaltem ope reſtitutionis in integrum retractanda.l.ſi prætor.§.Marcellus.ff. de iudic.l.Diuus,vbi late Alexan.ff. de re iud. l.qui agnitis,vbi pleniſſime.Soc.ff. de exception.c.cum venerabilis, vbi latiſſime Abbas,& Canon.extra eo.

Poteſt etiam ſententia reparari procedendo criminaliter per querelam falſi intra annos viginti, toto tit. C. ſi ex falſ. inſtrum.& l.querelam.C.de falſi. de qua re copioſè ſcripſit Boſius in titu. ſi ex fal. inſtrument.

11 Sereniſſ. autem Dominium noſtrum ſapienter prouidit: quod ſententiæ latæ in & contra præiudicium fiſci per Rectores ab extra non exequantur, nec executioni mitti poſſint, ſed remaneant in ſuſpenſo, niſi fuerint confirmatæ cum ſeptẽ votis ex Clar.officio X.Sapientum in Riuo Alto cum interuentu Aduocatorum fiſcalium, ne quid contra iuris rationem fortaſſe contra fiſcum exequatur.ſic enim ex Senatuſconſ.cautum fuit die ſecundo Iunij 1543.

12 Priuatus autem a ſententia pro fiſco lata appellare poteſt, ſiue cauſa ſit ciuilis ſiue criminalis l.non tantum.ff.de appel.l. litigatoribus.C.eod.l.furti. in prin. ff.qui no.inf.l.3.C.de re iud.glo. in l.ſi qua pœna.ff.de verb.ſign.

13 Septima concluſio: Duabus ſententijs latis a duobus iudicibus ordinarijs altera pro fiſco, altera contra fiſcum, ea præualet, & exequenda eſt quæ pro fiſco ſtat, Spec.in tit.de teſte.§.poſtquam ſub nu.7. Ioan.Andr.in cap.in noſtra extr. eodem. Iaſ.in l.1.nu.36.ff.ſolut. mat. Didac. var. reſolu.lib.1.c.16.num.4. ad hoc tex.in l. lege Iulia.ff.de manumiſ.temperando tamen cum fiſcus non de lucro,& priuatus de damno agit ad ea quæ dixi ſupra in proximo ti.nu.45.& no. quia ſæpe in partibus noſtris contingere poteſt.

14 Vltimo pro complemento materiæ iudicialis obſeruandum eſt, quod fiſcus ex ſui priuilegio, & pro ſui conditione victor non exigit nec ſuccumbens ſoluit litium expenſas ſic dictum comperio per Anto. Columban.in tract.de ordine proce.in cauſ.crimi.Art. 138. allegat text.in l.fina. C. de fruct. & lit. expenſ. & idem quoque aſſeuerat D.Boe.in deciſio. 324. in princ. poſt Bald.in l. qui crimen num. 20.C. qui accuſ. non poſſ. & ita obſeruatur,& obſeruatum vidi in camera iſta Patauina, & etiã in Alma ciuitate Venetiarum,cogitabam tamen alias in caſu de facto occurrenti, quod ſi princeps in prima,& in ſecunda inſtantia obtinuit, congruere vt priuatus expenſas ſecundæ inſtantiæ retribuat, quia non licere priuatis, videatur erigere ceruicem impune aduerſus dominum,cum primę ſententiæ acquie-

acquieſcere debuiſſet, in fiſco autem quia per alios iura ſua adminiſtrantur, & quãdoque negligenter, vel non adeo ex fide tractantur, expedit vt primę ſententiæ aduerſus fiſcum latę deferendum non ſit: ideoque vt ſupra retuli Sereniſſ. Domin. noſtrum prouidit, quod ſententia contra fiſcum lata non mereatur executionem niſi confirmata fuerit per alium Magiſtratum in id deputatum: vt ſupra numero 11. Et hic finis ſit laboris noſtri ad laudem, & gloriam Dei Omnipotentis, MDLXXXVI. die 24. Menſis Maij.

FINIS.

Oooo b